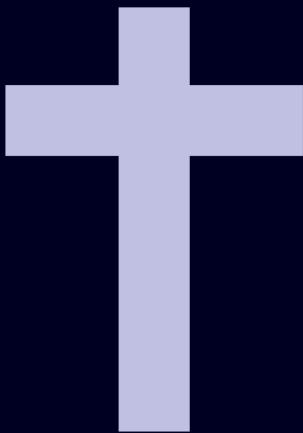

Kagi Ka Manama

New Testament and Shorter Old Testament in Tagabawa

Kagi Ka Manama

New Testament and Shorter Old Testament in Tagabawa

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tagabawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

New Testament and Shorter Old Testament

in Tagabawa

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
bb1b22b0-020d-5555-b0e4-517943a1ed25

Contents

Genesis	1
Exodo	81
Jonas	114
Mateo	118
Marcos	182
Lucas	222
Juan	287
Lumu	335
Roma	392
1 Corinto	422
2 Corinto	448
Galacia	464
Efeso	475
Filipos	484
Colosas	491
1 Tesalonica	498
2 Tesalonica	504
1 Timoteo	508
2 Timoteo	516
Tito	521
Filemon	525
Hebreo	527
Santiago	549
1 Pedro	556
2 Pedro	563
1 Juan	568
2 Juan	575
3 Juan	576
Judas	578
Igpakita	581

Genesis Tô Katigkanayan

Una Basan

Tô kóbadan kani kagi “Genesis” katigkanayan. Ni libro tingód katô tigkanayan ka langun, agad tun ta langit asta nit banuwa, tigkanayan katô mga manubù, asta tigkanayan ka mga rubbad i Israel.

Tikud tun ta kapitulo uno sippang tun ta kapitulo unsi (11), mabasa tô tingód katô kému ka Manama kani banuwa asta katô mga manubù. Ni gó tô igulit tingód ki Adan asta ki Eva, tingód ki Cain asta ki Abel, tingód ki Noe asta katô lunup, asta tingód katô turi ka Babel.

Tikud tun ta kapitulo dusi (12) sippang tun ta kapitulo singkwinta (50), mabasa tô tingód katô mga kamónaan katô mga Judio. Si Abraham tô ibantug tingód katô kapamaké din katô Manama, asta katuman din katô mga sugù ka Manama. Si Abraham tô ámmà i Isaac, asta si Isaac tô ámmà i Jacob. Si Jacob tô ángngadanan ki Israel. Tô sapulù duwa (12) mga gabatà gamama i Jacob ó Israel, tô gó tô igtikudan katô sapulù duwa (12) mga grupo ka mga rubbad i Israel. Si Jose na batà i Jacob tô inému na gobernador tun ta banuwa ka Ehipto. Purisu igalin si Jacob asta tô langun rubbad din tun ta Ehipto.

Ágpasóddór ni libro ni tingód katô Manama. Sikandin tô igimu katô langit asta kani banuwa. Dakál tô ginawa din katô mga manubù. Sikandin gó tô magak asta tumabang katô mga manubù, asta sikandin tô rumuud asta sumupak katô mga áglumu ka madat.

Tô tigkanayan ka langun

¹ Tô tigkanayan ka langun, igimu ka Manama tô langit^a asta tô tibuk banuwa. ² Ándà pa bónnóng asta dalám katô banuwa. Mangittáng tô kaluwagan katô dagat, asta inalayun igpabówwô tô Ugis Espiritu tun ta dagat.

³ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán kappawaan.” Purisu duwán dán kappawaan. ⁴ Igkita ka Manama na madigár tô kappawaan, asta igássa din tô kappawaan tikud tun ta kangittángngan. ⁵ Tô kappawaan, tô gó é ingngadanan din na álló. Tô kangittángngan, tô gó é ingngadanan din na dukilám. Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô una álló.

⁶ Igkagi tô Manama, na mà din, “Massa tô wayig tun datas ka tanà asta tô wayig tun ta bówwô ka tanà.” ⁷ Purisu inému dán ni. Igássa ka Manama tô wayig, su duwán sagulapun tun datas ka tanà, asta duwán wayig tun ta bówwô ka tanà. ⁸ Tô dadan tun datas ka tanà, tô gó é ingngadanan ka Manama na langit. Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikaduwa álló.

⁹ Igkagi tô Manama, na mà din, “Malimud tô wayig tun ta bówwô ka tanà ébò duwán matákkang lugar.” Inému dán ni. ¹⁰ Tô matákkang lugar, tô gó é ingngadanan ka Manama na tanà. Tô wayig na ilimud, tô gó é ingngadanan din na dagat. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din.

¹¹ Na, igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán marapung klasi ka pamulanán tun ta tanà, asta marapung klasi ka kayu. Duwán buuy na duwán lisu ébò tumubù yan puman.” Inému dán ni. ¹² Purisu igtubù dán tô marapung

^a 1:1 1:1 Tô langit, tô gó tô kawang-awangan. Magunawa pagsik tun ta Genesis 1:8,15,17; 2:1,3,4,11.

klasi ka pamulanán na duwán lisu, asta marapung tô klasi ka kayu na duwán buuy. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din. ¹³ Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikatállu álló.

¹⁴ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán tun ta langit na giló ébô massa tô álló asta tô dukilám. Tô gó é pató ka mga timpo, mga bulan, mga álló, asta mga ámmé. ¹⁵ Duwán tun ta langit na ágsánnang ébô mappawà tô tanà.” Inému dán ni. ¹⁶ Purisu duwa tô dakál giló na igimu ka Manama. Álló tô ágsánnang ka álló, asta bulan tô giló ka dukilám. Igimu din pagsik tô mga karani. ¹⁷ Tô gó é igtagù ka Manama tun ta langit ébô mappawà tô tanà. ¹⁸ Tô gó é igsánnang ka álló asta igiló ka dukilám ébô massa tô kappawaan asta tô kangittángngan. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din. ¹⁹ Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikappat álló.

²⁰ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán marapung klasi na manté tun ta wayig asta dagat, asta duwán marapung klasi na lumayang tun datas ka tanà.” ²¹ Purisu igimu ka Manama tô langun ka magdakál mga mannanap ka dagat, langun klasi na ágkanté tun ta wayig asta dagat, asta langun klasi ka manuk na áglayang. Igkita ka Manama na madigár tô igimu din. ²² Madigár tô igbággé ka Manama tun ta langun dan, asta igkagiyan din tô langun na ágkanté tun ta wayig asta dagat, na mà din, “Rubbad kó, asta parapung kó ébô mapánnù tô dagat ákniyu.” Igkagiyan din tô mga manuk na áglayang, na mà din, “Parapung kó tun ta kaluwagan ka banuwa.” ²³ Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikalima álló.

²⁴ Igkagi tô Manama, na mà din, “Duwán marapung klasi na manté tun ta tanà, mga mannanap ka kappawaan asta mga mannanap ka kabánnásson, agad magdakál asta marénták.” Inému dán ni. ²⁵ Purisu igimu ka Manama tô langun dan, asta igkita din na madigár tô igimu din.

²⁶ Na, igkagi tô Manama, na mà din, “Mimu ki ka manubù na iring áknita. Imun ta sikandan na pangulu katô langun na igimu ta, agad mga sáddà, mga manuk, asta langun mannanap, agad dakál asta délák.”

²⁷ Purisu igimu ka Manama tô manubù na iring kandin. Iring ka Manama tô manubù na igimu din. Igimu din sikandan na mama asta bayi.

²⁸ Madigár tô igbággé ka Manama tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Parapung kó ébô duwán mga karubbadan yu na móddô tun ta kaluwagan ka banuwa asta mangulu kó kandan. Sikiyu tô mangulu katô mga sáddà, mga manuk, asta langun mannanap na manté nit bówwó ka tanà.”

²⁹ Igkagi tô Manama, na mà din, “Igbággé ku ákniyu tô langun pamulanán na duwán lisu nit bówwó ka tanà asta tô langun kayu na duwán buuy ébô duwán ágkakan yu. ³⁰ Igbággé ku tô langun ka madigár mga pamulanán tun ta mga mannanap ka kappawaan, mga manuk, asta mga mannanap ka kabánnásson ébô duwán ágkakan ka langun na manté nit bówwó ka tanà.” Inému dán ni.

³¹ Igsállág tô Manama tun ta langun igimu din, asta igkita din na madigár tô igimu din. Igdukilám asta igsállám. Tô gó ipángnga tô ikannám ka álló.

2

¹ Na, ipángnga dán igimu ka Manama tô langit asta tô tibuk banuwa, asta tô langun-langun.

² Tô ándà pa dunggù tô ikapittu álló, ipángnga dán tô langun na igimu ka Manama. Purisu tun ta ikapittu álló igpaginawa sikandin tikud tun ta lumu din. ³ Igássa ka Manama tô ikapittu álló para kandin. Tô gó é álló na igpaginawa sikandin, su ipángnga dán tô iglumu din. ⁴ Iring kani tô kému katô langit asta tibuk banuwa.

Si Adan asta si Eva

Tô igimu katô Áglangngagán na Manama ni banuwa asta tô langit, ⁵ ándà pa pamulanán nit tanà, asta ándà igtubù, su ándà pa pódani katô Áglangngagán na Manama ni tanà, asta ándà pa manubù na igkamát. ⁶ Asal duwán wayig na igsánáp tikud tun dalám ka tanà ébô malámmás tô kaluwagan ka tanà.

⁷ Na, igkangé tô Áglangngagán na Manama katô barukbuk ka tanà, asta igimu din tô manubù. Pángnga igimu, igidupan din tô idung katô manubù ébô lumaginawa. Purisu duwán dán kantayan katô manubù.

⁸ Na, igimu katô Áglangngagán na Manama tô kayun tun ta Eden dadan tun ta silatan, asta tô gó é igpóddóan din katô manubù na igimu din. ⁹ Igpamula katô Áglangngagán na Manama tô marapung klasi ka kayu. Tuu madigár ágsállággán, asta madigár tô buuy. Duwa tô kayu na igpamula din tun ta tángngaan katô kayun. Tô gó é kayu na ágbággé ka kantayan na ándà ágtamanán asta tô kayu na ágbággé katô mga manubù ka kagpáttan ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat.

¹⁰ Duwán wayig tun ta Eden na áglámmás ka tanà. Dadan tun ta ágbabà ka Eden, igpasuwayé tô wayig, asta inému na ulu ka áppat magdakál mga wayig.

¹¹ Pison tô ngadan katô una wayig, asta igarus tun ta tanà na inggadanan Habila na ágakitaan ka bulawan. ¹² Madigár tô bulawan dutun, asta duwán dità ka kayu na pamammut, asta mahal mga batu na dakál é lagà. ¹³ Gihon tô ngadan katô ikaduwa wayig, asta igarus tun ta tanà na inggadanan Cus.

¹⁴ Tigris tô ngadan katô ikatállu wayig, asta igarus dadan tun ta silatan ka tanà na inggadanan Asiria. Eufrates tô ngadan katô ikappat wayig.

¹⁵ Igpóddó katô Áglangngagán na Manama tô manubù tun ta kayun ka Eden ébô dumóppón asta ébô tumómóng sikandin. ¹⁶ Igtalan tô Áglangngagán na Manama kandin, na mà din, “Mému kannán nu tô buuy katô langun kayu tun ta kayun, ¹⁷ asal yaka ágkan katô buuy ka kayu na ágbággé ka kagpáttan ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat. Su atin ka kuman ka kanan, maté ka gó yan álló yan.”

¹⁸ Ikgagi tô Áglangngagán na Manama, na mà din, “Di madigár ka sábbad dád é manubù. Purisu imun ku tô duma din na nángngà para kandin ébô duwán tumabang kandin.”

¹⁹ Na, tikud tun ta tanà igimu katô Áglangngagán na Manama tô langun mannanap asta mga manuk. Igpíd ka Manama ni langun tun ta manubù ébô ngadanan din. Agad ándin tô inggadan din, tô dán gó é ngadan dan. ²⁰ Purisu inggadanan katô manubù tô langun mannanap ka kappawaan, mga manuk, asta mga mannanap ka kabánnásson, asal tun kandan ándà palang nángngà para kandin.

²¹ Purisu igpatudug katô Áglangngagán na Manama tô manubù. Róggun igtudug sikandin, igkangé ka Manama tô gusuk, asta igsagpángngan din tô amù ka ákkud. ²² Tô igkangé dán katô Áglangngagán na Manama tô gusuk, igimu din tô bayi tikud tun ta gusuk, asta igpíd din tô bayi tun ta mama.

²³ Igkagi tô mama, na mà din, “Na, duwán dán gó! Tikud tun ta tullan ku tô kandin tullan, asta tikud tun ta ákkud ku tô kandin ákkud. Ngadanan ku sikandin na bayi, su igkangé sikandin tikud tun ta mama.”^b

²⁴ Purisu tumanan tô mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbadé tô mama asta tô sawa din. Tô duwa dan mému dán sábbad.

²⁵ Agad iglawa-lawa tô mama asta tô bayi, asal ándà dan payyaé.

3

Iglumu tô manubù ka salà

¹ Na, tun ta langun mannap na igimu katô Áglangngagán na Manama, tô áppuy tô tuu katig áglimbung. Iginàsà tô áppuy katô bayi, na mà din, “Bánnal na igkagi tô Manama ákniyu na di mému kannán yu tô buuy ka langun kayu kannun ta kayun?”

² Igtaba tô bayi, na mà din, “Mému ké kuman katô mga buuy ka kayu kannun ta kayun. ³ Asal igkagi tô Manama na kailangan di ké kuman katô buuy ka kayu tun ta tángngaán kani kayun, asta kailangan di ké mawid kanan su maté ké.”

⁴ Asal igkagi tô áppuy, na mà din, “Di kó gó maté. ⁵ Tô gó é igkagi ka Manama su isóddóran din na atin ka kuman kó kanan, duwán kasóddóran yu asta mému kó na iring kandin, su duwán dán kagpáttan yu ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat.”

⁶ Na, ikagpát tô bayi na madigár kannán tô buuy katô kayu, madigár ágsállággán, asta ágbággé ka kagpáttan. Purisu igkangé din tô buuy asta igkan din. Duwán pagsik igbággé din tun ta duma din, asta igkan sikandin. ⁷ Tô ikakan dan dán, duwán dán kagpáttan dan, asta isóddóran dan na iglawa-lawa dan. Purisu igkangé dan tô mga daun ka kayu igera asta igimu dan na pagtambun katô lawa dan.

⁸ Na, tô mapun dán, igdinág dan tô kapanó-panó katô Áglangngagán na Manama tun ta kayun. Purisu igállás dan tun ta kayun ébô di dan kitanán katô Áglangngagán na Manama. ⁹ Asal igtawar tô Áglangngagán na Manama katô mama, na mà din, “Ánda ka?”

¹⁰ Igtaba sikandin, na mà din, “Igdinág ku sikuna tun ta kayun, asta imáddanganna su iglawa-lawa a. Purisu igállássa.”

¹¹ Iginàsà tô Manama, na mà din, “Manan ka isóddóran nu na iglawa-lawa ka? Sadan tô igulit áknikó? Igkan ka katô buuy ka kayu na igkagi ku áknikó na di mému kannán?”

¹² Igkagi tô mama, na mà din, “Tô bayi na igpaduma nu kanak, tô gó é igbággé katô buuy kanak. Purisu igkanna.”

¹³ Iginàsà tô Áglangngagán na Manama katô bayi, na mà din, “Manan ka iglumu nu ni?”

Igtaba tô bayi, na mà din, “Tô áppuy tô iglimbung kanak. Purisu igkanna.”

¹⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán na Manama katô áppuy, na mà din, “Supakan ka tingód kani madat na iglumu nu. Tun ta langun mannap, sikuna dáad tô supakan iring kani. Tikud nigó, dumullug-dullug kad tun ta barukbuk ka tanà sippang ka maté ka. ¹⁵ Sikuna asta tô bayi pósigé, asta pósigé tô

^b 2:23 2:23 Tun ta kinagiyán ka Hebreo, atin ka madinág tô kagi ka “bayi,” iring katô kagi ka “mama.”

áknikó mga karubbadan asta tô kandin mga karubbadan. Bunalán katô mga karubbadan din tô ulu nu, asta kagatán nu tô palu dan.^c

¹⁶ Ikgagi tô Manama katô bayi, na mà din, “Dugangan ku tô kahirapan ka kapamasusu nu. Atin ka mamasusu ka, riyun nu tô masakit. Asal kadigárran ka gó katô duma nu,^d asta mangulu sikandin áknikó.”

¹⁷ Ikgagi tô Manama katô mama, na mà din, “Igpaminág ka gó katô sawa nu, asta igkan ka katô buuy ka kayu na igkagi ku áknikó na di mému kannán. Purisu tingód áknikó imun ku na mahirap tô kalumu nu ka tanà. Kailangan lumumu ka gó sippang ka maté ka ébô duwán ágkakan nu. ¹⁸ Tumubù tô mga sigbát asta tô mga dugin tun ta tanà, asta mapirit ka kuman katô mga pamulanán tun ta tanà. ¹⁹ Inalayun ka lumumu asta atingan ébô duwán ágkakan nu sippang ka lábbángngán ka tun ta tanà, su igimu ka tikud tun ta tanà, asta lumónód ka tun ta tanà.”

²⁰ Inggadanan i Adan^e tô sawa din na si Eva, su sikandin tô mému na innà katô langun ka manté mga manubù.^f ²¹ Duwán mga umpak na igimu katô Áglangngagán na Manama tikud tun ta kindal ka mga mannanap, asta igbággé din ki Adan asta katô sawa din.

²² Na, igkagi tô Áglangngagán na Manama, na mà din, “Tô mga manubù inému dán na iring áknita, su duwán dán kagpáttan dan tingód ka ándin tô madigár asta ka ándin tô madat. Di mému mudù dan katô buuy tikud tun ta kayu na makabággé ka kantayan na ándà ágtamanán, su atin ka kannán dan, di dan gó maté ka ándà ágtamanán.”

²³ Purisu igpéwà katô Áglangngagán na Manama tô duwa manubù tikud tun ta kayun ka Eden. Igpalumu ka Manama si Adan katô tanà na igtikudan din. ²⁴ Tô igpéwà dán ka Manama tô mga manubù tikud tun ta Eden, igpabanté din tô mga panaligan na ánggadanan kerubin dadan tun ta silatan katô kayun, asta igtagù ka Manama tô kampilan na ágrágrág asta ágbiring-biring ébô ándà palang manubù na makapadani tun ta kayu na ágbággé ka kantayan na ándà ágtamanán.

4

Si Cain asta si Abel

¹ Na, igpalayuké si Adan asta tô sawa din, asta igmabáddás si Eva. Tô ipamasusu dán tô batà din, igkagi si Eva, na mà din, “Ukit ka tabang katô Áglangngagán, itanggap ku tô batà ku mama.” Purisu inggadanan din tô batà din ki Cain.^g ² Pángnga ipamasusu si Cain, ipamasusu puman tô adi din mama na si Abel.

Tô igdakál dán tô duwa gabatà, si Abel tô ágdóppón ka mga karnero, asta si Cain tô ágkamát.

³ Na, duwán álló na igpid i Cain tô mga buuy katô igpamula din ébô bággén din tun ta Áglangngagán, ⁴ asta si Abel tô igsalin katô madigár tambang kaké nati ka karnero din, igiyó din, asta igpid din tô tuu madigár ákkud ébô bággén din tun ta Manama. Igtanggap katô Áglangngagán tô igbággé i Abel. ⁵ Asal

C 3:15 3:15 Palu dan, ó palu din. **d 3:16** 3:16 Kadigárran ka katô duma nu, ó kadigárran ka mangulu katô duma nu. **e 3:20** 3:20a Tô kóbadan katô ngadan Adan, “manubù.” **f 3:20** 3:20b Tô kóbadan katô ngadan Eva, “kantayan.” **g 4:1** 4:1 Tô ngadan Cain, iring katô kagi ka Hebreo, “itanggap.”

ándà tanggapi ka Manama tô igbággé i Cain. Purisu tuu isókó si Cain, asta igtammud sikandin.

⁶Na, iginsà tô Áglangngagán ki Cain, na mà din, “Manan ka isókó ka? Manan ka igtammud ka? ⁷Tumanggappa áknikó ka nángngà tô áglumun nu. Asal ka di nángngà tô lumun nu, banté ka, su iring na ágbanganan ka katô salà ébô talun ka. Asal kailangan makapanalu ka katô salà.”

⁸Na, ándà kadugé, igkagi si Cain katô kataladi din na si Abel, na mà din, “Madun ki tun ta kinamát.”

Tô igdunggù dan dán tun ta kinamát, igpadaniyan i Cain tô kataladi din, asta igmatayan din.

⁹Na, iginsà tô Áglangngagán ki Cain, na mà din, “Ánda tô kataladi nu na si Abel?”

Igtaba si Cain, na mà din, “Taman. Ánnà a taradóppón katô kataladi ku.”

¹⁰Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Manan ka iglumu nu ni madat? Iring na ágtawar kanak tô dipanug katô kataladi nu tikud tun ta tanà! ¹¹Tikud áknganni, supakan ku sikuna, asta ándà dán pulusán nu tun ta pamulanán tun ta tanà, su tanà tô igránnábban katô dipanug din. ¹²Atin ka kumamát ka, di muuy tô pamulanán nu. Tikud áknganni, ándà dán óddóan nu, asta tumalap-talap ka nit banuwa.”

¹³Igkagi si Cain, na mà din, “Diya makatiis katô supak nu kanak. ¹⁴Péwaán ad ikuna nigó ébô diyad mamula, asta papanónnad ikuna tikud tun ta saruwan nu. Inalayunna tumalap-talap nit banuwa. Atin ka kitanánna ka duma mga manubù, matayanna.”

¹⁵Asal igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Di matuman yan, su atin ka duwán mimmaté áknikó, sulian asta supakan ku ka makapittu.”

Purisu igpatówan katô Áglangngagán si Cain ébô di matayan ka manubù na kumita kandin. ¹⁶Purisu igtanan si Cain katô Áglangngagán, asta igóddó sikandin tun ta lunsud ka Nod,^h dadan tun ta silatan ka Eden.

Mga rubbad i Cain

¹⁷Na, igpalayuké si Cain asta tô sawa din, asta duwán batà dan na ipamasusu na si Enoc. Ándà kadugé, igimu si Cain ka dakál lunsud, asta inggadanan din pagsik Enoc na magunawa katô ngadan ka batà din. ¹⁸Si Enoc tô ámmà i Irad. Si Irad tô ámmà i Mehujael. Si Mehujael tô ámmà i Metusael. Si Metusael tô ámmà i Lamec.

¹⁹Igduwé si Lamec. Si Ada tô ngadan katô una sawa din, asta si Sela tô ngadan katô ikaduwa sawa din. ²⁰Si Ada tô innà i Jabal, asta si Jabal tô inému na kamónaan katô langun na igóddó tun ta mga tulda asta ágdóppón ka mga mannanap. ²¹Duwán adi i Jabal na si Jubal, asta sikandin tô inému na kamónaan katô langun manubù na katig ágpadaging ka alpa asta gidup ka plawta. ²²Si Sela tô innà i Tubal-Cain na taraimu ka talumbaga asta putó. Duwán tábbé i Tubal-Cain na si Naama.

²³Igkagi si Lamec katô duwa sawa din, na mà din,

“Ada asta Sela, paminág kó kanak,
su duwán ulitán ku ákniyu.

Igmatayan ku tô mallaki na igsuntuk asta igamù kanak.

^h 4:16 4:16 Tô ngadan ka Nod, iring katô kagi ka Hebreo, “tumalap-talap.”

24 Atin ka makapittu tô kadattan ka supak na dumunggù tun ta manubù na mimmaté ki Cain, kapittuwan pittu (77) pa tô kadattan ka supak na dumunggù tun ta manubù na sumuli kanak.”

Si Set asta si Enos

25 Na, pángnga inaté si Abel, igpalayuké si Adan asta tô sawa din, asta ipamasusu tô batà mama. Igekagi si Eva, na mà din, “Igbággayanna ka Manama kani batà na ikabullas ki Abel, su igmatayan i Cain.” Purisu inggadanan din tô batà din ki Set.ⁱ

26 Duwán batà mama na ipamasusu katô sawa i Set, asta inggadanan i Set tô batà din ki Enos.

Na, tô gó tô timpo na igtigkané tô mga manubù na iggamit katô ngadan na Áglangngagán^j tun ta kapangadap dan katô Manama.

5

Mga rubbad i Adan

1 Ni gó tô mga ngadan katô rubbad i Adan.

Tô igimu ka Manama tô manubù, igimu din sikandin na iring kandin.

2 Igimu din tô manubù mama asta bayi. Madigár tô igbággé din kandan, asta inggadanan din sikandan na manubù.

3 Tô sábbad gatus tállu pulù (130) dán tô idad i Adan, ipamasusu tô batà din mama iring kandin. Inggadanan din tô batà din ki Set. 4 Pángnga ipamasusu si Set, walu gatus (800) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Adan, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. 5 Tô siyó gatus tállu pulù (930) dán tô idad i Adan, inaté sikandin.

6 Tô sábbad gatus lima (105) dán tô idad i Set, ipamasusu tô batà din mama na si Enos. 7 Pángnga ipamasusu si Enos, walu gatus pittu (807) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Set, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. 8 Tô siyó gatus sapulù duwa (912) dán tô idad i Set, inaté sikandin.

9 Tô kasiyawan (90) dán tô idad i Enos, ipamasusu tô batà din mama na si Cainan. 10 Pángnga ipamasusu si Cainan, walu gatus sapulù lima (815) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Enos, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. 11 Tô siyó gatus lima (905) dán tô idad i Enos, inaté sikandin.

12 Tô kapittuwan (70) dán tô idad i Cainan, ipamasusu tô batà din mama na si Mahalaleel. 13 Pángnga ipamasusu si Mahalaleel, walu gatus kappatan (840) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Cainan, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. 14 Tô siyó gatus sapulù (910) dán tô idad i Cainan, inaté sikandin.

15 Tô kannámman lima (65) dán tô idad i Mahalaleel, ipamasusu tô batà din mama na si Jared. 16 Pángnga ipamasusu si Jared, walu gatus tállu pulù (830) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Mahalaleel, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. 17 Tô walu gatus kasiyawan lima (895) dán tô idad i Mahalaleel, inaté sikandin.

18 Tô sábbad gatus kannámman duwa (162) dán tô idad i Jared, ipamasusu tô batà din mama na si Enoc. 19 Pángnga ipamasusu si Enoc, walu gatus ámmé (800) tô iglabé sippang ka inaté si Jared, asta duwán дума mga gabatà din

ⁱ 4:25 4:25 Tô ngadan Set, iring katô kagi ka Hebreo, “igbággé.” ^j 4:26 4:26 Áglangngagán. Tun ta kinagiyan ka Hebreo: YAHWEH, ó Jehovah. Ahaán tô Exodo 3:13-15.

na ipamasusu. ²⁰ Tô siyó gatus kannámman duwa (962) dán tô idad i Jared, inaté sikandin.

²¹ Tô kannámman lima (65) dán tô idad i Enoc, ipamasusu tô batà din mama na si Metusela. ²² Pángnga ipamasusu si Metusela, maggát igpamaké si Enoc katô Manama ka tállu gatus (300) ámmé. Duwán дума mga gabatà i Enoc na ipamasusu. ²³ Igdunggù dán tô idad din ka tállu gatus kannámman lima (365). ²⁴ Inalayun maggát igpamaké si Enoc katô Manama sippang ka álló na inandà sikandin, su igbatun sikandin ka Manama tun ta langit.

²⁵ Tô sábbad gatus kawaluwan pittu (187) dán tô idad i Metusela, ipamasusu tô batà din mama na si Lamec. ²⁶ Pángnga ipamasusu si Lamec, pittu gatus kawaluwan duwa (782) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Metusela, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. ²⁷ Tô siyó gatus kannámman siyó (969) dán tô idad i Metusela, inaté sikandin.

²⁸ Tô sábbad gatus kawaluwan duwa (182) dán tô idad i Lamec, duwán batà din mama na ipamasusu. ²⁹ Igekagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô manubù na papaginawa áknita tikud tun ta kahirapan ka lumu ta nit tanà tingód katô supak katô Áglangngagán.” Purisu igngadanan din tô batà din ki Noe.^k

³⁰ Pángnga ipamasusu si Noe, lima gatus kasiyawan lima (595) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Lamec, asta duwán дума mga gabatà din na ipamasusu. ³¹ Tô pittu gatus kapittuwan pittu (777) dán tô idad i Lamec, inaté sikandin.

³² Pángnga ka lima gatus (500) tô idad i Noe, ipamasusu tô tállu gabatà din gamama na si Sem, si Ham, asta si Japet.

6

Madat linumuwan ka mga manubù

¹ Na, tô igmarapung dán tô mga manubù nit bówwó ka tanà, asta tô igmarapung dán tô mga gabayi na ipamasusu, ² duwán mga sakup^l ka Manama na igkita na madigár tô bónnóng katô mga gabayi. Purisu igkalyagan dan tô mga gabayi na idigárran dan. ³ Na, igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Dì mému kanak ka manté tô mga manubù ka ándà ágtamanán, su manubù dan dád na ágkamaté. Tikud nigó, sippang dád man ka sábbad gatus duwa pulú (120) tô idad ka mga manubù.”

⁴ Tô timpo sayyan asta tô mga ámmé na iglabé, duwán mga higante, su sikandan tô mga rubbad ka mga sakup ka Manama tikud tun ta langit na iglayuk katô mga gabayi nit banuwa. Magani asta ibantug dan sayyan.

⁵ Igkita katô Áglangngagán na tuu madat tô áglumun katô mga manubù nit banuwa, asta inalayun madat tô panámdám dan asta tô kakalyag dan.

⁶ Purisu igrákkád tô Áglangngagán tingód katô mga manubù na igimu din asta igpóddô din nit banuwa. Tuu iranu sikandin. ⁷ Purisu igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Iwaán ku tô mga manubù na igimu ku tikud tun ta bówwó ka tanà. Ipánnasán ku tô mga manubù, tô mga mannanap, asta tô mga manuk, su igrákkádda na igimu kandan.”

⁸ Asal idayawan gó tô Áglangngagán tingód ki Noe.

Si Noe

^k 5:29 5:29 Tô kóbadan katô ngadan Noe, “kapaginawa.” ^l 6:2 6:2 Mga sakup ka Manama, ó mga panaligan ka Manama. Magunawa pagsik tun ta Genesis 6:4.

⁹ Ni gó tó igulit tingód ki Noe. Tun ta langun manubù, si Noe dád tó igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, asta di ágkabuyas sikandin. Igpadumaé si Noe asta tó Manama. ¹⁰ Tállu tó gabatà din gamama, na si Sem, si Ham, asta si Japet.

¹¹ Asal igkita ka Manama na ássa dád ki Noe, madat tó langun manubù nit banuwa, asta ipánnù tó kaluwagan ka banuwa ka samuk. ¹² Igsállág tó Manama tun ta banuwa, asta igkita din na madat tó langun manubù, su inalayun madat tó áglumun dan.

¹³ Igkagi tó Manama ki Noe, na mà din, “Kakalyag ku na dadattan ku tó langun nit banuwa. Purisu ipánnasán ku tó langun manubù, su ipámmù dán tó kaluwagan ka banuwa kató madat mga áglumun dan. ¹⁴ Purisu imu ka ka arka^m ka madigár klasi ka kayu ébò duwán sakayan nu. Imu nu tó mga kuwerto tun dalám kató arka, asta padákkátti nu ka ispalto tó tun dalám asta tó tun ta luwà ébò di makahu tó wayig. ¹⁵ Sábbad gatus tállu pulù tállu (133) metros tó kalaguyudan kató arka, duwa pulù duwa (22) metros tó kaluwagan, asta sapulù tállu (13) metros tó kallayatan. ¹⁶ Atáppi nu tó arka, asta imu nu tó gukitan ka karamag madani tun ta atáp na tángngà ka metro tó kallayat. Imu nu ka tállu andana tó tun dalám asta sábbad sállat tó tun ta kilidan.

¹⁷ “Palunupan ku ni tanà ka wayig ébò mapánnas tó langun áglaginawa. Maté tó langun nit banuwa. ¹⁸ Asal mimuwa ka kasabotan tun áknikó ébò manté ka. Ahu kó tun ta arka, sikuna, tó mga gabatà nu, tó sawa nu, asta tó mga ikóddò áknikó. ¹⁹⁻²⁰ Pid nu tó sábbad mama asta sábbad bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap asta mga manuk. Madun dan tun áknikó ébò manté. ²¹ Pid nu pagsik tó marapung klasi ka makan ébò duwán ágkakan para ákniyu langun.”

²² Na, igtuman i Noe tó langun sugù ka Manama kandin.

7

Tó lunup

¹ Na, igkagi tó Áglangngagán ki Noe, na mà din, “Ahu ka asta tó pamilya nu tun ta arka, su agad marapung tó mga manubù áknganni, sikuna dád tó nángngà kannun ta saruwan ku. ² Pid nu tó tagpittu paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap na mému góbbón asta bággén kanak, asta pid nu tó tagsábbad paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap na di mému góbbón asta bággén kanak. ³ Pid nu tó tagpittu paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka manuk ébò duwán puman rubbad kató langun nit bówwó ka tanà. ⁴ Na, pángnga ka pittu álló, pódanán ku, asta di tumikkas sippang ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám ébò ipánnasán ku tó langun áglaginawa na igimu ku nit bówwó ka tanà.”

⁵ Igtuman i Noe tó langun sugù kató Áglangngagán kandin. ⁶ Tó iglunupan ni banuwa, ánnám gatus (600) tó idad i Noe. ⁷ Igsaké sikandin kató arka, asta igtákkás tó mga gabatà din, tó sawa din, asta tó mga ikóddò kandin ébò di dan mapánnas ka lunup. ⁸⁻⁹ Ilimud tó tagsábbad paris na mama asta bayi tikud tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap asta mga manuk, agad tó mému góbbón asta bággén tun ta Manama, asta tó di mému góbbón. Igsadun

tô langun tun ki Noe, asta igahu tun ta arka, iring katô igsugù ka Manama ki Noe. ¹⁰ Pángnga ka pittu álló, igtigkané iglunupan tô banuwa.

¹¹ Tô ánnám gatus (600) tô idad i Noe, tun ta ikasapulù pittu (17) álló ka ikaduwa bulan katô ámmé, ipókéan tô langun sánnáp tun dalám ka dagat, asta ipókéan tô langun ágtikudan ka udan tun ta kawang-awangan. ¹² Na, igudan ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám.

¹³ Tô ándà pa lunupi tô tanà, taganá igahu si Noe tun ta arka asta tô mga gabatà din na si Sem, si Ham, asta si Japet, tô sawa i Noe, asta tô mga ikóddò kandin. ¹⁴ Igahu tô langun klasi ka mannanap na magdakál asta marénták, asta langun klasi ka manuk. ¹⁵ Igsadun tô tagduwa-duwa katô mga klasi na áglaginawa, asta igahu dan tun ta arka tákkás ki Noe. ¹⁶ Duwán mama asta bayi, iring katô igsugù ka Manama ki Noe. Pángnga igahu dan, igsagpángngan katô Áglangngagán tô sállat katô arka.

¹⁷ Dalám ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám, inalayun igudan, asta igmadalám tô wayig sippang ka igkapó tô arka. ¹⁸ Inalayun igmadalám tô wayig tun ta banuwa, asta igkapó-kapó tô arka tun ta bówwó ka wayig. ¹⁹ Inalayun igmadalám tô wayig tun ta banuwa sippang ka iglunupan tô langun ka mallayat mga pabungan. ²⁰ Igmadalám tô wayig sippang ka pittu metros tô kadalámman tun ta bówwó ka mga pabungan. ²¹ Purisu inaté tô langun tun ta bówwó ka tanà, agad mga manuk, mga mannanap, asta mga manubù. ²² Inaté tô langun na áglaginawa nit bówwó ka tanà. ²³ Igipánnas ka Manama tô langun manubù, mga mannanap, asta mga manuk. Si Noe dád tô isamà, asta tô mga igduma kandin tun dalám katô arka.

²⁴ Sábbad gatus kaliman (150) álló tô kadugayan katô lunup.

8

Ipángnga tô lunup

¹ Ándà kalingawi ka Manama si Noe asta tô langun mannanap na igduma kandin tun ta arka. Igpakaramagan ka Manama tô wayig, asta igtigkané dán tô wayig igdélák. ² Igdalangan ka Manama tô mga sánnáp tun dalám ka dagat asta tô mga ágtikudan ka udan tun ta kawang-awangan. Purisu igtikkas tô udan. ³ Tô iglabé dán tô sábbad gatus kaliman (150) álló, igdélák tô wayig. ⁴ Tô iglabé dán tô lima bulan,ⁿ ikasapat tô arka tun ta Pabungan ka Ararat. ⁵ Igpanayun igdélák tô wayig, asta pángnga ka duwa bulan ágtángngà,^o ikitaan tô bówwó ka mga pabungan.

⁶ Pángnga ka kappatan (40) álló, igpókéan i Noe tô téwang katô arka, ⁷ asta igpaluwà din tô sábbad uwak. Asal ándà lónód tô uwak tun ta arka su inalayun iglayang-layang sippang ka matákkang tô tanà. ⁸ Na, igpaluwà i Noe tô sábbad salapati ebò kasóddóran din ka matákkang dán tô tanà. ⁹ Asal su iglunupan pa tô tanà, ándà kita tô salapati ka madigár apunan din. Purisu iglónód tô salapati tun ta arka. Igtapaya i Noe tô bállad din asta igpahu din tô salapati. ¹⁰ Pángnga ka sábbad linggo,^p igpaluwà din puman tô salapati. ¹¹ Tô igsalláp dán tô álló, iglónód tô salapati tun ki Noe, asta duwán mantu daun ka kayu olibo na igpid tun ta tuktuk din. Purisu isóddóran i Noe na igdélák dán tô

ⁿ **8:4** 8:4 Ikasapulù pittu (17) álló ka ikapittu bulan. Ahaán tô Genesis 7:11. ^o **8:5** 8:5 Una álló ka ikasapulù bulan. Ahaán tô Genesis 7:11 asta 8:4. ^p **8:10** 8:10 Sábbad linggo, ó pittu álló. Magunawa tun ta Genesis 8:12.

wayig tun ta tanà. ¹² Na, igangat si Noe ka sábbad linggo, asta igpaluwà din puman tó salapati. Asal ándà dán lónód.

¹³ Na, tó ánnám gatus sábbad (601) tó idad i Noe, tun ta una álló ka una bulan ka ámmé, igdélák tó wayig tun ta tanà. Ikgangé i Noe tó atáp kató arka ébô sumállág sikandin. Ikgita din na itákkang dán sáppu tó bówwó ka tanà. ¹⁴ Tó iglabé tó duwa pa bulan, ¶ tuu itákkang tó tanà. ¹⁵ Purisu igkagi tó Manama ki Noe, na mà din, ¹⁶ “Luwà kód tikud tun ta arka, agad tó sawa nu, tó mga gabatà nu, asta tó mga ikóddô áknikó. ¹⁷ Paluwà nu tó langun manuk asta mga mannanap na magdakál asta marénták ébô rumubbad dan asta kumarapung dan tun ta banuwa.”

¹⁸ Purisu igluwà si Noe tikud tun ta arka na igtákkássan kató mga gabatà din, sawa din, asta mga ikóddô kandin. ¹⁹ Igluwà tó tagsábbad-sábbad klasi ka mga mannanap na magdakál asta marénták, asta mga manuk.

²⁰ Na, iglimud i Noe tó mga batu ébô imun din tó ággóbbówanan ka mannanap na bággén tun ta Áglangngagán. Duwán igmatayan din tun ta tagsábbad-sábbad klasi ka mannanap asta manuk na mému góbbón asta bággén tun ta Manama, asta iggóbbó din. ²¹ Tó ingadággan dán kató Áglangngagán tó mammut, idayawan sikandin, asta igpanámdám sikandin, na mà din, “Agad madat tó kakalyag ka mga manubù tikud tun ta kapamasusu kandan, asal diyad muman dumadat kató tanà tingód ka madat áglumun kató mga manubù. Diyad muman mipánnas kató langun manubù asta mga mannanap. ²² Sippang ka duwán pa banuwa, inalayun duwán timpo para ka kapamula asta kakáttu, ágmagánnó asta ágménit, ágsánnang asta gudan, álló asta dukilám.”

9

Kasabotan ka Manama asta si Noe

¹ Madigár tó igbággé ka Manama ki Noe asta kató pamilya din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Batà kód ka marapung ébô duwán mga rubbad yu na móddô tun ta kaluwagan ka banuwa. ² Tikud áknganni, kamáddangan ákniyu tó langun mannanap, mga manuk, asta mga sáddà. Imun ku sikiyu na pangulu kató langun dan. ³ Mému kannán yu tó mga mannanap asta tó mga pamulanán, su igbággé kud tó langun ákniyu para ákakan. ⁴ Asal sábbad dád tó ò mému kannán yu, tó gó ákkud na duwán pa dipanug, su duwán kantayan ukít ka dipanug.

⁵ “Dì mému ka duwán mimmaté. Atin ka duwán mannanap na mimmaté kató manubù, kailangan matayan. Atin ka duwán manubù na mimmaté kató duma manubù, kailangan matayan sikandin. ⁶ Igimu ka Manama tó manubù na iring kandin. Purisu kailangan matayan tó manubù na mimmaté kató duma manubù.

⁷ “Batà kód ka marapung ébô duwán mga rubbad yu na móddô tun ta kaluwagan ka banuwa.”

⁸ Na, igkagi tó Manama ki Noe asta kató pamilya din, na mà din, ⁹ “Mimuwa ka kasabotan tun ákniyu asta tun ta mga rubbad yu, ¹⁰ asta tun ta langun manuk asta mga mannanap na igduma ákniyu tun ta arka. ¹¹ Mimuwa ka kasabotan tun ákniyu. Tó langun na áglaginawa ò dán puman mapánnas ka lunup. Dì kud puman dadattan tó banuwa ukít ka lunup.”

¹² Igekagi tô Manama, na mà din, “Duwán pató na imun ku ébô kasóddóran yu na tumanán ku tô kasabotan ku tun ákniyu asta tun ta langun na áglaginawa nit banuwa sippang ka duwán pa mga manubù. ¹³ Taguán ku tô binangunan tun ta sagulapun. Tô gó é pató tingód ka kasabotan ku tun ta mga góddô nit banuwa. ¹⁴ Atin ka duwán sagulapun nit banuwa, asta makita tô binangunan tun ta sagulapun, ¹⁵ kasampáttan ku tô kasabotan ku tun ákniyu asta tun ta langun na áglaginawa na di dán móman mapánnas tô langun ukit ka lunup. ¹⁶ Atin ka duwán binangunan tun ta sagulapun, kitanán ku, asta kasampáttan ku tô kasabotan ku na ándà ágtamanán tun ta langun na áglaginawa nit banuwa.”

¹⁷ Igekagi tô Manama, na mà din, “Tô gó é pató tingód katô kasabotan ku tun ta langun na áglaginawa nit banuwa.”

Si Noe asta gabatà din

¹⁸ Tô mga gabatà i Noe na igluwà tikud tun ta arka, tô gó si Sem, si Ham, asta si Japet. (Si Ham tô ámmà i Canaan.)^F ¹⁹ Tô tállu gabatà i Noe, tô gó é mga kamónaan katô langun manubù na góddô nit banuwa.

²⁰ Na, igtigkané si Noe igkamát, asta igpamula sikandin ka paras. ²¹ Tô iginám din tô bino na igimu din tikud tun ta buuy ka paras, ilasing sikandin. Igdággà sikandin na ándà tambun katô lawa din tun dalám ka tulda na igóddóan din. ²² Igsállág si Ham na ámmà i Canaan na ándà tambun katô lawa katô ámmà din. Igluwà sikandin asta igulit katô mga kataladi din. ²³ Purisu igkangé i Sem asta i Japet tô kisi ébô tambunan tô lawa din. Igawidan dan tô kisi tun ta bókkóg dan, asta igpanó ta bókkóg na igahu tun ta tulda din. Igtambunan dan tô lawa din, asal ándà dan séré ébô di dan kitanán tô lawa katô ámmà dan. ²⁴ Tô ikaginónó dán si Noe tikud ka kalasingan din, isóddóran din tô iglumu i Ham kandin. ²⁵ Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Supakan katô Manama si Canaan na batà i Ham. Imun sikandin na állang katô mga kataladi din. ²⁶ Mólà pa ka madigár tô bággén katô Áglangngagán na Manama ki Sem, asta imun si Canaan na állang i Sem. ²⁷ Mólà pa ka imun ka Manama na maluwaig tô góddóan katô mga rubbad i Japet.^S Bággayan dan pagsik ka Manama katô madigár na bággén din tun ta mga rubbad i Sem. Asal imun tô mga rubbad i Canaan na állang katô mga rubbad i Japet.”

²⁸ Pángnga katô lunup, tállu gatus kaliman (350) ámmé pa tô iglabé sippang ka inaté si Noe. ²⁹ Tô siyó gatus kaliman (950) dán tô idad i Noe, inaté sikandin.

10

Mga rubbad ka mga gabatà i Noe

¹ Ni gó tô mga ngadan ka rubbad katô tállu gabatà i Noe, na si Sem, si Ham, asta si Japet, su duwán mga gabatà dan na ipamasusu pángnga katô lunup.

² Tô mga gabatà gamama i Japet, tô gó si Gomer, si Magog, si Madai, si Jaban, si Tubal, si Mesec, asta si Tiras. ³ Tô mga gabatà i Gomer, tô gó si Askenas, si Rifat, asta si Togarma. ⁴ Tô mga rubbad i Jaban, tô gó si Elisa, si Tarsis, asta tô mga taga Kiti asta tô mga taga Dodani. ⁵ Sikandan tô mga kamónaan katô langun manubù na góddô madani tun ta dagat asta tun ta

^F 9:18 9:18 Tingód ki Canaan, ahaán tô Genesis 10:6. ^S 9:27 9:27 Tô ngadan Japet, iring katô kagi ka Hebreo, “maluwaig.”

mga purù. Tô gó é mga rubbad i Japet. Igóddô tô tagsábbad-sábbad grupo tun ta kandan banuwa, asta duwán kinagiyan ka tagsábbad-sábbad grupo.

⁶ Tô mga gabatà gamama i Ham, tô gó si Cus, si Ehipto, si Put, asta si Canaan. ⁷ Tô mga gabatà gamama i Cus, tô gó si Seba, si Habila, si Sabata, si Raama, asta si Sabaca. Tô mga gabatà gamama i Raama, tô gó si Saba asta si Dadan. ⁸ Duwán sábbad rubbad i Cus na inggadanan ki Nimrod, asta sikandin tô una manubù na inému ibantug tingód ka kagani din. ⁹ Katig sikandin ágpanà ukit ka tabang katô Áglangngagán. Purisu ágkagi tô mga manubù, na mà dan, “Mólà pa ka imun ka katô Manama na katig ágpanà iring ki Nimrod.” ¹⁰ Tô inému dán si Nimrod na hari, igpangulu sikandin katô mga lunsud ka Babel, Erac, asta Acad, na tállu lunsud tun ta Sinar. ¹¹ Tikud dutun, igsadun sikandin tun ta Asiria, asta igimu sikandin ka mga lunsud ka Ninibe, Rehobot-Ir, Cala, ¹² asta Resen tun ta tángngaan ka Ninibe asta dakál lunsud na Cala.

¹³ Si Ehipto^t tô kamónaan ka langun manubù na igóddô tun ta Lud, Anam, Laab, Neftu, ¹⁴ Petrusim, Casluim, asta Caftor na kamónaan ka langun Filistihanon.

¹⁵ Tô mga gabatà i Canaan, tô gó si Sidon na tambang kaké, asta si Het. ¹⁶ Si Canaan tô kamónaan katô mga Jebusihanon, Amorihanon, Gírgasihanon, ¹⁷ Hebihanon, Arkihanon, Sinaihanon, ¹⁸ Arvadihanon, Semarihanon, asta Hamatihanon. Italap tô tagsábbad-sábbad grupo ka mga rubbad i Canaan ¹⁹ sippang ka isakup dan tô kaluwagan ka banuwa tikud tun ta lunsud ka Sidon sippang tun ta lunsud ka Gerar na madani tun ta Gasa, asta isakup tô mga lunsud ka Sodoma, Gomora, Adma, asta Seboim madani tun ta Lasa. ²⁰ Tô gó é mga rubbad i Ham. Igóddô tô tagsábbad-sábbad grupo tun ta kandan mga banuwa, asta duwán kinagiyan ka tagsábbad-sábbad grupo.

²¹ Si Sem na kaké i Japet, tô gó é kamónaan katô langun rubbad i Eber.^u ²² Tô mga gabatà i Sem, tô gó si Elam, si Asur, si Arfacsad, si Lud, asta si Aram, asta tô gó tô mga ngadan ka rubbad dan. ²³ Tô mga gabatà i Aram, tô gó si Us, si Hul, si Geter, asta si Mes. ²⁴ Si Arfacsad tô ámmà i Sela, asta si Sela tô ámmà i Eber. ²⁵ Duwa tô gabatà i Eber. Iggadanan tô kaké ki Peleg,^v su tô kapamasusu kandin, itángngà-tángngà tô langun manubù nit banuwa. Iggadanan tô adi din ki Joctan. ²⁶ Si Joctan tô kamónaan i Almodad, si Selap, si Hasarmabet, si Jera, ²⁷ si Hadoram, si Usal, si Dicla, ²⁸ si Obal, si Abimael, si Seba, ²⁹ si Opir, si Habila, asta si Jobab. Mga gabatà i Joctan tô langun dan. ³⁰ Igóddô tô mga rubbad i Joctan tun ta tanà na tikud tun ta Mesa sippang tun ta Separ tun ta pabungan na dadan tun ta silatan. ³¹ Tô gó é mga rubbad i Sem. Igóddô tô tagsábbad-sábbad grupo dan tun ta kandan mga banuwa, asta duwán kinagiyan ka tagsábbad-sábbad grupo.

³² Tô gó tô mga rubbad katô mga gabatà i Noe, asta duwán mga grupo asta mga pamilya ka tagsábbad-sábbad kandan. Pángnga katô lunup, igtalap tô langun manubù tun ta tagsábbad-sábbad grupo ka banuwa.

11

Turi ka Babel

^t **10:13** 10:13 Si Ehipto, ó si Misraim. ^u **10:21** 10:21 Duwán mga manubù na ágpanámdám na tô mga rubbad i Eber tô grupo na ággadanan Hebreo. ^v **10:25** 10:25 Tô ngadan Peleg, iring katô kagi ka Hebreo, “itángngà.”

¹ Sayyan, tô àndà pa katalap tô mga manubù, sábbad dád tô kinagiyan katô langun manubù nit banuwa. ² Tô igalin-alin dan dán, duwán igsadun dadan tun ta silatan, sippang ka igdunggù dan tun ta tanà na maluwaq asta pattad tun ta Sinar, asta igóddô dan dutun. ³ Igpátóngkóé sikandan, na mà dan, “Na, imun ta tô tisa^W asta patákkangán sippang ka kumatággas ébô duwán pagimu ta katô turi.”

Purisu igimu dan tô mga tisa, asta igkangé dan tô ispalto para padákkát katô mga tisa ébô imun dan turi. ⁴ Na, igkagi sikandan, na mà dan, “Mimu ki ka lunsud asta sábbad turi sippang tun ta kawang-awangan ébô mabantug ki, asta di ki matalap tun ta kaluwagan kani banuwa.”

⁵ Na, igsadun tô Áglangngagán ébô kumita katô lunsud asta katô turi na igimu katô mga manubù. ⁶ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Ágpasábbadé tô langun manubù, asta sábbad dád tô kinagiyan dan. Igtigkané dan igimu kani. Na, di madugé, agad ándin tô kakalyag dan, tô gó é imun dan. ⁷ Purisu madun ki tun kandan, asta palibugán ta tô kinagiyan dan ébô kumarapung tô mga kinagiyan, asta di dan pagpáté.”

⁸ Tô gó igpatalap katô Áglangngagán tô langun dan tun ta kaluwagan ka banuwa, asta igsódô dan igimu katô lunsud dan. ⁹ Purisu inggadanán tô lunsud na Babel,^X su igpalibug katô Áglangngagán tô kinagiyan ka mga manubù dutun. Purisu igpatalap katô Áglangngagán tô langun dan tun ta kaluwagan ka banuwa.

Mga rubbad i Sem

¹⁰ Ni gó tô mga ngadan katô rubbad i Sem. Tô iglabé dán tô duwa ámmé pángnga katô lunup, igdunggù ka sábbad gatus (100) tô idad i Sem, asta ipamasusu tô batà din mama na si Arfacsad. ¹¹ Pángnga ipamasusu sikandin, lima gatus (500) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Sem, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

¹² Tô tállu pulù lima (35) dán tô idad i Arfacsad, ipamasusu tô batà din mama na si Sela. ¹³ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tállu (403) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Arfacsad, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

¹⁴ Tô tállu pulù (30) dán tô idad i Sela, ipamasusu tô batà din mama na si Eber. ¹⁵ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tállu (403) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Sela, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

¹⁶ Tô tállu pulù áppat (34) dán tô idad i Eber, ipamasusu tô batà din mama na si Peleg. ¹⁷ Pángnga ipamasusu sikandin, áppat gatus tállu pulù (430) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Eber, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

¹⁸ Tô tállu pulù (30) dán tô idad i Peleg, ipamasusu tô batà din mama na si Reu. ¹⁹ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus siyó (209) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Peleg, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

²⁰ Tô tállu pulù duwa (32) dán tô idad i Reu, ipamasusu tô batà din mama na si Serug. ²¹ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus pittu (207) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Reu, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

^W **11:3** 11:3 Tisa tô iring na hollow block para gimun balé. ^X **11:9** 11:9 Tô kóbadan katô Babel ó Babilonia, “ilibugan.”

²² Tô tállu pulù (30) dán tô idad i Serug, ipamasusu tô batà din mama na si Nahor. ²³ Pángnga ipamasusu sikandin, duwa gatus (200) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Serug, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

²⁴ Tô duwa pulù siyó (29) dán tô idad i Nahor, ipamasusu tô batà din mama na si Tera. ²⁵ Pángnga ipamasusu sikandin, sábbad gatus sapulù siyó (119) ámmé tô iglabé sippang ka inaté si Nahor, asta duwán pa duma mga gabatà din na ipamasusu.

²⁶ Tô kapittuwan (70) dán tô idad i Tera, ipamasusu tô mga gabatà din gamama na si Abram, si Nahor, asta si Haran.

Mga rubbad i Tera

²⁷ Ni gó tô mga ngadan katô rubbad i Tera. Si Tera tô ámmà i Abram, si Nahor, asta si Haran. Si Haran tô ámmà i Lot. ²⁸ Tô ándà pa kamaté si Tera, inaté tô batà din na si Haran tun ta banuwa na ipamasusuwan din na lunsud ka Ur tun ta Caldea. ²⁹ Igkalyagan i Abram si Sarai, asta igkalyagan i Nahor si Melca na batà bayi katô kataladi din na inaté na si Haran. Duwán batà bayi i Haran na si Isca. ³⁰ Ándà batà i Sarai, su di sikandin ágbatà.

³¹ Igpíd i Tera tô batà din na si Abram, asta tô ikóddô kandin na si Sarai na sawa i Abram, asta tô apù din na si Lot na batà i Haran. Igpánó dan tikud tun ta lunsud ka Ur tun ta Caldea, asta igsadun dan tun ta Canaan. Asal tô igdunggù dan tun ta lunsud ka Haran, igóddô dan dutun. ³² Inaté si Tera tô duwa gatus lima (205) tô idad din.

12

Igtawar ka Manama si Abram

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Abram, na mà din, “Iwà ka tikud tun ta tanà na igóddóan nu. Tanani nu tô mga gakád nu asta tô pamilya katô ámmà nu. Sadun ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó. ² Marapung tô mga rubbad na bággén ku áknikó, asta mému sikandan na dakál grupo. Madigár tô bággén ku áknikó, asta imun ku na mabantug tô ngadan nu. Madigár tô bággén ku tun ta duma mga manubù ukít áknikó. ³ Madigár tô bággén ku tun ta langun manubù na mággé ka madigár tun áknikó. Asal dadattan ku tô langun manubù na dumadat áknikó. Ukít áknikó, madigár tô bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa.”

⁴ Purisu igtuman i Abram tô igsugù katô Áglangngagán kandin, asta igpanó sikandin na igtákkássan katô bataánnán din na si Lot. Tô igpanó si Abram tikud tun ta lunsud ka Haran, kapittuwan lima (75) tô idad din. ⁵ Igpíd i Abram tô sawa din na si Sarai, asta si Lot, asta igpíd din tô langun ka kaduwánnan din asta langun állang na igkangé din tun ta lunsud ka Haran, asta igpanó dan na igsadun tun ta Canaan.

Tô igdunggù dan dán tun ta Canaan, ⁶ igpanayun si Abram sippang tun ta kayu ulayan ka More tun ta lunsud ka Sikem. Tô igdunggù si Abram tun ta Sikem, taganá duwán dán mga Canaanhon na igóddô dutun. ⁷ Igpakita tô Áglangngagán ki Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô banuwa na bággén ku tun ta rubbad nu.”

Purisu igimu i Abram tô ággóbbówanan ka mannanap na bággén tun ta Áglangngagán na igpakita kandin. ⁸ Pángnga igpakita tô Áglangngagán kandin, igalin si Abram tun ta pabunganán dadan tun ta silatan ka lunsud ka Betel.

Tulda tō igóddóan din tun ta tángngaan ka lunsud ka Betel asta Ai. Dadan tun ta ágsalláppan tō lunsud ka Betel, asta dadan tun ta silatan tō lunsud ka Ai. Igitu din tō ággóbbówanan ka mannap, asta igpangadap^Y sikandin katō Áglangngagán.

⁹ Na, inalayun igalin-alin si Abram sippang tun ta Negeb.

Igsadun si Abram tun ta Ehipto

¹⁰ Na, duwán ballus tun ta Canaan. Purisu igasadun si Abram tun ta Ehipto ébō móddō dan rōggun, su dakál tō ballus. ¹¹ Tō madani dan dán tun ta Ehipto, igkagi si Abram katō sawa din na si Sarai, na mà din, “Madigár gó é bónnóng nu! ¹² Atin ka kumita tō mga taga Ehipto áknikó, manámdám dan na sikuna tō sawa ku. Purisu matayanna ikandan ébō agón ka. ¹³ Purisu kagiyi nu sikandan na tábbé^Z ku sikuna ébō diya matayan ikandan, asta madigár tō imun dan kanak tingód áknikó.”

¹⁴ Na, tō igdunggù dan dán tun ta Ehipto, igkita tō mga taga Ehipto na madigár é bónnóng katō sawa i Abram. ¹⁵ Tō igkita tō mga opisyaes ka harì kandin, igulitan dan tō harì na madigár é bónnóng katō bayi. Purisu igpóddō katō harì si Sarai tun ta balé din. ¹⁶ Madigár tō igbággé katō harì ki Abram tingód ki Sarai. Igbággayan sikandin ka marapung mga karnero, mga kambing, mga baka, mga asno, mga állang, asta mga kamelyo.

¹⁷ Asal su igpóddō katō harì si Sarai tun ta balé din, duwán madat bógók na igpapid katō Áglangngagán tun ta harì asta langun duma manubù na góddō tun ta balé din. ¹⁸ Purisu igpatawar katō harì si Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka madat tō gitimu nu kanak? Manan ka ándà ka ulit kanak na sawa nu sikandin? ¹⁹ Manan ka igkagi ka na tábbé nu sikandin? Manan ka ignunug ka na imun ku sikandin na sawa ku? Na, ni dán ni sawa nu. Pid nu sikandin, asta panó kód!”

²⁰ Na, igsgù katō harì tō mga sundalo din, asta igpéwà dan si Abram, tō sawa din, asta tō langun katō kaduwánnan din tikud tun ta banuwa dan.

13

Igpasaé si Abram asta si Lot

¹ Na, igpanó si Abram tikud tun ta Ehipto asta iglónód sikandin tun ta Negeb na sakup ka Canaan, asta igtákkás tō sawa din, asta igpid din tō langun katō kaduwánnan din. Igtákkás si Lot kandin. ² Tuu ágkaduwánnan si Abram, su duwán mga karnero din, mga kambing, mga baka, mga bulawan, asta mga mapputi bulawan.

³ Tō igpanó si Abram tikud tun ta Negeb, igalin-alin sikandin sippang tun ta Betel. Igdunggù sikandin tun ta taganà góddóan din tun ta tángngaan ka Betel asta Ai. ⁴ Tō gó tō taganà lugar na gitimuwan din ka ággóbbówanan ka mannap. Igpangadap puman sikandin katō Áglangngagán.

⁵ Na, igtákkás si Lot ki Abram, asta marapung pagsik tō pamilya din, mga állang, mga karnero, mga kambing, asta mga baka. ⁶ Purisu atin ka pasábbadé dan, ánnà nángngà tō tanà na pasabsaban katō langun mannap dan, su tuu marapung tō mga mannap dan. ⁷ Purisu igpamatayé tō mga

^Y 12:8 12:8 Tō kóbadan ka kagi ágpangadap, “ágsimba,” “ágdurung,” “ágdasal,” ó “ágtawar ka Manama.”

^Z 12:13 12:13 Tábbé ku; ahaán tō Genesis 20:12.

taradóppón i Abram asta tô mga taradóppón i Lot. (Duwán mga Canaanhon asta Perisihanon na igóddô dutun.)

⁸ Purisu igtóngkô si Abram ki Lot, na mà din, “Na, di mému pamatayé tô mga taradóppón ta, su bataánnán ku sikuna. ⁹ Purisu madigár ka passae ki. Na, sállág nu tô kaluwagan kani tanà. Atin ka salinán nu tô tanà dadan tun ta ibang, malinna tun ta tanà dadan tun ta kawatan. Atin ka salinán nu tô tanà dadan tun ta kawatan, malinna tun ta tanà dadan tun ta ibang.”

¹⁰ Purisu igsállág si Lot, asta igkita din na madigár tô kaluwagan katô tanà madani tun ta Wayig ka Jordan sippang tun ta lunsud ka Soar, su nángngà tô wayig para katô tanà iring katô tun ta kayun na igpamula katô Áglangngagán sayyan, asta iring katô tun ta Ehipto. (Inému ni tô ánda pa dadatti katô Áglangngagán tô mga lunsud ka Sodoma asta Gomora madani tun ta Wayig ka Jordan.) ¹¹ Purisu igsalin i Lot tô kaluwagan ka tanà madani tun ta Wayig ka Jordan, asta ighalin sikandin dadan tun ta silatan. Purisu igpassae dan. ¹² Igóddô pa si Abram tun ta Canaan, asal ighalin si Lot tun ta mga lunsud madani tun ta Wayig ka Jordan, asta igóddô sikandin madani tun ta lunsud ka Sodoma. ¹³ Tuu madat tô áglumun katô mga taga Sodoma. Tuu dan masalà-salà tun ta saruwan katô Áglangngagán.

Ighalin si Abram tun ta Hebron

¹⁴ Tô igpanó dán si Lot, igkagi tô Áglangngagán ki Abram, na mà din, “Sállág ka tun ta kaluwagan kani tanà agad ánda tô kasállággan nu. ¹⁵ Tô kaluwagan kani tanà na kitanán nu, tô gó é bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu ka ánda ágtamanán. ¹⁶ Imun ku na marapung tô mga rubbad nu sippang ka di dan méyap, iring na mga barukbuk ka tanà. ¹⁷ Purisu panó-panó ka tun ta kaluwagan kani banuwa, su bággén ku ni langun áknikó.”

¹⁸ Purisu ighalin si Abram, asta igóddô sikandin madani tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre tun ta Hebron, asta igimu sikandin ka ággóbbówanan ka mannanap ébô mangadap sikandin katô Áglangngagán.

14

Igtabang si Abram ki Lot

¹⁻² Na, si Amrafel tô hari tun ta Sinar, si Arioc tô hari tun ta Elasar, si Cadorlahomor tô hari tun ta Elam, asta si Tadal tô hari tun ta Goyim. Róggun ighari dan, igpasábbadé dan áppat asta igsulung dan tô lima hari na si Bara na hari tun ta Sodoma, si Birsa na hari tun ta Gomora, si Sinab na hari tun ta Adma, si Semeber na hari tun ta Seboim, asta tô hari tun ta Bela na ássa ngadan ka Soar. ³ Igpasábbadé tô lima hari, asta iglimud dan tô langun sundalo dan madani tun ta kapattadan ka Sidim na inému dán áknganni na Ranó Ka Asin.^a ⁴ Taganá isakup tô lima hari tun ki Cadorlahomor ka sapulú duwa (12) ámmé. Asal tô ikasapulú tállu ámmé, igatu dan kandin.

⁵ Tô ikasapulú áppat ámmé, igsulung si Cadorlahomor asta tô duma mga hari na igpasakup kandin. Igtalu dan tô langun Repaihanon tun ta Astarot-Carnaim. Igtalu dan tô mga Susihanon tun ta Ham, asta tô mga Emihanon tun ta kapattadan ka Kiriataim. ⁶ Igtalu dan tô langun Horihanon tun ta pabunganán na igóddóan dan tun ta Seir, asta iglupug dan sippang tun ta lunsud ka Elparan madani tun ta disyerto. ⁷ Iglónód dan tun ta lunsud ka

^a 14:3 14:3 Ranó Ka Asin, ó Ranó Na Inaté.

Cades (Eumispat tō ássa ngadan din). Igtalu dan tō langun manubù na igóddô tun ta banuwa ka mga Amalekanhon, asta igtalu dan tō mga Amorihanon na igóddô tun ta Hasason Tamar.

⁸ Na, igpaglimud katô mga hari ka Sodoma, Gomora, Adma, Seboim, asta Belak tō mga sundalo dan. Igsadun dan tun ta kapattadan ka Sidim ébô matu dan ⁹ katô mga sundalo katô áppat hari, na si Cadorlahomor na hari tun ta Elam, si Tadal na hari tun ta Goyim, si Amrafel na hari tun ta Sinar, asta si Arioc na hari tun ta Elasar. Lima tō mga hari na igsulung katô áppat mga hari. ¹⁰ Tun ta Sidim, duwán marapung mga magdakál sábbáng na duwán ispalto na tuu ágdákkát. Tō italu tō hari ka Sodoma asta hari ka Gomora, igpalaguy tō mga sundalo dan, asta duwán tun kandan na idákkát tun ta ispalto su idabù dan tun ta mga sábbáng, asta igpalaguy tō duma mga sundalo tun ta pabunganán. ¹¹ Na, igkangé katô áppat hari tō langun ka kaduwánnan asta ágkakan tun ta mga lunsud ka Sodoma asta Gomora, asta igpanó dan. ¹² Su igóddô si Lot na bataánnán i Abram tun ta Sodoma, igámmát dan pagsik sikandin, igkangé dan tō kaduwánnan din, asta igpanó dan.

¹³ Asal duwán sábbad manubù na ikaluwà asta igulit ki Abram na Hebreo. Tō timpo tō, igóddô si Abram madani tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre na Amorihanon. Inalayun ágpatabangé si Abram, si Mamre, asta tō mga kataladi i Mamre na si Escol asta si Aner. ¹⁴ Tō ikasóddór si Abram na inammát tō bataánnán din, iglimud din tō langun állang din na katig ággamit ka laniban, na tállu gatus sapulù walu (318) tō langun dan, asta igagtà dan tō áppat hari sippang tun ta lunsud ka Dan. ¹⁵ Igpagtángngà-tángngà i Abram tō mga állang din. Tō dukilám dán, igsulung dan, asta ikapanalu dan. Igagtà i Abram sikandan sippang tun ta lunsud ka Hoba dadan tun ta Damasco. ¹⁶ Ikangé i Abram tō langun ka kaduwánnan na igagó dan. Igpaluwà din pagsik tō bataánnán din na si Lot, asta iguli din tun ki Lot tō langun ka kaduwánnan na igagó tikud tun kandin. Igpaluwà din tō langun gabayi asta tō duma mga manubù na inammát.

Igdasal si Melkisedec para ki Abram

¹⁷ Tō iguli si Abram tikud tun ta kapanalu din ki Cadorlahomor asta duma mga hari, igsumar kandin tō hari ka Sodoma tun ta Kapattadan ka Sabec (ingadanan Kapattadan ka Hari).

¹⁸ Igsumar ki Abram tō hari ka Salem na si Melkisedec.^b Sikandin tō pangulu na pari ka mga manubù na ágpamaké tun ta Manama na Mallayat ka Langun. Igpipid din tō pan asta tō bino tun ki Abram. ¹⁹ Igdasal sikandin ébô madigár tō bággén ka Manama ki Abram. Igkagi sikandin, na mà din, “Madigár tō bággén áknikó tikud tun ta Manama na Mallayat ka Langun na igimu ka langit asta tō tibuk banuwa. ²⁰ Durungán tō Manama na Mallayat ka Langun, su igtabangan ka ikandin ébô makapanalu ka katô mga usig nu!”

Na, igbággé i Abram kandin tō ikasapulù katô langun na ikangé din tikud tun ta áppat hari na igtalu din.

²¹ Igkagi tō hari ka Sodoma ki Abram, na mà din, “Áknikó dán tō kadakállan katô kaduwánnan ku na ikangé nu tikud tun ta áppat hari na igagó tikud áknami. Mga sakup ku dád tō ulián nu kanak.”

^b 14:18 14:18 Tingód ki Melkisedec, ahaán tō Hebreo 7:1-10.

²² Asal igkagi si Abram katô hari ka Sodoma, na mà din, “Duwán igtandôC ku katô Áglangngagán na Manama na Mallayat ka Langun na igimu ka langit asta tibuk banuwa. ²³ Igtandô a kandin na ándà palang kaduwánnan nu na kangén ku, agad sábbad sinulid, agad sábbad listun ka sandalyas. Ulián ku tô langun tun áknikó, su dì mému kumagi ka na miduwánnanna ukit áknikó. ²⁴ Ándà palang kangén ku, asal tô dád igkan katô mga állang ku tô mému bullasan nu. Asal mému ka duwán bággén nu katô mga manubù na igtambang kanak, na si Aner, si Escol, asta si Mamre.”

15

Kasabotan ka Manama ki Abram

¹ Na, duwán álló na igpakita tô Áglangngagán ki Abram, asta igkagi sikandin, na mà din, “Abram, yaka ágkamáddangan. Sakán tô kumalasalag^d áknikó ébô di ka kadattan. Tuu dakál tô ágpulusán na bággén ku áknikó.”

² Asal igkagi si Abram, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangulu katô langun, ándà palang batà ku. Purisu ándà pulusán katô bággén nu kanak. Atin ka matéya, matigatun i Elieser na taga Damasco tô kaduwánnan ku. ³ Su ándà batà na igbággé nu kanak, ka matéyad, állang ku dád tô makatigatun katô kaduwánnan ku.”

⁴ Na, igkagi puman tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Ánnà si Elieser tô makatigatun katô kaduwánnan nu, su áknikó batà mama tô makatigatun katô kaduwánnan nu.”

⁵ Na, igpid ka Manama si Abram tun ta luwà ka tulda, asta igkagi sikandin, na mà din, “Langngag ka tun ta kawang-awangan. Iyap nu tô mga karani ka makéyap ka. Iring kanan mga karani tô karapungan ka mga rubbad nu.”

⁶ Igpamaké si Abram katô Áglangngagán, asta igtanggap din si Abram na nángngà tun ta saruwan din.^e

⁷ Igkagi tô Manama, na mà din, “Sakán tô Áglangngagán na igpid áknikó tikud tun ta Ur ka Caldea ébô bággén ku áknikó ni tanà ni asta matigatun nu.”

⁸ Asal iginsà si Abram, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangulu katô langun, ándin tô pató na pakitanán nu kanak ébô kasóddóran ku na makatigatunna kanan?”

⁹ Igkagi tô Manama, na mà din, “Pid nu dini kanak tô baka, kambing, asta karnero. Kailangan tállu ámmé tô idad dan. Pid nu dini kanak tô sábbad manatad asta salapati.”

¹⁰ Purisu igpid i Abram tô langun tun ta saruwan ka Manama, asta igmatayan din. Igtángngà din tô lawa, igsánnar din na tagduwa-duwa, asta duwán állát tun ta tángnga. Asal ándà din tángngai tô duwa manuk.

¹¹ Duwán dakál mga manuk ka kabánnássa na igapun tun ta igtángngà lawa katô mga mannanap, asal igbugó dan i Abram.

¹² Tô igsalláp dán tô álló, tuu igpatudug ka Manama sikandin, asta tuu imáddangan sikandin. ¹³ Igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Pasóddóran ku áknikó na móddó gó tô mga rubbad nu tun ta banuwa ka duma mga manubù. Kahirapan dan asta állangán dan katô duma mga manubù sippang ka áppat gatus (400) ámmé. ¹⁴ Asal supakan ku tô mga

C 14:22 14:22 Igtandô, ó igsaad. d 15:1 15:1 Kumalasalag, ó dumalang. e 15:6 15:6 Tingód ki Abram ó Abraham, ahaán tô Roma 4:3,9,22,23 asta Galacia 3:6-8.

manubù na mállang kandan, asta makaluwà dan na dakál tô piddán dan. ¹⁵ Asal sikuna, tuu ka tumugál asta maté ka na duwán kasunayan nu sippang na lábbánggán ka. ¹⁶ Móddô tô mga rubbad nu tun ta duma banuwa sippang ka lumabé tô ikappat na mga karubbadan patalundugé, asta makalónód dan kannun, su inalayun dugangan katô mga Amorihanon tô salà na áglumun dan sippang ka supakan nu sikandan.”

¹⁷ Tô igmangittáng dán, tigkô igkita i Abram tô бага na igábbál asta tô sulù na igrágrág. Igukit tun ta tángngaan katô lawa ka mga mannap na igtánggà din. ¹⁸ Tô oras tô, igimu tô Áglangngagán ka kasabotan tun ki Abram, na mà din, “Bággén ku tun ta mga rubbad nu tô kaluwagan kani banuwa. Tikud tun ta Wayig ka Ehipto sippang tun ta dakál Wayig ka Eufrates, tô gó tô tanà na bággén ku kandan. ¹⁹ Bággén ku kandan tô tanà na igóddóan katô mga grupo ka manubù na ingnadanan Kenihanon, Kenisihanon, Cadmonihanon, ²⁰ Hetihanon, Perisihanon, Repaihanon, ²¹ Amorihanon, Canaanhon, Girgasihanon, asta Jebusihanon.”

16

Si Agar asta si Ismael

¹ Na, ándà palang batà i Sarai asta i Abram. Asal duwán állang bayi i Sarai na ingnadanan ki Agar na taga Ehipto. ² Purisu igkagi si Sarai ki Abram, na mà din, “Ándà batà na igbággé katô Áglangngagán kanak. Purisu madigár ka lumayuk ka katô állang ku èbò duwán batà ku ukit kandin.”

Ignunug si Abram katô igkagi i Sarai. ³ Purisu igbággé i Sarai tô állang din ki Abram èbò imun din na sawa din. (Inému ni pángnga igóddô si Abram tun ta Canaan ka sapulù ámmé.) ⁴ Igpalayuké dan asta igmabáddás si Agar. Tô ikasóddór dán si Agar na igmabáddás sikandin, ándà din respetowi si Sarai, asta igbuyas din. ⁵ Purisu igkagi si Sarai ki Abram, na mà din, “Sikuna tô igtikudan ka salà na inému kanak! Sikuna tô igbággayan ku ki Agar, asta igmabáddás sikandin. Purisu ándà a respetowi ikandin. Isóddóran katô Áglangngagán na duwán salà nu kanak!”

⁶ Igtaba si Abram, na mà din, “Na, áknikó állang sikandin. Agad ándin tô kakalag nu na lumun kandin, mému kanak.”

Na, tuu igirrayatan^f i Sarai si Agar. Purisu igpalaguy si Agar.

⁷ Na, tô panaligan na Áglangngagán igpakita ki Agar tun ta disyerto madani tun ta sánnáp tun ta dalan na pasadun tun ta lunsud ka Sur. ⁸ Ikgagi tô Áglangngagán, na mà din, “Agar na állang i Sarai, ánda é igtikudan nu, asta ánda é sadunan nu?”

Igtaba si Agar, na mà din, “Igpalayuyad tikud tun ta amo ku na si Sarai.”

⁹ Ikgagi tô panaligan na Áglangngagán, na mà din, “Uli ka tun kandin, asta tuman nu tô mga sugù din.”

¹⁰ Ikgagi pagsik tô panaligan na Áglangngagán, na mà din, “Imun ku na tuu marapung tô rubbad nu sippang ka di dan méyap. ¹¹ Duwán batà mama na pamasusun nu, asta ngadanan nu sikandin ki Ismael, g su igpaminág katô Áglangngagán tô ranginán nu. ¹² Imun tô batà nu na iring ka asno na méla,

^f **16:6** 16:6 Igirrayatan. Ahaán tô kagi “irrayat” tun ta Lista Katô Mga Kagi. ^g **16:11** 16:11 Tô kóbadan katô ngadan Ismael, “ágpaminág tô Manama.”

su ándà palang bánnalán din. Musig sikandin ka langun manubù, asta musig dan kandin. Di sikandin móddô duma katô mga kataladi din.”

¹³ Iggkagi si Agar, na mà din, “Iggkita kud gó tô Áglangngagán na igsállág kanak, asal ándà a kanné kamaté.”

Inggadanán i Agar tô Manama na igpakita kandin na mà din, “Manama na ágsállág.” ¹⁴ Purisu áknganni, tô sánnáp na inggadanán Beerla-hai-roi^h tun ta tángngaán ka lunsud ka Cades asta Bered.

¹⁵ Tô ipamasusu dán tô batà mama i Abram tikud ki Agar, inggadanán i Abram sikandin ki Ismael. ¹⁶ Kawaluwan ánnám (86) tô idad i Abram tô ipamasusu si Ismael.

17

Pató katô kasabotan

¹ Na, tô kasiyawan siyó (99) dán tô idad i Abram, igpakita tô Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tô Tuu Matulus Manama. Tuman nu tô kakalyag ku. Kailangan ándà salà nu tun ta saruwan ku. ² Imun ku tô kasabotan ku tun áknikó. Imun ku na tuu marapung tô mga rubbad nu.”

³ Iglíngkóód si Abram sippang ka ikadunggù tô ulu din tun ta tanà, asta igkagi tô Manama, na mà din, ⁴ “Ni gó tô kasabotan ku tun áknikó. Imun ku sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo. ⁵ Tikud áknganni, di kad ngadanán ki Abram, asal ngadanán kad ki Abrahamⁱ su imun ku sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo. ⁶ Imun ku na marapung tô mga rubbad nu, asta imun ku sikandan na marapung mga grupo, asta duwán tun kandan na imun na mga hari. ⁷ Imun ku tô kasabotan tun áknikó asta tun ta mga rubbad nu ka ándà ágtamanán. Sakán tô Manama nu asta Manama katô mga rubbad nu. ⁸ Tô kaluwagan ka banuwa ka Canaan na igóddóan nu, tô gó é bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu ébô matigatun yu ka ándà ágtamanán. Sakán tô Manama dan.”

⁹ Iggkagi tô Manama ki Abraham, na mà din, “Na, sikuna, duwán kailangan lumun nu asta langun rubbad nu ka ándà ágtamanán tingód katô kasabotan ku tun ákniyu. ¹⁰ Ni gó tô kasabotan ku na kailangan tumanán nu, agad sikuna asta tô tagsábbad-sábbad mga rubbad nu. Kailangan tupuwan tô langun gamama dini áknikó. ¹¹ Kailangan tupuwan kó, su tô gó é pató tingód katô kasabotan ku tun áknikó. ¹² Tô mga rubbad nu, kailangan tupuwan tô langun gabatà dan gamama ka ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu, agad tô tagsábbad-sábbad mga állang yu gamama, agad sadan é pamasusun tun ákniyu, agad sadan é bállin tun ta duma manubù. ¹³ Kailangan tupuwan tô langun gamama, su ukit katô pató tun ta lawa yu, kasóddóran yu na ándà ágtamanán katô kasabotan ku tun ákniyu. ¹⁴ Atin ka di tupuwan tô mama, di mému dumuma ákniyu, su di sikandin mánnal katô kasabotan ku.”

¹⁵ Iggkagi tô Manama ki Abraham, na mà din, “Tikud áknganni, di dán mému si Sarai tô ngadan katô sawa nu. Kailangan ngadanán nu sikandin ki Sara. ¹⁶ Madigár tô bággén ku kandin, asta bággén ku áknikó tô batà mama na pamasusun din. Madigár tô bággén ku tun ta sawa nu, asta imun ku sikandin

^h **16:14** 16:14 Tô kóbadan katô ngadan Beerla-hai-roi, “Sánnáp Ka Manté Manama Na Ágsállág Kanak.”

ⁱ **17:5** 17:5 Tô kóbadan katô ngadan Abraham, “ámmà ka marapung mga grupo.” ^j **17:15** 17:15 Tô kóbadan katô ngadan Sara, “batà bayi ka hari,” ó “prinsesa.”

na kamónaan ka marapung mga grupo. Duwán gó mga rubbad din na imun hari.”

¹⁷ Igingkóód si Abraham sippang ka ikadunggù tò ulu din tun ta tanà. Ingngisi sikandin, su igpanámdám sikandin, na mà din, “Duwán kannê batà ku na pamasusu, agad tò idad ku dumunggù tun ta sábbad gatus (100)! Mamasusu kannê si Sara ka batà, agad tò idad din dumunggù tun ta kasiyawan (90)!”

¹⁸ Ikgagi si Abraham katô Manama, na mà din, “Kakalyag ku na si Ismael tò bággayan nu ka madigár!”

¹⁹ Asal igkagi tò Manama, na mà din, “Tò sawa nu na si Sara mamasusu ka batà nu mama, asta ngadanan nu tò batà ki Isaac.^k Sikandin asta tò mga rubbad din tò katumanan katô kasabotan ku na ándà ágtamanán. ²⁰ Igpaminág ku tò igpamuyù nu para ki Ismael. Purisu madigár tò bággén ku kandin. Bággén ku kandin tò marapung mga gabatà asta mga rubbad din. Imun ku sikandin na kamónaan ka sapulù duwa (12) ágpangulun, asta imun ku na dakál grupo tò mga rubbad din. ²¹ Asal tò batà nu na si Isaac tò katumanan katô kasabotan ku tun áknikó. Pamasusun sikandin i Sara kani ámmé na dumunggù.”

²² Pángnga igpatóngkóé dan, igpanó tò Manama.

²³ Na, tò álló tò, igbánnal si Abraham ka Manama, asta igtupuwan din tò batà din na si Ismael, asta tò langun ka duma mga sakup din gamama, agad tò mga állang din, tò mga ipamasusu tun kandin, asta tò igbállì din tun ta duma mga manubù. ²⁴ Kasiyawan siyó (99) tò idad i Abraham tò igtupuwan sikandin, ²⁵ asta sapulù tállu (13) tò idad katô batà din na si Ismael. ²⁶ Tò álló tò, igtupuwan si Abraham asta si Ismael, ²⁷ asta tò langun gamama na sakup i Abraham.

18

Igtandô na mapamasusu si Isaac

¹ Róggun igóddó si Abraham tun ta kayun ka mga ulayan i Mamre, igpakita tò Áglangngagán kandin. Tò ménit tò álló, igunsad si Abraham tun ta sállat ka tulda na igóddóan din. ² Igsállág sikandin, asta igkita din tò tállu manubù na igtindág tun ta luwà. Tò igkita din sikandan, igsékót sikandin igsumar kandan. Igingkóód sikandin sippang ka ikadunggù tò ulu din tun ta tanà ébô tumanggap kandan. ³ Ikgagi sikandin, na mà din, “Sir, ádding kó dini kanak. Yakó áglabé. ⁴ Piddan ku sikiyu ka wayig ébô muras kó katô paa yu, asta makapaginawa kó kannun ta siráb kani kayu. ⁵ Pakannán ku sikiyu ébô kumabákkár kó ka dì kó pa manayun. Idayawanna su igdunggù kó, asta kakalyag ku na tumabangnga áknuyu.”

Ikgagi sikandan, na mà dan, “Mému áknami.”

⁶ Igsékót si Abraham igahu tun ta tulda, asta igkagiyan din si Sara, na mà din, “Sékót ka! Angé nu tò sábbad sako ka tuu madigár harina, asta imu nu tò pan na pakannán kandan.”

⁷ Igpalaguy si Abraham tun ta mga mannanap din, asta igsalin din tò tuu madigár nati ka baka. Igbággé din tun ta sábbad állang din ébô iyón din asta sékót lággaán. ⁸ Tò igtaganà dan tò langun, igpid i Abraham tò gatas

^k 17:19 17:19 Tò kóbadan katô ngadan Isaac, “ingngisi.”

na malassám, gatas na mammiss, asta ákkud na igtug, asta igbuwat din tun kandan. Róggun igkan dan, igtindág sikandin madani tun ta siráb katô kayu.

⁹ I Ginsà dan kandin, na mà dan, “Ánda tō sawa nu na si Sara?”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Tun dalám katô tulda.”

¹⁰ I gkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Tō ámmé na dumunggù, lumónódda dini áknuyu, asta duwán batà mama na pamasusun katô sawa nu na si Sara.”

Na, si Sara madani tun ta sállat tun ta bókkóg din, asta igpaminág sikandin katô igkagi dan. ¹¹ Tuu dán tugál si Abraham asta si Sara. Ánda bayi na mamasu iring katô idad i Sara. ¹² Purisu igrngisi si Sara katô kandin sarili, asta igpanámdám sikandin, na mà din, “Tuuwad tugál, asta tuu dán tugál tō duma ku. Pamánnun ka kadunggù katô dayó dini kanak?”

¹³ Na, igrngisi tō Áglangngagán ki Abraham, na mà din, “Manan ka igrngisi si Sara? Manan ka igkagi sikandin na pamánnun é kapamasusu din ka batà su tuu dán tugál sikandin? ¹⁴ Ánda palang na di mému katô Áglangngagán! Tō ámmé na dumunggù, duwán batà mama na pamasusun i Sara.”

¹⁵ Imáddangan si Sara. Purisu igbulaló sikandin asta igkagi, na mà din, “Ánda a ngisi.”

Asal igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Bulaló yan. Bánnal na igrngisi ka.”

Igpamuyù si Abraham para katô mga taga Sodoma

¹⁶ Na, igrngisi tō tállu manubù, asta igsadun dan tun ta pabungan ébò sumállág dan katô lunsud ka Sodoma. Igtákkás si Abraham kandan ébò tumáddù kandan ka dalan. ¹⁷ Igpánámdám tō Áglangngagán, na mà din, “Dì ku állássán ki Abraham tō masig dán na lumun ku, ¹⁸ su mému na dakál grupo tō mga rubbad din, asta madigár tō bággén ku tun ta langun manubù ukít kandin. ¹⁹ Igsalin ku sikandin ébò tuminurù sikandin katô mga gabatà din asta mga rubbad din na kailangan mánnal dan kanak asta lumun dan tō nánggà tun ta saruwan ku, ébò tumanán ku tō igtandò ku kandin.”

²⁰ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Abraham, na mà din, “Marapung tō igulit kanak na madat tō áglumun katô mga taga Sodoma asta taga Gomora. Tuu kun dakál tō salà dan. ²¹ Purisu madunna ébò kasóddóran ku ka bánnal ó ánnà bánnal tō igrngisi ku.”

²² Na, igrngisi tō duwa manubù, asta igpanayun dan tun ta Sodoma, asal igduma pa tō Áglangngagán tun ki Abraham. ²³ Igpadani si Abraham tun ta Áglangngagán, asta igrngisi sikandin, na mà din, “Atin ka matayan nu tō madat mga manubù, matayan nu pagsik tō mga matalláng? ²⁴ Atin ka duwán kaliman (50) mga matalláng tun ta lunsud, dadattan nu tō langun tun ta lunsud? Duwán kédu nu katô langun tingód katô kaliman (50) mga matalláng? ²⁵ Panámdám ku na di nu matayan tō mga matalláng apil katô madat mga manubù! Dì mému! Atin ka supakan nu tō madat mga manubù, di nu apilán tō mga matalláng, su sikuna tō ágruud katô langun manubù, asta kailangan nánggà tō karuud nu.”

²⁶ Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka kitanán ku tō kaliman (50) mga matalláng tun ta lunsud, di ku dadattan tō lunsud.”

²⁷ I gkagi puman si Abraham, na mà din, “Sir, agad tuu ka mallayat ka tandingán kanak, asal pallayat nu tō ginawa nu kanak ka minsà a puman áknikó. ²⁸ Atin ka duwán dád kappatan lima (45) mga matalláng, dadattan nu tō langun tun ta lunsud su ikulangan ka lima?”

Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka kitanán ku tō kappatan lima (45) mga matalláng, dì ku dadattan tō lunsud.”

²⁹ Ikgagi puman si Abraham, na mà din, “Atin ka kappatan (40) dád tō kitanán nu?”

Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán kappatan (40), dì ku dadattan.”

³⁰ Ikgagi si Abraham, na mà din, “Sir, yaka ágkasókó kanak ka minsà a puman áknikó. Atin ka tállu pulù (30) dád tō kitanán nu?”

Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka tállu pulù (30) tō kitanán ku, dì ku dadattan.”

³¹ Ikgagi si Abraham, na mà din, “Sir, pallayat nu tō ginawa nu kanak ka minsà a puman áknikó. Atin ka duwa pulù (20) dád tō kitanán nu?”

Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwa pulù (20) tō kitanán ku, dì ku dadattan tō lunsud.”

³² Ikgagi si Abraham, na mà din, “Sir, yaka ágkasókó kanak, su ni gó é ágtamanán ka insà ku. Atin ka sapulù (10) dád tō kitanán nu?”

Igtaba tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán sapulù (10), dì ku dadattan.”

³³ Na, pángnga igpatóngkóé tō Áglangngagán asta si Abraham, igpanó tō Áglangngagán, asta igulì si Abraham.

19

Dakál salá katò mga taga Sodoma

¹ Tō mapun dán, igdunggù tō duwa panaligan tun ta Sodoma. Si Lot igunsad tun ta plasa madani tun ta sállat katò lunsud. Tō igkita sikandin kandan, igtindág sikandin asta igsumar kandan. Igingkóód sikandin sippang ka ikadunggù tō ulu din tun ta tanà,² asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, ádding kó tun ta balé ku. Urasì yu tō paa yu, asta dággà kó d, su simag ka sállám mému manayun kó tun ta sadunan yu.”

Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Dì ké mádding tun ta balé nu. Dumággà kéd dìni ta plasa.”

³ Asal igpanayun ginggat si Lot sippang ka igtákkás dan kandin tun ta balé din. Igpému i Lot tō pan asta tō duma mga madigár ágkakan, asta igkan dan.

⁴ Tō ándà dan pa dággà tō dukilám, iglibutan tō balé katò langun gamama na taga Sodoma. Ilimud tō langun dan, agad mga mallaki asta mga tugál.

⁵ Igtawar dan ki Lot, na mà dan, “Ánda tō duwa gamama na igdunggù géna dìni áknikó? Paluwà nu sikandan ébò lumayuk ké kandan.”

⁶ Igluwà si Lot tun ta balé din, asta igsagpángngan din tō sállat. ⁷ Ikgagi sikandin, na mà din, “Mga rarak ku, yakó áglumu katò madat. ⁸ Asal duwán duwa gabatà ku daraga na ándà pa palang layuki. Paluwaán ku sikandan, asta mému lumun yu kandan tō agad ándin kakalyag yu. Asal yakó ágsamuk kani duwa gamama, su igpadággà ku sikandan dìni kanak, asta kailangan dóppónan ku sikandan.”

⁹ Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Yaka gilabut áknami! Ánnà ka taga kannun. Purisù dì mému milabut ka katò lumun dé! Atin ka panámdám nu na madat tō lumun dé kandan, tuu pa madat tō lumun dé áknikó.”

Igsullóy dan si Lot, asta igpadani dan tun ta sagpáng ka sállat ébò siraán dan. ¹⁰ Asal igpókéan katò duwa panaligan tō sállat, igguyud dan si Lot tun

dalám katô balé, asta igsagpángngan dan tô sállat. ¹¹ Na, igimu dan na bólóg tô langun gamama madani tun ta sállat ébô dì dan kumita katô sállat.

Igpalaguy si Lot tikud tun ta Sodoma

¹² Igekagi tô duwa panaligan ki Lot, na mà dan, “Atin ka duwán mga kadumaan nu dini, mga gabatà nu, ugang nu, ó duma mga sakup nu na igóddô dini ta lunsud, pid nu sikandan, asta panó kód, ¹³ su dadattan déd ni lunsud ni. Idinág katô Áglangngagán na tuu madat tô áglumun dan. Purisu igpapid ké ikandin ébô dadattan dé tô langun.”

¹⁴ Purisu igsékót si Lot igsadun tun ta duwa banà katô gabatà din gabayi, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sékót kód panó tikud kannun, su dadattan dán katô Áglangngagán ni lunsud ni.”

Asal kéman dan ka ágragórù dád sikandin.

¹⁵ Tô sállám dán, igpapalaguy katô mga panaligan si Lot, na mà dan, “Sékót kad! Pid nu tô sawa nu asta tô duwa gabatà nu gabayi, asta palaguy kód ébô dì kó kasabban katô kadattan kani lunsud.”

¹⁶ Agad igbaring-baring si Lot, asal inéduwan tô Áglangngagán kandan. Purisu igawidan katô duwa panaligan tô bállad i Lot, tô sawa din, asta tô duwa gabatà dan, asta igpid dan tun ta luwà katô lunsud. ¹⁷ Igekagi tô panaligan kandan, na mà dan, “Palaguy kód! Yakó ágsérê! Yakó ágsódô kannun ta kapattadan, asal palaguy kó sippang tun ta pabunganán agó maté kó.”

¹⁸ Asal igkagi si Lot, na mà din, “Sir, diya. ¹⁹ Agad tuu madigár tô tabang yu kanak, asta igpaluwà a ikiyu tikud tun ta kadattan, asal kasabbanna su tuu madyù tô pabunganán, asta matéya ka diya pa dumunggù. ²⁰ Na, duwán madani lunsud na mému sadunan ku, asta délák gó yan. Papalaguyya baling dutun. Tuu gó délák tô lunsud, asta diya maté dutun!”

²¹ Igtaba tô panaligan, na mà din, “Mému malaguy ka dutun. Dì ku dadattan tô lunsud tô. ²² Asal sékót kód palaguy, su ándà pa mému lumun ku sippang ka dumunggù kó.”

Purisu inggadanan tô lunsud na Soar.¹

Idattan tô Sodoma asta Gomora

²³ Tô duwán dán álló asta tô igdunggù dán si Lot tun ta Soar, ²⁴ igdabù katô Áglangngagán tô asupri na igrágrág tikud tun ta kawang-awangan tun ta lunsud ka Sodoma asta Gomora. ²⁵ Purisu idattan tô duwa lunsud asta tô langun ka duma mga lunsud tun ta kapattadan. Inatê tô langun manubù, asta idattan tô langun ka pamulanán. ²⁶ Asal igsérê tô sawa i Lot tun ta lunsud na igtananan dan. Purisu ibaluy sikandin sumbál na asin.

²⁷ Na, igsállám si Abraham tun ta lugar na igsadunan din tô igtóngkô tô Áglangngagán kandin. ²⁸ Igsállág sikandin tun ta Sodoma asta Gomora, asta tun ta kaluwagan katô kapattadan. Igekita din tô tuu dakál ábbál tikud tun ta tanà, iring na ábbál ka dakál ággóbbówanan. ²⁹ Agad igdadattan katô Manama tô mga lunsud tun ta kapattadan na igóddóan i Lot, asal ándà din kalingawi si Abraham, asta igpaluwà din si Lot ébô dì sikandin maté.

Si Lot asta duwa gabatà din gabayi

³⁰ Na, imáddangan si Lot ka móddô sikandin tun ta Soar. Purisu igalin sikandin asta tô duwa gabatà din gabayi tun ta pabunganán, asta igóddô

¹ 19:22 19:22 Tô kóbadan katô Soar, “délák.”

dan tun ta takub. ³¹ Duwán álló na igkagi tô batà din kaké tun ta adi din, na mà din, “Tugál dán tô ámmà ta, asta ándà palang mama nit banuwa na kumalyag áknita ébô duwán batà ta. ³² Na, madigár ka lasingán ta tô ámmà ta asta lumayuk ki kandin ébô duwán batà ta ukit kandin.”

³³ Purisu, tô dukilám dán, iglasing dan tô ámmà dan, asta iglayuk tô kaké kandin. Asal ándà kinanuwan i Lot katô iglumu katô batà din kandin, su tuu ilasing.

³⁴ Tô sállám dán, igkagi tô kaké tun ta adi din, na mà din, “Sakán tô iglayuk katô ámmà ta géna dukilám. Na, madigár ka lasingán ta puman sikandin kani ka dukilám, asta sikuna tô lumayuk kandin ébô duwán batà ta ukit kandin.”

³⁵ Tô dukilám dán, iglasing dan puman tô ámmà dan, asta iglayuk tô adi kandin. Ándà kinanuwan din katô iglumu katô batà din kandin, su tuu ilasing. ³⁶ Purisu igmabáddás dán tô duwa gabatà i Lot ukit kandin. ³⁷ Duwán batà mama na ipamasusu tun ta kaké, asta ingngadanan din ki Moab.^m Inému sikandin na kamónaan katô langun Moabihanon áknganni. ³⁸ Duwán pagsik batà mama na ipamasusu tun ta adi, asta ingngadanan din ki Benami.ⁿ Inému sikandin na kamónaan katô langun Amonihanon áknganni.

20

Si Abraham asta si Abimelec

¹ Na, igalin si Abraham tikud tun ta Mamre sippang tun ta Negeb, asta igóddô dan tun ta lunsud ka Gerar na tun ta tángngaan katô lunsud ka Cades asta Sur. ² Igulit si Abraham katô mga taga Gerar na tábbé din tô sawa din na si Sara. Purisu igpakangé si Sara katô hari ka Gerar na si Abimelec ébô mému na sawa din. ³ Asal igpakita tô Manama ki Abimelec ukit ka tagénáp, asta igkagi sikandin, na mà din, “Maté ka gó su igkangé nu tô bayi na duwán duma.”

⁴ Asal su ándà pa layuk si Abimelec ki Sara, igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, matayanna gó ikuna asta tô mga sakup ku agad ándà palang salà dé? ⁵ Si Abraham gó tô igulit kanak na tábbé din si Sara, asta igkagi tô bayi na talatábbé dan. Ándà palang madat kakalyag ku, asta ándà palang salà ku kandin.”

⁶ Tun ta tagénáp i Abimelec, igkagi tô Manama kandin, na mà din, “Óó. Isóddóran ku na ándà madat kakalyag nu. Purisu igsapadan^o ku sikuna ébô di ka makasalà kanak. Igdalangan ku tô kapadani nu kandin. ⁷ Na, uli nu tô bayi tun ta duma din. Propeta si Abraham, asta dumasal sikandin tingód áknikó ébô di ka maté. Atin ka di nu sikandin ulián, maté ka gó asta tô langun sakup nu.”

⁸ Na, igsállám si Abimelec iglimud katô langun opisyaales din, asta igulit sikandin kandan tingód katô langun tun ta tagénáp din. Purisu tuu dan imáddangan. ⁹ Igpakangé i Abimelec si Abraham, asta igkagi sikandin, na mà din, “Madat tô iglumu nu áknami. Ándin tô salà na ilmu ku áknikó ébô papiddanna ikuna asta tô mga sakup ku katô kadattan? Iglumu nu kanak tô di mému lumun. ¹⁰ Ándin tô gunayan na iglumu nu ni?”

¹¹ Igtaba si Abraham, na mà din, “Tô panámdám ku na ándà palang manubù dini na duwán máddang tun ta Manama. Kéman ku na duwán mimmaté

^m 19:37 19:37 Tô ngadan Moab, iring katô kagi ka Hebreo, “tikud tun ta ámmà.” ⁿ 19:38 19:38 Tô ngadan Benami, iring katô kagi ka Hebreo, “batà ka gakád.” ^o 20:6 20:6 Igsapadan, ó igbalabagan.

kanak ébô agón tô sawa ku. ¹² Bánnal tô igkagi ku na tábbé ku sikandin, su batà katô ámmà ku sikandin, asal igpassaé tô innà dé. Purisu igkalyagan ku sikandin. ¹³ Dángngan tô igpéwà tô Manama kanak tikud tun ta lunsud na igóddóan katô ámmà ku, igkagiyan ku tô sawa ku, na mà ku, ‘Atin ka duwán kedu nu kanak, agad ánda é dungguan ta, ulit nu na talatábbé ki.’”

¹⁴ Purisu igulì i Abimelec si Sara tun ki Abraham. Duwán igbággé din kandin na mga karnero, mga baka, asta mga állang. ¹⁵ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Sállág nu tô kaluwagan kani tanà ku. Óddô ka tun ta agad ánda na kakalyag nu.”

¹⁶ Igkagi sikandin ki Sara, na mà din, “Sábbad mararan (1,000) abuk ka mapputi bulawan tô igbággé ku tun ta tábbé nu ébô kasóddóran katô langun sakup nu na ánda salà nu. Tô gó é pató na ánda dán salà nu kanak.”

¹⁷ Na, igdasal si Abraham tun ta Manama, asta inólian dán si Abimelec, tô sawa din, asta tô mga állang din gabayi ébô makabatà dan puman, ¹⁸ su ánda batà tô sawa i Abimelec asta tô langun sakup din gabayi su igkangé i Abimelec tô sawa i Abraham na si Sara.

21

Ipamasusu si Isaac

¹ Na, igtuman katô Áglangngagán tô igtandô din, asta madigár tô igbággé din ki Sara. ² Igmabáddás sikandin, asta igpamasusu sikandin ka batà mama, agad tugál dán si Abraham. Ipamasusu tô batà tô álló na taganà igtandô katô Manama. ³ Ingadanan i Abraham tô batà din ki Isaac. ⁴ Tô igdunggu dán tô ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu ki Isaac, igtupuwan i Abraham sikandin, su tô gó tô igsugú ka Manama kandin. ⁵ Sábbad gatus (100) tô idad i Abraham tô kapamasusu ki Isaac.

⁶ Igkagi si Sara, na mà din, “Igbággayanna ka Manama ka dayó. Purisu ingngisiya. Ngumisi tô langun katô makadinág tingód katô inému kanak.”

⁷ Igkagi si Sara, na mà din, “Dángngan, ánda palang manubù na makakagi ki Abraham na dumunggu tô álló na pasusun ku tô batà din. Agad tugál dán sikandin, asal igpamasusuwad gó katô batà din.”

Igpéwà si Agar asta si Ismael

⁸ Tô igdakál si Isaac, igdiyà dán sikandin, asta igimu i Abraham tô dakál pista tingód katô álló na igdiyà tô batà din. ⁹ Asal si Ismael na ipamasusu ki Agar na taga Ehipto, inalayun sikandin igyamà-yamà katô batà i Sara na si Isaac. Tô igkita si Sara katô, ¹⁰ igkagi sikandin ki Abraham, na mà din, “Péwà nu tô állang nu asta tô batà din, su atin dumunggu tô álló na maté ka, di mému kabággayan tô batà ka állang katô tángngà katô kaduwánnan nu, su bággén tô langun tun ta batà nu na si Isaac.”

¹¹ Tuu iranu si Abraham, su batà din gó si Ismael. ¹² Asal igkagi tô Manama ki Abraham, na mà din, “Yaka ágkaranu tingód kanan batà nu asta állang nu na si Agar. Tuman nu tô igkagi i Sara áknikó, su ukít katô batà nu na si Isaac bággén ku áknikó tô mga karubbadan na igtandô ku áknikó. ¹³ Imun ku pagsik na dakál karubbadan tô mga rubbad katô batà ka állang nu, su batà nu sikandin.”

¹⁴ Purisu igsállám si Abraham igbággé ka ágkakan asta ágdalámmanan na ipánnù ka wayig tun ki Agar ébò baban din. Igpapanó din si Agar asta tô batà din. Igsadun si Agar tun ta disyerto ka Berseba, asta igpanó-panó dan.

¹⁵ Tô inémmát tô wayig na igpid dan, itákkangan dan, asta igtananan i Agar tô batà din tun ta siráb ka mabbabà kayu. ¹⁶ Igsadun si Agar tun tóna na mga sábbad gatus (100) metros é kadiyuan, asta igsadun sikandin. Igpánámdám sikandin, na mà din, “Di mému ka kumita a na maté tô batà ku.”

Róggun igsadun si Agar, igsággó sikandin.

¹⁷ Igdinág ka Manama tô sággón din, asta igtawar tô panaligan ka Manama tikud tun ta langit, na mà din, “Agar, imánnu ka? Yaka ágkamáddangan. Igdinág ka Manama tô sággón katô batà nu. ¹⁸ Na, sadun ka tun kandin, asta órór nu sikandin, su imun ku na dakál grupo tô mga karubbadan din.”

¹⁹ Na, igpakita ka Manama tô balun tun ki Agar. Purisu igsadun sikandin tun ta balun, igipánnù din tô ágdalámmanan ka wayig, asta igpénám din tô batà din.

²⁰ Madigár tô tabang ka Manama katô batà. Sippang ka igdakál sikandin, igóddô tun ta disyerto ka Paran, asta tuu katig sikandin ágpanà. ²¹ Tun ta Paran, igpakalyag katô innà din sikandin katô bayi na taga Ehipto.

Igpasaboté si Abraham asta si Abimelec

²² Na, tô timpo tô, si Abimelec asta si Picol na pangulu katô mga sundalo din igsadun tun ki Abraham. Igkagi si Abimelec, na mà din, “Isóddóran ku na agad ándin tô áglumun nu, inalayun ka ágtabangan katô Manama. ²³ Purisu kakalyag ku na tumandó ka tun ta saruwan ka Manama na di ka lumimbung kanak, mga gabatà ku, asta mga rubbad ku. Inalayun madigár tô iglumu ku áknikó. Purisu tandô ka na inalayun madigár tô lumun nu kanak asta katô mga sakup ku na góddô kannun ta banuwa na igóddóan nu.”

²⁴ Igkagi si Abraham, na mà din, “Tô gó é tandô ku áknikó.”

²⁵ Na, igulit si Abraham kandin na duwán balun na igagó katô mga állang i Abimelec. ²⁶ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Ándà ku kasóddóri ka sadan tô igagó katô balun. Ándà a ikuna uliti, asta ándà ku yan kasóddóri sippang ni álló ni.”

²⁷ Na, duwán mga karnero asta mga baka na igbággé i Abraham ki Abimelec, asta igpasaboté dan. ²⁸ Igsalin si Abraham ka pittu nati bayi ka karnero tikud tun ta mga karnero din. ²⁹ Iginás si Abimelec, na mà din, “Manan ka igsalin nu yan?”

³⁰ Igtaba si Abraham, na mà din, “Tanggap nu ni pittu nati ka karnero ébò mému pató na sakán tô igpakali kani balun ni.”

³¹ Purisu inggadanan tô lugar na Berseba, su igpasaboté dan dutun.

³² Tô igpasaboté dán si Abraham asta si Abimelec, iguli si Abimelec asta si Picol tun ta banuwa katô mga Filistihanon. ³³ Igpamula si Abraham ka kayu tamarisko tun ta Berseba, asta igpangadap sikandin katô Áglangngagán na ándà ágtamanán. ³⁴ Idugé si Abraham igóddô tun ta banuwa katô mga Filistihanon.

22

Igkinnaman ka Manama si Abraham

¹ Na, duwán álló na igkinnaman ka Manama tô kapamaké i Abraham kandin. Igtawar tô Manama, na mà din, “Abraham!”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Óó. Kannunna.”

² Igkagi tô Manama, na mà din, “Pid nu tô bugtung batà nu na si Isaac na tuu nu ágginawaan, asta sadun kó tun ta banuwa ka Moria. Tikáddág kó tun ta pabungan na tádduán ku áknikó. Matayi nu sikandin asta góbbó nu tô lawa din ébô bággén nu sikandin kanak.”

³ Purisu igsállám si Abraham, igpaningkayu, asta igruran din tun ta asno din. Igpatákkás din tô batà din na si Isaac asta tô duwa állang din, asta igpanó dan tun ta lugar na igpasadunan ka Manama kandin. ⁴ Itálluwan dan igpanó, igkita i Abraham tô lugar tun ta madiyù. ⁵ Igkagi si Abraham katô duwa állang din, na mà din, “Óddô kó dád kannun duma katô asno, su sakán asta ni batà ku tô manayun tun ta pabungan ébô mangadap ké katô Manama, asta lumónód ké dini áknuyu.”

⁶ Igpapíd i Abraham tô pagsunnuk ki Isaac. Igpíd i Abraham tô kutsilyo asta tô бага ka apuy, asta igpanayun dan. ⁷ Igkagi si Isaac, na mà din, “Ámmà!”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Ándin?”

Iginsà si Isaac, na mà din, “Duwán бага ka apuy asta pagsunnuk ta, asal ánda tô nati ka karnero na góbbón asta bággén tun ta Manama?”

⁸ Igtaba si Abraham, na mà din, “Manama tô mággé áknita katô nati ka karnero na góbbón asta bággén kandin.”

Na, igpanayun dan igpanó.

⁹ Tô igdunggù dan dán tun ta pabungan na igpasadunan ka Manama ki Abraham, igimu din tô ággóbbówanan ka mannanap na bággén tun ta Manama, asta igtagù din tô pagsunnuk tun ta bówwó. Igbagkás din tô batà din asta igtagù din tun ta bówwó katô pagsunnuk. ¹⁰ Iggangké din tô kutsilyo ébô matayan din dán tô batà din. ¹¹ Asal tô panaligan na Áglangngagán igtawar kandin tikud tun ta langit, na mà din, “Abraham! Abraham!”

Igtaba si Abraham, na mà din, “Óó. Kannunna.”

¹² Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Yaka ágdadat kanan batà nu. Yaka nu ágmánnuwi. Isóddóran kud na tuu ka ágbánnal ka Manama, su agad tô bugtung batà nu, bággén nu kanak.”

¹³ Na, igkita i Abraham tô karnero na ikasanggat tô panga din tun ta sigbát na dugin. Tô gó é igkangé i Abraham, igmatayan din, asta iggóbbó din na igbullas katô batà din. ¹⁴ Ingngadanan i Abraham tô lugar na, “Áglangngagán tô Ágbággé.” Agad áknganni, duwán ákgagin na, “Tun ta pabungan katô Áglangngagán, duwán ágbággén din.”

¹⁵ Igtawar puman tô panaligan na Áglangngagán ki Abraham tikud tun ta langit, na mà din, ¹⁶ “Matuman gó ni tandô katô Áglangngagán áknikó. Su igbánnal ka kanak, asta ánda nu tingátti tô bugtung batà nu, asal igbággé nu sikandin kanak, ¹⁷ madigár gó tô bággén ku áknikó, su imun ku na tuu marapung tô mga rubbad nu iring na karapungan katô mga karani tun ta langit, asta iring na karapungan katô mga baklayan tun ta dagat. Makapanalu tô mga rubbad nu katô mga lunsud ka usig dan. ¹⁸ Madigár tô bággén ku tun ta langun manubù ka banuwa ukit katô mga rubbad nu. Tô gó é lumun ku, su igtuman nu tô igsgugù ku áknikó.”

¹⁹ Na, iglónód si Abraham asta si Isaac tun ta duwa állang, igulì dan langun, asta igóddô si Abraham tun ta Berseba.

Mga gabatà i Nahor

²⁰ Na, ándà kadugé, igulitan si Abraham na duwán dán mga gabatà katò kataladi din na si Nahor, su igpamasusu tó ipag din na si Melca. ²¹ Si Hus tó tambang kaké batà din, si Bus tó ikaduwa, si Camuel na ámmà i Aram, ²² si Cased, si Asau, si Feldas, si Jedaf, asta si Betuel. ²³ (Si Betuel tó ámmà i Rebecca.) Tó gó é mga ngadan katò walú gabatà i Nahor na ipamasusu ki Melca na ipag i Abraham. ²⁴ Ingadanan ki Roma tó ikaduwa sawa i Nahor. Ipmasusu tun kandin si Teba, si Taas, asta si Maaca.

23

Inaté si Sara

¹ Na, tó sábbad gatus duwa pulù pittu (127) tó idad i Sara, inaté sikandin ² tun ta lunsud ka Hebron na sakup ka Canaan. Iranu asta igsággó si Abraham tingód katò kamatayan i Sara.

³ Igtananan i Abraham tó inaté sawa din, igsadun sikandin tun ta mga Hetihanon, asta igkagi sikandin, na mà din, ⁴ “Ánnà a taga kannun, su igalinna dád dini ákniyu. Málliya pád ka tanà dini ákniyu ébô duwán lábbángngan ku katò sawa ku na inaté.”

⁵ Igkagi tó mga Hetihanon, na mà dan, ⁶ “Sir, paminág nu ni kagi dé. Isóddóran dé na sikuna tó ágkabantug pangulu na igsalin katò Áglangngagán. Mému lábbángngán nu tó sawa nu dini ta tuu madigár áglábbángnganan dé. Agad ándin lábbángngi tó salinán nu, kadayawan tó tigatun na mággé kanan áknikó ébô duwán lábbángngan nu kandin.”

⁷ Purisu iglingkóód si Abraham tun kandin, ⁸ asta igkagi sikandin, na mà din, “Su mému lábbángngán ku tó sawa ku dini, pamuyù yu ki Efron na batà i Sohar ⁹ ébô barigyaán din kanak tó takub ka Macpela tun ta ligad katò kinamát din. Kagiyi yu sikandin na agad pira tó lagà katò takub, bággén ku kandin tun ta tubang yu ébô duwán lábbángngan ku.”

¹⁰ Tó timpo tó, igunsad si Efron duma katò mga Hetihanon na ilimud tun ta sállat katò lunsud dan, asta igdinág katò langun tó igtaba din ki Abraham, na mà din, ¹¹ “Sir, paminág nu ni kagi ku. Bággén ku gó áknikó tó tibuk katò kinamát ku asta tó takub din. Tun ta tubang kani langun kadumaan ku, bággén kud áknikó ébô duwán lábbángngan nu katò sawa nu.”

¹² Na, iglingkóód puman si Abraham tun ta mga Hetihanon, ¹³ asta igkagi sikandin ki Efron tun ta tubang katò langun dan, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku. Bayadan ku áknikó tó kadakállan katò lagà katò kinamát nu. Tanggap nu tó bayad ku ébô duwán lábbángngan nu katò sawa ku.”

¹⁴ Igkagi si Efron, na mà din, ¹⁵ “Sir, paminág nu ni kagin ku. Agad áppat gatus (400) abuk na mapputi bulawan tó lagà katò kinamát, asal dî ku pabayadan áknikó, su rarak ku gó sikuna. Panayun nu lábbángngi tó sawa nu dutun.”

¹⁶ Ignunug si Abraham ki Efron tingód katò lagà na igdinág katò langun Hetihanon na ilimud. Purisu igpesar din tó áppat gatus (400) abuk na mapputi bulawan, iring katò ágpesaranan na gamitán katò mga negosyante, asta igbággé din ki Efron. ¹⁷ Purisu si Abraham dán tó inému na tigatun katò kinamát i Efron tun ta Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre.

Igbayadan din tô tanà asta tô takub, asta tô langun kayun na isakup tun ta kaluwagan katô tanà. ¹⁸ Inému si Abraham na tigatun katô tanà tun ta tubang katô langun Hetihanon na ilimud tun ta plasa madani tun ta gahuwanan katô lunsud.

¹⁹ Na, iglábbáng i Abraham tô lawa katô sawa din na si Sara tun dalám katô takub ka Macpela madani tun ta lunsud ka Mamre tun ta Canaan. ²⁰ Purisu inému si Abraham na tigatun katô tanà asta takub katô Hetihanon, asta inému na áglábbángxanganan din.

24

Si Isaac asta si Rebecca

¹ Na, tuu dán tugál si Abraham, asta inalayun madigár tô igbággé katô Áglangngagán kandin. ² Duwán sábbad állang i Abraham na inému na amo katô duma mga állang asta igsarigan i Abraham katô langun ka kaduwánnan din. Ikgagi si Abraham kandin, na mà din, “Dappán nu yan bállad nu nit bubun ku.” ³ Tandô ka kanak ukít tun ta ngadan katô Áglangngagán na igimu katô langit asta banuwa ta. Tandô ka na di nu pakalyagán tô batà ku katô bayi na Canaanhon. ⁴ Asal lónód ka tun ta tanà na itikudan ku, asta salin nu tô bayi tikud tun ta mga gakád ku ébô duwán kalyagan katô batà ku na si Isaac.”

⁵ Asal iginsà tô ágsarigan din, na mà din, “Pamánnun ku ka di malyag tô bayi mákkás kanak ka muli a dini? Piddán ku tô batà nu tun ta banuwa na itikudan nu?”

⁶ Igtaba si Abraham, na mà din, “Di! Yaka áppid katô batà ku dutun. ⁷ Dángxan, tô Áglangngagán na Manama na góddô tun ta langit tô igpid kanak tikud tun ta mga gakád katô ámmà ku asta tikud tun ta banuwa na ipamasusuwan ku, asta igtandóanna ikandin na bággén din ni tanà ni tun ta mga rubbad ku. Pónan katô Áglangngagán tô panaligan din áknikó. Tumabang sikandin áknikó ébô makakangé ka katô bayi na kalyagan katô batà ku. ⁸ Atin ka di malyag tô bayi mákkás áknikó, mému di nu tumanán tô tandô nu kanak. Asal yaka nu áppiddi tô batà ku dutun.”

⁹ Purisu igdappán katô ágsarigan tô bállad din tun ta bubun katô amo din na si Abraham, asta igtandô sikandin na tumanán din tô igsugù i Abraham kandin.

¹⁰ Na, igkangé katô ágsarigan tô sapulù kamelyo katô amo din, asta igruran din tô marapung klasi ka madigár gasa. Iganó sikandin igsadun tun ta lunsud na igóddóan katô kataladi i Abraham na si Nahor tun ta Mesopotamia.

¹¹ Tô igdunggù dán sikandin, tuu dán mapun. Tô gó tô oras ka kakangé katô mga gabayi ka wayig. Igádding sikandin madani tun ta balun tun ta luwá katô lunsud, asta igpapaginawa din tô mga kamelyo din. ¹² Igdasal sikandin, na mà din, “Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, tabangiya nigó ébô matuman tô sugù katô amo ku na si Abraham na ágginawaan nu. ¹³ Na, igtindággad dini ta balun na ákgangayanan ka wayig katô mga daraga na góddô dini. ¹⁴ Kumagiya tun ta sábbad daraga, na, ‘Pénámma tun ta tibud nu.’ Atin ka tumaba sikandin, ‘Inám ka, asta mangéya ka wayig ébô makénám tô mga kamelyo nu,’ kasóddóran ku na sikandin tô

† **24:2** 24:2 Atin ágdappánnán (ó itapion) tô bállad tun ta bubun, ni gó tô pató na di dán mému mapalin tô kasabotan.

igsalin nu ébô kalyagan i Isaac. Atin ka tumanán nu ni, kasóddóran ku na igpakita nu tô dakál ginawa nu katô amo ku.”

¹⁵ Róggun ágdasal sikandin, igdunggù si Rebecca na batà bayi i Betuel. Igtiang sikandin ka tibud. Tô apù din mama si Nahor na kataladi i Abraham, asta si Melca tô apù din bayi. ¹⁶ Daraga pa si Rebecca, asta tuu madigár tô bónnóng din. Ándà palang sikandin layuki ka mama. Igsadun sikandin tun ta balun, igkangé ka wayig, asta iglónód. ¹⁷ Igsékót tô ágsarigan igsumar kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pénamma yan ta tibud nu.”

¹⁸ Iggkagi tô daraga, na mà din, “Óó, sir. Inám ka.”

Sékót din igsánnar tô tibud na igtiang din, asta igpénám din sikandin. ¹⁹ Tô iginám dán sikandin, igkagi tô daraga, na mà din, “Mangéya pagsik ka wayig ébô makénám tô mga kamelyo nu sippang ka kólian tô tákkang dan.”

²⁰ Sékót din igbusbus tô wayig tun ta ginámmanan, asta igpalaguy sikandin tun ta balun asta igkangé puman ka wayig sippang ka inólian tô tákkang katô langun kamelyo. ²¹ Ándà kagi tô ágsarigan, asal igzállág dád sikandin katô áglumun katô daraga ébô kasóddóran din ka igtuman katô Áglangngagán tô kakalyag din.

²² Tô inólian dán tô tákkang katô mga kamelyo din, igbággé katô ágsarigan kandin tô bulawan arites na dakál é lagà para ka idung din, asta tô duwa magdakál pangkis bulawan para ka bállad din. ²³ Igsinà sikandin, na mà din, “Sadan tô ámmà nu? Duwán lugar tun ta balé din ébô dumággá ké?”

²⁴ Igtaba tô bayi, na mà din, “Si Betuel tô ámmà ku. Si Nahor tô ámmà din asta si Melca tô innà din.”

²⁵ Iggkagi pagsik tô bayi, na mà din, “Dakál tô ragami na dággan katô mga kamelyo nu asta dakál tô ágkakan dan tun áknamí. Duwán gó lugar ébô dumággá kó.”

²⁶ Purisu iglingkóód tô ágsarigan, asta igdurung din tô Áglangngagán.

²⁷ Iggkagi sikandin, na mà din, “Durungán tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô amo ku na si Abraham, su ágkasarigan tô Áglangngagán, asta igtuman din tô tandô din katô amo ku. Purisu igtákkássanna ikandin ébô makadunggù a tun ta balé katô gakád katô amo ku.”

²⁸ Igpalaguy tô bayi iguli, asta igulit sikandin katô innà din asta katô mga kadumaan din tingód katô langun. ²⁹⁻³⁰ Duwán kataladi mama i Rebecca na ingnadanan ki Laban. Tô igkita dán si Laban katô arites asta pangkis katô tábbé din, asta tô igdinág sikandin tingód katô igkagi katô manubù na igdunggù, igsekót sikandin igsumar.

Tô igdunggù si Laban tun ta balun, dutun pô gó tô ágsarigan i Abraham asta tô mga kamelyo din. ³¹ Iggkagi si Laban, na mà din, “Madigár gó tô igbággé katô Áglangngagán áknikó. Tákkás ka kanak tun ta balé. Yaka góddó kannun, su duwán lugar na igpataganà ku para áknikó, asta duwán lugar para katô mga kamelyo nu.”

³² Purisu igsadun dan tun ta balé, igpapónóg dan tô igruran katô mga kamelyo, asta igpakan dan. Iggkangé dan tô wayig ébô urasan tô paa katô ágsarigan i Abraham asta mga kadumaan din. ³³ Asal tô igsánnar dan tô ágkakan, igkagi tô ágsarigan, na mà din, “Diya pa kuman ka ði ku pa ulitán tô ágdantulán ku diní ákniyu.”

Iggkagi si Laban, na mà din, “Uliti ké.”

³⁴ Igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tō ágsarigan i Abraham. ³⁵ Tuu madigár tō igbággé katō Áglangngagán katō amo ku, asta inému dán ágpangulun asta ágkabantug manubù. Igbággayan sikandin katō Áglangngagán ka mara-pung mga karnero, mga kambing, mga baka, bulawan, mga állang, mga kamelyo, asta mga asno. ³⁶ Agad tugál dán tō sawa din na si Sara, asal igpa-masusu ka batà mama na igbággayan i Abraham katō langun ka kaduwánnan din. ³⁷ Igtandò a katò amo ku na di ku pakalyagán tō batà din katò bayi na Canaanhon. ³⁸ Asal igpalónòdda ikandin tun ta mga gakád din, tun ta mga rubbad katò ámmà din. Igsugù a ébò pamasakán ku tō bayi na kalyagan katò batà din.

³⁹ “Iginàsà ku sikandin, na, ‘Pamánnun ku ka di malyag tō bayi na mákkás kanak ka muli a?’

⁴⁰ “Igtaba sikandin, ‘Duwán panaligan katò Áglangngagán na ágbánnalán ku na patákkássán din áknikó ébò matuman tō ágdantulán nu. Kailangan angén nu tō bayi na kalyagan katò batà ku tun ta mga gakád ku, tun ta mga rubbad katò ámmà ku. ⁴¹ Atin ka madun ka tun ta mga gakád ku asta di dan maminág áknikó asta di dan patákkássán tō bayi, mému di nu tumanán tō tandò nu kanak.’

⁴² “Na, tō igdunggù a géna tun ta balun, igdasalla, na mà ku, ‘Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katò amo ku na si Abraham, atin ka mému áknikó, patuman nu tō ágdantulán ku kannun. ⁴³ Na, igtindággad dini ta balun. Atin ka dumunggù tō daraga ébò mangé ka wayig, asta kumagiya kandin, na mà ku, “Pénámma yan ta tibud nu,” ⁴⁴ atin ka tumaba sikandin, na mà din, “Inám ka, asta mangéya pagsik ka wayig para katò mga kamelyo nu,” madigár gó ka sikandin tō bayi na igsalin nu, Áglangngagán, ébò kalyagan katò batà katò amo ku.’

⁴⁵ “Na, róggun ágdasalla, igdunggù si Rebecca na igtiang ka tibud. Igsadun sikandin tun ta balun asta igkangé ka wayig. Igkagiya kandin, ‘Pénámma.’

⁴⁶ “Igsékót din igsánnar tō tibud na igtiang din, asta igkagi sikandin, ‘Óó. Inám ka, asta mangéya pagsik ka wayig para katò mga kamelyo nu.’

“Purisu iginámma, asta igpénám din pagsik tō mga kamelyo ku. ⁴⁷ Iginàsà a kandin ka sadan tō ámmà din, asta igkagi sikandin, ‘Si Betuel tō ámmà ku. Si Nahor tō ámmà din, asta si Melca tō innà din.’

“Purisu igbággé ku kandin tō arites para ka idung din, asta tō duwa pangkis para ka hállad din. ⁴⁸ Igingkóódda asta igpangadappa katò Áglangngagán. Igdurung ku sikandin na ágpangadapán katò amo ku na si Abraham, su igtákkássanna katò Áglangngagán ébò makadunggù a kannun asta mangéya katò bayi tikud tun ta rubbad katò kataladi katò amo ku ébò kalyagan katò batà din mama. ⁴⁹ Na, ulitiya ka kédúwan yu tō amo ku asta madigár tō lumun yu tingód kandin. Atin ka di mému ákniyu, ulitiya ébò kasóddóran ku ka ándin tō lumun ku.”

⁵⁰ Igkagi si Laban asta si Betuel, na mà dan, “Igpasóddór dán katò Áglangngagán tō kakalyag din. Purisu di mému méllé ké kandin. ⁵¹ Mému piddán nu si Rebecca ébò kalyagan katò batà katò amo nu, su tō gó tō igpasóddór katò Áglangngagán áknikó.”

⁵² Tō igdinág katò ágsarigan i Abraham tō igkagi dan, iglingkóód sikandin asta igdurung din tō Áglangngagán. ⁵³ Igukar din tō mga gasa, mga umpak, mga bulawan, asta mga mapputi bulawan, asta igbággé din ki Rebecca.

Duwán pagsik mga gasa na dakál é lagà na igbággé din katô kataladi asta innà katô bayi. ⁵⁴ Pángnga igbággé, igkan sikandin asta tô дума mga manubù na igtákkás kandin, asta igdággà dan.

Tô sállám dán, igkagi tô ágsarigan, na mà din, “Atin ka mému ákniyu, pôli ad ikiyu tun ta amo ku.”

⁵⁵ Asal igtaba tô kataladi asta tô innà i Rebecca, na mà dan, “Madigár ka di nu pô piddán sikandin sippang ka lumabé tô mga sapulù álló, yan pa mému kód panó.”

⁵⁶ Asal igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágbaring áknami, su igtuman dán katô Áglangngagán tô ágdantulán ku dini. Atin ka mému ákniyu, pôli ad gó tun ta amo ku.”

⁵⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tawarán dé si Rebecca, asta sikandin tô insaán dé ka ándin tô kakalyag din.”

⁵⁸ Purisu igtawar dan si Rebecca, asta iginsà dan kandin, na mà dan, “Ándin tô kakalyag nu? Tumákkás ka kandin nigó?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Óó, mákkássad kandin.”

⁵⁹ Purisu igpatákkás dan si Rebecca katô ágsarigan i Abraham asta mga kadumaan din. Duwán tugál bayi na taganà igdóppón ki Rebecca na igtákkás kandin. ⁶⁰ Tô ándà dan pa panó, igdasalan dan pa si Rebecca na madigár tô bággén ka Manama kandin. Igkagi sikandan, na mà dan, “Tábbé dé, mólà pa ka mému ka na kamónaan ka mga mararan karubbadan nu.

Mólà pa ka makapanalu tô mga rubbad nu tun ta langun lunsud ka mga usig dan!”

⁶¹ Na, igsaké si Rebecca asta tô дума mga gabayi katô mga kamelyo ébô tumákkás dan katô ágsarigan i Abraham. Igpánó tô langun dan.

⁶² Na, igóddô si Isaac tun ta Negeb, asta mantu sikandin iguli tikud tun ta Beerla-hai-roi. ⁶³ Tô igsalláp dán tô álló, igsadun sikandin tun ta kinamát din ébô manó-panó.⁵ Igsállág sikandin asta igkita din na duwán mga manubù na igdunggù na igsaké ka mga kamelyo. ⁶⁴ Tô igkita si Rebecca ki Isaac, igpónóg sikandin tikud tun ta kamelyo, ⁶⁵ asta iginsà sikandin katô ágsarigan, na mà din, “Sadan tô manubù tun ta kinamát na igsumar áknita?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Amo ku sikandin.”

Purisu igtambunan i Rebecca tô báttuk din ukít ka respeto din.

⁶⁶ Na, igulit tô ágsarigan ki Isaac tingód katô langun na iglumu din. ⁶⁷ Igpíd i Isaac si Rebecca tun dalám katô tulda na taganà igóddóan katô innà din na si Sara. Inému din si Rebecca na sawa din, asta tuu igginawaan i Isaac sikandin. Purisu inandà tô ranu i Isaac tingód katô innà din na inaté.

25

Tô дума rubbad i Abraham

¹ Na, igkalyag puman si Abraham katô bayi na ingnadan ki Ketura. ² Tô mga gabatà gamama i Abraham na ipamasusu i Ketura, tô gó si Simran, si Jocsan, si Medan, si Midian, si Isbac, asta si Suas. ³ Si Jocsan tô ámmà i Seba asta i Dedan. Tô mga rubbad i Dedan, tô gó é inému na mga Asurim, Letusim, asta Leumin. ⁴ Tô mga gabatà gamama i Midian, tô gó si Epa, si Eper, si Hanoc, si Abida, asta si Eldaa. Mga rubbad i Ketura tô langun dan.

^S **24:63** 24:63 Manó-panó. Tun ta kinagiyan ka Hebreo, ánnà matayyó ka ándin tô gunayan na igsadun sikandin tun ta kinamát.

⁵ Si Isaac tō igbággayan i Abraham katō langun kaduwánnan din. ⁶ Asal tō ándà pa kamaté si Abraham, duwán igbággé din tun ta mga gabatà katō duma mga sawa din. Igpapanó din sikandan igsadun tun ta silatan ébò makapadiyù dan tun ta batà din na si Isaac.

Inaté si Abraham

⁷ Tō sábbad gatus kapittuwan lima (175) tō idad i Abraham, inaté sikandin. ⁸ Tō inaté sikandin, tuu dán sikandin tugál asta madigár tō kóddò din. Ikatalundug sikandin katō mga kamónaan din na inaté. ⁹ Tō lawa din iglábbáng katō gabatà din na si Isaac asta si Ismael tun ta takub^t ka Macpela tun ta tanà dadan tun ta silatan katō lunsud ka Mamre na taganà igtigatun i Efron na batà i Sohar na Hetihanon. ¹⁰ Tō gó tō tanà na taganà igbayadan i Abraham katō mga Hetihanon. Tō gó é iglábbángngan i Abraham katō sawa din na si Sara. ¹¹ Pángnga inaté si Abraham, madigár tō igbággé katō Manama tun ta batà i Abraham na si Isaac, asta igóddò sikandin madani tun ta Beerlahai-roi.

Mga rubbad i Ismael

¹² Ni gó tō mga rubbad i Ismael na batà i Abraham na ipamasusu ki Agar na taga Ehipto na állang i Sara. ¹³ Ni gó tō ngadan katō mga gabatà i Ismael tikud tun ta tambang kaké sippang tun ta tambang adi. Si Neabiot tō kaké, si Kedar, si Adbeel, si Mibsam, ¹⁴ si Misma, si Duma, si Masa, ¹⁵ si Hadad, si Tema, si Jetur, si Napis, asta si Kedema. ¹⁶ Tō gó é mga gabatà i Ismael, asta inému dan na mga ágpangulun katō sapulù duwa (12) grupo. Purisu tō gó tō ingnadan katō mga lunsud na igóddòan dan. ¹⁷ Tō sábbad gatus tállu pulù pittu (137) tō idad i Ismael, inaté sikandin. ¹⁸ Igóddò tō mga rubbad i Ismael tun ta kaluwagan ka banuwa tikud tun ta lunsud ka Habila sippang tun ta Sur dadan tun ta silatan ka Ehipto tun ta Asiria. Igássa dan góddò tun ta duma mga rubbad i Abraham.

Si Esau asta si Jacob

¹⁹ Ni gó tō tingód katō batà i Abraham na si Isaac. ²⁰ Kappatan (40) dán tō idad i Isaac tō igkalyag sikandin ki Rebecca na batà i Betuel na Arameanhon na góddò tun ta Mesopotamia. Si Rebecca tō tábbé i Laban na Arameanhon.

²¹ Na, ándà palang batà i Rebecca. Purisu igdasal si Isaac tun ta Áglangngagán tingód katō sawa din. Igpaminág tō Áglangngagán katō igpamuyù din. Purisu igmabáddás si Rebecca. ²² Duwán dáppi tun ta mabataan din, asta iring na ágpadatté dan tō ándà dan pa pamasusuwi. Igkagi si Rebecca, na mà din, “Manan ka ilumu ni kanak?”

Purisu iginsà sikandin katō Áglangngagán tingód katō dáppi. ²³ Igkagi tō Áglangngagán, na mà din, “Tō dáppi tun ta mabataan nu, tō gó é mému na kamónaan katō duwa grupo. Di dan pasábbadé. Mému na tuu mabákkár tō sábbad grupo, asta tō kaké batà mému na állang katō adi din.”

²⁴ Na, tō igdunggù dán tō állò ka kapamasusu, dáppi tō ipamasusu. ²⁵ Mallutù tō una iglássut asta bulbulán tō lawa din. Purisu ingnadan dan sikandin ki Esau.^u ²⁶ Tō iglássut tō adi din, igawid sikandin katō palu katō kaké din. Purisu ingnadan sikandin ki Jacob.^v Kannámman (60) dán tō idad i Isaac tō kapamasusu kandan.

^t 25:9 25:9 Takub, ó langob. ^u 25:25 25:25 Tō kóbadan katō ngadan Esau, “bulbulán.” ^v 25:26 25:26 Tō kóbadan katō ngadan Jacob, “igawid katō palu” asta “áglimbung.”

²⁷ Tô igmallaki dán tô duwa dan, katig si Esau ágpangággut, asta inalayun sikandin ágtalap tun ta kabánnásson. Asal ágtónnók si Jacob, asta góddó sikandin tun ta tulda. ²⁸ Tuu igginawa si Isaac ki Esau, su kakalyag din kannán tô mga mannanap ka kabánnásson na ágkaggut i Esau. Asal tuu igginawa si Rebecca ki Jacob.

²⁹ Duwán álló na iglágga si Jacob ka mallutù gulay. Igdunggù si Esau tikud tun ta kabánnásson, asta tuu ágballusán sikandin. ³⁰ Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Bággayiya katô mallutù gulay, su tuuwa igballus!” (Purisu duwán duma ngadan i Esau na si Edom.^W)

³¹ Igkagi si Jacob, na mà din, “Duwán bággén ku áknikó ka bággayanna ikuna katô ágpulusán na tanggapán nu ka maté tô ámmà ta, su sikuna tô tambang kaké batà din.”

³² Ignunug si Esau, na mà din, “Óó. Ándà palang pulusán ku ka matéya tingód kani ballus ku.”

³³ Igkagi si Jacob, na mà din, “Kailangan una ka pa tandô.”

Purisu igtandô si Esau na bággén din ki Jacob tô ágpulusán na bággén katô ámmà dan tun ta tambang kaké batà din. ³⁴ Purisu duwán pan asta iglágga mallutù gulay na igbággé i Jacob ki Esau. Pángnga igkan asta iginám si Esau, igpanó sikandin. Tun ta panámdám din, iring na ándà lagà katô ágpulusán na bággén katô ámmà din tun ta tambang kaké batà din.

26

Si Isaac asta si Abimelec

¹ Na, duwán puman ballus tun ta Canaan. Ássa tô ballus na igdunggù ki Abraham. Igsadun si Isaac tun ta banuwa i Abimelec na hari katô mga Filistihanon tun ta lunsud ka Gerar. ² Tô gó é igسادun din, su igpakita tô Áglangngagán ki Isaac, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágsadun tun ta Ehipto. Óddô ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó. ³ Atin ka móddô ka diní, tumabangnga áknikó, asta madigár tô bággén ku áknikó. Tô kaluwagan kani banuwa tô bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu, su tumanán ku tô igtandô ku katô ámmà nu na si Abraham. ⁴ Imun ku na tuu marapung tô mga rubbad nu, iring na karapungan katô mga karani tun ta langit. Bággén ku kandan tô kaluwagan kani banuwa. Madigár tô bággén ku tun ta langun manubú ka banuwa ukít katô mga rubbad nu. ⁵ Tô gó é imun ku su igbánnal si Abraham kanak. Igbánnal sikandin katô langun sugú ku, mga kagi ku, asta mga igtinurú ku kandin.”

⁶ Purisu igóddô si Isaac tun ta Gerar. ⁷ Iginsà tô mga gamama na taga Gerar tingód katô sawa din, asta igtaba sikandin, na mà din, “Tábbé ku sikandin.”

Ándà din uliti na taladuma dan, su imáddangan sikandin. Panámdám din na matayan sikandin katô mga gamama ébô agón dan si Rebecca, su tuu madigár tô bónnóng din.

⁸ Tô itagad-tagad dán tô kóddô i Isaac tun ta Gerar, igsállág si Abimelec na hari katô mga Filistihanon, asta igkita din si Isaac asta si Rebecca na igpakápkáppé. ⁹ Purisu igpatawar din si Isaac, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sawa nu kanné sikandin. Manan ka igkagi ka na tábbé nu sikandin?”

Igtaba si Isaac, na mà din, “Su panámdám ku na matayanna ka kumagiya na sawa ku sikandin.”

^W 25:30 25:30 Tô kóbadan katô ngadan Edom, “mallutù.”

¹⁰ Igkagi si Abimelec, na mà din, “Madat tô iglumu nu áknami, su atin ka duwán sakup ku na iglayuk katô sawa nu, dungguan ké ka supak ka Manama ukít áknikó.”

¹¹ Purisu igkagi si Abimelec katô langun sakup din, na mà din, “Atin ka duwán lumumu ka madat kani manubù ni asta sawa din, tô gó é matayan.”

¹² Tô ámmé tô, igpamula si Isaac tun ta Gerar, asta igkátu sikandin ka ginatus-gatus, su madigár tô igbággé katô Áglangngagán kandin. ¹³ Inalayun idugangan tô kaduwánnan din sippang ka tuu dán iduwánnan sikandin. ¹⁴ Tuu marapung tô mga karnero, mga baka, asta mga állang din. Purisu isabuan tô mga Filistihanon kandin, ¹⁵ asta igtambunan dan tô langun balun na taganà igpakali katô ámmà din na si Abraham tô ándà pa sikandin kamaté.

¹⁶ Na, igkagi si Abimelec ki Isaac, na mà din, “Iwà ka tikud dini áknami, su inému kad tuu mabákkár ka tandingán áknami.”

¹⁷ Purisu igpanó si Isaac, igalin sikandin tun ta kapattadan ka Gerar, asta igóddó sikandin. ¹⁸ Igpakali din puman tô mga balun na taganà igpakali katô ámmà din, su igtambunan katô mga Filistihanon pángnga inaté si Abraham. Ingngadanan i Isaac tô mga balun magunawa katô ingngadan katô ámmà din.

¹⁹ Igkali tô mga állang i Isaac ka mantu balun tun ta kapattadan, asta duwán wayig na igsánnáp. ²⁰ Asal igpapulé tô mga taradóppón na taga Gerar asta tô mga taradóppón i Isaac, asta igkagi tô mga taga Gerar, na mà dan, “Áknami ni wayig ni.”

Purisu ingngadanan i Isaac tô balun na Esec,^x su igpapuléY dan.

²¹ Na, igkali puman tô mga állang din ka ássa balun. Asal igapul puman tô taga Gerar kandan tingód katô balun. Purisu ingngadanan i Isaac tô balun na Sitna.^z

²² Na, igalin si Isaac, asta duwán ássa balun na igpakali din. Ándà dan dán apul. Purisu ingngadanan din tô balun na Rehobut,^a su igkagi sikandin, na mà din, “Nángngà dán tô lugar na igbággé katô Áglangngagán áknita, asta madigár dán tô kóddó ta dini.”

²³ Igalin puman si Isaac, asta igsadun sikandin tun ta Berseba. ²⁴ Tô dukilám dán, igpakita tô Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tô Manama na ágpangadapán katô ámmà nu na si Abraham. Yaka ágkamáddangan, su ágtákkássan ku sikuna. Madigár tô bággén ku áknikó, asta imun ku na tuu marapung tô mga rubbad nu, su tô gó é igtandó ku ki Abraham na igbánnal kanak.”

²⁵ Igimu i Isaac tô ággóbbówanan ka mannap na ágbággén tun ta Áglangngagán, asta igpangadap sikandin katô Áglangngagán. Igóddó si Isaac, asta igkali tô mga állang din ka balun.

²⁶ Na, igahà si Abimelec ki Isaac. Igdunggù sikandin tikud tun ta Gerar. Igpatakkás din tô tarasay na si Ahusa asta tô ágpangulun ka mga sundalo din na si Picol. ²⁷ Igkagi si Isaac, na mà din, “Dángngan isókówanna ikiyu, asta igpéwà a ikiyu. Purisu manan ka igsadun kó dini kanak?”

²⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Igsadun ké dini su isóddóran dé na inalayun ka ágtabangan katô Áglangngagán. Purisu panámdám dé na madigár ka pasaboté ki. Kakalyag dé na tumandó ka áknami ²⁹ na di ka dumadat

^x **26:20** 26:20a Tô kóbadan katô ngadan Esec, “papulé.”

^y **26:20** 26:20b Igpapulé, ó naglalis.

^z **26:21** 26:21 Tô kóbadan katô ngadan Sitna, “pasókówé.”

^a **26:22** 26:22 Tô kóbadan katô ngadan Rehobut, “nángngà lugar.”

áknami, iring na ándà ké dadat áknikó. Madigár tô iglumu dé áknikó, asta masuné^b tô ginawa dé tô igpanó ka. Isóddóran dé na madigár tô ágbággén katô Áglangngagán áknikó.”

³⁰ Na, igpému i Isaac tô kalimudan, asta igkan dan asta iginám dan. ³¹ Tô sállám dán, igpasaboté dan, asta igpapanó dan i Isaac na masuné tô ginawa dan langun.

³² Tô álló tô, igdunggù tô mga állang i Isaac, asta igulit dan kandin tingód katô mantu balun na igkali dan. Ikgagi sikandan, na mà dan, “Duwán gó wayig!”

³³ Purisu ingnadanán i Isaac tô balun na Seba,^c asta sippang áknganni ángnadanán tô lunsud dutun na “Berseba.”^d

Mga sawa i Esau

³⁴ Tô kappatan (40) dán tô idad i Esau, igkalyagan din si Judita na batà i Beeri na Hetihanon. Igekalyagan din si Basimat na batà i Elon na Hetihanon.

³⁵ Tuu iranu si Isaac asta si Rebecca tingód katô duwa ikóddô kandan.

27

Igdasal si Isaac para ki Jacob

¹ Na, tuu dán tugál si Isaac, asta di dán ágkita. Igtawar din tô tambang kaké batà din na si Esau, na mà din, “Esau.”

Igtaba si Esau, na mà din, “Kannunna, Ámmà.”

² Ikgagi si Isaac, na mà din, “Tugállad, asta masiggad maté. ³ Na, kangé nu tô panà nu, asta sadun ka tun ta kabánnásson ébô mangággut ka. ⁴ Óméng ka katô ákkud na duwán madigár nanam iring katô tuu ku ágkadigárran ébô kannán ku tô diya pa maté, su dumasalla ébô madigár tô bággén katô Áglangngagán áknikó.”

⁵ Róggun igkagi si Isaac ki Esau, igdinág i Rebecca tô igkagi din. Tô igpanó si Esau ébô mangággut, ⁶ igkagi si Rebecca katô batà din na si Jacob, na mà din, “Na, igdinág ku géna tô igkagi katô ámmà nu tun ta kaké nu na si Esau. ⁷ Ikgagi sikandin, ‘Pangággut ka asta óméng ka katô ákkud na duwán madigár nanam ébô kannán ku tô diya pa maté, su dumasalla ébô madigár tô bággén katô Áglangngagán áknikó.’

⁸ “Na, bánnal nu ni sugù ku áknikó. ⁹ Sadun ka tun ta mga mannap, kangé nu tô duwa malambù nati ka kambing, asta sakán tô móméng katô duwán madigár nanam iring katô tuu ágkadigárran katô ámmà nu. ¹⁰ Sikuna tô mid katô ágkakan tun ta ámmà nu ébô sikuna tô bággayan ka madigár ka dumasal sikandin ka di pa maté.”

¹¹ Asal igkagi si Jacob katô innà din, na mà din, “Bulbulán si Esau, asal sakán ánnà bulbulán. ¹² Atin ka sapunna katô ámmà ku, kasóddóran din na iglimbungan ku sikandin. Purisu ándà ágpulusán na tanggapán ku, asal padungguanna baling ka kadattan.”

¹³ Ikgagi tô innà din, na mà din, “Atin ka dumunggù tô kadattan, sakán tô dungguan. Bánnal nu ni sugù ku! Kangé nud tô mga kambing!”

¹⁴ Purisu igkangé i Jacob tô mga kambing asta igpid din tun ta innà din. Igóméng tô innà din katô duwán madigár nanam iring katô ágkadigárran i

b 26:29 26:29 Masuné, ó masunay (kalinaw). **c** 26:33 26:33a Tô kóbadan katô ngadan Seba, “pasaboté.” **d** 26:33 26:33b Tô kóbadan katô ngadan Berseba, “balun katô pasaboté.”

Isaac. ¹⁵ Ikgangé i Rebecca tô madigár umpak i Esau na igtagù tun ta balé, asta igpómpak din ki Jacob. ¹⁶ Igtagù din tô kindal ka kambing tun ta bállad asta alig i Jacob. ¹⁷ Igbággé din ki Jacob tô madigár ágkakan asta tô pan na igimu din.

¹⁸ Igsadun si Jacob tun ta ámmà din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ámmà.”

Igkagi si Isaac, na mà din, “Óó, sadan ka batai?”

¹⁹ Igtaba si Jacob, na mà din, “Sakán tô tambang kaké batà nu na si Esau. Igbánnal ku tô igsugù nu kanak. Ánnó ka, asta kan ka kani na igpid ku asta dasal ka ébô madigár tô bággén katô Áglangngagán kanak.”

²⁰ Iginàsà si Isaac, na mà din, “Esau, manan ka ándà ka kadugé katô kapangággut nu?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Igtabanganna katô Áglangngagán na Manama na áppangadapán nu.”

²¹ Na, igkagi si Isaac ki Jacob, na mà din, “Padani ka kanak, su sumapuwa áknikó ébô kasóddóran ku na bánnal ka gó batà ku na si Esau.”

²² Igpadani si Jacob katô ámmà din, asta igsapu si Isaac kandin. Igkagi si Isaac, na mà din, “Agad iring na kagi i Jacob tô kagi nu, asal iring na bállad i Esau tô bállad nu.”

²³ Ándà din kilayi si Jacob, su bulbulán tô bállad din iring na bállad i Esau. Purisu igdasal si Isaac ébô madigár tô bággén ka Manama kandin.

²⁴ Iginàsà si Isaac, na mà din, “Bánnal na sikuna tô batà ku na si Esau?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Óó.”

²⁵ Igkagi si Isaac, na mà din, “Bággayiya katô ágkakan. Kumanna, asta dumasalla ébô madigár tô bággén katô Áglangngagán áknikó.”

Purisu igbággé i Jacob tô ágkakan tun kandin, asta igkan si Isaac. Igbággé i Jacob tô bino, asta iginám si Isaac. ²⁶ Na, igkagi si Isaac, na mà din, “Esau, padani ka, asta adák ka kanak.”

²⁷ Igpadani si Jacob asta igadák katô ámmà din. Tô ingadággan i Isaac tô umpak i Esau, igdasal sikandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Madigár tô ngadág kani batà ku, iring katô ngadág ka tanà na igpalambù katô Áglangngagán! ²⁸ Mólà pa ka bággayan ka katô Manama katô tanà na malambù asta inalayun ágkalámmás ka udan ébô dakál tô káttun nu, asta ébô dakál tô bino na imun nu. ²⁹ Mólà pa ka marapung tô mga grupo na mému állang nu.^e Mólà pa ka marapung tô mga manubù na lumingkóód tun áknikó. Mólà pa ka mangulu ka tun ta langun kataladi nu. Mólà pa ka bánnalán ka katô langun gabatà katô innà nu. Supakan ka Manama tô langun manubù na dumadat áknikó, asal madigár tô bággén ka Manama tun ta langun manubù na mággé ka madigár tun áknikó!”

³⁰ Pángnga igdasal si Isaac asta róggun igpanó si Jacob, igdunggù si Esau tikud tun ta kapangággut din. ³¹ Igóméng pagsik sikandin katô duwán madigár nanam, asta igpid din tun ta ámmà din. Igkagi si Esau, na mà din, “Ámmà, ánnó kad asta kan kad kani ágkakan na igpid ku ébô dumasal ka na madigár tô bággén katô Áglangngagán kanak.”

³² Iginàsà si Isaac, na mà din, “Sadan ka batai?”

Igtaba si Esau, na mà din, “Sakán gó tô tambang kaké batà nu na si Esau.”

^e 27:29 27:29 Mému állang nu asta állang ka mga rubbad nu. Magunawa pagsik tun ta Genesis 27:39,40.

³³ Na, tuu igkárkár si Isaac su isalábbuan. Iginsà sikandin, na mà din, “Atin ka sikuna si Esau, sadan tō igóméng katō ákkud géna asta igpakan kanak? Tō ándà ka pa dunggù, igkanna, asta igdasallad ébō madigár tō bággén ka Manama kandin, asta di dán mému umanán ku.”

³⁴ Tō igdinág dán si Esau katō igkagi katō ámmà din, tuu igsággó sikandin asta igdarawit. Igkagi sikandin, na mà din, “Ámmà, dasal ka ébō madigár pagsik tō bággén katō Manama kanak!”

³⁵ Asal igkagi si Isaac, na mà din, “Iglimbunganna katō adi nu, asta igagó din dán tō dasalán ku pād para áknikó.”

³⁶ Igkagi si Esau, na mà din, “Nángngà tō pagngadan ki Jacob,^f su makaduwa dán sikandin iglimbung kanak. Dángngan igagó sikandin katō ágpulusán na tanggapán katō tambang kaké batà nu ka maté ka, asta igagó din dán tō madigár na bággén pād ka Manama kanak. Asal duwán pa basì madigár na mému dasalán nu ébō bággén katō Manama kanak?”

³⁷ Igtaba si Isaac, na mà din, “Na, igdasallad ébō mému sikandin na pangulu nu, asta mému na mga állang din tō langun gakád din. Igdasallad tun ta Áglangngagán ébō dakál tō káttun din asta dakál tō bino din. Ándà dán palang madigár na dasalán ku ébō bággén katō Áglangngagán áknikó.”

³⁸ Igkagi si Esau, na mà din, “Ámmà, ándà dán ássa madigár na bággén ka Manama kanak? Ámmà, dasal ka ébō madigár pagsik tō bággén ka Manama kanak!”

Asta igsággó si Esau.

³⁹ Na, igkagi si Isaac, na mà din, “Móddò ka tun ta tanà na ándà kalambuan asta ándà udan. ⁴⁰ Kailangan gamitán nu tō laniban ébō duwán kantayan nu. Mému ka na állang katō adi nu. Asal ka matu ka kandin, makéwà ka tikud tun ta pagpangulu din áknikó.”

Igpalaguy si Jacob tun ki Laban

⁴¹ Tuu isókó si Esau ki Jacob su igagó sikandin katō madigár na bággén kandin. Igpiano si Esau, na mà din, “Di madugé, maté dán tō ámmà ku. Atin ka mapángnga lábbángngán sikandin, matayan ku si Jacob.”

⁴² Asal duwán igulit ki Rebecca tingód katō plano i Esau. Purisu igtawar din si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ágpiano si Esau mimmaté áknikó ébō sulian ka. ⁴³ Purisu tuman nu ni sugù ku áknikó. Palaguy ka, asta sadun ka tun ta kataladi ku na si Laban tun ta Haran. ⁴⁴ Óddò ka tun kandin sippang ka mandà tō sókó katō kataladi nu. ⁴⁵ Atin ka kalingawan din dán tō iglumu nu kandin, pakangén ku sikuna ébō makóli ka dini. Kailangan miwà kad, su di mému ka kamatayanna ka duwa gabatà ku dalám dád ka sábbad álló.”

⁴⁶ Igkagi si Rebecca ki Isaac, na mà din, “Tuu mahirap tō kóddò ku tingód katō mga ikóddò áknita na Hetihanon. Atin ka duwán Hetihanon na kalyagan i Jacob iring kani duwa sawa i Esau, tuu pa madigár ka matéyad!”

28

¹ Purisu igtawar si Isaac ki Jacob, asta igdasal sikandin ébō madigár tō bággén katō Manama kandin. Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Yaka ágkalyag ka bayi na Canaanhon. ² Sadun ka baling tun ta Mesopotamia tun ta pamilya katō apù nu na si Betuel. Madigár ka kalyagan nu tō batà katō

^f **27:36** 27:36 Tō kóbadan katō ngadan Jacob, “igawid katō palu” asta “áglimbung.” Ahaán tō Genesis 25:26.

amayánnán nu na si Laban. ³ Mólà pa ka madigár tó bággén katô Tuu Matulus Manama áknikó, asta imun din na marapung tó mga rubbad nu ébô mému ka na kamónaan katô marapung mga grupo ka manubù. ⁴ Mólà pa ka tumanán katô Manama tó igtandô din ki Abraham ébô matigatun nu asta katô mga rubbad nu ni tanà na igóddóan ta, su ni gó tó tanà na igtandô ka Manama ki Abraham!”

⁵ Na, igpapanó i Isaac si Jacob, asta igsadun sikandin tun ta Mesopotamia sippang tun ki Laban na batà i Betuel na Arameanhon. Si Laban tó kataladi i Rebecca na innà i Jacob asta i Esau.

⁶ Na, igulitan si Esau na igdasal si Isaac ébô madigár tó bággén ka Manama ki Jacob asta igpasadun din si Jacob tun ta Mesopotamia ébô kumalyag sikandin. Igulitan si Esau na maggát igkagi si Isaac ki Jacob na di mému kalyagan din tó bayi Canaanhon. ⁷ Ikasóddór si Esau na igtuman si Jacob katô ámmà asta innà din, asta igsadun sikandin tun ta Mesopotamia. ⁸ Agad duwán dán duwa sawa i Esau, asal tó ikasóddór sikandin na ándà kadayawi tó ámmà din tingód katô mga gabayi na Canaanhon, ⁹ igsadun sikandin tun ta amayánnán din na si Ismael na batà i Abraham, asta igkalyagan din tó batà i Ismael na si Mahalat na adi i Neabiot.

Igtagénap si Jacob tun ta Betel

¹⁰ Tó iganó si Jacob tikud tun ta Berseba, igsadun sikandin tun ta Haran.

¹¹ Asal idukilámman sikandin tun ta dalan. Purisu igdággà sikandin tun ta tanà ébô tumudug, asta batu tó iggulunan din. ¹² Igtagénap sikandin. Igkita din tó tété na igpatindág tun ta tanà asta igdunggù tun ta langit. Marapung tó mga panaligan na ágpénék asta ágpónóg! ¹³ Igkita din tó Áglangngagán na igtindág tun datas, asta igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Sakán tó Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô apù nu na si Abraham, asta ámmà nu na si Isaac. Ni tanà na igdággan nu, tó gó é bággén ku áknikó asta tun ta mga rubbad nu. ¹⁴ Imun ku na marapung tó mga rubbad nu sippang ka di dan méyap, iring na mga barukbuk ka tanà. Matalap tó mga rubbad nu tun ta kaluwagan kani banuwa agad ánda kitanán nu. Madigár tó bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa ukit áknikó asta mga rubbad nu. ¹⁵ Na, dumuma a gó áknikó, asta dóppónan ku gó sikuna agad ánda é sadunan nu. Sakán tó póli áknikó nit tanà ni, su inalayunna dumuma áknikó sippang ka tumanán ku tó langun katô igtandó ku áknikó.”

¹⁶ Na, ikannó si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kannun gó tó Áglangngagán ta lugar ni, asal ánda ku kasóddóri.”

¹⁷ Imáddangan sikandin, asta igkagi, na mà din, “Makamáddang ni lugar ni, su ni gó tó balé katô Manama! Kannun tó sállat tun ta langit!”

¹⁸ Tó sállám dán, igkangé i Jacob tó batu na iggulunan din, asta igpatindág din ébô imun din na kasampáttan batu. ^g Igbusbusan din tó batu ka langis ka olibo, su igimu din na ágpangadapanan din katô Manama. ¹⁹ Ingngadanan din tó lugar na Betel. ^h Asal taganá ingngadanan na Luz tó lugar tó.

²⁰ Igtandó si Jacob katô Manama, na mà din, “Atin dumuma ka asta ágbanté ka kanak tun ta panawan ku, asta mággé ka kanak ka ágkakan asta umpakán ²¹ sippang muli a tun ta balé katô ámmà ku na ánda makadadat kanak, sikuna na Áglangngagán tó inalayun ku gó pangadapán. ²² Ni batu na igpatindág

^g 28:18 28:18 Kasampáttan batu, ó monumento. ^h 28:19 28:19 Tó kóbadan ka Betel, “balé katô Manama.”

ku imun ku na balé nu, asta bággén ku áknikó tô ikasapulù katô langun ka kaduwánnan na bággén nu kanak.”

29

Igdunggù si Jacob tun ki Laban

¹ Na, igpanayun si Jacob sippang ka igdunggù sikandin tun ta tanà na igóddóan katô mga manubù dadan tun ta silatan. ² Igkita din tô balun na madiyù tun ta lunsud, asta duwán tállu grupo ka mga karnero na igdágga madani tun ta balun. Ilimud tô mga karnero su minám dan. Asal duwán dakál batu na pagtambun katô balun. ³ Atin ágkalimud dán tô langun karnero, áglilidán katô mga taradóppón tô batu tikud tun ta bóbbó katô balun, asta ágkangé dan ka wayig ébô minám tô mga karnero. Pángnga iginám, tambunan dan puman tô balun.

⁴ Iginà si Jacob katô mga taradóppón, na mà din, “Mga rarak ku, anda kó tikud?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Taga Haran ké.”

⁵ Iginà si Jacob, na mà din, “Igkilala kó ki Laban na apù i Nahor?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó. Igkilala ké kandin.”

⁶ Iginà si Jacob, na mà din, “Madigárrù tô kóddó din?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Madigárrù. Na, yan dán gó tô batà din bayi na si Raquel na ágpíd katô mga karnero!”

⁷ Igkagi si Jacob, na mà din, “Na, mallayat pa tô álló. Ándà pa dunggù tô oras ka kalimud katô mga karnero. Madigár ka pénámmán yu tô mga karnero asta pasabsabán yu puman.”

⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Dì pa mému pénámmán dé tô mga karnero. Atin ka malimud dán tô langun, lilidán dé tô batu tikud tun ta bóbbó katô balun, asta pénámmán dé tô mga karnero.”

⁹ Róggun ágkagi si Jacob kandan, igdunggù si Raquel na igpid katô mga karnero katô ámmà din, su sikandin tô taradóppón. ¹⁰ Tô igkita i Jacob si Raquel na ágpíd katô mga karnero i Laban na amayánnán i Jacob, igsadun sikandin tun ta balun, iglilid din tô batu na igtambun katô balun, igkangé din tô wayig, asta igpénám din tô mga karnero katô amayánnán din. ¹¹ Igadák si Jacob ki Raquel asta igsággó tingód ka dayó din. ¹² Igkagi sikandin ki Raquel, na mà din, “Bataánnána katô ámmà nu, su tábbé din si Rebecca tô innà ku.”

Purisu igpalaguy si Raquel igulí, asta igulit sikandin katô ámmà din. ¹³ Tô ikasóddór si Laban na igdunggù tô bataánnán din na si Jacob, igsékót sikandin igsumar. Igkápáppan din si Jacob, asta igadákan din. Igpíd din si Jacob tun ta balé din. Igulit si Jacob ki Laban tingód katô langun na ilumu. ¹⁴ Igkagi si Laban, na mà din, “Bánnal gó na bataánnán ku sikuna!”

Igóddó si Jacob tun ki Laban dalám ka sábbad bulan.

Igkalyag si Jacob ki Lea asta ki Raquel

¹⁵ Na, igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, “Agad bataánnán ku sikuna, asal dì mému lumumu ka dini kanak na ándà tandan ku áknikó. Purisu ulitiya ka ándin tô tandan ku áknikó.”

¹⁶ Na, duwa tô gabatà daraga i Laban. Si Lea tô kaké, asta si Raquel tô adi. ¹⁷ Agad madigár ágsállággán tô mata i Lea, asal tuu pa madigár é lawa i Raquel, asta tuu madigár ágsállággán é bónnóng din. ¹⁸ Dakál gó tô ginawa i

Jacob ki Raquel. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Lumumuwa dini áknikó ka pittu ámmé ka pakalyagan nu kanak tô batà nu adi na si Raquel.”

¹⁹ Igkagi si Laban, na mà din, “Madigár gó ka sikuna tô pakalyagán ku kandin, su sikuna tô tuu madigár ka tandingán katô duma mga manubù na kumalyag pád kandin. Na, óddô ka dini, asta lumu ka dini kanak.”

²⁰ Purisu iglumu si Jacob ka pittu ámmé ébô kalyagan din si Raquel. Asal tun ta panámdám i Jacob, iring na pira dád álló tô kadugayan, su tuu dakál tô ginawa din ki Raquel.

²¹ Tô iglabé dán tô pittu ámmé, igkagi si Jacob ki Laban, na mà din, “Na, bágge nu tô batà nu kanak ébô mému dán sawa ku, su ituman dán tô pittu ámmé.”

²² Purisu igpému i Laban tô dakál kalimudan, asta igpalimud din tô langun manubù na igóddô dutun. ²³ Asal tô dukilám dán, ánnà si Raquel tô igpid i Laban tun ki Jacob, asal si Lea, asta sikandin tô iglayukan i Jacob. ²⁴ (Igbággé i Laban ki Lea tô állang din bayi na si Zilfa ébô tumabang kandin.)

²⁵ Na, tô sállám dán, igkita i Jacob na si Lea kannê tô iglayukan din. Purisu igésà sikandin katô ugang din, na mà din, “Madat ni iglumu nu kanak! Si Raquel tô igtandó nu kanak tingód katô lumu ku. Manan ka iglimbung ka kanak?”

²⁶ Igtaba si Laban, na mà din, “Duwán ágkémun dé na dì mému pakalyagan tô adi daraga ka dì pa unan pakalyagan tô kaké. ²⁷ Angat ka ka sábbad linggo sippang ka mapángnga tô kalimudan ka kasal nu ki Lea, asta bággen ku pagsik áknikó tô adi din na si Raquel. Asal kailangan lumumu ka puman kanak ka pittu pa ámmé.”

²⁸ Na, ignunug si Jacob. Tô ipángnga dán tô sábbad linggo katô kasal i Jacob ki Lea, igbággé i Laban tô batà din na si Raquel ki Jacob ébô mému na sawa din. ²⁹ (Igbággé i Laban ki Raquel tô állang din bayi na si Bilha ébô tumabang kandin.) ³⁰ Iglayuk pagsik si Jacob ki Raquel, asta dakál pa tô ginawa i Jacob ki Raquel ka tandingán ki Lea. Iglumu si Jacob tun ki Laban ka pittu pa ámmé.

Mga gabatà i Jacob

³¹ Tô ikasóddór tô Áglangngagán na délák tô ginawa i Jacob ki Lea, igpabatà din si Lea, asal ándà palang batà i Raquel. ³² Igmabáddás si Lea asta igpamasusu sikandin ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Igkita katô Áglangngagán tô kahirapan ku. Na, ginawaannad pád katô duma ku.” Purisu ingnadanán din tô batà din ki Ruben.ⁱ

³³ Igmabáddás puman si Lea, asta igpamasusu puman sikandin ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Igbággayanna puman katô Áglangngagán kani batà, su igdinág din na délák tô ginawa katô duma ku kanak.” Purisu ingnadanán din tô batà din ki Simeon.^j

³⁴ Igmabáddás puman si Lea, asta igpamasusu puman sikandin ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Ginawaannad basì katô duma ku, su igpamasusuwad kani tállu gabatà din gamama.” Purisu ingnadanán din tô batà din ki Levi.^k

ⁱ **29:32** 29:32 Tô ngadan Ruben, iring katô kagi ka Hebreo, “duwán gó batà mama” ó “igkita din tô kahirapan ku.” ^j **29:33** 29:33 Tô ngadan Simeon, iring katô kagi ka Hebreo, “áginág.” ^k **29:34** 29:34 Tô ngadan Levi, iring katô kagi ka Hebreo, “Ginawa.”

³⁵ Igmabáddás puman si Lea, asta igpamasusu puman sikandin ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Durungán kud tô Áglangngagán.” Purisu ingngadanan din tô batà din ki Juda.^l Pángnga igpamasusu si Lea ki Juda, ándà pa puman sikandin batà.

30

¹ Asal ándà palang batà na ipamasusu i Raquel. Purisu isabuan sikandin katô kaké din. Igkagi sikandin ki Jacob, na mà din, “Atin ka diya ikuna pabataán, matéya!”

² Isókó si Jacob ki Raquel, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ánnà a Manama! Sikandin tô ándà pabatà áknikó.”

³ Igkagi si Raquel, na mà din, “Bággén ku áknikó tô állang ku na si Bilha. Layuk ka kandin ébô duwán pamasusun din na mému mga gabatà ku ukit kandin.”

⁴ Purisu igbággé i Raquel tô állang din na si Bilha ki Jacob ébô imun na sawa din. Tô igpalayuké dan, ⁵ igmabáddás si Bilha, asta igpamasusu sikandin ka batà mama. ⁶ Igkagi si Raquel, na mà din, “Inéduwan tô Manama kanak. Igpaminág sikandin katô igpamuyú ku, asta igbággayanna ikandin kani batà mama!” Purisu ingngadanan i Raquel tô batà ki Dan.^m

⁷ Igmabáddás puman si Bilha, asta igpamasusu sikandin katô ikaduwa batà din mama. ⁸ Igkagi si Raquel, na mà din, “Sakán asta tô kaké ku, igpamatayé ké dángngan, asal áknganni italu kud sikandin.” Purisu ingngadanan i Raquel tô batà ki Neftali.ⁿ

⁹ Na, tô ikapanámdám si Lea na ándà puman sikandin batà, igbággé din tô állang din na si Zilfa ki Jacob ébô mému na sawa din. ¹⁰ Igmabáddás si Zilfa, asta igpamasusu sikandin ka batà mama. ¹¹ Igkagi si Lea, na mà din, “Igtabanganna katô Manama!” Purisu ingngadanan i Lea tô batà ki Gad.^o

¹² Duwán ikaduwa batà mama i Jacob na igpamasusu ki Zilfa. ¹³ Igkagi si Lea, na mà din, “Tuuwa idayawan! Kumagi dán tô duma mga gabayi na tuuwa idayawan.” Purisu ingngadanan i Lea tô batà ki Aser.^p

¹⁴ Na, tun ta timpo ka kakáttu ka trigo, igsadun si Ruben tun ta kinamát, asta igkita din tô mga sigbát na ángngadanan mandragora na ákngannán ka mga gabayi ébô matà dan. Igpíd din tô mga mandragora tun ta innà din na si Lea. Igkagi si Raquel ki Lea, na mà din, “Bággayiya katô mga mandragora na igpíd katô batà nu.”

¹⁵ Igkagi si Lea, na mà din, “Iggagó nu gó tô duma ku. Agón nud puman tô mga mandragora na igpíd katô batà ku?”

Igkagi si Raquel, na mà din, “Na, bággé nu kanak tô mga mandragora, asta sikuna tô palayukan ku ki Jacob kani ka dukilám.”

¹⁶ Na, tô igsalláp dán tô álló, igulí si Jacob tikud tun ta kinamát. Igsumar si Lea kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kailangan lumayuk ka kanak ni dukilám, su duwán mga mandragora na igkita katô batà ku, asta tô gó tô igbayad ku ki Raquel ébô lumayuk ka kanak.”

^l 29:35 29:35 Tô ngadan Juda, iring katô kagi ka Hebreo, “kadurung.” ^m 30:6 30:6 Tô ngadan Dan, iring katô kagi ka Hebreo, “inéduwan.” ⁿ 30:8 30:8 Tô ngadan Neftali, iring katô kagi ka Hebreo, “igpanalu.” ^o 30:11 30:11 Tô ngadan Gad, iring katô kagi ka Hebreo, “igtabangan.” ^p 30:13 30:13 Tô ngadan Aser, iring katô kagi ka Hebreo, “kadayawan.”

Purisu si Lea tô iglayukan i Jacob ka dukilám. ¹⁷ Igpaminág ka Manama tô dasalán i Lea. Purisu igmabáddás sikandin, asta igpamasusu ka ikalima batà mama i Jacob. ¹⁸ Igkagi si Lea, na mà din, “Duwán ágpulusán na igbággé ka Manama kanak su igbággé ku tô állang ku ki Jacob ébô imun sawa din.” Purisu ingnadanan i Lea tô batà din ki Isacar. ¹⁹ Igmabáddás puman si Lea, asta igpamasusu sikandin ka ikannám batà mama i Jacob. ²⁰ Igkagi si Lea, na mà din, “Tuu madigár tô igbággé katô Manama kanak. Purisu pabantugánna basì katô duma ku, su ánnám dán tô gabatà din gamama na igpamasusu ku.” Purisu ingnadanan i Lea tô batà din ki Zabulon. ²¹ Igpamasusu pagsik si Lea ka batà bayi, asta ingnadanan din tô batà ki Dina.

²² Inéduwan tô Manama ki Raquel, igpaminág ka Manama tô dasalán din, asta igpabatà ka Manama sikandin. ²³ Igmabáddás si Raquel, asta igpamasusu ka batà mama. Igkagi sikandin, na mà din, “Iggagé dán katô Manama tô kayyaan ku. ²⁴ Mólá pa ka dugangan katô Áglangngagán ni batà ku mama.” Purisu ingnadanan i Raquel tô batà din ki Jose.^S

Igpasaboté si Jacob asta si Laban

²⁵ Na, pángnga ipamasusu si Jose, igkagi si Jacob ki Laban, na mà din, “Kakalyag ku na muli ad tun ta igpamasusuwan kanak. ²⁶ Papanó kad kanak, tô mga sawa ku, asta tô mga gabatà ku, su sikandan gó tô bullas katô lumu ku para áknikó. Isóddóran nu na madigár tô igpulus nu ukit katô lumu ku para áknikó.”

²⁷ Igkagi si Laban, na mà din, “Atin ka duwán kédu nu kanak, óddô ka pa dini. Yaka pa ágpanó, su ukit katô salamangka isóddóran ku na madigár tô igbággé katô Áglangngagán kanak tingód katô kóddó nu dini. ²⁸ Agad ándin tô kakalyag nu, tô gó é tandan ku áknikó.”

²⁹ Igkagi si Jacob, na mà din, “Isóddóran nu na madigár tô kalumu ku para áknikó. Igarapung dán tô mga mannanap nu su sakán tô igdóppón. ³⁰ Dángngan tô ánda a pa dunggu, délak dád tô kaduwánnan nu. Asal tuu kad iduwánnan áknganni, su madigár tô igbággé katô Áglangngagán áknikó ukit katô lumu ku. Purisu áknganni, kailangan duwán pulusán katô pamilya ku ukit katô lumu ku.”

³¹ Iginás si Laban, na mà din, “Ándin tô tandan ku áknikó?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Yaka ágtandan kanak. Asal ka kakalyag nu na dóppónan ku pa tô áknikó mga mannanap, kailangan numunug ka kani kagin ku áknikó. ³² Ni álló ni, tumalappa tun ta langun mannanap nu, asta kangén ku tô langun nati ka karnero na métám asta tô langun nati ka kambing na kabang. Tô gó tô nángngà tandan nu kanak. ³³ Tun ta dumunggu álló, atin ka sumállág ka katô mga mannanap ku, atin ka kitanán nu tô mga kambing na ánnà kabang, asta tô mga karnero na ánnà métám, kasóddóran nu na igtakó ku yan áknikó.”

³⁴ Ignunug si Laban, na mà din, “Óó! Tuman nu tô igkagi nu.”

³⁵ Asal tô álló tô, igkangé i Laban tô langun kambing na kabang asta tô ibaláttan ka mapputi agad mama ó bayi, asta tô langun karnero na métám. Igpadóppónan din katô mga gabatà din gamama. ³⁶ Igpíd i Laban tô mga

¶ **30:18** 30:18 Tô ngadan Isacar, iring katô kagi ka Hebreo, “duwán ágpulusán.” ¶ **30:20** 30:20 Tô ngadan Zabulon, iring katô kagi ka Hebreo, “pabantugán.” ^S **30:24** 30:24 Tô ngadan Jose, iring katô kagi ka Hebreo, “dugangan.”

mannanap tun ta madiyù tanà na ágkadunggù ka tállu álló ágpanón, asta igdóppón si Jacob katô mga mannanap i Laban na isamà.

³⁷ Na, igkangé i Jacob tô mga panga ka kayu alamo, almendras, asta platanò, asta igluwitan din, asal duwán állát-állát na ándà din luwiti ébò duwán mapputi kórét. ³⁸ Igbunsud din tô mga panga madani tun ta ginámmanan ka mga mannanap ébò kitanán dan ka minám dan, su tô iginám tô mga kambing, igpatampaké dan. ³⁹ Tô igpatampaké tô mga mannanap madani tun ta panga na igkórétan, kabang tô mga nati na ipamasusu.

⁴⁰ Igássa i Jacob tô mga bayi na mga karnero asta mga kambing, asta igpatubang din katô mga mama na mga mannanap i Laban na kabang asta métám. Purisu igmarapung tô kandin mga mannanap, asta ándà din pasábadi tun ta mga mannanap i Laban.

⁴¹ Atin ka ágpatampaké tô mga mannanap na malambù, ágbunsudán i Jacob tô mga panga na igkórétan madani tun ta ginámmanan ébò kitanán dan.

⁴² Asal ka magasà tô mga mannanap, di din ágbunsudán tô mga panga. Purisu si Laban tô ikatigatun katô mga mannanap na magasà, asta si Jacob tô ikatigatun katô mga malambù. ⁴³ Purisu tuu iduwánnan si Jacob. Marapung tô mga mannanap, mga állang, mga kamelyo, asta mga asno na itigatun din.

31

Igpalaguy si Jacob tikud tun ki Laban

¹ Na, ikadinág si Jacob katô igkagi katô mga gabatà gamama i Laban, na mà dan, “Igkangé i Jacob tô langun mannanap i Ámmà, su igtigatun dán i Jacob tô taganà igtigatun katô ámmà ta.”

² Ikasóddór si Jacob na iring na ándà dán ginawa i Laban kandin ka tandingán katô dakál ginawa din dangingan.

³ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Jacob, na mà din, “Uli kad tun ta tanà na igóddóan katô ámmà nu, apù nu, asta mga gakád nu. Tabangan ku gó sikuna.”

⁴ Purisu igpatawar i Jacob si Raquel asta si Lea tun ta lugar na igdóppónan din ka mga mannanap ébò patóngkóe dan. ⁵ Igkagi si Jacob kandan, na mà din, “Dangingan, dakál tô ginawa katô ámmà yu kanak. Asal áknganni, ándà dán ginawa din kanak. Asal inalayunna ágdumaan katô Manama na ágpangadapán katô ámmà ku. ⁶ Isóddóran yu na igággár-ággarra iglumu para katô ámmà yu. ⁷ Asal iglimbunganna ikandin, su makapira din uman-umani tô tandó din tingód ka tandan din kanak. Asal ukit katô tabang ka Manama, ándà a ikandin dadatti. ⁸ Tô igtandô tô ámmà yu kanak na langun kambing na kabang tô tandan din kanak, kabang tô langun na ipamasusu. Tô igtandô puman sikandin kanak na langun kambing na kórétán tô tandan din kanak, kórétán tô langun na ipamasusu. ⁹ Purisu igkangé katô Manama tô mga mannanap tikud tun ta ámmà yu, asta igbággé din kanak.

¹⁰ “Dangingan tô timpo na igpatampaké tô mga kambing, igtagénáppa. Igkita ku na kórétán asta kabang tô langun kambing na mama na igtampak. ¹¹ Róggun igtagénáppa, igkagi tô panaligan ka Manama kanak, na mà din, ‘Jacob.’ Igtaba a, ‘Kannunna!’ ¹² Igkagi tô panaligan, ‘Sállág ka. Kórétán asta kabang dád tô langun kambing na mama na igtampak katô mga bayi. Imun ku na marapung tô mga mannanap nu, su igkita ku tô langun madat na iglumu i Laban áknikó. ¹³ Sakán tô Manama na igpakita áknikó dangingan

tun ta Betel. Igimu nu tō kasampáttan batu^t na igbusbusan nu ka langis, asta igpasakup ka kanak. Na, panó kad! Uli kad tun ta igpamasusuwan áknikó.’”

¹⁴ Igkagi si Raquel asta si Lea, na mà dan, “Mému áknami, su ándà dán isamá na bággén áknami ka maté tō ámmà dé. ¹⁵ Tun ta panámdám din, iring ké na ánnà gabatà din, su igbarigya ké ikandin iring na állang, asta inémmát dán tō igsablag nu kandin. ¹⁶ Tō langun ka kaduwánnan katō ámmà dé igkangé dán katō Manama asta igbággé din dán áknita asta tun ta mga gabatà ta. Purisu agad ándin tō igkagi katō Manama áknikó, tuman nu.”

¹⁷ Purisu igpasaké i Jacob tō mga gabatà din asta tō mga sawa din tun ta mga kamelyo. ¹⁸ Igpóna din tō langun mannanap din, agad tō langun na itigatun din tun ta Mesopotamia. Igpáno sikandin igsadun tun ta tanà katō ámmà din na si Isaac tun ta Canaan. ¹⁹ Tō igpanó dan, ándà si Laban, su igsadun sikandin tun ta mga karnero din na igpasabsab ébō buruwan din. Igtakó i Raquel tō mga ágmanaman tikud tun ta balé katō ámmà din, asta igpid din. ²⁰ Iglimbung si Jacob ki Laban, su ándà din pasóddóri tingód katō kapanó dan. ²¹ Igpíd i Jacob tō langun katō kaduwánnan din, asta igpalaguy sikandin. Igtalipag dan katō Wayig ka Eufrates, asta igsadun dan tun ta pabunganán ka Galaad.

Iglupug si Laban ki Jacob

²² Tō itálluwan dan dán, igulitan si Laban na igpalaguy dán si Jacob. ²³ Purisu igpid i Laban tō mga gakád din, asta iglupug dan si Jacob. Tō iglabé dán tō pittu álló, isabban dan sikandin tun ta pabunganán ka Galaad. ²⁴ Asal tō ándà dan pa ikasab kandin, igpakita tō Manama ki Laban ka dukilám ukít ka tagénáp, asta igkagi sikandin, na mà din, “Piyà-piyà ka gó. Yaka ágkagi ka madat ki Jacob.”

²⁵ Na, igkampo si Jacob tun ta pabunganán ka Galaad. Tō ikasab si Laban asta tō mga kadumaan din ki Jacob, igkampo dan madani. ²⁶ Igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, “Madat tō iglumu nu. Iglimbung ka kanak, asta igpid nu tō mga gabatà ku iring na manubù na inammát ka mangayó. ²⁷ Manan ka igpalaguy ka? Manan ka iglimbung ka kanak? Atin ka igpasóddorra ikuna, papanón ku pád sikiyu na duwán dakál dayó asta kanta na tákkássan ka dagingán katō tamburin asta alpa. ²⁸ Ándà a ikuna padákki katō mga apù ku asta mga gabatà ku. Tuu madat tō iglumu nu kanak. ²⁹ Agad mému dadattan ku sikuna, asal géna dukilám igkagiyanna katō Manama na ágpangadapán katō ámmà nu na di mému kumagiya ka madat áknikó. ³⁰ Isóddóran ku na duwán kakalyag nu na muli ka tun ta ámmà nu. Asal manan ka igtakó nu tō mga ágmanaman tikud tun ta balé ku?”

³¹ Igtaba si Jacob, na mà din, “Ándà a pasóddór áknikó su imáddanganna agó angén nu ni mga sawa ku. ³² Asal tingód katō mga ágmanaman nu, atin ka kitanán nu tō igtakó katō, matayan sikandin. Na, tumandô a tun ta tubang kani mga gakád ta, atin ka duwán kaduwánnan nu na kitanán nu dini, mému piddán nu.”

Asal ándà sóddór i Jacob na si Raquel tō igtakó katō mga ágmanaman i Laban.

³³ Purisu igpamasak si Laban tun ta tulda i Jacob, tun ta tulda i Lea, asta tun ta tulda katō duwa állang bayi, asal ándà palang igkita din. Igahu sikandin tun ta tulda i Raquel. ³⁴ Taganá igállás i Raquel tō mga ágmanaman tun ta siyà katō kamelyo din, asta igunsad sikandin tun ta bówwó. Agad igpamasak si

^t 31:13 31:13 Kasampáttan batu, ó monomento.

Laban katô langun tun dalám ta tulda, asal ándà din kitayi. ³⁵ Ikgagi si Raquel katô ámmà din, na mà din, “Ámmà, yaka ágkasókó kanak, asal diya tumindág su ágdipanugánna.”

Purisu igpamasak si Laban, asal ándà din kitayi tô mga ágmanaman din. ³⁶ Tuu isókó si Jacob, asta igsawé din si Laban, na mà din, “Ándin tô salà ku áknikó? Ándin tô sugù nu na iglapas ku? Iglupugga ikuna iring na tulisanna. ³⁷ Igahà nu tô langun kaduwánnan ku. Pakita nu kanak ka ándin tô igtakó ku tikud tun áknikó! Atin ka duwán igkita nu, pid nu dini ta tubang ta ébò ruudan ki katô mga gakád ta!

³⁸ “Iglumuwa tun áknikó ka duwa pulù (20) ámmé. Róggun igdóppónan ku tô áknikó mga mannap, ándà palang kapákkasi tô mga karnero nu asta tô mga kambing nu. Ándà karnero nu na igkan ku. ³⁹ Atin ka duwán igmatayan ka mga mannap ka kabánnásson, ándà ku piddi tun áknikó, asal kanak mannap tô igbullas ku katô inaté. Atin ka duwán igtakó agad álló ó dukilám, igpabayadan nu kanak. ⁴⁰ Mahirap tô iglumu ku, su marikitta ágkélad ka álló, asta ágkagánnawanna ka dukilám. Inalayunna ágkapuló. ⁴¹ Tô gó tô inókitan ku dalám ka duwa pulù (20) ámmé tingód katô kalumu ku para áknikó. Sapulù áppat (14) ámmé tô kalumu ku áknikó su tô gó tô sablag ku katô duwa gabatà nu. Ánnám ámmé tô kalumu ku áknikó su tô gó tô bayad ku kani mga mannap. Asal ikapira nu uman-umani tô tandô nu tingód ka tandan nu kanak. ⁴² Asal igtabanganna katô Manama na ágpangadapán katô apù ku na si Abraham asta tô ámmà ku na si Isaac. Atin ka ándà a ikandin tabangi, igpéwà a ikuna na ándà palang ágpulusán ku. Asal igkita katô Manama tô kahirapan ku asta pagud ku. Purisu igsapadan ka ikandin géna dukilám.”

⁴³ Ikgagi si Laban, na mà din, “Kanak gó gabatà tô mga sawa nu, asta kanak apù tô mga gabatà dan. Kanak ni mga mannap ni. Agad ándin tô kitanán nu dini, kanak tô langun. Asal di mému madat tô lumun ku tun ta mga gabatà ku asta tun ta mga apù ku. ⁴⁴ Madigár gó ka pasaboté ki. Madigár ka imun ta tô kasampáttan batu ébò di ta kalingawan tô kasabotan ta.”

⁴⁵ Purisu igkangé i Jacob tô dakál batu, asta igpatindág din ébò mému kasampáttan batu. ⁴⁶ Igsugù din tô mga gakád din, na mà din, “Limud yu tô mga batu.”

Purisu iglimud dan tô mga batu, asta igpagluntud-luntud dan. Igkan dan langun tun ta madani. ⁴⁷ Ingngadanan i Laban tô kasampáttan batu na Jegar Sahaduta tun ta kinagiyan ka Aramea, asta ingngadanan i Jacob tô kasampáttan batu na Galeed tun ta kinagiyan ka Hebreo.^u

⁴⁸ Ikgagi si Laban, na mà din, “Ni mga batu na igpaglimud, tô gó é kasampáttan batu ébò di ta kalingawan tô tandô ta.”

Purisu ingngadanan tô tanà na Galeed. ⁴⁹ Ingngadanan tô tanà na Mispa,^v su igkagi si Laban ki Jacob, na mà din, “Atin ka pasuwayé ki tikud kannun, ágbanté tô Áglangngagán tun ta tángngaan ta ébò di ki pasulungé, agad padiyué ki. ⁵⁰ Atin ka dadattan nu tô mga gabatà ku na mga sawa nu, asta kumalyag ka katô ássa bayi na ánnà batà ku, agad di ku kasóddóran, asal kitanán ka katô Manama, asta supakan ka ikandin. ⁵¹ Ni dán tô mga batu na iglimud ku tun ta tángngaan ta, asta ni dán tô batu na igpatindág ku asta inému na kasampáttan

^u 31:47 31:47 Tingód katô Jegar Sahaduta asta Galeed, magunawa tô kóbadan katô duwa ngadan, “kalimud ka mga batu ka kasampáttan.” ^v 31:49 31:49 Tô kóbadan katô Mispa, “bantéyanan.”

batu. ⁵² Igtagù ta ni kannun ébô dì ta kalingawan tô tandô ta na diya gó lumapas kani mga batu ni ébô dumadatta áknikó, asta dì ka gó lumapas kani mga batu ni ébô dumadat ka kanak. ⁵³ Atin ka dì ta tumanán ni tandô ta, supakan ki katô Manama na ágpangadapán katô apù nu na si Abraham asta apù ku na si Nahor.”

Igtandô si Jacob ukít katô ngadan ka Manama na ágpangadapán katô ámmà din na si Isaac. ⁵⁴ Igmatayan i Jacob tô mannanap. Iggóbbó din asta igbággé din tun ta Manama dutun ta pabungan. Igimu din tô pan, asta igpakan din tô mga gakád din. Pángnga igkan dan, igdággà dan tun ta pabunganán.

⁵⁵ Tô sállám dán, igadák si Laban katô mga apù din asta tô mga gabatà din, asta igdasal sikandin ébô madigár tô bággén ka Manama kandan. Igranó sikandin asta igulì.

32

Igpapid i Jacob tô mga gasa tun ki Esau

¹ Na, tô igpanó si Jacob, duwán mga panaligan ka Manama na igsumar kandin tun ta dalan. ² Tô igkita si Jacob kandan, igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô góddóan ka Manama!” Purisu igngadanan din tô lugar na Mahanaim.^W

³ Na, duwán mga ágsuguánán na igpóna i Jacob ébô sumumar katô kataladi din na si Esau tun ta tanà ka Edumea. ⁴ Igsugù si Jacob kandan, na mà din, “Ulit yu ni kagi ku tun ta kaké ku na si Esau. ‘Sakán si Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó. Agad idugéya igóddô tun ta amayánán ta na si Laban, asal muli ad gó puman. ⁵ Marapung dán tô mga baka, tô mga asno, tô mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga állang na itigatun ku. Ágpasóddorra áknikó tingód katô kadunggu ku, ébô mému pô móli tô ginawa nu kanak.’”

⁶ Tô iglónód tô mga ágsuguánán tun ki Jacob, igkagi sikandan, na mà dan, “Igsadun kéd tun ta kataladi nu na si Esau, asta igpanó dán sikandin ébô sumumar áknikó. Áppat gatus (400) tô mga manubù na igtákkás kandin.”

⁷ Purisu tuu imáddangan si Jacob, asta itanaan sikandin. Igtángngà din tô mga manubù na igtákkás kandin, asta igtángngà din tô mga karnero, tô mga kambing, tô mga baka, asta tô mga kamelyo din, ⁸ su igpanámdám sikandin, na mà din, “Atin ka dadattan i Esau tô una grupo, makaluwà tô tapuri grupo.”

⁹ Na, igdasal si Jacob, na mà din, “Áglangngagán na ágpangadapán katô apù ku na si Abraham asta tô ámmà ku na si Isaac, Áglangngagán ku, sikuna tô igkagi kanak na muli a tun ta igpamasusuwan kanak asta tun ta mga gakád ku. Igtandô ka na tumabang ka kanak. ¹⁰ Ánnà a nángngà para katô kédu nu kanak, asal tuu ka ágkasarigan asta igtuman nu gó tô tandô nu kanak. Tô igtalipagga kani Wayig ka Jordan dángngan tô igsadunna tun ki Laban, tukád ku dád tô igpid ku. Asal áknganni duwán dán duwa magdakál grupo na áppiddán ku. ¹¹ Tabangiya gó ébô diya dadattan katô kaké ku na si Esau. Ágkamáddanganna agó matayan ké langun ikandin, asta mapánnas tô langun sawa ku asta mga gabatà ku. ¹² Yaka nu ágkalingawi tô igtandô nu na madigár tô lumun nu kanak, asta imun nu marapung tô mga rubbad ku sippang ka dì dan méyap iring na karapungan katô mga baklayan tun ta dagat.”

^W 32:2 32:2 Tô kóbadan ka Mahanaim, “duwa grupo ka mga sundalo ka Manama.”

¹³ Na, igdággà si Jacob dutun. Igsalin din tô mga mannanap ébô duwán bággén din ki Esau. ¹⁴ Duwa gatus (200) tô mga kambing bayi, duwa pulù (20) tô mga kambing mama, duwa gatus (200) tô mga karnero bayi, duwa pulù (20) tô mga karnero mama, ¹⁵ tállu pulù (30) tô mga kamelyo bayi asta tô mga nati dan, kappatan (40) tô mga baka bayi, sapulù (10) tô mga baka mama, duwa pulù (20) tô mga asno bayi, asta sapulù (10) tô mga asno mama. ¹⁶ Igpagtángngà-tángngà din tô langun dan, asta duwán állang na igpadóppón din tun ta tagsábbad-sábbad grupo. Igkagiyan din tô mga állang din, na mà din, “Pid yu tô mga mannanap tun tóna, asta kailangan duwán állát tun ta tagsábbad-sábbad grupo.”

¹⁷ Igsugù si Jacob katô állang na igpóna din, na mà din, “Atin ka kitanán nu tô kataladi ku na si Esau, atin ka minsà sikandin ka sadan tô amo nu asta ánda é sadunan nu, asta sadan tô tigatun kani mga mannanap na igpid nu, ¹⁸ taba ka kandin, ‘Ni gó tô mga mannanap i Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó. Igpapad din ni ébô bággén áknikó. Tun pa sikandin ta tapuri.’ ”

¹⁹ Magunawa gó pagsik tô igsgugù i Jacob katô ikaduwa asta ikatállu manubù, asta tun ta langun manubù na igpid katô mga mannanap. Igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka kumita kó kandin, magunawa tô kagin yu kandin. ²⁰ Kailangan kumagi kó kandin, ‘Tun pa ta tapuri si Jacob na tuu ágpabbabà tun áknikó.’ ”

Tô gó é igsgugù din kandan, su igpanámdám sikandin, “Ukit kani bággén ku kandin, makóbi a kandin. Purisu atin ka pakitaé ké, pasinsiyaan din basi tô salà na iglumu ku kandin.”

²¹ Purisu igpóna i Jacob tô mga ágbággén din ki Esau, asal igdággà pa si Jacob.

Igpadumogé si Jacob asta tô Manama

²² Na, tô dukilám dán, igánnó si Jacob asta igpid din tô duwa sawa din, tô duwa állang dan, asta tô sapulù sábbad (11) mga gabatà din gamama, asta igpatalipag din sikandan tun ta Wayig ka Jordan tun ta Jaboc. ²³ Igpatalipag din pagsik tô langun mannanap na itigatun din. ²⁴ Si Jacob dád tô ánda talipag.

Na, duwán manubù na igdunggù tun ki Jacob asta igpadumogé dan sippang ka sállám. ²⁵ Tô ikasóddór tô manubù na di ágkatalu si Jacob, igawidan din tô laluwadan ka bubun i Jacob ébô kaliusan. ²⁶ Igkagi tô manubù, na mà din, “Lángngaiyad, su masig dán ágkasállám.”

Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Diya gó lumángngà áknikó. Tandô ka pa na madigár tô bággén nu kanak.”

²⁷ Iginà tô manubù, na mà din, “Sadan tô ngadan nu?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Sakán si Jacob.”

²⁸ Igkagi tô manubù, na mà din, “Tikud áknganni, di kad ngadanan ki Jacob, asal ngadanan kad ki Israel,^X su igpadumogé kó katô Manama asta katô mga manubù, asta igpanalu ka.”

²⁹ Iginà si Jacob, na mà din, “Ulitiya. Sadan tô ngadan nu?”

Igtaba tô manubù, na mà din, “Yaka ginsà ka sadan tô ngadan ku.”

^X 32:28 32:28 Tô kóbadan katô ngadan Israel, “Tô igdumog katô Manama.”

Na, madigár tô igbággé din ki Jacob, asta igpanó sikandin. ³⁰ Igngadanan i Jacob tô lugar na Peniel, y su igkagi sikandin, na mà din, “Agad igkita ku tô bónnóng katô Manama, asal ánda a gó kamaté.”

³¹ Tô duwán dán álló, igpanó si Jacob tikud tun ta Peniel. Igténgkà sikandin su ilius tô bubun din. ³² Purisu agad áknganni, di ágkannán katô mga rubbad i Israel tô ugat ka ákkud madani tun ta laluwadan ka bubun ka mannanap na giyón dan, su tô gó é igawidan katô Manama tun ta bubun i Jacob.

33

Igpakitaé si Jacob asta si Esau

¹ Na, igkita i Jacob si Esau tun ta madiyù asta tô áppat gatus (400) mga manubù na igtákkás kandin. Igpadóppón din si Lea, si Raquel, asta tô duwa állang dan katô mga gabatà dan. ² Igpóna din tô duwa állang asta tô mga gabatà dan, igpatalundug din si Lea asta tô mga gabatà din, asta igpatapuri din si Raquel asta si Jose. ³ Iguna si Jacob tun ta langun dan, asta makapittu sikandin iglingkóód tun ta tanà sippang ka igdunggu sikandin tun ta kaké din.

⁴ Asal igpalaguy si Esau igsumar ki Jacob, igkápkáppan din tô adi din, asta igadákan din. Igsággó tô duwa dan. ⁵ Tô igkita si Esau katô mga gabayi asta mga gabatà, iginsà sikandin, na mà din, “Sadan ni mga kadumaan nu?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Ni gó tô mga gabatà na igbággé katô Manama kanak ukít katô kedu din.”

⁶ Igpadani tô duwa állang asta tô mga gabatà dan, asta iglingkóód dan tun ki Esau. ⁷ Igpadani si Lea asta tô mga gabatà din, asta iglingkóód dan. Tun ta tapuri katô langun, igpadani si Jose asta si Raquel, asta iglingkóód dan.

⁸ Iginàs si Esau, na mà din, “Manan ka igpid nu tô marapung mga mannanap na isumaran ku géna?”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Tô gó tô gasa ku áknikó ébô móli tô ginawa nu kanak.”

⁹ Asal igkagi si Esau, na mà din, “Nángngà dán tô kanak mga mannanap. Yakad ágbággé kanak.”

¹⁰ Igkagi si Jacob, na mà din, “Bággén ku áknikó. Atin ka duwán ginawa nu kanak, tanggap nu ni gasa ku áknikó. Tô igkita ku tô bónnóng nu, iring na igkita ku tô bónnóng ka Manama. ¹¹ Tanggap nu ni gasa ku, su madigár tô tabang ka Manama kanak, asta nángngà tô kaduwánnan ku.”

Tuu igpirít i Jacob si Esau. Purisu igtanggap i Esau tô gasa.

¹² Igkagi si Esau, na mà din, “Na, panó kid. Padánggané kid.”

¹³ Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Isóddóran nu na marénták pa tô mga gabatà ku, asta duwán mga nati katô mga karnero asta mga baka ku. Atin ka pasigán tô kapanó dan ka sábbad álló, maté dan gó. ¹⁴ Mólà pa ka muna ka áknami su lumagénut ké dád na tumalundug áknikó ébô nángngà tô panawán dé, agad tô mga mannanap asta tô mga gabatà ku, sippang ka dumunggu ké tun áknikó tun ta Edumea.”

¹⁵ Igkagi si Esau, na mà din, “Madigár ka tananan ku áknikó ni mga manubù ku ébô dumuma asta mullug dan ákniyu.”

Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Yakad kanan. Nángngà dán su madigár tô ginawa nu kanak.”

16 Purisu tō álló tō, igpanó si Esau asta igulí tun ta Edumea. 17 Asal igsuwé baling si Jacob tun ta Sucot, asta igpému din tō balé na góddóan dan, asta tō mga rákkó asta tō mga koral para katō mga mannap din. Purisu ingadanan tō lugar na Sucot.^Z

18 Na, tō igulí si Jacob tikud tun ta Mesopotamia, igdunggú sikandin tun ta lunsud ka Siquem tun ta Canaan na ándà ikadadat kandin. Igóddó sikandin madani tun ta lunsud ka Siquem. 19 Igbayadan din tō tanà na igóddóan din. Sábbad gatus (100) abuk ka mapputi bulawan tō bayad din tun ta mga rubbad i Hamor na ámmà i Siquem. 20 Igimu i Jacob tō ággóbbówanan ka mannap na ágbággén tun ta Manama, asta ingadanan din tō El Elohe Israel.^a

34

Igpamókkós i Siquem si Dina

1 Na, si Dina tō batà daraga i Jacob ki Lea. Sábbad álló, igbisita si Dina tun ta mga daraga na igóddó tun ta lunsud. 2 Na, si Siquem tō batà mama katō ágpangulun na si Hamor na Hebihanon. Tō igkita i Siquem si Dina, igawidan din, asta igpamókkós din. 3 Idigárran si Siquem ki Dina, asta dakál tō ginawa din kandin. Purisu madigár tō igkagi din kandin. 4 Igkagi si Siquem katō ámmà din, na mà din, “Bággé nu tō sablag tingód kani bayi ébò kalyagan ku.”

5 Na, igdinág si Jacob tingód katō kapamókkós ki Dina, asal su igdóppón pa tō mga gabatà din gamama ka mga mannap din tun ta madiyù, igtagnáp sikandin sippang ka igulí dan.

6 Igsadun si Hamor na ámmà i Siquem tun ki Jacob ébò patóngkóé dan. 7 Tō igdunggú si Hamor, igdunggú pagsik tō mga gabatà i Jacob. Tō igdinág dan na igpamókkós si Dina, iranu dan asta tuu dan isókó, su tuu madat tō iglumu i Siquem tun ta pamilya i Israel. Di mému tō iglumu din.

8 Igkagi si Hamor kandan, na mà din, “Dakál gó tō ginawa katō batà ku na si Siquem tun ta batà nu na si Dina, asta kakalyag din na kumalyag kandin. Atin ka mému ákniyu, pakalyagan yu sikandin katō batà ku. 9 Madigár ka pakalyagé tō mga gabatà ta. Kumalyag ké katō mga gabatà yu daraga, asta kumalyag kó katō mga gabatà dé daraga. 10 Mému móddó kó dini áknami, agad ánda tō kadigárran yu. Mému numigosyo kó, asta makatigatun kó ka tanà.”

11 Igkagi si Siquem katō ámmà asta mga kataladi i Dina, na mà din, “Atin ka kédúwan kó kanak asta mággé kó kanak kani bayi, agad ándin tō pamuyuan yu, bággén ku ákniyu. 12 Ulitiya ikiyu ka ándin tō sablag na bággén ku, su agad ándin tō pamuyuan yu, bággén ku ákniyu ébò mému sikandin na sawa ku.”

13 Tō igtaba tō mga gabatà i Jacob ki Siquem asta katō ámmà din na si Hamor, iglimbung dan kandan su igpamókkós i Siquem tō tábbé dan na si Dina. 14 Igkagi sikandan, na mà dan, “Di mému pakalyagan tō tábbé dé tun ta manubú na ándà tupuwi, su kayyaan ké. 15 Asal ka patupu tō langun yu na mga gamama iring áknami, 16 mému kumalyag kó katō mga gabatà dé daraga, asta kumalyag ké katō mga gabatà yu daraga. Móddó ké dini ákniyu, asta mému ki sábbad grupo. 17 Asal ka di kó patupu, piddán dé tō tábbé dé asta panó ké.”

18 Idayawan si Hamor asta tō batà din na si Siquem, asta ignunug dan. 19 Ándà baring-baring tō mallaki tingód katō katuman din, su dakál tō ginawa

^Z 33:17 33:17 Tō kóbadan ka Sucot, “mga rákkó.” ^a 33:20 33:20 Tō kóbadan ka El Elohe Israel, “Manama tō ágpangadapán i Israel.”

din katô batà bayi i Jacob. Si Siquem tô tuu ágkabantug tun ta langun kataladi din. ²⁰ Igtubang si Hamor asta si Siquem katô mga ágtugállán tun ta lunsud dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, ²¹ “Duwán kakalyag dan na pararaké ki. Madigár ka pódóóán ta sikandan dini áknita, asta numigosyo dan, su duwán pa lugar kannun. Madigár ka kumalyag ki katô mga gabatà dan daraga, asta kumalyag dan katô mga gabatà ta daraga. ²² Asal atin ka móddô dan dini áknita asta mému ki sábbad grupo, duwán kailangan lumun ta. Kailangan patupu tô langun ta na mga gamama iring kandan. ²³ Atin ka tô gó é lumun ta, makatigatun ki katô langun mannanap dan asta langun ka kaduwánnan dan. Purisu madigár ka tumanán ta tô kakalyag dan ébô móddô dan dini áknita.”

²⁴ Na, ignunug tô langun gamama, asta igpatupu dan. ²⁵ Tô itálluwan dán, róggun ágkasakitan pa tô langun dan tingód ka kapatupu dan, igsadun tô duwa gabatà i Jacob na si Simeon asta si Levi na bánnal tábbé i Dina. Igpíd dan tô kampilan, asta igsulung dan tô lunsud ka Siquem. Ánda palang manubù na igatu kandan. Purisu ipánnas tô langun gamama. ²⁶ Igmatayan dan si Hamor asta tô batà din na si Siquem. Igangé dan si Dina tikud tun ta balé i Siquem, asta igulí dan. ²⁷ Igsadun tô langun gabatà gamama i Jacob, asta igkangé dan tô kaduwánnan katô mga inaté ébô makasulí dan tingód katô kapamókkós katô tábbé dan. ²⁸ Igpíd dan tô langun karnero, mga baka, asta mga asno, agad ándin tô duwán tun ta lunsud ka Siquem asta tun ta kaligadan din. ²⁹ Igangé dan tô langun na duwán lagà, asta igpíd dan tô langun gabayi asta mga gabatà, asta tô langun kaduwánnan tun ta dalám katô mga balé.

³⁰ Tô igulí dan dán, igkagi si Jacob ki Simeon asta ki Levi, na mà din, “Igpíd yu tô samuk kanak ukit kani madat iglumu yu. Miringasa dán kanak tô mga Canaanhon asta tô mga Perisihanon na góddô dini. Ánda tuu karapungan ta. Atin ka palimudé dan ébô sumulung áknita, maté ki gó langun.”

³¹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Asal di mému péringán din tô tábbé dé na madat bayi.”

35

Iglónód si Jacob tun ta Betel

¹ Na, igkagi tô Manama ki Jacob, na mà din, “Sadun ka tun ta Betel, asta óddô ka dutun. Imu nu tô ággóbbówanan ka mga mannanap ébô mangadap ka kanak, su sakán tô Manama na igpakita áknikó dángngan tô igpalaguy ka tikud tun ki Esau na kataladi nu.”

² Purisu igkagiyan i Jacob tô pamilya din asta tô mga sakup din, na mà din, “Iwà yu tô langun ágmanaman yu, tô ágpangadapán katô mga ánda ikasóddór katô Manama. Padigus kó, asta umpak kó katô malinis ébô di kó maripà tun ta tubang ka Manama. ³ Madun kid tun ta Betel, asta imun ku tô ággóbbówanan katô mga mannanap ébô mangadappa katô Manama. Tô idungguanna ka kahirapan dángngan, igtabanganna ikandin, asta inalayunna ágtákkássan agad ánda tô igsadunan ku.”

⁴ Purisu igbággé dan ki Jacob tô langun ágmanaman dan apil tô mga igarites dan. Iglábbáng din tô langun tun ta siyung katô ulayan tun ta lunsud ka Siquem. ⁵ Tô igpanó si Jacob asta tô pamilya din, ánda manubù na iglupug kandan, su tingód katô Manama, tuu imáddangan tô langun manubù na igóddô tun ta mga lunsud na madani.

⁶ Igsadun si Jacob tun ta Luz (na ássa ngadan din Betel) tun ta Canaan, asta langun manubù na igduma kandin. ⁷ Igimu din tô ággóbbówanan ka mga mannanap, asta igngadanan din tô lugar na “El-Betel,”^b su igpakita tô Manama kandin tô igpalaguy sikandin dângngan tikud tun ta kataladi din. ⁸ Inaté dutun si Debora na igdóppón ki Rebecca tikud pô tun ta kapamasusu kandin, asta iglábbáng tô lawa din tun ta siyung ka ulayan madani tun ta lunsud ka Betel. Purisu igngadanan tô lugar na Allon-bacuth.^c

⁹ Tô iguli si Jacob tikud tun ta Mesopotamia, igpakita puman tô Manama kandin, asta igtandô sikandin na madigár tô bággén din kandin. ¹⁰ Igkagi tô Manama, na mà din, “Ngadanan ka ki Jacob, asal tikud ni, di ka ngadanan ki Jacob, su ngadanan kad ki Israel.”^d

Purisu igngadanan katô Manama sikandin ki Israel.

¹¹ Igkagi tô Manama, na mà din, “Sakán tô tuu matulus Manama. Batà kad ka marapung ébô duwán mga rubbad nu. Imun ku na marapung grupo tô mga rubbad nu, asta duwán tun kandan na imun na mga hari. ¹² Tô kaluwagan kani tanà na igbággé ku ki Abraham asta ki Isaac, tô gó é bággén ku áknikó, asta bággén ku tun ta mga rubbad nu tun ta tapuri álló.”

¹³ Pángnga igkagi tô Manama, igiwà sikandin. ¹⁴ Tun ta lugar na igtóngkóan katô Manama kandin, igpatindág i Jacob tô batu ébô imun din na kasampátan batu. Igbusbusan din tô batu ka bino asta langis ka olibo, su igimu din na ágpangadapanan tun ta Manama. ¹⁵ Tô lugar na igtóngkóan katô Manama kandin, tô gó tô igngadanan din na Betel.^e

Inaté si Raquel

¹⁶ Na, igpanó si Jacob asta tô pamilya din tikud tun ta Betel. Tô ándà dan pa dunggù tun ta Efrata, igdunggù tô álló na mamasusu si Raquel, asta tuu ihirapan sikandin. ¹⁷ Tô ágkahirapan sikandin, igkagi tô mabaliyan kandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan, su mama tô igpamasusu nu.”

¹⁸ Ibugtus tô ginawa din asta inaté sikandin. Tô ándà pa sikandin kamaté, igngadanan din tô batà din ki Benoni.^f Asal igngadanan i Jacob tô batà ki Benjamin.^g

¹⁹ Tô inaté si Raquel, iglábbáng dan tô lawa din madani tun ta dalan na gukitan tun ta lunsud ka Efrata. (Tô lunsud ka Efrata, tô gó é igngadanan Betlehem áknganni.) ²⁰ Igpatindág i Jacob tô dakál batu tun ta lábbáng din ébô duwán kasampátan batu, asta tun ta lábbáng din ni sippang áknganni. ²¹ Igpanó si Jacob asta tô pamilya din, asta igóddô dan tun ta baluy katô turi ka Eder.

Mga gabatà i Jacob

²² Róggun igóddô si Jacob tun ta Eder, iglayukan i Ruben tô sábbad sawa katô ámmà òn na si Bilha, asta igdinág si Jacob tingód katô iglumu din.

Sapulú duwa (12) tô mga gabatà gamama i Jacob. ²³ Tô mga gabatà din gamama na ipamasusu ki Lea, tô gó si Ruben na tambang kaké batà i Jacob, si Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar, asta si Zabulon. ²⁴ Tô mga gabatà gamama i

^b **35:7** 35:7 Tô kóbadan katô ngadan El-Betel, “Manama katô Betel.” ^c **35:8** 35:8 Tô kóbadan katô ngadan Allon-bacuth, “Ulayan ka Kasággó.” ^d **35:10** 35:10 Tô kóbadan ka ngadan Israel, “igdumog katô Manama.” ^e **35:15** 35:15 Tô kóbadan ka Betel, “balé katô Manama.” ^f **35:18** 35:18a Tô kóbadan katô ngadan Benoni, “tô batà ka kahirapan.” ^g **35:18** 35:18b Tô kóbadan katô ngadan Benjamin, “tô batà na duwán ágpulusán.”

Jacob na ipamasusu ki Raquel, tô gó si Jose asta si Benjamin. ²⁵ Tô mga gabatà din gamama na ipamasusu katô állang i Raquel na si Bilha, tô gó si Dan asta si Neftali. ²⁶ Tô mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu katô állang i Lea na si Zilfa, tô gó si Gad asta si Aser. Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu tun ta Mesopotamia.

Inaté si Isaac

²⁷ Na, iguli si Jacob tun ta ámmà din na si Isaac tun ta Mamre madani tun ta Hebron na taganà igóddóan i Abraham asta i Isaac. ²⁸ Igdunggù ka sábbad gatus kawaluwan (180) tô idad i Isaac. ²⁹ Tô inaté sikandin, tugál dán sikandin. Ibugtus tô ginawa din, asta ikatalundug sikandin katô mga kamónaan din na inaté. Tô lawa din iglábbáng katô mga gabatà din na si Esau asta si Jacob.

36

Mga rubbad i Esau

¹ Ni gó tô tingód katô mga rubbad i Esau na ássa ngadan din si Edom. ² Iggalyag si Esau ka tállu gabayi na Canaanhon na si Ada na batà i Elon na Hetihanon, si Oholibama na batà i Anas asta apù i Sibeon na Hebihanon, ³ asta si Basimat na batà i Ismael asta tábbé i Neabiot. ⁴ Si Elifas tô batà i Esau ipamasusu ki Ada. Si Reuel tô batà din igpamasusu tun ki Basimat. ⁵ Duwán mga gabatà din na ipamasusu ki Oholibama na si Jeus, si Jalam, asta si Coras. Tô gó é mga gabatà i Esau na igpamasusu tun ta Canaan.

⁶ Igpíd i Esau tô langun sawa din, mga gabatà din, asta mga sakup din, asta igpíd dan tô langun mannap din asta tô langun ka kaduwánnan din na ikangé din tun ta Canaan. Igpanó dan tikud tun ta kataladi din na si Jacob, asta igalin dan tun ta sábbad lugar na madiyù. ⁷ Igalin si Esau su atin ka pasábbadé dan, ánnà nángngà tô tanà na igkampowan dan ébò pasabsaban katô marapung mga mannap dan. ⁸ Puriso igóddó si Esau tun ta pabungan tun ta Edumea.^h

⁹ Ni gó tô mga rubbad i Esau na kamónaan katô mga manubù na igóddó tun ta pabunganán ka Edumea. ¹⁰ Duwán batà din mama na si Elifas na ipamasusu ki Ada, asta si Reuel na ipamasusu ki Basimat. ¹¹ Tô mga gabatà gamama i Elifas, tô gó si Teman, si Omar, si Sefo, si Gatam, asta si Kenas. ¹² Duwán duma sawa i Elifas na si Timna, asta igpamasusu sikandin ki Amalec. Tô sawa i Esau na si Ada tô apù bayi katô langun dan. ¹³ Tô mga gabatà gamama i Reuel, tô gó si Nahat, si Seras, si Samas, asta si Misas. Tô sawa i Esau na si Basimat tô apù bayi katô langun dan.

¹⁴ Tô mga gabatà gamama i Esau na ipamasusu ki Oholibama na batà i Anas asta apù i Sibeon, tô gó si Jeus, si Jalam, asta si Coras.

¹⁵ Ni gó tô ngadan katô mga rubbad i Esau na inému mga ágpangulun. Tô mga gabatà i Elifas na tambang kaké batà i Esau inému mga ágpangulun, tô gó si Teman, si Omar, si Sefo, si Kenas, ¹⁶ si Coras, si Gatam, asta si Amalec. Tô gó é mga gabatà i Elifas na inému na mga ágpangulun tun ta Edumea, asta si Ada tô apù bayi katô langun dan. ¹⁷ Tô mga gabatà i Reuel na batà i Esau na inému mga ágpangulun, tô gó si Nahat, si Seras, si Samas, asta si Misas. Tô gó é mga gabatà i Reuel na inému mga ágpangulun tun ta Edumea, asta si Basimat tô apù bayi katô langun dan. ¹⁸ Tô mga gabatà i Esau na ipamasusu

^h 36:8 36:8 Edumea, ó Seir.

ki Oholibama na inému mga ágpangulun, tô gó si Jeus, si Jalam, asta si Coras. Tô gó é mga gabatà katô sawa i Esau na si Oholibama na batà i Anas na inému mga ágpangulun. ¹⁹ Tô gó é mga rubbad i Esau na ássa ngadan din si Edom na inému mga ágpangulun.

Mga rubbad i Seir

²⁰ Ni gó tô mga ngadan katô mga gabatà gamama i Seir na Horihanon, asta igóddô dan tun ta Edumea. Si Lotan, si Sobal, si Sibeon, si Anas, ²¹ si Dison, si Eser, asta si Disan. Tô mga gabatà i Seir, tô gó é mga ágpangulun katô mga Horihanon na igóddô tun ta Edumea.

²² Tô mga gabatà gamama i Lotan, tô gó si Hori asta si Heman. Si Timna tô tábbé i Lotan.

²³ Tô mga gabatà gamama i Sobal, tô gó si Alban, si Manahat, si Ebal, si Sefo, asta si Onam.

²⁴ Tô mga gabatà gamama i Sibeon, tô gó si Aias asta si Anas. Si Anas tô igkita katô ménit sánnáp tun ta disyerito tô igpasabsab din tô mga asno katô ámmà din.

²⁵ Tô mga gabatà i Anas, tô gó é mama na si Dison, asta bayi na si Oholibama.

²⁶ Tô mga gabatà gamama i Dison, tô gó si Hemdan, si Esban, si Etran, asta si Seran.

²⁷ Tô mga gabatà gamama i Eser, tô gó si Bilhan, si Saaban, asta si Acan.

²⁸ Tô mga gabatà gamama i Disan, tô gó si Os asta si Aran.

²⁹ Tô mga ágpangulun katô mga Horihanon, tô gó si Lotan, si Sobal, si Sibeon, si Anas, ³⁰ si Dison, si Eser, asta si Disan. Tô gó é mga ágpangulun katô tagsábbad-sábbad grupo katô mga Horihanon na igóddô tun ta Seir.

Mga hari tun ta Edumea

³¹⁻³⁹ Ni gó tô mga ngadan katô hari na igpabullas-bullasé tô pagpangulu dan tun ta Edumea tô ándà pa hari na igpangulu katô mga rubbad i Israel.

Si Belas na batà i Beor na taga Dinhaba.

Si Jobab na batà i Seras na taga Bosra.

Si Husan na taga Teman.

Si Hadad na batà i Bedad na taga Abit. (Si Bedad tô ikatalu katô mga Midianhon tun ta tanà ka Moab.)

Si Samla na taga Masreca.

Si Saul na taga Rehobot tun ta Wayig ka Eufrates.

Si Baal Hanan na batà i Acbor.

Si Hadad na taga Pau. (Tô sawa din si Mehetabel na batà bayi i Matred asta apù i Mesahab.)

⁴⁰ Ni gó tô mga ngadan katô mga rubbad i Esau na inému mga ágpangulun katô tagsábbad-sábbad grupo dan asta mga lunsud dan. Si Timna, si Albas, si Jetet, ⁴¹ si Oholibama, si Elas, si Pinon, ⁴² si Kenas, si Teman, si Mibsar, ⁴³ si Magdiel, asta si Iram. Tô gó é mga ágpangulun katô tagsábbad-sábbad lunsud tun ta Edumea. Si Edom (na ássa ngadan din si Esau) tô kamónaan katô langun manubù na ánggadanan na Edom.

37

Si Jose asta mga kataladi din

¹ Igóddô si Jacob tun ta Canaan na igóddóan katô ámmà din. ² Ni gó tô inému katô mga gabatà i Jacob.

Na, tō sapulù pittu dán tō idad i Jose, igtabang sikandin katō mga kataladi din kaké na ágdóppón ka mga mannanap katō ámmà dan na si Jacob. Tō mga kataladi i Jose, tō gó tō mga gabatà gamama katō duma mga sawa katō ámmà din na si Bilha asta si Zilfa. Madat tō áglumun katō mga kataladi i Jose. Purisu igsadun si Jose tun ta ámmà din, asta igulit din kandin tō tingód kandan.

³ Agad ágginawa si Jacob katō langun gabatà din, asal tuu pa dakál tō ginawa din ki Jose, su tugál dán si Jacob katō kapamasusu ki Jose. Purisu igpatábbir din tō mallayat umpak na madigár, asta igbággé din ki Jose. ⁴ Tō igkita tō mga kataladi i Jose na sikandin tō tuu pa ágginawaan katō ámmà dan, iringasa dan ki Jose, asta ándà palang madigár kagi dan kandin.

⁵ Na, igtagénáp si Jose. Tō igulit din tō tagénáp tun ta mga kataladi din, tuu dan pa iringasa. ⁶ Igkagi si Jose, na mà din, “Paminág kó tingód katō tagénáp ku. ⁷ Igkátu ki ka trigo tun ta kinamát, asta igbagkás ki katō kináttuwan ta. Ikatindág tō kanak binagkássan na iglibutan katō ákniyu mga binagkássan, asta iglangkáb tō ákniyu mga binagkássan tun ta kanak binagkássan.”

⁸ Igkagi tō mga kataladi din, na mà dan, “Kéman nu ka imun ka hari dé! Kéman nu ka mangulu ka áknami!”

Purisu igtuu pa tō ringasa dan kandin tingód katō tagénáp na igulit din kandan.

⁹ Igtagénáp puman si Jose, asta igulit din tun ta mga kataladi din, na mà din, “Igtagénáppad puman, asta igkita ku tō álló, tō bulan, asta tō sapulù sábbad karani na iglangkáb dadan tun ta paa ku.”

¹⁰ Tō igulit si Jose katō ámmà din asta katō mga kataladi din, igsawé tō ámmà din kandin, na mà din, “Ándin man tō kóbadan katō tagénáp nu? Lumangkáb ké tun áknikó, agad sakán, tō innà nu, asta tō mga kataladi nu?”

¹¹ Isabuan tō mga kataladi din, asal inalayun igpanámdám tō ámmà din tingód katō kóbadan katō tagénáp.

Igbarigyà si Jose

¹² Na, sábbad álló, igpid tō mga kataladi i Jose ka mga mannanap katō ámmà dan tun ta Sikem ébò pasabsabán. ¹³ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Tō mga kataladi nu igsadun tun ta Sikem ébò pasabsab dan katō mga mannanap. Taganà kad, su palupugán ku sikuna tun kandan.”

Igkagi si Jose, na mà din, “Ikataganà ad.”

¹⁴ Igkagi tō ámmà din, na mà din, “Panó kad, asta sállág nu sikandan asta tō mga mannanap na ágdóppónan dan. Atin ka mapángnga, uli ka dini ébò makasóddorra tingód kandan ka madigár.”

Purisu igbánnal si Jose katō ámmà din, asta igpanó sikandin tikud tun ta Kapattadan ka Hebron.

Tō igdunggù dán si Jose tun ta Sikem, ¹⁵ igpanó-panó sikandin ébò mamasak katō mga kataladi din. Duwán manubù na igkita kandin, asta iginsà ka ándin tō ágpamasakán din.

¹⁶ Igtaba si Jose, na mà din, “Ágpamasakka katō mga kataladi ku. Ulitiya ka ánda é ágpasabsaban dan ka mga mannanap.”

¹⁷ Igkagi tō manubù, na mà din, “Igpanó dan dán, asta igkagi dan na madun dan tun ta Dotan.”

Purisu igtalundug si Jose kandan, asta igkita din tun ta Dotan.

¹⁸ Tō madiyù pô si Jose, igkilala dán katō mga kataladi din. Tō ándà pa dunggù tun kandan, igplano dan na matayan sikandin. ¹⁹ Igpatóngkóé

sikandan, na mà dan, “Igsadun dán dini tô inalayun ágtagénáp. ²⁰ Bé kód. Matayan ta sikandin, asta dabuán ta tun ta madalám balun. Kumagi ki na igmatayan ka magani mannap ka kabánnásson. Na, ahaán ta ka matuman tô mga tagénáp din.”

²¹ Asal tô igdinág i Ruben tô lumun dan, igtabangan din si Jose ukit kani kagi din, na mà din, “Madigár ka di ta matayan. ²² Yakó yu ágmatayi sikandin, asal nángngá ka dabuán ta dád tun ta madalám balun kannun ta disyerto. Tô gó tô maté sikandin asal ánnà ukit ka bállad ta.”

Tô gó é igkagi i Ruben su kakalyag din na kangén din si Jose ébô ulián din tun ta ámmà dan.

²³ Na, tô igdunggù dán si Jose tun kandan, iglusut dan tô mallayat umpak din. ²⁴ Igpíd dan sikandin tun ta madalám balun na itittian, asta igdabù dan dutun.

²⁵ Na, róggun igkan tô mga kataladi din, igkita dan tô mga Midianhon na rubbad i Ismael asta tô mga kamelyo na gukit tikud tun ta Galaad. Duwán igruran katô mga kamelyo na mga anag asta bawí na mammut¹ na ágpiddán dan tun ta banuwa ka Ehipto ébô barigyaán. ²⁶ Purisu igkagi si Juda tun ta mga kataladi din, na mà din, “Atin ka matayan ta tô adi ta, asta bulunán ta, ándà pulusán ta. ²⁷ Asal madigár pa ka barigyaán ta sikandin tun ta mga rubbad i Ismael. Di mému matayan ta, su kataladi ta sikandin tun ta ámmà ta.”

Purusu ignunug tô mga kataladi din. ²⁸ Tô ikadunggù dán tô mga Midianhon tun kandan, igkangé dan si Jose tikud tun ta balun, asta igbarigya dan sikandin. Duwa pulù (20) abuk na mapputi bulawan tô bayad katô mga rubbad i Ismael kandin, asta igpíd dan si Jose tun ta Ehipto.

²⁹ Na, tô iglónód si Ruben tun ta balun, igkita din na ándà dán taddô si Jose. Purisu igbissé din tô umpak din tingód ka ranu din. ³⁰ Igsadun si Ruben tun ta mga kataladi din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pamánnun ta? Su ándà dán taddô si Jose.”

³¹ Purisu igiyó dan ka kambing, asta igarám dan tun ta dipanug tô mallayat umpak i Jose. ³² Na, igpíd dan tô umpak din tun ta ámmà dan, asta igkagi dan, na mà dan, “Ni gó tô ikita dé. Sállág nu ni ébô kasóddóran nu ka umpak katô batà nu.”

³³ Igkilala i Jacob na tô gó tô umpak i Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Óó, kandin gó ni. Igmatayan basi ka magani mannap ka kabánnásson, asta igkan tô lawa din.”

³⁴ Purisu igbissé i Jacob tô umpak din, asta igumpak sikandin katô óggét na gimun sako tingód ka ranu din. Idugé sikandin igranu tingód ka kamatayan katô batà din. ³⁵ Ilimud tô langun gabatà din ébô di maranu si Jacob, asal igéllé sikandin, na mà din, “Inalayunna ágranu tingód katô kamatayan katô batà ku sippang ka kumita a kandin tun ta góddóan ka mga manubù na inaté.”

Purusu inalayun ágsággó si Jacob tingód katô batà din na si Jose.

³⁶ Asal si Jose dutun dán ta Ehipto, su igpíd katô mga Midianhon, asta igbarigya dan sikandin. Igbállí i Potifar na sábbad opisyales katô hari ka Ehipto, su si Potifar tô kapitan katô mga sundalo din.

¹ **37:25** 37:25 Bawí na mammut, ó salong ug mga pahumot.

38

Si Juda asta si Tamar

¹ Na, duwán álló na igtanan si Juda katô mga kataladi din, asta igóddô sikandin madani tun ki Hiras na taga Adulam. ² Duwán bayi na igkita i Juda na Canaanhon na batà i Suas, asta igkalyagan i Juda sikandin. ³ Igmabáddás tô sawa i Juda, duwán batà mama na ipamasusu, asta inggadanan i Juda ki Er. ⁴ Igmabáddás puman tô sawa din, duwán batà mama na ipamasusu, asta inggadanan katô innà din ki Onan. ⁵ Duwán puman batà mama na ipamasusu, asta inggadanan katô innà din ki Selas. Dutun dan ta Sesib tô kapamasusu ki Selas.

⁶ Na, tô igdakál dán tô tambang kaké batà i Juda na si Er, igpakalyag din katô daraga na si Tamar. ⁷ Madat tô áglumun i Er, asta di ágkadayawan tô Áglangngagán tingód kandin. Purisu igmatayan katô Áglangngagán. ⁸ Na, igkagi si Juda tun ki Onan, na mà din, “Kailangan lumayuk ka katô ipag nu na balu ébô matuman tô ágkémun ta tingód ka kataladi katô mama na inaté na ándà pa batà din, ébô mému batà katô inaté.”

⁹ Asal isóddóran i Onan na tô batà na pamasusun katô ipag din di mému na kandin batà, su imun yan batà katô kaké din na inaté. Purisu atin áglayuk sikandin katô ipag din na balu, inalayun din ágaluwaán tô bánni din ébô ándà rubbad katô kaké din na inaté. ¹⁰ Asal di ágkadayawan tô Áglangngagán tingód katô iglumu i Onan. Purisu igmatayan pagsik ka Manama sikandin. ¹¹ Na, igkagi si Juda tun ta ikóddô kandin na si Tamar, na mà din, “Uli kad, asta óddô ka tun ta balé katô ámmà nu róggun ándà pa duma nu sippang ka dumakál tô adi batà ku na si Selas.”

Tô gó é igkagi i Juda, su imáddangan sikandin agó maté si Selas iring katô mga kataladi din kaké. Purisu iguli si Tamar tun ta balé katô ámmà din.

¹² Na, tô idugé dán, inaté tô sawa i Juda na batà bayi i Suas. Pángnga katô mga álló ka karanu i Juda, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Timna su paburuwan din tô mga karnero. Igpatakkássé si Juda asta tô rarak din na si Hiras na taga Adulam.

¹³ Na, igulitan si Tamar na igsadun tô ugang din tun ta Timna ébô paburuwan tô mga karnero. ¹⁴ Purisu iglusut din tô umpak na gumpakán ka bayi balu, asta igumpak sikandin ka sábbad klasi. Igtambunan din tô báttuk din ébô di sikandin kilalan. Igsadun sikandin tun ta dalan madani tun ta lunsud ka Enaim, asta igunsad sikandin tun ta ligad ka dalan, su tô gó é gukitanan ka mga manubù na ágsadun tun ta Timna. Agad igdakál dán si Selas, asal ándà dan pa pagkalyagi.

¹⁵ Na, tô igkita si Juda ki Tamar, kéman din ka madat bayi, su igtambunan i Tamar tô báttuk din. ¹⁶ Ándà din kilalayi tô ikóddô kandin. Purisu igpadani si Juda tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka mému, lumayukka áknikó.”

Iginsà si Tamar, na mà din, “Atin ka lumayuk ka kanak, ándin tô bayad nu?”

¹⁷ Igtaba si Juda, na mà din, “Papiddán ku áknikó tô nati ka kambing tikud tun ta mga mannanap ku.”

Igkagi si Tamar, na mà din, “Duwán tananan nu kanak sippang ka papiddán nu tô kambing?”

¹⁸ Iginsà si Juda, na mà din, “Ándin tô tananan ku áknikó?”

Igtaba si Tamar, na mà din, “Tô paningsing nu na silyo apil tô tali din, asta tô tukád nu.”

Purisu tô gó é igbággé i Juda ki Tamar. Igpalayuké dan asta igmabáddás si Tamar. ¹⁹ Iguli si Tamar, asta igiwà din tô pagtambun din ka báttuk, asta igumpak puman sikandin ka umpak ka balu.

²⁰ Na, igsugù i Juda tô rarak din na si Hiras ébò piddán tô kambing tun ta bayi, asta kangén din tô igtananan din kandin. Asal ándà din kitayi tô bayi.

²¹ Iginsà si Hiras katò mga manubù na igóddò tun ta Enaim, na mà din, “Ánda tô madat bayi na igunsad géna tun ta ligad ka dalan?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ánda palang madat bayi dini.”

²² Purisu iglónód si Hiras tun ki Juda, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ánda ku kitayi tô bayi. Igkagiyan na katò mga manubù dutun na ánda palang madat bayi dutun.”

²³ Igkagi si Juda, na mà din, “Tógón din. Kandin dán tô igtananan ku ébò òi kid kayyaan. Bággayan ku pád sikandin ka kambing, asal ánda nu sikandin kitayi.”

²⁴ Na, pángnga katò tállu bulan, igulitan si Juda, “Iring na madat bayi tô ikóddò áknikò na si Tamar, su igmabáddás dán sikandin.”

Purisu igkagi si Juda, na mà din, “Pid yu sikandin, asta góbbó yu ébò maté!”

²⁵ Tô igkangé dan si Tamar, duwán manubù na igpapid òi ébò kumagi katò ugang din, na mà din, “Igmabáddása ukit katò tigatun kani paningsing na silyo apil tô tali din, asta kani tukád. Ikasóddór ka basi ka sadan tô tigatun kani.”

²⁶ Igkilala i Juda, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tuu madat tô iglumu ku tandingán katò iglumu din, su ánda ku sikandin pakalyagi katò batà ku na si Selas.”

Ánda puman layuk si Juda ki Tamar.

²⁷ Na, tô igdunggù tô állò ka kapamasusu i Tamar, isóddóran din na dáppi tô pamasusun din. ²⁸ Róggun katò kapamasusu din, igluwà tô bállad katò sábbad batà. Igbagkásan katò taraawat tô bállad òi ka sinulid na tuu mallutù, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô una iglássut!”

²⁹ Asal igpalónód katò batà tô bállad òi tun dalám, asta tô dáppi òi baling tô una iglássut. Purisu igkagi tô taraawat tun ta batà, na mà din, “Magani ka iglássut!” Purisu ingadanan sikandin ki Fares.^j

³⁰ Ipamasusu pagsik tô dáppi òi na igbagkásan tô bállad òi ka sinulid na tuu mallutù. Ingadanan sikandin ki Seras.^k

39

Si Jose asta sawa i Potifar

¹ Na, si Jose igpid katò mga rubbad i Ismael tun ta Ehipto. Igarigvâ dan sikandin tun ki Potifar. Si Potifar tô sábbad opisyaes katò hari ka Ehipto, asta sikandin tô kapitan ka mga sundalo katò hari. ² Igtabangan katò Áglangngagán si Jose. Purisu madigár tô langun na áglumun din. Igóddò si Jose tun ta balé katò amo òi na taga Ehipto. ³ Igkita i Potifar na igtabangan katò Áglangngagán si Jose, asta tingód katò tabang katò Áglangngagán, madigár tô langun na áglumun òi. ⁴ Idayawan si Potifar tingód ki Jose na ágsuguánnán

^j 38:29 38:29 Tô kóbadan katò ngadan Fares, “magani iglássut.”

^k 38:30 38:30 Tô kóbadan katò ngadan Seras, “tuu mallutù.”

din. Purisu igimu din si Jose na tarapid katô langun manubù tun ta balé din asta langun katô kaduwánnan din. ⁵ Purisu tingód ki Jose, igtabangan katô Áglangngagán si Potifar, asta dakál tô igpulus din, agad tun ta balé din asta tun ta mga kinamát din. ⁶ Igsarig i Potifar tô langun katô kaduwánnan din ki Jose, su rôggun igpid si Jose, ándà ássa ágpanámdámmán i Potifar, kannà tô dád ágkakan din.

Na, madigár tô bónnóng i Jose, asta mabákkár tô lawa din. ⁷ Duwán álló na idigárran tô sawa i Potifar ki Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Layuk ka kanak.”

⁸ Asal igéllé si Jose, asta igtaba sikandin, na mà din, “Ándà dán ássa ágpanámdámmán katô amo ku, su sakán é ágsarigan din. Igsarig din kanak tô langun katô kaduwánnan din. ⁹ Magunawa tô kallayat ku katô kallayat din dini ta balé din. Igsarig din gó tô langun kanak, asal sikuna dád na sawa din tô ándà din sarigi kanak. Purisu dì mému lumumuwa ka madat iring katô kakalyag nu. Dì mému lumumuwa katô salà tun ta saruwan ka Manama.”

¹⁰ Na, kada álló ginggat sikandin ki Jose ébô lumayuk kandin, asal ándà paminág si Jose katô kagi din.

¹¹ Na, sábbad álló, igahu si Jose tun ta balé, su duwán lumun din. Ándà ássa ágsuguánnán tun dalám ka balé. ¹² Purisu igawidan katô bayi tô umpak i Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Layuk ka kanak.”

Igsékót si Jose igluwà tikud tun ta balé, asta igpalaguy sikandin, asal itananan din tô umpak na igawidan katô bayi. ¹³ Tô igkita katô sawa i Potifar na itananan i Jose tô umpak din asta igpalaguy sikandin tikud tun ta balé, ¹⁴ igtawar din tô ássa mga ágsuguánnán, asta igkagi sikandin, na mà din, “Na, igpid katô duma ku dini tô Hebreo ébô mággé ka kayyà áknita. Igahu géna sikandin tun ta kuwarto ku ébô mamókkós pád kanak, asal igpagayissa. ¹⁵ Tô igpagayissa, itananan din tô umpak din dini kanak, igluwà sikandin tikud tun ta balé, asta igpalaguy.”

¹⁶ Na, itagà katô bayi tô umpak i Jose sippang ka iguli tô duma din. ¹⁷ Tô iguli dán si Potifar, magunawa tô igulit katô bayi, na mà din, “Tô Hebreo állang na igpid nu dini igahu géna kannun ta kuwarto ku ébô mamókkós pád kanak. ¹⁸ Asal tô igpagayissa, itananan din tô umpak din dini kanak, igluwà sikandin tikud tun ta balé, asta igpalaguy.”

¹⁹ Na, tô igdinág tô amo i Jose katô igulit katô sawa din na madat tô iglumu i Jose, isókó sikandin. ²⁰ Igpammát din si Jose, asta igpapriso din tun ta prisowan ka mga manubù na ágsupakan ka hari ka Ehipto. ²¹ Asal igtabangan katô Áglangngagán si Jose, asta inalayun ágginawa tô Áglangngagán kandin. Idayawan tô taradóppón katô prisowan tingód ki Jose, ²² asta igimu din si Jose na tarapid katô langun manubù na igpriso. Si Jose tô ágsugù ka ándin tô áglumun tun dalám ka prisowan. ²³ Ándà ássa ágpanámdámmán katô taradóppón ka prisowan tingód katô áglumun i Jose, su igtabangan katô Áglangngagán si Jose. Purisu madigár tô langun katô áglumun din.

40

Tagénáp katô duwa mga manubù na igpriso

¹ Na, duwán tarapid ka bino para katô hari ka Ehipto, asta duwán taraimu ka pan para katô hari. Duwán sábbad álló iglumu dan ka madat katô hari.

² Isókó tô hari kandan. ³ Purisu igpapriso din sikandan tun ta balé i Potifar

na kapitan ka mga sundalo katô hari. Tô gó é igprisowan ki Jose. ⁴ Igimu katô kapitan si Jose na tarabanté katô duwa manubù, asta idugé dan igpriso.

⁵ Duwán sábbad dukilám na igtagénáp tô tarapid ka bino asta tô taraimu ka pan. Ánnà magunawa tô tagénáp dan, asta ánnà magunawa tô kóbadan katô tagénáp dan. ⁶ Tô sállám dán, igsadun si Jose tun kandan, asta igkita din na ágkasasó dan. ⁷ Purisu igsinsá si Jose, na mà din, “Manan ka ágkasasó kó?”

⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Igtagénáp ké, asta ándà manubù na makólit áknami ka ándin tô kóbadan.”

Igkagi si Jose, na mà din, “Manama tô ágbággé ka kakatigan tun ta manubù ébô makólit katô kóbadan ka tagénáp. Ulit yu kanak tô tagénáp yu.”

⁹ Purisu igulit tô tarapid ka bino tingód katô tagénáp din, na mà din, “Tô igtagénáp, igkita ku tô butbut ka paras na ¹⁰ duwán tállu panga. Igdaun, igsábbung, igbuuy, asta ilutuan tô buuy. ¹¹ Igawidda katô kopa katô hari. Purisu igudù ku tô buuy ka paras, igkámás ku tun ta kopa, asta igpid ku tun ta hari.”

¹² Igkagi si Jose, na mà din, “Ni gó tô kóbadan katô tagénáp nu. Tô tállu séngé, tô gó é tállu álló. ¹³ Tállu álló tikud áknganni, paluwaán ka katô hari tikud dini ta prisowan, asta palónódán ka puman ikandin tun ta taganá lumu nu. Mid ka puman ka bino para kandin, iring katô taganá lumu nu. ¹⁴ Atin ka madigár dán tô kóddô nu, sampátta. Uliti nu tô hari tingód kanak ébô makaluwà a tikud dini ta prisowan, ¹⁵ su igpiritta igpid tikud tun ta madiyù banuwa dé na mga Hebreo. Agad ándà palang madat na iglumu ku, asal igpapisowa dini ta Ehipto.”

¹⁶ Na, tô ikasóddór dán tô taraimu ka pan para katô hari na madigár tô kóbadan katô tagénáp katô tarapid ka bino, igkagi sikandin ki Jose, na mà din, “Duwán pagsik tagénáp ku. Duwán tállu digu na ipánnù ka pan na igsudù ku. ¹⁷ Tô ikabówwó digu duwán marapung klasi ka pan na ágpiddán ku tun ta hari, asal igkan katô mga manuk ta kayun.”

¹⁸ Na, igkagi si Jose, na mà din, “Ni gó tô kóbadan katô tagénáp nu. Tô tállu digu, tô gó é tállu álló. ¹⁹ Tállu álló tikud áknganni, paluwaán ka katô hari tikud dini ta prisowan, asta patampáddán din tô alig nu! Pabitinán tô lawa nu tun ta kayu, asta tô ákkud nu kannán ka mga manuk ta kayun.”

²⁰ Na, ituman gó tô igkagi i Jose kandan, su pángnga katô tállu álló, igimu tô hari ka dakál kalimudan, su tô gó é álló din, asta iglimud din tô langun opisyales. Igpaluwà din tikud tun ta prisowan tô tarapid ka bino asta tô taraimu ka pan. Igpapid din sikandan tun ta tubang katô mga opisyales na ilimud. ²¹ Tô tarapid ka bino, tô gó é igpalónód katô hari tun ta taganá lumu din, asta sikandin tô igpid puman ka bino para kandin. ²² Asal tô taraimu ka pan, tô gó é igpamatayan katô hari. Ituman tô langun katô igkagi i Jose kandan. ²³ Asal ándà ikasampát tô tarapid ka bino tingód ki Jose. Ilingawan din sikandin.

41

Tagénáp katô hari

¹ Na, tô iglabé dán tô duwa ámmé, igtagénáp tô hari ka Ehipto. Igtindág sikandin tun ta ligad katô Wayig ka Nilo. ² Tigkô dád igkita din tô pittu baka na tuu malambù asta madigár tô bónnóng. Igláttó tô mga baka tikud tun ta wayig, asta igsabsab ka sigbát tun ta ligad katô wayig. ³ Tigkô dád igkita din tô ássa pittu baka na igláttó tikud tun ta wayig, asal tuu magasà asta madat tô

bónnóng, Igsadun tô mga baka tun ta ássa pittu baka na igtindág tun ta ligad katô wayig. ⁴ Igkan katô mga magasà baka tô mga malambù baka. Pángnga igtagénáp tô hari, ikannó sikandin.

⁵ Na, igtudug puman tô hari ka Ehipto, asta igtagénáp puman sikandin. Igkita din tô sábbad lábbut ka trigo na duwán pittu kanguy na tuu malambù asta madigár tô bónnóng. ⁶ Igtubô tô ássa pittu kanguy na madat asta igkipás guné katô ménit karamag tikud tun ta silatan. ⁷ Igkan katô mga kipás kanguy tô mga malambù kanguy. Pángnga igtagénáp tô hari, ikannó sikandin asta ikasóddór sikandin na tagénáp din dád.

⁸ Tô sállám dán, isasó tô hari. Purisu igpakangé din tô langun tarasalamangka asta tô duma mga katig manubù tun ta Ehipto. Igulit tô hari kandan tingód katô tagénáp din, asal ándà palang manubù na ikólit kandin ka ándin tô kóbadan.

⁹ Na, igkagi tô tarapid ka bino katô hari, na mà din, “Sir, kailangan mulitta nigó tingód katô madat na ilmu ku. ¹⁰ Dángngan tô isókówana ikuna, isókówan nu tô taraimu ka pan para áknikó. Igpapriso ké ikuna tun ta balé katô kapitan ka mga sundalo nu. ¹¹ Duwán sábbad dukilám na igtagénáp ké, asal ánnà magunawa tô kóbadan katô tagénáp dé. ¹² Tun ta prisowan, duwán sábbad Hebreo na mallaki asta állang katô kapitan ka mga sundalo nu. Igulit ké kandin tingód katô tagénáp dé, asta igulit din áknami tô kóbadan. ¹³ Ituman tô langun ka igkagi din, su igpalónódda puman ikuna tun ta taganà lumu ku, asta igpamatayan nu tô taraimu ka pan.”

¹⁴ Purisu igpakangé katô hari si Jose, asta sékót igpaluwà si Jose tikud tun ta prisowan. Igpaburu sikandin, igilis, asta igsadun tun ta hari. ¹⁵ Igkagi tô hari ki Jose, na mà din, “Igtagénápna, asta ándà manubù na ikólit kanak ka ándin tô kóbadan. Igulitanna na katig ka gubad ka tagénáp ka ulitán áknikó.”

¹⁶ Igtaba si Jose, na mà din, “Sir, ánnà tikud tun kanak tô kakatigan, asal Manama dád tô pasóddór áknikó katô madigár kóbadan katô tagénáp nu.”

¹⁷ Igkagi tô hari, na mà din, “Tun ta tagénáp ku, igtindágga tun ta ligad katô Wayig ka Nilo. ¹⁸ Tigkô dád igkita ku tô pittu baka na tuu malambù asta madigár tô bónnóng. Igláttó tô mga baka tikud tun ta wayig, asta igsabsab dan ka sigbát tun ta ligad katô wayig. ¹⁹ Tigkô dád igkita ku tô ássa pittu baka na igláttó tikud tun ta wayig, asal tuu magasà asta madat tô bónnóng. Ándà palang baka na igkita ku dini ta Ehipto na tuu gó magasà ka tandingán kani mga baka. ²⁰ Na, igkan katô mga magasà baka tô mga malambù baka. ²¹ Agad igkan katô mga magasà tô mga malambù, asal iring na ándà palang igkan, su tuu gó magasà tô mga baka. Pángnga igtagénápna, ikannówa.

²² “Na, igtagénápna puman, asta igkita ku tô sábbad lábbut ka trigo na duwán pittu kanguy na tuu malambù, asta madigár tô bónnóng. ²³ Igtubô pagsik tô ássa pittu kanguy na madat asta igkipás katô ménit karamag tikud tun ta silatan. ²⁴ Igkan katô mga kipás kanguy tô mga malambù kanguy. Na, tô gó é tagénáp na igulit ku katô mga tarasalamangka, asal ándà palang manubù na ikólit kanak ka ándin tô kóbadan.”

²⁵ Igkagi si Jose, na mà din, “Sir, sábbad dád tô kóbadan katô duwa tagénáp nu. Igpasóddór katô Manama áknikó tingód katô lumun din. ²⁶ Tô pittu baka na malambù, asta tô pittu kanguy ka trigo na malambù, tô gó é pittu ámmé. Sábbad dád tô kóbadan katô duwa tagénáp nu. ²⁷ Tô pittu magasà baka, asta tô pittu kanguy na igkipás katô ménit karamag tikud tun ta silatan, tô gó é pittu ámmé na ballus. ²⁸ Bánnal tô igkagi ku géna. Igpasóddór ka Manama

áknikó tingód katô lumun din. ²⁹ Dalám ka pittu ámmé, tuu dakál tô káttun dini ta kaluwagan ka Ehipto. ³⁰ Asal pángnga katô pittu ámmé na madigár, dumunggù tô pittu ámmé na ballus, asta tô gó é makadadat kani langun dini ta Ehipto. Purisu kalingawan tô pittu ámmé na duwán dakál igkáttu. ³¹ Kalingawan gó tô madigár mga ámmé tingód katô kadattan ka ballus na dumunggù. ³² Makaduwa ka igtagénáp ébô kasóddóran nu na tô gó é lumun katô Manama, asta tumanán din ka di madugé.”

³³ Iggagi si Jose, na mà din, “Na, sir, madigár ka salinán nu tô sábbad manubù na duwán kakatigan, asta imun nu sikandin ágsarigan ka langun dini ta Ehipto. ³⁴ Madigár ka salinán nu tô duma mga opisyaes tun ta tagsábbad-sábbad lunsud ébô limudán dan tô ikalima kináttuwan katô madigár trigo dalám ka pittu ámmé na duwán dakál káttun. ³⁵ Kailangan limudán dan tô trigo dalám ka mga ámmé na duwán dakál káttun ébô taguán tun ta tagsábbad-sábbad lunsud, asta tómmóngan dan. ³⁶ Tô taguán, tô gó é kannán katô mga manubù ka dumunggù tô pittu ámmé na ballus dini ta Ehipto, ébô di maté tô mga manubù.”

Inému si Jose gobernador

³⁷ Na, idayawan tô hari asta tô duma mga opisyaes tingód katô iggagi i Jose. ³⁸ Iggagi tô hari kandan, na mà din, “Ándà duma manubù na kitanán ta na tuu pa madigár ka tandingán ki Jose, su ágdumaan sikandin ka Manama.”

³⁹ Purisu iggagi tô hari ki Jose, na mà din, “Su sikuna tô igpasóddór ka Manama katô langun, ándà palang manubù na katig pa ka tandingán áknikó. ⁴⁰ Imun ku sikuna na mallayat tun ta gobyerno. Agad ándin tô sugù nu, tô gó é kailangan bánalán katô langun manubù. Sakán dád tô mallayat pa áknikó, su sakán tô hari.”

⁴¹ Iggagi tô hari ki Jose, na mà din, “Imun ku sikuna gobernador dini ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto.”

⁴² Purisu iglusut katô hari tô paningsing din na pató katô pagpangulu din, asta igbággé din ki Jose. Igpómpak din si Jose katô mapputi óggét na tuu dakál é lagá, asta igpasalagbat din si Jose ka bulawan. ⁴³ Igpasaké din si Jose tun ta ikaduwa kalesa din, asta duwán mga manubù na igpóna din ki Jose ébô tumawar dan, na mà dan, “Lingkóód kó!”

Tô gó inému si Jose gobernador tun ta kaluwagan ka Ehipto. ⁴⁴ Iggagi pagsik tô hari ki Jose, na mà din, “Agad sakán tô hari, ándà gó mému lumun dini ta kaluwagan ka Ehipto ka di mikit áknikó.”

⁴⁵ Igbullasan katô hari tô ngadan i Jose, su ingnadanán din si Jose ki Sapenat Panea. Igpakalyag din si Jose ki Asenat na batá i Potiferas. Si Potiferas tô tarapid katô mga manubù na ágpangadap ka álló tun ta lunsud ka On. Purisu inému si Jose na ágpangulun tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁴⁶ Tô inému dán si Jose na opisyaes katô hari ka Ehipto, tállu pulù (30) tô idad din. Iganó si Jose tikud tun ta balé katô hari, asta igtalap sikandin tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka Ehipto. ⁴⁷ Dalám katô pittu ámmé na madigár, dakál tô kináttuwan. ⁴⁸ Igpalimud i Jose tô ikalima kináttuwan ka trigo, asta igpatagù din tun ta mga lunsud. Duwán igtagù tun ta tagsábbad-sábbad lunsud tikud tun ta mga kinamát na madani. ⁴⁹ Tô kadakállan katô trigo na igtagù iring na karapungan katô mga baklayan tun ta dagat, su tuu dakál. Purisu igpasóddó i Jose tô keyap ka pira tô kadakállan katô trigo, su tuu dakál.

⁵⁰ Tô ándà pa dunggù tò ballus, duwa é gabatà i Jose gamama na ipamasusu i Asenat na batà i Potiferas. ⁵¹ Igngadanan din tô kaké ki Manases¹ su igkagi si Jose, na mà din, “Igtabanganna katô Manama. Purisu ilingawan kud tò langun kahirapan na inókitan ku tun ta góddóan katô ámmà ku asta mga kataladi ku.”

⁵² Igngadanan din tô adi ki Efraim,^m su igkagi si Jose, na mà din, “Igtabanganna katô Manama. Purisu tuuwa igbuuy nit banuwa na ihirapan ku.”

⁵³ Na, iglabé tò pittu ámmé na dakál tò kináttuwan katô mga taga Ehipto, ⁵⁴ asta igdunggù tò pittu ámmé na ballus, iring katô taganá igkagi i Jose. Iballusan tò mga manubù tun ta langun banuwa, asal duwán trigo na itagù tun ta kaluwagan ka Ehipto. ⁵⁵ Tô igballus dán tò mga taga Ehipto, igpamuyù dan ka trigo tun ta hari. Igkagi sikandin, na mà din, “Sadun kó tun ki Jose, asta tuman kó katô kagin din ákniyu.”

⁵⁶ Igtuu tò ballus. Purisu igpapókéan i Jose tò langun balé na igtaguan katô trigo, asta igpabarigya din tun ta mga taga Ehipto, su dakál tò ballus tun ta Ehipto. ⁵⁷ Marapung pagsik tò mga manubù na igsadun tun ta Ehipto tikud tun ta ássa mga banuwa ébô málli dan ka trigo tun ki Jose, su dakál tò ballus tun ta kaluwagan ka banuwa.

42

Igsadun tò mga kataladi i Jose tun ta Ehipto

¹ Na, tò ikasóddór si Jacob na duwán trigo tun ta Ehipto, igkagi sikandin tun ta mga gabatà din, na mà din, “Manan ka góddô-óddô kó dád? ² Duwán kun trigo tun ta Ehipto. Purisu sadun kó, asta bálli kó ébô di ki maté kani ballus.”

³ Purisu igpanó tò sapulù kataladi kaké i Jose, asta igsadun dan tun ta Ehipto ébô málli ka trigo. ⁴ Asal tò bánnal kataladi i Jose na si Benjamin, ándà din patákkási, su ágkamáddangan si Jacob agó duwán madat na makadunggù ki Benjamin. ⁵ Purisu igsadun tò mga gabatà i Jacob tun ta Ehipto, asta tò duma mga manubù na igpamasak ka trigo, su iballusan tò mga Canaanhon.

⁶ Na, si Jose tò gobernador tun ta Ehipto, asta sikandin tò ágbarigya ka trigo tun ta langun manubù. Purisu tò igdunggù tò mga kataladi i Jose tun ta Ehipto, igpadani dan tun kandin, asta iglingkóód dan sippang ka ikadunggù tò ulu dan tun ta tanà. ⁷ Tô igkita i Jose tò mga kataladi din, igkilala din sikandan, asal mà kagi ándà kilala. Igkagi si Jose ka mabákkár, na mà din, “Ánda é igtikudan yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Igtikud ké tun ta Canaan ébô málli ké ka trigo.”

⁸ Agad igkilala i Jose tò mga kataladi din, asal ándà dan kilalay na sikandin tò kataladi dan adi. ⁹ Isampáttan i Jose tò tagénáp din dúngngan tingód kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Madat kó mga manubù! Igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé ébô makapanalu kó áknamí.”

¹⁰ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, ánnà bánnal. Igsadun ké dini ébô málli ké ka trigo. ¹¹ Mataladi tò langun dé. Tuu ké matalláng. Ándà ké sadun dini ébô mahà katô kalómétan yu.”

¹² Igkagi si Jose, na mà din, “Bulalón kó! Igsadun kó dini ébô mahà katô kalómétan dé ébô makapanalu kó áknamí.”

¹ 41:51 41:51 Tô kóbadan katô ngadan Manases, “ilingawan.”

^m 41:52 41:52 Tô kóbadan katô ngadan Efraim, “igbuuy.”

¹³ Ikgagi sikandan, na mà dan, “Sir, sapulù duwa tô langun dé na mataladi, asta sábbad dád tô ámmà dé na góddô tun ta Canaan. Inaté tô sábbad kataladi dé, asta igpatanan tô tambang adi dé tun ta ámmà dé.”

¹⁴ Asal igkagi si Jose, na mà din, “Bánnal tô igkagi ku géna. Igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé. ¹⁵ Na, duwán lumun ku ébô kasóddóran ku ka bánnal tô igkagi yu. Ukit katô ngadan ka hari, kagin ku na di kó makapanó tikud dini sippang ka makasadun dini tô adi yu. ¹⁶ Pólián ku tô sábbad ákniyu ébô mangé kandin, asal paprison ku tô siyó sippang ka kasóddóran ku ka bánnal tô igkagi yu. Atin ka ánnà bánnal tô igkagi yu, kasóddóran ku na igsadun kó dini ébô mahà kó katô kalómétan dé.”

¹⁷ Purisu igpaprison din sikandan ka tállu álló.

¹⁸ Na, tô itálluwan dán, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, “Atin ka mánnal kó kanak, di kó matayan, su ágrespetowan ku tô Manama. ¹⁹ Atin ka matalláng kó, sábbad dád ákniyu tô paprison ku, asta makóli tô mga duma ébô mid ka trigo tun ta mga pamilya yu na ágkaballusan. ²⁰ Asal kailangan piddán yu dini kanak tô tambang adi yu ébô kasóddóran ku na bánnal tô igkagi yu, asta di kó matayan.”

Na, ignunug dan ki Jose. ²¹ Igpátóngkóé sikandan, na mà dan, “Igdungguan kid kani kadattan tingód katô madat na iglumu ta katô kataladi ta dángngan. Tô igrangin sikandin áknita, agad igkita ta tô ranu din, asal ándà ta sikandin paminággi. Purisu igdungguan ki kani kadattan.”

²² Ikgagi si Ruben, na mà din, “Ikgagiya ákniyu na di mému dadattan yu sikandin, asal ándà kó paminág kanak. Purisu igsulian kid tingód katô kamatayan din.”

²³ Agad ikagpáttù si Jose katô langun na igkagi dan, asal ándà dan kasóddóri, su tô igtóngkô dan kandin, duwán tarasugpat na gubad katô kagi dan na Hebreo tun ki Jose. ²⁴ Na, igtanan si Jose kandan dógó su igsággó sikandin. Tô iglónód sikandin tun kandan, igsalin din si Simeon, asta igpabagkás din sikandin tun ta tubang dan.

Igulì tô mga kataladi i Jose

²⁵ Na, igsugù i Jose tô ágsuguánnán din ébô ipánnuán ka trigo tô sako katô mga kataladi din, asta ulián din tô bayad dan tun dalám ka mga sako dan. Igpabággéyan din sikandan ka makan dan róggun ágpanó dan. Tô gó é iglumu i Jose kandan. ²⁶ Na, igruran tô mga kataladi i Jose katô mga sako ka trigo tun ta mga mannap dan na asno, asta igpanó dan. ²⁷ Tô dukilám dán, igádding dan ébô dumággà. Igukar tô sábbad kandan katô sako din ébô pakannán tô asno din. Igkita din tun dalám katô sako tô salapì na bayad din ka trigo. ²⁸ Purisu igtawar din tô mga kataladi din, na mà din, “Dini dalám kani sako tô salapì ku! Igulì kanné kanak.”

Purisu tuu dan imáddangan, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin ni iglumu ka Manama áknita?”

²⁹ Tô igdunggù dan dán tun ta Canaan, igulit dan katô ámmà dan tô langun.

³⁰ Ikgagi sikandan, na mà dan, “Igsawé tô gobernador ka Ehipto áknami, asta igkagi sikandin na igsadun ké ébô mahà ké katô kalómétan dan asta makapanalu ké kandan. ³¹ Igtaba ké na ánnà bánnal, su matalláng ké. ³² Igulit ké kandin na sapulù duwa tô langun dé na mga mataladi na gamama, asta sábbad dád tô ámmà dé. Mà dé inaté tô sábbad kataladi dé, asta igpatanan tô tambang adi dé tun ta ámmà dé tun ta Canaan. ³³ Asal igkagi tô gobernador

tun áknami, ‘Ni gó tô lumun ku ébô kasóddóran ku ka matalláng kó. Sábbad ákniyu tô paprison ku dini róggun muli tô mga duma ébô mid ka trigo tun ta mga pamilya yu na ágkabalusan. ³⁴ Atin ka piddán yu dini kanak tô tumbang adi yu, kasóddóran ku na ánnà kó madat mga manubù, asal matalláng kó. Paluwaán ku tô kataladi yu, asta mému kó málli dini ta Ehipto.’ ”

³⁵ Na, tô igukar dan katô mga sako dan, igkita katô tagsábbad-sábbad kandan tô salapì na bayad dan katô trigo. Tô igkita dan dán katô salapì, imáddangan tô langun dan asta si Jacob. ³⁶ Igkagi si Jacob, na mà din, “Ukit ákniyu, mandà tô langun gabatà ku. Ándà dán si Jose, ándà dán si Simeon, asta kakalyag yu na mandà si Benjamin dini kanak. Tuuwa igdungguan ka kahirapan.”

³⁷ Igkagi si Ruben tun ta ámmà din, na mà din, “Sarig nu si Benjamin kanak, asta ulián ku sikandin dini áknikó. Atin ka di ku sikandin móli dini áknikó, matayi nu tô duwa gabatà ku gamama.”

³⁸ Asal igkagi si Jacob, na mà din, “Dì mému tumákkás si Benjamin ákniyu, su inaté dán tô kaké din na si Jose, asta si Benjamin dád tô isamà. Tuuwad tugál. Mamánuwa ka kadungguan sikandin ka madat tun ta dalan? Atin ka maté sikandin, matéya tingód katô ranu ku kandin.”

43

Iglónód tô mga kataladi i Jose na igtákkás si Benjamin

¹ Na, igtuu pa tô ballus tun ta Canaan. ² Tô inémmát dán tô trigo na igkangé dan tun ta Ehipto, igkagi si Jacob tun ta mga gabatà din, na mà din, “Lónód kó tun ta Ehipto, asta bálli kó ka délák dád trigo para áknita.”

³ Asal igtaba si Juda, na mà din, “Igkagi tô manubù na di ké makalónód tun kandin ka di mákkás tô tumbang adi dé. ⁴ Atin ka patákkássán nu si Benjamin, lumónód ké ébô málli ké ka trigo para áknikó. ⁵ Asal ka di nu patákkássán, di ké lumónód, su igkagi tô manubù na atin ka di mákkás tô tumbang adi dé, di ké makalónód tun kandin.”

⁶ Igkagi si Jacob na duwán ássa ngadan din si Israel, na mà din, “Manan ka iglumu kó kanak ka madat ukit ka kólit yu katô manubù na duwán pa kataladi yu?”

⁷ Igtaba sikandan, na mà dan, “Marag sikandin ginsà tingód áknita asta tingód ka pamilya ta. Iginsà sikandin, ‘Ándà pa kamaté tô ámmà yu? Duwán pa duma kataladi yu?’ Purisu igtaba ké katô mga insà din. Ándà ké panámdám na piritán ké ikandin na piddán tô kataladi dé tun kandin.”

⁸ Igkagi si Juda tun ta ámmà din, na mà din, “Sarig nu si Benjamin kanak ébô panó ké agó maté ki langun asta ni mga gabatà ukit kani ballus. ⁹ Tumandô a áknikó na sakán tô tumómmóng kandin ébô ándà makamánu kandin. Atin ka di ku sikandin móli dini áknikó, tô gó é salà ku áknikó sippang ka ándà ágtamanán. ¹⁰ Atin ka ándà ké kabaring, ikaduwa kéd pád ikalónód.”

¹¹ Igkagi tô ámmà dan, na mà din, “Atin ka ágkailanganán, ni gó tô lumu yu. Pid yu tô mga madigár buuy tikud dini ébô duwán bággén yu katô gobernador, na délák bawì asta tánnáb, mga anag, mga pamammut, asta mga buuy ka kayu pistasiyo asta almendras. ¹² Pid yu tô duwa luppi ka salapì yu, su kailangan piddán yu puman tô salapì na inóli tun ta mga sako yu, su ilingawan dan basi. ¹³ Pid yu pagsik tô kataladi yu, asta sékót kó lónód. ¹⁴ Mólà pa ka tabangan kó katô Manama ébô kéduwan tô manubù

ákniyu, asta pólián din si Benjamin asta si Simeon. Na, tingód kanak, atin ka kamatayanna katò mga gabatà ku, tógón din.”

¹⁵ Purisu igpid dan tò mga gasa asta tò duwa luppi katò salapì dan, asta igsadun dan tun ta Ehipto na igtákkássa i Benjamin. Tò igdunggù dan dán, igpanayun dan tun ki Jose. ¹⁶ Tò igkita dán si Jose na igtákkás si Benjamin kandan, igkagi sikandin tun ta ágsuguánnán din, na mà din, “Pid nu tò mga manubù tun ta balé ku. Iyó ka ka sábbad baka asta óméng ka ka ágkakan, su kuman dan duma kanak kani ka malássád álló.”

¹⁷ Igbánnal tò ágsuguánnán, asta igpid din tò mga kataladi i Jose tun ta balé din. ¹⁸ Tò ikasóddór dan na balé i Jose tò sadunan dan, imáddangan dan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Pasadunán ki dutun su tingód katò salapì na inóli tun ta mga sako ta dángngan. Ámmáttán ki, agón tò mga asno ta, asta imun ki na mga állang din.”

¹⁹ Purisu tò igdunggù dan tun ta tété katò balé, igkagi sikandan tun ta ágsuguánnán, na mà dan, ²⁰ “Sir, paminág ka áknami. Igsadun ké dini dángngan ébò málli ké ka trigo. ²¹ Tò igdággà kéd tun ta dalan tò igulì ké, igukar ké katò mga sako dé, asta igkita tò tagsábbad-sábbad áknami katò salapì tun ta bówwó ka trigo tun dalám ka mga sako. Ni tò kadakállan katò salapì na igpid dé puman ébò ulián dé. ²² Igpìd dé tò ássa salapì na bayad dé ka trigo. Àndà sóddór dé ka sadan tò igdalám katò salapì tun ta mga sako dé dángngan.”

²³ Igkagi tò ágsuguánnán, na mà din, “Yakó ágkasasó. Yakó ágkamáddangan. Tò Manama na ágpangadapán yu asta ágpangadapán katò ámmà yu, tò gó basì é igdalám ka salapì tun ta mga sako yu. Igtanggap ku tò pagbállì yu dángngan.”

Na, igpid din si Simeon tun kandan. ²⁴ Igpahù din sikandan tun ta balé i Jose, asta igpid din tun kandan tò wayig ébò urasan dan tò mga paa dan. Igpakan din tò mga asno dan. ²⁵ Igukar dan tò mga gasa dan ki Jose ka dumunggù sikandin ka malássád álló, su igulitan dan na kuman dan tun kandin.

²⁶ Tò igulì si Jose, igbággé dan kandin tò mga gasa na igpid dan, asta iglingkóód dan sippang ka ikadunggù tò ulu dan tun ta tanà. ²⁷ Iginsà si Jose kandan tingód katò kóddò dan. Iginsà sikandin, na mà din, “Mabákkár pa tò ámmà yu, tò tugál na igulit yu kanak dángngan? Manté pa sikandin?”

²⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, manté pò tò ámmà dé, asta mabákkár pa sikandin.”

Na, iglingkóód dan, asta igrespetowan dan sikandin.

²⁹ Tò igkita dán si Jose katò adi din na si Benjamin, igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tò tambang adi yu na igulit yu kanak dángngan?”

Igkagi si Jose tun ki Benjamin, na mà din, “Batà, mólà pa ka kédúwan tò Manama áknikó!”

³⁰ Na, masig dán pád ikasággó si Jose, su ágginawaan din tò adi din. Purisu sékót sikandin igsadun tun ta kuwarto din, asta igsággó sikandin. ³¹ Tò itagad-tagad dán, igdappug sikandin, asta iglónód tun ta mga kataladi din. Igpasarig din tò ginawa din, asta igpasánnar sikandin ka ágkakan. ³² Igássa tò ágkannanan dan, su duwán lamisa para ki Jose, asta ássa tò lamisa para katò mga kataladi din. Ássa tò lamisa para katò mga taga Ehipto na igkan tun kandan, su tò mga taga Ehipto di mému kuman duma katò mga Hebreo, su di madigár tun kandan. ³³ Igpónsad i Jose tò tagsábbad-sábbad katò kataladi din tun ta tubang din, tikud tun ta kaké sippang tun ta adi. Tò igkita dan tò kapónsad din kandan, igpasállággé dan su isalábbuan dan. ³⁴ Igpabággé i Jose

tô ágkakan tikud tun ta lamisa din tun ta mga kataladi din, asal makalima luppi tô ágkakan na igpabággé din tun ki Benjamin. Dakál tô iginám dan, asta idayawan dan.

44

Tô kopa i Jose

¹ Na, igkagiyan i Jose tô ágsuguánnán din, na mà din, “Ipánnù nu tô mga sako dan ka trigo sippang ka maggán katô mga asno dan, asta dalám nu tô salapi na bayad dan tun ta sako katô tagsábbad-sábbad kandan. ² Dalám nu tô mapputi bulawan kopa ku tun ta sako katô tambang adi dan, asta tô bayad din ka trigo.”

Purisu igbánnal tô ágsuguánnán katô igkagi i Jose. ³ Tô sállám dán, igpanó tô mga kataladi i Jose asta tô mga asno dan. ⁴ Tô ándà dan pa ikapanó ka madiyù tikud tun ta lunsud, igkagiyan i Jose tô ágsuguánnán din, na mà din, “Lupug nu sikandan. Atin ka kasabban nu, insà nu, ‘Manan ka madat tô iglumu yu katô manubù na iglumu ka madigár ákniyu?’ ⁵ Manan ka igtakó yu tô mapputi bulawan kopa katô amo ku? Tô gó é ginámmanan din, asta ággamítán din ka ágsalamangka sikandin. Tuu madat tô iglumu yu.’ ”

⁶ Na, tô ikasab dán tô ágsuguánnán, igkagiyan din sikandan katô igkagi i Jose. ⁷ Asal igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, manan ka ágpagtám ka áknami? Di ké gó makalumu iring katô igkagi nu! ⁸ Agad tô salapi na igkita dé tun ta mga sako dé tun ta Canaan, iguli dé áknikó. Purisu manan ka tumakó ké katô bulawan ó mapputi bulawan tikud tun ta balé katô amo nu? ⁹ Sir, atin ka kitanán nu ka sadan tô igtakó kannun áknami, mému matayan nu sikandin, asta sikami mému na mga állang nu.”

¹⁰ Igtaba tô ágsuguánnán, na mà din, “Madigár tô igkagi yu, asal tô manubù na igtakó katô kopa, tô dád gó é mému na állang, asta makóli tô mga duma.”

¹¹ Purisu sékót dan igpapónóg tô mga sako dan, asta igukar dan tô langun. ¹² Tuu igahà katô ágsuguánnán tô sako katô tagsábbad-sábbad kandan tikud tun ta kaké sippang tun ta adi, asta igkita din tô kopa tun ta sako i Benjamin. ¹³ Purisu tô langun dan igbissé katô umpak dan tingód katô ranu dan. Igruran dan puman tô mga sako tun ta mga asno, asta iglónód dan tun ta lunsud.

¹⁴ Tô igdunggù dán si Juda asta tô mga kataladi din tun ta balé i Jose, dutun pa sikandin. Igingkóód tô langun dan sippang ka ikadunggù tô ulu dan tun ta tanà. ¹⁵ Igkagi si Jose, na mà din, “Manan ka iglumu kó kani madat? Ándà basi sóddór yu na makémuwa makakita katô áglumun yu ukit ka salamangka.”

¹⁶ Igtaba si Juda, na mà din, “Sir, ándin basi tô lumun dé? Ándà mataba dé áknikó. Igpasóddór dán ka Manama na ikasalà ké dángngan. Purisu tô langun dé mému na mga állang nu duma katô ikitaan nu katô kopa.”

¹⁷ Asal igkagi si Jose, na mà din, “Di! Di mému! Tô manubù dád na ikitaan katô kopa tô mému na állang ku. Asal sikiyu na mga kataladi din, makóli kó tun ta ámmà yu.”

¹⁸ Na, igpadani si Juda tun ki Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, atin ka mému áknikó, malyagga pád kumagi áknikó. Yaka ágkasókó kanak. Magunawa tô kallayatan katô kamanubuan nu asta tô kallayatan katô hari. ¹⁹ Sir, dángngan iginsà ka áknami ka duwán pa ámmà dé asta mga kataladi dé. ²⁰ Igtaba ké na duwán pa ámmà dé na tugál, asta duwán pa adi dé na

ipamasusu tun ta katugállan katô ámmà dé. Sikandin dád tô isamá katô duwa gabatà katô innà dan, su inaté tô kaké din. Tuu ágginawaan sikandin katô ámmà dé. ²¹ Sir, igkagi ka áknami na kailangan piddán dé sikandin dini áknikó ébô kumita ka kandin. ²² Igkagi ké áknikó na di sikandin pakatanan katô ámmà dé su agó maté tô ámmà dé tingód ka ranu din. ²³ Asal igkagi ka na di ké makalónód dini áknikó ka di mákkás tô tambang adi dé. ²⁴ Tô iguli ké tun ta ámmà dé, igulit ké kandin tingód katô igkagi nu áknami.

²⁵ “Na, sábbad álló igkagi tô ámmà dé na kailangan lumónód ké dini ébô málli ka trigo. ²⁶ Asal igkagi ké na di ké lumónód. Atin ka di mákkás tô adi dé, di ké makalónód dini. Asal ka mákkás sikandin, lumónód ké. ²⁷ Na, igkagi tô ámmà dé áknami, na mà din, ‘Isóddóran yu na duwa dád tô gabatà ku na ipamasusu katô sawa ku na si Raquel. ²⁸ Inatayannad katô sábbad. Igmatayan basi sikandin ka magani mannap ka kabánnássan, asta ándà kud gó kitayi. ²⁹ Purisu atin piddán yu pagsik tô adi yu asta maté sikandin, matéya tingód ka ranu ku kandin, su tuuwad tugál.’

³⁰⁻³¹ “Purisu, sir, atin ka di mákkás tô adi dé ka muli ké, asta kasóddóran katô ámmà dé na ándà sikandin ikóli, maté sikandin, su tuu din ágginawaan ni batà din. Purisu ukít áknami, maté tô ámmà dé tingód ka ranu din. ³² Sakán tô igtandô katô ámmà ku na bantéyan ku ni adi dé ébô ándà makamámmu kandin. Igkagiya na atin di ku móli mapid ni adi dé tun kandin, tô gó é salà ku kandin ka ándà ágtamanán. ³³ Purisu, sir, póddô ka kanak dini áknikó ébô imunna na állang na bullas kandin. Póli nu sikandin asta tô duma mga kataladi din. ³⁴ Diya muli tun ta ámmà ku ka di mákkás tô adi dé. Diya malyag kumita katô kadattan na dumunggu tun ta ámmà ku.”

45

Igpakilala si Jose katô mga kataladi din

¹ Na, ándà ikatiis si Jose katô igriyu din tun ta tubang katô mga ágsuguánmán din. Purisu igpéwà din tô langun dan ébô ándà duma manubù tun dalám ka balé ka kapakilala din katô mga kataladi din. ² Su tuu igsággó si Jose, ikadinág tô mga taga Ehipto tun ta luwà katô balé, asta igulitan tô mga manubù tun ta balé katô hari. ³ Igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, “Sakán si Jose! Manté pô tô ámmà ta?”

Tô igdinág dán tô mga kataladi din katô kagi din, ándà dan ikataba kandin tingód katô máddang dan. ⁴ Purisu igkagi si Jose, na mà din, “Padani kó dini kanak.”

Tô igpadani dan dán tun kandin, igkagi si Jose, na mà din, “Sakán tô kataladi yu na si Jose na igbarigyà yu, asta igpidda dini ta Ehipto. ⁵ Na, yakó ágkasasó. Yakó ágkaranu tingód katô kabarigyà yu kanak, su igpóna a katô Manama dini ébô di kó maté. ⁶ Agad iglabé dán tô duwa ámmé katô ballus, asal lima pa ámmé na ándà káttun tun ta mga kinamát. ⁷ Igpóna a katô Manama dini ébô makatabangnga áknuyu, su kakalyag din na di kó maté ka ballus ébô manté kó asta tô mga rubbad yu. ⁸ Purisu ánnà sikiyu tô igpapid kanak dini, asal Manama tô igpapid kanak dini. Igitimuwa ikandin na mallayat katô mga opisyaales katô hari. Sakán tô ágsugú katô langun opisyaales katô hari, asta sakán tô pangulu dini ta kaluwagan ka Ehipto.

⁹ “Purisu sékót kód uli tun ta ámmà ta, asta ulit kó kandin, ‘Ni gó tô igkagi katô batà nu na si Jose. Igpapanguluwad ka Manama dini ta kaluwagan ka Ehipto. Sékót kó sadun dini kanak. ¹⁰ Póddóan ku sikiyu dini ta banuwa ka

Gosen ébô madani kó langun dini kanak, agad sikuna, asta tô mga gabatà nu, tô mga apù nu, tô mga karnero, tô mga kambing, tô mga baka, asta tô langun katô kaduwánnan nu. ¹¹ Atin ka móddô kó dini ta Gosen, dóppónan ku sikiyu. Lima pa ámmé tô ballus, asta di mému kahirapan ka, tô mga gabatà nu, asta tô mga mannap nu.’”

¹² Igkagi si Jose, na mà din, “Na, tô langun yu mga kaké ku, asta sikuna Benjamin, ikakilala kó na bánnal sakán si Jose. ¹³ Uliti yu tô ámmà ta tingód ka kallayatan katô kamanubuan ku dini ta Ehipto, asta tingód katô langun na igkita yu dini. Purisu sékót kó, asta pid yu sikandin dini.”

¹⁴ Na, igkápkáp si Jose katô adi din na si Benjamin, asta igsággó sikandin. Tô igkápkáp si Benjamin ki Jose, igsággó sikandin. ¹⁵ Igkápkáppan i Jose tô tagsábbad-sábbad kandan, igadákan din sikandan, igsággó sikandin, asta igpatóngkó dan.

¹⁶ Tô ikadinág dán tô hari na igdunggù tô mga kataladi i Jose, idayawan sikandin asta tô langun opisyaes din. ¹⁷ Igkagi tô hari ki Jose, na mà din, “Kagiyi nu tô mga kataladi nu na ruranan tô mga asno dan asta muli dan tun ta Canaan ¹⁸ ébô kangén dan tô ámmà yu asta tô mga pamilya dan, asta lumónód dan dini. Póddóan ku sikandan tun ta madigár tanà dini ta Ehipto, asta tuu madigár tô makan dan dini. ¹⁹ Bággé nu pagsik kandan tô mga kareton tikud dini ébô duwán sakayan katô mga sawa dan asta mga gabatà dan. Kailangan piddán dan tô ámmà yu. ²⁰ Kagiyi nu sikandan na kailangan di dan ágkasasó tingód katô kaduwánnan dan na katananan tun ta Canaan, su bággayan dan katô tuu madigár dini ta banuwa ka Ehipto.”

²¹ Na, ignunug tô mga gabatà i Jacob. Duwán mga kareton na igbággé i Jose kandan magunawa katô sugù katô hari kandin, asta duwán igbággé din kandan na makan dan róggun ágpanó dan. ²² Duwán madigár umpak na igbággé i Jose katô tagsábbad-sábbad kandan, asal si Benjamin tô igbággayan din ka tállu gatus (300) abuk ka mapputi bulawan asta lima tô umpak. ²³ Duwán igpapid i Jose tun ta ámmà din, sapulù asno na igrururan ka madigár klasi ka kaduwánnan tikud tun ta Ehipto, asta sapulù tô asno na igrururan ka trigo, pan, asta duma mga klasi ka makan ébô duwán kannán i Jacob róggun ágpanó dan. ²⁴ Na, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din, na mà din, “Yakó ágpóiyé tun ta dalan.”

Purisu igpapanó din sikandan. ²⁵ Igpanó dan tikud tun ta Ehipto, asta iguli dan tun ta ámmà dan na si Jacob tun ta Canaan. ²⁶ Igkagi sikandan, na mà dan, “Manté pô si Jose! Sikandin tô ágpangulun katô langun tun ta kaluwagan ka Ehipto.”

Tuu isalábbuan si Jacob, su ándà sikandin bánnal. ²⁷ Asal tô igulit dan kandin tingód katô langun na igkagi i Jose, asta tô igkita din tô mga kareton na igpapid i Jose ébô duwán sakayan din na madun tun ta Ehipto, inanté puman tô pusung din. ²⁸ Igkagi si Jacob, na mà din, “Nángngà dán. Isóddóran kud na manté pa tô batà ku na si Jose. Kailangan madunnad ébô kumita a kandin ka diya pa maté.”

46

Igalin si Jacob tun ta Ehipto

¹ Na, igruran i Jacob tô langun katô kaduwánnan din, asta igpanó dan tikud tun ta Canaan. Tô igdunggù dan tun ta Berseba, duwán mga mannap na

igmatayan i Jacob, asta iggóbbó din ébô mangadap sikandin katô Manama iring na kapangadap katô ámmâ din na si Isaac. ² Tô dukilám tô, igpakita tô Manama ki Jacob. Igtawar tô Manama, na mà din, “Jacob.”

Igtaba si Jacob, na mà din, “Óó, kannunna.”

³ Ikgagi tô Manama, na mà din, “Sakán tô Manama. Sakán tô Manama katô ámmâ nu sayyan. Yaka ágkamáddangan, asal sadun ka tun ta Ehipto, su tun ta Ehipto imun ku na tuu marapung tô mga rubbad nu. ⁴ Mákkássa ákniyu tun ta Ehipto, asta pólián ku pagsik tô mga rubbad nu dini ta Canaan. Atin ka maté ka, si Jose tô lumábbáng áknikó.”

⁵ Na, igpanayun si Jacob tikud tun ta Berseba. Igpasaké katô mga gabatâ din si Jacob tun ta kareton na igpapid katô hari. Igpasaké dan tô mga gabatâ asta tô mga sawa dan. ⁶ Igpapid dan pagsik tô mga mannanap dan asta tô mga kaduwánnan dan tikud tun ta Canaan, asta igsadun dan tun ta Ehipto. Igtákkás ki Jacob tô langun rubbad din, ⁷ tô mga gabatâ din gamama asta gabayi, asta tô mga apù din gamama asta gabayi.

⁸ Na, ni gó tô mga ngadan katô mga rubbad i Jacob na igtákkás kandin tun ta Ehipto.

Si Ruben tô kaké batâ i Jacob. ⁹ Igtákkás si Ruben asta tô mga gabatâ din gamama na si Hanoc, si Pallu, si Hesron, asta si Carmi.

¹⁰ Si Simeon asta tô mga gabatâ din gamama na si Jemuel, si Jamin, si Ohad, si Jakin, si Sohar, asta si Saul na batâ ka bayi na Canaanhon.

¹¹ Si Levi asta tô mga gabatâ din gamama na si Gerson, si Cohat, asta si Merari.

¹² Si Juda asta tô mga gabatâ din gamama na si Selas, si Peres, asta si Seras. (Inatê tun ta Canaan tô duma gabatâ i Juda na si Er asta si Onan.) Duwán gabatâ gamama i Peres na si Hesron asta si Hamul.

¹³ Si Isacar asta tô mga gabatâ din gamama na si Tolas, si Puas, si Jasub, asta si Simron.

¹⁴ Si Zabulon asta tô mga gabatâ din gamama na si Sered, si Elon, asta si Jaleel.

¹⁵ Tô gó é mga gabatâ gamama i Jacob na ipamasusu i Lea tun ta Mesopotamia. Duwán pagsik batâ dan bayi na si Dina. Tállu pulù tállu (33) tô mga rubbad i Jacob asta i Lea.

¹⁶ Igtákkás si Gad asta tô mga gabatâ din gamama na si Sifeon, si Hagi, si Suni, si Esbon, si Eri, si Arod, asta si Areli.

¹⁷ Si Aser asta tô mga gabatâ din gamama na si Imnas, si Iskas, si Isvi, si Berias, asta tô tábbé dan na si Sera. Duwán gabatâ gamama i Berias na si Eber asta si Malkiel.

¹⁸ Tô gó é mga gabatâ gamama i Jacob na ipamasusu i Zilfa na állang na igbággé i Laban katô batâ din na si Lea. Sapulù ánnám (16) tô mga rubbad i Jacob asta i Zilfa.

¹⁹ Duwa tô mga gabatâ gamama i Jacob na ipamasusu katô sawa din na si Raquel, asta tô mga ngadan dan na si Jose asta si Benjamin.

²⁰ Duwa tô gabatâ gamama i Jose na ipamasusu tun ta Ehipto, na si Manases asta si Efraim. Tô gó é gabatâ i Jose asta i Asenat na batâ i Potiferas na tarapid katô mga manubù na ágpangadap katô álló tun ta lunsud ka On.

²¹ Duwán mga gabatâ gamama i Benjamin na si Belas, si Betser, si Asbel, si Geras, si Naaman, si Ehi, si Ros, si Mufim, si Hufim, asta si Ared.

²² Tô gó é mga gabatâ gamama i Jacob na ipamasusu i Raquel. Sapulù áppat (14) tô mga rubbad i Jacob asta i Raquel.

²³ Igtákkás si Dan asta tô batà din mama na si Husim.

²⁴ Si Neftali asta tô mga gabatà din gamama na si Jaseel, si Guni, si Jeser, asta si Selem.

²⁵ Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na ipamasusu i Bilha na állang na igbággé i Laban katò batà din na si Raquel. Pittu tô mga rubbad i Jacob asta i Bilha.

²⁶ Kannámman ánnám (66) tô langun rubbad i Jacob na igsadun tun ta Ehipto. Ándà iyapi tô mga sawa katò mga gabatà din. ²⁷ Duwa tô gabatà i Jose na ipamasusu tun ta Ehipto. Purisu kapittuwan (70) tô langun dan tun ta pamilya i Jacob na igsadun tun ta Ehipto.

Igóddô si Jacob tun ta Ehipto

²⁸ Na, igpasadun i Jacob si Juda tun tóna dan ébô madun tun ki Jose, su kakalyag din na sumarán dan i Jose tun ta Gosen. Tô igdunggu dan dán tun ta banuwa ka Gosen, ²⁹ igsaké si Jose katò kalesa din, asta igsadun sikandin tun ta Gosen ébô sumumar katò ámmà din. Tô igdunggu dán sikandin, tigkò dád igkápkáppan din tô ámmà din, asta idugé sikandin igsággó. ³⁰ Ikgagi si Jacob ki Jose, na mà din, “Mému matéyad, su igkita ad áknikó, asta isóddóran kud na manté ka pa.”

³¹ Na, igkagi si Jose tun ta mga kataladi din asta дума mga manubù tun ta pamilya katò ámmà din, na mà din, “Madunna tun ta hari ébô mulitta kandin na igdunggu dán tikud tun ta Canaan tô langun yu na mga kataladi ku asta tô дума mga manubù tun ta pamilya katò ámmà ku. ³² Mulitta kandin na taradóppón kó katò mga mannanap, asta igpid yu tô langun karnero yu, tô дума mga mannanap yu, asta tô langun katò kaduwánnan yu. ³³ Purisu atin ka tawarán kó katò hari, asta insaán kó ikandin ka ándin tô áglumun yu, ³⁴ kailangan kumagi kó kandin na taradóppón kó tikud pô tun ta kadélákan yu, magunawa katò áglumun katò mga kamónaan yu sayyan ébô pôddóan kó ikandin tun ta Gosen.”

Tô gó é igkagi i Jose kandan, su ágbuyasán katò mga taga Ehipto tô mga taradóppón ka mannanap.

47

¹⁻² Na, igsalin i Jose tô lima kataladi din, asta igsadun dan tun ta hari. Ikgagi si Jose, na mà din, “Igdunggu dán tô ámmà ku asta tô mga kataladi ku tikud tun ta Canaan na tákkás katò langun karnero dan, дума mga mannanap dan asta langun katò kaduwánnan dan. Dutun dan dán ta banuwa ka Gosen.”

Na, igpakilala din tô lima kataladi din tun ta hari. ³ Igsinà tô hari kandan, na mà din, “Ándin tô áglumun yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, taradóppón ké ka mga mannanap, magunawa katò áglumun katò mga kamónaan dé sayyan. ⁴ Igsadun ké dini su tuu dakál tô ballus tun ta Canaan. Purisu ándà palang ágkakan katò mga mannanap dé. Atin ka mému áknikó, móddô ké tun ta banuwa ka Gosen.”

⁵ Ikgagi tô hari ki Jose, na mà din, “Madigár su igdunggu dán tô ámmà nu asta ni mga kataladi nu. ⁶ Sikuna tô pangulu dini ta kaluwagan ka Ehipto. Póddô nu sikandan tun ta banuwa ka Gosen, su tô gó é tuu madigár tanà. Atin ka duwán mga manubù tun kandan na katig ágdóppón ka mannanap, imun nu sikandan na taradóppón katò mga mannanap ku.”

⁷ Na, igpid i Jose tô ámmà din na si Jacob asta igpakilala din tun ta hari. Igdasal si Jacob ébô madigár tô bággen katô Manama tun ta hari. ⁸ Iginà tò hari kandin, na mà din, “Pira dán é idad nu?”

⁹ Igtaba si Jacob, na mà din, “Sábbad gatus tállu pulù (130) tô idad ku. Mabbabà dád tô idad ku, asta mahirap tô kóddô ku. Ándà pa ráppà tô idad ku katô idad katô mga kamónaan ku.”

¹⁰ Igdasal puman si Jacob ébô madigár tô bággen katô Manama tun ta hari, asta igpanó sikandin.

¹¹ Na, igpóddô i Jose tô ámmà din asta tò mga kataladi din tun ta Ehipto. Tuu madigár tô tanà na igbággé i Jose kandan madani tun ta lunsud ka Rameses, magunawa katô igkagi katô hari kandin. ¹² Duwán ágkakan na igbággé i Jose katô ámmà din, mga kataladi din, asta mga manubù tun ta pamilya katô ámmà din asta mga gabatà dan.

Tô ballus

¹³ Tuu dakál tô ballus, asta ándà palang ágkakan agad ánda. Iballusan tô langun manubù tun ta Ehipto asta Canaan, su tuu dakál tô ballus. ¹⁴ Igbállì dan ka trigo tun ki Jose, asta igpid i Jose tô kadakállan katô salapì na bayad dan tun ta balé katô hari. ¹⁵ Tô inémmát tô kadakállan katô salapì tun ta kaluwagan ka Ehipto asta Canaan, igsadun tò mga taga Ehipto tun ki Jose, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bággéyi ké ka ágkakan dé, su masig kéd maté. Tabangi ké, su ándà dán trigo dé, asta inémmát dán tò salapì dé.”

¹⁶ Igkagi si Jose, na mà din, “Atin ka inémmát dán tò salapì yu, pid yu dini tò mga mannanap yu, su tò gó é bullas yu katô trigo.”

¹⁷ Purisu igpid dan tun ki Jose tò mga mannanap dan, agad tò mga kudà, tò mga karnero, tò mga kambing, tò mga baka, asta tò mga asno. Tô gó é bullas dan ka trigo tun ki Jose. Igbággé din tò trigo tun kandan na igbullasan dan katô langun mannanap dan dalám katô ámmé tò.

¹⁸ Tô iglabé dán tò sábbad ámmé, iglónód dan tun ki Jose, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, bánnal tò kagi dé áknikó na inémmát dán tò salapì dé, asta igtigatun nud tò langun mannanap dé. Ándà dán bággen dé áknikó su kinamát dé asta lawa dé dád man tò isamà. ¹⁹ Atin ka dì ka tumabang áknami, maté ké, asta kadattan tò kinamát dé. Lawa asta kinamát dé tò bullas dé ka trigo. Mému imun kéd na mga állang katô hari, asta bággen dé tò tanà dé tun kandin. Asal bággeyi ké dád ka trigo ébô dì ké maté, asta ébô duwán pamulan dé tun ta kinamát.”

²⁰ Purisu igbállì i Jose tò kaluwagan ka tanà tun ta Ehipto para katô hari. Igarigya tò langun taga Ehipto katô mga tanà dan su tuu dakál tô ballus. Purisu inému tò hari na tigatun katô kaluwagan ka tanà. ²¹ Inému na mga állang katô hari tò langun manubù tun ta kaluwagan ka Ehipto. ²² Asal ándà bállìyi i Jose tò tanà na igtigatun katô mga tarapid ka simbaan tun ta Ehipto. Ándà dan barigyai tò tanà dan su ágbággayan dan katô hari ka makan, asta nángngà dád para kandan. ²³ Igkagi si Jose tun ta mga manubù, na mà din, “Igbállì kód katô hari, asta igbállì din tò tanà yu. Purisu bággen kud ákniyu tò similya na pamulan yu. ²⁴ Asal ka kumáttu kó, kailangan bággen yu tò ikalina kináttuwan tun ta hari. Ákniyu tò samà katô makáttu yu ébô duwán similya na pamulan yu, asta ébô duwán makan yu asta katô mga pamilya yu.”

²⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sir, tingód katô tabang nu áknami, di kéd maté. Purisu atin ka mému áknikó, imu ké na mga taralumu katô hari.”

²⁶ Purisu igsugù si Jose tun ta mga taga Ehipto na kailangan bággén tun ta hari tó ikalima kináttuwan, asta tó gó é sugù na ágbánnalán katô mga manubù.¹ Tanà dád katô mga tarapid ka simbaan dan tó ándà tigatuni katô hari.

Tô panalan i Jacob

²⁷ Igóddô tó mga rubbad i Israel⁰ tun ta banuwa ka Gosen na sakup ka Ehipto. Inému dakál tó kaduwánnan dan, asta tuu dan igrubbad. ²⁸ Igóddô si Jacob tun ta Ehipto ka sapulú pittu (17) ámmé sippang ka sábbad gatus kappatan pittu (147) tó idad din. ²⁹ Tó ikasóddór si Jacob na masig dán sikandin maté, igtawar din tó batà din na si Jose, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka mému áknikó, dappán nu yan bállad nu nit bubun ku ébô kasóddóran ku na tumanán nu ni panalan ku áknikó. Atin ka duwán kedu nu kanak, tandô ka na di nu lábbángngán ni lawa ku kannun ta Ehipto, ³⁰ su kakalyag ku na lábbángngán ni lawa ku tun ta lábbángnganan katô mga kamónaan ku. Atin ka matéya, pid nu ni lawa ku tikud dini ta Ehipto, asta lábbángnga tun ta iglábbángngan kandan.”

Igkagi si Jose, na mà din, “Óó. Tumanán ku ni ippanalan nu kanak.”

³¹ Igkagi si Jacob, na mà din, “Tandô ka kanak na tó gó é lumun nu.”

Purisu igtandô si Jose. Igunduk si Jacob tun ta ágdággaan din, asta igpasalamat sikandin katô Manama.

48

Igdasal si Jacob para katô duwa gabatà i Jose

¹ Na, duwán álló na igulitan si Jose na ibógókan tó ámmà din. Purisu igpid din tó duwa gabatà din na si Efraim asta si Manases, asta igsadun dan tun ki Jacob. ² Tó igulitan si Jacob na igdunggù dán tó batà din na si Jose, igmabákkár sikandin, asta igánnó tun ta ágdággaan din. ³ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Tó Tuu Matulus Manama igpakita kanak tun ta Luz sakup ka Canaan, asta madigár tó igtandô din kanak. ⁴ Igkagi sikandin, ‘Marapung tó gabatà na bággén ku áknikó ébô kumarapung tó mga grupo ka rubbad nu. Tó tanà tun ta Canaan bággén ku tun ta mga rubbad nu ébô matigatun dan sippang ka ándà ágtamanán.’ ”

⁵ Igkagi si Jacob, na mà din, “Tó duwa gabatà nu na ipamasusu dini ta Ehipto tó ándà a pa alin dini, tó gó é imun ku na mga gabatà ku. Imun ku na kanak gabatà si Efraim asta si Manases, magunawa katô bánnal gabatà ku si Ruben asta si Simeon. ⁶ Atin ka matà ka pa, di kud imun na mga gabatà ku tó mga gabatà nu, asal tingód katô tanà na tanggapan ka mga rubbad ku ka matéya, mému masakup dan kató grupo katô kaké dan na si Efraim asta si Manases. ⁷ Tó gó é lumun ku para kandan tingód ka dakál ginawa ku katô innà nu na si Raquel. Tó iguli a tikud tun ta Mesopotamia, tuuwa iranu su inaté si Raquel tun ta Canaan madani tun ta lunsud ka Efrata. Iglábbáng ku sikandin madani tun ta dalan na gukitan tun ta lunsud ka Efrata.” (Tó lunsud ka Efrata, tó gó é ángnadan Betlehem ángganni.)

¹ **47:26** 47:26 Ágbánnalán tó sugù sippang ka igsulat si Moises kani libro. ⁰ **47:27** 47:27 Israel, ó Jacob na taganà ngadan din.

⁸ Na, tô igkita si Jacob katô duwa gabatâ i Jose, iginsâ sikandin, na mà din, “Sadan ni mga mallaki ni?”

⁹ Igtaba si Jose, na mà din, “Ámmâ, ni gó tô duwa gabatâ ku na igbággé ka Manama kanak kannun ta Ehipto.”

Igkagi si Jacob, na mà din, “Papadani nu sikandan, su dumasalla ébô madigár tô bággén ka Manama kandan.”

¹⁰ Tabag bólóg dán si Jacob su tugál dán sikandin. Purisu di dán tuu ágkita sikandin. Igpapadani i Jose tô gabatâ din, asta igkápkáppan asta igadákkán i Jacob sikandin. ¹¹ Igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Ándâ a panámdám na kumita a pa áknikó, asal ukit ka tabang ka Manama kanak, ikakita a pa áknikó asta kani mga gabatâ nu.”

¹² Na, igkangé i Jose tô gabatâ din, asta iglangkáb sikandin tun ta tubang katô ámmâ din sippang ka ikadunggù tô ulu din tun ta tanâ.

¹³ Igawidan i Jose tô duwa gabatâ din na si Efraim dadan tun ta ibang i Jacob, asta si Manases dadan tun ta kawatan. Igpapadani din puman sikandan tun ki Jacob. ¹⁴ Asal igpagsungkáli i Jacob tô bállad din, su bállad din dadan tun ta kawatan tô igpabówwó din katô ulu i Efraim, agad adi sikandin, asta bállad din dadan tun ta ibang tô igpabówwó din katô ulu katô kaké na si Manases. ¹⁵ Na, igdasal si Jacob ébô madigár tô bággén ka Manama kandan, na mà din, “Manama, sikuna tô ágpangadapán katô mga kamónaan ku na si Abraham asta si Isaac. Sikuna tô inalayun ágdóppón kanak sippang áknngani.

¹⁶ Tô panaligan nu tô igpaluwâ kanak ébô ándâ gó makadadat kanak. Mólâ pa ka madigár tô bággén nu kani duwa mallaki. Mólâ pa ka di gó kalingawan tô ngadan ku asta tô ngadan katô mga kamónaan ku na si Abraham asta si Isaac ukit kani duwa apù ku. Mólâ pa ka kumarapung tô mga gabatâ dan asta tô mga rubbad dan.”

¹⁷ Na, tô igkita i Jose na si Efraim tô igpabówwówan katô kawatan bállad katô ámmâ din, di mému kandin. Purisu igawidan din tô bállad katô ámmâ din ébô alinán din tun ta ulu i Manases. ¹⁸ Igkagi si Jose, na mà din, “Ámmâ, ánnâ nángngâ, su ni gó tô kaké. Ni gó tô kailangan pabówwówan nu katô kawatan bállad nu.”

¹⁹ Asal igéllé si Jacob, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddóran ku, Jose! Isóddóran ku! Mému mabantug pagsik tô mga rubbad i Manases, asal tuu pa mabantug si Efraim, su imun marapung mga grupo tô mga rubbad din.”

²⁰ Purisu madigár tô kadasal din tingód kandan dalám katô álló ka kakagi din kani, na mà din, “Ákniyu ngadan tô gamitán katô mga rubbad ku ka kumustan dan tô duma mga manubù, su kumagi dan, ‘Mólâ pa ka madigár tô bággén ka Manama ákniyu, iring na ágbággén din ki Efraim asta ki Manases.’”

Ukit kani kadasal din, igimu i Jacob si Efraim na tuu pa mabantug ka tandingán ki Manases. ²¹ Na, igkagi si Jacob tun ki Jose, na mà din, “Na, masiggad maté, asal dóppónan ka katô Manama, asta pólián din tô mga rubbad ta tun ta tanâ na igóddóan katô mga kamónaan ta sayyan. ²² Tingód katô tanâ ku tun ta Sikem, ánnâ mga kataladi nu tô bággayan ku, asal sikuna tô bággayan ku. Tô gó é malambù tanâ na igagó ku katô mga Amorihanon tô kasulung ku kandan ukit ka kampilan asta panâ ku.”

¹ Na, igtawar i Jacob tô langun gabatà din gamama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Padani kòd dini kanak, su mulittad ákniyu tingód katô dumunggù ákniyu tun ta tapuri álló. ² Mga gabatà ku, padani kòd dini kanak. Paminág kó kanak.

³ “Sikuna Ruben tô panganayan ku, tô bákár ku, asta tô una kakilalaan ka kasarig ku. Tun ta langun kani mga gabatà ku, sikuna tô tuu ágkabantug asta tuu ágrespetowan. ⁴ Asal iring ka katô wayig na ágbahà, su ò ka pakapáttud katô kakalyag nu. Purisu mandà tô bantug nu, su igpayayyà ka kanak ukit ka kalayuk nu katô sábbad sawa ku!

⁵ “Si Simeon asta si Levi, magunawa kó duwa, su ágtagnus kó ka laniban ébò lumumu kó ka madat. ⁶ Diya maminág katô kagi yu. Diya mákkás ákniyu. Ukit katô sókó yu, ágmaté kó. Ukit katô ò kó pakapáttud, ágpantigan yu tô mga baka. ⁷ Supakan kó katô Manama tingód katô sókó yu, su tuu kó magani asta tuu kó makamáddang! Passa-assaé tô mga rubbad yu asta makatalap dan tun ta mga lunsud katô duma mga rubbad ku.

⁸ “Sikuna Juda tô durungán kani mga kataladi nu. Makapanalu ka katô mga usig nu. Purisu lumingkóód tô mga kataladi nu tun ta tubang nu. ⁹ Juda, magani ka iring katô mannanap na ánggadanan liyun na ágdawi katô ágkakan din, asta guli tun ta góddóan din asta ágdággà. Ándà manubù na sumamuk áknikó. ¹⁰ Si Juda tô mawid ka tukád ka hari, su manayun tô mga rubbad ò mangulu sippang ka dumunggù tô bálnal hari na bálnalán katô langun manubù. ¹¹ Ikáttán din tô nati ka asno tun ta séngê ka paras na duwán tuu madigár buuy. Makému sikandin lumaba katô umpak din tun ta támmák ka buuy ka paras na inému bino, su tuu marapung tô mga buuy ka paras din. ¹² Tô mga mata din tuu pa mallutù ka tandingán katô bino, asta tô ngipán din tuu pa mapputi ka tandingán katô gatas.

¹³ “Si Zabulon tô móddò madani tun ta dagat. Angklaan tô mga barko tun ta góddóan din. Makatigatun sikandin katô tanà sippang tun ta Sidon.

¹⁴ “Si Isacar tô iring na mabákár asno na inalayun ágdággà madani tun ta piniddan din. ¹⁵ Asal ka kumita sikandin na madigár tô lunsud asta madigár tô tanà dutun, tumiis sikandin ka kahirapan, asta mággár-ággár sikandin lumumu iring na állang.

¹⁶ “Madigár tô kapid i Dan katô mga sakup din, iring na duma mga grupo ka mga rubbad i Israel. ¹⁷ Si Dan tô iring na áppuy tun ta ligad ka dalan na tumungká katô paa ka kudà ébò madabù tô manubù na igsaké.

¹⁸ “Áglangngagán ku, gimanan ku tô katábbus nu kanak.

¹⁹ “Si Gad tô sulungán ka mga mangayó, asal atuwan din sikandan, asta agtaán din.

²⁰ “Madigár tô káttun tun ta mga kinamát i Aser. Madigár tô makan na kangén tun kandin iring na madigár ágkakan ka hari.

²¹ “Si Neftali tô iring na saladáng na ò ágkammát. Madigár tô bónnóng katô mga gabatà din.

²² “Si Jose tô iring na kayu na igpamula madani tun ta sánnáp. Marapung tô buuy din, asta makadunggù tô mga panga din tun ta ágbaluy ka koral.

²³ Duwán mga manubù na sumulung kandin asta manà kandin, asta mir-rayat kandin. ²⁴ Asal masarig tô panà din, asta mabákár tô braso din tingód katô tabang ka Matulus Manama na ágpangadapán ku. Manama tô dumóppón asta pabákár ka mga rubbad kani batà ku. ²⁵ Tô Manama na ágpangadapán

ku, tô gó é tumabang ákniyu. Tô Manama na matulus, tô gó é mággé ákniyu ka madigár. Sikandin tô mággé ákniyu ka udan tikud tun ta langit, asta wayig na ágsánnáp tikud tun ta siráb ka tanà. Sikandin tô mággé ákniyu ka marapung mga mannap asta marapung mga gabatà. ²⁶ Igbággayanna ka Manama ka madigár na tuu pa dakál ka tandingán katô mga pabungan, asta tuu pa dakál ka tandingán katô ágkátun tun ta mga pabunganán na ándà ágtamanán. Jose, mólà pa ka bággayan ka ka Manama kani langun, su igsalin ka ikandin tun ta langun kataladi nu.

²⁷ “Si Benjamin tô iring na magani mannap ka kabánnásson na ánggadanán lobo, su ka sállám ágmaté sikandin ka mga usig din, asta ka mapun ágkangén din tô kaduwánnan dan.”

²⁸ Tô gó é mga gabatà gamama i Jacob na inému sapulù duwa (12) grupo tun ta Israel, asta tô gó é igkagi katô ámmà dan tô igpanalan sikandin kandan. Nángnga tô igkagi din tun ta tagsábbad-sábbad kandan.

Inaté asta iglábbánga si Jacob

²⁹ Na, duwán igpanalan i Jacob katô mga gabatà din, na mà din, “Masig-gad tumalundug katô mga kamónaan ku na inaté. Lábbánga tun ta iglábbánga katô mga kamónaan ku tun ta takub katô tanà na itigatun i Efron na Hetihanon ³⁰ tun ta Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre tun ta Canaan. Tô gó é takub asta tô tanà na igbállì i Abraham ki Efron ébô duwán lábbángngan din. ³¹ Iglábbánga ki Abraham asta katô sawa din na si Sara. Iglábbánga ki Isaac asta katô sawa din na si Rebecca. Iglábbánga ku ki Lea. ³² Tô tanà asta tô takub igbállì tikud tun ta mga Hetihanon sayyan.”

³³ Pángnga igpanalan si Jacob katô mga gabatà din, igdánga sikandin, asta inaté.

50

¹ Na, igkápkáp si Jose katô ámmà din, asta igsággó asta igadákan din é báttuk. ² Na, igkagi si Jose na pabalsamarán tô lawa katô ámmà din. ³ Dalám ka kappatan (40) álló tô kadugayan ka kabalsamar dan kandin yan pa ágkapánga, su tô gó é kadugayan ka kabalsamar ka mga taga Ehipto. Igranu tô mga taga Ehipto ki Jacob dalám ka kapittuwan (70) álló.

⁴ Tô ipánga tô ranu dan kandin, igkagi si Jose tun ta mga opisyales ka hari, na mà din, “Atin ka duwán kédu yu kanak, ulit yu ni kagi ku tun ta hari. ⁵ Tô ándà pa kamaté tô ámmà ku, igtandô a kandin na lábbángngán ku sikandin tun ta lábbángngan na igtaganà din dán tun ta Canaan. Purisu ka mému áknikó, madunna ébô lábbángngán ku, asta muli a dini.”

⁶ Igtaba tô hari, na mà din, “Óó. Pid nu asta lábbánga nu tô ámmà nu, su tô gó é igtandô nu kandin.”

⁷ Purisu igpanó si Jose ébô lábbángngán din tô ámmà din tun ta Canaan. Igtákkásson sikandin katô langun opisyales katô hari, mga ágtugállán na ágsarigan katô hari, asta duma mga manubù na ákgangadanán tun ta Ehipto. ⁸ Igtákkás pagsik tô langun katô pamilya i Jose, tô mga kataladi din, asta tô langun manubù tun ta pamilya katô ámmà din. Ándà patákkási tô marénták mga gabatà, tô mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga baka, asal igóddô dan tun ta banuwa ka Gosen. ⁹ Igtákkás pagsik tô mga manubù na igsaké ka

mga kalesa asta mga kudà. Tuu marapung tô mga manubù na igsadun tun ta Canaan.

¹⁰ Na, tô igdunggù dan tun ta garikanan tun ta Atad dipag ka Wayig ka Jordan, idugé dan igdarawit. Iranu si Jose katô ámmà din dalám ka pittu álló.

¹¹ Tô igkita katô mga Canaanhon tô ranu dan tun ta Atad, igkagi sikandan, na mà dan, “Tuu iranu tô mga taga Ehipto!”

Purisu igngadanan tô lugar na Abel MisraimP

¹² Purisu igtuman katô mga gabatà i Jacob tô igpanalan din kandan.

¹³ Iggid dan tô lawa din tun ta Canaan, asta iglábbáng dan tun ta takub ka Macpela dadan tun ta silatan ka lunsud ka Mamre. Tô gó é takub asta tanà na igbállì i Abraham ki Efron na Hetihanon ébô duwán lábbángnganan din.

¹⁴ Pángnga iglábbáng si Jose katô ámmà din, igulì sikandin tun ta Ehipto na igtákkásan katô mga kataladi din asta langun katô duma mga manubù na igtákkás kandin.

Igkagi si Jose katô mga kataladi din

¹⁵ Na, su inaté dán si Jacob, igpatóngkóé tô mga kataladi i Jose, na mà dan, “Pamánnu ki ka kasókówan ki i Jose, asta ka sumulì sikandin áknita tingód katô madat na iglumu ta kandin?”

¹⁶ Purisu igpólit dan tô kagi dan tun ki Jose, na mà dan, “Tô ándà pa kamaté tô ámmà ta, ¹⁷ igtalan sikandin na ulitan dé sikuna katô kagi din, na mà din, ‘Mólà pa ka pasinsiyaan nu tô mga kataladi nu na iglumu áknikó ka madat dángngan.’ Purisu pasinsiyayi ké na mga ágsuguánnán ka Manama na ágpangadapán katô ámmà ta.”

Tô igdinág si Jose katô kagi dan, igsággó sikandin. ¹⁸ Na, igsadun tô mga kataladi din tun kandin, asta iglingkóód dan. Igkagi sikandan, na mà dan, “Igsadun ké dini áknikó ébô mému ké na mga állang nu.”

¹⁹ Asal igkagi si Jose, na mà din, “Yakó ágkamáddangan kanak. Ánnà sakán tô rumuud ákniyu, su Manama dád tô nángngà rumuud. ²⁰ Agad madat tô iglumu yu kanak, asal igimu yan katô Manama na madigár, su igimuwa ikandin na gobernador ébô marapung tô mga manubù na ò maté ka ballus. Purisu sippang áknganni, manté ki pò. ²¹ Yakó ágkamáddangan, su sakán tô dumóppón ákniyu asta katô mga pamilya yu.”

Madigár tô kagi din kandan ébô ò dan maranu.

Inaté si Jose

²² Igóddò pa tun ta Ehipto si Jose asta tô langun rubbad katô ámmà din. Ikadunggù ka sábbad gatus sapulù (110) tô idad din. ²³ Ikakita pò sikandin katô mga apù òn ka abul, na mga apù i Efraim. Ikakita pò pagsik sikandin katô mga apù òn ka abul, na mga gabatà i Makir na batà i Manases, asta igsipit òn sikandan.

²⁴ Na, tô ándà pa kamaté si Jose, igkagi sikandin tun ta mga kataladi din, na mà din, “Masiggad gó maté, asal yakó ágkatanaan, su inalayun kó dóppónan ka Manama, asta piddán kó ikandin tikud kannun ta banuwa ni. Pólián kó ikandin tun ta Canaan na igtandò òn katô mga kamónaan ta na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

²⁵ Na, igpatandò i Jose tô duma mga rubbad i Jacob, na mà din, “Tandò kó kanak na piddán yu tô mga tullan ku ka pólián kód katô Manama tun ta Canaan.”

²⁶ Purisu inaté si Jose tun ta Ehipto na sábbad gatus sapulù (110) tô idad din. Igpabalsamar dan tô lawa din, asta igtagù dan tun ta lungun.

Exodo

Kéwà katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto

Una Basan

Tô kôbadan kani kagi “Exodo” kéwà. Ni libro tingód katô mga rubbad i Israel na inallang tun ta banuwa ka Ehipto, asta tingód katô kéwà dan. Si Moises tô igsulat kani libro ni. Sikandin tô igsalin ka Manama ébô mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.

Tun ta libro ka Exodo duwán kappatan kapitulo, asal igubad dád tô tángngà, sippang tun ta bersikulo 17 ka kapitulo 20. Tun ta una kapitulo sippang tun ta kapitulo 14, mabasa tô tingód katô kéwà dan tun ta kallang kandan. Tun ta kapitulo 15 sippang tun ta kapitulo 18, mabasa tô tingód katô kapanó dan tun ta Pabungan ka Sinai. Tun ta kapitulo 19 sippang tun ta kapitulo 20, mabasa tô tingód katô Sapulú Sugù katô Manama kandan.

Hirapan tô mga rubbad i Israel tun ta Ehipto

¹ Ni gó tô mga gabatà gamama i Jacob^a asta tô tagsábbad-sábbad pamilya dan na igtákkás kandin tun ta Ehipto. ² Si Ruben, si Simeon, si Levi, si Juda, ³ si Isacar, si Zabulon, si Benjamin, ⁴ si Dan, si Neftali, si Gad, asta si Aser. ⁵ Tô timpo tô, taganá dán si Jose dutun ta Ehipto. Tô langun kani mga gamama na rubbad i Jacob igdunggù ka kapittuwan (70).

⁶ Na, tô iglabé dán tô pira ámmé, inaté si Jose, tô mga kataladi din, asta tô langun manubù na manté tô timpo i Jose. ⁷ Asal marapung tô mga gabatà dan asta mga apù dan. Ánda kadugé, igmarapung tô mga rubbad i Israel, asta italap dan gó tun ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto.

⁸ Na, duwán mantu hari tun ta Ehipto na ánda sóddór din tingód ki Jose. ⁹ Iggagi sikandin katô mga sakup din, na mà din, “Tuu marapung asta tuu pa mabákkár tô mga rubbad i Israel ka tandingán áknita. ¹⁰ Purisu kailangan mamasak ki ka kapókit ébô di dan kumarapung, su atin ka duwán gira, malát dan tun ta mga usig ta, matu dan áknita, asta miwà dan tikud tun ta banuwa ta.”

¹¹ Purisu igimu dan tô mga rubbad i Israel na iring na mga állang, asta duwán mga taga Ehipto na igimu na amo dan, su kakalyag dan na kahirapan tô mga rubbad i Israel ukit ka kalumu dan katô mabággat. Iggirit dan na igpému katô mga lunsud ka Pitom asta Rameses ébô duwán áglimudanan katô mga ágkakan para katô hari ka Ehipto. ¹² Agad tuu dan igpahirapan katô mga taga Ehipto, asal tuu gó igmarapung tô mga rubbad i Israel, asta italap dan tun ta Ehipto. Purisu ágkamáddangan tô mga taga Ehipto tingód katô mga rubbad i Israel. ¹³ Purisu tuu dan igpahirapan tô kóddó katô mga rubbad i Israel. ¹⁴ Tuu dan gó igpahirapan su igpirit dan igpému ka mga materyales ka balé asta áglumu kada álló tun ta mga kinamát. Ánda kédu dan kandan.

¹⁵ Na, igkagiyan katô hari ka Ehipto si Sipra asta si Pua na mga mabaliyan katô mga gabayi ka Hebreo, na mà din, ¹⁶ “Atin ka gawat kó katô mga gabayi ka Hebreo, matayi yu tô mga gabatà gamama, asal yakó yu ágmatayi tô mga gabatà gabayi.”

^a 1:1 1:1 Si Jacob, ó si Israel.

¹⁷ Asal tuu ágkamáddangan tō mga mabaliyan tun ta Manama. Purisu ándà dan bánnali tō sugù katō hari. Ándà dan matayi tō mga gabatà gamama. ¹⁸ Na, igpatawar katō hari sikandan, asta iginsà, na mà din, “Manan man ka ándà yu bánnali tō sugù ku ákniyu na kailangan matayan yu tō mga gabatà gamama?”

¹⁹ Igtaba dan, na mà dan, “Sir, magani tō mga gabayi ka Hebreo, asta sékót dan gó ágpamasusu, su tō di ké pa ágdunggù, áglássut dán tō gabatà dan. Di dan ágkatággasan iring katō mga gabayi ka taga Ehipto.”

²⁰⁻²¹ Tingód katō máddang ka mga mabaliyan tun ta Manama, inéduwan tō Manama kandan, asta igbággayan din sikandan ka mga pamilya. Purisu tō mga rubbad i Israel ágpamayun na ágrubbad, asta inalayun dan igmabákkár.

²² Na, igsugù katō hari tō langun sakup din, na mà din, “Antug yu tun ta Wayig ka Nilo tō langun gabatà gamama ka Hebreo na mantu ipamasusu, asal yakó yu gapili tō mga gabatà dan gabayi.”

2

Ipmasusu si Moises

¹ Na, duwán sábbad mama asta sábbad bayi tun ta mga rubbad i Levi na igpakalyagé. ² Igmabáddás tō bayi, asta igpamasusu ka mama. Igkita din na madigár é bónnóng katō batà, asta igállás din dalam ka tállu bulan. ³ Asal su di dán gó mému állássán tō batà, igkangé katō innà din tō sábbad basket na igimu tikud tun banban^b na igtapóngan ka ispalto ébô di makahu tō wayig. Igdalám din tō batà tun ta basket asta igpakapó tun ta ligad ka wayig na sigbáttán. ⁴ Igtindág tun ta madyù puri tō tábbé katō batà ébô sumállág ka mamánnu tō batà.

⁵ Ándà kadugé, igdunggù tō prinsesa tun ta wayig ébô madigus, róggun igpanó-panó tō mga ágsuguánnán din tun ta ligad katō wayig. Igkita katō prinsesa tō basket tun ta ligad ka wayig na sigbáttán, asta igsugù din tō ágsuguánnán din ébô kangén. ⁶ Igpókéan katō prinsesa tō basket asta igkita din tō batà. Igsággó tō batà, asta inéduwan tō prinsesa kandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Hebreo ni batà ni.”

⁷ Na, igpadani tō tábbé katō batà, asta iginsà din tō prinsesa, na mà din, “Malyag ka na mangéya ka sábbad innà ka Hebreo ébô pasusun din ni batà para áknikó?”

⁸ Igtaba tō prinsesa, na mà din, “Óó. Kangé ka gó.”

Purisu igpalaguy tō bayi, asta igkangé din tō innà katō batà. ⁹ Igkagi tō prinsesa kandin, na mà din, “Pid nu ni batà, asta pasusu nu sikandin. Tandan ku sikuna.”

Purisu igpid katō innà tō batà din, asta igpasusu din.

¹⁰ Tō dakál dán puri tō batà, igpid katō innà din tun ta prinsesa, asta igimu katō prinsesa na kandin sarili batà. Igkagi sikandin, na mà din, “Igkangé ku sikandin tikud tun ta wayig.”

Purisu igngadanan din tō batà ki Moises.^c

Igpalaguy si Moises tun ta Midian

¹¹ Na, tō iglabé tō pira ámmé asta dakál dán si Moises, duwán álló na igahà sikandin katō mga unawa din na Hebreo, asta igkita din na ágpíritán

^b 2:3 2:3 Banban tō mallayat sigbát iring na balagán na ággamítán para gimun basket asta digu.

^c 2:10 2:10 Tō ngadan Moises, iring katō kagi ka Hebreo, “igkangé.”

dan ágpalumun ka mabággat. Igkita din tô sábbad taga Ehipto na áglagpás katô sábbad Hebreo na állang. ¹² Igsérê-sérê si Moises agó duwán kumita kandin, igmatayan din tô taga Ehipto, asta igtambunan din ka baklayan. ¹³ Pagkasimag, iglónód puman sikandin, asta igkita din tô duwa Hebreo na ágpamatayé. Igkagiyán din tô ikasalà, na mà din, “Manan ka áglagpásán nu tô unawa nu?”

¹⁴ Igtaba sikandin, na mà din, “Ándin é katundanan nu? Sadan tô igimu áknikó na mangulu asta rumuud áknami? Matayanna ikuna iring katô kamaté nu katô taga Ehipto bani?”

Tuu imáddangan si Moises, su igpanámdám sikandin na ikasóddór kannê tô langun manubù tingód katô iglumu din.

¹⁵ Na, tô ikasóddór tô hari katô iglumu i Moises, kakalyag din na matayan si Moises. Asal igpalaguy si Moises tun ta Midian.

Tô igdunggù dán si Moises tun ta Midian, igunsad sikandin madani tun ta sábbad balun.

¹⁶ Na, duwán parì ka Midian na si Jetro, asta duwán pittu gabatà din gabayi. Ágsadun tô mga gabayi tun ta balun ébô mangé ka wayig na inámmán katô mga karnero asta mga kambing katô ámmà dan. ¹⁷ Asal duwán ássa mga taradóppón ka karnero na ágdunggù, asta ágpéwaán dan tô mga gabayi asta tô mga mannanap dan. Asal igtabangan i Moises tô mga gabayi ébô di dan péwaán, asta igkangé din tô wayig ébô minám tô mga mannanap dan.

¹⁸ Tô iguli dan tun ta ámmà dan na si Jetro,^d iginsà sikandin, na mà din, “Manan ka sékót kó ikóli?”

¹⁹ Igtaba dan, na mà dan, “Duwán sábbad taga Ehipto na igtabang áknami, asta ándà ké péwai katô ássa mga tarabanté ka karnero. Igkangé pô gó sikandin ka wayig para áknami, asta igpénám din tô mga mannanap dé.”

²⁰ Iginàsà tô ámmà dan, na mà din, “Ánda sikandin? Manan ka ándà yu gó patákkássi? Lónódi yu sikandin, asta pasadun yu dini ébô kuman sikandin duma áknita.”

²¹ Ignunug si Moises, asta igtákkás kandan. Igóddô sikandin tun kandan, asta igpakalyagan i Jetro ki Moises tô batà din na si Sefora. ²² Na, igbatà si Sefora ka mama, asta igngadanan i Moises tô batà din ki Gerson,^e su mà din, “Ánnà a tigbanuwa kannun.”

²³ Tô iglabé dán tô pira ámmé, inaté tô hari ka Ehipto. Asal tuu pô gó mappait tô kahirapan katô mga rubbad i Israel tingód ka kallang kandan. Igpédu-édu dan ka tabang ka Manama kandan. ²⁴ Igpaminág tô Manama katô mga arangán dan, asta isampáttan din tô kasabotan din ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob. ²⁵ Igkita din na mappait tô minókitan katô mga rubbad i Israel, asta inéduwan sikandin kandan.

3

Igtawar katô Manama si Moises

¹ Na, igdóppón si Moises katô mga karnero asta mga kambing katô ugang din na si Jetro na parì tun ta Midian. Duwán sábbad álló na igpid din tô mga mannanap tun ta disyerto sippang tun ta Sinai na pabungan ka

^d 2:18 2:18 Duwán ássa ngadan i Jetro na si Reuel. ^e 2:22 2:22 Tô ngadan Gerson, iring katô kagi ka Hebreo, “ánnà a tigbanuwa.”

Manama.^f ² Igpakita kandin tô panaligan na YAHWEH na Áglangngagán tun ta mabbabà kayu na ágrágrág. Isalábbuan si Moises su agad igrágrág tô mabbabà kayu, asal ándà kagóbbó. ³ Igpánámdám sikandin, na, “Manan ka ándà gó kagóbbó tô mabbabà kayu? Padaniyan ku, asta ahaán ku ni kasalábbuan ni.”

⁴ Tô igkita tô YAHWEH na igpadani si Moises, igtawar sikandin tikud tun ta tángngaan katô mabbabà kayu, na mà din, “Moises, Moises!”

Igtaba si Moises, na mà din, “Kannunna.”

⁵ Igkagi tô Manama, na mà din, “Yaka ágpadiani. Lusut nu yan sandalyas nu, su ugis ni lugar na ágtindággan nu. ⁶ Sakán tô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan nu. Sakán tô ágpangadapán i Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

Purisu igtambunan i Moises tô báttuk din su imáddangan sikandin agó kasállággan din tô Manama.

⁷ Igkita tô Áglangngagán, na mà din, “Igkita ku na igpahirapan tô mga sakup ku tun ta Ehipto, asta igdinág ku tô karangin dan kanak tingód katô madat mga amo dan. Isóddóran ku tô katiis dan katô mga kahirapan. ⁸ Purisu igsunnadda ébô paluwaán kud sikandan tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto, asta péwaán kud sikandan tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Piddán ku sikandan tun ta ássa banuwa na madigár gó asta tuu malambù. Bággén ku kandan tô kaluwagan katô banuwa na igóddóran katô mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Perisihanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon. ⁹ Igdinág ku tô karangin katô mga rubbad i Israel, asta igkita ku na tuu dan igpahirapan katô mga taga Ehipto. ¹⁰ Purisu papiddán ku sikuna tun ta hari ka Ehipto. Sikuna tô mid katô mga sakup ku na mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

¹¹ Asal igkagi si Moises, na mà din, “Mabbabà é kamanubuan ku. Dì mému na sakán tô pasadunán nu tun ta hari ébô mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto!”

¹² Igkagi tô Manama, na mà din, “Tákkássan ku sikuna, asta pángnga péwaán ku sikuyu na mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, mangadap kó lungun kanak nit pabungan ni. Ukit kani, kasóddóran nu na sakán tô igpapid áknikó.”

¹³ Asal igkagi si Moises tun ta Manama, na mà din, “Atin ka sadunan ku tô mga rubbad i Israel, asta kagiyan ku sikandan, na ‘Tô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta tô igpapid kanak dini áknuyu,’ di dan mánnal kanak, su minsà sikandan na, ‘Sadán tô ngadan kani manama ni?’ Ándin é taba ku kandan?”

¹⁴ Igkagi tô Manama, na mà din, “Sakán gó tô sakán. Kagiyan nu tô mga rubbad i Israel, na ‘Tô ágpatawar katô sarili din na sakán, sikandin gó tô igpapid kanak dini áknuyu.’”

¹⁵ Na, igkagi puman tô Manama, na mà din, “Ni gó tô kagin nu tun ta mga rubbad i Israel, ‘Tô YAHWEH na Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan yu sayyan na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob, sikandin gó tô igpapid kanak dini áknuyu.’ Ni gó tô ngadan ku sippang ka ándà ágtamanán. Ni gó tô ngadan ku na kailangan gamitán katô lungun rubbad yu ka dumasal dan kanak.

^f **3:1** 3:1 Pabungan ka Manama, ó pabungan na igsunnadan katô Manama. **3:2** 3:2 Tun ta kinagiyan ka Hebreo: YAHWEH, ó Jehovah. Tô mga Hebreo ágkamáddangan na kumagi katô ngadan na YAHWEH, su tun ta panámdám dan na tuu ugis tô ngadan katô Manama. Purisu tô igkagi dan, iggamit dan tô ngadan “Adonai,” na kóbadan Áglangngagán.

16 “Saduni nu asta limud nu tô mga ágpangulun katô mga rubbad i Israel, asta kagiyi nu sikandan, ‘Tô YAHWEH na Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô kamónaan yu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob, tô gó tô igpakita kanak. Iggkagi sikandin, na mà din: Isóddóran ku asta igkita ku tô mga madat na iglumu katô mga taga Ehipto ákniyu. 17 Tumandô a ákniyu na péwaán ku sikiyu tikud tun ta kahirapan yu tun ta Ehipto. Piddán ku sikiyu tun ta banuwa na igóddóan katô mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Perisihanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon. Tuu gó malambù tô tanà dutun.’ 18 Maminág tô mga ágpangulun áknikó. Patákkás ka kandan tun ta hari ka Ehipto, asta kagiyi yu sikandin, na, ‘Igpakita áknami tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo. Purisu pasadun ké tun ta disyerto tun ta kadiyuan na tállu álló panón ébô mággé ké katô kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé.’ 19 Asal isóddóran ku na di kó gó papanón katô hari ka Ehipto sippang ka kasóddóran din na tuuwa matulus. 20 Purisu gamitán ku tô katulusan ku, asta supakan ku tô mga taga Ehipto ukit katô mga kasalábbuan na lumun ku. Ukit katô lumun ku, papanón din sikiyu ébô miwà kó. 21 Ukit katô lumun ku kandan, respetowan kó katô mga taga Ehipto. Purisu ka miwà kó, tuu dakál tô bággén dan ákniyu asta piddán yu. 22 Tô tagsábbad-sábbad bayi na mga rubbad i Israel mamuyù katô mga simbalé dan na taga Ehipto asta tikud tun ta mga gabayi na góddô tun ta balé dan. Pamuyúan dan tô mga umpak, tô mga salagbat, tô mga pangkis, asta tô mga bulawan arites. Pómpak yu ni tun ta mga gabatà yu. Ukit katô kapamuyù yu kandan, piddán yu tô langun kaduwánnan katô mga taga Ehipto.”

4

Igbággé katô Manama tô katulusan ki Moises

1 Igtaba si Moises katô Áglangngagán, na mà din, “Asal di mánnal tô mga rubbad i Israel kanak. Di dan maminág katô kagin ku kandan, su kumagi dan, na, ‘Ándà gó pakita tô Áglangngagán áknikó,’ ”

2 Iggkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Ándin yan gawidan nu?” Igtaba si Moises, na mà din, “Tukád ku.”

3 Iggkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Dabù nu yan tun ta tanà.”

Tô igdabù dán i Moises tô tukád din tun ta tanà, minému na áppuy, asta igpalaguy si Moises. 4 Na, igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Awidi nu yan ikug din.”

Purisu igawidan i Moises tô ikug, asta inému dán puman na tukád. 5 Iggkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Lumu nu ni kasalábbuan ébô mánnal dan na igpakita áknikó tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan dan na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.”

6 Na, igkagi puman tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dalám nu yan bállad nu yan ta umpak nu.”

Igbánnal si Moises, asta tô igpaluwà din tô bállad din, isalábbuan sikandin su iglamputi dán tô bállad din ka téték.^h 7 Iggkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Dalám nu puman yan bállad nu yan ta umpak nu.”

^h 4:6 4:6 Téték, ó sanla.

Igbánnal si Moises, asta tô igpaluwà din tô bállad din, isalábbuan gó sikandin, su minólian dán iring katô tibuk lawa din. ⁸ Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Atin ka di dan maminág áknikó asta ka di dan mánnal tingód katô una kasalábbuan, mánnal dan kani ikaduwa kasalábbuan. ⁹ Asal ka di dan mánnal kani duwa kasalábbuan, asta ka di dan maminág katô ágkagin nu, kangé ka ka wayig ka Nilo, asta busbus nu tun ta tanà, su tô wayig mému na dipanug.”

¹⁰ Igkagi si Moises, na mà din, “Áglangngagán, ándà gó kakatigan ku na gulit-ulit, agad dángngan ó agad nigó ukít katô katóngkô nu kanak. Asal diya tuu pakabólós,¹ asta ándà sóddór ku ka ándin tô madigár kagin ku.”

¹¹ Asal igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Sadan tô igimu katô mga manubù ébò makakagi dan? Sadan tô igimu katô mga manubù na ómmó, ó bingál, ó makakita, ó bólóg? Sakán dád na Áglangngagán tô makému! ¹² Purisu panó ka, su tabangan ku sikuna ébò nángngà tô kakagi nu, asta ulítan ku áknikó ka ándin tô kagin nu.”

¹³ Asal igkagi si Moises, na mà din, “Áglangngagán, pasinsiyayiya. Atin ka mému, ássa dád tô sugán nu.”

¹⁴ Purisu isókó tô Áglangngagán ki Moises, asta igkagi sikandin, na mà din, “Duwán kataladi nu na si Aaron na Levita. Ikasóddórra na katig sikandin ágkagi-kagi. Igpanó dán sikandin ébò sumumar áknikó. Kadayawan sikandin ka kumita áknikó. ¹⁵ Sikandin dád tô pakagin nu katô kakalyag nu kagin. Tabangan ku sikiyu kumagi, asta kagiyan ku sikiyu ka ándin tô lumun yu. ¹⁶ Si Aaron tô taraulit katô kagi nu tun ta mga manubù. Méring ka na Manama tun ki Aaron, su mulit sikandin katô kagi nu, iring na propeta na gulit katô kagi ka Manama tun ta mga manubù. ¹⁷ Pid nu yan tukád nu, su yan gó tô gamítan nu ébò imun nu tô mga kasalábbuan.”

Iglónód si Moises tun ta Ehipto

¹⁸ Na, iglónód si Moises tun ta utang din na si Jetro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka mému áknikó, lumónódda tun ta mga gakád ku tun ta Ehipto ébò kasóddóran ku ka manté pô sikandan.”

Ignunug si Jetro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka madigár tô kapanó nu.”

¹⁹ Tô ándà pa panó si Moises tikud tun ta Midian, igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Lónód ka tun ta Ehipto, su inaté dán tô langun manubù na malyag mimmaté áknikó.”

²⁰ Purisu igpid i Moises tô sawa din asta tô mga gabatà din gamama, asta igpasaké din tun ta asno. Igsadun dan tun ta Ehipto. Igpid din tô tukád na igpapid ka Manama kandin. ²¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Atin ka dumunggù kad tun ta Ehipto, imu nu gó tô mga kasalábbuan tun ta tubang katô hari ukít katô katulusan na igbággé ku áknikó. Asal patággasán ku tô ulu din ébò di din péwaan tô mga rubbad i Israel. ²² Kagiya nu tô hari, ‘Ni gó tô kagi katô Áglangngagán áknikó: Tô mga rubbad i Israel iring gó na sarili batà ku, iring na tambang kaké batà ku. ²³ Igkagiyan ku sikuna na kailangan péwaan nu tô batà ku ébò mangadap sikandin kanak. Asal su igéllé ka, matayan ku tô tambang kaké batà nu mama.’ ”

¹ 4:10 4:10 Pakabólós, ó pakabalós. Magunawa tun ta 6:12,30.

²⁴ Tô igdággà dan tun ta dalan, igpadani tô Áglangngagán tun ki Moises ébô matayan pád sikandin. ²⁵ Asal igawid si Sefora ka matam batu, asta igtupuwan din tô batà din. Igpólét din tô kindal na igtampád tun ta pusù din. ²⁶ Purisu ándà matayi katô Áglangngagán si Moises. Na, igkagi si Sefora ki Moises, na mà din, “Sikuna tô duma ku na igdaddasan ka dipanug!” Tô gó é igkagi din tingód katô katupu din katô batà din.

²⁷ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Aaron, na mà din, “Sadun ka tun ta disyerto, asta sumar nu si Moises.”

Purisu igpanó si Aaron, asta igkita din si Moises tun ta Sinai na pabungan ka Manama. Tô igpakitaé dan, igadákan din si Moises. ²⁸ Igulitan i Moises si Aaron katô langun na igkagi katô Áglangngagán kandin tingód katô lumun din asta kagin din. Igulitan din tingód katô langun kasalábbuan na palumun katô Áglangngagán kandin.

²⁹ Purisu igsadun si Moises asta si Aaron tun ta Ehipto, asta igpaglimud dan tô langun ágpangulun ka mga rubbad i Israel. ³⁰ Igulit si Aaron kandan tingód katô langun na igkagi katô Áglangngagán ki Moises, asta igimu din^k tô langun kasalábbuan tun ta tubang dan. ³¹ Igbánnal dan na si Moises asta si Aaron tô igpapid katô Áglangngagán. Tô ikasóddór dan na inéduwan tô Áglangngagán katô mga rubbad i Israel, asta igkita tô Áglangngagán katô kahirapan dan, igunduk asta igpangadap dan.

5

Igtubang si Moises asta si Aaron katô hari ka Ehipto

¹ Na, pángnga igpalimudé, igsadun si Moises asta si Aaron tun ta hari ka Ehipto, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ni gó tô kagi katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga rubbad i Israel: Péwà nud tô mga sakup ku ébô madun dan tun ta disyerto, su kailangan palimudé dan ébô pabantugánna ikandan.”

² Asal igtaba tô hari, na mà din, “Sadan ni Áglangngagán? Manan ka kailangan bánnalán ku sikandin asta manan ka péwaán ku tô mga rubbad i Israel? Ándà a gó kilala kandin, asta di ku gó péwaán tô mga rubbad i Israel.”

³ Na, igtaba si Moises asta si Aaron, na mà dan, “Igpakita áknami tô Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo. Pasadun ké tun ta disyerto na ágkadunggu ka tállu álló ágpanón ébô mággé ké katô kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé. Atin ka di dé ni lumun, matayan ké ikandin ukit ka bógók ó gira.”

⁴ Igtaba tô hari, na mà din, “Yakó ágbaring katô mga manubù tun ta áglumun dan! Palónód yu tô langun állang tun ta mga áglumun dan! ⁵ Igmrapung dán gó ni mga manubù kannun ta Ehipto, asta pasódoán yu pád sikandan ébô di dan lumumu!”

⁶ Tô álló tô, igsugú katô hari tô mga ágsuguánnán din na taga Ehipto asta tô mga amo na mga rubbad i Israel, na mà din, ⁷ “Yakó ágbággé katô ragami tun ta mga manubù na ágbalát katô libutà asta ragami ébô duwán ágkagamit para gimun balé. Sikandan tô pakangén yu katô ragami. ⁸ Asal kailangan

↓ 4:25 4:25 Tun ta kinagiyán ka Hebreo, “pusù din.” Ándà kasóddóri ka pusù katô batà i Sefora ó pusù i Moises. ^k 4:30 4:30 Tun ta kinagiyán ka Hebreo, “igimu din.” Ándà kasóddóri ka si Moises ó si Aaron tô igimu.

magunawa gó tô karapungan ka mga tisa¹ na gimun dan. Yakó yu ágkulangi. Tukukán gó sikandan. Purisu ágrangin dan na péwaán ku sikandan ébô madun dan tun ta disyerto asta mággé dan tun ta manama dan. ⁹ Dugangi yu pa baling tô kailangan lumun dan ébô tuu dan ágkasasó tingód katô mga áglumun dan, asta di dan dán maminág katô mga bulaló.”

¹⁰ Purisu igpanó tô mga ágsuguánnán din asta tô mga amo, asta igkagi sikandan katô mga rubbad i Israel, na mà dan, “Igsugù tô hari na di kóð bággayan ka ragami. ¹¹ Sikiyu dán tô mangé katô ragami agad ánda, asal kailangan imun yu tô karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu yu tô iglabé.”

¹² Purisu tô langun rubbad i Israel, igpanalap dan ka ragami tun ta kaluwagan ka banuwa ka Ehipto. ¹³ Inalayun dan ágpíritán katô mga amo dan. Iggagi tô mga amo dan, na mà dan, “Imu yu tô karapungan ka mga tisa kada álló na magunawa katô igimu yu tô iglabé.”

¹⁴ Marag áglapásán katô mga ágsuguánnán katô hari tô mga amo na rubbad i Israel. Ginsà dan, na mà dan, “Manan ka ándà kó ikému katô karapungan ka mga tisa ni álló ni na magunawa katô igimu yu tô iglabé?”

¹⁵ Na, tô mga amo na rubbad i Israel igsadun tun ta hari, asta igpédu-édu dan, na mà dan, “Sir, yaka ágpahirap áknami! ¹⁶ Ándà dán ragami na ágbággén áknami, asal ágpémun ké pô gó katô karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu dé tô iglabé. Agad ándà salà dé, áglapásán ké pô gó! Asal tô salà tun ta mga sakup nu.”

¹⁷ Asal igtaba tô hari, na mà din, “Tukukán kó gó! Ánnà kó malóggód áglumul! Purisu igpédu-édu kó na péwaán ku sikiyu ébô mággé kó tun ta Áglangngagán yu. ¹⁸ Lónód kó tun ta áglumun yu! Ándà ragami na bággén áknuyu, asal kailangan mimu kó katô karapungan ka mga tisa na magunawa katô igimu yu tô iglabé.”

¹⁹ Igkita tô mga amo ka mga rubbad i Israel na ándà gó mému dan ébô méwà tô kahirapan dan, su igsugù tô hari kandan na kailangan magunawa tô karapungan ka mga tisa na imun dan kada álló. ²⁰ Tô igtananan dan tô hari, igsumar dan si Moises asta si Aaron na gangat kandan, ²¹ asta igkagiyan dan, na mà dan, “Mólà pa ka kitanán pád katô Áglangngagán tô iglumu yu, asta supakan kó ikandin, su ukít áknuyu, miringasa tô hari asta tô mga opisyaales din áknami. Igbággé yu kandan tô gunayan ébô matayan ké ikandan.”

²² Purisu igdasal dán puman si Moises tun ta Áglangngagán. Iggagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, manan ka igpadunggù nu ni kahirapan tun ta mga sakup nu? Manan ka igpapidda ikuna? ²³ Su tikud gó katô katubang ku ka hari ébô ulitán ku tô kagi nu, igpahirapan din baling tô mga sakup nu, asta ándà palang tabang nu kandan!”

6

¹ Asal igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dì madugé, kitanán nu tô lumun ku katô hari ka Ehipto. Atin kinnaman din tô katulusan ku, péwaán din tô mga sakup ku, asta píritán din gó sikandan ébô malaguy dan tikud tun ta banuwa din.”

Igtawar puman ka Manama si Moises

¹ 5:8 5:8 Tisa tô iring na hollow block para gimun balé.

² Igkagi tô Manama ki Moises, na mà din, “Sakán tô Áglangngagán. ³ Igpakita a ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob. Igpasóddór ku kandan na sakán tô Tuu Matulus Manama, asal ándà ku pasóddóri kandan tô ngadan ku na YAHWEH.^m ⁴ Igimu ku pagsik tô kasabotan tun kandan, su bággén ku kandan tô banuwa ka Canaan na igóddóan dan sayyan iring na mga bisita. ⁵ Igdinág ku tô mga arangan katô mga rubbad i Israel na igállang katô mga taga Ehipto, asta isampáttan ku tô kasabotan ku tun kandan. ⁶ Purisu ulit nu ni kagi ku tun ta mga rubbad i Israel, ‘Sakán tô Áglangngagán. Péwaán ku sikiyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta Ehipto. Ukit katô katulusan ku padungguan ku sikandan katô supak na makamáddang, asta tábbusan ku sikiyu. ⁷ Imun ku sikiyu na kanak mga manubù, asta mémuwa na Manama yu. Atin ka paluwaán ku sikiyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta Ehipto, kasóddóran yu na sakán tô Áglangngagán na Manama yu. ⁸ Piddán ku sikiyu tun ta banuwa na igtandò ku ki Abraham, ki Isaac, asta ki Jacob! Bággén ku ni banuwa ákniyu ébò matigatun yu. Sakán tô Áglangngagán.’ ”

⁹ Agad igulit ni i Moises tun ta mga rubbad i Israel, asal ándà dan paminág kandin, su inandaan dan dán ka gimanan tingód katô kahirapan ka kallang kandan.

¹⁰ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, ¹¹ “Lónód ka tun ta hari ka Ehipto, asta kagi ni nu sikandin na kailangan péwaán din tô mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa din.”

¹² Asal igtaba si Moises, na mà din, “Atin ka di maminág kanak tô mga rubbad i Israel, sobra pa na di maminág tô hari, su diya tuu pakabólós ágkagi.”

¹³ Asal igsugù katô Áglangngagán si Moises asta si Aaron, na mà din, “Uliti yu tô mga rubbad i Israel asta tô hari na sikiyu tô igsugù ku ébò mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

Mga kamónaan i Moises asta i Aaron

¹⁴ Ni gó tô mga kamónaan i Moises asta i Aaron. Si Ruben tô tambang kaké batà i Jacob. Duwán áppat gabatà din gamama, na si Hanoc, si Palu, si Hesron, asta si Carmi. Tô gó tô mga rubbad i Ruben. ¹⁵ Si Simeon duwán ánnám gabatà din gamama, na si Jemuel, si Jamin, si Ohad, si Jaquin, si Sohar, asta si Saul na batà katô bayi na Canaanhon. Tô gó tô mga rubbad i Simeon. ¹⁶ Si Levi duwán tállu gabatà din gamama, na si Gerson, si Cohat, asta si Merari. Igdunggù ka sábbad gatus tállu pulù pittu (137) tô idad i Levi. ¹⁷ Si Gerson duwán duwa gabatà din gamama, na si Libni asta si Simeí. Marapung tô mga rubbad dan. ¹⁸ Si Cohat duwán áppat gabatà din gamama, na si Amram, si Isar, si Hebron, asta si Usiel. Igdunggù ka sábbad gatus tállu pulù tállu (133) tô idad i Cohat. ¹⁹ Si Merari duwán duwa gabatà din gamama, na si Malí asta si Musi. Tô gó tô mga rubbad i Levi.

²⁰ Igkalyagan i Amram si Jocabed na tábbé katô ámmà din, asta igbatà si Jocabed ki Aaron asta ki Moises. Igdunggù ka sábbad gatus tállu pulù pittu (137) tô idad i Amram. ²¹ Si Isar duwán tállu gabatà din gamama, na si Core, si Nefeg, asta si Secri. ²² Si Usiel duwán tállu gabatà din gamama, na si Misael, si Elsafan, asta si Setri. ²³ Igkalyagan i Aaron si Eliseba na batà i Aminadab asta tábbé i Nason. Igbatà sikandin ki Nadab, ki Abihu, ki Eleasar, asta ki Itamar. ²⁴ Si Core duwán tállu gabatà din gamama, na si Aser, si Elcanas, asta si Abiasaf. Tô gó tô mga rubbad i Core. ²⁵ Si Eleasar tô batà mama i Aaron.

^m 6:3 6:3 Tingód katô ngadan YAHWEH, ahaán tô Exodo 3:2.

Igkalyagan din tô sábbad batà i Futiel, asta igbatà sikandin ki Pinehas. Ni gó tô mga kamónaan katô mga rubbad i Levi, asta mga pamilya dan. ²⁶ Iglista tô ngadan i Moises asta i Aaron apil katô duma mga rubbad i Jacob. Sikandan tô igkagiyan katô Áglangngagán, na mà din, “Sikiyu tô mid katô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.”

²⁷ Si Moises asta si Aaron tô igkagi tun ta hari ébô péwaan din tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto.

Igsugù puman katô Áglangngagán si Moises asta si Aaron

²⁸ Na, tô igtóngkô tô Áglangngagán ki Moises tun ta Ehipto, ²⁹ igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tô Áglangngagán! Kagiya nu tô hari ka Ehipto katô igkagi ku áknikó.”

³⁰ Asal igtaba si Moises, na mà din, “Su diya tuu pakabólós ágkagi, manan ka maminág tô hari kanak?”

7

¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Imun ku sikuna iring na Manama tun ta tubang katô hari ka Ehipto, asta imun ku tô kataladi nu si Aaron iring na propeta nu na kumagi tun ta hari. ² Kagiya nu si Aaron katô langun na ágsuguán ku áknikó. Sikandin tô sumugù katô hari na kailangan péwaan din tô mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa din. ³ Asal patággasán ku tô ulu ka hari. Agad imun ku tô marapung mga kasalábbuan tun ta Ehipto, ⁴ asal di sikandin maminág áknikó. Purisu ukit katô katulusan ku, supakan ku tô mga taga Ehipto ukit ka marapung mga supak, asta sakán tô mid katô langun sakup ku tikud tun ta Ehipto. ⁵ Atin ka pakitanán ku tô katulusan ku tun ta mga taga Ehipto, asta piddán ku tô mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa dan, kasóddóran dan na sakán tô Áglangngagán.”

⁶ Purisu igbánnal si Moises asta si Aaron katô igsgugù ka Áglangngagán kandan. ⁷ Tô igtubang si Moises asta si Aaron katô hari ka Ehipto, kawaluwan (80) tô idad i Moises, asta kawaluwan tállu (83) tô idad i Aaron.

Tô tukád i Aaron

⁸ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din, ⁹ “Kumagi tô hari ka Ehipto ákniyu na kailangan duwán kasalábbuan na imun yu ébô kasóddóran din na igpapid kó ka Manama. Purisu kagiya nu si Aaron na dabuán din tô tukád din tun ta tanà na tubang katô hari ébô mému na áppuy.”

¹⁰ Na, igsadun si Moises asta si Aaron tun ta hari, asta igimu dan tô kasalábbuan na igsgugù katô Áglangngagán kandan. Igdabù i Aaron tô tukád din tun ta tanà na tubang katô hari asta mga opisyaales din, asta inému na áppuy. ¹¹ Na, igpatawar katô hari tô mapandé mga sakup din asta tô mga tarasalamangka, asta ukit katô mga salamangka dan igimu dan pagsik tô kasalábbuan na igimu i Aaron. ¹² Igdabù dan tô kandan mga tukád tun ta tanà, asta inému na mga áppuy. Asal iglámád katô tukád i Aaron tô kandan mga tukád. ¹³ Asal igmatággas tô ulu ka hari, asta igéllé sikandin na maminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán kandan.

Igdunggù tô mga kadattan tun ta Ehipto

Exo 7:14-12:36

Tô dipanug

¹⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tuu matággas tô ulu ka hari, asta di din péwaán tô mga manubù. ¹⁵ Purisu simag ka sállám, atin ka madun tô hari tun ta Wayig ka Nilo, saduni nu sikandin. Pid nu tô tukád nu na inému áppuy, asta angati nu sikandin tun ta ligad katô wayig. ¹⁶ Kagiya nu sikandin, “Tô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo tô igpapid kanak dini áknikó ébô kagin ku áknikó na kailangan péwaán nu tô mga sakup din ébô mangadap dan kandin tun ta disyerto. Sippang áknganni igéllé ka asta ándà ka paminág kandin. ¹⁷ Na, igkagi katô Áglangngagán na duwán gó lumun din ébô kasóddóran nu na sikandin gó tô Áglangngagán. Gamitán ku ni tukád ku asta lagpássán ku ni Wayig ka Nilo ébô mému na dipanug. ¹⁸ Maté tô mga sáddà, asta kumawù ni wayig. Di dán makénám tô mga taga Ehipto katô wayig tikud tun ta Nilo.’ ”

¹⁹ Na igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Kagiya nu si Aaron ébô tádduán din ka tukád tô langun wayig na garus tun ta Ehipto, agad tô tun ta mga kanal, tô tun ta mga basakán, asta tô tun ta mga lino. Mému dipanug tô wayig tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tô tun ta mga ágtaguanan na igimu ka kayu ó igimu ka batu.”

²⁰ Purisu igbánnal si Moises asta si Aaron katô igsugù ka Áglangngagán kandan. Tun ta tubang katô hari asta mga opisyales din, igtáddù i Aaron tô tukád din, asta iglagpás din tô wayig. Inému na dipanug tô Wayig ka Nilo. ²¹ Inaté tô mga sáddà, asta igmawù tô wayig. Di dán makénám tô mga taga Ehipto katô wayig. Inému tô wayig na dipanug tun ta kaluwagan ka Ehipto. ²² Magunawa tô igimu katô mga tarasalamangka na taga Ehipto ukit katô kakatigan dan. Purisu matággas gó tô ulu ka hari. Ándà sikandin paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán. ²³ Iguli tô hari tun ta balé din, asta ándà din panámdámami tô ilmu. ²⁴ Igkali tô langun taga Ehipto tun ta ligad katô wayig ébô makakangé dan ka wayig na ginámmán, su di gó ágkénám tô Wayig ka Nilo.

²⁵ Iglabé tô pittu álló pángnga igimu ka Áglangngagán tô Wayig ka Nilo na dipanug.

8

Tô mga bakbak

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Sadun ka tun ta hari ka Ehipto, asta kagiya nu sikandin, ‘Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán: Péwa nu tô mga sakup nu ébô mangadap dan kanak. ² Asal ka méllé ka asta di nu sikandan péwaán, ipánnuán ku gó tô kaluwagan ka Ehipto ka marapung mga bakbak. ³ Mapánnù tô Wayig ka Nilo ka mga bakbak. Mahu tun ta balé nu, tun ta kuwarto nu, asta tun ta katri nu. Mahu tô mga bakbak tun ta mga balé katô mga opisyales nu, asta mga sakup nu. Mahu gó tô mga bakbak agad tun ta abu nu, asta tun ta ágmasaan nu ka pan. ⁴ Láttuwan ka gó asta tô mga sakup nu, asta tô mga opisyales nu.’ ”

⁵ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Kagiya nu si Aaron na tádduán din ka tukád din tô mga wayig, tô mga kanal, asta tô mga ranó ébô lumuwà tô mga bakbak asta tumalap tun ta kaluwagan ka Ehipto!”

⁶ Purisu igbánnal si Aaron ki Moises, asta igluwà tô mga bakbak tikud tun ta wayig, asta igtalap tun ta kaluwagan ka Ehipto. ⁷ Magunawa tô igimu katô

mga tarasalamangka taga Ehipto ukit katô kakatigan dan, su igpaluwà dan tô mga bakbak tikud tun ta wayig.

⁸ Na, igpatawar katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Dasal kó tun ta Áglangngagán ébô iwaán din tô mga bakbak tikud kanak asta tikud tun ta mga sakup ku. Péwaán ku gó tô langun yu ébô mangadap kó katô Áglangngagán.”

⁹ Igtaba si Moises, na mà din, “Kagi ka dád ka kadángngan tô kadasal ku para áknikó, tô mga opisyaales nu, asta tô mga sakup nu ébô méwà ni mga bakbak tikud tun ákniyu asta tun ta mga balé yu. Masamá dád tô mga bakbak na tun ta Wayig ka Nilo.”

¹⁰ Igtaba tô hari, na mà din, “Dasal ka para kanak simag.”

Igkagi si Moises, na mà din, “Matuman tô kakalyag nu ébô kasóddóran nu na ándà ássa manama na duwán katulusan ka tandingán katô Áglangngagán na Manama dé. ¹¹ Méwà tô mga bakbak tun ákniyu, tun ta mga balé yu, tun ta mga opisyaales nu asta tun ta mga sakup nu. Masamá dád tô mga bakbak na tun ta Wayig ka Nilo.”

¹² Tô igluwà dán si Moises asta si Aaron tikud tun ta balé katô hari, igdasal si Moises tun ta Áglangngagán tingód katô mga bakbak na igpapid din. ¹³ Igtuman katô Áglangngagán tô igpamuyù i Moises, asta inaté tô mga bakbak tun dalám ta mga balé, tun ta luwà ka mga balé, asta tun ta mga kinamát. ¹⁴ Iglimud katô taga Ehipto tô inaté mga bakbak tun ta magdakál mga kalimud, asta igmawù tô tibuk Ehipto. ¹⁵ Asal tô igkita katô hari na inaté dán tô mga bakbak, igpatággas din tô ulu din, asta ándà paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán.

Tô mga tagánnák

¹⁶ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Kagiyi nu si Aaron na lagpássán din tô tanà ka tukád din ébô tô barukbuk mému na tagánnák tun ta kaluwagan ka Ehipto.”

¹⁷ Igbánnal dan katô igsugù katô Áglangngagán kandan. Tô iglagpás i Aaron tô tukád din tun ta tanà, ipánnù ka tagánnák tô mga taga Ehipto asta tô mga mannanap dan, su tô langun ka barukbuk tun ta Ehipto inému na mga tagánnák. ¹⁸ Igkinnam tô mga tarasalamangka na igimu ka mga tagánnák ukit katô mga kakatigan dan, asal ándà dan ikému. Ipánnù ka tagánnák tô mga manubù asta tô mga mannanap dan. ¹⁹ Igkagi tô mga tarasalamangka katô hari, na mà dan, “Manama tô igimu kani kasalábbuan.”

Asal igmatággas gó tô ulu ka hari, asta ándà paminág ki Moises asta ki Aaron, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán.

Tô mga langó

²⁰ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Simag ka tuu sállám, atin ka madun tô hari tun ta wayig, angati nu sikandin, asta kagiyi nu, ‘Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán: Péwa nu tô mga sakup ku ébô mangadap dan kanak. ²¹ Atin ka méllé ka, papiddán ku tô marapung mga langó tun áknikó, tun ta mga opisyaales nu, asta tun ta mga sakup nu. Mapánnù ka mga langó tô mga balé yu asta tô kaluwagan kani tanà. ²² Asal ássa tô lumun ku para katô mga rubbad i Israel, su ándà langó na papiddán ku tun ta Gosen na góddóan katô mga sakup ku, ébô makasóddór ka na sakán tô Áglangngagán

agad kannun ta Ehipto. ²³ Ássan ku tô kanak mga sakup asta tô áknikó mga sakup. Mému ni na kasalábbuan simag.’ ”

²⁴ Igimu ni katô Áglangngagán, asta igahu tô marapung mga langó tun ta balé katô hari, tun ta langun balé katô mga opisyaes din, asta tun ta langun balé tun ta Ehipto. Idattan tô langun tun ta Ehipto tingód katô mga langó.

²⁵ Na, igpatawar katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Panó kó d gó. Bággé yu tô mga mannanap tun ta Manama yu kannun ta Ehipto.”

²⁶ Igtaba si Moises, na mà din, “Dì mému ni, su miringasa tô mga taga Ehipto áknami ukit katô kabággé dé ka mga mannanap tun ta Áglangngagán na Manama dé. Purisu atin ka makakita dan katô kabággé dé, timbagán ké gó ikandan ka batu ébô maté ké. ²⁷ Kailangan madun ké tun ta disyerto na ágkadunggù ka tállu álló ágpanón ébô mággé ké katô kailangan bággén tun ta Áglangngagán na Manama dé, magunawa katô igsugù din áknami.”

²⁸ Purisu igkagi tô hari, na mà din, “Atin ka di kó madun tun ta madiyù, péwaán ku sikiyu ébô madun kó tun ta disyerto asta mággé kó katô kailangan bággén yu tun ta Áglangngagán na Manama yu. Asal dasal kó tun kandin para kanak.”

²⁹ Igkagi si Moises, na mà din, “Manówad, asta dumasalla tun ta Áglangngagán ébô simag andaán din tô langó tun áknikó, tun ta mga opisyaes nu, asta tun ta mga taga Ehipto. Asal yakó áglimbung puman áknami. Yaka nu ágbaringi tô mga rubbad i Israel, su kailangan mággé ké tun ta Áglangngagán dé.”

³⁰ Igpanó si Moises asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán. ³¹ Igtuman katô Áglangngagán tô igpamuyù i Moises, asta inewà tô langun langó. Ándà palang langó na isamá. ³² Asal igpatággas puman tô hari ka ulu din, asta ándà din péwai tô mga rubbad i Israel.

9

Inaté tô mga mannanap

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Saduni nu tô hari ka Ehipto, asta kagiyi nu sikandin, ‘Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo: Péwa nu tô mga sakup ku ébô mangadap dan kanak. ² Atin ka méllé ka pa, asta di nu puman péwaán, ³ supakan ku sikuna ukit katô makamáddang bógó k na dumunggù tun ta mga mannanap yu, tun ta mga kudà, mga asno, mga kamelyo, mga baka, mga karnero, asta mga kambing yu. ⁴ Asal ássan ku puman tô mga mannanap katô mga rubbad i Israel, su ándà palang mannanap dan na maté.’ ⁵ Na, igsalin katô Áglangngagán tô álló ébô tumanán din ni, su igkagi sikandin na imun din ni simag.”

⁶ Pagkasimag, igtuman katô Áglangngagán tô igkagi din, asta inaté tô langun mannanap ka mga taga Ehipto, asal tun ta mga mannanap katô mga rubbad i Israel, ándà palang inaté. ⁷ Duwán mga manubù na igsugù katô hari ébô kasóddóran din ka imánnu tô mga mannanap katô mga rubbad i Israel, asta igulitan dan sikandin na ándà gó palang inaté. Asal igmatággas gó puman tô ulu ka hari, asta ándà din gó péwai.

Tô mga pigsá

⁸ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din, “Kangé kó ka abu tikud tun ta ággóbbówanan. Tō gó é sabudán i Moises tun ta karamag na tubang katō hari. ⁹ Matalap ni iring na barukbuk tun ta kaluwagan ka Ehipto, asta pigsan tō mga manubù asta tō mga mannanap dan tingód katō barukbuk, asta mému ni na mga bakukang.”

¹⁰ Purisu igkangé dan tō abu tun ta ággóbbówanan, asta igtubang dan tō hari. Igsabud i Moises tun ta karamag, asta igpiga tō mga taga Ehipto asta tō mga mannanap dan, asta inému na mga bakukang. ¹¹ Ándà ikatubang tō mga tarasalamangka ki Moises, su igpiga dan, magunawa katō duma mga taga Ehipto. ¹² Asal igpatággas gó katō Áglangngagán tō ulu ka hari, asta ándà din paminággi si Moises asta si Aaron, magunawa katō taganà igkagi ka Áglangngagán.

Igpabù tō magdakál mga ayis tun ta banuwa

¹³ Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Simag ka tuu sállám, saduni nu tō hari, asta kagiyi nu sikandin, ‘Ni gó tō igkagi katō Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katō mga Hebreo: Péwà nu tō mga sakup ku ébò mangadap dan kanak. ¹⁴ Atin méllé ka pa, papiddán ku tō mga supak tun áknikó, tun ta mga opisyales nu, asta tun ta mga sakup nu ébò kasóddóran nu na ándà ássa na magunawa kanak tun ta tibuk kani banuwa. ¹⁵ Atin ka ándà pa kédu ku ákniyu, igmatayan kud pád sikiyu langun. Mému ka papiddan ku sikiyu ka bógók ébò maté kó langun. ¹⁶ Asal ándà ku sikiyu matayi ébò kitanán yu tō katulusan ku, asta ébò pabantugánna ikiyu tun ta kaluwagan ka banuwa. ¹⁷ Asal ágpahirap ka pa katō mga sakup ku, asta ándà ka pa péwà kandan. ¹⁸ Purisu simag ka iring kani oras ni, padabuán ku tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu. Ándà pa idabù iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddô tun ta Ehipto sippang áknganni. ¹⁹ Purisu sugú ka na kailangan pallungán tō langun mannanap asta tō mga taralumu tun ta kinamát, su madabù tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu, asta maté gó tō mga manubù asta tō mga mannanap na itananan tun ta luwà ka balé.’”

²⁰ Duwán mga opisyales na igbánnal katō igkagi ka Áglangngagán, asta igpasékót dan igpallung tō mga állang dan asta tō mga mannanap tun ta balé. ²¹ Asal tō duma mga opisyales na ándà bánnal katō igkagi ka Áglangngagán, itananan dan tō mga állang dan asta tō mga mannanap dan tun ta luwà ka balé.

²² Na, igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tayó nu tō ballad nu tun ta langit ébò madabù tō magdakál mga ayis tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tun ta mga manubù, tun ta mga mannanap, asta tun ta mga pamulanán tun ta kinamát.”

²³ Purisu igtayó i Moises tō tukád din tun ta langit, asta igpakilat katō Áglangngagán, igpadabù din tō magdakál mga ayis, asta igkirám tun ta banuwa. Igpabù katō Áglangngagán tō magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu tun ta kaluwagan ka Ehipto. ²⁴ Tuu mabákkár tō kadabù ka mga ayis, asta marag igkirám. Ándà gó palang inému iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddô tun ta Ehipto. ²⁵ Tun ta kaluwagan ka Ehipto, isugatan ka mga ayis tō langun na ándà pallungi, agad tō mga

manubù asta tô mga mannanap dan. Idattan gó puman tô langun pamulanán asta mga kayu. ²⁶ Tô banuwa ka Gosen na góddóan katô mga rubbad i Israel, tô dád gó tô lugar na ándà kadabui ka mga ayis.

²⁷ Na, igpatawar katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Ikasalà a. Nángngà tô iglumu katô Áglangngagán. Ánnà nángngà tô iglumu ku asta katô mga sakup ku, su ándà ké péwà katô mga rubbad i Israel. ²⁸ Dasal kó tun ta Áglangngagán su di ké pakatiis kani madat kilat asta ágkadabù na mga ayis. Péwaán kud gó sikiyu. Di kéd lumiput ákniyu.”

²⁹ Igkagi si Moises kandin, na mà din, “Atin ka panówad tikud tun ta lunsud, tayón ku tô bállad ku asta dumasalla tun ta Áglangngagán. Sumódô tô kilat asta tô mga ayis ágkadabù. Purisu kasóddóran nu na Áglangngagán tô tigatun kani tibuk banuwa. ³⁰ Asal ikasóddórra na sikuna asta tô mga opisyaes nu, ándà pô gó máddang yu katô Áglangngagán na Manama.”

³¹ Idattan tô sebada asta tô mga pamula na ágkangayan katô duru, su tô sebada malutù dán, asta ágbulak dán tô pamula na ágkangayan katô iring na duru. ³² Asal ándà kadatti tô trigo, su ándà pa tubù.

³³ Na, igtananan i Moises tô hari, asta igpanó sikandin tikud tun ta lunsud. Tô igtayó si Moises katô bállad din asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán, igsódô tô kilat asta tô kadabù ka mga ayis. ³⁴ Tô igkita tô hari na igsódô dán tô udan, tô kadabù ka mga ayis, asta tô kirám, ikasalà dán puman sikandin asta tô mga opisyaes din, ³⁵ su igpatággas din puman tô ulu din, asta ándà din péwai tô mga rubbad i Israel, magunawa katô taganà igkagi katô Áglangngagán ukit ki Moises.

10

Tô mga apang

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Saduni nu tô hari ka Ehipto. Igpatággas ku tô ulu din asta tô ulu ka mga opisyaes din ébô pakitanán ku tô katulusan ku kandan ukit kani mga kasalábbuan. ² Atin ka matugál kód, kólitan yu tô mga gabatà yu asta tô mga apù yu tingód katô mga kasalábbuan na gimun ku ukit ka supak ku katô mga taga Ehipto ébô makasóddór kó langun na sakán gó tô Áglangngagán.”

³ Purisu igsadun si Moises asta si Aaron tun ta hari, asta igkagi sikandan kandin, na mà dan, “Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán na Manama na ágpangadapán katô mga Hebreo: Manan ka ágpamayun ka géllé na pabbabà kanak? Péwà nud tô mga sakup ku ébô mangadap dan kanak! ⁴ Atin ka manayun ka méllé, banté ka gó, su simag papiddán ku tô mga apang tun ta banuwa nu. ⁵ Tingód katô karapungan dan, katambunan tô bówwó ka tanà ébô di yu gó kitanán tô tanà. Kannán dan tô langun na ándà kadatti katô kadabù ka mga ayis. Kannán dan tô langun kayu yu. ⁶ Mapánnù tun ta mga balé nu na dakál é lagà, tun ta mga balé katô mga opisyaes nu, asta tun ta mga balé katô langun sakup nu. Ándà gó palang kadattan iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddô tun ta Ehipto.”

Na, igtananan i Moises tô hari.

⁷ Igkagi tô mga opisyaes katô hari, na mà dan, “Manan ka ágpabayaán nu ni manubù na ágsamuk áknita? Péwà nud tô mga gamama ébô mangadap dan

katô Áglangngagán na Manama dan! Ándà nu pa kasóddóri na idattan dán tô banuwa ka Ehipto?”

⁸ Purisu igpalónód katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Mému dán ka panó kóð ébô mangadap kó katô Áglangngagán na Manama yu. Asal sadan tô manó?”

⁹ Igtaba si Moises, na mà din, “Manó ké langun, agad tô mga gabatà dé asta tô mga tugál. Piddán dé tô mga karnero dé, tô mga kambing dé, asta tô mga baka dé, su palimudé ké ébô pabantugán dé tô Áglangngagán.”

¹⁰ Ikgagi tô hari, na mà din, “Atin ka piddán yu tô langun pamilya yu, kailangan tabangan kó katô Áglangngagán tingód katô lumun ku ákniyu, su di mému piddán yu sikandan. Tuu dán matayyó na madat gó tô plano yu.

¹¹ Di mému kanak! Mga gamama dád tô makapanó ébô mangadap katô Áglangngagán, su tô gó é kakalyag yu.”

Na, igpéwà dan tikud tun ta tubang katô hari.

¹² Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tayó nu tô bállad nu ébô dumunggù tô mga apang tun ta banuwa ka Ehipto. Matalap dan tô kaluwagan ka Ehipto, asta kannán tô langun pamulanán na ándà kadatti katô mga ayis.”

¹³ Purisu igtayó i Moises tô tukád din, asta igpapid katô Áglangngagán tô mabákkár karamag tikud tun ta silatan ka Ehipto igladé ka álló asta dukilám. Tô igsállám dán, duwán mga apang na igpid katô karamag. ¹⁴ Tuu marapung tô mga apang, asta igsunnad tun ta kaluwagan ka Ehipto. Ándà palang apang na ikadunggù iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddô tun ta Ehipto, asta ándà dán palang dumunggù iring kani. ¹⁵ Itambunan katô mga apang tô bówwó ka tanà tun ta kaluwagan ka Ehipto sippang igmétám tô tanà. Igkan dan tô langun pamulanán asta tô mga buuy ka kayu na ándà kadatti ukit ka kadabù ka mga ayis. Ándà gó palang malunnó daun na isamà tun ta kaluwagan ka Ehipto.

¹⁶ Na, sékót igpatawar katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Bánnal na ikasalà a tun ta Áglangngagán na Manama yu asta tun ákniyu. ¹⁷ Pasinsiyayiya kani salà na ilmu ku nigó, asta dasal kó tun ta Áglangngagán na Manama yu ébô iwaán din ni tuu madat supak.”

¹⁸ Purisu igtananan i Moises tô hari, asta igdasal sikandin tun ta Áglangngagán. ¹⁹ Purisu igpapid katô Áglangngagán tô mabákkár karamag na tikud tun ta salláppan, asta ipid tô mga apang tun ta Dagat na Mallutù.¹ Ándà gó palang apang na isamà, agad sábbad, tun ta kaluwagan ka Ehipto. ²⁰ Asal igpatággas puman katô Áglangngagán tô ulu ka hari, asta ándà din péwai tô mga rubbad i Israel.

Tô kangittángngan

²¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tayó nu tô bállad nu tun ta langit ébô dumunggù tô kangittángngan tun ta kaluwagan ka Ehipto. Tuu kumangittáng asta makamáddang.”

²² Purisu igtayó i Moises tô bállad din tun ta langit, asta igdunggù tô tuu kangittángngan tun ta kaluwagan ka Ehipto sippang tun ta ikatállu álló.

²³ Ándà pakitaé tô mga taga Ehipto, asta ándà dan luwà tikud tun ta mga balé

¹ **10:19** 10:19 Dagat na Mallutù, ó Dagat katô mga Banban.

dan dalám ka tállu álló. Asal mappawà tô tun ta góddóan katô mga rubbad i Israel.

²⁴ Igpatawar katô hari si Moises, asta igkagiyan din, na mà din, “Makapanó kód langun ébô mangadap kó katô Áglangngagán. Mému ka mákkás dán ákniyu tô mga gabayi asta tô mga gabatà yu. Asal tô dád mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga baka tô tananan yu dini.”

²⁵ Asal igtaba si Moises, na mà din, “Dì mému! Kailangan piddán dé pagsik tô mga mannanap na matayan asta góbbón ébô bággén dé tun ta Áglangngagán na Manama dé. ²⁶ Kailangan piddán dé tô langun mannanap dé. Dì mému ka duwán tananan, agad sábbad, ébô makasalin ké katô matayan dé asta bággén dé tun ta Áglangngagán na Manama dé. Dì ké pa makasóddór ka ándin mannanapi tô matayan dé sippang ka dumunggù ké.”

²⁷ Asal igpatággas puman katô Áglangngagán tô ulu ka hari, asta ándà din péwai. ²⁸ Igkagi tô hari ki Moises, na mà din, “Iwà ka kannun ta tubang ku, asta yakad gó áppakita puman kanak, su atin ka kitanán ku puman sikuna, pamatayan ku.”

²⁹ Igtaba si Moises, na mà din, “Matuman tô kakalyag nu! Dì kad puman kumita kanak.”

11

Inaté tô mga tambang kaké gabatà gamama

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Papiddán ku tô sábbad pa supak tun ta hari ka Ehipto asta tun ta mga sakup din ébô péwaán kó ikandin. Atin ka péwaán kód, pamagaan kó gó ikandin ébô makéwà kó. ² Kagiya nu tô mga rubbad i Israel ébô pamuyuán dan tô mga salagbat, tô mga pangkis, asta tô bulawan mga arites tun ta mga simbalé dan na taga Ehipto.”

³ Igimu ka Áglangngagán na kadayawan tô mga taga Ehipto tingód katô mga rubbad i Israel. Tô mga opisyaes ka hari asta tô mga taga Ehipto igrespeto ki Moises na sábbad ágkabantug manubù tun ta Ehipto.

⁴ Purisu igkagi si Moises katô hari, na mà din, “Ni gó tô igkagi ka Áglangngagán: Tángngà ka dukilám, panó-panówa tun ta kaluwagan ka Ehipto.

⁵ Maté tô langun tambang kaké gabatà gamama dini ta Ehipto, agad tô tambang kaké batà mama katô hari na sumui kandin, asta tambang kaké batà mama katô állang din na ággiling dád ka trigo. Maté tô mga tambang kaké nati mama katô mga baka. ⁶ Tuu gó mabákkár tô darawitán katô mga manubù tun ta kaluwagan ka Ehipto. Ándà gó palang darawitán iring kani tikud na duwán dán mga manubù na góddô tun ta Ehipto, asta ándà dán palang darawitán iring kani. ⁷ Asal tumagnáp gó tô tun ta mga rubbad i Israel, su agad tô mga asu dì mábbu katô mga manubù ó mga mannanap ébô kasóddóran nu gó na ássan katô Áglangngagán tô mga rubbad i Israel tun ta mga taga Ehipto.”

⁸ Igkagi si Moises, na mà din, “Tumubang tô langun opisyaes nu kanak, asta lumingkóód dan. Pédu-édu dan na miwà a, asta patákkássán ku tô mga sakup ku. Atin ka matuman dán ni, miwà ad.”

Tuu isókó si Moises, asta igtananan din tô hari.

⁹ Ituman tô igkagi katô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dì maminág tô hari ákni kó ébô marapung tô mga kasalábbuan na imun ku tun ta Ehipto.”

¹⁰ Agad igimu si Moises asta si Aaron kani mga kasalábbuan tun ta tubang

katô hari, asal igpatággas katô Áglangngagán tô ulu din ébô di din péwaán tikud tun ta Ehipto tô mga rubbad i Israel.

12

Tingód katô dukilám ka kalabé

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron dutun ta Ehipto, na mà din, ² “Imun ni bulan ni na tagnà bulan ka ámmé para ákniyu. ³ Pasóddór yu tun ta langun rubbad i Israel na tun ta ikasapulù álló kani bulan ni, tô kada mama na duwán sawa kailangan sumalin ka nati ka karnero ó nati ka kambing na nángngà para kannán ka kandin pamilya. Sábbad mannanap tô iyón katô kada pamilya. ⁴ Atin ka délák dád tô pamilya, asta di makémmát kuman ka sábbad mannanap, sábbad dád mannanap tô kannán katô duwa pamilya na ágpasimbalayé. Agad ándin tô lumun dan kailangan makanángngà katô karapungan dan asta kadakállan katô makan dan. ⁵ Mému ka salinán yu tô karnero ó tô kambing, asal kailangan salinán yu tô mama na gidad ka sábbad ámmé, asta ándà gó depekto. ⁶ Iyó yu ni ka ágsalláp dán tô álló katô ikasapulù áppat álló kani bulan ni,^o su tô gó tô álló na padángngané tô langun pamilya katô mga rubbad i Israel na miyó katô mga mannanap na igsalin dan. ⁷ Atin ka iyón yu tô mannanap, pólét yu tô dipanug tun ta duwa ligad katô sállat asta dadan tun datas katô sállat katô mga balé na kannan yu katô mga mannanap. ⁸ Atin ka dukilám dán, ággang yu, asta kan yu duma katô pan na ándà pagpatubù asta katô mga gulay na mappait. ⁹ Yakó ágkan katô karne na igsabawan ó ándà ággangi. Ággang yu gó tô tibuk mannanap, agad tô ulu, tô paa, asta tô mga bituka. ¹⁰ Kan yu tô tibuk lawa dalám ka dukilám. Yakó ágsamà, agad délák, sippang ka sállám. Atin ka duwán masamà na di ágkémát, góbbó yu. ¹¹ Atin ka kuman kó, kailangan mangómpak kó ébô tumaganà kó na panó. Állán kó, sandalyas kó, asta awid kó katô tukád yu. Sékót kó kan. Ni gó tô lumun yu ka dukilám ka lumabéya na Áglangngagán yu. ¹² Tô dukilám tô, madunna tun ta Ehipto, asta matayan ku tô langun tambang kaké mama, agad manubù ó mannanap. Sakán gó tô Áglangngagán, asta supakan ku tô langun ágmanaman na ágpangadapán tun ta Ehipto. ¹³ Tô dipanug na pólétán yu tun ta duwa ligad ka sállat, tô gó é pató tun ta mga balé na góddóan yu. Atin ka kitanán ku tô dipanug, labéyan kù sikiyu. Agad supakan ku tô mga taga Ehipto, asal di kó kadattan. ¹⁴ Kailangan di yu kalingawan ni álló ni sippang tun ta ándà ágtamanán. Kada ámmé, kailangan palimudé kó asta tô mga rubbad yu ébô pabantugánna ikiyu tingód katô iglumu ku para ákniyu.”

Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù

¹⁵ “Dalám ka pittu álló, kan yu tô pan na ándà pagpatubù. Tun ta tagnà álló, iwà yu tô langun ka pagpatubù ka pan tikud tun ta mga balé yu, su atin ka duwán kuman katô pan na duwán pagpatubù tikud tun ta tagnà álló sippang tun ta ikapittu álló, kailangan péwaán yu sikandin tikud tun ta grupo yu na mga rubbad i Israel. ¹⁶ Tun ta tagnà álló asta tun ta ikapittu álló, palimudé kó ébô mangadap kó kanak. Tô duwa álló tô, ándà palang lumun yu, asal makému kó móméng. ¹⁷ Imu kó gó kani Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù ébô di yu kalingawan na ni álló ni tô kapid ku

^o 12:6 12:6 Ahaán tô Exodo 13:4.

katô langun yu tikud tun ta Ehipto. Imu yu ni álló ni na kalimudan yu, agad sikiyu ó tó mga rubbad yu, kada ámmé sippang tun ta ándà ágtamanán. ¹⁸ Tó tagnà bulan, tikud tun ta dukilám katô ikasapulù áppat (14) álló sippang ka dukilám katô ikaduwa pulù sábbad (21) álló, kailangan kannán yu tó pan na ándà pagpatubù. ¹⁹ Dalám ka pittu álló, kailangan ándà palang pagpatubù tun ta mga balé yu, su atin ka duwán kuman katô pan na duwán pagpatubù, agad rubbad i Israel ó ánnà, kailangan péwaán yu sikandin tikud tun ta grupo yu na mga rubbad i Israel. ²⁰ Dalám ka pittu álló, yakó gó ágkan katô pan na duwán pagpatubù. Kan yu dád tó pan na ándà pagpatubù.”

Tagnà kakan dan tingód katô dukilám ka kalabé

²¹ Igpatawar i Moises tó langun katô ágpangulun ka mga rubbad i Israel, asta igkagiyan din, na mà din, “Kagiya yu tó tagsábbad-sábbad pamilya na salinán dan tó nati ka karnero ó nati ka kambing, asta iyón dan tingód katô kalabé katô Áglangngagán. ²² Salud yu tó dipanug tun ta palanggana. Tugsak yu tó panga ka isupu tun ta dipanug na igsalud tun ta palanggana, asta pólét yu tó dipanug tun ta duwa ligad katô sállat asta dadan tun datas katô sállat. Yakó ágluwà tikud tun ta balé yu sippang ka sállám, ²³ su panó-panó tó Áglangngagán tun ta kaluwagan ka Ehipto ébô matayan din tó mga taga Ehipto. Asal ka kitanán din tó dipanug tun ta duwa ligad katô sállat asta dadan tun datas katô sállat, lumabé sikandin. Di din pahun tó taramaté na panaligan tun ta balé yu, asta di matayan tó mga tambang kaké gabatà yu gamama. ²⁴ Kada ámmé, kailangan bánnalán yu ni sugù, agad sikiyu asta tó mga rubbad yu sippang tun ta ándà ágtamanán. ²⁵ Atin ka dumunggù kó tun ta tanà na igtandó katô Áglangngagán na bággén din ákniyu, kailangan inalayun yu bánnalán ni sugù ni. ²⁶ Atin ka minsà tó mga gabatà yu ka manan ka áglumun yu ni ágkémun ni, ²⁷ kagiya yu sikandan na ni gó tó sugù tingód katô kalabé katô Áglangngagán, su iglabéyan din tó mga balé na góddóan katô mga rubbad i Israel tun ta Ehipto. Agad igmatayan din tó mga taga Ehipto, asal ándà ki ikandin matayi.”

Na, tó igpaminág dan ni igkagi i Moises kandan, iglingkóód tó langun dan, asta igpangadap dan tun ta Áglangngagán. ²⁸ Igpampanó dan, asta igbánnal dan tó igsugù katô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron.

Igmatayan tó mga tambang kaké gabatà gamama

²⁹ Tun ta tángngà ka dukilám, igmatayan katô Áglangngagán tó langun tambang kaké gabatà gamama tun ta kaluwagan ka Ehipto, agad tó tambang kaké batà mama katô hari na sumui kandin, agad tó mga tambang kaké gabatà gamama katô mga igpriso. Igmatayan din tó tambang kaké mama katô mga mannap. ³⁰ Tó dukilám tó, ikannó tó hari, tó mga opisyaes din, asta tó langun taga Ehipto. Igdarawit dan, su duwán inaté tun ta tagsábbad-sábbad balé. ³¹ Tó dukilám tó, igpatawar katô hari si Moises asta si Aaron, asta igkagiyan din, na mà din, “Na, panó kóód gó langun, asta iwà kóód tikud dini áknami na mga taga Ehipto. Sadun kó asta pangadap kó katô Áglangngagán na Manama yu iring katô igkagi din ákniyu. ³² Pid yu tó mga karnero yu, tó mga kambing yu, asta tó mga baka yu, asta panó kóód! Dasal kó pagsik ébô madigár tó dumunggù kanak!”

³³ Igpamagaan katô mga taga Ehipto tó mga rubbad i Israel na tumanan katô banuwa ka Ehipto. Igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka di kó miwà, maté ké gó langun.”

³⁴ Purisu igkangé katô mga rubbad i Israel tô mga palanggana na igdalámman ka harina na igmasa dan asal ándà pa tagui ka pagpatubù, igdalám dan ni tun ta umpak dan, igtángngás dan, asta igpid dan. ³⁵ Igbánnal katô mga rubbad i Israel tô igkagi i Moises kandan, asta igpamuyù dan tô mga salagbat, tô mga paningsing, tô mga pangkis, tô bulawan mga arites, asta tô mga umpak tun ta mga simbalé dan na taga Ehipto. ³⁶ Igimu katô Áglangngagán na madigár tô panámdám katô mga taga Ehipto tingód katô mga rubbad i Israel, asta igbággé dan tô langun igpamuyù dan. Ukit ka kapamuyù katô mga rubbad i Israel, inémmát tô kaduwánnan katô mga taga Ehipto.

Igiwà tô mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa ka Ehipto

³⁷ Igpanó tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Rameses, asta igsadun dan tun ta Sucot. Duwán mga ánnám gatus mararan (600,000) na mga gamama, asta ándà káyap tô mga gabayi asta mga gabatà. Igpanóttanà dan. ³⁸ Marapung pagsikr tô ássa mga manubù na igtákkás kandan, asta marapung tô mga karnero, tô mga kambing, asta tô mga baka dan. ³⁹ Atin ka ágsódó dan ébò kuman, ággamítán dan tô igmasa na ándà pagpatubù na igpid dan tikud tun ta Ehipto, asta áglutuán dan tô pan tun ta бага. Tô harina dan ándà tagui katô pagpatubù su sékót dan igpéwà tikud tun ta Ehipto, asta ándà timpo para taganaán tô ágkannán dan asta patubuán tô pan.

⁴⁰ Igóddô tô mga rubbad i Israel tun ta Ehipto dalám ka áppat gatus tállu pulù (430) ámmé. ⁴¹ Tun ta tapuri gó álló katô áppat gatus tállu pulù (430) ámmé, igiwà tô mga sakup katô Áglangngagán tikud tun ta Ehipto. ⁴² Tô gó tô dukilán na igbanté tô Áglangngagán ébò piddán din tô mga sakup din tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Purisu kailangan ágbanté tô mga rubbad i Israel ébò di dan kalingawan tô iglumu katô Áglangngagán kandan, asta pabantugán dan sikandin kada ámmé sippang tun ta ándà ágtamanán.

Mga sugù tingód katô Kalimudan Ka Kalabé

⁴³ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron, na mà din, “Ni gó tô mga sugù ku tingód katô Kalimudan Ka Kalabé. Di mému kuman tô mga ánnà rubbad i Israel. ⁴⁴ Asal atin ka igtupuwan tô mga állang na igbálli yu, mému makakan dan. ⁴⁵ Di makakan tô mga ágróggun na góddó, asta tô mga taralumu na ágtandanan. ⁴⁶ Kailangan kannán ni mannanap tun ta balé na igággangan. Di mému piddán yu ni tun ta luwà ka balé. Di mému pantigán tô mga tullan. ⁴⁷ Kailangan padángngané tô langun rubbad i Israel tun ta Kalimudan Ka Kalabé. ⁴⁸ Atin ka duwán ánnà mga rubbad i Israel na góddó duma ákniyu, asta malyag dan na mapil ákniyu ébò mamista katô Kalimudan Ka Kalabé, kailangan patupu tô langun gamama ébò makapil dan ákniyu. Makakan dan katô Kalimudan Ka Kalabé iring katô bánnal na mga rubbad i Israel. Asal di gó makakan tô ándà tupuwi. ⁴⁹ Tô gó tô ágkémun na kailangan ágtumanán katô mga rubbad i Israel, asta tô ánnà mga rubbad i Israel na góddó tun ákniyu.”

⁵⁰ Purisu igbánnal katô langun rubbad i Israel tô igsugù katô Áglangngagán ki Moises asta ki Aaron. ⁵¹ Tô gó tô álló na igpid katô Áglangngagán tô mga rubbad i Israel tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Igpaglimud din sikandan tun ta tagsábbad-sábbad pamilya dan.

13

Ágbággén tô mga tambang kaké gabatà tun ta Áglangngagán

¹ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, ² “Bággé yu kanak tô langun tambang kaké gabatà yu gamama asta tô tambang kaké nati mama katô mga mannanap yu, su kanak sikandan.”

Kalimudan Tingód Ka Pan Na Ándà Pagpatubù

³ Na, igkagi si Moises katô mga manubù, na mà din, “Kailangan di yu kalingawan ni álló ni, su ni gó tô kéwà yu tikud tun ta Ehipto na lugar ka kallang ákniyu. Igpéwà kó katô Áglangngagán ukit katô makasalábbù katulusan din. (Yakó ágkan katô pan na duwán pagpatubù.) ⁴ Ni álló ni tun ta tagnà bulan ka AbibP tô kéwà yu tikud tun ta Ehipto.

⁵ “Purisu atin ka piddán kód katô Áglangngagán tun ta tanà na igóddóan katô mga Canaanhon, mga Hetihanon, mga Amorihanon, mga Hebihanon, asta mga Jebusihanon, kailangan palimudé kó gó ni bulan ni. Tô gó tô tanà na tuu malambò na igtandò katô Áglangngagán tun ta mga kamónaan yu na bággén din ákniyu. ⁶ Dalám ka pittu álló, kan yu tô pan na ándà pagpatubù. Tun ta ikapittu álló, palimudé kó ébò pabantugán yu tô Áglangngagán. ⁷ Dalám ka pittu álló, kan kó katô pan na ándà pagpatubù. Tun ta kaluwagan katô banuwa yu, kailangan ándà gó palang pagpatubù ó pan na duwán pagpatubù. ⁸ Tô álló tô, pénagpát yu ni tun ta mga gabatà yu, na, ‘Gimun ni langun kani ébò kasampátan tô igimu katô Áglangngagán para ákname tô igpéwà ké ikandin tikud tun ta banuwa ka Ehipto.’

⁹ “Ni áglumun yu ni iring na pató tun ta bállad yu ó tun ta bukád yu. Ukit katô kapalimudé yu, di yu ágkalingawan na kailangan ulit-ulitán yu tô mga sugú katô Áglangngagán, su sikandin tô igpéwà ákniyu tikud tun ta banuwa ka Ehipto ukit katô katulusan din. ¹⁰ Purisu palimudé kó kada ámmé tun ta timpo na igsalin katô Áglangngagán.

¹¹ “Igtandò tô Áglangngagán na póddóan kó tun ta tanà na igóddóan katô mga Canaanhon. Atin ka póddóan kó dutun, ¹² bággé yu tun ta Áglangngagán tô mga tambang kaké gabatà yu gamama, asta tô tambang kaké nati mama katô mga mannanap yu, su tô Áglangngagán tô tigatun kandan. ¹³ Atin ka ágpamasusun tô tambang kaké nati mama katô asno yu, tábbus yu ka nati ka karnero. Asal ka di yu tábbusán tô asno, kailangan táppuán yu tô alig din ébò maté. Kailangan tábbusán yu tô mga tambang kaké gabatà yu gamama.

¹⁴ “Atin ka duwán álló na minsà tô gabatà yu na manan ka ágtábbusán yu tô tambang kaké, taba yu sikandan, ‘Igpéwà tô Áglangngagán ákname tikud tun ta banuwa ka Ehipto. Inallang ké, asal ikéwà ké ukit katô katulusan din. ¹⁵ Tô igéllé tô hari na péwà ákname, igmatayan katô Áglangngagán tô mga tambang kaké gabatà gamama katô taga Ehipto, agad tô mga manubù asta tô mga mannanap. Purisu ágbággén ta tun ta Áglangngagán tô langun tambang kaké gabatà ta gamama asta tô mga tambang kaké nati mama katô mga mannanap. Asal ágtábbusán ta tô mga tambang kaké gabatà ta gamama.’ ¹⁶ Ni ágkémun ta ni iring na pató tun ta bállad ta ó tun ta bukád ta, su igpéwà ké katô Áglangngagán tikud tun ta banuwa ka Ehipto ukit katô katulusan din.”

Tô sagulapun asta tô apuy

¹⁷ Tô igpéwà katô hari ka Ehipto tô mga rubbad i Israel, ándà dan pókiti katô Manama tun ta dalan tun ta tanà na igóddóan katô mga manubù na ánggadanan na Filistihanon, agad madani, su igkagi tô Manama, na mà din, “Atin ka dungguan tô mga rubbad i Israel ka gira, mapalin tô panámdám dan, asta lumónód dan tun ta Ehipto.”

¹⁸ Purisu igpid din sikandan na igukit tun ta disyerto dadan tun ta Dagat na Mallutù. Tô igiwà tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, igpid dan tô mga laniban dan agó duwán sumulung kandan.

¹⁹ Igpid i Moises tô mga tullán i Jose, su taganà igtandô tô mga rubbad i Israel ki Jose sayyan na tô gó é lumun dan. Tô ándà pa kamaté si Jose, igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka péwaán kó katô Manama tikud tun ta Ehipto, pid yu tô mga tullán ku.”[¶] ²⁰ Tô igpanó dan tikud tun ta Sucot, igkampo dan tun ta Etam, tun ta ligad katô disyerto. ²¹ Igladé ka álló na iguna tô Áglangngagán kandan ukit katô sagulapun na iring na sumbál ébô kasóddóran dan ka ánda tô sadunan dan. Igladé ka dukilám na iguna sikandin kandan ukit ka apuy na iring na sumbál ébô tumaddó kandan. Purisu ikapanó dan agad álló asta dukilám. ²² Inalayun dan ágkitanán tô sagulapun ka álló, asta tô apuy ka dukilám.

14

Igtalipag dan tun ta Dagat na Mallutù

¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, ² “Kagiya nu tô mga rubbad i Israel na sumuwé dan, asta póddô nu pa róggun sikandan madani tun ta Pihahirot tun ta tángngaan katô Migdol asta Dagat na Mallutù madani tun ta Baalsepon, ³ su manámdám tô hari ka Ehipto na itadin kó, asta di kó makaluwà tun ta disyerto. ⁴ Patággasán ku tô ulu ka hari, asta agtaán kó ikandin. Purisu pabantugánna ukit katô kapanaluwan ku katô hari asta katô mga sundalo din. Kasóddóran katô mga taga Ehipto na sakán tô Áglangngagán.”

Igbánnal katô mga rubbad i Israel tô igsugù ka Manama kandan.

⁵ Tô igulitan tô hari ka Ehipto na igiwà dán tô mga rubbad i Israel, ipalin tô panámdám din asta tô panámdám katô mga opisyaales din tingód katô mga rubbad i Israel, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Manan ka igpéwà ta gó tô mga rubbad i Israel? Ándà dán gó mga állang ta.”

⁶ Na, igtaganà katô hari tô kalesa din na para ka gira asta tô mga sundalo din. ⁷ Igpid din tô ánnám gatus (600) madigár kalesa asta tô duma pa mga kalesa na ágsakayan katô mga opisyaales din. ⁸ Igpátággas katô Áglangngagán tô ulu ka hari, asta iglupug din tô mga rubbad i Israel na igiwà ukit katô kadóppón katô Áglangngagán kandan. ⁹ Iglupig tô langun sundalo katô hari ka Ehipto, agad tô mga igsaké ka kalesa, tô mga igsaké ka kudà, asta tô mga igpanóttanà. Inasabban dan tô mga rubbad i Israel na igkampo madani tun ta Pihahirot tun ta ligad katô Dagat na Mallutù.

¹⁰ Na, tô madani dán tô hari asta tô mga sundalo din, tuu imáddangan tô mga rubbad i Israel, asta igrangin dan katô Áglangngagán. ¹¹ Igkagi sikandan ki Moises, na mà dan, “Manan ka igpid ké ikuna ébô maté ké dini ta disyerto?”

Manan? Ándà dán gó lábbángngan áknami tun ta Ehipto? Sállág nu ka ándin tó inókitan dé! ¹² Yaka nu ágkalingawi tó igkagi dé áknikó tó ándà ki pa panó na dungguan ki kató madat. Igkagiyan dé sikuna, na mà dé, ‘Pabayà kéd na pallang kató mga taga Ehipto.’ Madigár pa gó ka manayun ké móddó na állang ka tandingán kató maté ké tun ta disyerto.”

¹³ Igkagi si Moises kató mga manubù, na mà din, “Yakó ágkamáddangan! Pasarig yu tó panámdám yu, asta sállág yu tó lumun kató Áglangngagán ni álló ni ébò paluwaán kó ikandin. Tó mga taga Ehipto na ágkitanán yu, di yud gó kitanán puman. ¹⁴ Tó Áglangngagán tó manalu kandan, asta ándà dán lumun yu.”

¹⁵ Igkagi tó Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Manan ka ágrangin ka kanak? Kagiya nu tó mga rubbad i Israel na kailangan manayun dan tun tóna.

¹⁶ Tayó nu tó tukád nu asta táddù nu tun ta dagat, asta matángngà tó dagat ébò makapanó tó mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà. ¹⁷ Patággasán ku tó ulu ka mga taga Ehipto ébò lupugán dan tó mga rubbad i Israel. Ukit kani, pabantugánna ukit kató kapanaluwan ku kató hari ka Ehipto asta tó langun sundalo din, agad tó mga ígsaké ka kalesa asta tó mga ígsaké ka kudà.

¹⁸ Kasóddóran kató langun taga Ehipto na sakán tó Áglangngagán ukit ka igtalu ku tó hari dan, tó mga sundalo din na ágsaké ka mga kalesa, asta tó mga ágsaké ka mga kudà.”

¹⁹ Na, tó panaligan ka Manama na guna tun ta mga rubbad i Israel igalin dadan tun ta bókkóg dan. Tó sagulapun na iring na sumbál igalin dadan tun ta bókkóg dan. ²⁰ Igsunnad tun ta tángngaan kató mga sundalo ka taga Ehipto asta mga rubbad i Israel. Tó dukilám dán, tó sagulapun na iring na sumbál inému na apuy na igbággé ka kappawaan tun ta mga rubbad i Israel. Asal tó sagulapun inému na mangittáng tun ta mga taga Ehipto, asta ándà dan ikapadani tun ta mga rubbad i Israel tó dukilám.

²¹ Na, igtayó i Moises tó bállad din, asta igtáddù din tun ta dagat. Igpapíd kató Áglangngagán tó mabákkár karamag tikud tun ta silatan na igladé ka dukilám. Itángngà tó dagat, asta itákkang tó tanà tun ta tángngaan ka dagat.

²² Inému tó dagat na iring na duwa labat tun ta ibang asta tun ta kawanan dan, asta igukit tó mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà tun ta tángngaan kató dagat. ²³ Iglupug tó mga taga Ehipto, agad tó langun sundalo na ígsaké kató mga kalesa dan. Igitur dan kató igukitan kató mga rubbad i Israel tun ta tángngaan kató dagat. ²⁴ Tó ándà pa kasállám, ígsállág tó Áglangngagán kató mga sundalo tikud tun ta sumbál na apuy. Iglimáddang asta iglibug din sikandan. ²⁵ Ikasanggat tó mga ligid kató mga kalesa, asta ágkatággasan dan ágpapalaguy. Igpapagayisé tó mga taga Ehipto, na mà dan, “Miwà kid tikud kannun, su igdapit tó Áglangngagán kandan asta di ki manalu kandan.”

²⁶ Igkagi tó Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Táddù nu puman yan bállad nu tun ta dagat ébò lumónód tó dagat asta katambunan tó mga taga Ehipto.”

²⁷ Purisu igtáddù i Moises tó bállad din tun ta dagat, asta tó ígsállám dán, iglónód tó dagat. Igkinnam tó mga taga Ehipto na malaguy, asal igpasabhan kató Áglangngagán ka dagat. ²⁸ Iglónód tó dagat, asta itambunan tó mga kalesa, tó mga ágsaké kani, asta tó langun sundalo kató hari na iglupug kandan sippang tun ta dagat. Ándà gó palang sábbad na isamà. ²⁹ Asal inému tó dagat na iring na duwa labat tun ta ibang asta tun ta kawanan dan, asta

igukit tō mga rubbad i Israel tun ta matákkang tanà tun ta tángngaan katō dagat.

³⁰ Tō gó tō kapaluwà katō Áglangngagán katō mga rubbad i Israel. Igkita dan tō mga inaté lawa katō taga Ehipto na inanud tun ta ligad ka dagat. ³¹ Tō igkita dan tō katulusan katō Áglangngagán na iggamit din ébō ò dan matalu katō mga taga Ehipto, igpangadap dan kandin. Igsarigan dan tō Áglangngagán asta tō ágsuguánnán din na si Moises.

15

Tō kanta i Moises

¹ Na, igkanta si Moises asta tō mga rubbad i Israel tun ta Áglangngagán. Igkanta dan kani, na mà dan,

“Kantaan ku tō Áglangngagán, su tuu madigár tō kapanaluwan din.

Igantug din tun ta dagat tō mga kudà asta tō mga igsaké kani.

² Tō Áglangngagán tō masarig taradóppón kanak,

asta ágkanta a tingód kandin.

Sikandin gó tō igpaluwà kanak.

Sikandin tō Manama na pangadapán ku,

asta durungán ku sikandin.

Sikandin tō Manama na ágpangadapán katō ámmà ku,

asta pabantugán ku sikandin.

³ Magani tō Áglangngagán,

asta YAHWEH tō ngadan din.

⁴ Igpangantug din tun ta dagat tō mga kalesa asta tō mga sundalo katō hari ka Ehipto.

Ilánnád tō mga opisyaales din tun ta Dagat na Mallutù.

⁵ Itambunan dan katō madalám dagat,

asta ilánnád dan iring na batu tun ta kadalámman ka dagat.

⁶ Áglangngagán, tuu madigár tō katulusan nu.

Ágrupákkán nu tō mga usig nu.

⁷ Tuu madigár tō kapanaluwan nu,

asta igtalu nu tō mga usig nu.

Igpandà nu sikandan tingód katō sókó nu,

iring na apuy na ággóbbó ka ragami.

⁸ Igidup ka, asta ilimud tō dagat.

Igtúndág tō dagat iring na labat.

Igmatággas tō kadalámman katō dagat.

⁹ Igkagi tō usig nu, ‘Lupugán ku sikandan,

kasabban ku, asta ámmáttán ku.

Taladán ku tō mga kaduwánnan dan,

asta sulian ku sikandan.

Tagnusán ku tō kumpulan ku,

asta dadattan ku tō langun dan.’

¹⁰ Asal igidup nu sikandan,

asta itambunan dan ka dagat.

Ilánnád dan tun ta kadalámman katō dagat iring na timággà.

¹¹ Áglangngagán, ándà palang mga ágmanaman na magunawa áknikó!

Ándà palang ugis na tuu madigár iring áknikó!

Ándà palang ássa na duwán katulusan na ágkasalábbuan!

12 Iggamit nu tô ballad nu,

asta iglammád katô tanà tô mga usig dé.

13 Ukit katô ginawa nu na ándà ágtamanán, igpid nu tô mga manubù na igtábbus nu.

Ukit katô bákkár nu, igagak nu sikandan tun ta ugis góddóan nu.

14 Ikadinág tô mga manubù tun ta duma mga banuwa, asta igkárkár dan tingód ka máddang dan.

Tuu imáddangan tô mga Filistihanon.

15 Imáddangan tô mga ágpangulun tun ta Edumea.

Igkárkár tô magani mga manubù tun ta Moab.

Mataló tô langun na igóddô tun ta Canaan.

16 Imáddangan asta igkállas dan.

Áglangngagán, su igkita dan tô matulus áglumun nu,

igtagnáp dan iring na batu,

sippang ka iglabé tô mga sakup nu,

sippang ka iglabé tô mga manubù na igtábbus nu.

17 Piddán nu sikandan asta póddóan nu tun ta pabungan na igsalin nu.

Tô gó tô lugar na igimu nu na góddóan nu, Áglangngagán, tun ta templo na igimu nu.

18 Mangulu tô Áglangngagán sippang tun ta ándà ágtamanán.”

19 Tô gó tô igkanta dan su igukit tô mga rubbad i Israel katô dagat tun ta matákkang tanà. Asal igpalónódan katô Áglangngagán ka dagat tô langun kudà katô hari ka Ehipto, tô mga kalesa asta tô mga sundalo na igsaké na iglupug kandan tun ta tángngaon ka dagat, asta ilánnád dan langun.

Tô kanta i Miriam

20 Na, propeta si Miriam na tábbé i Aaron asta i Moises. Ikgangé din tô tamburin, asta igpatákkás din tô langun ka duma mga gabayi na igpadaging katô mga tamburin asta igsayó. 21 Igkanta si Miriam tun kandan, na mà din, “Kantayi yu tô Áglangngagán ta, su tuu madigár tô kapanaluwan din.

Igantug din tun ta dagat tô mga kudà asta tô mga igsaké kani.”

Tô wayig na mappait

22 Igpíd i Moises tô mga rubbad i Israel, igpanó dan tikud tun ta Dagat na Mallutù, asta igsadun dan tun ta disyerto tun ta Sur. Itálluwan dan igpanó tun ta disyerto, asal ándà wayig na igkita dan. 23 Tô igdunggu dan tun ta Mara, agad duwán wayig, asal ándà dan ikénám su mappait. Purisu igngadanan ni na Mara. 24 Igburáng-buráng^S tô mga manubù ki Moises, asta iginsá sikandan, na mà dan, “Ándin tô inámmán ta?”

25 Purisu igrangin si Moises tun ta Áglangngagán, asta duwán kayu na igpakita katô Áglangngagán kandin. Tô igantug i Moises tô panga ka kayu tun ta wayig, inému tô wayig na madigár ginámmán.

Na, dutun ta Mara duwán igsugù katô Áglangngagán kandan, asta igkinaman din sikandan. 26 Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Atin ka tuu kó maminág kanak, asta lumun yu tô nángngá tun ta saruwan ku, asta mánnal kó katô mga sugù ku, asta tumanán yu tô langun ka palumun ku ákniyu, di ku

sikiyu supakan katô mga bógók na igpapid ku tun ta mga taga Ehipto. Sakán tô Áglangngagán na ágtabang ákniyu ébô kólian tô mga bógók yu.”

²⁷ Na, tô igpanó dan dán tikud tun ta Mara, igdunggù dan tun ta Elim na duwán sapulù duwa (12) mga sánnáp asta kapittuwan (70) mga kayu palmera. Igóddô dan róggun madani tun ta mga sánnáp.

16

Mana asta mga pitó

¹ Igpanó tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Elim, asta igsadun dan tun ta Sin na disyerto tun ta tánggaan ka Elim asta Sinai. Tô igdunggù dan, iglabé tô sábbad bulan^t tikud tun ta kéwà dan tikud tun ta Ehipto. ² Tun ta disyerto, igburáng-buráng dan langun ki Moises asta ki Aaron. ³ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tuu pa madigár ka igmatayan ké katô Áglangngagán tun ta Ehipto, su madigár é ágkakan dé dutun. Asal igpid ké ikiyu diní ta disyerto ébô maté ké langun ukit ka ballus.”

⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Dabuán ku tô pan para ákniyu tikud tun ta langit iring na udan. Kada álló kailangan lumimud tô mga manubù katô pan na nángngà para kannán dan dalám ka sábbad dád álló. Ukit kani, kinnaman ku sikandan ka mánnal dan katô mga sugù ku kandan. ⁵ Sugù yu sikandan na kailangan dublin tô pan na limudán dan tun ta ikannám álló kada linggo.”

⁶ Purisu igkagiyán i Moises asta i Aaron tô langun rubbad i Israel, na mà dan, “Kani ka ágsalláp dán tô álló, kasóddóran yu na tô Áglangngagán tô igpid ákniyu tikud tun ta Ehipto, ⁷ su simag ka sállám, kitanán yu tô séllaán katô Áglangngagán. Igdinág din tô kaburáng-buráng yu tingód kandin. Bánnal na igburáng-buráng kó tingód katô Áglangngagán, ánnà tingód áknami.”

⁸ Igkagi si Moises, na mà din, “Tô Áglangngagán tô mággé ákniyu ka karne kada ágsalláp tô álló, asta mággé ákniyu ka pan kada sállám. Igpaminág sikandin katô kaburáng-buráng yu tingód kandin. Bánnal na igburáng-buráng kó ánnà tingód áknami, asal tingód katô Áglangngagán.”

⁹ Igkagi si Moises ki Aaron, na mà din, “Kagiya nu tô mga manubù, na, ‘Padani kó tun ta saruwan katô Áglangngagán, su igpaminág din tô kaburáng-buráng yu.’”

¹⁰ Róggun igkagi si Aaron katô mga manubù, igsállág dan tun ta disyerto. Igkita dan tô séllaán katô Áglangngagán tun ta sagulapun na igtákkás kandan.

¹¹ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, ¹² “Igdinág ku tô kaburáng-buráng katô mga sakup ku. Kagiya nu sikandan na kani ka ágkasalláp dán, tanggapán dan tô karne, asta simag ka sállám, tanggapán dan tô pan na nángngà para kandan. Purisu kasóddóran dan na sakán tô Áglangngagán na Manama dan.”

¹³ Tô ágkasalláp dán tô álló, marapung tô mga pitó na igdunggù, asta igsunnad tô mga pitó tun ta kaluwagan katô kampo dan. Tô igsállám dán, duwán damur tun ta kampo dan.

^t **16:1** 16:1 Sábbad bulan, ó tun ta ikasapulù lima (15) álló tun ta ikaduwa bulan. Igiwà dan tikud tun ta Ehipto ka ikasapulù áppat (14) álló tun ta una bulan. Igsulat ni tun ta Exodo 12:6.

14 Na, tô itákkang dán tô damur, duwán igkita dan na marénták, manipis asta mapputi tun ta kaluwagan ka tanà. 15 Tô igkita dan, igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin ni?”

Igkagi si Moises kandan, na mà din, “Ni gó tô igbággé katô Áglangngagán ákniyu ébô kannán yu. 16 Igsugù tô Áglangngagán na kailangan limudán yu langun tô ágkailanganán yu. Limud kó ka duwa litro para katô tagsábbad-sábbad manubù tun ta pamilya yu.”

17 Purisu igbánnal tô mga rubbad i Israel. Duwán mga manubù na iglimud ka dakál, asta duwán mga manubù na iglimud ka délák dád. 18 Asal tô igtáppang dan kani, tô iglimud ka dakál, ándà kasobrayi, asta tô iglimud ka délák, ándà kakulangi. Nángngà tô iglimud para katô tagsábbad-sábbad manubù.

19 Na, igkagi si Moises kandan, na mà din, “Yakó ágsamà para ka simag.”

20 Asal duwán gó mga manubù na ándà paminág ki Moises, asta duwán igsamà dan para ka simag. Asal tô sállám dán, igulád asta imawù. Purisu isókó si Moises kandan.

21 Kada sállám iglimud tô tagsábbad-sábbad pamilya katô ágkailanganán dan. Asal tô igménit dán tô álló, itunó tô isamà tun ta tanà.

22 Tun ta ikannám álló, iglimud dan tô dubli, su duwán áppat litro para katô tagsábbad-sábbad manubù. Purisu igsadun tô mga ágpangulun tun ki Moises, asta igulit dan kandin. 23 Igkagi si Moises, na mà din, “Simag tô ikapittu álló, asta igsugù tô Áglangngagán na tô ikapittu álló, tô gó é álló ka kapaginawa. Ándà ássa lumun ta kannà pangadapán ta sikandin. Purisu lutù yu asta óméng yu tô ágkadigárran yu, asta tagù yu tô samà para kannán yu ka simag.”

24 Purisu igtagù dan sippang simag, magunawa katô igsugù i Moises kandan. Pagkasimag, madigár pô tô igsamà dan, su ándà uláddi asta ándà kamawù. 25 Igkagi si Moises, na mà din, “Ni gó tô kannán yu ni álló ni, su ni gó tô álló ka kapaginawa ébô pabantugán ta tô Áglangngagán. Ándà ágkakan na kitanán yu tun ta tanà ni álló ni. 26 Limud yu tô ágkakan dalám ka ánnám dád álló, asal tô ikapittu álló tô álló ka kapaginawa ta. Ándà ágkakan na kitanán yu tun ta tanà.”

27 Na, agad tun ta ikapittu álló, duwán duma mga manubù na igpamasak katô ágkakan. Asal ándà gó igkita dan. 28 Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Manan ka ándà kó bánnal katô mga sugù ku asta mga kagi ku? 29 Manan ka ándà dan ikagpát na igsalinna katô ikapittu álló ébô paginawa dan? Tô gó tô gunayan na dubli tô ágkakan na ágbággén ákniyu tun ta ikannám álló ébô duwán nángngà para katô duwa álló. Dalám ka álló ka kapaginawa, kailangan tumónnók kó. Yakó áglimud katô ágkakan tun ta ikapittu álló.”

30 Purisu igpaginawa tô langun manubù tun ta ikapittu álló.

31 Iingadanan dan tô ágkakan na mana. ^u Mapputi ni iring na marénták lisu, asta tô nanam iring katô pan na igbaláttan ka tánnáb.

32 Igkagi si Moises, na mà din, “Igsugù tô Áglangngagán na kailangan taguán ta tô duwa litro ka mana para katô mga rubbad ta ébô makita dan tô ágkakan na igbággé din áknita tun ta disyerto pángnga igpid sikandin áknita tikud tun ta banuwa ka Ehipto.”

^u 16:31 16:31 Tô kóbadan ka mana, “Ándin ni?” Ahaán tô Exodo 16:15.

³³ Igkagiyan i Moises si Aaron, na mà din, “Kangé nu tô bangà, asta dalám nu tô duwa litro ka mana. Tagù nu ni tun ta saruwan katô Áglangngagán ébô duwán pa ágakitaan para katô mga rubbad ta.”

³⁴ Igbánnal si Aaron katô igsugù katô Áglangngagán ki Moises. Igtagù din ni bangà tun dalám katô kaban tingód katô kasabotan ka Manama kandan.^V ³⁵ Mana tô igkan katô mga rubbad i Israel dalám ka kappatan (40) ámmé sippang ka igóddô dan tun ta banuwa ka Canaan. ³⁶ Na, tô pagtáppang na iggamit dan, duwán gó duwa litro.

17

Wayig tikud tun ta batu

¹ Igiwà tô mga rubbad i Israel tun ta tanà na igngadanan Sin, asta igalin-alin dan igkampo tun ta igsuguan katô Áglangngagán kandan. Tô igdunggu dan tun ta Repidim, ándà wayig na igkita dan para inámmán dan. ² Purisu igburáng-buráng dan dán puman, asta igkagi sikandan ki Moises, na mà dan, “Bággéyí ké ka wayig ébô duwán inámmán dé.”

Igkagi si Moises kandan, na mà din, “Manan ka ágburáng-buráng kó kanak? Manan ka ágkinmanan yu gó tô Áglangngagán?”

³ Asal su tuu ágkatákkangan tô mga manubù, marag dan ágburáng-buráng ki Moises, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Manan ka igpid ké ikuna tikud tun ta banuwa ka Ehipto? Malyag ka na maté ké ukit ka tákkang, agad tô mga gabatà dé asta tô mga mannanap dé?”

⁴ Na, igrangin si Moises katô Áglangngagán, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pamánnun ku ni mga manubù? Masiggad ikandan timbagán ka batu ébô matéya.”

⁵ Igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Pid nu tô tukád nu na iglagpás nu katô Wayig ka Nilo. Limud nu tô mga ágpangulun katô mga rubbad i Israel, asta sadun ka tun tóna kandan. ⁶ Mangatta ákniyu tun ta dakál batu tun ta Sinai.^W Lagpás nu tô batu, asta marus tô wayig ébô duwán ginámman katô mga manubù.”

Igbánnal i Moises tô igsugù kandin róggun ágsállág tô mga ágpangulun ka mga rubbad i Israel.

⁷ Iugnadanan i Moises tô lugar na Masa^X asta Meriba,^Y su igburáng-buráng tô mga manubù ki Moises, asta igkinmanan dan tô Áglangngagán ukit katô igkagi dan, na mà dan, “Dumóppón tô Áglangngagán áknita, ó dì?”

Igpanalu dan katô mga Amalekanhon

⁸ Na, tô igkampo tô mga rubbad i Israel tun ta Repidim, igsulung tô mga Amalekanhon kandan. ⁹ Igkagi si Moises ki Josue, na mà din, “Tawar nu tô mga manubù, asta atu kó katô mga Amalekanhon. Simag, tumindágga tun datas katô pabungan, asta mawidda katô tukád na igbággé ka Manama kanak.”

¹⁰ Purisu igbánnal si Josue katô igkagi i Moises kandin. Igpíd din tô mga manubù ébô atuwán dan tô mga Amalekanhon. Igsadun si Moises, si Aaron, asta si Hur tun datas katô pabungan. ¹¹ Róggun igtayó pa i Moises tô tukád

^V 16:34 16:34 Tingód katô mga igdalám katô kaban, ahaán tô Hebreo 9:4. ^W 17:6 17:6 Sinai, ó Horeb na ássa ngadan ka Sinai. ^X 17:7 17:7a Tô kóbadan ka Masa, “kinmananan.” ^Y 17:7 17:7b Tô kóbadan ka Meriba, “ágburáng-burángngan.”

din, igpanalu tô mga rubbad i Israel. Asal róggun igpasunnad din tô tukád din, igpanalu tô mga Amalekanhon. ¹² Na, su ibállé dán tô mga bállad i Moises, igkangé si Aaron asta si Hur ka batu ébô munsad si Moises. Igtindág si Aaron asta si Hur tun ta kilidan din, asta igtayó dan tô mga bállad i Moises. Igpanayun dan igtayó kani sippang ka igsalláp tô álló. ¹³ Purisu tô langun Amalekanhon igipánnas i Josue asta tô mga kadumaan din.

¹⁴ Na, igkagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Sulat nu ni tun ta libro, asta ulit nu ni ki Josue. Ipánnasán ku tô langun Amalekanhon ébô kalingawan sikandan ka ándà ágtamanán.”

¹⁵ Igimu i Moises tô góbbówanan katô ágbággén tun ta Manama, asta ingnadan din ni na “Tô Áglangngagán gó tô bandera ku.” ¹⁶ Igkagi sikandin, na mà din, “Igtayó tô bandera katô Áglangngagán! Purisu atuwan katô Áglangngagán tô mga Amalekanhon ka ándà ágtamanán.”

18

Igahà i Jetro si Moises

¹ Na, si Jetro na utang i Moises asta parì tun ta Midian, ikadinág sikandin tingód katô langun na iglumu ka Manama ki Moises asta katô mga rubbad i Israel. Ikadinág sikandin na igpéwà katô Áglangngagán sikandan tikud tun ta banuwa ka Ehipto. ² Purisu igsadun sikandin tun ki Moises. Igpíd din si Sefora na sawa i Moises na taganá igpóddô i Moises tun ta Midian. ³ Igpíd pagsik i Jetro tô duwa gabatà i Moises. Si Gerson^Z tô ngadan katô tambang kaké batà din, su tô ipamasusu sikandin, igkagi si Moises, na mà din, “Ánnà a taga kannun.” ⁴ Si Elieser^a tô ngadan katô adi, su tô ipamasusu sikandin, igkagi si Moises, na mà din, “Igtabanganna katô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ku, asta igpaluwà a tikud tun ta bállad katô hari ka Ehipto.”

⁵ Si Jetro, tô sawa i Moises, asta tô mga gabatà din igsadun tun ki Moises tun ta disyerto, su igóddô pa sikandin asta tô mga rubbad i Israel madani tun ta pabungan na igsunnadan ka Manama. ⁶ Duwán igulit ki Moises, na mà din, “Igdunggù dán tô utang nu na si Jetro, tô sawa nu, asta tô duwa gabatà yu gamama.”

⁷ Purisu igsumar si Moises katô utang din. Iglingkóód asta igadák si Moises kandin. Igpakumustaé dan, asta igahu dan tun ta tulda i Moises. ⁸ Igulitan i Moises sikandin tingód katô langun ka iglumu katô Áglangngagán katô hari ka Ehipto asta mga sakup din ébô tabangan tô mga rubbad i Israel. Igulitan din tingód ka mga kahirapan na inókitan dan tun ta dalan, asta tingód katô kapéwà katô Áglangngagán kandan. ⁹ Idayawan si Jetro tingód katô langun na iglumu katô Áglangngagán para katô mga rubbad i Israel ébô makaluwà dan tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto. ¹⁰ Igkagi sikandin, na mà din, “Durungán tô Áglangngagán su igpaluwà kó ikandin tikud tun ta bállad katô hari ka Ehipto asta mga sakup din! ¹¹ Ikasóddórrad na tuu pa matulus tô Áglangngagán ka tandingán tun ta langun ka ássa mga ágmanaman, su igpaluwà din tô mga sakup din tikud tun ta bállad katô mga taga Ehipto na ágpallayat-layat asta ágpahirap kandan.”

^Z **18:3** 18:3 Tingód katô ngadan Gerson, ahaán tô Exodo 2:22. ^a **18:4** 18:4 Tô ngadan Elieser, iring katô kagi ka Hebreo, “igtabanganna katô Manama.”

¹² Na, iggóbbó i Jetro tô mga mannanap na igbággé din katô Manama. Iglimud si Aaron asta tô mga ágpangulun katô mga rubbad i Israel, asta igkan dan дума ki Jetro tun ta saruwan ka Manama.

Igkagiyan i Jetro si Moises

¹³ Pagkasimag, igusay i Moises tô mga manubù. Igsadun dan tun kandin tikud tun ta sállám sippang ka ágkasalláp dán tô álló.

¹⁴ Tô ikakita tô ugang i Moises katô langun ka áglumun i Moises, igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka sikuna dád tô gusay katô langun manubù? Ánnà nángngà ni! Igangat dan katô kósay nu kandan tikud tun ta sállám sippang ka ágkasalláp tô álló!”

¹⁵ Igtaba si Moises, na mà din, “Gimun ku ni su ágsadun gó tô mga manubù dini kanak ébò makasóddór dan katô kakalyag ka Manama na bállán dan.

¹⁶ Atin ka ágpasamuké tô mga manubù, sakán tô rumuud kandan, asta gulitan ku sikandan ka ándin tô mga sugù asta kakalyag katô Manama.”

¹⁷ Igkagi tô ugang i Moises, na mà din, “Dì madigár ni áglumun nu! ¹⁸ Mabállé ka gó, asta mabállé tô mga manubù. Tuu gó mabággat ni ka sábbad nu dád! Dì mému ka sábbad nu dád tô musay. ¹⁹ Na, paminág ka kanak. Kagiyan ku sikuna ka ándin tô madigár lumun nu. Mólà pa ka tabangan ka katô Manama! Madigár ka sikuna tô taratapid^b para katô mga manubù tun ta saruwan ka Manama. Pid nu tun kandin tô mga problema dan. ²⁰ Tinurù nu kandan ka ándin tô mga sugù asta kakalyag katô Manama. Pénagpát nu kandan ka ándin tô madigár ágkémun dan asta áglumun dan. ²¹ Asal salin nu tô ágkasarigan mga manubù na duwán kapandayan, tô mga ágrespeto katô Manama, asta tô dì ágkapid ka tandan. Imu nu sikandan na ágpangulun katô mga sábbad mararan (1,000) manubù, ágpangulun katô mga sábbad gatus (100) manubù, ágpangulun katô mga kaliman (50) manubù, asta ágpangulun katô mga sapulù (10) manubù. ²² Sikandan tô makatabang katô mga manubù ukit katô kósay dan. Atin ka duwán kaso na tuu mahirap, tô gó tô papiddán dan tun áknikó. Asal sikandan gó tô musay katô mga kaso na dì mabággat. Mému malumák tô mga áglumun nu, su makatabang dan áknikó. ²³ Atin ka tumanán nu ni ágkagin ku, asta atin ka ni gó tô sugù ka Manama áknikó, makatiis ka, asta makóli ni mga manubù na masuné tô pusung dan.”

²⁴ Igpaminág si Moises katô ugang din, asta igbánnal din tô igkagi kandin. ²⁵ Igsalin i Moises tô mga manubù na duwán kapandayan tun ta langun rubbad i Israel, asta igimu din sikandan na ágpangulun katô mga manubù. Igimu din sikandan na ágpangulun katô mga sábbad mararan (1,000) manubù, ágpangulun katô mga sábbad gatus (100) manubù, ágpangulun katô mga kaliman (50) manubù, asta ágpangulun katô mga sapulù (10) manubù. ²⁶ Inalayun dan gusay katô mga manubù. Igpapid dan tô mga kaso na tuu mahirap tun ki Moises, asal sikandan tô igusay katô mga kaso na dì mabággat.

²⁷ Na, ándà kadugé, igtananan i Jetro si Moises, asta iguli tun ta kandin banuwa.

19

Igpakita tô Áglangngagán tun ta pabungan ka Sinai

^b 18:19 18:19 Taratapid, ó tarausay (tigpataliwala).

¹ Na, tō iglabé tō duwa bulan^c ensakto tikud tun ta kéwà dan tikud tun ta banuwa ka Ehipto, igdunggu dan tun ta disyerto na inggadanan na Sinai. ² Igpanó dan tikud tun ta Repidim, igsadun dan tun ta lindig katò pabungan ka Sinai, asta igkampo dan.

³ Na, igitikáddág si Moises tun ta pabungan ébò madani tun ta saruwan katò Manama. Igtawar tō Áglangngagán ki Moises tikud tun ta pabungan, na mà din, “Ni gó tō kagin ku katò mga rubbad i Israel,^d ⁴ ‘Igkita yu tō iglumu ku tun ta mga taga Ehipto. Isóddóran yu na igpid ku sikiyu tun ta madani ku, iring katò kapid katò banug katò pispis din tun ta mga pakpak din. ⁵ Atin ka mánnal kó kanak asta tumuman kó katò kasabotan ku tun ákniyu, imun ku sikiyu na mga manubù na igsalin ku tun ta langun manubù, su sakán tō tigatun katò tibuk banuwa. ⁶ Imun ku sikiyu na kanak mga manubù tun ta pagpangulu ku ébò pabantugánna ikiyu tun ta langun banuwa. Na, ulit nu ni igkagi ku tun ta mga rubbad i Israel.’”

⁷ Purisu igtupang si Moises, iglimud din tō mga ágpangulun, asta igulitan din sikandan katò igkagi katò Áglangngagán kandin. ⁸ Igpadangngané dan langun igtaba, na mà dan, “Bánnalán dé tō langun sugù katò Áglangngagán.”

Purusu igulit si Moises katò Áglangngagán ka ándin tō igtaba dan. ⁹ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Madunna diyan áknikó ukit ka mangittáng sagulapun ébò makadinág tō mga manubù ka tumóngkô a áknikó. Purisu inalayun dan sumarig áknikó.”

Igulitan i Moises tō Áglangngagán katò igkagi katò mga manubù. ¹⁰ Igkagi tō Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tupang ka tun ta mga manubù, asta ni álló ni asta simag, pataganà nu sikandan ébò mangadap dan kanak. Kailangan labaan dan tō umpak dan. ¹¹ Kailangan tumaganà dan ka di pa dumunggu tō ikatállu álló, su sumunnadda tun ta pabungan ka Sinai róggun na sumállág tō langun dan. ¹² Pému nu tō mga pató tun ta lindig katò pabungan ébò di lumapas tō mga manubù tun ta pabungan. Kagiya nu sikandan na di dan tumikáddág tun ta pabungan. Di gó mému awidan dan tō lindig katò pabungan, su matayan gó tō di mánnal. ¹³ Agad manubù asta mannanap, ka lumapas dan katò pató tun ta pabungan, kailangan timbagán dan ka batu ó panaán dan ébò maté, su di mému awidan yu tō lumapas katò pató. Kailangan lumili tō mga manubù katò pabungan sippang ka idupán tō trumpeta. Atin ka dinággán dan tō trumpeta, kailangan malimud dan tun ta lindig katò pabungan.”

¹⁴ Na, igtupang si Moises katò pabungan, asta igpataganà din tō mga manubù ébò mangadap dan. Iglabaan dan tō mga umpak dan. ¹⁵ Igkagiyan i Moises sikandan, na mà din, “Taganà kó para katò ikatállu álló, asta yakó ágpalayuké.”

¹⁶ Tō igsállám dán tō ikatállu álló, tuu igkilat asta igkirám tun ta pabungan. Igsunnad tō mangittáng sagulapun tun ta pabungan. Igdinág dan tō mabákkár dagingán katò trumpeta, asta igkárkár dan langun tingód ka máddang dan. ¹⁷ Igpid i Moises tō mga manubù tikud tun ta kampo dan ébò sumumar katò Manama. Igtindág dan tun ta lindig katò pabungan. ¹⁸ Ándà kakitayi tō pabungan su isidalungan katò mangittáng ábbál, su igsunnad tō

^c 19:1 19:1 Duwa bulan, ó tun ta una álló tun ta ikatállu bulan. Igiwà dan tikud tun ta Ehipto ka ikasapulú áppat (14) álló katò una bulan. Igsulat ni tun ta Exodo 12:6. ^d 19:3 19:3 Israel, ó Jacob. Si Jacob tō taganà ngadan i Israel.

Áglangngagán na iring na bónnóng ka apuy. Ibatun tô ábbál iring na ábbál na ágtikud tun ta dakál ággóbbówanan. Tuu igkálláng-kálláng tô tibuk katô pabungan. ¹⁹ Tô tuu pa igmabákkár tô dagingán katô trumpeta, igkagi si Moises, asta mabákkár tô kataba katô Manama iring na dalágdág ka kilat. ²⁰ Igsunnad tô Áglangngagán tun ta bówwó katô pabungan ka Sinai, asta igtawar din si Moises na madun tun datas ta pabungan. Purisu igtikáddág si Moises.

²¹ Iggagi tô Áglangngagán ki Moises, na mà din, “Tupang ka, asta sugù nu tô mga manubù ébô dì dan lumapas katô pató. Dì mému tumikáddág dan ébô sumállág dan kanak, su maté tô lumapas. ²² Agad tô mga parì na ágpapani kanak, kailangan palinis dan agó matayan ku sikandan.”

²³ Iggagi si Moises katô Áglangngagán, na mà din, “Asal dì tumikáddág tô mga manubù, su taganà ka igkagi kandan na dì mému. Iggagi nu kanak na imun ku tô pató ébô dì makapadani tô mga manubù tun ta pabungan.”

²⁴ Asal igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Tupang ka pa, asta tikáddág ka puman na tákkássan i Aaron. Asal yaka nu ágpapalasi tô mga parì asta tô duma mga manubù ébô tumikáddág dan agó supakan ku sikandan.”

²⁵ Purisu igtupang si Moises tun ta mga manubù, asta igulitan din sikandan katô igkagi katô Áglangngagán.

20

Tô Sapulù Mga Sugù

¹ Ni gó tô igkagi katô Manama tun ta mga manubù, na mà din, ² “Sakán tô Áglangngagán na Manama yu. Igpaluwà a ákniyu tikud tun ta kallang ákniyu tun ta banuwa ka Ehipto.

³ “Yakó ágpangadap katô ássa mga ágmanaman. Sakán dád gó tô pangadapán yu.

⁴ “Yakó gimu katô ágmanaman iring na bónnóng ka agad ándin tun ta langit, tun ta banuwa, ó tun ta dalám ka dagat. ⁵ Yakó ágpangadap asta áglingkóód kanan, su sakán dád tô Áglangngagán na Manama yu. Diya pabayà katô mangadap katô ágmanaman. Supakan ku tô méllé kanak, asta supakan ku tô mga gabatà din asta mga rubbad din sippang tun ta apù ka abul. ⁶ Asal tô mga manubù na ágginawa kanak asta ágbánnal katô mga sugù ku, tô gó é inalayun ku ginawaan sippang tun ta mga mararan karubbdan.

⁷ “Yakó ágtawang ággagi tingód katô ngadan katô Áglangngagán na Manama yu, su supakan ku tô manubù na tumawang kumagi tingód katô ngadan ku.

⁸ “Tuman yu tô ágkémun tingód katô álló ka kapaginawa, su tuu ugis tô álló ka kapaginawa. ⁹ Makalumu kó dalám ka ánnám álló. ¹⁰ Asal tô ikapittu álló, tô gó é álló ka kapaginawa yu ébô pangadapán yu tô Áglangngagán na Manama yu. Tun ta álló ka kapaginawa, yakó áglumu, agad sikiyu, tô mga gabatà yu, tô mga taratabang yu, tô mga mannanap yu, asta tô ássa mga manubù na góddó tun ákniyu. ¹¹ Dalám ka ánnám álló, igimu ku tô langit, tô tanà, tô dagat asta tô langun-langun. Asal igpaginawa a tun ta ikapittu álló. Purisu igimu ku na madigár asta ugis tô álló ka kapaginawa.

¹² “Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà ébô kumallayat tô kantayan yu diyen ta tanà na bággén ákniyu katô Áglangngagán na Manama yu.

¹³ “Yakó ágmaté.

14 “Yakó áglibug.

15 “Yakó ágtakó.

16 “Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu.

17 “Yakó ágkasabuan ka balé katô unawa yu manubù. Yakó ágkasabuan ka sawa katô unawa yu manubù, mga taratabang din, baka din ó asno din, ó agad ándin tô kaduwánnan katô unawa yu manubù.”

Ni Libro Tingód Ki Jonas

Una Basan

Si Jonas tó propeta ka Manama. Sikandin tó batà i Amitai na taga Gat na sakup ka Ofer. Ahaán tó 2 Mga Hari 14:25.

Na, igsulat kannun ta libro ni tó inókitan i Jonas na sábbad propeta na igsuwé katô ágpalumun katô Manama kandin. Igpasadun ka Manama si Jonas tun ta dakál lunsud ka Ninibe ébô mulit-ulit katô kagi ka Manama, su papiddán ka Manama tó supak tun ta mga taga Ninibe tingód katô dakál salà dan. Ni lunsud ka Ninibe góddóan katô mga gusig ka mga rubbad i Israel.

Na, tó kakalyag i Jonas na supakan katô Manama tó mga taga Ninibe. Tó gó tó gunayan na ándà sikandin nunug ka Manama asta ándà sadun, su panámdám din na atin rumákkád dan, di dan supakan ka Manama. Purisu igsagay sikandin ébô makapadiyù pád tikud tun ta Manama.

Na, igpapiddan ka Manama si Jonas ka mabággat karasayan. Tingód katô inókitan din, igbánnal sikandin katô Manama asta igsadun tun ta Ninibe. Igulit-ulitan din tó mga taga Ninibe na kailangan rumákkád katô salà dan tun ta Manama. Purisu igrákkád sikandan. Asal tuu isókó si Jonas su kakalyag din na supakan katô Manama sikandan.

Bánnal tó inókitan i Jonas su igkagi si Jesus tingód ki Jonas. Ahaán tó Mateo 12:39-41 asta tó Lucas 11:29-32.

Na, tó lunsud ka Ninibe tapé igimu i Nimrod na sábbad apù abul i Noe. Ahaán tó Genesis 10:8-12. Basan yu tó tingód ka madat mga iglumu katô mga taga Ninibe tun ta Nahum kapitulo 2 asta kapitulo 3. Tingód ka Ninibe, ahaán tó Sofonias 2:13-15.

Na, ukít kani kantayan i Jonas, isóddóran ta na tó kakalyag ka Manama é matuman, ánnà tó áknita kakalyag, su tó langun nit banuwa tun ta bállad katô Manama. Isóddóran ta pagsik na tuu dakál tó ginawa asta kédu katô Manama tun ta mga manubù, asta pasinsiyaan din tó rumákkád katô salà, agad ándin tó ilumu.

Ándà bánnal si Jonas katô Manama

¹ Na, duwán sábbad álló igkagi tó Áglangngagán ki Jonas na batà i Amitai, na mà din, ² “Panó ka, sadun ka tun ta Ninibe tó dakál lunsud, asta sapadi nu tó mga taga Ninibe, su isóddóran ku na tuu dán madat tó áglumun dan.”

³ Asal ándà sadun si Jonas tun ta lunsud ka Ninibe. Igplano baling sikandin na madun tun ta banuwa ka Espanya* ébô makapadiyù pád tikud tun ta Áglangngagán. Purisu igsadun sikandin tun ta Jopa, asta ikakita sikandin ka barko na madun tun ta Espanya. Na, igbággé din tó plite, asta igsaké sikandin duma katô mga taralumu tun ta barko, su kéman din ka makapadiyù tikud tun ta Áglangngagán.

⁴ Asal tó tun dan dán ta dagat, igpapiddan dan katô Áglangngagán ka tuu mabákkár karamag asta magdakál mga balud, asta masig masirá tó barko. ⁵ Purisu imáddangan tuu tó mga taralumu. Igpédu-édu tó tagsábbad-sábbad tun

* 1:3 1:3 Tarsis tó taganà ngadan katô banuwa ka Espanya.

ta kandan mga ágmanaman, asta igpangantug dan tô mga piniddan dan tun ta dagat ébô ágmanan tô barko asta di malánnád. Asal si Jonas igdággâ dutun ta sunu tun dalám katô barko, asta tuu italáp sikandin ka katudug.

⁶ Na, ikitaan sikandin katô kapitan ka barko, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka ágtudug ka dalám kani kadattan ta? Ánnó ka, asta pamuyú ka ka tabang katô áknikó manama agó kéduwan sikandin áknita ébô di ki maté!”

⁷ Na, igpatóngkéé tô mga taralumu, na mà dan, “Bé kód! Rumipa ki ébô kasóddóran ta ka sadan tô gunayan kani kadattan.”

Purisu igripa dan, asta tô ngadan i Jonas tô ipudutan. ⁸ Na, iginsà dan si Jonas, na mà dan, “Sikuna tô gunayan kani kadattan? Manan ka kannun ka? Anda banuwayi é igtikudan nu? Ándin manubui é igtikudan nu?”

⁹ Igtaba si Jonas, “Sakán é sábbad Hebreo. Ágpangadapán ku tô Áglangngagán na Manama tun datas ta langit na igimu katô dagat asta katô tanà.”

¹⁰ Na, igulit si Jonas kandan na kéman din ka makapadiyú sikandin tikud tun ta Áglangngagán.

Purisu tuu imáddangan sikandan, asta igkagi dan ki Jonas, “Makamáddang gó ni iglumu nu!”

¹¹ Na, tuu dán ágdakál tô mga balud. Purisu igkagiyan dan si Jonas, na mà dan, “Mánnun dé sikuna ébô sumódô ni mabákkár karamag na ágpíd kani magdakál balud?”

¹² Igtaba si Jonas, na mà din, “Antugga tun ta dagat ébô sumódô tô magdakál balud, su isóddóran ku na sakán é gunayan kani dakál kadattan na igdunggú ákniyu.”

¹³ Na, ándà nunug tô mga taralumu, asal igággár-ággár dan baling ágbugsay sippang katô ágkémú dan ébô mapíd pád tô barko tun ta ligad ka dagat. Asal ándà dan ikému su tuu ágmabákkár tô karamag. ¹⁴ Purisu igpédu-édu dan katô Áglangngagán, na mà dan, “Áglangngagán, yaka ágsupak ákname tingód katô kamaté dé kani manubù ni, su sikuna, Áglangngagán, tô igpapid kani tingód ka kakalyag nu.”

¹⁵ Na, igánnat dan si Jonas. Igantug dan tun ta dagat. Igtigkarun dád igsódô tô magdakál balud. ¹⁶ Purisu tuu imáddangan tô mga taralumu tun ta Áglangngagán, asta igpangadap dan kandin ukit katô mannanap na igbággé asta iggóbbó dan tun ta saruwan din, asta duwán mga igtandó dan kandin.

¹⁷ Na, tô igtantug si Jonas tun ta dagat, igpalámmád katô Áglangngagán ka tuu dakál sáddà. Dutun si Jonas ta gátták katô sáddà dalám ka tállu álló asta tállu dukilám.

2

Igdasal si Jonas

¹ Na, róggun si Jonas tun dalám katô gátták katô sáddà, igdasal sikandin tun ta Áglangngagán na Manama na ágpangadapán din, na mà din,

² “Áglangngagán, tô dutunna ta karasayan, igtawarra áknikó, asta igtaba ka kanak.

Agad madaniya tun ta góddóan ka mga inaté, igpédu-éduwa tun áknikó, asta igpaminággá ikuna.

³ Igantugga ikuna tun ta madalám dagat,

ilibutanna katô dagat,
 asta itambunanna katô mga magdakál balud na igpapid nu.

⁴ Igpanámdámma na igpapadiyù a ikuna,

asta diya muman makasadun tun ta ugis templo nu.

⁵ Ilánnádda tun ta dagat,

tuuwa itambunan katô dagat,

asta itángngás ni ulu ku katô mga sigbát ka dagat.

⁶ Ilánnádda sippang tun ta ágpónsadan katô mga pabungan tun dalám ka dagat.

Tô milánnádda, duwán ikadalang kanak, asta kéman ku na diyad
 makaluwà.

Asal Áglangngagán na Manama na ágpangadapán ku,

igpid ka kanak na manté tikud tun ta kadalámman.

⁷ Áglangngagán, tô igriyuwa na masiggad maté,

isampáttan ku sikuna.

Purisu igdasalla áknikó

asta igpaminág ka kanak tun ta ugis templo nu.

⁸ Na, tô mga manubù na ágpangadap katô mga ágmanaman na ándà ágpulusán,

ágtanan dan áknikó na makatabang pád kandan.

⁹ Asal sakán, kumanta a asta dumurungnga áknikó.

Mangadappa áknikó ukít ka mannanap na bággén ku áknikó asta góbbón.

Tumanán ku tô mga igtandô ku áknikó.

Áglangngagán, tikud tun áknikó tô kaluwaan!"

¹⁰ Na, igpapid katô Áglangngagán tô sáddà na luwaán si Jonas tun ta ligad ka dagat.

3

Si Jonas dutun ta Ninibe

¹ Na, igkagi puman tô Áglangngagán ki Jonas, na mà din, ² "Panó ka. Sadun ka tun ta Ninibe tô dakál lunsud, asta ulit-ulit nu tun ta mga manubù tô kagi ku na igsarig ku áknikó."

³ Purisu igbánnal si Jonas katô Áglangngagán, asta igsadun sikandin tun ta Ninibe. Ni Ninibe tuu dakál lunsud, su mga tállu álló ágpanón yan pa makadunggù dutun ágbaluy. ⁴ Tô una álló katô kapanó i Jonas tun ta lunsud, igullaó sikandin, na mà din, "Kappatan dád man álló, dadattan dán ni lunsud ka Ninibe!"

⁵ Na, tô langun manubù na góddô tun ta Ninibe igbánnal katô Manama. Purisu tô langun manubù, tikud tun ta mallayat é kamanubuan sippang tun ta mabbabà é kamanubuan, igpuwasa asta igumpak dan katô óggét na gimun sako na pató katô karákkád dan.

⁶ Na, tô mikadinág tô harì ka Ninibe, igtananan din tô gunsadanan din, iglusut din tô kapa din, igumpak sikandin katô óggét na gimun sako, asta igunsad tun ta abu. ⁷ Na, igpapid din tô pasóddór tun ta mga manubù na góddô tun ta Ninibe, na mà din, "Ni gó tô sugù katô harì asta mga opisyaales din, na di mému kuman asta minám tô langun ka manubù, agad tô mga baka asta tô mga karnero. ⁸ Asal kailangan mumpak tô langun manubù katô óggét na gimun sako, asta tambunan tô langun baka asta mga karnero katô óggét na gimun sako. Tô langun manubù kailangan tuu pédu-édu dumasal tun ta Manama, asta sumugban katô madat áglumun dan asta katô kamaté dan ka

manubù ⁹ agó mapalin pa tô plano katô Manama. Mólà pa ka dì dán tuu masókó sikandin áknita, asta dì ki maté!”

¹⁰ Na, tô migkita ka Manama tô iglumu dan, asta tô igsugban sikandan katô mga madat áglumun dan, inéduwan tô Manama kandan, asta ándà din panayuni tô supak na papiddán din pád kandan.

4

Tô sókó i Jonas asta tô kédu katô Áglangngagán

¹ Asal si Jonas tuu iranu tingód katô karákkád dan, asta isókó sikandin.

² Purisu igdasal sikandin tun ta Áglangngagán, na mà din, “Áglangngagán, ituman dán tô igkagi ku tô dutunna pa ta banuwa ku, asta tô gó tô gunayan na sékotta igsuwé asta igsadunna pád tun ta Espanya! Su ikasóddórra na sikuna tô duwán dakál ginawa, asta médu-édu ka katô mga manubù. Mallayat é ginawa nu, asta tuu ka ágginawa, asta ikataganà ka ágpalin katô plano nu tingód katô supak nu. ³ Purisu angéyad, su madigár pa ka matéyad.”

⁴ Na, igtaba tô Áglangngagán, na mà din, “Dì nángngà na masókó ka.”

⁵ Na, igiwà si Jonas tikud tun ta Ninibe, igsadun dadan tun ta silatan katô lunsud, igimu din tô gállunganan din, asta igunsad sikandin róggun gangat ébô kitanán din ka mamánnu tô lunsud ka Ninibe.

⁶ Na, igpatubù katô Áglangngagán na Manama tô pamula ébô kallungan tô ulu i Jonas asta kumadigár tô ginawa din. Purisu tuu idayawan si Jonas tingód katô pamula. ⁷ Asal pagkasimag tô masig dán ágkasállám, igpakan ka Manama ka ulád tô butbut katô pamula. Purisu ilanás dán. ⁸ Tô igsilat dán tô álló, igpapid ka Manama tô ménit karamag tikud tun ta silatan, asta igmalómét si Jonas tingód katô sánnang na ikasugat katô ulu din. Purisu igkagi sikandin tun ta Manama, na mà din, “Madigár pa ka matéyad.”

⁹ Asal iginsà tô Manama kandin, na mà din, “Nángngà ka masókó ka tingód katô pamula?”

Igtaba si Jonas, “Nángngà ka masókówa. Purisu kakalyag ku na matéyad.”

¹⁰ Na, igkagi tô Áglangngagán kandin, na mà din, “Ni pamula ni igtubù ka sábbad dád dukilám, na pagkasimag ilanás. Ándà nu imuwi ni. Ánnà sikuna tô igpatubù. Agad ándà kédu nu katô mga manubù tun ta Ninibe, asal iranu ka tingód kani pamula. ¹¹ Na, tuuwa pa ágkéduwan katô mga manubù tun ta Ninibe na dakál lunsud, su sobra ka sábbad gatus duwa pulù mararan (120,000) tô mga gabatà dutun na ándà kinanuwan ka ándin é madigár asta madat, asta marapung tô mga baka asta tô mga karnero.”

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Mateo

Una Basan

Dalám ka kóddô i Jesu-Cristo nit banuwa ta, igpangulu tô mga taga Roma tun ta kaluwagan ka banuwa na góddóan ka mga Judio. Tô emperador ka Roma tô igpangulu banuwa. Purisu marapung tô mga sundalo ka Roma tun ta góddóan ka mga Judio.

Ihirapan tô mga Judio su kailangan bayadan dan tô buwis tun ta gobyerno ka Roma. Purisu duwán mga Judio na igpalumu katô gobyerno ébô lumimud ka buwis. Madat tô áglumun dan su ágdugangan dan tô lagà katô buwis na áglimudán dan. Purisu isókô tô mga unawa dan na Judio.

Si Mateo tô sábbad na taralimud ka buwis. Tô igkagi si Jesus ki Mateo na mákkás kandin, tiggô igtananan i Mateo tô áglumun din, asta igtákkás sikandin ki Jesus. Si Mateo tô sábbad katô sapulù duwa na mga manubù na igsalin i Jesus ébô tinuruan din asta mulit-ulit katô mga kagi din.

Igsulat i Mateo ni libro para katô mga unawa din na Judio. Igulit sikandin tingód katô igtinurù asta iglumu i Jesus ébô makagpát tô mga Judio na si Jesus na taga Nazaret tô bánnal Manama. Si Jesus tô igtuman katô langun na igsulat i Moises asta mga propeta sayyan. Duwán tandô na igsulat dan na duwán Mesiyas na papiddán ka Manama nit banuwa ébô mangulu katô mga Judio asta tumabang kandan. Purisu igangat tô mga Judio katô Mesiyas na igtandô ka Manama. Igsulat i Mateo ni libro ébô mánnal dan na si Jesus tô Mesiyas.

Mga kamónaan i Jesu-Cristo

Mat 1:1-17; Luc 3:23-38

¹ Ni gó tô mga ngadan katô mga kamónaan i Jesu-Cristo na rubbad i David. Si David tô rubbad i Abraham.

² Si Abraham tô ámmà i Isaac. Si Isaac tô ámmà i Jacob. Si Jacob tô ámmà i Juda asta mga kataladi din gamama. ³ Si Juda tô ámmà i Fares asta i Sara. Si Tamar tô innà dan. Si Fares tô ámmà i Esrom. Si Esrom tô ámmà i Aram.

⁴ Si Aram tô ámmà i Aminadab. Si Aminadab tô ámmà i Naason. Si Naason tô ámmà i Salmon. ⁵ Si Salmon tô ámmà i Boos, * asta si Rahab tô innà din. Si Boos tô ámmà i Obed, asta si Ruth tô innà din. Si Obed tô ámmà i Isai. † ⁶ Si Isai tô ámmà katô hari na si David.

Si David tô ámmà i Solomon, asta innà din tô sawa dangngan i Urias. ‡ ⁷ Si Solomon tô ámmà i Roboam. Si Roboam tô ámmà i Abias. Si Abias tô ámmà i Asa. ⁸ Si Asa tô ámmà i Josafat. Si Josafat tô ámmà i Joram. Si Joram tô ámmà i Usias. ⁹ Si Usias tô ámmà i Jotam. Si Jotam tô ámmà i Acas. Si Acas tô ámmà i Ezequias. ¹⁰ Si Ezequias tô ámmà i Manases. Si Manases tô ámmà i Amon. Si Amon tô ámmà i Josias. ¹¹ Si Josias tô ámmà i Jeconias asta mga kataladi din gamama. Igámmát dan asta tô mga unawa dan na mga rubbad i Israel, asta igpid sikandan tun ta madiyù banuwa na ánggadanán Babilonia.

¹² Róggun igóddô dan tun ta Babilonia, si Jeconias tô ámmà i Salatiel. Si Salatiel tô ámmà i Sorobabel. ¹³ Si Sorobabel tô ámmà i Abiud. Si Abiud tô

* 1:5 1:5a Boos, ó Booz. † 1:5 1:5b Isai, ó Jesse. Magunawa pagsik tun ta 1:6. ‡ 1:6 1:6 Si Batseba. Ahaán tô 2 Samuel 12:24.

ámmà i Eliakim. Si Eliakim tô ámmà i Asor. ¹⁴ Si Asor tô ámmà i Sadoc. Si Sadoc tô ámmà i Aquim. Si Aquim tô ámmà i Eliud. ¹⁵ Si Eliud tô ámmà i Eleasar. Si Eleasar tô ámmà i Matan. Si Matan tô ámmà i Jacob. ¹⁶ Si Jacob tô ámmà i Jose. Si Jose tô duma i Maria na innà i Jesus. Si Jesus tô ágtawarán Mesiyas. [§]

¹⁷ Purisu tikud tun ki Abraham sippang tun ki David, sapulù áppat (14) é karubbadan katô mga pamilya na igpatalundugé. Tikud tun ki David sippang tun ta kapid katô mga rubbad i Israel tun ta Babilonia, sapulù áppat (14) é karubbadan katô mga pamilya na igpatalundugé. Tikud tun ta kapid kandan tun ta Babilonia sippang tun ta kapamasusu katô Mesiyas, sapulù áppat (14) é karubbadan katô mga pamilya na igpatalundugé.

Ipamasusu si Jesus

Mat 1:18-25; Luc 2:1-7

¹⁸ Na, ni gó tô gulitan tingód katô kapamasusu ki Jesu-Cristo. Si Maria tô innà din, asta duwán banà din na ánggadanán ki Jose. Tô ándà dan pa padumaé, igmabáddás si Maria ukit katô Ugis Espiritu. ¹⁹ Na, tô banà din na si Jose ágbánnal katô mga sugù ka Manama. Purisu tô ikasóddór sikandin na igmabáddás dán si Maria, igpanámdám sikandin na di dán pakasal ki Maria. Tô kakalyag i Jose na pasugbané dan na ándà manubù na makasóddór ébô di kayyaan si Maria. ²⁰ Asal róggun katô kapanámdám din, duwán panaligan katô Áglangngagán na igpakita kandin ukit ka tagénáp. Igkagi tô panaligan, na mà din, “Jose, rubbad i David, yaka ágkamáddangan na pakasal ki Maria, su igmabáddás sikandin ukit ka Ugis Espiritu. ²¹ Duwán batà mama na pamasusun din, asta ngadanan nu tô batà ki Jesus, su sikandin tô tumábbus katô kandin mga manubù* tikud tun ta salà.”

²² Inému ni ébô matuman tô taganà igkagi katô Áglangngagán ukit katô propeta din sayyan, na mà din,

²³ “Na, kumabáddás tô sábbad bayi na ándà pa kalayuki,† asta mapamasusu tô batà mama na ngadanan ki Emmanuel.”‡
(Tô kóbadan, “Tô Manama igduma áknita.”)

²⁴ Tô igánnó dán si Jose, igbánnal sikandin katô igkagi ka panaligan katô Áglangngagán kandin, asta igpakasal sikandin ki Maria. ²⁵ Asal ándà dan palayuké sippang ka ipamasusu dán tô batà. Ingadanan i Jose tô batà ki Jesus.

2

Mga manubù tikud tun ta silatan

¹ Ipamasusu si Jesus tun ta lunsud ka Betlehem na sakup ka probinsya ka Judea dalám ka pagpangulu katô hari na si Herodes.

Na, duwán mga manubù na igdungù tun ta lunsud ka Jerusalem tikud tun ta madiyù banuwa tun ta silatan. Sikandan tô katig tingód katô pató na kakilalaan tun ta mga karani. ² Igingà sikandan, na mà dan, “Ánda tô délák batà na mému Hari ka mga Judio? Tun ta góddóan dé tun ta silatan, igkita dé tô karani na pató tingód katô kapamasusu kandin. Igsadun ké dini ébô mangadap kandin.”

§ **1:16** 1:16 Tô kagi Mesiyas tun ta kinagiyan ka Griego, Cristo na igpapid ka Manama. * **1:21** 1:21 Tô “kandin mga manubù,” tô gó é mga Judio. † **1:23** 1:23a Sábbad bayi na ándà pa kalayuki; tun ta kinagiyan ka English, “virgin.” ‡ **1:23** 1:23b Isaias 7:14.

³ Tô igdinág i Herodes na duwán mému hari na mullas kandin, itanaan sikandin asta tô langun taga Jerusalem. ⁴ Purisu igpalimud din tô langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka mga sugù i Moises.* Iginàsà sikandin ka ánda mapamasusu tô Mesiyas. ⁵ Igtaba sikandan, na mà din, “Tun ta Betlehem kannun ta probinsya ka Judea, su tô gó tô igsulat katò propeta ka Manama sayyan, na mà din,

⁶ “Sikiyu mga taga Betlehem, agad ibantug tô duma mga lunsud tun ta probinsya yu na Judea, asal tuu pa mabantug tô lunsud yu, su tikud tun áknuyu tô Áglangngagán na mangulu katò mga rubbad i Israel na igsalin ku.”†

⁷ Purisu igpakangé i Herodes tô mga manubù na katig tingód katò patò na kakilalaan tun ta mga karani. Ilimud dan na ándà duma manubù na ikasóddór, asta iginàsà si Herodes kandan na kadángngan dan igkita tô karani.

⁸ Igkagiyan din sikandan, na mà din, “Sadun kó tun ta Betlehem, asta pamasak yu tô batà. Atin ka kitanán yu sikandin, lónód kó dini asta ulitiya ébò madunna pagsik, asta mangadappa kandin.”

⁹⁻¹⁰ Na, igpanó dan asta igkita dan puman tô karani na igkita dan dán tun ta silatan. Tô igkita dan dán tô karani, tuu dan idayawan, asta tô gó tô igtákkássaan dan sippang ka igsódò tun datas katò balé na igóddóan i Jesus.

¹¹ Tô igahu dan dán tun ta balé, igkita dan tô batà, asta tô innà din na si Maria. Igingkóód dan, asta igpangadap dan katò batà. Igukar dan tô piniddan dan, na mga bulawan, mga pamammut na góbbón, asta mga bawi na ánggadanana mira. Igbággé dan tô langun tun ki Jesus.

¹² Na, igkagi tô Manama kandan ukit ka tagénáp na di mému ka lumónód dan tun ki Herodes. Purisu tô iguli dan tun ta banuwa dan, igukit dan tun ta ássa dalan.

Igpalaguy dan tun ta Ehipto

¹³ Na, tô igpanó dán tô katig mga manubù, duwán panaligan katò Áglangngagán na igpakita ki Jose ukit ka tagénáp. Igkagi tô panaligan, na mà din, “Ánnò ka. Pid nu tô batà asta tô innà din, asta palaguy kó tun ta banuwa ka Ehipto. Óddò kó tun sippang ka pólián ku sikiyu, su duwán mga sundalo na papiddán i Herodes ébò pamasakan tô batà asta matayan.”

¹⁴ Purisu tô dukilám tô, igánnò si Jose, asta igpid din tô batà asta tô innà tun ta banuwa ka Ehipto. ¹⁵ Igóddò dan tun sippang na inaté si Herodes.

Inému ni ébò matuman tô igkagi katò Áglangngagán ukit katò propeta din sayyan, na mà din, “Pólián ku tô batà ku tikud tun ta Ehipto.”‡

Igmatayan tô marénták mga gabatà gamama

¹⁶ Na, tô ikasóddór dán si Herodes na ándà lónód tô katig mga manubù tun kandin, tuu isókò sikandin. Purisu igsugù din tô mga sundalo tun ta lunsud ka Betlehem asta madani mga lunsud ébò matayan tô langun gabatà gamama tikud tun ta mantu igpamasusu sippang ka duwa ámmé, su tô gó é kadugéyan na iguli katò katig mga manubù tingód katò patò na kakilalaan tun ta mga karani.

* **2:4** 2:4 Manama tô igbággé katò mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katò mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katò mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † **2:6** 2:6 Miqueas 5:2. ‡ **2:15** 2:15 Oseas 11:1.

¹⁷ Inému ni ébô matuman tô igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Jeremias, na mà din,

¹⁸ “Duwán dinággán yu tun ta lunsud ka Rama. Sumággó asta dumarawit si Raquel,§ su maranu tingód ka mga gabatà din. Sumággó asta di mórór su inandaan ka mga gabatà din.”*

Iglónód dan tikud tun ta Ehipto

¹⁹ Na, tô inaté dán si Herodes, duwán panaligan katô Áglangngagán na igpakita ki Jose ukit ta tagénáp tun ta banuwa ka Ehipto. ²⁰ Igkagi tô panaligan, na mà din, “Ánnó ka. Pid nu tô batà asta tô innà din, asta uli kó tun ta banuwa ka Israel, su inaté dán tô manubù na mimmaté pád katô batà.”

²¹ Purisu igánnó si Jose, asta igpid din tô batà asta tô innà, asta iguli dan tun ta banuwa ka Israel. ²² Asal ándà dan sadun tun ta probinsya ka Judea. Imáddangan si Jose su igdinág sikandin na igpangulu dán si Arquelao na bullas katô ámmà din na inaté na si Herodes. Igkagiyan ka Manama si Jose ukit ka tagénáp. Purisu igsadun dan tun ta probinsya ka Galilea. ²³ Igóddô dan tun ta lunsud ka Nazaret. Purisu ituman tô igkagi katô mga propeta ka Manama sayyan na si Jesus ngadanan na taga Nazaret.

3

Igulit-ulit si Juan na Tarabunyang

Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18; Juan 1:19-28

¹ Na, duwán álló na igsadun si Juan na Tarabunyang tun ta disyerto ka probinsya ka Judea. Igulit-ulit sikandin katô mga manubù na igsadun dutun kandin, na mà din, ² “Rákkád kód, su masig dán mangulu tô Manama.”

³ Na, duwán igsulat tingód ki Juan tun ta libro katô propeta sayyan na si Isaias, na mà din,

“Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto, na mà din, ‘Taganá yu tô ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tô dalan na ukitanan din.’ ”*

⁴ Na, tô umpak i Juan igabál tikud tun ta bulbul ka mannanap na kamelyo, asta tô állán din kindal ka mannanap. Tô ágkannán din mga apang asta tánnáb na ágkangén din tun ta disyerto. ⁵ Marapung tô mga manubù tikud tun ta Jerusalem asta duma mga lunsud na sakup ka probinsya ka Judea asta madani tun ta Wayig ka Jordan na igsadun tun ki Juan. ⁶ Igrákkád dan katô mga salà dan, asta igbunyanan din sikandan tun ta Wayig ka Jordan.

⁷ Na, tô igkita si Juan katô marapung mga Pariseo asta mga Saduseo na igsadun tun kandin ébô pabunyang dan, igkagi sikandin, na mà din, “Madat kó iring na mga áppuy! Manan ka pabunyang kó agad ándà kó rákkád? Kéman yu ka di kó supakan ka Manama tun ta tapuri álló. ⁸ Lumu yu tô nángngà tun ta saruwan ka Manama ébô kasóddóran na bálnal igrákkád kód asta igsóddô kód áglumu ka salà. ⁹ Yakó ágpanámdám na di kó supakan su sikiyu tô mga rubbad i Abraham. Kagiyan ku sikiyu, agad ni mga batu mému imun ka Manama na mga rubbad i Abraham na bullas ákniyu. ¹⁰ Iring kó na kayu na masig dán pilén, su ágpilén asta ággóbbón tô langun kayu na ándà madigár

§ **2:18** 2:18a Si Raquel tô sawa i Jacob na kamónaan katô mga Judio. Iglábbáng sikandin madani tun ta lunsud ka Betlehem. Igpangngiringan sikandin ka mga innà tun ta Betlehem na igsággó tingód ka mga gabatà dan na igmatayan. * **2:18** 2:18b Jeremias 31:15. * **3:3** 3:3 Isaias 40:3.

buuy. ¹¹ Ágbunyagga áknuyu ka wayig ébô kakitaan na igrákkád kó ka mga salà. Asal duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tó kamanubuan din ka tandingán kanak. Ánnà a nángngà na tumabang kandin agad midda dád ka sandalyas din. Sikandin tó munyag áknuyu ka Ugis Espiritu asta apuy. ¹² Iring sikandin na manubù na ágpalayap ka trigo na igarik din, tipunán din, asta taguán din tun ta lukung. Asal tó uut asta uppis góbbón din tun ta apuy na di ágkapadáng.”

Igpabunyag si Jesus

Mat 3:13-17; Mar 1:9-11; Luc 3:21-22

¹³ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea, asta igsadun sikandin tun ta Wayig ka Jordan ébô pabunyag ki Juan. ¹⁴ Asal di malyag si Juan munyag ki Jesus, su igkagi si Juan, na mà din, “Dì mému ka sakán tó munyag áknikó. Kailangan sikuna tó munyag kanak.”

¹⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Bunyagiya gó, su kailangan tumuman ki katò langun kakalyag ka Manama.”

Purisu ignunug si Juan, ¹⁶ asta igbunyagan din si Jesus. Tó igiwà si Jesus tikud tun ta wayig, ipókéan tó langit, asta igkita din tó Ugis Espiritu na igsunnad tun kandin na iring na salapati. ¹⁷ Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadayawanna gó kandin.”

4

Igtintal i Maibuyan si Jesus

Mat 4:1-11; Mar 1:12-13; Luc 4:1-13

¹ Na, igpid katò Ugis Espiritu si Jesus tun ta disyerto ébô tintalán i Maibuyan. ² Dalám ka kappatan (40) álló asta kappatan (40) dukilám, ándà palang igkan i Jesus. Purisu igballus sikandin. ³ Igpadani si Maibuyan kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka sikuna tó Batà ka Manama, imu nu pan ni mga batu.”

⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katò kagi ka Manama, “Ánnà dád ágkannán é ágkailanganán katò kantayan ka manubù, asal tuu ágkailanganán tó langun igkagi ka Manama.’”*

⁵ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpatindág din tun ta bówwó katò templo. ⁶ Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Na, atin ka sikuna tó Batà ka Manama, tuppas ka tun ta tanà. Di ka mamánnu, su mà katò kagi ka Manama,

“‘Papiddán katò Manama tó mga panaligan din ébô tumómmóng áknikó.’ ‘Sakámmán ka katò mga panaligan din ébô di makadag tó paa nu tun ta mga batu.’”†

⁷ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà pagsik katò kagi ka Manama, “Yakó ágtintal katò Áglangngagán na Manama yu.’”‡

⁸ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta mallayat pabungan, asta igpakita din ki Jesus tó langun banuwa dini ta bówwó ka tanà asta tó kadigárran kani. ⁹ Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Atin ka lumíngkóód ka asta mangadap ka kanak, bággén ku áknikó ni langun.”

¹⁰ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Maibuyan, iwà ka! Diya, su mà katò kagi ka Manama,

* 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3. † 4:6 4:6 Salmo 91:11-12. ‡ 4:7 4:7 Deuteronomio 6:16.

“Tô dád Áglangngagán na Manama tô kailangan ágpangadapán yu, asta sikandin dád tô kailangan bánnalán yu.”[§]

¹¹ Purisu igiwà si Maibuyan, asta igdunggù tô mga panaligan ka Manama na igtabang ki Jesus.

Igtigkané si Jesus i gtinginurù

Mat 4:12-17; Mar 1:14-15; Luc 4:14-15

¹² Na, igpammát i Herodes si Juan na Tarabunyang, asta igpaprison din. Tô ikasóddór dán si Jesus, igulì sikandin tun ta probinsya ka Galilea. ¹³ Ándà sikandin óddò tun ta lunsud ka Nazaret, asal igallus sikandin tun ta lunsud ka Capernaum tun ta ligad ka ranó na dadan tun ta tanà ka mga rubbad i Zabulon asta mga rubbad i Neftali. ¹⁴ Purisu ituman tô igkagi katò propeta ka Manama sayyan na si Isaias tingód katò kadunggù i Jesus na igpanunggiringan ka iló, na mà din,

¹⁵ “Tô langun manubù na góddò tun ta tanà ka Zabulon asta Neftali, tun ta ligad ka ranó, tun ta dipag ka Wayig ka Jordan, asta tun ta Galilea na góddòan katò mga manubù na di ágbánnal ka Manama, ¹⁶ agad iring na góddò dan tun ta kangittángngan, asal kitanán dan tô kappawaan. Agad góddò dan tun ta kangittángngan asta ágkamáddangan dan ka kamatayan, asal kataddawan dan.”*

¹⁷ Na, igtigkané si Jesus igulit-ulit, asta igkagi sikandin, na mà din, “Rákkád kód, su masig dán mangulu tô Manama.”

Igtawar i Jesus tô áppat taraággut ka sáddà

Mat 4:18-22; Mar 1:16-20; Luc 5:1-11

¹⁸ Duwán sábbad álló, igpanó si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Igkita din tô duwa mataladí gamama na si Simon na ánggadanan ki Pedro, asta si Andres. Igpamukut dan su taraággut dan ka sáddà. ¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás kó kanak, su tinuruan ku sikiyu na mággut ka mga manubù.”

²⁰ Tigkò dan igtananan tô mga pukut, asta igtákkás dan ki Jesus.

²¹ Igpanayun si Jesus igpanó, asta igkita din tô ássa mataladí gamama na si Santiago asta si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Tun dan ta barangé† asta tô ámmà dan, su ágpiyà dan ka mga pukut. Igtawar dan i Jesus. ²² Tigkò dan igtananan tô barangé asta tô ámmà dan, asta igtákkás dan ki Jesus.

Igtinginurù si Jesus tun ta Galilea

Mat 4:23-25; Luc 6:17-19

²³ Na, igsadun si Jesus tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igtinurù sikandin ka Madigár Gulitán tingód katò pagpangulu ka Manama, asta igdappánnan din ka bállad tô langun manubù na ágkabógókan asta duwán kalómétan ébò kólian. ²⁴ Purisu ibantug sikandin tun ta kaluwagan ka Siria. Igpit din kandin tô langun manubù na ágkabógókan, agad ándin klasiyi ka bógók, asta manubù na gahuwan ka madat espiritu, asta manubù na ágbabuyán, asta manubù na di ágriyu é lawa. Igdappánnan din ka bállad din, asta inólian tô langun dan. ²⁵ Tuu marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea, tikud tun ta Dekapolis, Jerusalem, probinsya ka Judea, asta tikud tun ta dipag ka Wayig ka Jordan.

§ 4:10 4:10 Deuteronomio 6:13. * 4:16 4:15-16 Isaias 9:1-2. † 4:21 4:21 Barangé tô ássa ngadan ka bangkà.

5

*Igtinurù si Jesus tun ta pabungan**Mat 5:1-12; Luc 6:20-23*

¹ Na, tò igkita i Jesus tò marapung manubù na ilimud, igtikáddág sikandin tun ta pabungan, asta igunsad sikandin. Igpadani tò langun manubù na igtinuruan din, ² asta igtinurù si Jesus kandan, na mà din,

³ “Kadayawan tò mga manubù na isóddóran dan na atin ka di dan tabangan ka Manama, di dan makému ka madigár. Kadayawan dan su mangulu tò Manama kandan.

⁴ “Kadayawan tò mga manubù na ágkaranu, su órórán dan ka Manama.

⁵ “Kadayawan tò mga manubù na ágpabbabà-babà, su makatigatun dan katò banuwa na igtandò ka Manama kandan.

⁶ “Kadayawan tò mga manubù na malyag lumumu katò nángngà tun ta saruwan ka Manama, su tabangan dan ka Manama ébò matuman tò kakalyag dan.

⁷ “Kadayawan tò mga manubù na médu-édu, su duwán kédu ka Manama kandan.

⁸ “Kadayawan tò mga manubù na malinis é pusung, su kumita dan ka Manama.

⁹ “Kadayawan tò mga manubù na gusay katò ágpasamuké ébò duwán kasunayan, su imun dan ka Manama na mga gabatà din.

¹⁰ “Kadayawan tò mga manubù na girrayatan tingód katò katuman dan katò kakalyag ka Manama, su sakupán dan tun ta pagpangulu katò Manama.

¹¹ “Kadayawan kó ka ágbuyas-buyasán kó, girrayatan kó asta góróm-órómán kó tingód katò katákkás yu kanak. ¹² Atin ka tò gó é dumunggu ákniyu, kailangan tuu kó kadayawan, su dakál tò pulusán na matanggap yu tun ta langit. Sampát yu na igirrayatan pagsik tò mga propeta ka Manama sayyan.”

*Asin asta sulù**Mat 5:13-16; Mar 9:50; Luc 14:34-35*

¹³ “Sikiyu na ágtákkás kanak, iring kó na asin nit banuwa. Asal atin ka mandà tò nanam katò asin, di dán lumónód tò nanam. Ándà dán palang ágpulusán. Purisu antugán dán asta gittan-gittan ka mga manubù.

¹⁴ “Iring kó na sulù na ágbággé ka kappawaan tun ta langun manubù nit banuwa. Tò lunsud tun ta bówwó ka pabungan di ágkallás. ¹⁵ Atin ka ágrákkátan é sulù, di ágtambunan, asal ágsapatán ébò kataddawan tò langun manubù tun dalám ka balé. ¹⁶ Kailangan makéring kó na sulù na ágbággé ka kappawaan, su atin ka kumita tò duma mga manubù katò madigár áglumun yu, durungán dan tò Ámmà yu na Manama tun ta langit.”

Tò mga sugù

¹⁷ “Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ébò pandaán ku tò mga sugù ka Manama asta tò mga kagi ka mga propeta ka Manama na igsulat sayyan. Asal igsadunna dini ébò tumanán ku ni. ¹⁸ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Róggun duwán pa langit* asta tanà, ándà palang kórét tun ta mga sugù ka Manama na mandà, su matuman tò langun na igkagi din. ¹⁹ Purisu atin ka méllé tò manubù ka sábbad sugù ka Manama asta tuminurù kani tun ta duma manubù, tuu mabbabà é kamanubuan din tun ta pagpangulu ka Manama. Asal atin ka mánnal tò manubù ka langun sugù ka Manama asta tuminurù ka

* **5:18** 5:18 Langit, ó kawang-awangan.

duma manubù kani, tuu mabantug sikandin tun ta pagpangulu ka Manama. ²⁰ Purisu kumagiya ákniyu, atin ka malyag kó sakupán katô Manama tun ta pagpangulu din, kailangan tuu pa nángngá tó áglumun yu ka tandingán katô áglumun katô mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù.”

Tinurù tingód katô sókó

²¹ “Idinág yu na igsugù ka Manama ukit ki Moises tun ta mga kamónaan yu sayyan, na, ‘Yakó ágmaté, su kailangan supakan tó mimmaté.’† ²² Asal kumagiya ákniyu, agad masókó dád tó manubù, kailangan supakan sikandin. Atin ka kumagi tó manubù ka madat tun ta kataladi din, kailangan piddán sikandin tun ta mallayat gusayanan. Atin ka kumagi tó manubù, ‘Ágkangulág ka!’ kailangan piddán sikandin tun ta ágsupakanan ka apuy. ²³ Purisu atin ka madun kó tun ta templo ébô mággé ka gasa yu tun ta Manama, asta kasampáttan yu na duwán manubù na isókó ákniyu tingód katô iglumu yu, ²⁴ tanani yu pa tó gasa yu, asta sadun kó tun kandin ébô pólié kó. Atin ka pólié kód, mému kód lumónód tun ta templo asta mággé kód katô gasa yu tun ta Manama.

²⁵ “Atin ka duwán manubù na dumimanda ákniyu, sékót kó pólié ka di kó pa dumunggù tun ta ágruudanan, agó piddán kó tun ta huwes, bággén kó tun ta bállad ka polis, asta prison kó. ²⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka prison kó, di kó makaluwà sippang ka bayadan yu tó kadakállan katô kadattan na ilmu yu.”

Tinurù tingód katô áglibug

²⁷ “Idinág yu na igsugù tó Manama ukit ki Moises sayyan, na, ‘Yakó áglibug.’‡ ²⁸ Asal kumagiya ákniyu na agad makasállág dád tó mama katô bayi, asta madat tó kakalyag din, ikalibug dán sikandin tun ta pusung din. ²⁹ Purisu atin ka tó ágbaluy mata nu tó gunayan na makasalà ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár ka mandà tó sábbad bahin katô lawa nu ka tandingán ka antugán tó tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan. ³⁰ Atin ka tó bállad nu dadan ta kawatan tó gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár ka mandà tó sábbad bahin katô lawa nu ka tandingán ka makasadun tó tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan.”

Tinurù tingód ka ágpasugbané

Mat 5:31-32; 19:9; Mar 10:11-12; Luc 16:18

³¹ “Igsugù pagsik tó Manama ukit ki Moises sayyan na atin ka sumugban tó mama katô sawa din, kailangan duwán papeles na bággén din tingód katô pasugbané dan. § ³² Asal kumagiya ákniyu, atin ka sumugban tó mama katô sawa din na ándà libug, madat tó kasugban din, su ukit kandin makalibug tó sawa din ka kumalyag puman. Makalibug tó mama na kumalyag katô bayi na igsugbanan katô duma din.”

Tinurù tingód katô tandô

³³ “Idinág yu pagsik na igsugù tó Manama ukit ki Moises tun ta mga kamónaan yu sayyan na di mému ka di tumanán tó tandô. Kailangan tumanán tó tandô na igsarig tun ta ngadan katô Áglangngagán.* ³⁴ Asal kumagiya ákniyu, atin ka tumandô kó, yakó ágtandô ukit ka agad ándin. Yakó

† 5:21 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17. ‡ 5:27 5:27 Ahaán tó Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18. § 5:31 5:31 Ahaán tó Deuteronomio 24:1-4. * 5:33 5:33 Ahaán tó Levitico 19:12; Numeros 30:2; Deuteronomio 23:21.

ágtandô ukít ka langit, su gunsadanan ka Manama. ³⁵ Yakó ágtandô ukít ka tanà, su iring na ágtindággan ka Manama. Yakó ágtandô ukít ka lunsud ka Jerusalem, su tó gó é góddóan katô Hari na mallayat ka langun. ³⁶ Yakó ágkagi, na ‘agad matéya pa,’ su agad tó sábbad dád silag ka ulu yu, di kó makapaputi ó makapamétám. ³⁷ Atin ka ágkasarigan tó kagi yu, nángngà ka kumagi kó dád, ‘Óó,’ ó ‘Di.’ Atin ka pasarig kó pa katô tandô yu, tikud dán tun ki Maibuyan.”

Tinurù tingód katô kasuli

Mat 5:38-42; Luc 6:29-30

³⁸ “Idinág yu na ígsugù tó Manama ukít ki Moises sayyan, na tó dumadat ka mata katô unawa din manubù, dadattan tó kandin mata. Asta tó dumadat ka ngipán katô unawa din manubù, dadattan tó kandin ngipán.† ³⁹ Asal kumagiya ákniyu, atin ka duwán manubù na lumumu ka madat ákniyu, yakó áglumu ka madat kandin. Atin ka sampalán kó katô duma manubù tun ta pusángngi yu na dadan ta kawatan, pasampal yu pagsik tó pusángngi yu na dadan ta ibang. ⁴⁰ Atin ka duwán mid ákniyu tun ta huwes asta mangé ka kamisita yu, agad tó umpak yu bággé yu kandin. ⁴¹ Atin ka duwán sundalo na ágpírit ákniyu na mid katô piniddan din tun ta kadiyù na sábbad kilometro, pid kó sippang ka duwa kilometro. ⁴² Bággéyi yu tó mamuyù, asta pabállás yu tó mállás.”

Ginawayi yu tó usig yu

Mat 5:43-48; Luc 6:27-28,32-36

⁴³ “Idinág yu na duwán ágtinuruán sayyan na kailangan ginawaan yu tó mga rarak yu, asta karingasayi yu tó mga usig yu.‡ ⁴⁴ Asal kumagiya ákniyu, ginawayi yu tó mga usig yu, asta dasalan yu tó mga manubù na girrayat ákniyu. ⁴⁵ Atin ka ni gó tó áglumun yu, mému kó na bánnal na mga gabatà katô Ámmà yu na Manama tun ta langit, su ánnà dád tó mga madigár manubù tó ágpaséllaan din ka álló, asal tó mga madat pagsik. Ánnà dád tó mga ágbánnal katô mga sugù ka Manama tó igbággayan din ka udan, asal tó mga di ágbánnal pagsik. ⁴⁶ Yakó ágpanámdám na duwán pulusán yu tingód katô dakál ginawa yu tun ta mga ágginawa ákniyu, su agad tó mga taralimud ka buwis§ na ágbuyasán yu, ágginawa dan katô mga manubù na ágginawa kandan. ⁴⁷ Atin ka mga kataladi yu dád tó tagadán yu, ándà ilumu yu na madigár ka tandingán katô áglumun ka ássa mga manubù, su agad tó langun manubù na di ágbánnal ka Manama, ágtabang dan ka mga kataladi dan. ⁴⁸ Purisu kailangan tuu nángngà tó áglumun yu iring katô tuu nángngà na áglumun katô Ámmà yu na Manama tun ta langit.”

6

Tinurù tingód katô kabággé

¹ “Banté kó! Yakó ágpasállág-sállág katô katabang yu ka mga unawa yu, su atin ka ágpasállág-sállág kó, ándà gó pulusán na tanggapan yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na góddó tun ta langit.

² “Purisu atin ka mággé kó tun ta ágkayu-ayuan, yakó gulit tun ta mga manubù ébó durungán kó ikandan, su tó gó é áglumun katô mga manubù na

† 5:38 5:38 Ahaán tó Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21. ‡ 5:43 5:43 Ahaán tó

Levitico 19:18. § 5:46 5:46 Mga taralimud ka buwis tó ágkaringasaan katô mga Judio su tó ágkémun dan, ágdugangan dan tó lagá ka buwis.

kéman dan ka nángngà tò áglumun dan tun ta saruwan ka Manama. Tô gó é áglumun dan tun ta mga simbaan ka Judio asta tun ta dalan ébô kitanán asta durungán dan ka duma mga manubù. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama. ³ Atin ka mággé kó katô mga ágkayu-ayuan, yakó ágpasóddór agad tun ta rarak yu ⁴ ébô ándà makasóddór tingód katô kabággé yu, asta duwán pulusán yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na ágkita katô áglumun yu na inallás.”

Tinurù tingód katô kadasal

Mat 6:5-15; Luc 11:2-4

⁵ “Atin ka dumasal kó tun ta Manama, yakó giring katô mga manubù na kéman dan ka nángngà tò áglumun dan tun ta saruwan ka Manama, su ágkadigárran dan na ágdasal tun ta simbaan asta tun ta dalan ébô kitanán dan ka duma mga manubù. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama. ⁶ Asal atin ka ágdasal kó, ahu kó tun ta kuwarta yu, sagpángngi yu tò sállat, asta dasal kó tun ta Ámmà yu na Manama na di ágkitanán, asta duwán pulusán yu tikud tun ta Ámmà yu na Manama na ágkita katô áglumun yu na inallás.

⁷ “Atin ágdasal kó, yakó ágtawang ágkagi-kagi iring katô kadasal ka mga manubù na ándà sóddór ka bánnal Manama, su kéman dan ka maminág tò Manama kandan ka marapung tò ágkagin dan. ⁸ Yakó giring kandan, su isóddóran dán katô Ámmà yu na Manama ka ándin tò ágkailanganán yu agad ándà kó pa pamuyù tun kandin. ⁹ Iring kani é kadasal yu. ‘Ámmà tun datas ta langit, mólà pa ka pangadapán ka katô langun manubù. ¹⁰ Mólà pa ka mangulu ka tun ta langun manubù. Mólà pa ka matuman tò kakalyag nu kannun ta banuwa iring katô katuman ka kakalyag nu tun ta langit. ¹¹ Bággéyi ké ka ágkannán dé álló-álló. ¹² Pasinsiyayi ké na ikasalà áknikó, su ágpasinsiyaan dé tò langun manubù na ikasalà áknami. ¹³ Yaka ágpókit áknami tun ta pagtintal, asal papadiyù ké tikud tun ki Maibuyan.’

¹⁴ “Atin ka ágpasinsiyaan yu tò duma manubù na ikasalà ákniyu, pasinsiyaan kó pagsik katô Ámmà yu na Manama. ¹⁵ Atin ka di yu pasinsiyaan tò duma manubù na ikasalà ákniyu, di kó pagsik pasinsiyaan katô Ámmà yu na Manama.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

¹⁶ “Atin ka ágpuwasa kó, yakó ágpasóddór ukít ka bónnóng yu iring katô áglumun ka mga manubù na kéman dan ka nángngà tò áglumun dan tun ta saruwan ka Manama. Gimun dan na madat tò bónnóng dan ébô kasóddóran na di dan ágkan. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dán igpulus dan, asal ánnà tikud tun ta Manama. ¹⁷ Asal atin ka ágpuwasa kó, suwat kó asta dappug kó ¹⁸ ébô ándà makasóddór na di kó ágkan. Asal makasóddór dád tò Ámmà yu na Manama na di ágkitanán, asta duwán pulusán yu tikud tun ta Ámmà yu na ágkita katô áglumun yu na inallás.”

Kaduwánnan tun ta langit

Mat 6:19-21; Luc 12:33-34

¹⁹ “Yakó áglimud ka kaduwánnan dini ta banuwa, su ágdadattan ka mga ané, asta ágkararingán, asta ágtakón. ²⁰ Asal limud kó baling ka kaduwánnan tun ta langit, su ándà ané asta kararing na dumadat diyan, asta ándà takón na

makahu. ²¹ Agad ánda é limudan yu katô kaduwánnan yu, dutun pagsik tô pusung yu.”

Mata tô sulù ka lawa

Mat 6:22-23; Luc 11:34-36

²² “Sulù ka lawa tô mata. Purisu atin ka mappawà tô kasállág nu, kappawaan tô tibuk lawa nu. ²³ Asal ka mangittáng tô kasállág nu, kangittángngan tô tibuk lawa nu. Purisu atin ka mangittáng tô sulù tun ta lawa nu, tuu mangittáng tô kóddô nu!”

Manama asta kaduwánnan

Mat 6:24-34; Luc 16:13; 12:22-31

²⁴ “Ándà palang manubù na lumumu tun ta duwa amo. Atin ka dakál tô ginawa din tun ta sábbad, karingasaan din tô sábbad. Sábbad dád tô amo din na mému tákkássan din, asta tô sábbad di din nunugan. Di mému pagdángnganán tô kapamasak katô kaduwánnan asta katuman yu katô lumu ka Manama.

²⁵ “Purisu kagiyan ku sikiyu, yakó ágkatanaan tingód katô kantayan yu ka ándin tô kannán yu asta tô inámmán yu. Yakó ágkatanaan tingód katô lawa yu ka ándin tô umpakán yu. Su tuu pa ágkailanganán tô kantayan ta ka tandingán katô ágkannán, asta tuu pa ágkailanganán tô lawa ta ka tandingán katô gumpakán. ²⁶ Sállág yu tô mga manuk ta kayun. Di dan ágpamula. Di dan ágkátu. Di dan ágtagú ka ágkakan dan tun ta ágtaguanan. Asal inalayun dan ágbággayan katô Ámmà yu na Manama ka ágkakan. Su ágdóppónan ka Manama tô langun manuk ta kayun agad iring na ándà lagà dan, yakó ágkatanaan, su tô lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô langun manuk ta kayun. ²⁷ Agad katanaan kó, asal di kasugpatan tô kantayan yu ukit katô tana yu.

²⁸ “Yakó ágkatanaan tingód katô gumpakán yu. Panámdám yu tô mga bulak ka kabánnássan na inalayun ágtubù. Di áglumu, asta di pagsik gabál. ²⁹ Asal kagiyan ku sikiyu, agad madigár ágsállággán tô mga umpak i Hari Solomon sayyan, asal tuu pa madigár ágsállággán tô mga bulak ka kabánnássan. ³⁰ Délák tô kasarig yu ka Manama. Igimu din na madigár ágsállággán tô mga bulak ka kabánnássan na di madugé góbbón. Purisu kasóddóran yu na bággayan kó ka Manama ka gumpakán yu.

³¹ “Yakó ágkatanaan tingód katô ágkannán yu, ginámmán yu, asta gumpakán yu. ³² Tô langun manubù na di ágbánnal ka Manama, inalayun dan ágpamasakán ni langun. Isóddóran katô Ámmà yu na Manama tô mga ágkailanganán yu. ³³ Asal una yu pamasaki tô pagpangulu ka Manama asta tuman yu tô kakalyag din, asta bággayan kó pagsik ikandin katô mga ágkailanganán yu.

³⁴ “Purisu yakó ágkatanaan ka ándin tô dumunggú ákniyu simag. Pabayà yu tô kahirapan yu simag, su nángngà tô kahirapan yu ni álló ni.”

7

Tinurù tingód ka karuud

Mat 7:1-6; Luc 6:37-38,41-42

¹ “Yakó ágruud katô дума mga manubù ébô di kó ruudan ka Manama, ² su ruudan kó ka Manama na magunawa ka karuud yu katô дума mga manubù. Bággayan kó ka Manama na magunawa katô kabággé yu tun ta mga manubù. ³ Sékót yu ágkitanán tô pássák tun ta mata katô kataladi yu, asal ándà yu kasóddóri na duwán pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata. ⁴ Atin ka di

yu kitanán tô pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata, di kó makatabang mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu. ⁵ Kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Kangé yu pa tô pássák na iring na batang tikud tun ta ákniyu mata, ébô matayyó dán tô kasállág yu na mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.

⁶ “Yakó ágbággé katô tingód ka Manama tun ta mga asu agó kagatán kó. Yakó ágbággé katô perlas na dakál é lagà tun ta mga babuy agó gittan-gittan dan dád.”*

Tinurù tingód ka kadasal

Mat 7:7-12; Luc 11:9-13

⁷ “Pamuyù kó inalayun tun ta Manama, asta bággayan kó ikandin. Pamasak kó inalayun tun kandin, asta kitanán yu. Tákták kó inalayun tun ta sállat, asta pókéan kó ikandin. ⁸ Makatanggap tô langun manubù na ágpamuyù. Makakita tô langun manubù na ágpamasak. Pókéan tô langun manubù na ágtákták. ⁹ Sikiyu na mga ámmà, atin ka mamuyù tô batà yu ka pan, ánnà batu tô bággén yu kandin. ¹⁰ Atin ka mamuyù tô batà yu ka sáddà, ánnà áppuy tô bággén yu kandin. ¹¹ Na, sikiyu, agad duwán madat mga áglumun yu, asal inalayun madigár tô mga ágbággén yu tun ta mga gabatà yu. Na, tô Ámmà yu na Manama tun ta langit tuu pa mággé ka madigár tun ta langun manubù na ágpamuyù kandin!

¹² “Agad ándin tô kakalyag yu na lumun katô duma mga manubù ákniyu, tô gó é kailangan lumun yu tun ta duma mga manubù. Atin ka malumu yu ni, tô gó tô katumanan katô langun sugù asta mga kagi katô mga propeta ka Manama na igsulat sayyan.”

Duwa sállat

Mat 7:13-14; Luc 13:24

¹³ “Ahu kó tun ta sállat na maliggát, su maluwaq tô sállat, asta maluwaq tô dalan na pasadun tun ta ágsupakanan, asta marapung tô mga manubù na gukit. ¹⁴ Asal maliggát tô sállat, asta maliggát tô dalan na pasadun tun ta kantayan na ándà ágtamanán, asta tagsábbadé dád tô mga manubù na gukit.”

Ágkilalan tô kayu ukít ka buuy din

Mat 7:15-20; Luc 6:43-44

¹⁵ “Banté kó ébô di kó mapid katô mga manubù na mà kagi propeta. Tun ta luwà iring dan na karnero, asal tun dalám iring dan na magani lobo na ágdadat ka mga karnero. ¹⁶ Atin ka ágkitanán yu tô áglumun ka mga propeta, ágkasóddóran yu ka mà kagi dan propeta. Ándà palang buuy ka paras na uduán tikud tun ta sigbát mayyà. Ándà buuy ka igerà na uduán tikud tun ta sigbát talayid. ¹⁷ Tô áglumun ka mga manubù iring na buuy ka kayu. Tô madigár kayu ágbuuy ka madigár. Tô madat kayu ágbuuy ka madat. ¹⁸ Tô madigár kayu di ágbuuy ka madat. Tô madat kayu di pagsik ágbuuy ka madigár. ¹⁹ Tô langun ka kayu na ándà madigár buuy, tô gó é ágpilén asta ággóbbón. ²⁰ Purisu atin ka ágkitanán yu tô áglumun katô mga propeta, ágkasóddóran yu ka bánnal dan na mga propeta ka Manama.”

Bánnal mga sakup ka Manama

Mat 7:21-23; Luc 13:25-27

* ⁷ **7:6** Tô sábbad kóbadan, yakó ágtinurù katô kagi ka Manama tun ta mga manubù na di malyag maminág.

21 “Ánnà langun manubù na ágkagi na sakán tô Áglangngagán dan tô sakupán tun ta pagpangulu ka Manama, su sakupán dád tô mga manubù na ágtuman ka kakalyag katô Ámmà ku na Manama tun ta langit. 22 Tun ta álló ruudan ku, marapung tô mga manubù na kumagi kanak, ‘Áglangngagán, pasakup ké, su igulit ké katô kagi ka Manama ukit katô ngadan nu, asta igpaluwà dé tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù ukit katô ngadan nu, asta duwán mga kasalábbuan na iglumu dé ukit katô ngadan nu.’ 23 Asal kumagiya kandan, na mà ku, ‘Ándà a kilala ákniyu. Iwà kó na áglumu ka madat.’”

Ágtuman asta di ágtuman
Mat 7:24-27; Luc 6:47-49

24 “Tô manubù na ágpaminág asta ágtuman kani mga ágkagin ku, iring sikandin katô mapandé manubù na igimu ka balé, asta igpatindág din tun ta bówwó ka batu. 25 Tô igudan, igbahà tô wayig asta idungguan tô balé din. Igdunggù tô mabákkár karamag, asal ándà kapilé tô balé din, su igpatindág tun ta bówwó ka batu.

26 “Na, tô manubù na ágpaminág kani mga ágtinuruán ku asal di ágtuman, iring sikandin katô ágkatuluan manubù na igimu ka balé din tun ta bówwó ka baklayan. 27 Tô igudan, igbahà tô wayig. Igdunggù tô mabákkár karamag. Ipilé tô balé din asta idattan langun.”

Matulus tinurù i Jesus

28 Pángnga igtinurù si Jesus, isalábbuan tô langun manubù na igpaminág katô igtinurù din, 29 su duwán katulusan katô katinurù i Jesus ánnà iring katô katinurù ka mga taratinurù ka sugù.

8

Inólian tô tétékán

Mat 8:1-4; Mar 1:40-45; Luc 5:12-16

1 Na, tô igtupang dán si Jesus tikud tun ta pabungan, marapung tô mga manubù na igtákkás kandin. 2 Duwán sábbad tétékán* na igpadani tun ki Jesus. Igingkóód sikandin asta igkagi, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makóli ka kani bógók ku.”

3 Igdappánnan† i Jesus sikandin ka bállad, asta igkagi si Jesus, na mà din, “Malyagga. Kólian kad.”

Tigkô dád inólian sikandin. 4 Igkagi si Jesus, na mà din, “Di mému ka ulitan nu tô agad sadan manubui. Asal sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bággé nu tô manuk na góbbón tun ta saruwan ka Manama, su tô gó tô igsugù i Moises ébô makasóddór tô langun manubù na inólian kad.”‡

Igsarig tô kapitan ki Jesus

Mat 8:5-13; Luc 7:1-10

5 Na, tô igdunggù si Jesus tun ta Capernaum, duwán sábbad kapitan ka mga sundalo ka gobyerno ka Roma na igsumar kandin, asta igpamuyù sikandin ka tabang, na mà din, 6 “Sir, ágkabógókan tô sábbad állang ku tun ta balé ku. Di dán ágriyu é lawa din, asta masig dán maté.”

* 8:2 8:2 Tétékán, ó sanlahon. † 8:3 8:3 Igdappánnan, ó gihikap, ó gitapin-an. ‡ 8:4 8:4 Ahaán tô Levitico 14:1-9.

⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Madunna, asta dappánnan ku sikandin ka bállad ébô kólian.”

⁸ Asal igkagi tô kapitan, na mà din, “Áglangngagán, atin ka mahu ka tun ta balé ku, kayyaanna su tuu mabbabá é kamanubuan ku ka tandingán áknikó. Asal nángngá ka kumagi ka dád na kólian tô állang ku, su kólian sikandin. ⁹ Sakuppa katô manubù na ágsugú kanak, asta duwán mga sundalo na ágsuguán ku. Atin ka duwán sundalo na suguán ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán sundalo na pakangén ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán palumun ku katô állang ku, lumumu sikandin.”

¹⁰ Tô igdinág si Jesus katô kagi din, isalábbuan sikandin. Igkagi si Jesus tun ta mga manubù na igtákkás kandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad tun ta mga rubbad i Israel, ánda palang manubù na ikitaan ku na igsarig kanak iring katô kasarig kani ánnà Judio. ¹¹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta álló ka pagpangulu ka Manama, marapung tô mga ánnà Judio manubù na dumunggú tikud tun ta langun banuwa, asta pasakupán dan tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu ka Manama duma katô mga kamónaan yu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob. ¹² Na, duwán mga Judio na giman ka sakupán dan, asal papiddán dan baling tun ta luwà tun ta kangittángngan ébô supakan. Dutun tuu dan sumággó asta kumurigát tô ngipán dan tingód katô kasakit dan.”

¹³ Igkagi si Jesus katô kapitan, na mà din, “Uli kad, su ituman dán tô igpamuyù nu ukit katô kasarig nu kanak.”

Tô oras tô, tigkó dád inólian tô állang katô kapitan.

Inólian tô marapung manubù

Mat 8:14-17; Mar 1:29-34; Luc 4:38-41

¹⁴ Na, igsadun si Jesus tun ta balé i Pedro, asta igkita din tô bayi na ugang i Pedro na igdággá su ágkalinturan. ¹⁵ Igdappánnan i Jesus sikandin ka bállad, asta tigkó dád inólian. Igánnó sikandin asta igbuwat ka ágkannán ki Jesus.

¹⁶ Tô ágsalláp dán tô álló, igpid katô mga manubù tun ki Jesus tô marapung na gahuwan ka madat espiritu, asta igpaluwà din tô mga madat espiritu ukit ka kagi din. Igdappánnan din ka bállad tô langun manubù na duwán ássa-ássa bógók, asta inólian dan. ¹⁷ Ukit katô iglumu i Jesus kandan, ituman tô igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias, na mà din, “Sikandin tô mangé katô langun kalómétan ta,

asta makóli katô langun bógók ta.”§

Tô mákkás ki Jesus

Mat 8:18-22; Luc 9:57-62

¹⁸ Na, tô igkita si Jesus katô marapung manubù na iglibut kandin, igkagi sikandin katô mga disipulu din na tumalipag dan tun dipag ka ranó. ¹⁹ Na, duwán taratinurù ka sugù na igpadani tun ki Jesus. Igkagi sikandin, na mà din, “Sir, mákkássa áknikó agad mánda ka madun.”

²⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô mga mannanap ka kabánnássan, duwán pa góddóan dan, asta tô mga manuk ta kayun, duwán pa gapunanan dan. Asal sakán na Igpamanubù, ánda palang góddóan ku na ágkadággan.”

²¹ Duwán ássa disipulu na igkagi, na mà din, “Áglangngagán, mákkássa áknikó, asal póli a pa ébô lábbángngán ku tô ámmá ku.”

§ 8:17 8:17 Isaias 53:4.

²² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás kad kanak, su tô mga manubù na àndà kantayan, tô gó é lumábbáng katô mga kadumaan dan na inaté.”*

Igpasódô i Jesus tô mabákkár karamag asta balud

Mat 8:23-27; Mar 4:35-41; Luc 8:22-25

²³ Na, tô igsaké si Jesus tun ta barangé, igsaké pagsik tô mga disipulu din.

²⁴ Àndà kadugé, igdunggù tô mabákkár karamag. Tô barangé idalámman ka dakál wayig. Asal igtudug si Jesus. ²⁵ Purisu igpadani tô mga disipulu ki Jesus, asta igánnó dan sikandin, na mà dan, “Áglangngagán, malánnád kid.”

²⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Manan ka ágkamáddangan kó? Délák é kasarig yu kanak!”

Na, igánnó si Jesus, asta igpasódô din tô karamag asta tô mga balud, asta tigkò dád igtónnók tô mga balud katô ranó. ²⁷ Isalábbuan dan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Matulus gó kannê sikandin, su agad tô karamag asta tô mga balud ágbánnal kandin.”

Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu

Mat 8:28-34; 5:1-20; Luc 8:26-39

²⁸ Na, igdunggù dan tun dipag ka ranó madani tun ta Gadara. Duwán duwa manubù na igahuwan ka madat espiritu, asta igsumar dan ki Jesus tikud tun ta mga áglábbángnganan. Tuu dan magani. Purisu àndà manubù na pakókit dutun. ²⁹ Igullaó dan, na mà dan, “Batà ka Manama, yaka ágsamuk áknami, su àndà pa dunggù tô álló ka supak nu áknami.”

³⁰ Na, marapung tô mga babuy na ágsukat tun tóna na di madiyù. ³¹ Igpédu-édu tô madat mga espiritu, na mà dan, “Atin ka péwaán ké ikuna, pahu ké tun ta mga babuy.”

³² Igkagi si Jesus, na mà din, “Tun kód.”

Purisu igluwà tô madat mga espiritu tikud tun ta duwa manubù, asta igahu dan tun ta mga babuy. Igpalaguy tô langun babuy pasadun tun ta karaban tun ta ligad ka ranó, igtuppas dan, asta ilánnád tô langun.

³³ Igpalaguy tô mga taradóppón ka babuy, asta igsadun dan tun ta lunsud. Igulit dan tô langun na igkita dan asta tô ilumu tun ta duwa manubù na igahuwan katô madat mga espiritu. ³⁴ Purisu igsadun tô langun taga Gadara tun ki Jesus. Tô igkita dan dán kandin, igpédu-édu dan na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan.

9

Inólian tô manubù na di ágriyu é lawa

Mat 9:1-8; Mar 2:1-12; Luc 5:17-26

¹ Na, igsaké si Jesus katô barangé, asta igulì tun ta lunsud na igtikudan din. ² Àndà kadugé, igdunggù tô mga manubù na igié ka kadumaan dan na di ágriyu é lawa. Tô igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na mà din, “Rarak, pasarig nu tô pusung nu, su igpasinsiyaan dán tô mga salà nu.”

³ Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igpanámdám, “Ánnà nángngà tô igkagi kani manubù ni su igpagunawa sikandin katô Manama.” ⁴ Asal isóddóran i Jesus tô panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám ka madat. ⁵ Atin ka matággas tô katuman ka kagi, na, ‘Igpasinsiyaan dán tô

* **8:22** 8:22 Tô kóbadan, tô mga manubù na mánnal ki Jesus, di mému ka mabaring dan su tuu pa ágkailanganán tô katuman dan ka kakalyag katô Manama.

mga salà nu,' matággas pagsik tō katuman ka kagi, na, "Tindág ka asta panó ka.*" 6 Na, sakán tō Igpamanubù, asta pakitanán kud ákniyu na makémuwa makapasinsiya katō masalà-salà† mga manubù nit banuwa."

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na mà din, "Tindág ka. Pid nu yan ágdággan nu, asta uli kad."

7 Purisu igtindág sikandin asta iguli. 8 Tō igkita tō langun manubù, imáddangan dan, asta igdurung dan tō Manama tingód katō katulusan na igbággé din tun ta mga manubù.

Igtawar i Jesus si Mateo

Mat 9:9-13; Mar 2:13-17; Luc 5:27-32

9 Na, tō igpanó si Jesus tikud dutun, igkita din tō sábbad taralimud ka buwis na ánggadan na ki Mateo na igunsad tun ta opisina din. Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, "Tákkás ka kanak."

Purisu igtindág si Mateo, asta igtákkás ki Jesus.‡

10 Na, róggun igkan si Jesus tun ta balé i Mateo, igdunggù tō marapung mga taralimud ka buwis asta tō duma mga masalà-salà. Igunsad dan duma ki Jesus asta tō mga disipulu din. 11 Tō igkita tō mga Pariseo ka sadan tō mga igduma ki Jesus, igkagi dan tun ta mga disipulu din, na mà dan, "Manan ka igkan tō taratinurù yu duma katō mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà?"

12 Tō igdinág si Jesus katō igkagi dan, igkagi sikandin, na mà din, "Tō manubù na ándà bógóók, di sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tō manubù na ágkabógókan, tō dád gó tō kailangan bawian ka doktor.

13 Kailangan panámdámmán yu ka ándin tō kóbadan kani kagi ka Manama, "Ánnà kabággé yu tō kakalyag ku, asal kakalyag ku na pédu-éduwé kó.§ Igsadunna diní ánnà ébò pamasakán ku tō mga manubù na ágbánnal katō mga sugù ka Manama, asal pamasakán ku tō mga masalà-salà."

Tinurù tingód ka kapuwasa

Mat 9:14-15; Mar 2:18-20; Luc 5:33-35

14 Na, igsadun tō mga disipulu i Juan na Tarabunyang tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Inalayun ké ágpuwasa iring katō áglumun katō mga Pariseo. Manan ka di ágpuwasa tō áknikó mga disipulu?"

15 Igtaba si Jesus, na mà din, "Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tō mga kadumaan katō mama na ágkasalán, di dan ágkaranu róggun ka dutun pa tō mama na ágkasalán. Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tō mama na ágkasalán, asta tō gó é álló na muwasa dan."*

Tingód katō mantu ágtinuruán i Jesus

Mat 9:16-17; Mar 2:21-22; Luc 5:36-39

16 "Di mému ka mantu óggét na ándà pa labayi tō pagtapóng katō tapé umpak, su kumáskás tō pagtapóng, asta dumakál pa tō bissé katō umpak.

17 Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, di mému dalámman tō tapé dán iglanit, su atin ka

* 9:5 9:5 Tō manubù di makému makóli ka mga ágkabógókan asta di makapasinsiya ka salà ka mga manubù, asal tō Manama dád tō makóli asta makapasinsiya. Ikóli si Jesus kani manubù ébò kasóddóran dan na sikandin tō makapasinsiya ka salà ka mga manubù. † 9:6 9:6 Ágtawarán dan na "masalà-salà mga manubù" su ándà dan tuman katō mga sugù ka Manama na ágtumanán katō mga Judio. ‡ 9:9

9:9 Igtákkás ki Jesus, ó inému sikandin na disipulu i Jesus. § 9:13 9:13 Oseas 6:6. * 9:15 9:15 Muwasa dan su maranu dan.

murà tô bino, máttu tô ágtaguanan na tapé dán iglanit, kólaan tô bino, asta kadattan tô ágtaguanan. Asal kailangan dalámmán tô bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit ébô di kadattan.”†

Inólian tô duwa gabayi

Mat 9:18-26; Mar 5:21-43; Luc 8:40-56

¹⁸ Na, róggun igtinurù si Jesus, duwán sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na igdunggù. Iglíngkóód sikandin tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mantu pa minaté tô batà ku bayi. Sékót ka, asta dappánni nu ka bállad sikandin ébô manté puman.”

¹⁹ Purisu igtindág si Jesus, asta igtákkás sikandin asta tô mga disipulu din.

²⁰ Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé. Igpadani sikandin tun ta bókkóg i Jesus, asta igawidan din dád tô ugpu katô umpak i Jesus, ²¹ su taganá igpanámdám sikandin na kólian sikandin ka awidan din dád tô umpak i Jesus. ²² Igséré si Jesus, asta igkita din tô bayi. Igkagiyan i Jesus tô bayi, na mà din, “Pasarig nu tô pusung nu. Inólian kad ukit ka kasarig nu kanak.”

Tigkô dád, inólian sikandin.

²³ Na, tô igdunggù si Jesus tun ta balé katô ágpangulun, igkita din tô mga manubù na gidup ka plawta tingód katô ranu dan, asta marapung tô ilimud mga manubù na ágsággó. ²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Luwà kó, su ándà kamaté tô batà. Igtudug dád sikandin.”

Na, igngisiyan dan si Jesus. ²⁵ Asal igpaluwà i Jesus tô ilimud mga manubù asta igahu sikandin tun ta kuwarta. Igawidan din tô bállad katô batà, asta igánnó tô batà. ²⁶ Ibantug tô kanté i Jesus katô batà tun ta kaluwagan katô probinsya.

Inólian tô duwa bólóg

²⁷ Na, tô igpanó si Jesus, duwán duwa bólóg manubù na igtalundug kandin. Igullaó sikandan, na mà dan, “Rubbad i David,‡ kéduwi ké.”

²⁸ Tô igdunggù si Jesus tun ta balé, igpadani tô duwa bólóg tun kandin. Igkagi si Jesus, na mà din, “Ágbánnal kó na makémuwa makóli ákniyu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó, Áglangngagán. Ágbánnal ké.”

²⁹ Na, igdappánnan i Jesus ka bállad din tô mata dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kólian kó tingód katô kapamaké yu kanak.”

³⁰ Tigkô dan dád ikakita. Maggát igsapad si Jesus kandan, na mà din, “Kailangan ándà palang manubù na ulitan yu.”

³¹ Asal igpanó dan asta igulit dan tun ta дума mga manubù. Purisu ibantug si Jesus tun ta kaluwagan katô probinsya.

Inólian tô ómmó

³² Na, róggun igpanó tô duwa bólóg manubù na inólian, duwán sábbad ómmó manubù na igpid tun ki Jesus. Inómmó sikandin su igahuwan ka madat espiritu. ³³ Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu, asta ikakagi dán tô manubù. Isalábbuan tô ilimud mga manubù, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà palang igkita ta na iring kani dini áknita na mga rubbad i Israel.”

† **9:17** 9:16-17 Tô tapé óggét asta tô tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganá ágtinuruán katô mga taratinurù ka sugù i Moises. Tô mantu óggét asta tô mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus. ‡ **9:27** 9:27 Tô Mesiyas na gangatan ka mga Judio tô rubbad ka hari dan sayyan na si David. Purisu ágtawarán tô Mesiyas na Rubbad i David.

³⁴ Asal igkagi tô mga Pariseo, na mà dan, “Ágpaluwà sikandin ka madat mga espiritu ukit katô pangulu ka mga madat espiritu.”

Inéduwan si Jesus katô mga manubù

³⁵ Na, igsadun si Jesus tun ta langun lunsud. Igtinurù sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igulit-ulit din tô Madigár Gulitán tingód katô pagpangulu ka Manama. Igdappánnan din ka bállad tô langun manubù na ágkabógókan asta duwán kalómétan ébô kólian. ³⁶ Tô igkita si Jesus katô marapung manubù na ilimud tun kandin, inéduwan sikandin kandan, su tuu dan ágkaranu asta makédu-édu. Iring dan katô itadin na mga karnero na ánda taradóppón. ³⁷ Purisu igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Dakál tô ágkáltun, asal tagsábbadé dád tô tarakátu. ³⁸ Purisu dasal kó tun ta Áglangngagán na tigatun ka kinamát ébô papid sikandin ka duma mga tarakátu.”

10

Tô sapulù duwa apostoles

Mat 10:1-4; Mar 3:13-19; Luc 6:12-16

¹ Na, igsalin i Jesus tô sapulù duwa (12) disipulu din, asta igbággé din kandan tô katulusan ébô makapaluwà dan katô madat mga espiritu na igahu tun ta manubù, asta ébô makóli dan katô langun manubù na ágkabógókan asta duwán kalómétan. ² Ni gó tô mga ngadan katô sapulù duwa (12) apostoles, si Simon na ánggadanan i Jesus ki Pedro, tô kataladi i Pedro na si Andres, tô duwa gabatà i Sebedeo na si Santiago asta si Juan, ³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo na taralimud ka buwis, si Santiago na batà i Alfeo, si Tadeo, ⁴ si Simon na magani, asta si Judas Iscariote na igpammát ki Jesus.

Igpapanó i Jesus tô sapulù duwa apostoles

Mat 10:5-15; Mar 6:7-13; Luc 9:1-6

⁵ Ni gó tô sapulù duwa (12) apostoles na igpapanó i Jesus, su igkagi sikandin kandan, na mà din, “Yakó ágsadun tun ta mga lunsud ka mga manubù na ánnà Judio, asta yakó ágsadun tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Samaria. ⁶ Asal sadun kó dád tun ta mga rubbad i Israel na iring na mga karnero na itadin. ⁷ Agad ánda tô sadunan yu, ulit-ulit kó na masig dán mangulu tô Manama. ⁸ Dappánni yu ka bállad tô mga ágkabógókan ébô kólian. Anté yu tô mga inaté. Dappánni yu ka bállad tô mga tétékán ébô kólian. Paluwà yu tô madat mga espiritu na igahu tun ta mga manubù. Ánda yu bayadi tô katulusan na igbággé ku ákniyu. Purisu yakó yu ágpabayadi tô mga manubù na tabangan yu. ⁹ Yakó ágpíd ka salapí. ¹⁰ Yakó ágpíd ka kabir; umpak na gilisan, sandalyas ó tukád, su tô manubù na áglumu kailangan bággayan katô ágkailanganán din. ¹¹ Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud ó duma banuwa, insà kó ka sadan tô madigár manubù na óddóan yu. Óddó kó tun ta balé din sippang tun ta álló ka kapanó yu tun ta duma mga lunsud. ¹² Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, una yu kagiyi tun ta mga tigbalé, na mà yu, ‘Móla pa ka duwán kasunayan yu.’ ¹³ Atin ka tanggapán kó katô mga tigbalé, bággayan dan ka Manama ka kasunayan. Asal atin ka di kó tanggapán katô mga tigbalé, pamuyù yu tun ta Manama na angén din tô kasunayan na bággén yu pád tun kandan. ¹⁴ Atin ka di kó tanggapán katô mga manubù, asta di dan paminággán tô ágtinuruán yu, ka panó kó tikud tun ta balé dan asta lunsud dan, padpad yu tô barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddóran dan na

duwán sókó ka Manama kandan. ¹⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta álló na rumuud tó Manama, agad supakan din tó mga taga Sodoma asta tó mga taga Gomora tingód ka mga salá dan, asal tuu pa madat tó supak din kató mga manubù tun ta lunsud na di tumanggap ákniyu.”

Mga kerryat na dumunggu

Mat 10:16-25; Mar 13:9-13; Luc 21:12-17

¹⁶ “Na, tun ta pasadunan ku ákniyu, banté kó kató madat mga manubù, su iring kó na mga karnero na ágbanganan kató mannanap ka kabánnássan na ánggadanan lobo. Purisu kailangan tuu kó mapandé, asta kailangan ándà palang madat lumun yu. ¹⁷ Banté kó kató madat mga manubù na mid ákniyu tun ta mga huwes, asta palagpássán kó ikandan tun ta mga simbaan ka Judio. ¹⁸ Tingód kató kapasakup yu kanak, piddán kó tun ta tubang kató mga gobernador asta mga hari ébò mulit kó tingód kanak tun kandan asta tun ta langun manubù na ánnà Judio. ¹⁹ Atin ka piddán kó tun ta mga manubù na rumuud ákniyu, yakó ágkatanaan tingód kató taba asta kagin yu kandan, su tó álló tó, bággayan kó kató Ugis Espiritu ka kakatigan ébò makataba kó kandan. ²⁰ Ánnà tikud tun ákniyu tó kagin yu, su tó Ugis Espiritu na papiddán ka Manama na Ámmà yu tó kumagi ukít ákniyu.

²¹ “Duwán mga manubù na pammát kató mga kataladi dan ébò matayan. Duwán mga ámmà na pamaté kató mga gabatà dan. Duwán mga gabatà na musig kató ámmà asta innà dan, asta pamatayan dan. ²² Karingasaan kó kató karapungan ka mga manubù tingód kató kapasakup yu kanak. Asal matábbus tó manubù na makatiis kató langun kahirapan. ²³ Atin ka girrayatan kó tun ta sábbad lunsud, palaguy kó asta sadun kó tun ta ássa lunsud. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tó di pa mapángnga tó katinurù yu tun ta langun lunsud tun ta Israel, dumunggu a na Igpamanubù.

²⁴ “Ándà estudyante na mallayat pa kató kandin taratinurù. Ándà pagsik állang na mallayat pa kató kandin amo. ²⁵ Purisu nángngà ka makéring tó estudyante kató kandin taratinurù, asta nángngà ka makéring tó állang kató amo din. Atin ka inggadanan kató mga manubù tó Áglangngagán yu ki Belsebul,* tuu pa madat tó ngadanán dan ákniyu.”

Nángngà kamáddangan

Mat 10:26-31; Luc 12:2-7

²⁶ “Purisu yakó ágkamáddangan kató mga manubù, su ándà palang gállássán áknganni na di pakitanán tun ta tapuri álló, asta ándà ágbulunán áknganni na di pasóddórán tun ta tapuri álló. ²⁷ Agad ándin tó igkagi ku ákniyu ka dukilám, tó gó é kailangan pasóddórán yu ka álló. Agad ándin tó igtinurù ku ákniyu na sikiyu dád, tó gó é kailangan ulit-ulitán yu tun ta duma mga manubù. ²⁸ Yakó ágkamáddangan kató mga manubù na makamaté kató lawa yu, su di dan kamatayan tó gimukud yu. Asal kamáddangi yu baling tó Manama, su sikandin tó mému ágpasadun kató gimukud asta lawa ka manubù tun ta ágsupakanan.

²⁹ “Agad delák é lagà kató duwa manuk ta kayun na ágbállin yu, asal ándà palang manuk ta kayun na madabù tun ta tanà ka ánnà kakalyag kató Ámmà yu na Manama. ³⁰ Agad tó silag kató ulu yu inéyap dán ka Manama. ³¹ Purisu

* **10:25** 10:25 Si Belsebul tó ássa ngadan i Maibuyan.

yakó ágkamáddangan, su tô lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô marapung mga manuk ta kayun.”

Tô kumagi na igpasakup asta tô mulun
Mat 10:32-33; Luc 12:8-9

³² “Tô manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na igpasakup sikandin kanak, kumagiya pagsik tun ta saruwan katô Ámmà ku tun datas ta langit na sikandin tô sakup ku. ³³ Asal tô manubù na mulun kanak tun ta duma mga manubù, bulunán ku pagsik sikandin tun ta saruwan katô Ámmà ku.”

Ágpósigé tô mga manubù tingód ki Cristo
Mat 10:34-39; Luc 12:51-53; 14:26-27

³⁴ “Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ta banuwa ébô duwán kasunayan ka manubù, asal ágpósigé tô mga manubù tingód kanak. ³⁵ Tingód ka kasadun ku dini, pósigé tô mga gabatà gamama katô mga ámmà dan, pósigé tô mga gabatà gabayi katô mga innà dan, asta pósigé tô mga ikóddô katô mga ugang dan. ³⁶ Tô mga usig ka manubù tikudù tun ta kandin pamilya.†

³⁷ “Atin ka dakál tô ginawa ka manubù kanak asal tuu pa dakál tô ginawa din tun ta ámmà asta innà din, di mému pasakup kanak. Atin ka dakál tô ginawa katô manubù kanak asal tuu pa dakál tô ginawa din tun ta mga gabatà din, di mému pasakup kanak. ³⁸ Tô manubù na máddang matayan‡ tingód katô kapasakup din kanak, di ku sakupán. ³⁹ Tô manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal tô manubù na mákkás kanak agad matayan, matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán.”

Pulusán na bággén ka Manama
Mat 10:40-42; Mar 9:41

⁴⁰ “Tô manubù na ágtanggap ákniyu, ukit kani ágtanggapánna ikandin. Tô manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tô Ámmà ku na igpapid kanak. ⁴¹ Tô manubù na ágtanggap ka propeta ka Manama tingód katô kólit din ka kagi ka Manama, duwán pulusán na bággén ka Manama kandin na magunawa katô pulusán na bággén din tun ta propeta. Tô manubù na ágtanggap ka unawa din na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, duwán pulusán na bággén ka Manama kandin na magunawa katô pulusán na bággén din tun ta manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama. ⁴² Paminág yu ni kagi ku ákniyu. Atin ka ágkatákkangan tô ágpabbabà manubù na ágpasakup kanak, asta duwán manubù na mággé ka wayig kandin tingód katô kapasakup din kanak, duwán pulusán na bággén ka Manama kandin.”

11

Si Jesus asta si Juan na Tarabunyang
Mat 11:1-6; Luc 7:18-23

¹ Tô igtinurù dán si Jesus katô sapulù duwa (12) disipulu din, igsadun sikandin tun ta mga lunsud na madani ébô mulit-ulit katô mga manubù.

² Na, róggun igpriso si Juan na Tarabunyang, igulitan sikandin tingód katô iglumu katô Mesiyas. Purisu igpasadun i Juan tô mga disipulu din tun ki

† **10:36** 10:35-36 Ahaán tô Miqueas 7:6. ‡ **10:38** 10:38 Máddang matayan, ó di tumiang ka krus.

Jesus ébô minsà, na mà dan, ³ “Sikuna tò bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé?”

⁴ Igtaba si Jesus tun ta mga disipulu i Juan, na mà din, “Ulì kód, asta uliti yu si Juan tingód katô langun na igdinág yu asta igkita yu kanak. ⁵ Duwán mga bólóg na ikakita dán. Duwán mga kapig na ikapanó dán. Duwán mga tétékán na inólian dán. Duwán mga bingál na ikadinág dán. Duwán mga inaté manubù na inanté dán. Duwán mga ágkayu-ayuan na igulit-ulitan dán katô Madigár Gulitán. ⁶ Uliti yu sikandin na kadayawan tò mga manubù na di ágduwa-duwa tingód kanak.”

Igkagi si Jesus tingód ki Juan na Tarabunyag

Mat 11:7-19; Luc 7:24-35

⁷ Róggun igpanó tò mga manubù na iguli tun ki Juan, igkagi si Jesus tun ta ilimud mga manubù tingód ki Juan, na mà din, “Na, tó igsadun kó tun ta disyerto, ándà yu pamasaki tó manubù na iring ka banban na ágkálláng-kállángngán ka karamag. ⁸ Ándà yu pamasaki tó manubù na gumpak ka dakál é lagà, su tó gó é góddô tun ta palasyo ka hari. ⁹ Asal ni gó tó ágpamasakán yu. Igsadun kó tun ta disyerto ébô kitanán yu tó propeta ka Manama. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa mallayat tó kamanubuan i Juan ka tandingán katô langun propeta ka Manama. ¹⁰ Igtuman din ni tandô na igsulat tun ta kagi ka Manama,

“Na, duwán manubù na papiddán ku muna áknikó ébô pataganaán tó langun manubù katô kadunggù nu.”*

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tó kamanubuan i Juan na Tarabunyag tuu pa mallayat ka tandingán katô langun manubù. Asal tó manubù na tuu mabbabà é kamanubuan tun ta pagpangulu ka Manama, tó gó é tuu pa mallayat ka tandingán ki Juan. ¹²⁻¹³ Tó ándà pa tinurù si Juan na Tarabunyag, inalayun gulit tó mga propeta ka Manama asta igsulat si Moises na duwán álló na tumigkané tó Manama mangulu. Agad tikud tun ta katigkanayan katô katinurù i Juan sippang áknganni, duwán kakalyag katô mga manubù na pasakup tun ta pagpangulu ka Manama, asta marapung tó mga manubù na mirit pád magó katô pagpangulu ka Manama. ¹⁴ Atin ka mánnal kó kanak, kasóddóran yu na si Juan tó igtuman katô igtandô dan na duwán dumunggù na iring katô propeta ka Manama sayyan na si Elias. ¹⁵ Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó.

¹⁶ “Na, ulitán ku ákniyu tó tingód ka ágkéringan katô mga manubù áknganni. Iring sikandan na mga gabatà na gunsad tun ta plasa na ágkalingánan asta ágpatawaré dan, na mà dan, ¹⁷ ‘Igidup ké ka lantuy ébô sumayó kó, asal ándà kó sayó. Igkanta ké tingód katô kamatayan, asal ándà kó sággó.’ ¹⁸ Iring kandan tó mga manubù áknganni, su si Juan na Tarabunyag inalayun ágpuwasa, asta di gó ginám. Purisu ágkagi dan na igahuwan sikandin ka madat espíritu. ¹⁹ Asal sakán na Igpamanubù, ágkanna asta ginámma. Purisu ágkagi sikandan na áglólóbanna, sunnudda ginám, asta ágrarakán ku tó mga taralimud ka buwis asta tó duma mga manubù na masalà-salà! Asal ukít katô áglumun ka Manama, ágkasóddóran na nángngà tó kapandayan din.”

Tò mga manubù na ándà rákkád

Mat 11:20-24; Luc 10:13-15

* 11:10 11:10 Malaquias 3:1.

²⁰ Na, igsawé i Jesus tô langun manubù na góddô tun ta mga lunsud na igimuwan din katô marapung mga kasalábbuan, su ándà dan rákkád ka mga salà dan. ²¹ Igkagi sikandin, na mà din, “Makédu-édu kó na mga taga Corasin, asta makédu-édu kó na mga taga Betsaida, su ándà kó rákkád! Atin ka igimu tô mga kasalábbuan tun ta mga taga Tiro asta mga taga Sidon sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igumpak dan pád katô óggét na gimun sako, asta igtagù dan pád ka abu tun ta ulu dan ébô pakitanán dan na igrákkád dan dán. ²² Purisu kagiyan ku sikiyu, tun ta álló na rumuud tô Manama, agad supakan din tô mga taga Tiro asta tô mga taga Sidon tingód ka mga salà dan, asal tuu pa madat tô supak din ákniyu. ²³ Sikiyu na mga taga Capernaum, kéman yu ka pabantugán kó sippang tun ta langit, asal dabuán kó baling tun ta góddóan katô mga inaté. Atin ka igimu tô mga kasalábbuan tun ta mga taga Sodoma sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igrákkád dan pád, asta ándà pád kadatti tô lunsud dan. ²⁴ Purisu kagiyan ku sikiyu, tun ta álló na rumuud tô Manama, agad supakan din tô mga taga Sodoma tingód ka mga salà dan, asal tuu pa madat tô supak din ákniyu.”

Duwán kapaginawa tun ki Jesus

Mat 11:25-30; Luc 10:21-22

²⁵ Na, tô oras tô, igdasal si Jesus, na mà din, “Ámmà, Áglangngagán katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa, ágpasalamatta áknikó, su ándà nu pasóddóri ni kabánnalan tun ta mga manubù na kéman dan ka mapandé asta dakál é isóddóran, asal igpasóddór nud ni kabánnalan tun ta mga manubù na mabbabà dád é kamanubuan. ²⁶ Durungán ku sikuna, Ámmà, su tikud tun ta madigár kakalyag nu.”

²⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsarig katô Ámmà ku tô langun dini kanak. Tô Ámmà ku dád tô ikasóddór kanak, su sakán tô Batà din. Sakán dád tô ikasóddór tingód katô Ámmà ku, asta tô langun manubù na ágsalinán ku ébô makasóddór tingód katô Ámmà ku.

²⁸ “Tô langun yu na ágmálómét tingód katô kapid yu katô kahirapan tun ta pusung yu, padani kó dini kanak, su iwaán ku tô kalómétan yu ébô makapaginawa kó. ²⁹ Tiang yu tô papiddán ku ákniyu iring na yugo. Iring kó kanak, su mabbabà tô kamanubuan ku, asta makapaginawa kó. ³⁰ Madigár tô papiddán ku ákniyu, asta magan tô patiangán ku ákniyu.”

12

Tingód katô álló ka kapaginawa

Mat 12:1-8; Mar 2:23-28; Luc 6:1-5

¹ Na, tô timpo tô, dalám katô álló ka kapaginawa ka mga Judio, igukit si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igparámmasan ka trigo. Igballus tô mga disipulu din. Purisu igbagti dan tô mga kanguy ka trigo, asta igkan dan. ² Tô igkita tô mga Pariseo, igkagi sikandan tun ki Jesus, na mà dan, “Ku! Iglapas tô mga disipulu nu katô sugù, su di mému kumáttu dalám ka álló ka kapaginawa.”*

³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basi ka ándin tô igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta

* 12:2 12:2 Ahaán tô Exodo 20:10, asta ahaán tô kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi.

tô mga kadumaan din. ⁴ Purisu igahu sikandin tun ta balé ka Manama, asta igkan din tô pan na igbággé tun ta Manama. Duwán pan na igbággé din tun ta mga kadumaan din. Agad tô mga pangulu ka templo dád tô mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.[†] ⁵ Ilingawan yu basi na duwán igsulat i Moises na iglapas tô mga pangulu ka templo katô sugù tingód ka álló ka kapaginawa ukit ka kalumu dan, asal ándà dan ikasalà. ⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad mallayat tô templo, asal duwán dán igdunggu dini ákniyu na tuu pa mallayat ka tandingán katô templo. ⁷ Mà katô kagi ka Manama,

“Ánnà tô ágbággén yu tô kakalyag ku, asal kakalyag ku na pédu-éduwé kó.[‡] Atin ka ikagpát kó kanan, di kó pád sumawé katô mga disipulu ku na ándà lapas ka mga sugù. ⁸ Sakán na Igpamanubù tô mému kumagi ka ándin tô nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

Inólian tô manubù na igkángkáng é bállad

Mat 12:9-14; Mar 3:1-6; Luc 6:6-11

⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta simbaan ka Judio. ¹⁰ Duwán sábbad manubù na igkángkáng é bállad. Duwán ássa mga manubù na ágparimuya asta ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu iginsà sikandan, na mà dan, “Atin ka duwán dumappán ka bállad katô ágkabógókan ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa, makalapas sikandin ka sugù ka Manama?”

¹¹ Ikgagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Atin ka duwán karnero yu na madabù tun ta madalám bóbbó dalám ka álló ka kapaginawa, sadan tun ákniyu tô di tumabang katô karnero ébô makaluwa? ¹² Tô lagà ka manubù tuu pa dakál ka tandingán katô karnero! Purisu di makalapas tô manubù ka sugù ka Manama tingód katô katabang din katô unawa din dalám ka álló ka kapaginawa.”

¹³ Na, igkagi si Jesus tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

Tô igkátáng din, inólian dán, asta magunawa dán katô ágbaluy. ¹⁴ Asal igluwa tô mga Pariseo tikud tun ta simbaan, asta igpatóngkóe dan ka ándin tô lumun dan ébô matayan dan si Jesus.

Si Jesus tô igsalin asta igpapid ka Manama

¹⁵ Na, tô ikasóddór si Jesus na madat tô plano katô mga Pariseo, igpanó sikandin. Marapung tô mga manubù na igtákkás kandin. Igdappánnan din ka bállad tô langun na ágkabógókan ébô kólian. ¹⁶ Igsapad sikandin na kailangan ándà palang manubù na ulitan dan tingód kandin ¹⁷ ébô matuman tô igkagi katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias, na mà din,

¹⁸ “Ní gó tô igsalin ku ébô papiddán tun ákniyu.

Sikandin tô ágginawaan ku asta tô dayó ku.

Bággén ku tô Ugis Espiritu na móddô tun kandin.

Pasóddórán din na ukit kandin,

imun nángngà tô langun manubù tun ta saruwan ka Manama.

¹⁹ Dì sikandin mullaó, di sikandin mapul,
asta di sikandin madinág tun ta mga dalan.

²⁰ Dì din gésaan tô mga malómét,
asta di din ágkasókówan tô ándà bákár

† 12:4 12:4 Ahaán tô 1 Samuel 21:1-6. ‡ 12:7 12:7 Oseas 6:6.

sippang ka kasóddóran katô langun na nángngà tô áglumun din,

²¹ asta sikandin tô ágsarigan katô mga manubù tun ta langun banuwa.”[§]

Si Jesus asta si Maibuyan

Mat 12:22-32; Mar 3:20-30; Luc 11:14-23

²² Na, duwán sábbad manubù na bólóg asta inómmò su igahuwan ka madat espiritu. Igpíd sikandin tun ki Jesus. Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu na igahu kandin, asta ikakagi sikandin asta ikakita dán. ²³ Isalábbuan tô langun manubù asta igpatóngkóe dan, na mà dan, “Sikandin basi tô sábbad rubbad i David.”*

²⁴ Tô igdinág tô mga Pariseo na igpaluwà i Jesus tô madat espiritu, igkagi sikandan, na mà dan, “Ágpaluwà sikandin katô mga madat espiritu ukit katô pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.”†

²⁵ Isóddóran i Jesus na madat tô panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka ágpamatayé tô mga sakup ka sábbad pangulu, di madugé mandà tô pagpangulu din. Atin ka ágpamatayé tô mga sakup ka sábbad lunsud, asta ágpamatayé tô sábbad pamilya, di madugé padiyaé dan. ²⁶ Purisu atin ka ágpaluwà si Maibuyan katô mga sakup din, mandà tô pagpangulu din, su imun din na usig tô mga sakup din. ²⁷ Atin ka sawén yu ni kapaluwà ku katô madat mga espiritu ukit ki Belsebul, ágsawén yu tô ákniyu mga disipulu, su ágpaluwà dan ka madat mga espiritu. Purisu sikandan tô ágpasóddór na ánnà nángngà tô kasawé yu kanak. ²⁸ Atin ka ágpaluwà a katô madat mga espiritu ukit katô Ugis Espiritu ka Manama, igdunggù dán gó dini ákniyu tô pagpangulu ka Manama.

²⁹ “Atin ka mabákkár tô manubù, di kahuwan tô balé din asta di kangén tô kaduwánnan din. Asal atin ka dumunggù tô ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tô gó é makabagkás katô tigatun ka balé asta makakangé katô langun tun ta balé din.

³⁰ “Tô langun manubù na di ágtákkás kanak, tô gó é gusig kanak, asta tô langun manubù na di áglimud ka mga manubù dini kanak, tô gó é ágpéwà ka mga manubù tikud dini kanak. ³¹ Purisu paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na masalà-salà asta ágkagi ka madat tingód ka manubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tô manubù na ágkagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, di gó sikandin kapasinsiyaan ka Manama. ³² Tô manubù na ágkagi ka madat tingód kanak na Igpa-manubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tô manubù na ágkagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, di gó sikandin kapasinsiyaan, agad áknganni ó tun ta tapuri álló.”

Ágkilalan tô kayu ukit katô buuy din

Mat 12:33-37; Luc 6:43-45

³³ “Atin ka madigár tô kayu, madigár tô buuy din. Atin ka madat tô kayu, madat tô buuy din. Atin ka ágkitanán ta tô buuy, kasóddóran ta ka madigár ó madat tô kayu. ³⁴ Madat kó iring na mga áppuy! Ándà palang madigár ágkagin yu, su madat tô tun ta dalám katô pusung yu. Atin ka ágkagi tô manubù, ágpasóddórán din tô tun ta dalám katô pusung din. ³⁵ Atin ka madigár tô

§ 12:21 12:18-21 Isaias 42:1-4. * 12:23 12:23 Ágtawarán tô Mesiyas na Rubbad i David. Ahaán tô 9:27. † 12:24 12:24 Si Belsebul tô ássa ngadan i Maibuyan.

áγκέmun katô manubù, madigár tô áγκagin din. Atin ka madat tô áγκέmun katô manubù, madat tô áγκagin din.

³⁶ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka dumunggù tô álló na rumuud tô Manama, supakan din tô langun manubù na igkagi ka mga ándà ágpulusán. ³⁷ Tô áγκagin yu áκnganni, tô gó é gamitán ka ruudan kó ka Manama tun ta kapasóddór din ka nángngà ó ánnà nángngà tô igkagi yu.”

Tô mga malyag kumita ka kasalábbuan
Mat 12:38-42; Mar 8:11-12; Luc 11:29-32

³⁸ Na, igkagi tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, na mà dan, “Sir, pakita ké katô kasalábbuan ébô kasóddóran dé na igppapid ka katô Manama.”

³⁹ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Tô mga malyag na duwán kasalábbuan na pakitanán kandan, tô gó é mga madat asta igtayyug ka Manama. Asal sábbad dád tô kasalábbuan na pakitanán kandan na iring katô ilumu tun ta propeta ka Manama sayyan na si Jonas. ⁴⁰ Su itálluwan si Jonas tun ta dalám ka gátták katô dakál sáddà, † sakán pagsik na Igpamanubù, katálluwan na tun ta dalám ka tanà. ⁴¹ Tun ta álló na rumuud tô Manama, tumindág tô mga taga Ninibe, asta kumagi dan na kailangan supakan kó su ándà kó rákkád katô mga salà yu. Su tô igdinág tô mga taga Ninibe katô igulit-ulit i Jonas, igrákkád dan. Na, duwán dán igdunggù diní ákniyu na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán ki Jonas. ⁴² Tun ta álló na rumuud tô Manama, tumindág tô rayna na igpangulu tun ta Siba sayyan, asta kumagi sikandin na kailangan supakan kó su ándà kó paminág kanak. Agad madiyù tô góddóan katô rayna, asal igsadun sikandin tun ki Solomon ébô maminág dád katô kapandayan na ágtinuruán i Solomon. Na, duwán dán igdunggù diní ákniyu na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán ki Solomon.”

Tô kalónód ka madat espiritu
Mat 12:43-45; Luc 11:24-26

⁴³ “Na, atin ka duwán madat espiritu na paluwaán tikud tun ta manubù, ágpánó-panó tô madat espiritu tun ta disyerto ébô mamasak sikandin ka madigár óddóan din. Atin ka ándà áγκitanán din, ⁴⁴ kumagi sikandin, na mà din, ‘Lumónódda tun ta manubù na taganà igahuwan ku.’ Purisu lumónód tô madat espiritu tun kandin, asta kitanán din na madigár dán tô manubù na taganà din igahuwan, iring na malinis asta matémós balé. ⁴⁵ Purisu kangén katô madat espiritu tô ássa pittu madat espiritu na tuu pa madat ka tandingán kandin. Madun dan langun tun ta manubù, asta mahu dan tun kandin. Purisu tuu pa madat tô dungguán kani manubù ni. Na, madat pagsik tô dungguán katô langun manubù áκnganni na madat tô áglumun dan.”

Tô innà asta mga kataladi i Jesus
Mat 12:46-50; Mar 3:31-35; Luc 8:19-21

⁴⁶ Na, róggun ágtinurù si Jesus, igdunggù tô innà asta tô mga kataladi din. Igtindág dan tun ta luwà katô balé, su kakalyag dan na tumóngkô kandin. ⁴⁷ Duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Tun ta luwà tô innà nu asta tô mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na tumóngkô áκnikó.”

⁴⁸ Asal igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Kagin ku áκnikó ka sadan tô innà ku asta tô mga kataladi ku!”

⁴⁹ Na, igtáddù i Jesus tô mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô innà ku asta tô mga kataladi ku. ⁵⁰ Tô mga manubù na ágbánnal

† 12:40 12:40 Ahaán tô Jonas 1:17.

ka kagi katô Ámmà ku tun ta langit, sikandan tô mému na innà ku asta mga kataladi ku na gamama asta gabayi.”

13

Tô manubù na igsabud ka bänni

Mat 13:1-9; Mar 4:1-9; Luc 8:4-8

¹ Na, tô álló tô, igluwà si Jesus tikud tun ta balé, igsadun sikandin tun ta ligad ka ranó, asta igsasad dutun. ² Asal su iglibutan sikandin katô marapung manubù, igsaké sikandin tun ta barangé na igpundowan asta igsasad ébô tuminurù. Igtindág tô langun manubù tun ta ligad ka ranó ébô maminág kandin. ³ Marapung tô kabánnalan na igtinurù din kandan ukit ka panunggiringan.

Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát ébô sumabud ka bänni. ⁴ Tô igsabud sikandin, duwán isabud tun ta dalan, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun. ⁵ Duwán ássa bänni na isabud tun ta batun tanà. Sékót igtubù, su ánnà madalám tô tanà. ⁶ Tô igménit dán tô álló, ilanás asta inaté, su ándà tuu ikaramut. ⁷ Duwán ássa bänni na isabud tun ta tângngaan katô dugin sigbát. Asal itambunan katô dugin sigbát tô pamula, asta inaté. ⁸ Asal duwán bänni na isabud tun ta malambù tanà. Tô gó tô madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus, ó kannámman (60), ó tállu pulù (30).”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó.”

Ágdantulán ka mga panunggiringan

Mat 13:10-17; Mar 4:10-12; Luc 8:9-10

¹⁰ Na, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Manan ka ukit ka mga panunggiringan tô katinurù nu katô mga manubù?”

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô igpakitaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din. Asal ándà din pakitayi tô duma mga manubù. ¹² Tô manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é dugangan katô kabánnalan ébô tuu pa dakál. Asal tô manubù na di ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é kangayan katô kabánnalan. ¹³ Purisu ukit dád tun ta mga panunggiringan tô katinurù ku katô duma mga manubù su agad sumállág dan, di dan makakita katô kóbadan. Agad maminág dan, di dan makagpát katô kabánnalan. ¹⁴ Purisu ituman tô igulit katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias,

“ ‘Agad tuu kó gó maminág, di kó makagpát. Agad tuu kó gó sumállág, di kó makagpát, ¹⁵ su igpatággas kani mga manubù tô ulu dan agó makagpát dan. Igsagpángngan dan tô talinga dan agó duminág dan ka kabánnalan. Iglipáddáng dan tô mata dan agó kumita dan ka kóbadan ka kagi ku kandan. Ándà kakalyag dan na padani kanak ébô tabangan ku sikandan.’”

¹⁶ “Asal sikiyu, ágkadayawan kó, su ikakita kó dan asta ikadinág kó dan katô kabánnalan. ¹⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô marapung mga propeta ka Manama sayyan asta tô duma mga manubù na igbánnal katô mga sugù ka

* 13:15 13:14-15 Isaias 6:9-10.

Manama, agad malyag dan na kumita katô igkita yu, asal ándà dan ikakita. Agad malyag dan maminág katô igdinág yu, asal ándà dan ikadinág.”

Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bánni na igsabud
Mat 13:18-23; Mar 4:13-20; Luc 8:11-15

¹⁸ “Na, paminág kód ka kóbadan katô panunggiringan tingód katô manubù na igsabud ka bánni. ¹⁹ Tô bánni na isabud tun ta dalan, iring katô manubù na ágpaminág tingód katô pagpangulu ka Manama, asal di sikandin pakagpát. Ágsadunan i Maibuyan ébò agón din tô kagi ka Manama na igdinág din. ²⁰ Tô bánni na isabud tun ta batun, iring katô manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta ágtanggap sikandin na duwán dayó din. ²¹ Asal ka kahirapan asta kérroyatan sikandin tingód ka kabánnal din katô kagi ka Manama, sékót ágkandà tô kabánnal din, su iring sikandin katô pamulanán na ándà tuu ramut. ²² Na, tô bánni na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katô manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igtinurù. Asal talun sikandin katô sasó tingód ka kantayan asta kakalyag din na kaduwánnan. Purisu ándà ágpulusán din katô kagi ka Manama na igdinág din. ²³ Na, tô bánni na isabud tun ta malambù tanà, iring katô manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta makagpát. Duwán gó ágpulusán din iring katô madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus, ó kannámman (60) ó tállu pulù (30).”

Panunggiringan tingód ka sigbát

²⁴ Na, igtinurù si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán manubù na igsabud katô madigár klasi ka bánni ka trigo tun ta kinamát din. ²⁵ Asal róggun igtudug tô mga manubù, duwán usig na igsadun tun ta kinamát din, igsabud din tô bánni ka sigbát, asta igulí. ²⁶ Igpadangngané igtubù tô trigo asta tô sigbát. Tô igkanguy dán tô trigo, ikitaan tô sigbát. ²⁷ Igsadun tô mga állang tun ta amo dan, asta iginsà dan, ‘Tuu madigár tô bánni na igsabud ta tun ta kinamát nu. Asal ánda tikod tô sigbát?’ ²⁸ Igtaba tô tigatun, ‘Tô gó é igsabud katô usig ku.’ Iginsà dan, ‘Malyag ka na béttódán dé tô sigbát?’ ²⁹ Asal igkagi sikandin, ‘Yakó pa ágbéttód katô sigbát agó mabéttód pagsik tô trigo na igpamula ta. ³⁰ Pabayà yu sippang ka dumakál. Atin ka dumunggù tô álló ka kakáttu, suguán ku tô mga manubù na upusán dan pa béttódán tô sigbát asta bagkássán dan ébò góbbón. Asal káttun dan tô trigo, asta taguán dan tun ta lukung.’ ”

Panunggiringan tingód ka tuu délák lisu
Mat 13:31-32; Mar 4:30-32; Luc 13:18-19

³¹ Na, igtinurù si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Tô pagpangulu ka Manama iring na lisu ka mustasa na igpamula ka manubù tun ta kinamát din. ³² Agad tuu pa délák tô lisu ka mustasa ka tandingán katô mga duma lisu, asal ka tumubù, mému dakál pa ka tandingán ka langun ka duma mga pamula. Mému dakál iring na kayu. Purisu ágsalagan katô mga manuk ta kayun.”

Panunggiringan tingód ka pagpatubù ka pan
Mat 13:33; Luc 13:20-21

³³ Na, igtinurù si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Tô pagpangulu ka Manama iring katô pagpatubù ka pan, su atin ka baláttán tun ta dakál harina, tumubù tô langun harina na igmasa.”

Ukit ka panunggiringan tō igtinurū i Jesus

Mat 13:34-35; Mar 4:33-34

³⁴ Tō gó é igtinurū i Jesus katō ilimud mga manubù ukit tun ta panunggiringan tingód katō pagpangulu ka Manama. Igpókit din tun ta panunggiringan tō langun igtinurū din kandan. ³⁵ Purisu ituman tō kagi katō propeta ka Manama sayyan, na mà din,

“Tuminurū a katō mga manubù ukit ka panunggiringan. Ulitán ku kandan tō ándà ku pasóddóri tikud tun ta katigkanayan kani banuwa.”†

Kóbadan katō panunggiringan tingód ka sigbát

³⁶ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta mga manubù na ilimud, asta igahu sikandin tun ta balé. Igtákkás tō mga disipulu din, asta igpédu-édu dan, na mà dan. “Uliti ké ka ándin tō kóbadan katō panunggiringan tingód katō sigbát na igtubù tun ta kinamát.”

³⁷ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Tō igsabud ka madigár bánni, sakán gó na Igpamanubù. ³⁸ Tō kinamát, ni gó banuwa. Tō madigár bánni, tō gó tō mga manubù na igpasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Asal tō sigbát, tō gó tō mga sakup i Maibuyan. ³⁹ Tō usig na igsabud katō sigbát, tō gó si Maibuyan. Tō kóbadan katō kakáttu, tō gó tō ágtamanán kani banuwa, asta tō mga tarakáttu, tō gó tō mga panaligan ka Manama. ⁴⁰ Tō kalimud asta kagóbbó dan katō sigbát, iring katō malumu tun ta ágtamanán kani banuwa. ⁴¹ Sakán na Igpamanubù tō sumugù katō mga panaligan ka Manama ébò linisan ni banuwa na ágpanguluwan ku, su limudán dan tō langun manubù na ágtintal ka duma manubù asta áglumu ka madat. ⁴² Antugán katō mga panaligan ka Manama tō langun dan tun ta apuy na ágsupakanan. Tuu dan sumággó dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katō kasakit dan. ⁴³ Asal tō mga manubù na ágbánnal katō mga sugù ka Manama miló iring katō sánnang ka álló kannun ta banuwa, asta ágpanguluwan dan katō kandan Ámmà na Manama. Purisu kailangan maminág kó kanak ébò makagpát kó.”

Panunggiringan tingód katō bulawan na iglábbáng

⁴⁴ “Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán bulawan na idugé dán iglábbáng tun ta tanà. Na, duwán manubù na ikakita katō bulawan. Idayawan sikandin, asal igtambunan din puman, asta iguli sikandin. Igbari-gyà din tō langun kaduwánnan din asta igbállí din tō tanà.”

Panunggiringan tingód katō perlas

⁴⁵ “Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán negosyante na ágpamasak ka madigár klasi ka perlas. ⁴⁶ Na, duwán perlas na igkita din na tuu dakál é lagà. Iguli sikandin, asta igbarigyà din tō langun kaduwánnan din, asta igbállí din tō perlas.”

Panunggiringan tingód katō pukut

⁴⁷ “Iring pagsik kani tō pagpangulu ka Manama. Duwán pukut na igdabù tun ta ranó, asta marapung tō mga klasi ka sáddà na ikahu. ⁴⁸ Tō igmarapung dán tō sáddà, igguyud katō mga taraággut tun ta ligad ka ranó ébò kangén dan tō sáddà. Igtagù dan tō mga madigár klasi tun ta mga basket, asal igantug dan tō mga madat. ⁴⁹ Iring kanan tō malumu tun ta ágtamanán kani banuwa. Ássan katō mga panaligan ka Manama tō mga manubù na madat asta tō mga manubù na ágbánnal katō mga sugù ka Manama. ⁵⁰ Antugán dan tō madat

† 13:35 13:35 Salmo 78:2.

mga manubù tun ta apuy na ágsupakanan. Tuu dan sumággó dutun, asta kumurigát tó ngipán dan tingód katô kasakit dan.”

Tapé asta mantu kabánnalan

⁵¹ Na, iginsà si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Inagpáttan yu tó langun igtinurù ku?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó. Inagpáttan dé.”

⁵² Purisu igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán taratinurù na duwán kakatigan din tingód katô kagi ka Manama na taganà dán igsulat, asta miring sikandin katô mantu katinurù ku tingód katô pagpangulu ka Manama, iring sikandin katô tigatun ka balé na duwán dakál kaduwánnan na inalayun din ággamítan, agad tapé dán ó mantu.”

Ándà tanggapi si Jesus tun ta Nazaret

Mat 13:53-58; Mar 6:1-6; Luc 4:16-30

⁵³ Na, pángnga igtinurù si Jesus katô langun kani mga panunggiringan, igpanó sikandin, ⁵⁴ asta igulì tun ta kandin banuwa. Igtinurù sikandin tun ta simbaan ka Judio. Tuu isalábbuan tó mga manubù dutun, asta igkagi dan, na mà dan, “Ánda igkangé ni manubù ni katô kapandayan din? Ánda é igkangayan din kani katulusan ébô makalumu kani mga kasalábbuan? ⁵⁵ Su batà dád katô taraimu ka balé sikandin, asta tó innà din si Maria. Tó mga kataladi din na si Santiago, si Jose, si Simon, asta si Judas. ⁵⁶ Tó mga tábbé din pagsik góddó dini áknita. Ánda é igkangayan din kani langun áglumun din?”

⁵⁷ Purisu ándà dan bánnal kandin. Asal igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Agad ágtanggapán tó propeta ka Manama tun ta ássa lunsud, asal ò sikandin ágtanggapán katô mga manubù tun ta kandin banuwa asta tun ta pamilya din.”

⁵⁸ Purisu tagsábbadé dád tó mga kasalábbuan na iglumu i Jesus dutun, asta ándà dan tanggap kandin.

14

Igmatayan si Juan na Tarabunyang

Mat 14:1-12; Mar 6:14-29; Luc 9:7-9

¹ Na, si Herodes tó igpangulu tun ta Galilea, asta igulitan sikandin tingód katô áglumun i Jesus. ² Igkagi sikandin tun ta mga opisyaales din, na mà din, “Sikandin gó si Juan na Tarabunyang na inanté puman. Purisu duwán katulusan din ébô imun din ni mga kasalábbuan.”

³ Tó gó é igkagi i Herodes, su dāngngan igpammát din si Juan, igpabagkás din é bállad, asta igpapriso din. Tó gó é iglumu i Herodes ki Juan ébô kadayawan tó ipag din na si Herodias na igagó din tikud tun ta kataladi din na si Felipe. ⁴ Tó igagó si Herodes katô ipag din, igkagi si Juan kandin, na mà din, “Iglapas ka katô sugù ka Manama, su igagó nu tó ipag nu.”

⁵ Na, tó kakalyag i Herodes na pamatayan din si Juan, asal ándà din panayuni. Imáddangan sikandin agó masókó tó langun manubù kandin, su igpanámdám dan na propeta ka Manama si Juan.

⁶ Na, igimu si Herodes ka kalimudan tingód katô álló din, asta igsayó tó batà daraga i Herodias ébô kadayawan tó mga manubù na ilimud. Idayawan si Herodes. ⁷ Purisu igtandó sikandin na bággén din tun ta daraga tó agad ándin é pamuyuán din. ⁸ Igbánnal tó daraga katô igkagi katô innà din, asta igkagi

sikandin, na mà din, “Bággé nu kanak tô ulu i Juan na Tarabunyag na taguán tun ta dakál pinggan.”

⁹ Iranu si Herodes. Asal tingód katô tandô din, asta agó buyasán sikandin katô mga manubù na ilimud, igtuman din tô igpamuyù katô daraga. ¹⁰ Purisu igpatampád i Herodes tô alig i Juan tun ta prisowan. ¹¹ Igtagù tô ulu i Juan tun ta dakál pinggan, igbággé tun ta daraga, asta igpid din tun ta innà din. ¹² Igsadun tô mga disipulu i Juan tun ta prisowan, igkangé dan tô lawa din, asta iglábbáng dan. Igsadun dan tun ki Jesus, asta igulit dan kandin tingód katô kamatayan i Juan.

Igpakan i Jesus tô sobra lima mararan manubù

Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17; Juan 6:1-14

¹³ Na, tô igdinág si Jesus tingód katô kamatayan i Juan, igpanó sikandin tikud dutun. Igsaké sikandin ka barangé, asta igsadun tun ta lugar na ándà manubù. Asal tô ikasóddór tô langun manubù ka ánda é igsadunan i Jesus, igpanóttanà dan tikud tun ta mga lunsud asta igsadun dan tun ta igsadunan i Jesus ¹⁴ Tô igpónóg si Jesus, igkita din tô marapung manubù na iangat kandin. Inéduwan sikandin kandan, asta igdappánnan din ka bállad tô langun na ágkabógókan, asta inólian dan. ¹⁵ Tô mapun dán, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà mga manubù na góddô kannun, asta masig dán dumukilám. Purisu papanó nu tô langun manubù tun ta mga lunsud ébô málli ka makan dan.”

¹⁶ Iggagi si Jesus, na mà din, “Dì dán kailangan na manó dan. Sikiyu é mággé ka makan dan.”

¹⁷ Iggagi sikandan, na mà dan, “Asal lima dád abuk ni pan ta, asta duwa dád abuk ni sáddà ta.”

¹⁸ Iggagi si Jesus, na mà din, “Pid yu dini kanak.”

¹⁹ Na, igpónsad i Jesus tô langun manubù tun ta sigbátán tanà. Iggagé din tô lima abuk pan asta tô duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud.

²⁰ Ikakan tô langun manubù, asta ibássug dan. Duwán pa sapulù duwa (12) magdakál basket na ipánnù katô isamà na iglimud katô mga disipulu din.

²¹ Mga lima mararan (5,000) tô mga gamama na ikakan, asta ándà iyapi tô mga gabayi asta tô mga gabatà.

Igpanó si Jesus tun ta bówwó ka ranó

Mat 14:22-33; Mar 6:45-52; Juan 6:15-21

²² Na, igpóna i Jesus tô mga disipulu din igsaké ka barangé ébô tumalipag dan katô ranó róggun ágpólián din tô langun manubù na ilimud. ²³ Tô igpanó dan dán, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasal na sábbad din dád. Tô ágkasalláp dán tô álló, tun pô ta pabungan si Jesus. ²⁴ Asal madyù dán tô barangé su tun dán ta tángngaan katô ranó. Tuu dan ihirapan, su idungguan dan ka magdakál balud, asta ikasumar dan ka mabákkár karamag. ²⁵ Na, tô masig dán igsállám, igsadun si Jesus tun kandan, asta igpanó sikandin tun ta bówwó katô ranó. ²⁶ Tô igkita dan na igpanó sikandin tun ta bówwó katô ranó, tuu dan imáddangan. Tingód katô máddang dan, igullaó sikandan, na mà dan, “Gimukud!”

²⁷ Asal tigkô dád igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Pasarig yu tô pusung yu, su sakán ni. Yakó ágkamáddangan.”

²⁸ Igekagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, atin ka bánnal na sikuna yan, papanówa nit bówwó ka ranó ébô makasadunna diyan áknikó.”

²⁹ Igekagi si Jesus, na mà din, “Sadun ka dini.”

Purisu igpónóg si Pedro tikud tun ta barangé, asta igpanó tun ta bówwó ka ranó ébô madun tun ki Jesus. ³⁰ Asal tô igriyu din tô mabákkár karamag, imáddangan sikandin asta masig pád ilánnád. Igtawar sikandin, na mà din, “Áglangngagán, tabangiya.”

³¹ Sékót si Jesus igawid kandin, asta igkagi, na mà din, “Délák tô kasarig nu kanak. Yaka ágduwa-duwa.”

³² Tô igsaké dan tun ta barangé, igsódô dán tô karamag. ³³ Iglingkóód tô mga disipulu tun ki Jesus, igpangadap dan kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sikuna tô bánnal Batà ka Manama.”

Inólian tô mga manubù tun ta Genesaret

Mat 14:34-36; Mar 6:53-56

³⁴ Na, tô igtalipag dan katô ranó, igdunggù dan tun ta Genesaret. ³⁵ Igkilala tô mga taga Genesaret ki Jesus. Purisu igpakangé dan tô langun ágkabógókan tikud tun ta mga banuwa na madani. ³⁶ Igpédu-édu dan ki Jesus ka mému mawid dan katô ugpu ka umpak din, asta inólian tô langun dan na ikawid.

15

Ágkémun ka kamónaan

Mat 15:1-9; Mar 7:1-13

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igsadun tun ki Jesus tikud tun ta Jerusalem. Iginà dan kandin, na mà dan, ² “Manan ka di ágbánnal tô mga disipulu nu katô ágkémun ka mga kamónaan ta? Atin ka ágkan dan, di dan ágdamù.”

³ Igekagi si Jesus, na mà din, “Áglapas kó katô mga sugù ka Manama ukit ka kabánnal yu katô ágkémun ka mga kamónaan yu. ⁴ Igsugù tô Manama, ‘Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà.’* Igsugù pagsik sikandin, ‘Kailangan matayan tô manubù na ágkagi ka madat tun ta ámmà ó innà din.’† ⁵ Asal ágtinurù kó na mému ka di tumabang tô manubù katô ámmà ó innà din ka kumagi dá, ‘Tô bággén ku pád ákniyu igbággé kud tun ta Manama.’ ⁶ Asal ukit ka kabánnal yu kani ágkémun, géllé kó katô sugù ka Manama na kailangan tabangan yu tô ámmà asta innà yu. ⁷ Kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama! Sikiyu tô igtádduan kani kagi ka Manama na igulit i Isaias sayyan,

⁸ “ ‘Ágkagi tô mga manubù na ágpangadap dan kanak, asal madiyù tô pusung dan kanak. ⁹ Di nángngà tô kapangadap dan kanak, su igimu dan iring na tinurù ka Manama tô mga ágtinuruán ka manubù.’ ‡

Tô makaripà ka manubù

Mat 15:10-20; Mar 7:14-23

¹⁰ Na, marapung tô mga manubù na ilimud dutun, asta igtawar si Jesus kandan ébô madani dan tun kandin. Igekagi sikandin, na mà din, “Paminág kó kanak ébô makagpát kó. ¹¹ Ánnà tô ágkakan na mahu tun ta babbà tô makaripà ka manubù, asal tô madat mga kagi na ágluwà tikud tun ta babbà din tô makaripà ka manubù tun ta saruwan ka Manama.”

* 15:4 15:4a Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16. † 15:4 15:4b Exodo 21:17. ‡ 15:9 15:8-9 Isaias 29:13.

¹² Na, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi dan, na mà dan, “Miringasa tô mga Pariseo tingód katô igkagi nu géna.”

¹³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Péwaán tô langun dan, su béttódán tikud tun ta kinamát tô langun pamula na ándà pamulayi katô Ámmà ku na góddô tun ta langit. ¹⁴ Liliyi yu tô mga Pariseo. Iring dan na bólóg na gagak. Atin ka magak tô bólóg katô ássa bólóg, madabù tô duwa dan tun ta madalám bóbbó.”

¹⁵ Igkagi si Pedro, na mà din, “Uliti ké ka ándin é kóbadan katô panung-giringan na igtinurù nu géna.”

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su iring kó na mga manubù na di pakagpát. ¹⁷ Agad ándin tô ágkakan na pahun tun ta babbà ka manubù, tô gó é manayun tun ta gátták, asta lumuwà tikud tun ta lawa. ¹⁸ Asal tô kagi na lumuwà tikud tun ta babbà ka manubù, tikud tun ta pusung din, asta tô gó é makaripà kandin. ¹⁹ Tô pusung tô ágtikudan katô madat mga panámdám, ágmaté, áglibug, ágtakó, ágtestigos ka bulaló, asta ágkagi ka madat tingód ka duma manubù. ²⁰ Karipaan tô manubù ukit kani langun. Asal di karipaan tô manubù na ágkan ka di ágdamù.”

Igsarig tô bayi na ánnà Judio

Mat 15:21-28; Mar 7:24-30

²¹ Igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon. ²² Duwán sábbad bayi na igóddô dutun na ánnà Judio, su Canaanhon tô mga kamónaan din. Igsadun sikandin tun ki Jesus, asta igtawar, na mà din, “Sir, rubbad i David, kéduwiya, su ágkatuuwan ni batà ku bayi na gahuwan ka madat espiritu.”

²³ Asal ándà taba si Jesus kandin. Purisu igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Péwa nu yan bayi, su ágtákkás sikandin áknita, asta tuu gótép.”

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpapidda ébô tabangan ku dád tô mga rubbad i Israel na iring na mga karnero na itadin.”

²⁵ Na, igpadani tô bayi tun ki Jesus, iglingkóód asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, tabangiya.”

²⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Asal duwán ágkagin na di mému ka kangén tô ágkakan ka mga gabatà ébô pakannán ka mga asu.”

²⁷ Igkagi tô bayi, na mà din, “Sir, bánnal tô igkagi nu. Asal tô mga asu mému kuman katô mumu na ágkadabù tikud tun ta lamisa katô amo.”

²⁸ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Dakál tô kasarig nu kanak! Tumanán ku tô kakalyag nu.”

Tigkó dád igmadigár tô batà din tô oras tô.

Inólian tô marapung manubù

²⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igukit sikandin tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Igtikáddág sikandin tun ta madani pabungan asta igunsad sikandin.

³⁰ Marapung tô mga manubù na igsadun tun kandin, asta igpid dan tô duma mga manubù na duwán ássa-ássa bógó. Duwán mga kapig, mga pantig, mga bólóg, mga ómmó, asta marapung tô duma na mga ágkabógókan. Igpid dan madani tun ki Jesus. Igdappánnan din ka bállad sikandan, asta inólian dan. ³¹ Isalábbuan tô langun manubù, su igkita dan na ikakagi tô mga ómmó, inólian tô mga pantig, ikapanó tô mga kapig, asta ikakita tô mga bólóg. Purisu igdurung dan tô Manama na ágpangadapán katô mga rubbad i Israel.

*Igpakan i Jesus tô sobra áppat mararan manubù**Mat 15:32-39; Mar 8:1-10*

³² Na, igtawar i Jesus tô mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Inéduwanna kani mga manubù, su itálluwan dan dán na ágtákkás kanak, asta ándà dán ágkannán dan. Dì mému ka pólián ku sikandan na ágballusán agó kagáttasan dan tun ta dalan.”

³³ Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Ándà góddô kannun, asta ándà palang kangayan ta ka makan para kandan, su tuu dan marapung.”

³⁴ Iginás si Jesus, na mà din, “Pira abuk tô pan tun ákniyu?”

Igta ba sikandan, na mà dan, “Pittu abuk pan, asta pira dád abuk marénták sáddà.”

³⁵ Na, igpóns ad i Jesus tô langun manubù tun ta tanà. ³⁶ Igkangé din tô pittu abuk pan asta tô sáddà, asta igpasalamatán din tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô pan asta tô sáddà, igbággé din tun ta mga disipulu din, asta igtalad dan tun ta mga manubù na ilimud. ³⁷ Ikakan tô langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud dan tô isamá, asta pittu tô magdakál basket na ipánnù.

³⁸ Mga áppat mararan (4,000) tô mga gamama na ikakan, asta ándà iyapi tô mga gabayi asta tô mga gabatá.

³⁹ Igpóli i Jesus tô langun dan, igsaké sikandin ka barangé, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta Magadan.

16*Kakalyag dan na kumita katô kasalábbuan**Mat 16:1-4; Mar 8:11-13; Luc 12:54-56*

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus ébò kuminnam kandin. Purisu igpamuyù dan na pakitanán din tô kasalábbuan tikud tun ta Manama. ² Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágmallutù tô langit ka ágsalláp tô álló, kasóddóran yu na dì mudan simag. ³ Atin ka mallutù asta mangittáng tô sagulapan ka ágsilat tô álló, kasóddóran yu na mudan. Agad ágkakilalaan yu tô gahaanan tun ta langit, asal ándà yu kagpátti tô mga kakilalaan áknganni. ⁴ Kakalyag yu na pakitanán ku ákniyu tô kasalábbuan su madat kó asta igtayyug kó katô Manama. Asal sábbad dád é kasalábbuan na pakitanán ákniyu na iring katô ilmu ki Jonas.”*

Na, igpanó si Jesus tikud tun kandan.

*Tinurù tingód katô mga Pariseo asta mga Saduseo**Mat 16:5-12; Mar 8:14-21*

⁵ Na, tô igtalipag tô mga disipulu i Jesus katô ranó, ándà pan na igpid dan, su ilingawan dan tô tánnó dan. ⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó katô pagpatubù ka pan† katô mga Pariseo asta mga Saduseo.”

⁷ Igpátongkóé tô mga disipulu din, na mà dan, “Tô gó é igkagi din su ándà pan na igpid ta.”

⁸ Asal isóddóran i Jesus ka ándin tô panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Délák tô kasarig yu kanak. Ándà kó pa ikagpát. Purisu ágpátongkóé kó na ándà pan na igpid yu. ⁹ Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa ikasóddór ka ándin tô mému lumun ku. Iring na ilingawan yud tô igpakan ku tô lima mararan (5,000) manubù katô lima abuk pan, asta marapung

* **16:4** 16:4 Ahaán tô Mateo 12:40. † **16:6** 16:6 Ágkátin tô madat ágkémun katô mga Pariseo asta mga Saduseo iring ka pagpatubù ka pan.

tô magdakál basket na igipánnù yu katô isamá. ¹⁰ Iring na ilingawan yu tô igpakan ku tô áppat mararan (4,000) manubù katô pittu abuk pan, asta marapung tô magdakál basket na igipánnù yu katô isamá. ¹¹ Asal isalábbuanna su ándà kó pa ikagpát na ánnà pan tô kóbadan katô igkagi ku géna. Kailangan banté kó katô pagpatubù ka pan katô mga Pariseo asta mga Saduseo.”

¹² Na, ikagpát dan na ánnà pagpatubù ka pan tô bantéyan dan, asal kailangan bantéyan dan tô ágtinuruán katô mga Pariseo asta mga Saduseo.

Igkagi si Pedro na si Jesus tô Mesiyas

Mat 16:13-20; Mar 8:27-30; Luc 9:18-21

¹³ Na, igsadun si Jesus madani tun ta lunsud ka Cesarea Filipos. Igingà sikandin katô mga disipulu din, na mà din, “Ándin tô ágkagin ka mga manubù tingód kanak na Igpamanubù? Sadanna kun?”

¹⁴ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabunyang. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa ágkagi na sikuna si Jeremias ó sábbad propeta ka Manama sayyan.”

¹⁵ Igingà si Jesus, na mà din, “Asal ándin é ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

¹⁶ Igtaba si Simon Pedro, na mà din, “Sikuna tô Mesiyas. Sikuna tô Batà katô manté Manama na ándà ágtamanán.”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Simon, batà i Jonas, duwán dayó nu! Ánnà manubù tô igpasóddór áknikó na sakán tô Batà ka Manama, asal Ámmà ku tun ta langit tô igpasóddór kanan áknikó. ¹⁸ Purisu kagin ku áknikó, sikuna si Pedro, † asta ni gó tô batu § na patindággan ku katô mga ágpampamaké. Dì dan talun ka katulusan ka kamatayan. ¹⁹ Bággén ku áknikó tô susi katô pagpangulu ka Manama. Tô dian nu dini ta banuwa, tô gó é dian katô Manama na góddò tun ta langit, asta tô nunugan nu dini ta banuwa, tô gó é nunugan katô Manama na góddò tun ta langit.”

²⁰ Na, maggát igsapad si Jesus na kailangan dì dan mulit tun ta duma mga manubù na sikandin tô Mesiyas.

Igkagi si Jesus na matayan sikandin

Mat 16:21-28; Mar 8:31-9:1; Luc 9:22-27

²¹ Tikud katô álló tô, igulit si Jesus tun ta mga disipulu din ka ándin tô mataman dumunggù tun kandin. Kailangan madun sikandin tun ta Jerusalem, asta pahirapan sikandin katô mga ágtugállán ka Judio, mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Matuman sikandin matayan, asal manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.

²² Na, igpadani si Pedro tun ki Jesus, asta igsapadan din, na mà din, “Áglangngagán, mólà pa ka dì malumu diyan áknikó! Dì pád gó matuman.”

²³ Asal igbariring si Jesus tun ki Pedro, asta igkagiyan din, na mà din, “Iwà ka, Maibuyan! su sumapad ka pád kanak. Ánnà tikud tun ta Manama tô kakalyag nu, asal tikud dád tun ta panámdám nu.”

²⁴ Na, igkagi si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Tô manubù na mákkás kanak, kailangan dì sikandin mákkás ka kakalyag ka pusung

† **16:18** Pedro. Tun ta kinagiyan ka Griego petrosna tô kóbadan “délák batu.” § **16:18** Batu. Tun ta kinagiyan ka Griego petrana tô kóbadan “dakál batu.” Panunggiringan ni tingód basi katô kabánnalan na igkagi i Pedro, ó tingód ki Jesu-Cristo.

din, asal kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin,* asta kailangan mákkás kanak. ²⁵ Tô manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin katô kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tô manubù tingód katô katákkás din kanak, matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán. ²⁶ Atin ka makatigatun tô manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katô kantayan, ándà palang pulusán din, su ándà bullas katô kantayan na ándà ágtamanán. ²⁷ Sakán tô Igpamanubù, asta lumónódda dini na tákkássan katô mga panaligan asta séllaán katô Ámmà ku. Atin ka lumónódda, sumuli a katô langun manubù tingód katô iglumu dan. ²⁸ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na di maté sippang ka kumita dan katô katigkanayan ka pagpangulu ku na Igpamanubù.”†

17

Ipalin tô bónnóng i Jesus

Mat 17:1-13; Már 9:2-13; Luc 9:28-36

¹ Na, pángnga ka ánnám álló, igpatákkás i Jesus si Pedro, si Santiago, asta si Juan na adi i Santiago. Igtikáddág dan tun ta mallayat pabungan na ándà palang manubù. ² Róggun igsállág dan ki Jesus, ipalin tô bónnóng din na iring na sánnang ka álló. Ágsélla ka kapputian tô langun katô umpak din. ³ Tigkô dan dád igkita si Moises asta si Elias na igtóngkô ki Jesus. ⁴ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, madigár su dini ké. Atin ka mému áknikó, mimuwa dini ka tállu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

⁵ Róggun na igkagi si Pedro, tigkô dád duwán ágsélla sagulapun na ikatambun kandan. Igdinág dan tô kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginawaan ku, asta tuuwa idayawan kandin. Paminág yu sikandin.”

⁶ Tô igdinág tô tállu disipulu, iglangkáb dan asta tuu dan imáddangan. ⁷ Asal igpadani si Jesus tun kandan, igawidan din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tindág kó. Yakó ágkamáddangan.”

⁸ Tô iglangngag dan, igkita dan si Jesus na sábbad din dád man.

⁹ Na, róggun igtupang dan tikud tun ta pabungan, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Yakó gulit tingód katô igkita yu róggun ándà a pa kanté puman na Igpamanubù.”

¹⁰ Na, iginsà tô mga disipulu din, na mà dan, “Manan ka ágtinurù tô mga taratinurù ka sugù na kailangan lumónód si Elias tô di pa dumunggù tô Mesiyas?”*

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal na dumunggù pa si Elias, su sikandin tô tumaganà katô langun. ¹² Asal mulitta ákniyu na igdunggù dán sikandin, asal ándà sikandin kilalayi ka mga manubù. Asal igtuman dan tô madat kakalyag dan kandin. Iring pagsik kanan, pahirapanna na Igpamanubù ukit ka lumun dan kanak.”

¹³ Purisu ikagpát tô mga disipulu din na si Juan na Tarabunyang tô igtuman katô tandò tingód katô kadunggù i Elias.

* **16:24** 16:24 Kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus. † **16:28** 16:28 Ituman ni tô igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katô kapalín ka bónnóng i Jesus tun ta pabungan (Mateo 17:1-13). * **17:10** 17:10 Ahaán tô Malaquias 4:5.

Tô batà mama na igahuwan ka madat espiritu

Mat 17:14-21; Mar 9:14-29; Luc 9:37-43

¹⁴ Tô igdunggu dan tun ta marapung manubù na igangat kandan, duwán sábbad mama na igpadani tun ki Jesus. Iglingkóód sikandin, asta igkagi, na mà din, ¹⁵ “Áglangngagán, kéduwi nu ni batà ku mama, su ágtuyù-tuyù sikandin, asta ágkahirapan. Marag sikandin ágkabantang tun ta apuy asta tun ta wayig. ¹⁶ Igpìd ku sikandin tun ta mga disipulu nu ébô kólian sikandin, asal ándà dan ikému.”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù áknganni, di kó ágsarig kanak, asta madat tô panámdám yu. Di dán madugé na dumuma a ákniyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid yu dini kanak tô batà.”

¹⁸ Na, igsapadan i Jesus tô madat espiritu, asta igluwà tikud tun ta batà. Tigkô inólian sikandin.

¹⁹ Na, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin na ándà duma manubù, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Manan ka ándà ké ikapaluwà katô madat espiritu?”

²⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Su délák pa tô kasarig yu kanak. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán kasarig yu kanak iring dád na délák lisu ka mustasa, makakagi kó tun ta pabungan, na mà yu, ‘Alin ka dutun.’ Purisu malin tô pabungan. Ándà palang na di yu mému. ²¹ [Asal paluwaán ni klasi ka madat espiritu ukit dád ka kadasal asta kapuwasa.]”

Igkagi puman si Jesus tingód ka kamatayan din

Mat 17:22-23; Mar 9:30-32; Luc 9:43-45

²² Na, tô ilimum dán tô mga disipulu i Jesus tun ta probinsya ka Galilea, igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman ni dumunggu kanak na Igpamanubù. Kailangan bággénna tun ta bállad katô duma mga manubù. ²³ Matayanna ikandan, asta mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Purisu tuu dan iranu.

Bayad ka buwis para ka templo

²⁴ Tô igdunggu dan tun ta lunsud ka Capernaum, duwán mga taralimud ka buwis para katô templo. Iginsà dan ki Pedro, na mà dan, “Ágbayad tô pangulu yu ka buwis para katô templo?”

²⁵ Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó.”

Tô iguli dán si Pedro tun ta balé, tô ándà pa kagi sikandin, igkagi si Jesus ki Pedro, na mà din, “Simon, duwán insà ku áknikó. Sadan tô mga manubù na kailangan mayad ka buwis tun ta hari? Tô kandin pamilya, ó tô ássa mga manubù?”

²⁶ Igtaba si Pedro, na mà din, “Tô ássa mga manubù.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu di ágbayad tô kandin pamilya. ²⁷ Asal ébô di maringasa tô mga taralimud ka buwis áknita, sadun ka tun ta ranó, asta pamunuwit ka. Duwán salapì na kitanán nu tun ta babbà katô tagnà sáddà na maggut nu. Nángngà tô salapì para bággén ta tun ta templo. Angé nu, asta bággé nu tun ta mga taralimud ka buwis.”

18

Sadan tô tuu mallayat?

Mat 18:1-5; Mar 9:33-37; Luc 9:46-48

¹ Na, ándà kadugé, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Sadan tô mallayat é kamanubuan tun ta pagpangulu ka Manama?”

² Purisu igtawar i Jesus tô sábbad batà, asta igpatindág din tun ta tángngaán dan. ³ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka malyag kó sakupán katô Manama tun ta pagpangulu din, kailangan pamantun yu tô panámdám yu asta makéring kó na mga gabatà, ⁴ su tô manubù na ágpabbabà ka kamanubuan na iring katô kapabbabà kani batà, tô gó é tuu mallayat tun ta pagpangulu ka Manama. ⁵ Atin ka ágtanggap kó katô sábbad batà tingód katô kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu.”

Mga tintal ka kalumu ka salà

Mat 18:6-9; Mar 9:42-48; Luc 17:1-2

⁶ “Atin ka duwán makandà ka kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà, tuu pa madigár ka ikáttán tô alig din tun ta dakál batu, asta antugán sikandin tun ta dagat. ⁷ Makédu-édu tô mga manubù nit banuwa su duwán pakatintal! Ándà makalili katô pagtintal, asal makédu-édu tô manubù na mému gunayan ka pagtintal katô duma manubù!

⁸ “Atin ka tô bállad nu ó paa nu tô gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tô bállad ó paa nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tô tibuk lawa nu tun ta apuy na di gó mapadáng ka ándà ágtamanán. ⁹ Atin ka tô mata nu tô gunayan na makasalà ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad mandà tô sábbad mata nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka duwán duwa mata nu asta antugán tô tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan ka apuy.”

Panunggiringan tingód katô karnero na itadin

Mat 18:10-14; Luc 15:3-7

¹⁰ “Yakó ágbuyas katô sábbad sakup ku na mabbabà é kamanubuan iring katô kapabbabà kani batà, su kagin ku ákniyu na ágbantéyan dan katô mga panaligan ka Manama na inalayun ágtubang katô Ámmà ku tun ta langit.

¹¹ [Igsadunna na Igpamanubù dini ta banuwa ébô tumábbussa katô mga manubù na itadin tingód ka mga salà dan.]

¹² “Panámdám yu ni. Tô manubù na duwán sábbad gatus (100) karnero din, atin ka sábbad tô matadin, tananan din tô kasiyawan siyó (99) tun ta pabungan ébô pamasakán din tô sábbad karnero na itadin. ¹³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka kitanán din dán, tuu pa dakál tô dayó din ka tandingán katô dayó din tingód katô kasiyawan siyó (99) na ándà katadin.

¹⁴ Iring kani tô riyun katô Ámmà ku tun ta langit, su di gó mému kandin ka mandà tô sábbad sakup din.”

Tô ágpamaké na makalumu ka salà

¹⁵ “Na, atin ka duwán kataladi nu na makalumu ka salà tun áknikó, sadun ka tun kandin na ándà ássa manubù, asta sapadi nu sikandin tingód katô salà na iglumu din. Atin ka maminág sikandin katô kagi nu, mapalónód nu sikandin tun ta Manama. ¹⁶ Atin ka di sikandin maminág katô kagi nu, patákkás nu tô sábbad ó duwa manubù, asta lónód kó tun kandin, ébô duwán duwa ó tállu testigos na maminág katô tinóngkóan yu.* ¹⁷ Atin ka diyù gó

* **18:16** 18:16 Ahaán tô Deuteronomio 19:15.

sikandin maminág kandan, ulit yu tun ta mga ágpampamaké. Atin ka diyù gò sikandin maminág kandan, yakó ágtagad kandin, asal panámdám yu na iring sikandin na ánnà Judio asta iring na taralimud ka buwis.”

Tô dian asta tô nunugan

¹⁸ “Na, paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô dian yu dini ta banuwa, tô gó é dian katô Manama na góddô tun ta langit, asta tô nunugan yu dini ta banuwa, tô gó é nunugan katô Manama na góddô tun ta langit.

¹⁹ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán duwa manubù nit banuwa na pasábbadé tun ta kadasal, bággén katô Ámmà ku tun ta langit tô ágpamuyúan dan. ²⁰ Su agad ánda ágpalimudé tô duwa ó tállu manubù ébô mangadap kanak, dutunna duma kandan.”

Kapasinsiya ka salà

²¹ Na, igpadani si Pedro tun ki Jesus, asta iginsà sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin duwán kataladi ku na marag áglumu ka salà kanak, makapira tô kapasinsiya ku kandin? Nángngà tô makapittu?”

²² Ikgagi si Jesus, na mà din, “Ánnà nángngà ka makapittu dád, su agad luppián din tô kapittuwan (70) ka makapittu, kailangan pasinsiyaan nu sikandin.

²³ “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán hari na igpanámdám na sumukut sikandin katô utang ka mga opisyales din. ²⁴ Tô igtigkané sikandin, duwán sábbad opisyales na igpatawar din na tuu dakál tô utang din, su mga mararan tô salapi na utang din. ²⁵ Asal di sikandin pakabayad. Purisu igkagi tô hari na kailangan imun sikandin na állang, apíl tô sawa din asta tô mga gabatà din, asta barigyaán tô langun ka kaduwánnan dan ébô kabayadan tô utang din. ²⁶ Asal iglingkóód tô manubù, asta igpédu-édu, na mà din, ‘Sir, angkat ka pa, su bayadan ku tô langun katô utang ku áknikó.’ ²⁷ Purisu igpandà katô hari tô utang katô manubù tingód katô kédu din, asta igpóli din. ²⁸ Tô igpanó tô manubù, igkita din tun ta dalan tô ássa opisyales na duwán délák utang kandin. Tigkó din dád igpákkál tô alig katô manubù, asta igkagi sikandin, ‘Bayadi nud tô utang nu kanak.’ ²⁹ Purisu iglingkóód tô ássa opisyales, asta igpédu-édu, na mà din, ‘Angat ka pa, su bayadan ku tô langun katô utang ku áknikó.’ ³⁰ Asal ánda kédu din, asta igpapriso din sikandin sippang ka kabayadan tô utang din. ³¹ Na, tô ikasóddór tô mga ássa opisyales din, tuu iranu tô pusung dan. Purisu igsadun dan tun ta hari, asta igulit dan tingód katô langun na ilmu. ³² Purisu igpakangé katô hari tô una opisyales, asta igkagi sikandin, ‘Madat ka manubù! Tô igpédu-édu ka kanak, igpandà ku tô langun ka utang nu. ³³ Su inéduwanna áknikó, kailangan médu-édu ka katô unawa nu na opisyales.’ ³⁴ Tuu isókówan katô hari sikandin, asta igpapriso din ébô supakan sippang ka kabayadan tô langun katô utang din.”

³⁵ Ikgagi si Jesus, “Atin ka di kó ágpasinsiya katô kataladi yu tikud tun ta tibuk pusung yu, magunawa pagsik tô lumun katô Ámmà ku tun ákniyu.”

19

*Tinurù tingód ka ágpasugbané
Mat 19:1-12; Mar 10:1-12*

¹ Na, pángnga igtinurù si Jesus kani langun, igiwà sikandin tikud tun ta probinsya ka Galilea, asta igukit sikandin tun dipag ka Wayig ka Jordan sipang tun ta probinsya ka Judea. ² Marapung tō mga manubù na igtalundug kandin, asta igdappánnan din ka bállad tō langun na ágkabógókan, asta inólian.

³ Duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus ébō kuminnam kandin. Igingà sikandan, na mà dan, “Mému ka sumugban tō manubù katō sawa din agad ándà madat na iglumu din?”

⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà yu basì basayi tō kagi ka Manama na igsulat. Tō igimu tō Manama katō manubù sayyan, igimu din sikandan na mama asta bayi. * ⁵ Igkagi tō Manama, “ ‘Purisu tumanan tō mama katō ámmà din asta katō innà din, asta pasábbadé tō mama asta tō sawa din. Tō duwa dan mému dán sábbad.†

⁶ Purisu ánnà dan dán duwa, su inému dan dán sábbad. Na, su igimu dan ka Manama na sábbad, di mému na pagsugbanán ka manubù.”

⁷ Igingà sikandan, na mà dan, “Atin ka di mému, manan ka igsugù si Moises sayyan na kailangan duwán papeles na bággén katō mama tun ta sawa din tingód katō kasugban din kandin, asta mému din péwaán?”‡

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsugù si Moises na mému kó sumugban katō sawa yu, su isóddóran din na tuu matággas tō ulu yu. Asal tō igimu tō Manama katō manubù sayyan, di mému pasugbané. ⁹ Purisu kagiyán ku sikiyu, atin ka sumugban tō mama katō sawa din na ándà libug, asta kumalyag sikandin katō ássa bayi, makalibug sikandin.”

¹⁰ Igkagi tō mga disipulu din, na mà dan, “Atin ka tō gó é malumu, tuu pa madigár ka di dán kumalyag tō mga manubù.”

¹¹ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ánnà langun manubù tō di gó kumalyag, asal makatiis dád tō mga manubù na ágtabangan ka Manama. ¹² Duwán mga imanubù na di kumalyag. Duwán mga duma na di kumalyag su taganà ikapunán dan. Duwán mga duma na di kumalyag su duwán lumun dan tingód katō pagpangulu ka Manama. Purisu tō makatanggap na di dan kumalyag, di dan gó kumalyag.”

Si Jesus asta tō marénták mga gabatà

Mat 19:13-15; Mar 10:13-16; Luc 18:15-17

¹³ Na, duwán mga manubù na igpid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébō dappánnan din ka bállad asta dasalan din. Asal igsapadan dan katō mga disipulu din. ¹⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pabayà yu yan mga gabatà ébō makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tō mga manubù na ágsarig ka Manama iring katō kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tō gó é panguluwan ka Manama.”

¹⁵ Tō igdappán dán si Jesus ka bállad tun kandan asta igdasal, igpanó sikandin.

Kahirapan tō mga ágkaduwánnan

Mat 19:16-30; Mar 10:17-31; Luc 18:18-30

¹⁶ Na, duwán sábbad manubù na igpadani tun ki Jesus, asta igingà, na mà din, “Sir, ándin tō madigár lumun ku ébō makatanggap ka kantayan na ándà ágtamanán?”

* **19:4** 19:4 Ahaán tō Genesis 1:27; 5:2. † **19:5** 19:5 Genesis 2:24. ‡ **19:7** 19:7 Ahaán tō Deuteronomio 24:1.

¹⁷ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su iginsà ka kanak tingód katò madigár. Sábbad dád tô tuu madigár, tô dád Manama. Atin ka malyag ka tumanggap ka kantayan na ándà ágtamanán, kailangan mánnal ka katò mga sugù ka Manama.”

¹⁸ Igingsà tô manubù, na mà din, “Ándin mga sugui?”

Ikgagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágmaté. Yakó áglibug. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulalò tingód katò unawa yu. ¹⁹ Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà. Ginawayi yu tô unawa yu na iring katò kaginawa yu katò ákniyu sarili.”[§]

²⁰ Ikgagi tô manubù, na mà din, “Igbánnalla katò langun. Ándin tô ándà ku pa lumuwi?”

²¹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Atin duwán kakalyag nu na tuu nángngà tô áglumun nu, uli ka, asta barigya nu tô langun kaduwánnan nu. Tukid nu bággéyi tô salapi nu tun ta mga manubù na ágkayu-ayuan. Atin ka tô gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákkás ka kanak.”

²² Tô igdinág katò manubù tô igkagi i Jesus, igpanó sikandin na iranu, su dakál tô kaduwánnan din.

²³ Na, igkagi si Jesus katò mga disipulu din, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Mahirap tô kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katò Manama. ²⁴ Kumagiya pagsik ákniyu na agad mahirap tô dakál mannanap na ánggadan kamelyo na mukit tun ta bóbbó ka simat, asal tuu pa mahirap tô kapasakup katò ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama.”

²⁵ Tô igdinág katò mga disipulu tô igkagi din, tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Purisu ándà palang manubù na makaluwà tikud tun ta supak ka Manama.”

²⁶ Asal igsállág si Jesus tun kandan asta igkagi sikandin, na mà din, “Dì gó ni malumu ka manubù, asal malumu ka Manama tô langun.”

²⁷ Ikgagi si Pedro, na mà din, “Sikami, igtanangan déd tô langun katò kaduwánnan dé ébò mákkás ké áknikó. Ándin tô matanggap dé?”

²⁸ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tun ta mantu banuwa na imun ka Manama, munsadda na Igpamanubù tun ta madigár gunsadanan ku. Sikiyu na igtákkás kanak, munsad kó pagsik tun ta sapulù duwa (12) gunsadanan ka hari, asta mangulu kó katò sapulù duwa (12) grupo katò mga rubbad i Israel. ²⁹ Tô manubù na igtanangan katò kaduwánnan din, mga kataladi din, ámmà din, innà din, mga gabatà din, asta kinamát din ébò pasakup kanak, tô gó tô makatanggap ka kadigárran na ginatus-gatus na dakál pa ka tandingán katò igtanangan din, asta bággayan sikandin katò kantayan na ándà ágtamanán. ³⁰ Marapung tô mga manubù na ikóna áknganni makatapuri baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikatapuri áknganni makóna baling tun ta tapuri álló.*

20

Panunggiringan tingód ka mga iglumu

§ **19:19** 19:18-19 Exodo 20:12-16; Levitico 19:18; Deuteronomio 5:16-20. * **19:30** 19:30 Marapung tô mga manubù na ákganganan áknganni mabbabà baling é kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na mabbabà é kamanubuan áknganni kangadanan baling tun ta tapuri álló.”

1 “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igsállám tô tigatun igpamasak ka mga manubù na lumumu tun ta kinamát din. 2 Igpasábbadé dan na bággén din kandan tô sábbad salapì denario, su ni tô nángngà tandan ka sábbad álló. Igpapid din sikandan tun ta kinamát, asta iglumu dan. 3 Tô alas nuybe dán, igpamasak puman sikandin ka mga manubù na lumumu. Duwán mga manubù na igkita din tun ta plasa na ánda áglumun dan. 4 Purisu igkagi sikandin, ‘Atin ka lumumu kó tun ta kinamát ku, nángngà tô tandan ku ákniyu.’ Purisu igsadun dan pagsik, asta iglumu dan. 5 Igpamasak puman sikandin ka mga manubù tô alas dusi asta tô alas tres ka mapun, asta magunawa tô igkagi din kandan. 6 Masig dán alas singko ka mapun, igkita din tô duma mga manubù na ánda áglumun dan. Igsà sikandin, ‘Manan ka ánda palang áglumun yu ni álló ni?’ 7 Igtaba dan, ‘Su ánda manubù na igpalumu áknami.’ Igkagi sikandin, ‘Lumu kó pagsik tun ta kinamát ku.’

8 “Na, tô igpsálláp dán tô álló, igkagi tô tigatun tun ta állang na ágsarigan din, ‘Tawar nu tô langun manubù na iglumu, asta bággé nu kandan tô tandan. Una nu tô mga manubù na tapuri iglumu, asta yan pa tô mga manubù na una iglumu.’ 9 Tô igtandan sikandin katô mga manubù na igtigkané ka alas singko ka mapun, sábbad denario tô salapì na igtandan din tingód ka sábbad álló tun ta tagsábbad-sábbad kandan. 10 Purisu tô ánda pa tandani tô mga manubù na iglumu tikud ka sállám, igpanámdám dan na tuu pa dakál tô tandanán din kandan. Asal sábbad pagsik denario tô salapì na igtandan din tingód ka sábbad álló tun ta tagsábbad-sábbad kandan. 11 Tô igtanggap dan katô salapì, igpaburáng-burángngé dan tingód katô tigatun ka paras. 12 Igkagi dan, ‘Tô mga ikatapuri, sábbad dád oras tô kalumu dan, asal tikud ka sállám tô áknami kalumu, asta inelad ké ka álló. Manan ka magunawa tô igtandan nu áknami langun?’ 13 Igkagi tô tigatun tun ta sábbad kandan, ‘Rarak ku, ánda a limbung áknikó, su sábbad denario tô salapì na ignunugan nu na tandan ku áknikó. 14 Purisu pid nu tô salapì na igtandan ku áknikó, asta uli kad. Kakalyag ku na magunawa tô bággén ku tun ta langun yu. 15 Atin ka malyagga mággé ka salapì ku tun ta manubù na salinán ku, ánda basi makasapad kanak. Isabuan ka basi su madigár tô iglumu ku kandan.’ ”

16 Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu tô mga manubù na ikatapuri áknganni makóna baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikóna áknganni makata-puri baling tun ta tapuri álló.”*

Igkagi puman si Jesus tingód ka kamatayan din

Mat 20:17-19; Mar 10:32-34; Luc 18:31-34

17 Na, rôggun igpanó si Jesus tun ta Jerusalem, igpid din tô sapulù duwa (12) disipulu din tun ta ánda mga manubù, asta igkagi sikandin, na mà din, 18 “Na, madun kid tun ta Jerusalem. Sakán na Igpamanubù tô bággén tun ta bállad katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Pasábbadé dan kumagi na kailangan matayanna. 19 Bággénna ikandan tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. Ngisiyanna ikandan, lagpásánnà, asta pansalanna tun ta krus. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

* **20:16** 20:16 Tô mga manubù na ákgangadanan áknganni, mabbabà baling tô kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na tuu mabbabà é kamanubuan áknganni kangadanan baling tun ta tapuri álló.”

*Tô duwa gabatà i Sebedeo**Mat 20:20-28; Mar 10:35-45*

²⁰ Na, igsadun tun ki Jesus tô sawa i Sebedeo asta tô duwa gabatà din na si Santiago asta si Juan. Iglingkóod sikandin tun ki Jesus su duwán ágpamuyúan din. ²¹ Iginàs si Jesus, na mà din, “Ándin tô kakalyag nu kanak?”

Igkagi sikandin, na mà din, “Tun ta pagpangulu nu, pónsad nu tô duwa gabatà ku madani tun áknikó, na sábbad dadan ta kawanan nu, asta sábbad dadan ta ibang nu.”

²² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu kasóddóri ka ándin tô igpamuyù yu. Makatiis kó katô kahirapan iring katô kahirapan na masig dán dumunggù kanak?”†

Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó, makatiis ké.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman na dungguan kó gó katô kahirapan iring katô kahirapan na dumunggù kanak, asal diya makatandô ákniyu ka makónsad kó madani tun kanak, su munsad madani kanak tô mga manubù na igsalin katô Ámmà ku.”

²⁴ Na, tô igdinág tô sapulù (10) disipulu ka ándin tô igkagi dan ki Jesus, isókó dan ki Santiago asta ki Juan. ²⁵ Purisu igpaglimud i Jesus tô langun dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddóran yud na tun ta mga manubù na ánnà Judio, inalayun ágsugù tô mga ágpangulun katô mga sakup dan. Inalayun ágsugù-sugù tô mallayat mga manubù katô mga ágpanguluwan dan. ²⁶ Asal di mému ka makéring kó kandan. Su tô manubù tun ákniyu na imun mallayat é kamanubuan, tô gó tô kailangan imun na ágsuguánnán yu. ²⁷ Asta tô manubù na imun pangulu yu, tô gó tô kailangan mému na állang yu. ²⁸ Méring sikandin kanak na Igpamanubù, su igsadunna dini ánnà ébò tabanganna katô mga manubù, asal igsadunna dini ébò tumabangnga katô mga manubù. Ikataganà ad na matayan ébò tábbusán ku tô marapung manubù.”

*Inólian tô duwa bólóg**Mat 20:29-34; Mar 10:46-52; Luc 18:35-43*

²⁹ Na, tô igpanó dan tikud tun ta Jerico, tuu marapung tô mga manubù na igtalundug ki Jesus. ³⁰ Duwán duwa bólóg na igunsad tun ta ligad ka dalan. Tô igdinág dan na si Jesus tô iglabé, igullaó sikandan, na mà dan, “Rubbad i David, kéduwi ké!”

³¹ Igsapadan dan katô mga manubù, asta igkagi dan na kailangan di dan mótép. Asal igrayan dan baling gullaó, na mà dan, “Áglangngagán, rubbad i David, kéduwi ké!”

³² Purisu igsódô si Jesus, asta igtawar kandan, na mà din, “Ándin tô kakalyag yu na lumun ku para ákniyu?”

³³ Igtaba tô duwa bólóg, na mà dan, “Áglangngagán, malyag ké makakita.”

³⁴ Inéduwan si Jesus kandan, asta igdappánnan din ka bállad tô mata dan. Tigkô dan dád ikakita, asta igtalundug dan ki Jesus.

21*Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem**Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-40; Juan 12:12-19*

† 20:22 Tô gó é kóbadan ka kagi din, “Makému kó minám tun ta kopa na masig kud inámman?”

1 Na, tô igsadun dan tun ta Jerusalem, igdunggù dan tun ta lunsud ka Betpahe na tun ta Pabungan ka Olibo. Igpóna i Jesus tô duwa disipulu din, na mà din, 2 “Una kó tun ta lunsud, asta kitanán yu tô asno* asta nati. Igikát tô asno, asal akas yu, asta pid yu dini kanak. 3 Atin ka duwán manubù na minsà áknuyu ka manan ka igakas yu, kagiya yu na kailangan sakayan katô Áglangngagán yu, asta sékót din papiddán áknuyu.”

4 Ilumu ni ébò matuman ni igkagi katô propeta ka Manama sayyan, na mà din,

5 “Uliti nu tô langun taga Sion,† ‘Na, dumunggù dán tô harì yu, asta mabbabà tô kamanubuan din, su ágsaké ka nati ka asno.’”‡

6 Igpánò tô duwa disipulu din, asta igtuman dan tô igsugù i Jesus kandan. 7 Igpíd dan tô asno asta tô nati tun ki Jesus. Tô mga umpak dan igampas dan tun ta bókkóg katô nati, asta igsaké si Jesus. 8 Igsánnar katô karapungan ka mga manubù tô umpak dan tun ta dalan na ukitan din. Igtampád katô mga manubù tô mga daun ka palmera asta igsánnar dan tun ta dalan. § 9 Igullaó tô langun manubù na igtákkás ki Jesus, agad tô ikóna asta tô ikatalundug, na mà dan, “Durungán ta ni rubbad i David! Durungán ta ni igpapíd katô Áglangngagán! Durungán ta tô Manama tun ta langit!”*

10 Tô igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem, isalábbuan tô langun manubù. Igpénsaé sikandan, na mà dan, “Sadan sikandin?”

11 Igtaba tô mga manubù na igtákkás ki Jesus, na mà dan, “Sikandin si Jesus na propeta ka Manama tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea.”

Igsadun si Jesus tun ta templo

Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Luc 19:45-48; Juan 2:13-22

12 Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tô langun manubù na ágbállì asta ágbarigya tun ta plasa ka templo.† Igbantang din tô mga lamisa katô mga manubù na ágbullas ka salapì,‡ asta igbantang din tô gunsadanan katô mga manubù na ágbarigya ka salapati na ágbággén tun ta Manama.

13 Igkagi sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“Tô balé ku, tô gó é ágdasalanán.”§

Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

14 Igpádani tun ki Jesus tô mga bólóg asta tô mga kapig, asta igdappánnan dan i Jesus ka bállad, asta inólian dan tun ta templo. 15 Asal isókó tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga taratinurú ka sugù, su igkita dan tô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus, asta igdinág dan tô mga gabatà na igpanggullaó tun ta templo, na mà dan, “Durungán ni rubbad i David!”

16 Purisu iginsà dan ki Jesus, na mà dan, “Igpaminág nu tô kagi dan?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Óó. Ándà yu basi basayi ni kagi ka Manama, na mà din,

* 21:2 21:2 Iring na kudà tô asno. † 21:5 21:5a Sion tô ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem.

‡ 21:5 21:5b Isaias 62:11; Zacarias 9:9. § 21:8 21:8 Tô gó é ágkémun dan ka tanggápán dan tô manubù na imun hari. * 21:9 21:9 Ahaán tô Salmo 118:25-26. † 21:12 21:12a Plasa ka templo; tô mga pari dád tô makahu tun dalám ka templo. Dutun ta plasa tô duma mga manubù. ‡ 21:12 21:12b Ágbullas ka salapì; kailangan bullasán tô salapì ka ássa mga banuwa ébò duwán salapì na ággamítán tun ta templo. § 21:13 21:13 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

“Agad tō mga marénták gabatà igtinuruan nu ébô dumurung áknikó.”*
 17 Na, igpanó si Jesus tikud tun kandan, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Betania, asta igdággá sikandin dutun.

Tō kayu igera na igangu

Mat 21:18-22; Mar 11:12-13,20-24

18 Tō sállám dán, róggun iglónód si Jesus tun ta Jerusalem, igballus sikandin.
 19 Igkita din tō kayu igera tun ta ligad ka dalan, asta igpadani sikandin ébô mamasak ka buuy. Asal ándà palang buuy na igkita din, su marag dád daun. Purisu igkagi sikandin tun ta kayu, na mà din, “Tikud áknganni, di dán gó makabuuy ni kayu ni!”

Tō dád gó, igangu tō kayu. 20 Tō ikakita tō mga disipulu din, isalábbuan dan gó, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sékót igangu tō kayu igera.”

21 Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka sumarig kó katō Manama, asta di kó ágduwa-duwa, makému kó katō mga kasalábbuan iring katō iglumu ku kani kayu igera, asta mga kasalábbuan na tuu pa matulus. Atin ka kumagi kó kani pabungan na malin tun ta dagat, mému ni. 22 Agad ándin tō pamuyuán yu katō Manama ukit ka kadasal, matanggap yu ka mánnal kó kandin.”

Insà tingód katō igpapid ki Jesus

Mat 21:23-27; Mar 11:27-33; Luc 20:1-8

23 Na, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igtinurú sikandin. Ándà kadugé, duwán mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio na igpadani tun kandin. Iginsà sikandan, na mà dan, “Sadan tō igtikudan katō langun na áglumun nu? Sadan tō igpapid áknikó?”

24 Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán pagsik insà ku ákniyu. Atin ka makataba kó, mulitta ákniyu ka sadan tō igpapid kanak. 25 Na, sadan tō igpapid ki Juan na munyag? Tō Manama, ó tō manubù?”

Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tō madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tō igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan. 26 Asal atin ka tumaba ki na manubù tō igpapid ki Juan, kamáddangan ki kani mga manubù na ilimud, su ágpanámdám dan na bánnal propeta ka Manama si Juan.”

27 Purisu igtaba sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katō insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tō igpapid kanak na lumumuwa katō áglumun ku.”

Panunggiringan tingód katō duwa mataladi gamama

28 “Panámdám yu ni. Duwán manubù na duwán duwa gabatà din gamama. Igkagi sikandin tun ta batà din kaké, ‘Batà, lumu ka tun ta kinamát ni álló ni.’ 29 Igkagi tō batà din, ‘Diya.’ Asal ándà kadugé, ipalin tō panámdám din, asta igsadun sikandin tun ta kinamát asta iglumu. 30 Igsadun pagsik tō ámmà tun ta batà din adi, asta magunawa tō igkagi din kandin. Igkagi tō adi, ‘Óó, ámmà. Madunna.’ Asal ándà sikandin sadun. 31 Na, ulitiya ikiyu. Sadan batai tō igbánnal katō ámmà din?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Tō batà din kaké.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán masalà-salà mga manubù na makóna ákniyu masakup tun ta pagpangulu ka Manama

* 21:16 21:16 Salmo 8:2. Tō gó tō igkanta i David para katō Manama.

iring katô mga taralimud ka buwis asta madat mga gabayi. ³² Tô igtinurù si Juan na kailangan rumákkád kó katô salà ébô tanggapán kó ka Manama, ándà kó bánnal kandin. Asal marapung baling tô mga taralimud ka buwis asta madat mga gabayi na igbánnal kandin. Agad igkita yu ni, asal ándà kó rákkád, asta ándà kó bánnal kandin.”

Panunggiringan tingód katô kinamát
Mat 21:33-46; Mar 12:1-12; Luc 20:9-19

³³ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Paminág yu ni panunggiringan. Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igkoralan din ni, asta igimu din tô garikanan ka buuy ka paras. Igpatingág din tô balé na ágtómmónganan. Igpadóppónan din tô kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igсадun sikandin tun ta madiyù banuwa. ³⁴ Tô igdunggù tô timpo na matássan dán tô buuy katô paras, duwán mga állang na igpapid katô tigatun ébô mangé katô buuy na kandin bahin. ³⁵ Tô igdunggù dán tô mga állang din tun ta kinamát, duwán iglagpás katô mga taradóppón, duwán igmatayan dan, asta duwán igtimbag dan ka batu. ³⁶ Marapung pa puman tô ássa mga állang na igpapid din tun kandan. Asal magunawa tô madat na iglumu katô mga taradóppón tun kandan. ³⁷ Purisu igpapid din tô batà din, su tô panámdám din na bánnalán dan tô kandin batà. ³⁸ Tô igkita tô mga taradóppón katô batà din, igpatóngké dan, na mà dan, ‘Ni gó tô makatigatun kani tanà ka maté tô ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tô makatigatun kani tanà.’ ³⁹ Purisu igámmát dan sikandin, igguyud dan tun ta luwà katô kinamát, asta igmatayan dan.

⁴⁰ “Na, ulitiya ikiyu. Atin lumónód tô tigatun katô kinamát, ándin tô lumun din tun ta mga manubù na igpadóppón din?”

⁴¹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Ándà kèdu din katô madat mga manubù, asal matayan din sikandan, asta padóppónan din katô ássa mga manubù na mággé ka bahin tun kandin ámmé-ámmé.”

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama, na mà din,

“ ‘Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé, su kéman dan ka ánda ágpulusán. Asal ándà dan kasóddóri na tô gó tô batu na tuu ágkailanganán katô balé. Madigár ni iglumu katô Áglangngagán, asta durungán ta sikandin.’ ”†

⁴³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kagin ku ákniyu, dì kó sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din, asal sakupán din tô ássa mga manubù na mánnal katô kakalyag din. ⁴⁴ [Atin ka madabù tô manubù nit batu ni, katáppù-táppuan sikandin. Asal ka kadabuan tô manubù katô batu, maróddóg sikandin.]”

⁴⁵ Na, tô igdinág tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga Pariseo katô kagi i Jesus, isóddóran dan na sikandan tô isugatan katô panunggiringan na igulit din. ⁴⁶ Purisu kakalyag dan dán gó na ámmáttán si Jesus. Asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katô mga manubù na ágpaminág ki Jesus, su ágbánnal tô mga manubù na propeta ka Manama si Jesus.

† 21:42 21:42 Salmo 118:22-23.

22

*Panunggiringan tingód katô dakál kalimudan**Mat 22:1-14; Luc 14:15-24*

¹ Igtinurù puman si Jesus kandan ukit kani panunggiringan, na mà din,
² “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad hari na igimu ka dakál kalimudan su kasalán tô batà din mama. ³ Igsugù din tô mga állang din ébô ulitan tô langun manubù na ágpasakupán din. Asal igéllé tô langun. ⁴ Purisu igsugù katô hari tô ássa mga állang din ébô ulitan tô mga ágpasakupán din, ‘Na, igtaganà dán tô langun. Igiyó dán tô mga baka asta tô mga igpalambù nati, asta igtaganà dán tô ágkannán. Sadun kódi dini ta ágkasalan.’ ⁵ Asal ándà dan bánnal. Tô sábbad igasadun tun ta kandin kinamát, asta duwán igasadun tun ta kandin tindaan. ⁶ Duwán mga manubù na igámmát, igirrayat asta igmaté katô mga állang din. ⁷ Purisu tuu isókó tô hari, asta igpapid din tô mga sundalo din ébô matayan sikandin asta góbbón tô lunsud dan. ⁸ Na, igkagi tô hari tun ta mga állang din, ‘Igtaganà dán tô ágkannán, asal di ku gó pakannán tô mga manubù na tagnà igkagiyan ku. ⁹ Purisu sadun kó tun ta mga dalan na marapung gukit, asta piddán yu tô langun manubù na kasumaran yu.’ ¹⁰ Purisu igasadun tô mga állang din tun ta mga dalan, asta igpatákkás dan tô langun manubù na igsumar dan, agad madigár ó madat. Purisu ipánnù tô ágkasalan su marapung tô mga manubù na ilimud.

¹¹ “Na, ándà kadugé, igahu tô hari ébô tanggapan din tô mga manubù na ilimud tun ta ágkasalan. Igkita din tô sábbad manubù na ándà umpak iring katô gumpakán ka mga manubù na madun tun ta ágkasalan. ¹² Purisu iginsà tô hari kandin, ‘Rarak, manan ka dini ka na ándà umpak nu iring katô gumpakán ka mga manubù na madun tun ta ágkasalan?’ Asal ándà palang igtaba din. ¹³ Purisu igkagi tô hari tun ta mga állang din, ‘Bagkás yu tô ballad din asta tô paa din, asta antug yu sikandin tun ta luwà tun ta kangittángngan ébô supakan. Tuu sumággó tô mga manubù dutun, asta kumurigát tô ngipán dan tingód katô kasakit dan.’” ¹⁴ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Tuu marapung tô mga manubù na ágtawarán ka Manama, asal tagsábbadé dád tô masakup.”

*Insà tingód katô bayad ka buwis**Mat 22:15-22; Mar 12:13-17; Luc 20:20-26*

¹⁵ Na, igpalimudé tô mga Pariseo, asta igplano dan ka ándin tô insaán dan ki Jesus ébô duwán madimanda dan ukit katô taba din. ¹⁶ Purisu duwán mga disipulu dan asta mga igpasakup tun ki Herodes na igpapid dan tun ki Jesus. Igkagi dan kandin, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta ágtinurù ka katô kabánnalal tingód ka kakalyag ka Manama. Di ka ágkapid ka panámdám ka mga manubù agad ándin tô bónnóng dan. ¹⁷ Purisu uliti ké ka ándin tô panámdám nu. Atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Mému bayadan, ó di mému?”

¹⁸ Asal isóddóran i Jesus na madat tô kakalyag dan kandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Kéman yu ka nánngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Manan ka kuminnam kó kanak? ¹⁹ Pakita yu kanak tô salapi na bayad yu katô buwis.”

Igpakita dan kandin tô salapi. ²⁰ Igsinà si Jesus, na mà din, “Sadán bónnóng asta ngadan tô igtagù nit salapi?”

²¹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Tô emperador ka Roma.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu bágge yu tun ta emperador tô nángngà bággen yu tun ta emperador, asta bágge yu tun ta Manama tô nángngà bággen yu tun ta Manama.”

²² Tô igdinág dan katô kagi din, isalábbuan dan, asta igpanó dan tikud tun kandin.

Insa tingód katô kantayan

Mat 22:23-33; Mar 12:18-27; Luc 20:27-40

²³ Ándà kadugé, duwán mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus. Tô gó tô mga manubù na ágtinurù na di manté puman tô mga manubù na inaté dán. I Ginsà dan ki Jesus, na mà dan, ²⁴ “Sir, igsugù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga mataladi gamama. Atin ka maté tô mama na ándà pa batà katô sawa din, tô kataladi din kailangan kumalyag katô sawa katô inaté, na ipag din na ibalu, ébô ukit kandin duwán mému batà para katô kataladi din na inaté.* ²⁵ Na, duwán pittu mataladi gamama sayyan. Igkalyag tô kaké dan, asal inaté sikandin na ándà pa batà din. Purisu tô ikaduwa kataladi igkalyag katô bayi, ²⁶ asal magunawa tô inému tun kandin asta tun ta ikatállu sippang tun ta ikapittu. Tô tagsábbad-sábbad katô pittu mataladi na igkalyag katô bayi, inaté dan langun na ándà palang batà dan. ²⁷ Tun ta katapuriyan, inaté tô bayi. ²⁸ Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tô mga manubù, sadan tun ta pittu mataladi tô bánnal дума katô bayi? Su igkalyag tô langun dan kandin.”

²⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán sayup yu, su ándà yu kagpátti tô kagi ka Manama na igsulat, asta ándà yu kasóddóri ka ándin tô lumun ka Manama ukit katô katulusan din. ³⁰ Tun ta kanté puman ka Manama katô mga manubù, di dan dán pakalyagé, su iring dan dán katô mga panaligan ka Manama tun ta langit. ³¹ Tingód katô kanté ka Manama ka mga manubù, iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama ákniyu, na mà din,

³² “ ‘Sakán tô Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.† Di ágpangadap ka Manama tô mga manubù na ándà kantayan, asal tô mga manubù na duwán kantayan, tô gó tô ágpangadap ka Manama.”

³³ Tô igdinág tô ilimud mga manubù kani igtinurù din, tuu isalábbuan tô langun dan.

Tô sugù na tuu ágkailanganán

Mat 22:34-40; Mar 12:28-34; Luc 10:25-28

³⁴ Na, tô igdinág tô mga Pariseo na ándà ikataba tô mga Saduseo ki Jesus, igpalimudé dan puman asta igpadani dan tun ki Jesus. ³⁵ Duwán sábbad tun kandan na katig ágtinurù katô mga sugù. Kakalyag din na kuminnam sikandin minsà ki Jesus. Purisu iginsà sikandin, na mà din, ³⁶ “Sir, tun ta langun sugù ka Manama ukit ki Moises, ándin sugui tô tuu ágkailanganán?”

³⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “ ‘Ginawayi yu tô Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, asta tikud tun ta tibuk panámdám yu.‡ ³⁸ Tô gó tô sugù na tuu ágkailanganán katô langun. ³⁹ Na, ni gó tô sugù na ikatalundug katô tagnà. ‘Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.’§ ⁴⁰ Atin ka ágbánnalán yu ni duwa

* **22:24** 22:24 Ahaán tô Deuteronomio 25:5. † **22:32** 22:32 Exodo 3:6,15. ‡ **22:37** 22:37 Deuteronomio 6:5. § **22:39** 22:39 Levitico 19:18.

sugù ni, ágbánnalán yu tô langun sugù ka Manama asta mga kagi ka propeta ka Manama na igsulat sayyan.”

Insà tingód katô Mesiyas

Mat 22:41-46; Mar 12:35-37; Luc 20:41-44

⁴¹ Tô ándà pa panó tô mga Pariseo, iginsà si Jesus kandan, na mà din, ⁴² “Ándin tô panámdám yu tingód katô Mesiyas? Sadan tô kamónaan din?” Igtaba sikandan, na mà dan, “Rubbad i David tô Mesiyas.”

⁴³ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka bánnal yan, manan ka igpakagi katô Ugis Espiritu si David na ágtawarán din na Áglangngagán din tô Mesiyas? Igsulat i David ni kagi ni,

⁴⁴ “ ‘Iggkagi tô Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku sippang ka manaluwa katô mga usig nu, asta pabánnalán ku sikandan áknikó.’* ”

⁴⁵ Purisu su si David tô igkagi na Áglangngagán din tô Mesiyas, pamánnun na tô Mesiyas tô rubbad i David?”

⁴⁶ Asal ándà palang manubù na ikataba ki Jesus. Tikud katô álló tô, ándà palang manubù na igkinnam iginsà kandin.

23

Iggkagi si Jesus tingód katô mga taratinurù ka sugù

Mat 23:1-12; Mar 12:38-39; Luc 11:43,46; 20:45-46

¹ Na, igtinurù si Jesus katô mga ilimud manubù asta mga disipulu din. Iggkagi sikandin, na mà din, ² “Tô mga taratinurù ka sugù asta tô mga Pariseo, sikandan tô igsarigan na pénagpát katô mga sugù ka Manama ukit ki Moises.

³ Purisu kailangan mánnal kó katô langun gulit-ulitán dan. Asal yakó giring katô áglumun dan, su di dan ágbánnal katô mga sugù na gulit-ulitán dan.

⁴ Iring dan katô mga manubù na ágpigit ka duma manubù na tumiang katô tuu mabággat asta mahirap ágpiddán, asal ándà palang tabang dan kandan.*

⁵ Ágpaddadurungán dan tô langun ka áglumun dan. Gimun dan tuu dakál tô ágtaguanan ka kagi ka Manama na ágpiddán dan, asta ágpallayatán dan tô ugpu katô umpak dan.†

⁶ Malyag dan munsad tun ta lugar na igpantaganá katô mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan, asta tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio.

⁷ Malyag dan respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa, asta tawarán dan na rabbi.‡

⁸ Asal di mému ka tawarán kó na rabbi, su sábbad dád tô Taratinurù yu, asta mataladi kó langun.

⁹ Di mému ka pabantugán yu tô duma mga manubù nit banuwa ukit katô katawar yu kandan na ámmà, su sábbad dád gó tô Ámmà yu na Manama tun ta langit.

¹⁰ Di pagsik mému ka tawarán kó amo, su sábbad dád tô Amo yu na Mesiyas.

¹¹ Tô manubù tun ákniyu na mallayat é kamanubuan, tô gó tô kailangan imun iring na ágsuguánnán yu.

¹² Atin ka ágpallayat tô manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tô manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

* **22:44** 22:44 Salmo 110:1. * **23:4** 23:4 Inalayun dan ágdugangan tô sugù ka Manama na tuu mahirap ágtumanán katô mga manubù, asal di dan ágtabang kandan ébò makabánnal dan katô mga sugù. † **23:5** 23:5 Tô gó tô iglumu dan ébò manámdám tô duma manubù na mabákkár tô kasarig dan katô Manama. ‡ **23:7** 23:7 Rabbi é pagtawar katô mga taratinurù ka mga Judio. Magunawa pagsik tun ta 23:8.

*Kéman dan ka nángngà tô áglumun dan**Mat 23:13-28; Mar 12:40; Luc 11:39-42,44,52; 20:47*

¹³ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó! su ágdalangan yu tô mga manubù na pasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Madat su ándà kó pasakup tun kandin, asal tuu pa madat su ágdalangan yu tô mga manubù na pasakup.

¹⁴ [“Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su gagó kó ka kaduwánnan katô mga gabayi balu. Ágtambunan yu tô madat linumuwan yu ukit katô mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tô supak na padungguán ka Manama ákniyu.]

¹⁵ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su ágtalap-talap kó tun ta madiyù ébô sakupán yu tô sábbad dád manubù, asta ukit ka katinurù yu kandin, duwa luppi tô kadattan din ka tandingán ákniyu na makapid kandin tun ta ágsupakanan!

¹⁶ “Makédu-édu kó, su iring kó na bólóg na gagak ka duma manubù. Ágkagi kó na atin ka tumandô tô manubù ukit dád kani templo, mému ka di din tumanán tô tandô. Asal ágkagi kó pagsik, atin ka tumandô tô manubù ukit katô bulawan na igpadákkát kani templo, kailangan tumanán din gó tô tandô. ¹⁷ Iring kó na bólóg! Ánnà nángngà tô panámdám yu. Tuu pa ugis tô templo ka tandingán katô bulawan na igpadákkát kani templo, su ágkémú ugis tô bulawan tingód katô kógisan kani templo. ¹⁸ Ágkagi kó na atin ka tumandô tô manubù ukit katô ággóbbówanan ka mannanap tun ta saruwan ka Manama, mému ka di din tumanán tô tandô. Asal ágkagi kó pagsik na atin ka tumandô tô manubù ukit ka mannanap na góbbón tun ta saruwan ka Manama, kailangan tumanán din gó tô tandô. ¹⁹ Iring kó na bólóg! Tuu pa ugis tô ággóbbówanan ka tandingán katô mga mannanap na ággóbbón dutun, su ágkémú ugis tô mannanap na ággóbbón tun ta saruwan ka Manama tingód katô kógisan katô ággóbbówanan. ²⁰ Purisu atin ka tumandô tô manubù ukit katô ággóbbówanan, tumandô sikandin ukit katô mannanap na ággóbbón dutun. ²¹ Atin ka tumandô tô manubù ukit katô templo, tumandô sikandin ukit katô Manama na góddô tun ta templo. ²² Atin ka tumandô tô manubù ukit katô langit, tumandô sikandin ukit katô Manama asta katô gunsadanan din.

²³ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su agad ágbággén yu tun ta Manama tô ikasapulù katô langun pamulanán yu agad mga anag, asal ándà yu bánnali tô mga sugù ka Manama na tuu ágkailanganán, tô tingód katô nángngà lumun yu tun ta mga manubù, asta kédu yu, asta kasarig yu ka Manama! Nángngà tô kabággé yu katô ikasapulù, asal yakó ágsódô katô mga ágkailanganán na nángngà yu áglumun. ²⁴ Iring kó na bólóg na gagak ka duma manubù! Ágkangén yu tô delák ulád tikud tun ta wayig na ginámmán yu, asal áglámmáddán yu tô dakál kamelyo.

²⁵ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su iring kó na mga baso asta mga pinggan na igurasan dád tô tun ta luwà ukit katô mga áglumun

ó ágkémun yu, asal maripà tò tun dalám, su tuu madat tò áglumun yu, asta tagawán kól²⁶ Sikiyu mga Pariseo, iring kó na bólólóg! Kailangan una yu urasi tò tun dalám ka baso asta pinggan ébò malinis pagsik tò tun ta luwà.

²⁷ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tò áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su iring kó na pantyun na igpinturaan ka mapputi. Agad madigár ágsállággan tò tun ta luwà, asal tò tun dalám tuu mawù asta marag mga tullan. ²⁸ Sikiyu pagsik, atin ka ágsállággán kó katò duma mga manubù, iring na ágbánnal kó katò mga sugù ka Manama. Asal tò tun dalám ka pusung yu, ipánnuan kó katò madat, asta kéman yu ka nángngà tò áglumun yu tun ta saruwan ka Manama.”

Supakan dan ka Manama

Mat 23:29-36; Luc 11:47-51

²⁹ “Sikiyu mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, kéman yu ka nángngà tò áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Makédu-édu kó su gimun yu tò mga pantyun para katò mga propeta, asta ágpiyà-piyaan yu tò mga monomento katò mga manubù sayyan na igbánnal katò mga sugù ka Manama. ³⁰ Ágkagi kó na atin ka imanubù kó duma katò mga kamónaan yu sayyan, di kó pàd mimmaté katò mga propeta ka Manama iring katò iglumu dan. ³¹ Asal ukít katò kagi yu na sikiyu tò mga rubbad katò manubù na igmaté katò mga propeta ka Manama, ágpasóddór kó na iring kó kandan. ³² Purisu makéring kó katò mga kamónaan yu ébò tumanán yu tò madat na ándà dan tumani. ³³ Madat kó iring na mga áppuy. Di kó gó makaluwà tikud tun ta supak ka Manama tun ta ágsupakanan. ³⁴ Purisu pasadunán ku tun ákniyu tò mga propeta ku, tò mga manubù na ikasóddór ka kagi ku, asta tò mga manubù na tuminurù ákniyu, asal duwán tun kandan na matayan ukít ka kapansal yu tun ta krus. Duwán lagpássán yu tun ta mga simbaan, asta irrayatan yu agad ándà é sadunan dan. ³⁵ Purisu supakan kó gó katò Manama tingód ka kamatayan katò langun manubù na igbánnal katò mga sugù din, tikud katò kamaté ki Abel na ándà salà, sippang katò kamaté ki Zacarias na batà i Baraquias na igmatayan yu tun ta tángngaan katò templo asta katò ággóbbówanan ka mga mannanap. ³⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu na mga manubù áknganni. Supakan kó katò Manama tingód katò kamatayan dan.”

Iranu si Jesus tingód katò mga taga Jerusalem

Mat 23:37-39; Luc 13:34-35

³⁷ “Makédu-édu kó na mga taga Jerusalem! Inalayun yu ágmatayan tò langun propeta ka Manama, asta ágtimbagán yu ka batu ébò maté tò langun manubù na igpapid ka Manama dini ákniyu! Inalayunna lumimud pàd ákniyu ébò dumóppónna, iring na marán na áglangkáb katò mga piyak din. Asal di kó malyag! ³⁸ Purisu iring kó na igtananan balé na ándà dalám. ³⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Di kó kumita puman kanak sippang ka kumagi kó, ‘Durungán ta sikandin na igpasadun katò Áglangngagán na Manama ta dini ákniya.’ ”§

24

Tigkanayan ka kahirapan

Mat 24:1-14; Mar 13:1-13; Luc 21:5-19

§ 23:39 23:39 Ahañ tò Salmo 118:26.

¹ Na, tō igpanó si Jesus tikud tun ta templo, igpadani tō mga disipulu din, asta igpakita dan kandin tō mga ássa-ássa balé tun ta templo na madigár ágsállággán. ² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ni mga ássa-ássa balé tun ta templo na ágsállággán yu, dadattan tō langun, asta ándà palang sábbad batu na masamá tun ta bówwó katō ássa batu.”

³ Na, igsadun si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo, asta igunsad sikandin. Igpadani tō mga disipulu din tun kandin tun ta ándà mga manubù, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Uliti ké. Kadángngan matuman tō igulit nu? Ándin tō kakilalaan na masig kad lumónód asta masig dán tō ágtamanán kani banuwa?”

⁴ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébò di kó mapid, ⁵ su marapung tō mga manubù na mid ka ngadan ku, su mà kagi dan Mesiyas, asta marapung tō mga manubù na mapid asta mákkás kandan. ⁶ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira tun ta madani asta tun ta madiyù, yakó ágkamáddangan kanan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tō ágtamanán. ⁷ Su marapung tō mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tō mga sakup ka sábbad hari katō mga sakup ka ássa hari. Duwán ballus asta mga linug tun ta kaluwagan kani banuwa. ⁸ Ni gó tō tigkanayan katō kahirapan na dumunggù.

⁹ “Paruudan kó ébò irrayatan kó asta matayan kó. Karingasaan kó katō mga manubù tun ta langun banuwa tingód katō kapasakup yu kanak. ¹⁰ Marapung tō mga manubù na sumungkù katō kasarig dan kanak. Pammáttán dan tō unawa dan, asta paringasaé dan. ¹¹ Marapung tō mà kagi mga propeta ka Manama, asta marapung tō mapid dan. ¹² Tuu madat tō áglumun ka mga manubù. Purisu mandà tō ginawa katō karapungan. ¹³ Asal matábbus tō manubù na makatiis katō langun kahirapan. ¹⁴ Tō di pa dumunggù tō ágtamanán, ulit-ulitán pa ni Madigár Gulitán tingód katō pagpangulu ka Manama tun ta kaluwagan kani banuwa ébò makasóddór tō langun manubù.”

Makamáddang na kitanán tun ta templo

Mat 24:15-28; Mar 13:14-23; Luc 21:20-24

¹⁵ “Na, atin ka kitanán yu tō ágkaringasaan ka Manama na igtindág tun ta templo iring katō igsulat katō propeta ka Manama sayyan na si Daniel (kailangan makagpát tō manubù na masa kani), ¹⁶ kailangan malaguy tō langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán. ¹⁷ Tō mga manubù na tun ta luwà katō balé di mému makahu ébò mangé ka kaduwánnan. ¹⁸ Tō mga manubù na áglumu tun ta kinamát di mému makóli ébò mangé ka gilisan dan. ¹⁹ Makédu-édu tō mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tō álló tó! ²⁰ Dasal kó tun ta Manama ébò ánnà magánnó timpo ó álló ka kapaginawa ka malaguy kó. ²¹ Tuu madat tō kahirapan na dumunggù. Ándà palang kahirapan na tuu pa madat tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang áknganni, asta ándà palang kahirapan na dumunggù na tuu pa madat ka tandingán kani. ²² Atin ka di pabbabaán ka Manama tō kadugayan katō kahirapan, maté tō langun manubù. Asal tingód katō mga manubù na igsalin ka Manama, pabbabaán din tō kadugayan.

²³ “Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, ‘Na, dini dán tō Mesiyas!’ ó duwán kumagi, ‘Taddò tō Mesiyas!’ yakó ágbánnal kandan. ²⁴ Su duwán mga manubù na mà kagi Mesiyas asta mà kagi propeta ka Manama. Lumun dan

tô mga pató asta mga kasalábbuan ébô mapid pád tô mga manubù na igsalin ka Manama. ²⁵ Na, banté kó, su taganà a igulit ákniyu.

²⁶ “Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, ‘Na, tun ta disyerto tô Mesiyas,’ yakó ágsadun. Atin ka duwán kumagi, ‘Na, tun dalám ka balé sikandin,’ yakó gó ágbánnal. ²⁷ Matayyó tô kalónód ku na Igpamanubù iring na kirám na ágséllà tun ta kaluwagan ka langit, asta kitanán katô langun manubù.

²⁸ “Atin ágkitanán yu tô mga ilimud uwak, kasóddóran yu na duwán inaté lawa dutun.”*

Lumónód si Jesus nit banuwa

Mat 24:29-31; Mar 13:24-27; Luc 21:25-28

²⁹ “Atin ka mapángnga ni kahirapan, kumangittáng tô álló asta di miló tô bulan. Mómpad tô mga karani asta makálláng tô langun tun ta langit. ³⁰ Pakitanán ku tô kakilalaan tun ta langit ka masiggad lumónód na Igpamanubù. Rumanu tô langun manubù nit banuwa su kitanán dan tô kadunggù ku tun ta mga sagulapun tikud tun ta langit, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.† ³¹ Pédupán ku tô trumpeta, papiddán ku tô mga panaligan ka Manama, asta limudán dan tô langun manubù na igsalin ku tikud tun ta kaluwagan kani banuwa.”

Panunggiringan tingód katô kayu igera

Mat 24:32-35; Mar 13:28-31; Luc 21:29-33

³² “Na, paminág kó kani panunggiringan tingód katô kayu igera. Atin ka kitanán yu tô kayu na gugbus asta ágdaun, kasóddóran yu na masig dán dumunggù tô ágsánnang timpo. ³³ Purisu atin ka kitanán yu tô katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masiggad lumónód. ³⁴ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô di pa maté tô mga manubù áknganni, matuman pa ni langun. ³⁵ Mandà gó tô langit asta ni tanà, asal di gó mandà tô mga kagi ku, asal matuman gó.”

Kailangan tumaganà tô langun manubù

Mat 24:36-44; Mar 13:32-37; Luc 17:26-30,34-36

³⁶ “Asal ándà palang manubù na ikasóddór ka ándin állawi ó urasi tô kalónód ku. Ándà pagsik ikasóddór tô mga panaligan ka Manama tun ta langit. Agad sakán na Batà ka Manama, ándà a ikasóddór, su Ámmà ku dád tô ikasóddór. ³⁷ Tun ta kalónód ku na Igpamanubù, marapung tô mga manubù na di makataganà ka kadunggù ku, iring katô mga manubù sayyan na ándà paminág ki Noe. ³⁸ Inalayun ágkan tô mga manubù sayyan, ginám dan, asta ágpakalyagé dan, sippang na igdunggù tô álló na igahu dán si Noe asta tô pamilya din tun ta arka. ³⁹ Asal ándà ikasóddór tô mga manubù ka ándin tô dumunggù sippang ka ipánnas dan inaté su iglunupan tô tanà, asta ilánnád dan langun. Tô kalónód ku na Igpamanubù iring katô álló sayyan. ⁴⁰ Duwán duwa gamama na áglumu tun ta kinamát, angén tô sábbad, asta katananan tô sábbad. ⁴¹ Duwán duwa gabayi na ággiling, angén tô sábbad, asta katananan tô sábbad. ⁴² Purisu taganà kó, su ándà yu kasóddóri ka kadángnganna dumunggù na Áglangngagán yu. ⁴³ Panámdám yu ni. Atin ka kasóddóran katô tigatun ka balé ka kadángngan dumunggù tô takón, makataganà sikandin, asta di

* **24:28** 24:28 Tô kóbadan, atin kitanán yu ni mga pató, kasóddóran yu na masiggad lumónód. † **24:30** 24:30 Ahaán tô Daniel 7:13.

katakawan tō balé din. ⁴⁴ Purisu kailangan tumaganà kó gó, su dumunggù a na Igpamanubù katô oras na ándà yu panámdámmi.”

Tô állang na ágkasarigan

Mat 24:45-51; Luc 12:41-48

⁴⁵ “Tô állang na ágkasarigan asta katig, tō gó é imun katô amo din na tarapid ka langun ka дума mga állang tun ta balé din ébô mággé kandan ka ágkannán kada álló. ⁴⁶ Atin ka inalayun ágtuman tō állang katô igpalumu katô amo din, kadayawan sikandin ka dumunggù tō amo din. ⁴⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka tō gó é áglumun katô állang, imun sikandin na tarapid ka langun tun ta balé katô amo din. ⁴⁸ Asal ágpanámdám tō madat állang na madugé pa tō kadunggù katô amo din, ⁴⁹ asta áglagpássán din tō дума mga állang na gamama asta gabayi, asta inalayun sikandin ágkan asta ginám ágdángngan katô mga tuu ágpangginám, ⁵⁰ dumunggù tō amo din katô álló na ándà din panámdámmi asta tō oras na ándà din kasóddóri. ⁵¹ Purisu supakan sikandin katô amo din, asta papiddán tun ta mga manubù na kéman dan ka nángngà tō áglumun. Tuu sumággó tō mga manubù dutun, asta kumurigát tō ngipán dan tingód katô kasakit dan.”

25

Panunggiringan tingód katô sapulù mga daraga

¹ “Iring kani tō katigkanayan katô pagpangulu ka Manama. Duwán sapulù (10) mga daraga na igsumar katô mama na ágkasalán. Tō tagsábbad-sábbad kandan igpid ka sulù. ² Lima tō mga daraga na mapandé, asta lima tō mga daraga na ágkatuluan. ³ Tō lima mga daraga na ágkatuluan igpid ka sulù, asal ándà langis* na igpid dan ébô dalámmán dan tun ta sulù ka kémáttan dan. ⁴ Asal tō lima mga daraga na mapandé igpid katô sulù asta langis na dalámmán dan puman. ⁵ Idugé na ándà dunggù tō mama na ágkasalán. Purisu itudugan tō langun daraga asta ináknákan dan.

⁶ “Tō tángngà dán ka dukilám, igdinág dan tō manubù na igkagi, na mà din, ‘Na, igdunggù dán tō ágkasalán! Sékót kó sumar kandin.’ ⁷ Purisu igánnó tō langun daraga, asta igpiyaan dan tō mitsa katô sulù dan. ⁸ Igkagi tō lima mga daraga na ágkatuluan tun ta lima mga daraga na mapandé, na mà dan, ‘Bággéyi ké ka langis, su masig dán mapadáng ni sulù dé.’ ⁹ Asal igkagi tō lima mga daraga na mapandé, ‘Dì ké mággé agó dì makanángngà ni langis na igpid dé. Madigár pa ka madun kó tun ta tindaan ébô málli kó.’ ¹⁰ Purisu igsadun dan tun ta tindaan ébô málli dan. Róggun katô kapanó dan, igdunggù tō mama na ágkasalán. Igtákkás tō langun daraga na ikataganà, asta igsadun dan tun ta ágkasalan. Tō igahu dan dán tun ta balé, igsagpángngan dán tō sállat.

¹¹ “Tō itagad-tagad dán, igdunggù tō lima mga daraga tikud tun ta tindaan, igtawar dan tikud tun ta luwà katô balé, na mà dan, ‘Sir, abriyi ké pa.’ ¹² Asal igtaba tō ágkasalán, na mà din, ‘Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ándà a kilala ákniyu.’

¹³ “Purisu kailangan inalayun kó tumaganà, su ándà yu kasóddóri ka ándin állawi ó urasi tō kalónód ku.”

Panunggiringan tingód katô tállu mga állang

Mat 25:14-30; Luc 19:11-27

* 25:3 25:3 Langis ka olibo.

14 “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta madiyù banuwa. Tô ándà pa sikandin panó, igpatawar din tô mga állang din, asta igsarigan din sikandan ka salapì din. 15 Duwán igbággé din tun ta tagsábbad-sábbad kandan na nánngà dád katô kakatigan dan. Lima abuk bulawan tô igbággé din tun ta sábbad állang, duwa abuk bulawan tô igbággé din tun ta ikaduwa állang, sábbad abuk bulawan tô igbággé din tun ta ikatállu állang, asta iganó sikandin. 16 Na, tô állang na igbággayan katô lima abuk bulawan, ignegosyo din, asta duwán lima abuk bulawan na iganansya din. 17 Tô állang na igbággayan katô duwa abuk bulawan, duwán pagsik duwa abuk na iganansya din. 18 Asal tô állang na igbággayan din katô sábbad abuk bulawan, igkali sikandin tun ta tanà, asta iglábáng din tô bulawan na igbággé kandin.

19 “Na, tô idugé dán, igulì tô amo dan, asta igtawar din tô tállu állang na igbággayan din ka bulawan ébò kasóddóran din ka duwán iganansya dan. 20 Tô igpadani tô állang na igbággayan katô lima abuk bulawan, igpid din tô igbággé kandin asta tô lima abuk bulawan na iganansya din. Igkagi sikandin, ‘Sir, lima abuk bulawan tô igbággé nu kanak, asta duwán dán lima abuk bulawan na iganansya ku.’ 21 Igkagi tô amo din, ‘Madigár tô iglumu nu. Madigár ka manubù asta ágkasarigan ka. Agad délák tô igbággé ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu dakál tô sarigán ku áknikó. Kadayawan ka iring katô dayó ku.’ 22 Igpadani pagsik tô állang na igbággayan ka duwa abuk bulawan, asta igkagi sikandin, ‘Sir, duwa abuk bulawan tô igbággé nu kanak, asta duwán dán duwa abuk bulawan na iganansya ku.’ 23 Igkagi tô amo din, ‘Madigár tô iglumu nu. Madigár ka manubù asta ágkasarigan ka. Agad délák tô igbággé ku áknikó, ágkasarigan ka. Purisu dakál tô sarigán ku áknikó. Kadayawan ka iring katô dayó ku.’ 24 Igpadani pagsik tô állang na igbággayan din ka sábbad abuk bulawan, asta igkagi sikandin, ‘Sir, isóddóran ku na magani ka manubù, su ágkátun nu tô igpamula ka duma mga manubù, asta ágtaguán nu tun ta lukung nu tô trigo na igpalayapan ka duma mga manubù. 25 Purisu imáddanganna áknikó asta iglábáng ku tô bulawan nu tun ta tanà. Ulián kud áknikó ni sábbad abuk bulawan na igbággé nu kanak.’ 26 Igkagi tô amo din, ‘Tukukán ka, asta madat tô iglumu nu! Igkagi ka na ágkátun ku tô igpamula ka duma mga manubù, asta ágtaguán ku tun ta lukung ku tô trigo na igpalayapan ka duma mga manubù. Su isóddóran nu yan, 27 madigár pád ka igtagù nu tô bulawan ku tun ta bangko ébò matanggap ku pád na duwán dán tubù tô igdunggu a.’ 28 Purisu igkagi sikandin tun ta duma mga állang, na mà din, ‘Kangé yu tô sábbad abuk bulawan na igbággé ku kandin, asta bággé yu tun ta állang na duwán sapulù (10) abuk bulawan. 29 Su tô manubù na duwán kandin, bággayan sikandin katô tuu pa dakál katô ágkailanganán din. Asal tô manubù na ándà kandin, kangayan sikandin katô langun tun kandin. 30 Na, ni madat manubù, pid yu sikandin tun ta luwà tun ta kangittángan ébò supakan. Tuu sumággó tô mga manubù dutun, asta kumurigát tô ngipán dan tingód katô kasakit dan.’ ”

Ruudan tô langun manubù

31 “Tô álló na lumónódda na Igpamanubù, tákkássanna katô langun panaligan ka Manama asta katô séllaán ku. Munsadda tun ta madigár gunsadanan ka pagpangulu. 32 Tô langun manubù tikud tun ta kaluwagan ka banuwa malimud tun ta saruwan ku, asta passan ku sikandan iring na áglumun katô

taradóppón ka karnero ka ágpasán din tô mga karnero asta tô mga kambing, ³³ su áglimudán din tô mga karnero na dadan ta kawanán din, asal áglimudán din tô mga kambing na dadan ta ibang din. ³⁴ Iring kani tô lumun ku ka rumuudda, su kumagiya katô mga manubù na dadan ta kawanán ku, ‘Tákkás kó kanak, su duwán kadayawan yu na igbággé katô Ámmà ku na Manama, su tumigkanéyad mangulu ákniyu iring katô plano katô Ámmà ku para ákniyu tô ándà pa imuwi ni banuwa. ³⁵ Tô igballussa, igpakanna ikiyu. Tô itákkanganna, igpénamma ikiyu. Agad ándà a ikiyu kilalayî tô kadunggù ku tun ákniyu, asal igpóddô a ikiyu tun ta balé yu. ³⁶ Tô ándà umpak ku, duwán igbággé yu kanak. Tô ibógókanna, igdóppónanna ikiyu. Tô igprisowa, igahà a ikiyu.’ ³⁷ Na, minsà tô mga igbánnal katô mga sugù ka Manama na dadan ta kawanán ku, na mà dan, ‘Sir, kadángngan ka iballusan, asta igpakan dé sikuna? Kadángngan ka itákkangan, asta igpénám dé sikuna? ³⁸ Kadángngan ka dunggù na ándà dé sikuna kilalayî, asta igpóddô dé sikuna tun ta balé dé? Kadángngan na ándà umpak nu, asta igbággayan dé sikuna? ³⁹ Kadángngan ka ibógókan ó igpriso, asta igahà ké áknikó?’ ⁴⁰ Tumaba a, ‘Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ukit ka kalumu yu kani tun ta agad sábbad dád kataladi ku na mabbabà é kamanubuan, iring na iglumu yu ni kanak.’

⁴¹ “Na, kumagiya katô mga manubù na dadan ta ibang ku, ‘Kailangan supakan kó. Iwà kó tikud dini kanak. Sadun kó tun ta apuy na di gó mapadáng ka ándà ágtamanán, su tô gó tô igtaganà ka Manama ébô duwán antugan din ki Maibuyan asta langun panaligan din. ⁴² Tô igballussa, ándà a ikiyu pakanni. Tô itákkanganna, ándà a ikiyu pénámmi. ⁴³ Tô igdunggù a tun ákniyu, ándà a ikiyu pódói tun ta balé yu. Tô ándà umpak ku, ándà a ikiyu bággéyi. Tô ibógókanna, ó igprisowa, ándà a ikiyu dóppóni.’ ⁴⁴ Minsà dan pagsik, ‘Sir, kadángngan ké kita áknikó na igballus ka, itákkangan ka, ándà góddóan nu, ándà umpak nu, ibógókan ka, ó igpriso ka, asal ándà ké tabang áknikó?’ ⁴⁵ Tumaba a, ‘Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Su ándà kó tabang katô sábbad dád kadumaan ku na mabbabà é kamanubuan, iring na ándà kó tabang kanak.’ ⁴⁶ Purisu pasadunán dan tun ta ágsupakanan na ándà ágtamanán. Asal tô mga manubù na igbánnal katô mga sugù ka Manama, bággayan dan ka kantayan na ándà ágtamanán.”

26

Plano na matayan si Jesus

Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Tô igtinurù si Jesus kani langun, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din, ² “Isóddóran yu na duwa pa álló tô kadunggù katô Kalimudan Ka Kalabé, asta bággénna na Igpamanubù tun ta bállad ka mga manubù na mansal kanak tun ta krus.”

³ Na, ilimud tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga ágtugállán ka Judio tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu dan na si Caifas.

⁴ Igplano dan na ámmáttán si Jesus na ándà duma manubù na makasóddór ébô matayan sikandin. ⁵ Igkagi sikandan, na mà dan, “Kailangan di ta sikandin pammáttán dalám ka kalimudan agó sumamuk tô langun manubù na inalayun ágpaminág kandin.”

Igbusbusan si Jesus ka pamammut

Mat 26:6-13; Mar 14:3-9; Juan 12:1-8

⁶ Na, róggun dutun si Jesus ta lunsud ka Betania, igsadun sikandin tun ta balé i Simon na inólian katô bógók din na téték. ⁷ Róggun igkan dan, duwán bayi na igpid ka pamammut na dakál é lagà asta igdalám tun ta katiyà na alabastro. Igpadani tô bayi tun ki Jesus, asta igbusbus din tô pamammut tun ta ulu i Jesus. ⁸ Na, tô igkita tô mga disipulu i Jesus katô iglumu katô bayi, isókó dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Inólaan tô pamammut. ⁹ Madigár pád ka barigyaán ka dakál lagà asta bággén tun ta mga ágkayu-ayuan.”

¹⁰ Asal isóddóran i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pabayà yu ni bayi, su madigár tô iglumu din kanak. ¹¹ Inalayun duwán mga ágkayu-ayuan na mému yu tabangan. Asal diya móddô dini ákniyu ka ánda ágtamanán. ¹² Ukit katô kabusbus din ka pamammut kani lawa ku, igpataganà a ikandin para katô kalábbáng kanak. ¹³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad ánda é gulit-ulitan katô Madigár Gulitán tun ta kaluwagan kani banuwa, ulitán tô iglumu din kanak. Di sikandin kalingawan.”

Igtandô si Judas na pammátán din si Jesus

Mat 26:14-16; Mar 14:10-11; Luc 22:3-6

¹⁴ Na, duwán sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus na ánggadanan ki Judas Iscariote. Igsadun sikandin tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo, ¹⁵ asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka pammátán ku sikandin, ándin é bággén yu kanak?”

Purisu igbággé dan kandin tô tállu pulù (30) abuk mapputi bulawan. ¹⁶ Tikud katô oras tô, igangat si Judas ka madigár timpo ébô pammátán din si Jesus.

Kalimudan Ka Kalabé

Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Luc 22:7-14,21-23; Juan 13:21-30

¹⁷ Na, igdunggù tô tagnà álló ka kalimudan na ágkan tô mga Judio katô Pan Na Ánda Pagpatubù. Igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Ánda táppad tô kakalyag nu na taganaan dé katô kannan katô Kalimudan Ka Kalabé?”

¹⁸ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sadun kó tun ta sábbad manubù tun ta Jerusalem, asta kagiyi yu sikandin, ‘Igkagi tô Taratinurù na igdunggù dán tô oras na igsalin para kandin. Kuman sikandin katô Kalimudan Ka Kalabé nit balé nu na duma áknami na mga disipulu din.’ ”

¹⁹ Na, igbánnal tô mga disipulu din, asta igtaganà dan dutun tô ágkannán para katô Kalimudan Ka Kalabé.

²⁰ Tô ágsalláp dán tô álló, igkan si Jesus asta tô sapulù duwa (12) disipulu din. ²¹ Róggun ágkan dan, igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak.”

²² Purisu tuu iranu tô pusung dan, asta iginsà tô tagsábbad-sábbad kandan, na mà dan, “Áglangngagán, sakán?”

²³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Pammát kanak tô ágtugán kanak.* ²⁴ Matéya na Igpamanubù, su tô gó é igsulat sayyan tingód kanak. Asal makédu-édu tô manubù na pammát kanak! Tuu pa madigár kandin ka ánda kamanubù.”

²⁵ Iginás tô pammát kandin na si Judas, na mà din, “Sir, sakán?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikuna tô igkagi kanan.”

* 26:23 26:23 Ahaán tô Salmo 41:9.

*Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán**Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; Luc 22:15-20; 1Cor 11:23-25*

²⁶ Na, rōggun ágkan dan, igkangé si Jesus ka pan, igpasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din tô pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din. Igkagi sikandin, na mà din, “Tanggap yu ni pan asta kan yu, su ni gó ni lawa ku.”

²⁷ Igkangé din pagsik tô kopa, igpasalamat sikandin tun ta Manama, asta igpénám din kandan. Igkagi sikandin, na mà din, “Inám kó langun kani, ²⁸ su ni ginámmán ni tô dipanug ku na ulaán ébô kapasinsiyaan tô mga salà katô marapung manubù. Ni gó tô ágpasóddór na duwán kapókit ka Manama dutun ta mga manubù. ²⁹ Kagin ku ákniyu, diyad muman minám kani ginámmán ta sippong ka minám ki katô mantu bino tun ta pagpangulu katô Ámmà ku.”

³⁰ Na, igkanta dan tingód katô kadurung dan ka Manama, asta igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo.

*Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin**Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34; Juan 13:36-38*

³¹ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Kani ka dukilám, tumanan tô langun yu kanak tingód katô kahirapan na dumunggù kanak, su mà katô kagi ka Manama,

“ ‘Pamatayan ku tô taradóppón, asta pasállabé† tô mga karnero na igdóppónan din.‡

³² Asal pángnga ka mantéya puman, muna a ákniyu tun ta Galilea.”

³³ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Agad tumanan tô langun dan, asal diya gó tumanan áknikó.”

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kani ka dukilám ka dì pa mukkarà tô manuk, makatállu ka mulun kanak.”

³⁵ Igkagi si Pedro, na mà din, “Agad matayanna duma áknikó, asal diya mulun áknikó.”

Magunawa tô igkagi katô langun disipulu.

*Igdasal si Jesus tun ta Getsemane**Mat 26:36-46; Mar 14:32-42; Luc 22:39-46*

³⁶ Na, igsadun si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta lugar na ánggadanan Getsemane. Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Unsad kó kannun rōggun madunna taddó ébô dumasalla.”

³⁷ Igpatákkás din si Pedro asta tô duwa gabatà i Sebedeo. Tuu iranu si Jesus, asta mabággat tô pusung din. ³⁸ Igkagi sikandin, na mà din, “Tuu iranu ni pusung ku, iring na matéya. Kannun kó dád, asal yakó ágtudug.”

³⁹ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na dì madiyù, iglangkáb sikandin, asta igdsal, na mà din, “Ámmà, atin ka mému áknikó, yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tô áknikó kakalyag, ánnà tô kanak kakalyag.”

⁴⁰ Tô iglónód si Jesus tun ta mga disipulu din, igpantudug dan. Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Isalábbuanna su ándà ka ikatiis ka sábbad dád oras. ⁴¹ Yakó ágtudug, asal dasal kó ébô dì kó matalu ka pagtintal. Tuu madigár tô kakalyag ka pusung yu, asal malómét tô lawa yu.”

† 26:31 26:31a Pasállabé, ó tibulaag. ‡ 26:31 26:31b Zacarias 13:7.

⁴² Igpáno puman si Jesus tun tóna, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, atin ka kailangan mukitta tun ta kahirapan na masig dán dumunggù, kakalyag ku na tô áknikó kakalyag é matuman.”

⁴³ Iglónód puman si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkita din sikandan na igpantudug, su ágkatudugan dan. ⁴⁴ Purisu igpáno puman si Jesus, asta igdasal sikandin ka ikatállu. Magunawa tô dasalán din. ⁴⁵ Na, iglónód sikandin tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isalábbuanna su igpantudug kó puman asta igpaginawa kó. Na, igdunggù dán tô oras na pammátáanna na Igpamanubù, su bággénna tun ta bállad katô mga manubù na masalà-salà. ⁴⁶ Tindág kód su panó kid. Igdunggù dán tô manubù na pammát kanak.”

Igámmát si Jesus

Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53; Juan 18:3-12

⁴⁷ Róggun igkagi si Jesus, igdunggù si Judas na sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu. Tuu marapung tô mga manubù na igtákkás kandin, asta igpid dan ka mga kampilan asta mga paglagpás. Igpapid dan katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio. ⁴⁸ Taganà igpasóddór i Judas tô kakilalaan tun kandan, su igkagi sikandin, na mà din, “Tô manubù na adákkan ku, tô gó é ágpamasakán yu. Ámmát yu sikandin.”

⁴⁹ Tô igdunggù si Judas, sékót igpadani sikandin tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, madigár dukilám!”

Asta igadák sikandin ki Jesus. ⁵⁰ Iggagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Rarak, manan ka igsadun ka dini?”

Purisu igpadani tô duma mga manubù, asta igámmát dan si Jesus.

⁵¹ Na, duwán sábbad disipulu na igtákkás ki Jesus na igtagnus katô kampilan din, igtigbas din tô állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tô talinga din. ⁵² Asal igsapadan i Jesus sikandin, na mà din, “Uli nu tô kampilan tun ta rumà. Tô manubù na gumamit ka kampilan, tô gó é matayan ka kampilan. ⁵³ Ándà nu basi kasóddóri ni. Atin ka dumasalla tun ta Ámmà ku, mému papiddán din tô sobra pa katô sapulù duwa (12) magdakál grupo§ ka mga panaligan din ébô tumabang kanak. ⁵⁴ Asal atin ka tabanganna ikandan, di dán matuman tô kagi ka Manama na igsulat sayyan na matumanna dungguan ka kahirapan.”*

⁵⁵ Na, igkagi si Jesus tun ta mga manubù, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukít ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan. Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asal ándà a ikiyu ámmátti. ⁵⁶ Asal inému ni langun ébô matuman tô kagi ka Manama na igsulat katô mga propeta din sayyan tingód kanak.”†

Na, tô langun disipulu i Jesus igtanan kandin, asta igpalaguy dan.

Igpíd si Jesus tun ta ágruudanan katô templo

Mat 26:57-68; Mar 14:53-65; Luc 22:54-55,63-71; Juan 18:13-14,19-24

⁵⁷ Na, tô mga manubù na igámmát ki Jesus igpid kandin tun ta balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Caifas. Taganà igpalimudé tô mga taratinurù ka sugù asta tô mga ágtugállán ka Judio. ⁵⁸ Igtalundug si Pedro,

§ 26:53 26:53 Mga mararan é karapungan tun ta tagsábbad-sábbad grupo. * 26:54 26:54 Ahaán tò Zacarias 13:7. † 26:56 26:56 Ahaán tò Isaias 50:6; 53:2-11.

asal igpadiyù dád sikandin sippang ka igdunggù dan tun ta luwà ka balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igunsad si Pedro duma katô mga tarabanté ka templo ébô kasállággan din ka ándin é lumun dan ki Jesus.

⁵⁹ Na, tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô langun ágpangulun ka templo, igpamasak ka mga testigos na mulaló tingód ki Jesus ébô duwán gunayan na matayan dan sikandin. ⁶⁰ Asal ándà dan kanángngai katô igulit dan tingód kandin, agad marapung tô mga igtestigos ka bulaló. Tô itagad-tagad dán, duwán duwa manubù na igpadani tun kandan, ⁶¹ asta igkagi sikandan, na mà dan, “Igdinág dé tô igkagi din, na mà din, ‘Makémuwa dumadat kani templo ka Manama, asta patindággán ku puman dalám ka tállu álló.’” †

⁶² Igtindág tô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ándin é taba nu? Bánnal tô igkagi kani mga manubù?”

⁶³ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu igkagi tô tuu mallayat ka pangulu ka templo, na mà din, “Maggátta ágkagi áknikó ukít ka ngadan ka manté Manama na kailangan mulit ka katô kabánnalan. Uliti ké ka sikuna tô Mesiyas na Batà ka Manama.”

⁶⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Bánnal tô igkagi nu. Ulitán ku ákniyu, duwán álló na kumita kó kanak na Igpamanubù na gunsad dadan tun ta kawanan katô Matulus Manama ébô manguluwa duma kandin. Tákkássanna katô mga sagulapun tun ta langit.” §

⁶⁵ Purisu igbissé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo tô kapa din tingód ka sókó din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igpagunawa sikandin katô Manama. Ándà dán kailangan na ulitan ki pa ka duma manubù tingód kandin. Igdinág tad na igpagunawa sikandin katô Manama. ⁶⁶ Na, ándin é ruud yu tingód kandin?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Kailangan matayan sikandin.”

⁶⁷ Na, igilábban dan tô báttuk din, igsuntuk dan sikandin, asta duwán igsampal kandin. ⁶⁸ Igkagi sikandan, na mà dan, “Na, atin ka bánnal na sikuna tô Mesiyas, uliti ké ka sadan tô igsuntuk áknikó!” *

Igbulun i Pedro si Jesus

Mat 26:69-75; Mar 14:66-72; Luc 22:54-62; Juan 18:15-18,25-27

⁶⁹ Na, igunsad si Pedro tun ta luwà katô balé. Duwán sábbad állang bayi na igpadani tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikuna pagsik tô kadumaan i Jesus na taga Galilea.”

⁷⁰ Asal igbulun si Pedro na igdinág katô langun manubù, na mà din, “Ándà sóddór ku tingód katô igkagi nu.”

⁷¹ Na, tô igalin si Pedro madani tun ta sállat, duwán ássa állang bayi na igkita kandin, asta igkagi tô bayi tun ta duma mga manubù, na mà din, “Ni manubù ní kadumaan i Jesus na taga Nazaret.”

⁷² Asal igbulun dán puman si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ándà a kilala kandin.”

⁷³ Ándà kadugé, duwán puman mga manubù na igpadani tun ki Pedro, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bánnal gó sikuna tô sábbad kadumaan i Jesus, su ágkilalan na iring kandin tô kakagi nu.”

† **26:61** 26:61 Ahaán tô Juan 2:19-22. § **26:64** 26:64 Ahaán tô Salmo 110:1; Daniel 7:13. * **26:68** 26:68 Ahaán tô Lucas 22:64.

⁷⁴ Asal igsapà gó si Pedro, na mà din, “Agad matéya pa, ándà ku gó kilalayi tó manubù tó.”

Tigkò dád igukkarà tó manuk. ⁷⁵Purisu isampáttan i Pedro tó taganà igkagi i Jesus na mulun sikandin ki Jesus ka makatállu ka dì pa mukkarà tó manuk. Na, igluwà si Pedro, asta tuu gó igsággó.

27

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Mat 27:1-2; Mar 15:1; Luc 23:1-2; Juan 18:28-32

¹ Na, tuu pô sállám, igpalimudé tó langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo asta tó mga ágtugállán ka Judio. Igpatóngkóé dan ka ándin é dimanda dan tun ta gobyerno tingód ki Jesus ébô matayan sikandin. ² Igbagkás dan tó bállad i Jesus, asta igpid dan sikandin tun ta gobernador na si Pilato.

Igpangará si Judas

Mat 27:3-10; Lumu 1:18-19

³ Na, si Judas na igpammát ki Jesus, tó ikasóddór sikandin na igruudan si Jesus na matayan, iranu sikandin tingód katò iglumu din. Iguli din tó tállu pulù (30) abuk mapputi bulawan tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio. ⁴ Igkagi sikandin, na mà din, “Duwán salà ku, su igpammát ku tó manubù na ándà palang salà.”

Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà labut dé kanan! Áknikó salà!”

⁵ Purisu igantug din tó mga abuk mapputi bulawan tun ta dalám ka templo, igpanó sikandin, asta igpangará na igirát katò alig din.

⁶ Igpanudut katò mallayat ka mga pangulu ka templo tó mga abuk mapputi bulawan na igantug i Judas, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka taguán ta ni mapputi bulawan tun ta ágtaguanan ka salapì ka templo, makalapas ki ka sugù, su ni gó é bayad ka kamatayan katò sábbad manubù.”

⁷ Purisu igpasábbadé dan, asta tó gó é bayad dan katò tanà katò taraimu ka kudán ébô duwán áglábbángnganan ka mga manubù na ánnà taga Jerusalem.

⁸ Purisu ángngadanan tó “Tanà Ka Dipanug” sippang áknganni.

⁹ Purisu ituman tó igkagi katò propeta ka Manama sayyan na si Jeremias, na mà din,

“Tállu pulù (30) abuk mapputi bulawan tó lagà din na igsábbadan katò pira mga rubbad i Israel. ¹⁰ Tó gó é bayad dan katò tanà katò taraimu ka kudán, su tó gó é igsugù katò Áglangngagán kanak.”*

Iginsà-insà i Pilato si Jesus

Mat 27:11-14; Mar 15:2-5; Luc 23:3-5; Juan 18:33-38

¹¹ Na, tó igpid dan ki Jesus tun ta gobernador, iginsà tó gobernador, na mà din, “Sikuna tó Harì ka mga Judio?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tó igkagi nu.”

¹² Tó igdimanda tó mallayat ka mga pangulu ka templo asta tó mga ágtugállán ka Judio tingód ki Jesus, ándà gó taba si Jesus.

¹³ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, “Marapung tó igkagi dan tingód áknikó. Ándà taba nu kandan?”

¹⁴ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu tuu isalábbuan tó gobernador.

* 27:10 27:9-10 Zacarias 11:12-13.

*Igruudan si Jesus na matayan**Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Luc 23:13-25; Juan 18:39-19:16*

¹⁵ Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun katô gobernador na ágpaluwaán din tô sábbad manubù na igpriso, agad sadan tô salinán katô langun manubù. ¹⁶ Na, duwán madat manubù na igpriso na tuu íbantug na ánggadanan ki Barabas. ¹⁷ Purisu tô ilimud tô marapung manubù, iginsà si Pilato, na mà din, “Sadan tô kakalyag yu na paluwaán ku? Si Barabas ó si Jesus na ágtawarán na Mesiyas?”

¹⁸ Tô gó é igkagi i Pilato, su isóddóran din na igpammát tô mga pangulu ka templo ki Jesus su gingá dan dád kandin.

¹⁹ Róggun igunsad si Pilato tun ta ágruudanan, duwán manubù na igpapid katô sawa din ébô ulitán tô kagi din, na mà din, “Yaka gilabut katô manubù na ándà salá, su tuuwa isamuk tingód kandin ukít ka tagénáp ku géna dukilám.”

²⁰ Na, tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga ágtugállán ka Judio inalayun igsutsut katô ilimud mga manubù ébô paluwaán si Barabas asta pamatayan si Jesus. ²¹ Ándà kadugé, iginsà puman tô gobernador, na mà din, “Sadan tô kakalyag yu na paluwaán ku?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Si Barabas.”

²² Iginás si Pilato, na mà din, “Pamánnun ku si Jesus na ágtawarán Mesiyas?”

Igtaba tô langun dan, na mà dan, “Pansalan sikandin tun ta krus!”

²³ Iginás si Pilato, na mà din, “Manan? Ándin é iglumu din na madat?”

Asal igtuu baling igmabákkár tô ullaón dan, na mà dan, “Pansalan sikandin tun ta krus!”

²⁴ Na, isóddóran dán i Pilato na ándà dán mému din kandan, asta masig dan dán sumamuk. Purisu igkangé sikandin ka wayig, asta igdamù sikandin róggun igsállág dan kandin. Igekagi sikandin, na mà din, “Ándà labut ku ka kamatayan kani manubù ni. Ákniyu kakalyag ni.”

²⁵ Igekagi tô langun manubù, na mà dan, “Mému supakan ké katô Manama asta tô mga rubbad dé tingód katô kamatayan din!”

²⁶ Purisu igpaluwà i Pilato si Barabas tikud tun ta prisowan. Igpalagpás din si Jesus, asta igbággé din tun ta mga sundalo din ébô pansalan tun ta krus.

*Igbuyas-buyas katô mga sundalo si Jesus**Mat 27:27-31; Mar 15:16-20; Juan 19:2-3*

²⁷ Na, igpid katô mga sundalo si Jesus tun dalám ka balé katô gobernador, asta iglimud dan tô langun ka kadumaan dan na mga sundalo. ²⁸ Iglusutan dan si Jesus ka umpak, asta igumpakan dan sikandin ka mallutù kapa.

²⁹ Igpákkù dan tô dugin balagán, asta tô gó é igkorona dan tun ta ulu din. Duwán iring na balakayu na igpawidan dan kandin iring na tukád ka hari. Igingkóód dan asta mà kagi ágtanggap dan ka hari. Igekagi sikandan, na mà dan, “Durungán ka na Hari ka mga Judio!”

³⁰ Igilábban dan sikandin. Igekangé dan tô iring na balakayu tikud tun kandin, asta iglagpás dan tô ulu din. ³¹ Pángnga igbuyas-buyas dan kandin, iglusut dan tô mallutù kapa tikud tun kandin, asta igpómpak dan puman ki Jesus tô kandin umpak. Igpíd dan sikandin tikud tun ta balé katô gobernador ébô pansalan tun ta krus.

*Igpansalan si Jesus tun ta krus**Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luc 23:26-43; Juan 19:17-27*

³² Tô igluwà dan tikud tun ta Jerusalem, ikitaan ka mga sundalo tô sábbad taga Cirene na ánggadanan ki Simon. Igsadun dan sikandin igpatiàng katô krus na pansalan ki Jesus. ³³ Igsadun dan tun ta lugar na ánggadanan Golgota. (Tô kóbadan, “Bóngó-bóngó.”) ³⁴ Igbággé dan ki Jesus tô bino na igbaláttan ka mappait bawi.† Tô igkinnam sikandin, ánda din panayuni inámmi.

³⁵ Igpansalan katô mga sundalo si Jesus tun ta krus. Igtalad-talad dan tô umpak din ukít ka ripa.‡ ³⁶ Igungad dan, asta igbanté dan kandin. ³⁷ Duwán igsulat na igpatagù tun datas ka ulu din tingód katô dimanda kandin, na ágkabasa, “SI JESUS NA HARÌ KA MGA JUDIO.”

³⁸ Madani tun ki Jesus, duwán duwa tulisan na igpansalan tun ta duwa krus, tô sábbad dadan tun ta ibang din asta tô sábbad dadan tun ta kawanan din.

³⁹ Tô mga manubù na iglabé dutun, igkiring-kiring dan na igbuyas-buyas kandin,§ ⁴⁰ asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka sikuna tô makému dumadat katô balé ka Manama, asta patindággán nu puman dalám ka tállu álló, tabangi nu tô áknikó sarili ébô ði ka maté! Atin ka bánnal ka Batà ka Manama, pónóg ka tikud dun ta krus.”

⁴¹ Iring pagsik kanan tô kabuyas-buyas katô mallayat ka mga pangulu ka templo, mga taratinurù ka sugù, asta mga ágtugállán ka Judio. Iggagi sikandan, na mà dan, ⁴² “Igtabangan din tô duma mga manubù ébô ði maté. Asal ði sikandin makatabang katô kandin sarili ébô ði sikandin maté. Sikandin kun tô Hari ka mga rubbad i Israel. Atin ka makapónóg sikandin tikud dun ta krus, mamaké ki kandin. ⁴³ Manama kun tô ágsarigan din. Atin ka duwán kakalyag ka Manama kandin, tumabang tô Manama kandin, su igkagi sikandin, ‘Batà a katô Manama.’ ”

⁴⁴ Iring pagsik kanan tô kabuyas-buyas katô duwa tulisan na igpansalan tun ta krus duma kandin.

Inaté si Jesus

Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luc 23:44-49; Juan 19:28-30

⁴⁵ Na, tô malássád dán tô álló, igmangittáng tô kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras.* ⁴⁶ Tô alas tres ka mapun, igullaó si Jesus ka mabákkár tun ta kagi ka Hebreo, na mà din, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Tô kóbadan, “Manama ku, Manama ku, manan ka igpabayà a ikuna?”

⁴⁷ Tô igdinág tô duma mga manubù kandin, igkagi sikandan, na mà dan, “Igtawar sikandin ki Elias na propeta ka Manama sayyan.”

⁴⁸ Duwán sábbad manubù na igpalaguy, igkangé ka espungha, asta igarám tun ta bino na igbaláttan ka wayig. Igtakós din tun ta iring na balakayu asta igpadatas tun ta babbà i Jesus.† ⁴⁹ Asal igkagi tô duma mga manubù, na mà dan, “Pabayà nu sikandin, su sállággán ta ka dumunggù si Elias ébô tumabang kandin.”

⁵⁰ Na, igullaó puman si Jesus ka mabákkár, igсарig din tô espiritu din tun ta Ámmà din asta inaté sikandin.

† **27:34** 27:34 Bággén dan pád ki Jesus tô bawi ébô ði sikandin makariyu ka masakít. ‡ **27:35** 27:35 Ahaán tô Salmo 22:18. § **27:39** 27:39 Ahaán tô Salmo 22:7-8. * **27:45** 27:45 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun. † **27:48** 27:48 Ahaán tô Salmo 69:21.

⁵¹ Tigkô dád itángngà tô tabir† tun ta tángngaan katô templo. Itángngà tikud tun datas sippang tun ta asag. Iglinug, asta itábbag tô magdakál mga batu. ⁵² Ipókéan tô mga lábbáng, asta inanté puman tô marapung manubù na igbánnal ka Manama. ⁵³ Igluwà dan tikud tun ta mga lábbáng dan. Pángnga inanté puman si Jesus, igsadun tô mga inanté tun ta Jerusalem, asta marapung tô mga manubù na ikakita kandan.

⁵⁴ Na, tô mga sundalo asta tô kapitan na igbanté ki Jesus, tô igriyu dan katô linug asta igkita dan tô ilmu, igkállas dan asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bánnal gó na Batà sikandin ka Manama!”

⁵⁵ Marapung tô mga gabayi tun ta madiyù puri na ikakita pagsik katô ilmu. Sikandan tô taganà igtákkás ki Jesus tikud tun ta Galilea asta igtabang kandin. ⁵⁶ Tô mga igapil kandan si Maria na taga Magdala, tô sangé din si Maria na innà katô mallaki na si Santiago asta si Jose, asta tô sawa i Sebedeo.

Tô kalábbáng ki Jesus

Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56; Juan 19:38-42

⁵⁷ Tô mapun dán, igdunggù tô ágkaduwánnan na ángngadanan ki Jose na taga Arimatea na igpamaké ki Jesus. ⁵⁸ Igsadun si Jose tun ki Pilato, asta igpamuyù din tô lawa i Jesus ébô lábbángngán din. Ikgagi si Pilato na bággén tô lawa kandin. ⁵⁹ Na, igkangé i Jose tô lawa i Jesus tikud tun ta krus, asta igtángngás din katô mantu mapputi óggét. ⁶⁰ Duwán lábbáng na mantu igpému i Jose para kandin tun ta pangpang, asta tô gó tô iglábbángngan din katô lawa i Jesus. Iglilid din tô dakál batu na pagsagpáng katô lábbáng, asta igpanó sikandin. ⁶¹ Igunsad si Maria na taga Magdala asta tô sangé din tun ta tubang katô lábbáng.

Igpabantéyan tô iglábbángngan

⁶² Pagkasimag, dalám ka álló ka kapaginawa, igsadun tun ki Pilato tô mga Pariseo asta tô mallayat ka mga pangulu ka templo. ⁶³ Ikgagi sikandan, na mà dan, “Sir, duwán isampátan dé. Tô ándà pa kamaté tô manubù na mà kagi Mesiyas, igkagi sikandin na manté puman tun ta ikatállu álló. ⁶⁴ Purisu madigár ka pabantéyan nu tô iglábbángngan kandin ka mga sundalo dalám ka tállu álló agó takón katô mga disipulu din tô lawa din asta mulit dan na inanté dán sikandin. Atin ka makalimbung dan na mà kagi inanté sikandin, tuu pa madat ka tandingán katô una kalimbung din.”

⁶⁵ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, “Óó. Patákkás yu tô mga sundalo, asta tuu yu pabantéyi tô iglábbángngan kandin.”

⁶⁶ Purisu igsadun dan tun ta lábbáng, asta igtaguan dan ka pató tô dakál batu na igsagpáng ébô ándà makahu. Igpabantéyan dan katô mga sundalo.

28

Inanté puman si Jesus

Mat 28:1-10; Mar 16:1-10; Luc 24:1-12; Juan 20:1-10

¹ Na, pángnga katô álló ka kapaginawa, tô ándà pa silat tô álló ka sállám ka Linggo, igsadun si Maria na taga Magdala asta tô sangé din tun ta

† 27:51 27:51 Tô ángngadanan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Tô tabir igimu na sampáng katô tuu ugis góddóan katô Manama. Dalám ka sábbad ámmé, makasábbad dád makahu tô tuu mallayat ka pangulu ka templo ébô katambunan tô salá ka mga manubù. Itángngà tô tabir su ukít ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tô langun manubù tun ta Manama.

iglabbáangnan ki Jesus ébô mahà. ²Tigkô dád tuu iglinug, su duwán panaligan katô Áglangngagán na igpónóg tikud tun ta langit, iglilid din tô dakál batu na igsagpáng katô lábbáng, asta igunsadan din. ³Tuu pakasirang tô bónnóng din iring na kirám, asta tuu mapputi tô umpak din. ⁴Igkárkár tô mga sundalo na igbanté tingód katô máddang dan, asta ibantang dan tun ta tanà iring na inaté.

⁵Igkagi tô panaligan tun ta mga gabayi, na mà din, “Yakó ágkamáddangan. Isóddóran ku na ágpamasakán yu si Jesus na igpansalan tun ta krus. ⁶Ándà dini sikandin su inaté dán puman. Tô gó é igkagi din dángngan. Padani kó asta sállág yu ni igpadággaan kandin. ⁷Na, sékót kó tun ta mga disipulu din, asta uliti yu sikandan na inaté dán sikandin. Muna sikandin kandan tun ta probinsya ka Galilea. Kitanán dan sikandin dutun. Yakó yu ágkalingawi ni igkagi ku ákniyu.”

⁸Purisu sékót dan igpanó tikud tun ta lábbáng. Agad imáddangan dan, asal idayawan dan. Igpalaguy dan ébô mulit dan katô mga disipulu i Jesus.

⁹Tigkô dád igpakita si Jesus kandan tun ta dalan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Madigár sállám!”

Igpadani dan tun ki Jesus, igawidan dan tô paa din, asta igpangadap dan sikandin. ¹⁰Igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágkamáddangan. Sadun kó tun ta mga kataladi ku, asta kagiyi yu sikandan na madun dan tun ta Galilea, su kitanánna ikandan dutun.”

Tô igulit katô mga tarabanté

¹¹Na, róggun igpanó tô mga gabayi, igsadun tun ta Jerusalem tô mga sundalo na igbanté katô lábbáng. Igulit dan katô mallayat ka mga pangulu ka templo tingód katô langun na ilmu. ¹²Purisu igpalimudé dan asta tô mga ágtugállán ka Judio, asta igpatóngkóé dan. Dakál tô salapi na igbággé dan tun ta mga sundalo, ¹³asta igkagi sikandan, na mà dan, “Uliti kó katô duma mga manubù na róggun ágtudug kó tô dukilám, igsadun tô mga disipulu din asta igtakó dan tô lawa din. ¹⁴Atin ka makasóddór tô gobernador, sikami tô tumóngkô kandin ébô ándà madat na makadunggù ákniyu.”

¹⁵Purisu igtanggap katô mga sundalo tô salapi, asta igbánnal dan katô igkagi kandan. Tô gó tô gulit-ulitán katô mga Judio sippang áknganni.

Igpakita si Jesus tun ta mga disipulu din

Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

¹⁶Na, igsadun tô sapulù sábbad (11) disipulu i Jesus tun ta Galilea sippang tun ta pabungan na igpasadunan i Jesus kandan. ¹⁷Tô igkita dan kandin, igpangadap dan kandin. Asal ágduwa-duwa tô mga duma ka bánnal gó si Jesus tô igkita dan. ¹⁸Igpadani si Jesus tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igpapanguluwad katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa. ¹⁹Purisu sadun kó asta imu yu na mga disipulu tô mga manubù tun ta langun banuwa. Bunyagi yu sikandan ukít ka ngadan katô Ámmà na Manama, katô Batà, asta katô Ugis Espiritu. ²⁰Tinurui yu sikandan na kailangan tumuman dan katô langun igkagi ku ákniyu. Yakó yu ágkalingawi na inalayunna dumuma ákniyu sippang tun ta ágtamanán kani banuwa.”

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Marcos

Una Basan

Tô igpamanubù si Jesu-Cristo, mallaki pa si Marcos. Igóddô sikandin tun ta Jerusalem. Tô balé din tô marikit ágkalimudan katô mga disipulu i Jesus. Purisu ikasóddór si Marcos ki Pedro asta katô duma mga disipulu i Jesus. Ukit basi katô igkagi i Pedro ki Marcos, igpamaké sikandin ki Jesu-Cristo.

Tô igсадun si Pablo asta si Bernabe tun ta mga manubù na ánnà Judio ébô mulit-ulit kandan tingód ki Jesus, igtákkás si Marcos su si Bernabe tô imaluy kataladí din. Asal tô ándà dan pa sadun tun ta ássa mga banuwa na sadunan dan, igdiyá si Marcos kandan.

Tô iglabé tô duwa ámmé, igplano si Pablo asta si Bernabe na lumónód dan tun ta mga banuwa na igсадunan dan dángngan. Tô kakalyag i Bernabe na patákkássán dan puman si Marcos, asal di mému ki Pablo. Purisu igpasuwayé si Pablo asta si Bernabe su ándà dan pasábbadé. Igpatakkás i Bernabe si Marcos, asta igсадun dan tun ta ássa mga banuwa ébô mulit-ulit.

Tô iglabé tô mga pira ámmé, igmabákkár dán tô kapamaké i Marcos ki Jesus. Tô igóddô si Pablo tun ta lunsud ka Roma, si Marcos tô sábbad kadumaan din. Dakál tô igtinurù i Pablo ki Marcos.

Ni libro igsulat i Marcos róggun na góddô sikandin tun ta Roma. Igsulatan din tô mga manubù na ánnà Judio. Si Marcos tô tagnà igsulat tingód katô mga iglumu i Jesus. Igsulat din ni ébô makasóddór tô mga taga Roma tingód ki Jesus. Délák tô igsulat din tingód ka ágtinuruán i Jesus, asal dakál tô igsulat din tingód ka mga kasalábbuan na igimu i Jesus ébô kasóddóran dan na matulus sikandin. Igsulat din pagsik na igpasinsiya si Jesus katô mga manubù na masalà-salà.

Igtinurù si Juan na Tarabunyang

Mar 1:1-8; Mat 3:1-12; Luc 3:1-18; Juan 1:19-28

¹ Ni gó tô katigkanayan katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo na Batà ka Manama. ² Na, igsulat katô propeta sayyan na si Isaias tô kagi ka Manama, na mà din, “Duwán sábbad manubù na papiddán ku muna áknikó ébô taganaán tô ukitan nu.*

³ Mabákkár tô kóllaó din tun ta disyerto, “Taganà yu tô ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tô dalan na ukitan din.”†

⁴ Na, si Juan na Tarabunyang tô igсадun tun ta disyerto asta igulit-ulit sikandin na kailangan rumákkád tô mga manubù ka mga salà dan asta bunyagan dan ébô pasinsiyaan dan ka Manama. ⁵ Marapung tô mga manubù tikud tun ta mga lunsud na sakup ka probinsya ka Judea asta tikud tun ta lunsud ka Jerusalem na igсадun tun ki Juan ébô maminág kandin. Igrákkád dan katô mga salà dan, asta igbunyagan din sikandan tun ta Wayig ka Jordan.

⁶ Na, tô umpak i Juan igabál tikud tun ta bulbul ka mannanap na kamelyo, asta tô állán din kindal ka mannanap. Ágkannán din tô mga apang asta tánnáb

* 1:2 1:2 Malaquias 3:1. † 1:3 1:3 Isaias 40:3.

na ákgangén din tun ta disyerto. ⁷ Igulit-ulit sikandin, na mà din, “Duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tó kamanubuan din ka tandingán kanak. Purisu ánnà nángngà agad lumíngkóódda ébò lumusut dád katò sandalyas din. ⁸ Sakán ágbunyag dád ákniyu ka wayig. Asal sikandin tó munyag ákniyu ka Ugis Espiritu.”

Igbunyagan asta igtintal si Jesus

Mar 1:9-13; Mat 3:13-4:11; Luc 3:21-22; 4:1-13

⁹ Na, ándà kadugé, igpanó si Jesus tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea, igsadun sikandin tun ta Wayig ka Jordan, asta igpabunyag ki Juan. ¹⁰ Tó igiwà si Jesus tikud tun ta wayig, tigkò dád igkita din tó langit na ipókéan asta igsunnad tó Ugis Espiritu tun kandin na iring na salapati. ¹¹ Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sikuna tó kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadayawanna gó ákníko.”

¹² Na, tigkò dád igpid katò Ugis Espiritu si Jesus tun ta disyerto. ¹³ Dalám ka kappatan (40) álló, igóddò sikandin tun ta disyerto asta igtintal i Maibuyan. Duwán magani mga mannanap ka kabánnássan dutun, asta duwán mga panaligan ka Manama na igtabang ki Jesus.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Mar 1:14-15; Mat 4:12-17; Luc 4:14-15

¹⁴ Na, pángnga igpriso si Juan na Tarabunyag, igsadun si Jesus tun ta probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin katò Madigár Gulitán tikud tun ta Manama. ¹⁵ Igkagi sikandin, na mà din, “Ituman dán tó álló na taganá igtandò, asta masig dán mangulu tó Manama. Purisu rákkád kó ka mga salà yu, asta bánnal kó katò Madigár Gulitán.”

Igtawar i Jesus tó áppat taraággut ka sáddà

Mar 1:16-20; Mat 4:18-22; Luc 5:1-11

¹⁶ Na, róggun igpanó si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea, igkita din tó duwa mataladi gamama na si Simon asta tó adi din na si Andres. Igpamukut dan su taraággut dan ka sáddà. ¹⁷ Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Tákkás kó kanak, su tinuruan ku sikiyu na mággut ka mga manubù.”

¹⁸ Tigkò dan igtananan tó mga pukut, asta igtákkás dan ki Jesus.

¹⁹ Igpamayun si Jesus igpanó tun ta ágkónaan, asta igkita din si Santiago asta tó adi din na si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Tun dan ta barangé,[†] su ágpiyà dan ka mga pukut. ²⁰ Tigkò dád, igtawar dan i Jesus. Igtananan dan tó ámmà dan tun ta barangé asta tó mga taralumu din, asta igtákkás dan ki Jesus.

Tó manubù na igahuwan ka madat espiritu

Mar 1:21-28; Luc 4:31-37

²¹ Na, igsadun si Jesus asta tó mga disipulu din tun ta lunsud ka Capernaum. Tó álló ka kapaginawa ka mga Judio, igsadun si Jesus tun ta simbaan dan, asta igtinurù sikandin. ²² Isalábbuan tó langun manubù na igpaminág katò igtinurù din, su duwán katulusan katò katinurù i Jesus na ánnà iring katò katinurù ka mga taratinurù ka sugù.

²³ Na, tun ta simbaan dan, tigkò dád duwán sábbad manubù na igahuwan ka madat espiritu. ²⁴ Igullaó sikandin, na mà din, “Jesus taga Nazaret, ándà labut nu áknami. Supakan ké ikuna? Isóddóran ku ka sadan ka. Sikuna tó ugis Batà ka Manama.”

[†] **1:19** 1:19 Barangé tó ássa ngadan ka bangkà.

²⁵ Asal igsapadan i Jesus tô madat espiritu, na mà din, “Yaka gótép! Luwà ka tikud tun kandin!”

²⁶ Na, igpatuyù-tuyù katô madat espiritu tô manubù, igullaó sikandin, asta igluwà tikud tun kandin. ²⁷ Na, isalábbuan tô langun manubù, asta igpénsaé sikandan, na mà dan, “Ándin ni? Mantu ni ágtinuruán? Su ágsuguán din tô madat mga espiritu, asta ágnunug dan kandin.”

²⁸ Purisu ibantug si Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea.

Inólian tô marapung manubù

Mar 1:29-34; Mat 8:14-17; Luc 4:38-41

²⁹ Na, tigrô igpanó si Jesus tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igpadun sikandin tun ta balé i Simon asta i Andres. Igtákkás pagsik si Santiago asta si Juan. ³⁰ Na, tô timpo tô, ágkalinturan tô bayi na ugang i Simon, asta tigrô igulitan dan si Jesus tingód kandin. ³¹ Purisu igpadun si Jesus tun kandin, igawidan i Jesus tô bállad din, asta igpatindág din. Tigrô dád inólian sikandin asta igbuwat ka ágkannán kandan.

³² Tô igalláp dán tô álló, igpid katô mga manubù tô langun ágkabógókan asta igahuwan ka madat espiritu. ³³ Ilimud tô langun taga Capernaum tun ta tubang katô balé. ³⁴ Igdappánnan i Jesus ka bállad din tô marapung manubù na duwán ássa-ássa bógók, asta inólian dan. Marapung tô madat mga espiritu na igpaluwà din, asal igsapadan din sikandan ébò di dan pakakagi, su isóddóran dan ka sadan sikandin.

Igulit-ulit si Jesus tun ta Galilea

Mar 1:35-39; Luc 4:42-44

³⁵ Na, pagkasimag, tô ándà pa silat tô álló, igánnó si Jesus, asta igpadun sikandin tun ta lugar na ándà manubù ébò dumasal. ³⁶ Igpamasak sikandin i Simon asta katô mga kadumaan din. ³⁷ Tô igkita dan kandin, igkagi sikandan, na mà dan, “Tô langun igpamasak áknikó.”

³⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Madun ki tun ta ássa mga lunsud ébò mulit-ulitta pagsik dutun, su tô gó tô gunayan ku na igpadunna kannun ta banuwa.”

³⁹ Na, igpadun si Jesus tun ta langun lunsud tun ta kaluwagan ka probinsya ka Galilea, asta igulit-ulit sikandin tun ta mga simbaan ka Judio. Igpaluwà din tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù na igahuwan.

Inólian tô tétékán

Mar 1:40-45; Mat 8:1-4; Luc 5:12-16

⁴⁰ Na, duwán sábbad tétékán[§] na igpadani tun ki Jesus. Igingkóód sikandin, igpédu-édu asta igkagi, na mà din, “Atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makóli ka kani bógók ku.”

⁴¹ Inéduwan si Jesus kandin, asta igdappánnan din ka bállad sikandin, asta igkagi si Jesus, na mà din, “Malyagga. Kólian kad.”

⁴² Tigrô dád inólian sikandin. ⁴³⁻⁴⁴ Maggát igsapad si Jesus kandin, na mà din, “Di mému ka ulitan nu tô agad sadan manubui. Asal sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bággé nu tô manuk na góbbón tun ta saruwan ka Manama, su tô gó tô igsgugù i Moises* ébò makasóddór tô langun manubù na inólian kad.”†

§ 1:40 1:40 Tétékán, ó sanlahon. * 1:43-44 1:43-44a Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † 1:43-44 1:43-44b Ahaán tô Levitico 14:1-9.

Igpapanó i Jesus sikandin. ⁴⁵ Asal tô kapanó din, marapung tô mga manubù na igulitan din tingód katò iglumu i Jesus kandin. Purisu di pakókit si Jesus tun ta mga lunsud na pakita katò mga manubù agó marapung tô mga malimud. Asal igóddô si Jesus tun ta madiyù ka lunsud, asta marapung tô mga manubù na igsadun tun kandin tikud tun ta langun lunsud.

2

Inólian tô manubù na di ágriyu é lawa

Mar 2:1-12; Mat 9:1-8; Luc 5:17-26

¹ Na, itagad-tagad dán, iguli si Jesus tun ta Capernaum, asta duwán mga manubù na igdinág na igóddô sikandin tun ta balé din. ² Purisu marapung tô mga manubù na ilimud tun ta luwà katò balé, asta igpaliggátte dan madani tun ta sállat tun ta luwà. Róggun igulit-ulit si Jesus katò kagi ka Manama kandan, ³ igdunggù tô áppat manubù na igié ka kadumaan dan na di ágriyu é lawa. ⁴ Ándà dan ikapadani tun ki Jesus su tuu marapung tô mga manubù na ilimud. Purisu igpénék dan tun ta pattad atáp katò balé. Igbóbbówan dan tô atáp tun ta táppad i Jesus. Igtuntun dan tô ágdággaan katò manubù na di ágriyu é lawa. ⁵ Tô igkita si Jesus katò kasarig dan kandin, igkagi sikandin tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na mà din, “Igpasinsiyaan dán tô mga salà nu.”

⁶ Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igunsad dutun, asta igpanámdám dan, na mà dan, ⁷ “Ánnà nángngà tô igkagi kani manubù ni! Igpagunawa sikandin katò Manama, su Manama dád tô makapasinsiya ka mga salà.”

⁸ Na, tigkò isóddóran i Jesus tô panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám iring kanan. ⁹ Atin ka matággas tô pagtuman ka kagi tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na, ‘Igpasinsiyaan dán tô mga salà nu,’ matággas pagsik tô pagtuman ka kagi, na, ‘Tindág ka, pid nu yan ágdággaan nu, asta panó ka.’” ¹⁰ Asal su sakán tô Igpamanubù, pakitanán ku áknuyu na duwán igppapad kanak ébò makapasinsiya a katò masalà-salà† mga manubù dini ta banuwa.”

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na mà din, ¹¹ “Tindág ka. Pid nu yan ágdággaan nu, asta uli kad.”

¹² Purisu igtindág sikandin, tigkò din dád igpid tô igdággaan din, asta iguli róggun na ágsállág tô langun manubù. Purisu isalábbuan dan, asta igdurung dan tô Manama, na mà dan, “Ándà palang igkita ta iring kani!”

Igtawar i Jesus si Levi

Mar 2:13-17; Mat 9:9-13; Luc 5:27-32

¹³ Na, igsadun puman si Jesus tun ta ligad ka Ranó ka Galilea. Ilimud tô langun manubù tun kandin, asta igtinurù sikandin kandan. ¹⁴ Tô igpanó si Jesus, igkita din tô sábbad taralimud ka buwis na ánggadanán ki Levi na batà i Alfeo na igsadun tun ta opisina din. Iggagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Purisu igtindág si Levi, asta igtákkás ki Jesus.†

* **2:9** 2:9 Tô manubù di makému makóli ka mga ágkabógókan asta di makapasinsiya ka salà ka mga manubù, asal tô Manama dád tô makóli asta makapasinsiya. Ikóli si Jesus kani manubù ébò kasóddóran dan na sikandin tô makapasinsiya ka salà ka mga manubù. † **2:10** 2:10 Ágtawarán dan na “masalà-salà mga manubù” su ándà dan tuman katò mga sugù ka Manama na ágtumanán katò mga Judio. † **2:14** 2:14 Igtákkás ki Jesus, ó inému sikandin na disipulu i Jesus.

¹⁵ Na, róggun igkan si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta balé i Levi, igkan pagsik tô marapung mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà, su marapung dan na igtákkás ki Jesus. ¹⁶ Duwán mga taratinurù ka sugù na sakup ka mga Pariseo. Tô igkita dan na igkan si Jesus na igduma katô mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà dan, “Manan ka igkan sikandin duma katô mga taralimud ka buwis asta katô duma mga manubù na masalà-salà?”

¹⁷ Tô igdinág si Jesus katô igkagi dan, igkagi sikandin, na mà din, “Tô manubù na ándà bógók, di sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tô manubù na ágkabógókán, tô dád gó tô kailangan bawian ka doktor. Igsadunna diní ánnà ébò pamasakán ku tô mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, asal pamasakán ku tô mga masalà-salà.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

Mar 2:18-20; Mat 9:14-15; Luc 5:33-35

¹⁸ Na, inalayun ágpuwasa tô mga disipulu i Juan, asta ágpuwasa tô mga Pariseo. Duwán mga manubù na igpadani tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà dan, “Ágpuwasa tô mga disipulu i Juan, asta ágpuwasa tô mga disipulu katô Pariseo. Manan ka di ágpuwasa tô áknikó mga disipulu?”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudán ka kasal, tô mga kadumaan katô mama na ágkasalán, di dan ágkaranu róggun ka dutun pa tô mama na ágkasalán. ²⁰ Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tô mama na ágkasalán, asta tô gó é álló na muwasa dan.”§

Tingód katô mantu ágtinuruán i Jesus

Mar 2:21-22; Mat 9:16-17; Luc 5:36-39

²¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Di mému ka mantu óggét na ándà pa labayi tô pagtapóng katô tapé umpak. Atin ka tô gó é lumun, kumáskás tô pagtapóng, asta dumakál pa tô bissé katô umpak. ²² Atin ka dalámmán tô bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, di mému dalámmán tô tapé dán iglanit. Su atin ka tô gó é lumun, murà tô bino, máttu tô ágtaguanan, kólaan tô bino, asta kadattan tô ágtaguanan. Asal kailangan dalámmán tô bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit.”*

Álló ka kapaginawa

Mar 2:23-28; Mat 12:1-8; Luc 6:1-5

²³ Na, dalám katô álló ka kapaginawa ka mga Judio, igukit si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igparámmasán ka trigo. Igbagti katô mga disipulu din tô mga kanguy ka trigo. ²⁴ Purisu igkagi tô mga Pariseo tun ki Jesus, na mà dan, “Ku! Iglapas tô mga disipulu nu katô sugù, su di mému kumáttu dalám ka álló ka kapaginawa.”†

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ílingawan yu basì ka ándin tô igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tô mga kadumaan din, su ándà palang ágkannán dan. Tô timpo tô, si Abiatar tô tuu mallayat ka pangulu ka templo. ²⁶ Igahu si David tun ta balé ka Manama,

§ 2:20 2:20 Muwasa dan su maranu dan. * 2:22 2:21-22 Tô tapé óggét asta tô tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinuruán katô mga taratinurù ka sugù i Moises. Tô mantu óggét asta tô mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus. † 2:24 2:24 Ahaán tô Exodo 20:10, asta ahaán tô kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katô Mga Kagi.

asta igkan din tô pan na igbággé tun ta Manama. Duwán pagsik pan na igbággé din tun ta mga kadumaan din. Agad tô mga pangulu ka templo dád tô mému kuman katô pan, asal ándà ikasalà si David.”[‡]

²⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igitu ka Manama tô mga manubù ánnà para katô álló ka kapaginawa, asal igimu din tô álló ka kapaginawa para katô kadigárran ka mga manubù. ²⁸ Purisu sakán na Igpamanubù tô mému kumagi ka ándin tô nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

3

Inólian tô manubù na igkángkáng é bállad
Mar 3:1-6; Mat 12:9-14; Luc 6:6-11

¹ Na, igsadun si Jesus tun ta simbaan ka Judio. Duwán sábbad manubù dutun na igkángkáng é bállad. ² Duwán mga Pariseo dutun na ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu marag dan igsállág ka dumappán si Jesus kandin ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa. ³ Igkagi si Jesus tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Tindág ka dini madani kanak.”

⁴ Na, igkagi si Jesus tun ta mga Pariseo, na mà din, “Tingód ka mga sugù ka Manama, ándin tô mému lumun ta dalám ka álló ka kapaginawa? Lumun ta tô madigár, ó lumun ta tô madat? Tabangan ta tô manubù, ó matayan ta tô manubù?”

Asal ándà palang igtaba dan. ⁵ Na, igsállág i Jesus tô langun manubù. Isókó sikandin asta iranu tingód ka katággasan katô ulu dan. Igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

Igkátáng din, asta inólian. ⁶ Asal igluwà tô mga Pariseo tikud tun ta simbaan, asta tigkô dád igpatóngkóé dan asta tô mga manubù na igpasakup ki Herodes ka ándin tô lumun dan ébô matayan dan si Jesus.

Marapung tô mga manubù tun ta ligad ka ranó
Mar 3:7-12; Mat 12:15-21; Luc 6:17-19

⁷ Na, igpanó si Jesus asta tô mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta ligad ka ranó. Marapung tô mga manubù na igtákkás kandan tikud tun ta probinsya ka Galilea asta probinsya ka Judea, ⁸ asta mga taga Jerusalem, asta tikud tun ta probinsya ka Edumea, asta tikud tun ta dipag ka Wayig ka Jordan, asta marapung tikud tun ta madani katô lunsud ka Tiro asta Sidon. Tô igdinág dan tingód katô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus, igsadun dan tun kandin. ⁹ Igkagiyan i Jesus tô mga disipulu din na taganaán dan tô barangé na sakayan din ébô di sikandin ágkaliggát katô mga manubù na ilimud. ¹⁰ Marapung tô mga manubù na igdappánnan din ka bállad ébô kólian. Purisu marapung tô mga ágkabógókan na igpadani tun kandin ébô makawid kandin asta kólian dan. ¹¹ Igsadun tun kandin tô mga manubù na igahuwan ka madat espiritu. Tô igkita dan kandin, iglangkáb dan tun ta saruwan din asta igullaó sikandan, na mà dan, “Sikuna tô bánnal Batà ka Manama.”

¹² Asal maggát igsapad si Jesus na kailangan ándà palang manubù na ulitan dan tingód kandin.

Tô sapulù duwa apostoles
Mar 3:13-19; Mat 10:1-4; Luc 6:12-16

[‡] 2:26 2:25-26 Ahaán tô 1 Samuel 21:1-6.

¹³ Na, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan, asta igtawar din tô mga manubù na igsalin din, asta igsadun dan tun kandin. ¹⁴ Duwán sapulù duwa (12) disipulu na igsalin din ébô inalayun mákkás kandin. Tô gó tô mga igpapid din ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán, ¹⁵ asta igbággé din kandan tô katulusan ébô makapaluwà dan katô madat mga espiritu na igahu tun ta manubù. ¹⁶ Ni gó tô mga ngadan katô igsalin din, si Simon na ángngadanan i Jesus ki Pedro, ¹⁷ tô duwa gabatà i Sebedeo na si Santiago asta si Juan na ángngadanan i Jesus ki Boanerges. (Tô kóbadan, “dì mataló.”) ¹⁸ Igsalin din pagsik si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago na batà i Alfeo, si Tadeo, si Simon na magani, ¹⁹ asta si Judas Iscariote na igpammát ki Jesus.

Si Jesus asta si Maibuyan

Mar 3:20-30; Mat 12:22-32; Luc 11:14-23; 12:10

²⁰ Na, iguli si Jesus, asta marapung tô mga manubù na ilimud puman tun kandin. Purisu si Jesus asta tô mga disipulu din ándà dán oras dan para kuman. ²¹ Tô igdinág tô mga pamilya i Jesus, igsadun dan tun kandin ébô kangén sikandin, su ágkagi tô mga manubù na ágkangulág sikandin.

²² Duwán mga taratinurù ka sugù na igdunggù tikud tun ta Jerusalem, asta igkagi dan tingód ki Jesus, na mà dan, “Ighuwan sikandin katô pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.* Ukit katô katulusan i Maibuyan makapaluwà sikandin ka madat mga espiritu tikud tun ta manubù.”

²³ Asal igtawar si Jesus kandan, asta igtinurù sikandin kandan ukit kani panunggiringan, na mà din, “Dì gó ágpéwà si Maibuyan katô mga sakup din tikud tun ta manubù. ²⁴ Atin ka ágpamatayé tô mga sakup ka sábbad pangulu, dì madugé mandà tô pagpangulu din. ²⁵ Atin ka ágpamatayé tô sábbad pamilya, dì madugé padiyaé dan. ²⁶ Atin ka sumulung si Maibuyan katô kandin mga sakup, dì manayun tô pagpangulu din su mandà gó ni.

²⁷ “Atin ka mabákkár tô manubù, dì kahuwan tô balé din asta dì kangén tô kaduwánnan din. Asal atin ka dumunggù tô ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tô gó é makabagkás katô tigatun ka balé asta makakangé katô langun tun ta balé din.

²⁸ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na masalà-salà, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama, agad kumagi sikandin ka madat tingód katô Manama. ²⁹ Asal tô manubù na ágkagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, tô gó tô salà na di gó kapasinsiyaan.”

³⁰ Tô gó é igkagi i Jesus tun ta mga taratinurù ka sugù, su igkagi sikandan na igahuwan sikandin ka madat espiritu.

Tô innà asta mga kataladi i Jesus

Mar 3:31-35; Mat 12:46-50; Luc 8:19-21

³¹ Na, igdunggù tô innà i Jesus asta tô mga kataladi din. Igtindág sikandan tun ta luwà ka balé, asta duwán igpatawar dan kandin. ³² Marapung tô mga manubù na igunsad madani tun ki Jesus, asta duwán igkagi kandin, na mà dan, “Tun ta luwà tô innà nu asta tô mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na tumóngkò ákniók.”

³³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Kagin ku ákniyu ka sadan tô innà ku asta tô mga kataladi ku.”

³⁴ Na, igsállág si Jesus tun ta langun manubù na igunsad na iglibut kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô innà ku asta tô mga kataladi ku!

* 3:22 3:22 Si Belsebul tô ássa ngadan i Maibuyan.

35 Tô mga manubù na ágbánnal ka kagi katô Manama, sikandan tô mému na innà ku asta mga kataladi ku na gamama asta gabayi.”

4

Tô manubù na igsabud ka bánni
Mar 4:1-9; Mat 13:1-9; Luc 8:4-8

1 Na, duwán álló na igtinurù puman si Jesus tun ta ligad ka ranó. Su iglibutan sikandin katô marapung manubù, igsaké sikandin tun ta barangé na igpundowan tun ta ranó ébô tuminurù. Igtindág tô langun manubù tun ta ligad ka ranó ébô maminág kandin. 2 Marapung tô kabánnalan na igtinurù din kandan ukit ka panunggiringan. Tô igtinurù si Jesus, igkagi sikandin, na mà din, 3 “Paminág kó kanak! Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát din ébô sumabud ka bánni. 4 Tô igsabud din tô bánni, duwán isabud tun ta dalan, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun. 5 Duwán ássa bánni na isabud tun ta batun na délak dád tô tanà. Sékót igtubù, su ánnà madalám tô tanà. 6 Tô igménit dán tô álló, ilanás asta inaté, su ándà tuu ikaramut. 7 Duwán ássa bánni na isabud tun ta tángngaan katô dugin sigbát. Asal itambunan katô dugin sigbát tô pamula, asta inaté. Purisu ándà ikabuuy. 8 Asal duwán bánni na isabud tun ta malambù tanà. Tô gó tô madigár é tubù. Igdakál asta igbuuy ka tállu pulù (30), ó kannámman (60), ó ginatus-gatus.”

9 Iggagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó ébô makagpát kó.”

Ágdantulán katô mga panunggiringan
Mar 4:10-12; Mat 13:10-17; Luc 8:9-10

10 Na, tô igpanó dán tô karapungan ka mga manubù, duwán mga kadu-maan katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesus na iginsà kandin tingód katô mga panunggiringan na igtinurù din. 11 Iggagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô igpakitaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din. Asal ukit dád tun ta mga panunggiringan tô kat-inurù ku katô duma mga manubù 12 ébô agad sumállág dan, di dan makakita katô kóbadan. Agad maminág dan, di dan makagpát katô kabánnalan agó rumákkád dan asta pasinsiyaan dan.”*

Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bánni na igsabud
Mar 4:13-20; Mat 13:18-23; Luc 8:11-15

13 Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ándà kó ikagpát kani panung-giringan, di kó makagpát katô langun panunggiringan na ágtinuruán ku. 14 Tô manubù na igsabud ka bánni, iring sikandin katô manubù na ágtinurù ka kagi ka Manama. 15 Tô bánni na isabud tun ta dalan, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asal tigkô dád ágsadunan i Maibuyan ébô agón din tô kagi ka Manama na igdinág dan. 16 Tô bánni na isabud tun ta batun, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta sékót dan ágtanggap na duwán dayó dan. 17 Asal ka kahirapan asta kérrayatan dan tingód ka kabánnal dan katô kagi ka Manama, sékót ágkandà tô kabánnal dan, su iring dan katô pamulanán na ándà tuu ramut. 18 Na, tô bánni na isabud tun ta tángngaan ka dugin sigbát, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igtinurù. 19 Asal talun dan katô sasó tingód ka kantayan dan, katô kakalyag dan na kaduwánnan, asta ássa mga kakalyag dan. Purisu

* 4:12 4:12 Ahaán tô Isaias 6:9-10.

ándà ágpulusán dan katô kagi ka Manama na igdinág dan. ²⁰ Asal tô bänni na isabud tun ta malambù tanà, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta ágbánnal dan. Duwán gó ágpulusán dan iring katô madigár é tubù na igbuuy ka tállu pulù (30), ó kannámman (60), ó ginatus-gatus.”

Sulù na ágsapatán

Mar 4:21-25; Mat 5:15; 13:12; Luc 8:16-18

²¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágrákkátan é sulù, dì ágtambunan, asta di taguán tun ta siráb ka katri. Asal madigár ka ágsapatán. ²² Na, ándà palang gállássán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà pagsik ágbulunán áknganni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló. ²³ Kailangan maminág kó ébò makagpát kó.”

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan bánnalán yu tô igdinág yu. Atin ka mággár-ággár kó tumuman katô igdinág yu, dakál tô kagpáttan yu, asta dugangan ka Manama tô inagpáttan yu. ²⁵ Tô manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é dugangan katô kabánnalan ébò tuu pa dakál. Asal tô manubù na di ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é kangayan katô kabánnalan.”

Panunggiringan tingód ka bänni na ágtubù

²⁶ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Iring kani tô pagpangulu ka Manama. Atin ka sumabud tô manubù ka bänni tun ta kinamát din, ²⁷ ándà tana din tingód ka karáttáb katô bänni agad álló asta dukilám, su manayun tumubù asta dumakál tô igsabud din agad ándà din kagpátti tô tingód ka karáttáb katô bänni. ²⁸ Inalayun tumubù tô sabudán tun ta tanà, su muna dumakál, asta dumau, asta muuy. ²⁹ Atin ka malutù dán tô buuy, káttun ka manubù, su igdunggù dán tô álló ka kakáttu.”

Panunggiringan tingód katô tuu délák lisu ka mustasa

Mar 4:30-34; Mat 13:31-32,34; Luc 13:18-19

³⁰ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama ukit kani panunggiringan. ³¹ Tuu délák tô lisu ka mustasa na ágpamulan ka manubù tun ta kinamát din. Agad tuu pa délák tô lisu ka mustasa ka tandingán katô langun ka duma mga lisu, ³² asal ka mapamula dán, ágtubù asta ágkému na tuu pa dakál ka tandingán ka langun ka duma mga pamula. Magdakál tô mga panga, asta ágsalagan katô mga manuk ta kayun.”

³³ Igtinurù si Jesus kandan ukit tun ta marapung mga panunggiringan iring kani sippang dád katô ágkagpáttan dan. ³⁴ Igpókit din tun ta panunggiringan tô langun katinurù din kandan. Asal ka ándà ássa manubù, igulit sikandin tun ta mga disipulu din ka ándin tô kóbadan katô langun panunggiringan.

Igpasódò i Jesus tô mabákkár karamag asta balud

Mar 4:35-41; Mat 8:23-27; Luc 8:22-25

³⁵ Na, tô dukilám dán, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tumalipag ki tun dipag ka ranó.”

³⁶ Purisu igtananan katô mga disipulu tô langun manubù na ilimud, asta igsaké dan katô barangé na taganà igsakayan i Jesus. Duwán duma mga barangé na igdángngan kandan. ³⁷ Ándà kadugé, igdunggù tô mabákkár karamag. Tô barangé idalámman ka wayig. ³⁸ Asal tun ta ulin† ka barangé si

† 4:38 4:38 Ulin, ó sunu na madani tun ta timon.

Jesus asta igtudug tun ta gulunan. Igánnó dan sikandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, tabangi ké, su malánnád kid.”

³⁹ Igánnó si Jesus, asta igpasódò din tô karamag. Igkagi sikandin tun ta mga balud, na mà din, “Sódò! Tónnók kól!”

Purisu igsódò tô karamag, asta igtónnók tô mga balud katò ranó. ⁴⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Yakò ágkamáddangan. Délák tô kasarig yu kanak!”

⁴¹ Tuu dan isalábbuan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Matulus gó kannê sikandin, su agad tô karamag asta tô mga balud ágbánnal kandin.”

5

Igpaluwà i Jesus tô madat espiritu

Mar 5:1-20; Mat 8:28-34; Luc 8:26-39

¹ Na, igdunggu dan tun dipag ka ranó madani tun ta Gerasa. ² Tô igpónóg si Jesus, duwán manubù na igahuwan ka madat espiritu na igsumar kandin na tikud tun ta mga takub na áglábbángnganan, ³ su tô gó é góddóan din. Ándà manubù na makabagkás kandin, agad duwán kadina, ⁴ su marag sikandin ágbagkássán ka kadina, asta gikáttan, asal marag din ágbugtúsán tô kadina, asta ágdadattan din tô pagikát kandin. Ándà palang manubù na makawid kandin. ⁵ Agad álló asta dukilám, góddò sikandin tun ta mga takub na áglábbángnganan asta tun ta pabunganán. Marag sikandin gullaó asta gamù-amuán din tô lawa din ka batu.

⁶ Tô igkita sikandin ki Jesus tun ta madiyah, igpalaguy sikandin na igsumar ki Jesus, asta iglingkóód.

⁷ Igullaó tô manubù, na mà din, “Jesus, Batà ka Manama na Tuu Mallayat, yaka ágsamuk kanak! Ágpédu-éduwa áknikó tun ta saruwan ka Manama, yaka ágsamuk kanak.”

⁸ Tô gó é igkagi katò madat espiritu, su taganá igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Sikuna madat espiritu, luwà ka tikud tun kandin!”

⁹ Iginà si Jesus, na mà din, “Sadan é ngadan nu?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Mararan, su marapung ké.”

¹⁰ Tuu igpédu-édu tô madat espiritu ki Jesus na di dan pád suguán tun ta madiyah banuwa.

¹¹ Tuu marapung tô mga babuy na ágsukat tun ta karaban pabunganán na di madiyah. ¹² Purisu igpédu-édu tô madat mga espiritu ki Jesus, na mà dan, “Sugú ké tun ta mga babuy. Pahu ké tun kandan.”

¹³ Na, ignunug si Jesus. Purisu igluwà tô madat mga espiritu tikud tun ta manubù, asta igahu tun ta mga babuy. Igpalaguy tô langun babuy tun ta karaban, asta igtuppas dan tun ta ranó. Ilánnád tô langun dan na mga duwa mararan (2,000).

¹⁴ Igpalaguy tô mga taradóppón katò mga babuy, asta igulit dan tô langun tun ta lunsud asta tun ta madani mga banuwa. Purisu igsadun tô mga manubù ébò kitanán dan tô ilmu. ¹⁵ Igsadun dan tun ki Jesus, asta igkita dan tô manubù na igpaluwaan ka madat mga espiritu. Igunsad sikandin na igumpak dán, asta madigár dán tô panámdám din. Purisu imáddangan dan. ¹⁶ Igulit tô mga manubù na ikakita tingód katò ilmu tun ta manubù asta tun ta mga babuy. ¹⁷ Purisu igpédu-édu dan na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan.

¹⁸ Róggun igsaké si Jesus tun ta barangé, tô manubù na igpaluwaan ka madat mga espiritu igpédu-édu na mákkás pád sikandin ki Jesus. ¹⁹ Asal ándà

nunug si Jesus, su igkagi sikandin, na mà din, “Uli kad tun ta mga kadumaan nu, asta ulit nu kandan tô tingód katô madigár na iglumu katô Áglangngagán áknikó, asta tingód ka kédu din áknikó.”

²⁰ Purisu igpanó sikandin, asta igulitan din tô langun manubù tun ta sapulù (10) mga lunsud na sakup ka Dekapolis tingód katô madigár na iglumu i Jesus kandin. Purisu isalábbuan tô langun manubù.

Inólian tô duwa gabayi

Mar 5:21-43; Mat 9:18-26; Luc 8:40-56

²¹ Na, tô igdunggù si Jesus tun dipag ka ranó, tuu marapung tô mga manubù na iglibut kandin tun ta ligad ka ranó. ²² Igdunggù tô sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na ánggadanán ki Jairo. Tô igpadani sikandin tun ki Jesus, iglingkóód sikandin, ²³ asta igpédu-édu, na mà din, “Masig dán maté tô délák batà ku bayi. Sékót ka, asta dappánni nu ka bállad sikandin ébò manté.”

²⁴ Purisu igtákkás si Jesus kandin. Tuu marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus, asta igpaliggátte dan na igarurung kandin.

²⁵ Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé. ²⁶ Agad igbawian sikandin ka marapung mga doktor, asta inémmát tô langun salapí din, asal ándà sikandin kólíi. Igtuu baling tô bógók din. ²⁷⁻²⁸ Igdinág sikandin tingód ki Jesus. Purisu iglálád sikandin tun ta mga manubù ébò makapadani tun ta bókkóg i Jesus, su taganá igpanámdám sikandin, “Atin ka awidan ku dád tô umpak din, kólianna.” Purisu igawidan din tô umpak i Jesus. ²⁹ Tigkô dád igsódô tô dipanug din, asta igriyu sikandin na inólian dán tô bógók din.

³⁰ Tô igriyu si Jesus na duwán katulusan na igluwà tikud tun kandin, igséré sikandin tun ta mga manubù na igtákkás kandin, asta iginsà sikandin, na mà din, “Sadan é igawid kani umpak ku?”

³¹ Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Marapung tô mga manubù na igliggát áknikó. Manan ka ginsà ka ka sadan é igawid áknikó?”

³² Asal igséré-séré pô gó si Jesus ébò kitanán din ka sadan tô igawid kandin. ³³ Na, tô ikasóddór tô bayi na inólian dán sikandin, agad igkarkár sikandin tingód ka máddang din, igpadani sikandin tun ki Jesus, asta iglingkóód tun ta saruwan din. Igulit din tô langun na iglumu din. ³⁴ Na, igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Inólian kad ukít ka kasarig nu kanak. Uli kad na duwán kasunayan. Ándà dán bógók nu.”

³⁵ Róggun igkagi pa si Jesus tun ta bayi, duwán mga manubù na igdunggù tikud tun ta balé i Jairo, asta igkagi sikandan ki Jairo, na mà dan, “Yaka ágpapanayun katô Taratínurù tun ta balé nu, su inaté dán tô batà nu.”

³⁶ Asal ándà paminággi i Jesus tô igkagi dan. Igkagi baling sikandin ki Jairo, na mà din, “Yaka ágkaranu! Bánnal ka dád kanak.”

³⁷ Ándà ássa manubù na igpatákkás i Jesus tun ta balé, asal si Pedro dád, si Santiago, asta tô adi i Santiago na si Juan. ³⁸ Tô igdunggù dan tun ta balé i Jairo, igkita i Jesus tô mga manubù na ágkasamuk, ágsággó, asta gullaó tingód katô ranu dan. ³⁹ Tô igahu si Jesus tun ta balé, igkagi sikandin, na mà din, “Yakó gótép. Yakó ágsággó. Ándà kamaté tô batà. Igtudug dád sikandin.”

⁴⁰ Na, igngisiyan dan si Jesus. Asal igpéwà din tô langun dan, asta igahu sikandin tun ta kuwarto. Igpatakkás din dád tô mga disipulu din asta tô

ámmà asta tô innà katô batà. ⁴¹ Igawidan din tô bállad katô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, “*Talita kumi.*” (Tô kóbadan, “Sumuddù, ánnò ka.”)

⁴² Tigkò dád igánnò tô batà, asta igpanó-panó, su sapulù duwa (12) tô idad din. Tuu isalábbuan tô ámmà asta tô innà katô batà. ⁴³ Asal maggát igsapad si Jesus kandan na ándà palang manubù na mému ulitan dan tingód katô ilumu. Igkagi si Jesus na pakannán dan tô batà.

6

Ándà tanggapi si Jesus tun ta Nazaret

Mar 6:1-6; Mat 13:53-58; Luc 4:16-30

¹ Na, igpanó si Jesus, asta igulì tun ta kandin banuwa. Igtákkás tô mga disipulu din. ² Tô álló ka kapaginawa, igtinurù si Jesus tun ta simbaan ka Judio. Isalábbuan tô marapung manubù tingód katô igdinág dan. Purisu iginsà sikandan, na mà dan, “Ánda igkangé ni manubù ni kani ágtinuruán din? Ánda é igkangayan din kani kapandayan? Manan ka pakalumu sikandin kani mga kasalábbuan? ³ Su taraimu dád ka balé sikandin, asta tô innà din si Maria. Tô mga kataladi din na si Santiago, si Jose, si Judas, asta si Simon. Tô mga tábbé din pagsik góddô dini áknita.”

Purisu ándà dan tanggap kandin.

⁴ Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Agad ágtanggapán tô propeta ka Manama tun ta ássa banuwa, asal dì ágtanggapán katô mga manubù tun ta kandin banuwa, tun ta mga gakád din asta pamilya din.”

⁵⁻⁶ Isalábbuan si Jesus su ándà dan bánnal kandin. Purisu tagsábbadé dád tô mga kasalábbuan na iglumu din dutun. Tagsábbadé dád tô mga manubù na igdappánnan din ka bállad asta inólian.

Igpapanó i Jesus tô sapulù duwa apostoles

Mar 6:6-13; Mat 10:5-15; Luc 9:1-6

Na, igsadun si Jesus tun ta mga lunsud, asta igtinurù sikandin. ⁷ Na, igpaglimud din tô sapulù duwa (12) disipulu. Ighággayan din sikandan ka katulusan ébò makapaluwà dan ka madat espiritu tikud tun ta manubù, asta igpasadun din sikandan na tagduwa-duwa tun ta ássa mga lunsud. ⁸ Tô ándà dan pa panó, duwán igtalan din kandan na tukád dád tô mému piddán dan. Asal dì dan mid ka makan, kabir, ó salapi.* ⁹ Mému ka ágsandalyas dan, asal dì dan mid ka umpak na gilisan. ¹⁰ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, óddó kó dutun sippang tun ta álló ka kapanó yu tun ta ássa lunsud. ¹¹ Atin ka dì kó tanggapán katô mga manubù, asta dì dan paminággán tô ágtinuruán yu, ka panó kó tikud tun kandan, padpad yu tô barukbuk tikud tun ta paa yu ébò kasóddóran dan na duwán sókó ka Manama kandan.”

¹² Purisu igpanó dan, asta igulit-ulit dan na kailangan rumákkád tô langun manubù katô mga salà dan. ¹³ Marapung tô madat mga espiritu na igpaluwà dan tikud tun ta manubù, asta marapung tô mga ágkabógókan na igpatalluan dan ka langis ka olibo, asta inólian dan.

Igmatayan si Juan na Tarabunyang

Mar 6:14-29; Mat 14:1-12; Luc 9:7-9

¹⁴ Na, igulitan tô hari na si Herodes tingód katô áglumun i Jesus, su ágkabantug dán sikandin. Duwán mga manubù na ágkagi, na mà dan,

* **6:8** 6:8 Ándà piddán dan su dóppónan dan katô mga manubù na tinuruan dan.

“Sikandin basi si Juan na Tarabunyang na inanté puman. Purisu duwán katulusan din ébô imun din ni mga kasalábbuan.”

¹⁵ Asal duwán mga manubù na ágkagi, na mà dan, “Sikandin si Elias na propeta sayyan.”

Duwán ássa mga manubù na ágkagi, na mà dan, “Propeta gó sikandin, iring katô mga propeta sayyan.”

¹⁶ Asal tô igdinág si Herodes tingód katô áglumun i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Inanté puman si Juan na igpatampáddan ku ka alig.”

¹⁷ Tô gó é igkagi i Herodes, su dângngan igpammát din si Juan, asta igpapriso din. Tô gó é iglumu i Herodes ki Juan ébô kadayawan tô ipag din na si Herodias na igagó din tikud tun ta kataladi din na si Felipe. ¹⁸ Su tô igagó si Herodes katô ipag din, igkagi si Juan ki Herodes, na mà din, “Iglapas ka katô sugú ka Manama, su igagó nu tô ipag nu.”

¹⁹ Purisu isókó si Herodias ki Juan, asta kakalyag din na pamatayan si Juan. Asal ándà ikému, ²⁰ su ágkamáddangan si Herodes ki Juan. Isóddóran din na madigár manubù si Juan tun ta saruwan ka Manama, asta ándà salà din. Purisu igpabantéyan din si Juan. Atin ka ágtóngkô si Herodes ki Juan, agad ágkalibug si Herodes, ágkadayawan sikandin ágpaminág ki Juan.

²¹ Na, igimu si Herodes ka kalimudan tingód katô álló din, asta igpalimud din tô langun opisyaes, tô mga kapitan ka sundalo, asta tô ágkaduwánnan mga manubù tun ta Galilea. Tô gó é madigár timpo na ingangan i Herodias ébô pamatayan din si Juan. ²² Tô igsayó tô batà daraga i Herodias, idayawan si Herodes asta tô mga manubù na ilimud. Purisu igkagi si Herodes tun kandin, na mà din, “Agad ándin tô kakalyag nu, pamuyù nu, su bággén ku gó áknikó.”

²³ Igtandô si Herodes tun kandin, na mà din, “Agad ándin tô pamuyuán nu, tô gó é bággén ku áknikó, agad katángngà katô ágpanguluwan ku.”

²⁴ Na, igluwà tô daraga, asta iginsà sikandin katô innà din, na mà din, “Ándin tô pamuyuán ku?”

Igkagi si Herodias, na mà din, “Pamuyù nu tô ulu i Juan na Tarabunyang.”

²⁵ Na, sékót iglónód tô daraga tun ki Herodes, asta igpamuyù, na mà din, “Tô kakalyag ku sékót bággé nu kanak tô ulu i Juan na Tarabunyang tun ta dakál pinggan.”

²⁶ Tuu iranu si Herodes. Asal tingód katô tandô din, asta agó buyasán sikandin katô mga manubù na ilimud, ándà din élléyi tô daraga. ²⁷ Purisu tigkô dád igsugú i Herodes tô sundalo ébô pakangén tô ulu i Juan. Igsadun tô sundalo tun ta prisowan, asta igtampád din tô alig i Juan. ²⁸ Igtagù tô ulu i Juan tun ta dakál pinggan, igbággé tun ta daraga, asta igpid din tun ta innà din. ²⁹ Tô igdinág tô mga disipulu i Juan na igmatayan sikandin, igsadun dan tun ta prisowan, igkangé dan tô lawa din, asta iglábáng dan.

Igpakan i Jesus tô sobra lima mararan manubù

Mar 6:30-44; Mat 14:13-21; Luc 9:10-17; Juan 6:1-14

³⁰ Na, tô iguli tô mga apostoles tun ki Jesus, igulit dan kandin tingód katô langun iglumu dan asta igitinurù dan. ³¹ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Patákkássé ki tun ta lugar na ándà manubù ébô makapaginawa kó dógó.”

Tô gó tô igkagi din kandan su marapung tô mga manubù na marag ágsadun tun kandin, asta ándà dán timpo dan agad ágkan. ³² Purisu igsaké dan ka barangé, asta igsadun dan tun ta lugar na ándà manubù.

³³ Asal marapung tô mga manubù na igkita katô kapanó dan, asta isóddóran dan ka sadan sikandan. Purisu igpanó dan tikud tun ta marapung mga lunsud, igpampalaguy dan, asta ikóna dan igdunggu tun ta sadunan ka barangé. ³⁴ Tô igpónóg si Jesus, igkita din tô marapung manubù na ingangat kandin. Inéduwan sikandin kandan, su iring dan katô itadin na mga karnero na ándà taradóppón, asta marapung tô igtinurù i Jesus kandan. ³⁵ Tô mapun dán, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà mga manubù na góddô kannun, asta masig dán dumukilám. ³⁶ Purisu papanó nu tô langun manubù tun ta mga lunsud asta madani mga banuwa ébô málli dan ka makan.”

³⁷ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu é mággé ka makan kandan.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Agad málli ké ka pan na bayadan ka mga duwa gatus (200) salapi denario,† di nángngà para pakannán dé kandan.”

³⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pira abuk tô pan tun ákniyu? Ahà yu.”

Tô igahà dan, igkagi sikandan, na mà dan, “Lima abuk pan, asta duwa abuk sáddà.”

³⁹ Na, igpónsad i Jesus tô langun manubù tun ta sigbáttán tanà. ⁴⁰ Purisu duwán igunsad na mga tagsábbad gatus manubù, asta duwán igunsad na mga tagkaliman é manubù. ⁴¹ Igkangé i Jesus tô lima abuk pan asta tô duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud. Igtalad din tô duwa abuk sáddà para katô langun manubù. ⁴² Ikakan tô langun manubù, asta ibásug dan. ⁴³ Duwán pa sapulù duwa (12) magdakál basket na ipánnù katô isamá pan asta sáddà na iglimud katô mga disipulu din. ⁴⁴ Mga lima mararan (5,000) tô mga gamama na ikakan.‡

Igpanó si Jesus tun ta bówwó ka ranó
Mar 6:45-52; Mat 14:22-33; Juan 6:15-21

⁴⁵ Tigkô dád igpóna i Jesus tô mga disipulu din na igsaké ka barangé ébô tumalipag dan katô ranó sippang tun ta Betsaida, róggun ágpólián din tô langun manubù na ilimud. ⁴⁶ Tô igpanó dan dán, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasal. ⁴⁷ Tô igsalláp dán tô álló, tô barangé tun dán ta tángngaán katô ranó, asal tun pô ta pabungan si Jesus na sábbad din dád. ⁴⁸ Igkita din na tuu ihirapan tô pagbugsay dan, su ikasumar dan ka mabákkár karamag. Na, tô masig dán igsállám, igsadun si Jesus tun kandan. Igpanó sikandin tun ta bówwó ka ranó. Iring na lumabé pád sikandin, ⁴⁹ asal tô igkita dan na igpanó sikandin tun ta bówwó ka ranó, kéman dan ka gimukud, asta igullaó sikandan. ⁵⁰ Igkita tô langun dan kandin, asta tuu dan imáddangan. Asal tigkô dád igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Pasarig yu tô pusung yu, su sakán ni. Yakó ágkamáddangan.”

⁵¹ Na, igsaké si Jesus tun ta barangé dan, asta igsódô tô mabákkár karamag. Tuu dan isalábbuan, ⁵² su agad igkita dan tô kasalábbuan na iglumu i Jesus tingód ka pan, asal ándà dan ikagpát tingód katô katulusan din, su matággas tô ulu dan.

† **6:37** 6:37 Tô sábbad salapi denario nángngà tandan ka sábbad álló ka áglumu. ‡ **6:44** 6:44 Ikakan pagsik tô mga gabayi asta tô mga gabatà, asal ándà dan iyapi.

Inólian tô mga manubù tun ta Genesaret

Mar 6:53-56; Mat 14:34-36

⁵³ Na, tô igtalipag dan katô ranó, igdunggu dan tun ta Genesaret asta igpundo tô barangé. ⁵⁴ Tô igpónóg dan, sékót ikakilala tô mga manubù ki Jesus. ⁵⁵ Purisu igpampalaguy dan igkangé tô mga ágkabógókan tikud tun ta madani mga banuwa. Igié dan tô mga ágkabógókan, asta igpid dan tun ta lugar na idinággan dan na dutun si Jesus. ⁵⁶ Agad tun ta lunsud asta tun ta madiyú, agad ánda é ágsadunan i Jesus, igpadággà dan tô mga ágkabógókan tun ta plasa, asta igpédu-édu dan ki Jesus ka mému mawid dád tô mga ágkabógókan katô ugpu ka umpak din, asta inólian tô langun dan na ikawid.

7

Ágkémun katô mga kamónaan

Mar 7:1-13; Mat 15:1-9

¹ Na, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igsadun tun ki Jesus tikud tun ta Jerusalem. ² Igkita dan na igkan tô mga disipulu i Jesus na ánda dan damù. ³ (Di mému su tô ágkémun katô Pariseo asta langun Judio, marag dan ágdamù ka di dan pa kuman, su inalayun dan ágbánnalán tô ágkémun na igtinurù ka mga kamónaan dan. ⁴ Atin ka guli dan tikud tun ta palingki, ágdamù dan ka di dan pa kuman. Marapung pagsik tô duma mga ágkémun na ágtumanán dan tingód ka kóras ka mga baso, mga kaldero, asta mga burunsi kasangkapan.) ⁵ Iginsà tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, na mà dan, “Manan ka di ágbánnal tô mga disipulu nu katô ágkémun ka mga kamónaan ta? Su atin ka ágkan dan, di dan ágdamù.”

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama. Sikiyu tô igtádduan kani kagi ka Manama na igsulat i Isaias sayyan,

“Ágkagi tô mga manubù na ágpangadap dan kanak, asal madiyú tô pusung dan kanak. ⁷ Di nángngà tô kapangadap dan kanak, su tô mga ágtinuruán ka manubù, tô gó tô igimu dan iring na ágtinuruán katô Manama.”*

⁸ Ágpabayaán yu tô mga sugù ka Manama, asta marag yu ágbánnalán tô mga ágkémun ka manubù.”

⁹ Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Géllé kó katô mga sugù ka Manama ébò tumanán yu tô mga ágkémun yu! ¹⁰ Igsugù tô Manama ukit ki Moises, na, ‘Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà.’† Igsugù pagsik sikandin, na, ‘Kailangan matayan tô manubù na ágkagi ka madat tun ta ámmà ó innà din.’‡ ¹¹ Asal ágtinurù kó na mému ka di tumabang tô manubù katô ámmà asta innà din ka kumagi dád, ‘Tô bággén ku pád ákniyu igbággé kud tun ta Manama.’ ¹² Purisu di mému ákniyu na tabangan din tô ámmà asta tô innà din. ¹³ Ukit ka kabánnal yu kani ágkémun, géllé kó katô sugù ka Manama na kailangan tabangan yu tô ámmà asta innà yu. Marapung pa tô madat mga ágkémun yu iring kani.”

Tô makaripà katô manubù

Mar 7:14-23; Mat 15:10-20

* **7:7** 7:6-7 Isaias 29:13. † **7:10** 7:10a Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16. ‡ **7:10** 7:10b Exodo 21:17.

¹⁴ Na, marapung tô mga manubù na ilimud dutun, asta igtawar puman si Jesus kandan ébô madani dan tun kandin. Iggkagi sikandin, na mà din, “Paminág kó langun kanak ébô makagpát kó. ¹⁵ Ánnà tô ágkakan na gahu tun ta babbà tô makaripà ka manubù tun ta saruwan ka Manama. Asal tô madat mga kagi na ágluwà tikud tun ta babbà din tô makaripà ka manubù tun ta saruwan ka Manama. ¹⁶ [Kailangan maminág kó ébô makagpát kó.]”

¹⁷ Na, igtanan si Jesus katô mga manubù na ilimud, asta igahu sikandin tun ta balé. Iginà tô mga disipulu din tingód katô panunggiringan na igtinurù din. ¹⁸ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su iring kó pagsik na mga manubù na di pakagpát. Agad ándin tô ágkakan na pahun tun ta babbà ka manubù, di ni makému kandin na maripà. ¹⁹ Di manayun tô ágkakan tun ta pusung ka manubù, asal tun ta gátták, asta lumuwà tikud tun ta lawa.”

Ukit kani kagi i Jesus, igpénagpát din na mému kannán tô agad ándin klasiyi ka ágkakan.

²⁰ Iggkagi si Jesus, “Tô ágtikud tun ta pusung ka manubù, tô gó é makému kandin na maripà. ²¹ Pusung tô ágtikudan katô madat panámdám, paglibug, katakó, kamaté, ²² kéngà, kalumu ka madat, kalimbung, kalumu ka ándà kayyà, sabù, kabuyas, kapadadurung, asta talis. ²³ Tikud tun dalám ta pusung tô langun kani mga madat, asta kumaripà tô manubù tun ta saruwan ka Manama ukit kani langun.”

Igsarig tô bayi na ánnà Judío *Mar 7:24-30; Mat 15:21-28*

²⁴ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya na madani tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon. Igóddô sikandin tun ta sábbad balé, asta kakalyag din na ándà pád manubù na makasóddór ka ánda sikandin, asal ándà ikallás. ²⁵ Tigkô dád igdinág tô sábbad bayi na igdunggù si Jesus. Igahuwan tô batà din bayi ka madat espiritu. Purisu igsadun tô innà tun ki Jesus, asta iglingkóód tun kandin. ²⁶ Ánnà sikandin Judío, su Griego tô mga kamónaan din, asta Fenicia na sakup ka probinsya ka Siria tô igpamasusuwan kandin. Igpédu-édu sikandin ébô paluwaán i Jesus tô madat espiritu tikud tun ta batà din. ²⁷ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán ágkagin na kailangan unan pakannán tô mga gabatà, su di mému ka kangén tô ágkannán ka mga gabatà ébô pakannán ka mga asu.”

²⁸ Iggkagi tô bayi, na mà din, “Sir, bánnal tô igkagi nu. Asal agad tô mga asu tun ta siráb ka lamisa ágkan katô mumu na ágkadabù ka mga gabatà.”

²⁹ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tô igkagi nu. Purisu mému muli kad. Igluwà dán tô madat espiritu tikud tun ta batà nu.”

³⁰ Na, igulì tô bayi, asta igkita din tô batà din na igdággà, asta ándà dán madat espiritu tun kandin.

Ikadinág tô bingál

³¹ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta banuwa ka Tiro. Igukit sikandin tun ta lunsud ka Sidon asta madani tun ta banuwa ka Dekapolis sippang ka igdunggù tun ta Ranó ka Galilea. ³² Duwán manubù na igpid tun kandin na bingál asta ómmó. Igpédu-édu tô mga kadumaan din na dappánnan i Jesus sikandin ka bállad. ³³ Purisu igpid i Jesus sikandin tun ta ándà mga manubù, asta igkórékór din ka tintudù din tô talinga katô bingál. Igiláb si Jesus asta igpólétan din ka ngingi tô dilà katô manubù. ³⁴ Iglangngag si Jesus

tun ta langit, igpanagkuy tingód ka kédu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Efata.” Tô kóbadan, “Mapókê kad.”

³⁵ Tigkô dád, ikadinág tô manubù, inólian tô kalanggát din, asta ikabólós dán sikandin. ³⁶ Asal igsapad si Jesus kandan na kailangan di dan mulit katô дума mga manubù tingód katô ilumu. Agad maggát igsapad sikandin kandan, asal tuu dan pa igulit tun ta дума mga manubù. ³⁷ Tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Tuu madigár tô langun iglumu din. Agad tô bingál igpadinág din, asta tô ómmó igpakagi din.”

8

Igpakan i Jesus tô sopra áppat mararan manubù

Mar 8:1-10; Mat 15:32-39

¹ Na, pángnga ka pira álló, tuu marapung tô mga manubù na ilimud puman ki Jesus. Tô inémmát tô ágkakan dan, igtawar i Jesus tô mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, ² “Inéduwanna kani mga manubù, su itálluwan dan dán na ágtákkás kanak, asta ándà dán ágkannán dan. ³ Di mému ka pólián ku sikandan na ágballusán agó kagáttasan dan tun ta dalan, su duwán mga manubù na tikud tun ta madiyù mga banuwa.”

⁴ Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Ándà góddô kannun, asta ándà palang kangayan ta ka makan para kandan.”

⁵ Iginàs si Jesus, na mà din, “Pira abuk tô pan tun ákniyu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Pittu abuk.”

⁶ Na, igpónsad i Jesus tô langun manubù tun ta tanà. Igangé din tô pittu abuk pan, asta igpasalamatan din tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tô mga pan, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud. ⁷ Duwán pira dád abuk marénták sáddà dan. Igpasalamatan i Jesus tun ta Manama, asta igpatalad din pagsik tun ta mga manubù. ⁸ Ikakan tô langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud dan tô isamà, asta pittu tô magdakál basket na ipánnù. ⁹ Mga áppat mararan (4,000) tô mga gamama na ikakan.* ¹⁰ Na, tô igpóli i Jesus tô langun dan, igsaké sikandin ka barangé дума katô mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta probinsya na madani tun ta Dalmanuta.

Kakalyag dan na kumita ka kasalábbuan

Mar 8:11-13; Mat 16:1-4

¹¹ Na, duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus. Igapul† dan kandin, su kakalyag dan na kuminnam dan pád kandin. Purisu igpamuyù dan na pakitanán din tô kasalábbuan tikud tun ta Manama. ¹² Tuu igpanagkuy si Jesus tingód ka ranu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka ágpamuyù kó ka kasalábbuan? Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ándà palang kasalábbuan na pakitanán ka Manama ákniyu.”

¹³ Na, igtananan i Jesus tô mga Pariseo. Igsaké puman sikandin ka barangé ébô tumalipag katô ranó.

Igtinurù si Jesus tingód katô mga Pariseo

Mar 8:14-21; Mat 16:5-12

¹⁴ Na, tô igtalipag dan katô ranó, ándà pan na igpid katô mga disipulu i Jesus, su ilingawan dan tô tánnó dan, asta sábbad dád abuk pan tô tun ta

* 8:9 8:9 Ándà iyapi tô mga gabayi asta tô mga gabatà. † 8:11 8:11 Igapul, ó iglalalis.

barangé. ¹⁵ Ikgagi si Jesus kandan, na mà din, “Banté kó katò pagpatubù ka pan katò mga Pariseo asta katò pagpatubù ka pan i Herodes.”[†]

¹⁶ Igpátóngkóé tó mga disipulu din, na mà dan, “Tò gó é igkagi din su ándà pan na igpid ta.”

¹⁷ Asal isóddóran i Jesus ka ándin tó panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpátóngkóé su ándà pan na igpid yu. Isalábbuanna ákniyu, su ándà kó pa ikagpát. Matággas tó mga ulu yu. ¹⁸ Agad duwán mata yu, ándà kó pa kita katò kabánnalan. Agad duwán talinga yu, ándà kó pa paminág. Iring na ilingawan yu tó iglumu ku. ¹⁹ Tó igpakan ku tó lima mararan (5,000) manubù ka lima abuk pan, pira é magdakál basket na igipánnù yu katò isamá?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Sapulù duwa (12).”

²⁰ Iginà puman si Jesus, na mà din, “Tó igpakan ku tó áppat mararan (4,000) manubù ka pittu abuk pan, pira é magdakál basket na igipánnù yu katò isamá?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Pittu.”

²¹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Ándà kó pa kannê ikagpát?”

Ikakita tó bólóg

²² Na, igsadun si Jesus asta tó mga disipulu din tun ta Betsaida. Duwán mga manubù na igpid ka bólóg tun ki Jesus, asta igpédu-édu dan na dappánnan din sikandin ka bállad ébò makakita. ²³ Igawidan i Jesus tó bállad katò bólóg, asta igagak din tun ta luwà ka lunsud. Igilábban i Jesus tó mata katò bólóg, igdappánnan din, asta iginà, na mà din, “Duwán dán igkita nu?”

²⁴ Igsállág tó manubù, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ikgita ku tó mga manubù, asal tó bónnóng dan iring na mga kayu na ágpanó-panó.”

²⁵ Igdappánnan puman i Jesus tó mata din, asta tó igsállág sikandin, ikakita sikandin asta matayyó dán tó langun. ²⁶ Na, igpóli i Jesus sikandin, na mà din, “Yaka gukit tun ta lunsud.”

Ikgagi si Pedro na si Jesus tó Mesiyas

Mar 8:27-30; Mat 16:13-20; Luc 9:18-21

²⁷ Na, igpanayun si Jesus asta tó mga disipulu din, asta igsadun dan tun ta mga lunsud na sakup ka Cesarea Filipos. Róggun igpanó dan, iginà si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tó ágkagin ka mga manubù tingód kanak? Sadanna kun?”

²⁸ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabunyag. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa ágkagi na sikuna tó sábbad propeta ka Manama sayyan.”

²⁹ Iginà si Jesus, na mà din, “Asal ándin é ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Sikuna tó Mesiyas.”

³⁰ Igsapad si Jesus na kailangan di dan mulit tingód kandin tun ta duma mga manubù.

Ikgagi si Jesus na matayan sikandin

Mar 8:31-9:1; Mat 16:21-28; Luc 9:22-27

³¹ Na, igulit si Jesus tun ta mga disipulu din ka ándin tó matuman dumunggù tun kandin na Igpamanubù. Pahirapan sikandin, asta élléyan

[†] **8:15** 8:15 Ágkátin tó madat ágkémun katò mga Pariseo iring katò kakátin ka pagpatubù ka pan.

sikandin katô mga ágtugállán ka Judio, mallayat ka mga pangulu ka templo, asta mga taratinurù ka sugù. Matayan sikandin asta manté puman tun ta ikatállu álló. ³² Matayyó tò igkagi din kandan. Na, igpadani si Pedro ki Jesus, asta igtigkané pád sikandin igsapad ki Jesus. ³³ Asal igbariring si Jesus, igsállág sikandin tun ta mga disipulu din, asta igsapadan din si Pedro, na mà din, “Iwà ka, Maibuyan! su ánnà tikud tun ta Manama tò kakalyag nu, asal tikud dád tun ta panámám nu.”

³⁴ Na, igpalimud i Jesus tò mga disipulu din asta tò langun manubù na ilimud. Igkagi sikandin, na mà din, “Tò manubù na tumákkás kanak, kailangan di sikandin mákkás ka kakalyag ka pusung din, asal kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin,^S asta kailangan tumákkás kanak. ³⁵ Tò manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin katô kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tò manubù tingód katô katákkás din kanak asta tingód katô katinurù din ka Madigár Gultán tingód kanak, matanggap din tò kantayan na ándà ágtamanán. ³⁶ Atin ka makatigatun tò manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katô kantayan, ándà palang pulusán din, ³⁷ su ándà bullas katô kantayan na ándà ágtamanán. ³⁸ Atin ka ágkayyaan tò manubù tingód kanak asta tingód katô igtinurù ku tun ta tubang katô mga manubù áknganni na masalà-salà asta ágtayyug ka Manama, kayyaanna pagsik tingód kandin tun ta álló ka lumónódda na Igpamanubù na duwán séllaán katô Ámmà ku, asta tákkássanna ka mga panaligan ka Manama.”

9

¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na di maté sippang ka kumita dan katô pagpangulu ka Manama na matulus.”*

Ipalin tò bónnóng i Jesus

Mar 9:2-13; Mat 17:1-13; Luc 9:28-36

² Na, pángnga ka ánnám álló, igpatákkás i Jesus si Pedro, si Santiago, asta si Juan. Igtikáddág dan tun ta mallayat pabungan na ándà palang manubù. Róggun igsállág dan ki Jesus, tigkô dád ipalin tò bónnóng din. ³ Igsélla asta igmapputi tò umpak din. Ándà gó manubù nit banuwa na makapapputi ka umpak iring katô kapputi katô umpak din. ⁴ Tigkô dád igkita dan si Elias asta si Moises na igtóngkô ki Jesus. ⁵ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Sir, madigár su dini ké. Mimu ké dini ka tállu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

⁶ Agad tò gó é igkagi i Pedro, asal ándà din kagpátti tò igkagi din, su tuu dan igkállas. ⁷ Tigkô dád duwán sagulapun na ikatambun kandan, asta igdinág dan tò kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na ágginawaan ku. Paminág yu sikandin.”

⁸ Tigkô dád tò igsállág dan, igkita dan si Jesus na sábbad din dád man.

⁹ Na, róggun igtupang dan tikud tun ta pabungan, igsapad si Jesus kandan na di mému ulitan dan tò duma manubù tingód katô igkita dan róggun ándà

§ 8:34 8:34 Kailangan tumiis sikandin ka kahirapan agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus tukid ka álló. * **9:1** 9:1 Ituman ni tò igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katô kapalín katô bónnóng i Jesus tun ta pabungan. (Marcos 9:2-13). Tò bónnóng i Jesus na ikitaan dan iring katô bónnóng din ka mangulu sikandin tun ta tapuri álló.

pa kanté puman sikandin na Igpamanubù. ¹⁰ Purisu igbánnal dan katô igkagi din kandan, asal ka sikandan dád, marag dan ágpénsaé ka ándin tó kóbadan katô igkagi din na manté puman sikandin.

¹¹ Na, iginsà dan kandin, na mà dan, “Manan ka ágtinurù tó mga taratinurù ka sugù na kailangan lumónód si Elias tó di pa dumunggù tó Mesiyas?”

¹²⁻¹³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal na dumunggù pa si Elias ébó tu-maganà katô langun. Asal kumagiya áknuyu na igdunggù dán sikandin, asta madat tó iglumu katô duma mga manubù kandin, su tó gó é igsulat tingód kandin sayyan.† Mà katô kagi ka Manama tingód kanak na Igpamanubù, na kahirapanna asta ngisiyanna.”

Ighuwan tó batà mama ka madat espiritu

Mar 9:14-29; Mat 17:14-21; Luc 9:37-43

¹⁴ Tó igdunggù dan tun ta duma mga disipulu i Jesus, igkita dan na tuu marapung tó mga manubù na ilimud tun kandan, asta duwán mga taratinurù ka sugù na igapul kandan. ¹⁵ Tó igkita tó mga manubù ki Jesus, tigkó dád isalábbuan dan. Igpalaguy dan igsumar ki Jesus. ¹⁶ Iginsà si Jesus katô mga manubù, na mà din, “Ándin tó igapulan yu katô mga disipulu ku?”

¹⁷ Igtaba tó sábbad manubù, na mà din, “Sir, igpid ku tó batà ku dini áknikó, su igahuwan sikandin ka madat espiritu na igpómó kandin. ¹⁸ Atin ka gahuwan sikandin, ágkabantang, ágburà tó babbà din, ágkurigát tó ngipán din, asta ágtuyù-tuyù sikandin. Igpédu-éduwa tun ta mga disipulu nu na paluwaán dan tó madat espiritu na igahu kandin, asal ándà dan ikému.”

¹⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù áknganni, di kó ágsarig kanak. Di dán madugé na dumuma a áknuyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid yu dini kanak tó batà.”

²⁰ Na, igpid dan tó batà tun ki Jesus. Tó igkita tó madat espiritu ki Jesus, igpatuyù-tuyù katô madat espiritu tó batà, igpabantang asta igpatalilid sikandin, asta igburà tó babbà din. ²¹ Iginsà si Jesus katô ámmà, na mà din, “Kadángngan ni igtigkané?”

Igtaba tó ámmà din, na mà din, “Tikud pô tun ta kadélaákan din. ²² Marag sikandin ágpabantangán katô madat espiritu tun ta apuy asta tun ta wayig ébó matayan sikandin. Atin ka makému ka, kéduwi ké, asta tabangi ké.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Manan ka ágkagi ka na, ‘Atin ka makému ka?’ Ándà palang na di imun ka Manama para katô manubù na mamaké kandin.”

²⁴ Tigkó dád igullaó tó ámmà ka mabákkár, na mà din, “Ágpamakéya! Pabákkár nu tó kapamaké ku!”

²⁵ Tó igkita si Jesus na tuu pa marapung tó mga manubù na ilimud, igsapadan din tó madat espiritu, na mà din, “Sikuna na madat espiritu na igpómó asta igpabingál kani batà, igsugù ku sikuna, luwà kad tikud tun kandin, asta yakad gó áglónód tun kandin.”

²⁶ Na, igullaó pa tó madat espiritu, tuu din igpatuyù-tuyù tó batà, asta igluwà. Iring na inaté tó batà. Purisu igkagi tó karapungan ka mga manubù, na mà dan, “Inaté dán sikandin.”

²⁷ Asal igawidan i Jesus tó bállad katô batà, asta igpatindág din. Purisu ikatindág tó batà.

²⁸ Na, tó igahu si Jesus tun ta balé, iginsà tó mga disipulu din na ándà duma manubù, na mà dan, “Manan ka ándà ké ikapaluwà katô madat espiritu?”

† 9:12-13 9:12-13 Ahaán tó Mateo 17:13.

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paluwaán ni klasi ka madat espiritu ukit dád ka kadasal.”

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Mar 9:30-32; Mat 17:22-23; Luc 9:43-45

³⁰ Na, igpanó si Jesus asta tô mga disipulu din, asta igukit dan tun ta probinsya ka Galilea. Tô kakalyag i Jesus na ándà manubù na makasóddór ka ánda sikandin, ³¹ su igtinurù sikandin katô mga disipulu din, na mà din, “Matuman ni dumunggù kanak na Igpamanubù. Kailangan bággénna tun ta bállad katô duma mga manubù, asta matayanna ikandan. Pángnga ka kamatayan ku, mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

³² Asal ándà gó kagpátti katô mga disipulu din tô kóbadan katô igkagi din. Ándà dan insà kandin, su ágkamáddangan dan.

Sadan tô tuu mallayat?

Mar 9:33-37; Mat 18:1-5; Luc 9:46-48

³³ Na, igdunggù si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta Capernaum. Tô igahu dan tun ta balé, iginsà si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tô igapulan yu róggun ágpanó kó tun ta dalan?”

³⁴ Asal ándà palang taba dan, su igpapulé dan tingód ka sadan tun kandan tô tuu mallayat. ³⁵ Purisu igunsad si Jesus, igpaglimud din tô sapulú duwa (12) disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tô manubù na imun mallayat é kamanubuan, tô gó é kailangan pabbabà-babà katô kamanubuan din tun ta langun manubù, asta kailangan imun sikandin na ágsuguánán ka langun.”

³⁶ Na, igtawar i Jesus tô sábbad batà, asta igpatindág din tun ta tángnga dan. Igsipit din tô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, ³⁷ “Atin ka ágtanggap kó katô sábbad batà iring kani batà tingód ka kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu. Tô manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tô igpapid kanak.”

Mga kadumaan ta tô mga manubù na ánnà usig ta

Mar 9:38-41; Luc 9:49-50

³⁸ Na, igkagi si Juan tun ki Jesus, na mà din, “Sir, duwán sábbad manubù na igkita dé na igpaluwà ka madat mga espiritu ukit ka kagamit din katô ngadan nu. Asal igsapadan dé sikandin su ánnà kadumaan ta.”

³⁹ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsapad kandin, su tô manubù na makému ka kasalábbuan ukit ka kagamit din katô ngadan ku, di sékót sikandin kumagi ka madat tingód kanak. ⁴⁰ Mga kadumaan ta tô mga manubù na ánnà usig ta. ⁴¹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na pénám ákniyu ka sábbad baso ka wayig tingód katô kapasakup yu kanak na Mesiyas, duwán gó pulusán din tikud tun ta Manama.”

Tô gunayan na makasalà

Mar 9:42-50; Mat 18:6-9; Luc 17:1-2

⁴² “Atin ka duwán makandà ka kapamaké katô agad sábbad kani mga marénták gabatà, tuu pa madigár ka ikáttán tô alig din tun ta dakál batu, asta lánnáddán sikandin tun ta dagat. ⁴³⁻⁴⁴ Atin ka tô bállad nu tô gunayan na makasalà ka, tampád nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tô bállad nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tô tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan na duwán apuy na di gó mapadáng ka ándà ágtamanán. ⁴⁵⁻⁴⁶ Atin ka tô paa nu tô gunayan na makasalà ka, tampád

nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad sábbad dád tô paa nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka antugán tô tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan. ⁴⁷ Atin ka tô mata nu tô gunayan na makasalá ka, lássù nu asta antug nu, su tuu pa madigár agad mandà tô sábbad mata nu na duwán kantayan nu na ándà ágtamanán ka tandingán ka duwán duwa mata nu asta antugán tô tibuk lawa nu tun ta ágsupakanan. ⁴⁸ Dì gó maté tô mga ulád na ángan katô lawa dan dutun, asta dì gó mapadáng tô apuy, ⁴⁹ su linisan† tô langun manubù ukit ka apuy.

⁵⁰ “Na, madigár tô asin, asal atin ka mandà tô nanam katô asin, dì dán lumónód tô nanam. Padigárré kó ébô makéring kó katô madigár klasi ka asin na di mandà tô nanam.”

10

Tinurù tingód ka ágpasugbané

Mar 10:1-12; Mat 19:1-12; Luc 16:18

¹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Judea tun dipag ka Wayig ka Jordan. Marapung puman tô mga manubù na ilimud tun kandin, asta igtinurù sikandin kandan, su tô gó é inayadan din áglumun.

² Duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus ébô kuminnam kandin. Igsinà sikandan, na mà dan, “Mému ka sumugban tô manubù katô sawa din?”

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándin tô igsugù i Moises tingód ka ágpasugbané?”

⁴ Iggkagi sikandan, na mà dan, “Igsugù si Moises sayyan na kailangan duwán papeles na bággén katô mama tun ta sawa din tingód katô kasugban din kandin, asta mému din péwaán.”*

⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô gó é igsugù i Moises su isóddóran din na tuu matággas tô ulu yu. ⁶ Asal tô igimu tô Manama katô manubù sayyan, igimu din sikandan na mama asta bayi.† ⁷ Iggkagi sikandin, ‘Purisu tumanan tô mama katô ámmà din asta katô innà din, asta pasábbadé tô mama asta tô sawa din. ⁸ Tô duwa dan mému dán sábbad.† Purisu ánnà dan dán duwa, su inému dan dán sábbad. ⁹ Na, su igimu dan ka Manama na sábbad, di mému na pagsugbanán ka manubù.”

¹⁰ Tô igahu si Jesus tun ta balé, iginà puman tô mga disipulu din tingód ka ágpasugbané. ¹¹ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka sumugban tô mama katô sawa din asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin. ¹² Atin ka sumugban tô bayi katô duma din asta kumalyag katô ássa mama, makalibug sikandin.”

Si Jesus asta tô marénták gabatà

Mar 10:13-16; Mat 19:13-15; Luc 18:15-17

¹³ Na, duwán mga manubù na igpid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébô dappánnan din asta dasalan din. Asal igsapadan dan katô mga disipulu din. ¹⁴ Tô igkita si Jesus katô kasapad dan, isókó sikandin, asta igkagi, na mà din, “Pabayà yu yan mga gabatà ébô makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tô mga manubù na ágsarig ka Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tô gó é panguluwan

† **9:49** 9:49 Linisan, ó asinan. * **10:4** 10:4 Ahaán tô Deuteronomio 24:1,3. † **10:6** 10:6 Ahaán tô Genesis 1:27; 5:2. † **10:8** 10:7-8 Ahaán tô Genesis 2:24.

ka Manama. ¹⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka di sumarig tô manubù tun ta Manama iring katô kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, di sikandin sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din.”

¹⁶ Na, igsipit i Jesus tô mga gabatà, igdappánnan din sikandan ka bállad, asta igdasalan din.

Kahirapan tô mga ágkaduwánnan

Mar 10:17-31; Mat 19:16-30; Luc 18:18-30

¹⁷ Na, tô igpanó si Jesus tikud dutun, duwán sábbad manubù na igpalaguy tun kandin, iglingkóod, asta iginsà, na mà din, “Sir, madigár ka taratinurù. Ándin tô kailangan lumun ku ébô makatanggap ka kantayan na ándà ágtamanán?”

¹⁸ Iggagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su igkagi ka na madigár. Sábbad dád tô tuu madigár, tô dád Manama. ¹⁹ Isóddóran nu tô mga sugù ka Manama. Yakó ágmaté. Yakó áglibug. Yakó ágtakó. Yakó ágtestigos ka bulaló tingód katô unawa yu. Yakó áglimbug. Respetowi yu tô ákniyu ámmà asta innà.”§

²⁰ Igtaba tô manubù, na mà din, “Sir, igbánnalla katô langun tikud pô tô déláka pa.”

²¹ Igsállág si Jesus tun kandin, asta dakál tô ginawa din kandin. Iggagi si Jesus, na mà din, “Sábbad dád tô kailangan lumun nu. Uli ka, asta barigýa nu tô langun kaduwánnan nu. Tukid nu bággéyi tô salapi nu tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan.* Atin ka tô gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákkás ka kanak.”

²² Tô igdinág tô manubù katô igkagi i Jesus, igtammud sikandin, asta igpanó na iranu, su dakál tô kaduwánnan din.

²³ Na, igsérê-sérê si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mahirap tô kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama!”

²⁴ Isalábbuan tô mga disipulu din tingód katô igkagi din. Asal igkagi puman si Jesus, na mà din, “Tuu mahirap tô kapasakup ka manubù tun ta pagpangulu ka Manama! ²⁵ Agad mahirap tô dakál mannap na ánggadan kamelyo na mikit tun ta bóbbó ka simat, asal tuu pa mahirap tô kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama.”

²⁶ Na, tuu dan isalábbuan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Purisu ándà palang manubù na makaluwà tikud tun ta supak ka Manama.”

²⁷ Igsállág si Jesus tun kandin asta igkagi sikandin, na mà din, “Di gó ni malumu ka manubù, asal malumu ka Manama, su tô langun malumu ka Manama.”

²⁸ Iggagi si Pedro, na mà din, “Sikami, igtananan déd tô langun katô kaduwánnan dé ébô mákkás ké áknikó.”

²⁹ Iggagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na igtanan katô kaduwánnan din, mga kataladi din, innà din, ámmà din, mga gabatà din, asta kinamát din ébô pasakup kanak asta ébô tuminurù katô Madigár Gulitán, ³⁰ tô gó tô makatanggap ka kadigárran áknganni na ginatus-gatus na dakál pa ka tandingán katô igtananan din. Su bággayan sikandin ka mga kaduwánnan, mga kataladi, mga innà, mga gabatà, asta mga kinamát. Agad girrayatan sikandin áknganni, asal tun ta tapuri álló bággayan sikandin

§ 10:19 10:19 Ahaán tô Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

* 10:21 10:21 Ágkayù-ayuan, ó kabos, timawa.

ka kantayan na ándà ágtamanán. ³¹ Marapung tô mga manubù na ikóna áknganni makatapuri baling tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na ikatapuri áknganni makóna baling tun ta tapuri álló.”†

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Mar 10:32-34; Mat 20:17-19; Luc 18:31-34

³² Na, tô igpanó si Jesus tun ta Jerusalem, sikandin tô iguna tun ta dalan. Isalábbuan tô mga disipulu din, asta imáddangan tô mga manubù na ikatalundug. Igpaglimud i Jesus tô sapulù duwa (12) disipulu din, asta igulit sikandin ka ándin tô dumunggù tun kandin, na mà din, ³³ “Na, madun kid tun ta Jerusalem. Sakán na Igpamanubù tô bággén tun ta bállad katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga taratinurù ka sugù. Pasábbadé dan kumagi na kailangan matayanna. Bággénna ikandan tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. ³⁴ Ngisiyanna ikandan, ilábbanna, lagpásássanna, asta matayanna. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Tô duwa gabatà i Sebedeo

Mar 10:35-45; Mat 20:20-28

³⁵ Na, igsadun tun ki Jesus tô duwa gabatà i Sebedeo na si Santiago asta si Juan. Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, kakalyag dé na lumun nu para áknamei tô pamuyuán dé áknikó.”

³⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándin tô kakalyag yu na lumun ku para áknayu?”

³⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Tun ta pagpangulu nu, pónsad ké madani tun áknikó, na sábbad dadan ta kawanan nu, asta sábbad dadan ta ibang nu.”

³⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu kasóddóri ka ándin tô igpamuyù yu. Makatiis kó katô kahirapan iring katô kahirapan na masig dán dumunggù kanak? Makatiis kó katô ranu iring katô ranu na masig dán dumunggù kanak?”‡

³⁹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Óó, makatiis ké.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Matuman na dungguan kó gó katô kahirapan na dumunggù kanak, asta dungguan kó gó katô ranu na dumunggù kanak.

⁴⁰ Asal diya makatandô áknayu ka makónsad kó madani kanak, su munsad madani kanak tô mga manubù na taganà dán igsalin.”

⁴¹ Na, tô igdinág tô sapulù (10) disipulu ka ándin tô igkagi dan tun ki Jesus, isókó dan ki Santiago asta ki Juan. ⁴² Purisu igpaglimud i Jesus tô langun dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isóddóran yud na tun ta mga manubù na ánnà Judio, inalayun ágsugù tô mga ágpangulun katô mga sakup dan. Inalayun ágsugù-sugù tô mallayat mga manubù katô mga ágpanguluwan dan. ⁴³ Asal di mému ka makéring kó kandan. Su tô manubù tun áknayu na imun mallayat é kamanubuan, tô gó é kailangan imun na ágsuguánnán yu. ⁴⁴ Asta tô manubù na imun pangulu yu, tô gó é kailangan mému na állang katô langun. ⁴⁵ Méring sikandin kanak na Igpamanubù, su igsadunna dini ánnà ébô tabanganna katô manubù, asal igsadunna dini ébô tumabangnga katô mga manubù. Ikataganà ad na matayan ébô tábbusán ku tô marapung manubù.”

† **10:31** 10:31 Marapung tô mga manubù na áknganganan áknganni mabbabà baling é kamanubuan dan tun ta tapuri álló. Tô mga manubù na mabbabà é kamanubuan áknganni kangadanan baling tun ta tapuri álló. ‡ **10:38** 10:38 Tô gó é kóbadan ka kagi din, “Makénám kó tun ta mappait kopa ka ranu na masig kud inámmán? Makapabunyag kó tun ta bunyag ka ranu na masig dán bunyagán kanak?”

*Ikakita tô bólóg na si Bartimeo**Mar 10:46-52; Mat 20:29-34; Luc 18:35-43*

⁴⁶ Na, igukit si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta lunsud ka Jerico, asta tuu marapung tô mga manubù na igtákkás kandan. Tô ipganó dan tikud tun ta Jerico, duwán bólóg na igunsad tun ta ligad ka dalan asta ágpamuyù. Ánggadanan sikandin ki Bartimeo na batà i Timeo. ⁴⁷ Tô igdinág sikandin na si Jesus na taga Nazaret tô iglabé, igullaó sikandin, na mà din, “Jesus, rubbad i David, kéduwiya!”

⁴⁸ Marapung tô manubù na igsapad kandin, asta igkagi dan na kailangan di sikandin mótép. Asal ágrayan baling sikandin gullaó, na mà din, “Rubbad i David, kéduwiya!”

⁴⁹ Purisu igsódò si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Angé yu sikandin.”

Purisu igkangé dan sikandin, na mà dan, “Pasarig ka katò pusung nu. Tindág ka, su igpakangé ka ikandin.”

⁵⁰ Igtananan din tô kisi din, sékót sikandin igtindág, asta igpadani tun ki Jesus. ⁵¹ Igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Ándin tô kakalyag nu na lumun ku para áknikó?”

Igkagi tô bólóg, na mà din, “Sir, malyagga makakita.”

⁵² Igkagi si Jesus, na mà din, “Mému muli ka. Inólian kad su igsarig ka kanak.”

Tigkô dád ikakita dán sikandin, asta igtalundug sikandin ki Jesus tun ta dalan.

11*Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem**Mar 11:1-11; Mat 21:1-11; Luc 19:28-40; Juan 12:12-19*

¹ Na, tô igsadun dan tun ta Jerusalem, igpadani dan tun ta mga lunsud ka Betpahe asta Betania na tun ta Pabungan ka Olibo. Igpóna i Jesus tô duwa disipulu din, na mà din, ² “Una kó tun ta lunsud. Ka dúngunggù kó, kitanán yu tô nati ka asno* na ándà pa kinnami sakayi ka manubù. Igikát tô nati, asal akas yu, asta pid yu dini kanak. ³ Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyi yu na kailangan sakayan katò Áglangngagán, asta sékót din pólián.”

⁴ Na, ipganó dan, asta igkita dan tô asno na igikát tun ta luwà ka sállat ka balé madani tun ta dalan, asta igakas dan. ⁵ Iginás tô mga manubù na ágtindág dutun, na mà dan, “Manan ka igakas yu tô nati?”

⁶ Igulit tô duwa disipulu tingód katò igkagi i Jesus kandan, asta ignunug dan. ⁷ Na, igpid dan tô nati tun ki Jesus, igampas dan tô mga umpak dan tun ta bókkóg katò nati, asta igsaké si Jesus. ⁸ Igsánnar katò marapung manubù tô mga umpak dan tun ta dalan na ukitan din. Igtampád katò duma mga manubù tô mga daun ka palmera asta igsánnar dan tun ta dalan.† ⁹ Igullaó tô langun manubù na igtákkás ki Jesus, agad tô ikóna asta tô ikatalundug, na mà dan, “Durungán ta tô Áglangngagán! Durungán ta ni igpapid katò Áglangngagán! ¹⁰ Madigár tô pagpangulu din na iring katò pagpangulu katò kamónaan ta sayyan na si David. Durungán ta tô Manama tun ta langit!”‡

* **11:2** 11:2 Tô asno iring na kudá. † **11:8** 11:8 Tô gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tô manubù na imun hari. ‡ **11:10** 11:9-10 Ahaán tô Salmo 118:25-26.

¹¹ Na, igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpanayun sikandin tun ta templo. Tô igsállág din tô langun, igsadun sikandin asta tô sapulù duwa (12) disipulu din tun ta Betania, su masig dán ágsálláp tô álló.

Tô kayu igera na ándà buuy
Mar 11:12-14; Mat 21:18-19

¹² Tô sállám dán, róggun igpanó dan tikud tun ta Betania, igballus si Jesus. ¹³ Tun ta madiyù, igkita din tô kayu igera na daunán, asta igsadun sikandin ébò mamasak ka buuy. Tô igdunggù sikandin, marag dád daun tô igkita din, su ándà pa dunggù tô timpo katô kabuuy ka igera. ¹⁴ Igkagi sikandin tun ta kayu, na mà din, “Tikud áknganni, ándà dán manubù na makakan ka buuy kani kayu ni.”

Igdinág katô mga disipulu tô igkagi din.

Tô madigár áglumun tun ta templo
Mar 11:15-19; Mat 21:12-17; Luc 19:45-48; Juan 2:13-22

¹⁵ Tô igdunggù dan tun ta Jerusalem, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tô langun manubù na ágbarigyà asta ágbayad tun ta plasa ka templo. Igbantang din tô mga lamisa katô mga manubù na ágbullas ka salapi, § asta igbantang din tô gunsadanan katô mga manubù na ágbarigyà ka salapati. ¹⁶ Igsapadan din tô langun manubù na igpid ka kaduwánnan dan na gukit tun ta plasa ka templo. ¹⁷ Na, igtinurù sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“ Tô balé ku, tô gó é ágdasalanen katô langun manubù.*”
 Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

¹⁸ Tô igdinág tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta katô mga taratinurù ka sugù katô igkagi i Jesus, igplano dan na matayan dan sikandin. Imáddangan dan ki Jesus, su isalábbuan tô langun manubù tingód katô ágtinuruán din.

¹⁹ Tô igsálláp dán tô álló, igpanó si Jesus asta tô mga disipulu din tikud tun ta Jerusalem.

Igangu tô kayu igera
Mar 11:20-26; Mat 21:20-22

²⁰ Tô sállám dán, iglabé si Jesus asta tô mga disipulu din katô kayu igera, asta igkita dan na igangu dán agad tun ta dalid. ²¹ Ikasampát si Pedro, asta igkagi sikandin tun ki Jesus, na mà din, “Sir, sállág nu! Igangu dán tô kayu igera na igkagiyan nu bani.”

²² Igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan sumarig kó ka Manama. ²³ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka kumagi tô manubù kani pabungan na makangé asta malin tun ta dagat, ka dì ágduwa-duwa tô pusung din, asal ágbánnal sikandin na matuman tô kagi din, matuman gó malumu. ²⁴ Purisu kumagiya ákniyu, atin ka ágdasal kó katô Manama, asta duwán pamuyuán yu, bánnal kó na matanggap yu, asta matuman para ákniyu. ²⁵ Atin ka ágdasal kó, ka duwán duma manubù na ándà yu pa pasinsiyayi, pasinsiyayi yu gó sikandin ébò pasinsiyaan kó katô Ámmà yu na Manama tun ta langit. ²⁶ [Atin ka dì yu pasinsiyaan tô duma manubù, dì kó pasinsiyaan katô Ámmà yu na Manama tun ta langit.]”

§ **11:15** 11:15 Ágbullas ka salapi; kailangan bullasán tô salapi ka ássa mga banuwa ébò duwán salapi na ággamítan tun ta templo. * **11:17** 11:17 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

Insa tingód katô igpapid ki Jesus

Mar 11:27-33; Mat 21:23-27; Luc 20:1-8

²⁷ Na, igsadun puman si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta Jerusalem. Róggun ágpanó-panó si Jesus tun ta plasa katô templo, igpadani tun ki Jesus tô mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga taratinurù ka sugù, asta tô mga ágtugállán ka Judío. ²⁸ Iginà sikandan, na mà dan, “Sadan é igtikudan katô langun na áglumun nu? Sadan tô igpapid áknikó?”

²⁹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Duwán insà ku áknuyu. Atin ka makataba kó, mulitta áknuyu ka sadan tô igpapid kanak. ³⁰ Na, sadan tô igpapid ki Juan na munyag? Tô Manama, ó tô manubù? Taba kó kanak.”

³¹ Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tô madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tô igpapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan. ³² Asal ò ki tumaba na manubù tô igpapid ki Juan.”

Tô gó é igkagi dan su imáddangan dan katô mga manubù na ilimud, su ágpanámdám tô langun na bánnal propeta ka Manama si Juan. ³³ Purisu igtaba dan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri.”

Ikgagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit áknuyu ka sadan tô igpapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku.”

12

Panunggiringan tingód katô kinamát

Mar 12:1-12; Mat 21:33-46; Luc 20:9-19

¹ Na, igulit i Jesus ni mga panunggiringan tun kandan, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igkoralan din ni, asta igimu din tô garikanan ka buuy ka paras. Igpatingdág din tô balé na ágtómmónganan. Igpadóppónan din tô kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igsadun sikandin tun ta madiyù banuwa. ² Tô igdunggù tô timpo na matássan dán tô buuy katô paras, duwán sábbad állang na igpapid katô tigatun tun ta mga taradóppón ébô mangé katô buuy na kandin bahin. ³ Asal igámmát dan tô állang, iglagpás dan, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din. ⁴ Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal iglagpás dan tô ulu din, asta igpayayà dan sikandin. ⁵ Duwán ássa állang na igpapid katô tigatun, asal igmatayan dan. Marapung pa tô ássa mga állang na igpapid din tun kandan, asal duwán iglagpás dan, asta duwán igmatayan dan. ⁶ Na, tun ta katapurian, igpapid din tô kandin batà na ágginawaan din, su panámdám din na bánnalán dan tô kandin batà. ⁷ Asal igpatóngkóé tô mga taradóppón, na mà dan, ‘Ni gó é makatigatun kani tanà ka maté tô ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tô makatigatun kani tanà.’ ⁸ Purisu igámmát dan sikandin, igmatayan dan, asta igguyud dan tô lawa din tun ta luwà katô kinamát.”

⁹ Ikgagi si Jesus, “Na, kagin ku áknuyu ka ándin tô lumun katô tigatun kandan. Madun sikandin, matayan òn tô madat mga taradóppón, asta padóppónan din katô ássa mga manubù.”

¹⁰ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Iring na ándà kó gó basa kani kagi ka Manama, na mà din, “‘Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé, su kéman dan ka ándà ágpulusán. Asal ándà dan kasóddóri na tô gó tô batu na tuu

ágkailanganán katô balé. ¹¹ Madigár ni iglumu katô Áglangngagán, asta durungán ta sikandin.’ ”*

¹² Na, tō igdinág dan katō igkagi i Jesus, isóddóran dan na sikandan tō isugatan katō panunggiringan na igulit din. Purisu ámmáttán dan pád sikandin, asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katō mga manubù na ágpaminág ki Jesus. Purisu igtananan dan sikandin, asta igpanó dan.

Insa tingód katô bayad ka buwis

Mar 12:13-17; Mat 22:15-22; Luc 20:20-26

¹³ Na, duwán mga Pariseo asta mga sakup i Herodes na igpapid katō mga ágtugállán ka simbaan ka Judio tun ki Jesus. Ágpamasak dan ka dimanda dan ukit katō ágkagin din. ¹⁴ Tō igdunggù dan tun ki Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta ò ka ágkapid ka panámdám ka mga manubù, su agad ándin tō bónnóng ka manubù, bánnal tō ágtinuruán nu tingód katô kakalyag ka Manama. Na, uliti ké. Atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Kailangan mayad ké, ó ò?”

¹⁵ Asal isóddóran i Jesus na ánnà nángngà tō kakalyag dan tun ta saruwan ka Manama. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka kuminnam kó kanak? Pakita yu kanak tō salapì na bayad yu katô buwis ébò sállággán ku.”

¹⁶ Igpakita dan kandin tō salapì. Iginàs si Jesus, na mà din, “Sadan bónnóng asta ngadan tō igtagù nit salapì?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Tō emperador ka Roma.”

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Bággé yu tun ta emperador tō nángngà bággén yu tun ta emperador, asta bággé yu tun ta Manama tō nángngà bággén yu tun ta Manama.”

Purisu isalábbuan dan gó kandin.

Insa tingód katô kantayan

Mar 12:18-27; Mat 22:23-33; Luc 20:27-40

¹⁸ Na, duwán mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus. Tō gó tō mga manubù na ágtinurù na ò manté puman tō mga manubù na inaté dán. Iginàs dan ki Jesus, na mà dan, ¹⁹ “Sir, igsugù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batà katô sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katô sawa katô inaté, na ipag din na ibalu, ébò ukit kandin duwán mému batà para katô kataladi din na inaté.†

²⁰ Na, duwán pittu mataladi gamama. Igkalyag tō kaké dan, asta inaté sikandin na ándà pa batà din. ²¹ Purisu tō ikaduwa kataladi igkalyag katô bayi, asal inaté sikandin na ándà pa batà din. Magunawa tō inému tun ta ikatállu mama ²² sippang tun ta ikapittu, su tō tagsábbad-sábbad katô pittu mataladi na igkalyag katô bayi inaté langun na ándà palang batà dan. Tun ta katapuriyan, inaté pagsik tō bayi. ²³ Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu mataladi tō bánnal duma katô bayi? Su igkalyag tō pittu dan kandin.”

²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sayup yu, su ándà yu kagpátti tō kagi ka Manama na igsulat, asta ándà yu kasóddóri ka ándin tō lumun ka Manama ukit katô katulusan din. ²⁵ Ka atén puman ka Manama tō mga manubù, ò dan dán pakalyagé, su iring dan dán katô mga panaligan ka Manama tun ta

* 12:11 12:10-11 Salmo 118:22-23. † 12:19 12:19 Ahaán tō Deuteronomio 25:5.

langit. ²⁶ Tingód katô kanté puman ka Manama ka mga manubù, iring na ándà kó gó basa tun ta libro na igsulat i Moises tingód ka igpakita tô Manama kandin tun ta mabbabà kayu na igrárag. Iggagi tô Manama kandin, na mà din,

“Sakán tô Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.”†

²⁷ Di ágpangadap ka Manama tô mga manubù na ándà kantayan, asal tô mga manubù na duwán kantayan, tô gó tô ágpangadap ka Manama. Purisu ánnà nángngà tô kénagpát yu.”

Tô sugù na tuu ágkailanganán

Mar 12:28-34; Mat 22:34-40; Luc 10:25-28

²⁸ Na, igpadani tô sábbad taratinurù ka sugù, asta igdinág din tô tinóngkóan dan. Tô ikasóddór sikandin na madigár tô igtaba i Jesus kandan, iginsà sikandin, na mà din, “Tun ta langun sugù, ándin sugui é una na ágkailanganán?”

²⁹ Iggagi si Jesus, na mà din, “Ni gó tô sugù na una na ágkailanganán. “Tô langun yu mga rubbad i Israel, paminág kó kanak. Tingód katô Áglangngagán na Manama ta, tô dád gó tô Manama. ³⁰ Ginawayi yu tô Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, tikud tun ta tibuk panámdám yu, asta tikud tun ta tibuk bákkár yu.”§

³¹ Ni gó tô sugù na ikatalundug katô tagnà,

“Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.”*

Ándà dán ássa sugù na tuu pa ágkailanganán ka tandingán katô duwa sugù.”

³² Iggagi tô taratinurù, na mà din, “Sir, nángngà tô igkagi nu na tô dád gó tô Manama, asta ándà dán ássa.† ³³ Asta kailangan ginawaan ta sikandin tikud tun ta tibuk pusung ta, tikud tun ta tibuk panámdám ta, asta tikud tun ta tibuk bákkár ta, asta kailangan ginawaan ta tô unawa ta na iring katô kaginawa ta katô áknita sarili. Tô gó tô tuu pa ágkailanganán ka tandingán katô paggóbbó ta katô mga mannanap na bággén tun ta Manama.”‡

³⁴ Tô ikasóddór si Jesus na mapandé tô taba din, igkagi sikandin, na mà din, “Masig kad masakup tun ta pagpangulu ka Manama.”

Tikud katô álló tô, ándà palang manubù na igkinnam iginsà kandin.

Insà tingód katô Mesiyas

Mar 12:35-37; Mat 22:41-46; Luc 20:41-44

³⁵ Na, róggun ígtinurù si Jesus tun ta templo, igkagi sikandin, na mà din, “Tô mga taratinurù ka sugù ágtinurù na rubbad i David tô Mesiyas. ³⁶ Asal si David tô igpasulat katô Ugis Espiritu kani kagi,

“Iggagi tô Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku sippang ka manaluwa katô mga usig nu.”§

³⁷ Purisu su si David tô igkagi na Áglangngagán din tô Mesiyas, pamánnun na tô Mesiyas tô rubbad i David?”

Iggagi si Jesus tingód katô mga taratinurù ka sugù

Mar 12:37-40; Mat 23:1-12; Luc 20:45-47

† **12:26** 12:26 Exodo 3:6,15. § **12:30** 12:29-30 Deuteronomio 6:4-5. * **12:31** 12:31 Levitico 19:18.

† **12:32** 12:32 Ahaán tô Deuteronomio 6:4; 4:35; Isaias 45:21. ‡ **12:33** 12:33 Ahaán tô Deuteronomio 6:5; Levitico 19:18. § **12:36** 12:36 Salmo 110:1.

Na, idayawan tô langun manubù na igpaminág ki Jesus. ³⁸ Tô igtinurù si Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Banté kó katô mga taratinurù ka sugù. Atin ka ágpanó-panó dan, gumpak dan ka kapa, asta malyag dan respetowan katô дума mga manubù tun ta plasa. ³⁹ Malyag dan munsad tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio. Malyag dan munsad tun ta igpantaganà katô mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan. ⁴⁰ Sikandan tô gagó ka kaduwánnan katô mga gabayi balu. Ágtambunan dan tô madat linumuwan dan ukit katô mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tô supak na padungguán ka Manama kandan.”

Tô igbággé katô bayi balu

Mar 12:41-44; Luc 21:1-4

⁴¹ Na, igunsad si Jesus tun ta tubang katô ágtaguanan ka salapi na ágbággén tun ta Manama tun ta templo. Igarimuya sikandin katô mga manubù na ágdabù ka salapi. Marapung tô mga ágkaduwánnan na ágdabù ka dakál salapi. ⁴² Na, igdunggù tô sábbad ágkayù-ayuan bayi balu, asta igdabù sikandin ka duwa dád kadakù na délák é lagà. ⁴³ Igtawar i Jesus tô mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa dakál tô igbággé katô bayi balu ka tandingán katô igbággé katô langun dan tun ta templo. ⁴⁴ Su tô dád sobra tô igbággé katô langun dan, asal tô bayi balu, agad ágkayù-ayuan sikandin, igbággé din tô langun ka salapi din, asta ándà palang isamà tun kandin.”

13

Tigkanayan ka kahirapan

Mar 13:1-13; Mat 24:1-14; 10:17-22; Luc 21:5-19

¹ Na, tô igpanó si Jesus tikud tun ta templo, igkagi tô sábbad disipulu din, na mà din, “Sir, sállág nu, su madigár ágsállággán ni mga batu na iglabat, asta madigár ágsállággán tô mga ássa-ássa balé!”

² Iggagi si Jesus kandin, na mà din, “Ni mga ássa-ássa balé tun ta templo na ágsállággán yu, dadattan tô langun, asta ándà palang sábbad batu masamà tun ta bówwó katô ássa batu.”

³ Na, igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo na ikatubang katô templo. Igunsad si Jesus, asta igpadani tun kandin si Pedro, si Santiago, si Juan, asta si Andres na ándà дума manubù. Iginsà sikandan, na mà dan, ⁴ “Uliti ké. Kadángngan matuman tô igulit nu? Ándin tô kakilalaan na masig dán matuman tô langun kani?”

⁵ Iggagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébô dì kó mapid. ⁶ Marapung tô mga manubù na mid ka ngadan ku, su mà kagi dan Mesiya, asta marapung tô mga manubù na mapid asta mákkás kandan. ⁷ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira tun ta madani asta tun ta madiyu, yakó ágkamáddangan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tô ágtamanán. ⁸ Su marapung tô mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tô mga sakup ka sábbad hari katô mga sakup ka ássa hari. Duwán mga linug tun ta kaluwagan kani banuwa, asta duwán ballus. Ni gó tô katigkanayan katô kahirapan na dumunggù.

⁹ “Purisu banté kó, su paruudan kó, asta palagpásán kó tun ta mga simbaan ka Judio. Piddán kó tun ta tubang ka mga gobernador asta mga hari tingód katô kapasakup yu kanak ébô mulit kó kandan tingód kanak.

¹⁰ Tô di pa dumunggù tô ágtamanán, ulit-ulitán pa ni Madigár Gulitán ébô makasóddór tô langun manubù. ¹¹ Atin ka piddán kó tun ta mga manubù

na rumuud ákniyu, yakó ágkatanaan tingód katô kagin yu kandan, su tô oras tô, bággayan kó ka kakatigan ébô makataba kó kandan, su ánnà tikud tun ákniyu tô kagin yu, asal tikud tun ta Ugis Espiritu. ¹² Duwán mga manubù na pammát katô mga kataladi dan ébô matayan. Duwán mga ámmà na pamaté katô mga gabatà dan. Duwán mga gabatà na musig katô ámmà asta innà dan, asta pamatayan dan. ¹³ Karingasaan kó katô langun manubù tingód katô kapasakup yu kanak. Asal matábbus tô manubù na makatiis katô langun kahirapan.”

Makamáddang na kitanán tun ta templo

Mar 13:14-23; Mat 24:15-28; Luc 21:20-24

¹⁴ “Na, atin ka kitanán yu tô ágkaringasaan ka Manama na igtindág tun ta di nángngà tindággan (kailangan makagpát tô manubù na masa kani), kailangan malaguy tô langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán. ¹⁵ Tô mga manubù na tun ta luwà katô balé di mému makahu ébô mangé ka kaduwánnan. ¹⁶ Tô mga manubù na áglumu tun ta kinamát di mému makóli ébô mangé ka gilisan dan. ¹⁷ Makédu-édu tô mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tô álló tô! ¹⁸ Dasal kó tun ta Manama ébô ánnà magánnó timpo tô kapalaguy yu. ¹⁹ Tuu madat tô kahirapan na dumunggù. Ándà palang kahirapan na tuu pa madat tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang áknganni, asta ándà palang kahirapan na dumunggù na tuu pa madat ka tandingán kani. ²⁰ Atin ka di pabbabaán katô Áglangngagán tô kadugayan katô kahirapan, maté tô langun manubù. Asal tingód katô mga manubù na igsalin ka Manama, pabbabaán din tô kadugayan.

²¹ “Purisu atin ka duwán kumagi ákniyu, ‘Na, dini dán tô Mesiyas!’ ó duwán kumagi, ‘Taddô tô Mesiyas!’ yakó ágbánnal kandan. ²² Su duwán mga manubù na mà kagi Mesiyas asta mà kagi propeta ka Manama. Lumun dan tô mga pató asta mga kasalábbuan ébô mapid pád tô mga manubù na igsalin ka Manama. ²³ Purisu banté kó, su taganà a igulit ákniyu.”

Lumónód si Jesus nit banuwa

Mar 13:24-27; Mat 24:29-31; Luc 21:25-28

²⁴ “Atin ka mapángnga ni kahirapan, kumangittáng tô álló asta di miló tô bulan. ²⁵ Mómpad tô mga karani asta makálláng tô langun tun ta langit. ²⁶ Kitanán katô langun manubù tô kadunggù ku tun ta sagulapun, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.* ²⁷ Papiddán ku tô mga panaligan ku na lumimud katô langun manubù na igsalin ku tikud tun ta kaluwagan kani banuwa, agad ánda é góddóan dan.”

Panunggiringan tingód katô kayu igera

Mar 13:28-31; Mat 24:32-35; Luc 21:29-33

²⁸ “Na, paminág kó kani panunggiringan tingód katô kayu igera. Atin ka kitanán yu tô kayu na gugbus asta ágdaun, kasóddóran yu na masig dán dumunggù tô ágsánnang timpo. ²⁹ Purisu atin ka kitanán yu tô katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masiggad lumónód. ³⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô di pa maté tô mga manubù áknganni, matuman pa ni langun. ³¹ Mandà gó tô langit asta ni tanà, asal di gó mandà tô langun ka kagi ku.”

* 13:26 13:26 Ahaán tô Daniel 7:13.

Kailangan tumaganà tò langun manubù

Mar 13:32-37; Mat 24:36-44

³² “Asal ánda palang manubù na ikasóddór ka ándin állawi ó urasi tò kalónód ku. Ánda pagsik ikasóddór tò mga panaligan ka Manama tun ta langit. Agad sakán na Batà ka Manama, ánda a ikasóddór, su Ámmà ku dád tò ikasóddór. ³³ Purisu taganà kó, su ánda yu kasóddóri ka kadángngan dumunggù a. ³⁴ Tò kalónód ku iring na manubù na madun tun ta madiyù banuwa. Tò dì pa panó, duwán talan din tun ta langun ágsuguánnán din, su duwán lumun ka tagsábbad-sábbad kandan sippang ka muli sikandin. Suguán din tò manubù na ágbanté tun ta sállat ka balé din, na mà din, ‘Banté ka!’ ³⁵ Purisu taganà kó, su ánda yu kasóddóri ka kadángnganna dumunggù na iring ka tigatun ka balé, agó kasalláp ka álló, ó tángngà ka dukilám, ó masig dán ágkasállám, ó sállám. Purisu taganà kó, ³⁶ agó tigkò lumónódda asta kitanán ku sikiyu na ágtudug. ³⁷ Tò igkagi ku ákniyu, tò gó tò ágkagin ku tun ta langun manubù, na, taganà kó.”

14

Plano na matayan si Jesus

Mar 14:1-2; Mat 26:1-5; Luc 22:1-2; Juan 11:45-53

¹ Na, duwa pa álló tò kadunggù katò Kalimudan Ka Kalabé asta tò kakan katò mga Judio ka Pan Na Ánda Pagpatubù. Ágplano tò mallayat ka mga pangulu ka templo asta tò mga taratinurù ka sugù tingód katò lumun dan ébò ámmáttán dan si Jesus na ánda duma manubù na makasóddór ébò matayan sikandin. ² Su igkagi sikandan, na mà dan, “Dì ta sikandin pammáttán dalam ka kalimudan agó sumamuk tò langun manubù na inalayun ágpaminág kandin.”

Igbususan si Jesus ka pamammut

Mar 14:3-9; Mat 26:6-13; Juan 12:1-8

³ Na, róggun dutun si Jesus ta lunsud ka Betania, igsadun sikandin tun ta balé i Simon na inólian katò bógók din na téték. Róggun igkan dan, duwán bayi na igpid ka pamammut na dakál é lagà na igimu tikud ka nardo asta igdalám tun ta katiyà na alabastro. Igpadani tò bayi tun ki Jesus, igpásà din tò katiyà, asta igbusbus din tò pamammut tun ta ulu i Jesus. ⁴ Na, duwán mga manubù na isókó, asta igpanámdám sikandan, na mà dan, “Inólaan tò pamammut. ⁵ Madigár pád ka barigyaán ka sobra ka tállu gatus (300) abuk ka salapi denario asta bággén tun ta mga ágkayù-ayuan.”

Purisu igbuyas dan tò bayi. ⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Pabayà yu ni bayi. Yakó ágbuyas kandin. Madigár tò iglumu din kanak. ⁷ Inalayun duwán mga ágkayù-ayuan na mému yu tabangan. Agad kadángngan na duwán kakalyag yu, mému kó makatabang kandan. Asal diya móddô dini ákniyu ka ánda ágtamanán. ⁸ Iglumu kani bayi tò nángngà lumun din. Ukit ka kabusbus din katò pamammut, i>taganà din ni lawa ku para katò kalábbáng kanak. ⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Agad ánda é gulit-ulitan katò Madigár Gulitán tun ta kaluwagan kani banuwa, ulitán tò iglumu din kanak. Dì sikandin kalingawan.”

Igtandô si Judas na pammáttán din si Jesus

Mar 14:10-11; Mat 26:14-16; Luc 22:3-6

¹⁰ Na, duwán sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus na ánggadanán ki Judas Iscariote. Igsadun sikandin tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo ébô tumóngkò kandan tingód ka kapammát din ki Jesus. ¹¹ Tô igdinág dan katô kagi din, idayawan dan, asta igtandô dan na duwán salapì na bággen dan tun kandin. Purisu igangat si Judas ka madigár timpo ébô pammátán din si Jesus.

Kalimudan Ka Kalabé

Mar 14:12-21; Mat 26:17-25; Luc 22:7-14,21-23; Juan 13:21-30

¹² Na, igdunggù tô tagnà álló ka kalimudan na ágkan tô mga Judio ka Pan Na Ánda Pagpatubù. Tô gó tô álló na giyón dan tô nati ka karnero na ágsáddaán dan dalám katô Kalimudan Ka Kalabé. Na, igpadani tô mga disipulu i Jesus tun kandin, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Ánda táppad tô kakalyag nu na taganaan dé katô kannan katô Kalimudan Ka Kalabé?”

¹³ Purisu igugù din tô duwa disipulu din, na mà din, “Sadun kó tun ta Jerusalem, asta sumarán yu tô sábbad mama na igtiang ka bangà na ipánnù ka wayig. Tákkás kó kandin. ¹⁴ Tô igahu sikandin tun ta balé, uliti yu tô tigatun katô balé, ‘Iginsà tô Taratinurù ka ánda táppad tô kannan din katô Kalimudan Ka Kalabé na дума áknami na mga disipulu din.’ ¹⁵ Pakitanán din ákniyu tô dakál kuwato tun datas ka balé na igtaganá dán. Tô gó é taganaan yu katô ágkannán ta.”

¹⁶ Purisu igpanó tô duwa disipulu din, asta igsadun dan tun ta Jerusalem. Igkita dan tô kuwato na iring katô igulit i Jesus kandan, asta igtaganá dan tô langun para katô Kalimudan Ka Kalabé.

¹⁷ Tô igalláp dán tô álló, igsadun si Jesus asta tô sapulù duwa (12) disipulu din. ¹⁸ Róggun ágkan dan, igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak. Sikandin tô sábbad na ágkan дума kanak.”

¹⁹ Purisu tuu iranu tô pusung dan, asta iginsà tô tagsábbad kandan, na mà dan, “Sakán?”

²⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikandin tô sábbad tun ta sapulù duwa (12) ákniyu. Sikandin tô sábbad na ágtugán kanak. ²¹ Matéya na Igpamanubù, su tô gó é igsulat sayyan tingód kanak. Asal makédu-édu tô manubù na pammát kanak! Tuu pa madigár kandin ka ánda kamanubù.”*

Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán

Mar 14:22-26; Mat 26:26-30; Luc 22:15-20; 1Cor 11:23-25

²² Na, róggun ágkan dan, igkangé i Jesus tô pan, igpasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din tô pan, asta igbággé din tun kandan. Igkagi sikandin, na mà din, “Tanggap yu ni pan, su ni gó ni lawa ku.”

²³ Igkangé din pagsik tô kopa, igpasalamat sikandin, igpénám din kandan, asta iginám dan langun. ²⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ni ginámmán ni tô dipanug ku na ulaán para katô marapung manubù. Ni gó tô ágpasóddór na duwán kapókit ka Manama dutun ta mga manubù. ²⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Diyad muman minám kani ginámmán ta sippang ka minámma katô mantu bino tun ta pagpangulu katô Manama.”

²⁶ Na, igkanta dan tingód katô pagdurung dan ka Manama, asta igsadun dan tun ta Pabungan ka Olibo.

* **14:21** 14:17-21 Ahaán tô Salmo 41:9.

*Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin**Mar 14:27-31; Mat 26:31-35; Luc 22:31-34; Juan 13:36-38*

²⁷ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Kani ka dukilám, tumanan tō langun yu kanak, su mà katō kagi ka Manama, “Pamatayan ku tō taradóppón, asta pasállabé tō mga karnero na igdóppónan din.”†

²⁸ Asal pángnga ka mantéya puman, muna a áknuyu tun ta Galilea.”

²⁹ Igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Agad tumanan tō langun dan, asal diya gó tumanan áknikó.”

³⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kani ka dukilám ka di pa makaduwa tō manuk mukkarà, makatállu ka mulun kanak.”

³¹ Asal maggát igkagi si Pedro, na mà din, “Agad matayanna duma áknikó, asal diya mulun áknikó.”

Magunawa tō igkagi katō langun dan.

*Igdasal si Jesus tun ta Getsemane**Mar 14:32-42; Mat 26:36-46; Luc 22:39-46*

³² Na, igsadun dan tun ta lugar na ánggadanan Getsemane. Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Unsad kó kannun róggun dumasalla.”

³³ Igpatákkás din si Pedro, si Santiago, asta si Juan. Tuu iranu si Jesus, mabággat tō pusung din, ³⁴ asta igkagi sikandin, na mà din, “Tuu iranu ni pusung ku, iring na matéya. Kannun kó dád, asal yakó ágtudug.”

³⁵ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na di madiyu, iglangkáb sikandin tun ta tanà, asta igdasal. Igpédu-édu sikandin na atin ka mému, di pád sikandin pókitán tun ta kahirapan na masig dán dumunggù kandin. ³⁶ Igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, malumu nu tō langun. Yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag.”

³⁷ Tō iglónód si Jesus tun ta mga disipulu din, igpantudug dan. Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Simon, manan ka igtudug ka? Isalábbuanna su ándà ka ikatiis ka sábbad dád oras. ³⁸ Yakó ágtudug, asal dasal kó ébô di kó matalu ka pagtintal. Tuu madigár tō kakalyag ka pusung yu, asal malómét tō lawa yu.”

³⁹ Igpanó puman si Jesus tun tóna, asta igdasal sikandin. Magunawa tō igpamuyù din. ⁴⁰ Iglónód puman si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkita din sikandan na igpantudug, su tuu dan ágkatudugan. Ándà dan kasóddóri ka ándin tō taban dan kandin.

⁴¹ Na, iglónód si Jesus tun kandan ka ikatállu, asta igkagi sikandin, na mà din, “Isalábbuanna su igpantudug kó puman asta igpaginawa kó. Na, nángngà dán! Igdunggù dán tō oras na pammáttánna na Igpamanubù. Bággénna tun ta bállad katō mga manubù na masalà-salà. ⁴² Tindág kó su panó kid! Igdunggù dán tō manubù na pammát kanak.”

*Igámmát si Jesus**Mar 14:43-52; Mat 26:47-56; Luc 22:47-53; Juan 18:3-12*

⁴³ Róggun igkagi si Jesus, igdunggù si Judas na sábbad katō sapulù duwa (12) disipulu. Marapung tō mga manubù na igtákkás kandin, asta igpid dan ka mga kampilan asta mga paglappás. Igsugù dan katō mallayat ka mga

† 14:27 14:27 Zacarias 13:7.

pangulu ka templo, mga taratinurù ka sugù, asta mga ágtugállán ka Judio. ⁴⁴ Taganá igpasóddór i Judas tó kakilalaan tun kandan, su igkagi sikandin, na mà din, “Tò manubù na adákan ku, tó gó tó ágpamasakán yu. Ámmát yu asta bantayi yu tó kapid yu kandin.”

⁴⁵ Purisu sékót igpadani si Judas ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir!”

Asta igadákan sikandin ki Jesus. ⁴⁶ Purisu igámmát katò duma mga manubù si Jesus. ⁴⁷ Asal duwán sábbad kadumaan i Jesus na igtagus katò kampilan din, igtigbas din tó állang katò tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tó talinga din. ⁴⁸ Na, igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kampilan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan. ⁴⁹ Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asta diyan kó pagsik, asal ándà a ikiyu ámmátti. Asal kailangan matuman tó kagi ka Manama na igsulat tingód kanak.”[‡]

⁵⁰ Na, tó langun disipulu i Jesus igtanan kandin, asta igpalaguy dan.

⁵¹ Duwán sábbad mallaki na igtalundug ki Jesus, asta igpanapis dád sikandin ka mapputi óggét. Igámmát katò mga sundalo sikandin, ⁵² asal igtananan din tó tapis na igawidan dan, asta igpalaguy na ándà palang umpak din.

Igpid si Jesus tun ta ágruudanan katò templo

Mar 14:53-65; Mat 26:57-68; Luc 22:54-55,63-71; Juan 18:13-14,19-24

⁵³ Na, igpid dan si Jesus tun ta balé katò tuu mallayat ka pangulu ka templo. Taganá igpalimudé tó mallayat ka mga pangulu ka templo, tó mga ágtugállán ka Judio, asta tó mga taratinurù ka sugù. ⁵⁴ Igtalundug si Pedro, asal igpadiyù dád sikandin sippang ka igdunggu dan tun ta luwà ka balé katò tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igusad si Pedro duma katò mga tarabanté ka templo, asta iginadang sikandin tun ta apuy dan.

⁵⁵ Na, tó mallayat ka mga pangulu ka templo asta tó langun ágtugállán ka templo igpamasak ka mga testigos na mulaló tingód ki Jesus ébò duwán gunayan katò kamaté dan kandin. Asal ándà ikita dan. ⁵⁶ Agad marapung tó mga manubù na igtestigos ka bulaló tingód kandin, asal ánnà magunawa tó igulit dan. ⁵⁷ Duwán mga manubù na igtestigos ka bulaló tingód kandin, na mà dan, ⁵⁸ “Igdinág dé tó igkagi din, na mà din, ‘Makémuwa dumadat kani templo na igimu ka manubù, asta dalám ka tállu álló, patindággán ku tó ássa na dì imun ka manubù.’”[§]

⁵⁹ Agad tó gó é igulit dan tingód kandin, asal ánnà magunawa tó igulit dan.

⁶⁰ Igtindág tó tuu mallayat ka pangulu ka templo tun ta tángngaán dan, asta iginsà sikandin ki Jesus, na mà din, “Ándin é taba nu? Bánnal tó igkagi kani mga manubù?”

⁶¹ Asal ándà gó taba si Jesus. Iginsà tó tuu mallayat ka pangulu ka templo, na mà din, “Sikuna gó tó Mesiyas na Batà ka Manama?”

⁶² Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán gó, asta kumita kó kanak na Ig-pamanubù na gusad dadan tun ta kawanan katò Matulus Manama ébò manguluwa duma kandin. Tákkássanna katò mga sagulapun tun ta langit.”^{*}

⁶³ Purisu igbissé katò tuu mallayat ka pangulu ka templo tó umpak din tingód ka sókó din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ándà dán kailangan na

[‡] 14:49 14:49 Ahaán tó Isaias 50:6; 53:2-11. § 14:58 14:58 Ahaán tó Juan 2:19-22. * 14:62 14:62 Ahaán tó Daniel 7:13.

ulitan ki pa ka duma manubù tingód kandin. ⁶⁴ Igdinág tad na igpagunawa sikandin katô Manama. Na, ándin é ruud yu tingód kandin?”

Igkagi tô langun dan na kailangan matayan sikandin. ⁶⁵ Na, duwán pira na igiláb kandin, igbagkásan dan tô mata din, igsuntuk dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Na, uliti ké ka sadan tô igsuntuk áknikó!”†

Igsuntuk kandin tô mga tarabanté ka templo.

Igbulun i Pedro si Jesus

Mar 14:66-72; Mat 26:69-75; Luc 22:54-62; Juan 18:15-18,25-27

⁶⁶ Róggun dutun si Pedro ta luwà ka balé, duwán sábbad bayi na állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo na igukit dutun. ⁶⁷ Tô igkita sikandin ki Pedro na ginadang tun ta apuy, igsállág sikandin ki Pedro asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikuna pagsik tô kadumaan i Jesus na taga Nazaret.”

⁶⁸ Asal igbulun si Pedro, na mà din, “Ándà ku kagpátti. Ándà sóddór ku tingód katô igkagi nu.”

Na, igalin si Pedro madani tun ta sállat [asta igukkarà tô manuk]. ⁶⁹ Igkita tô bayi ki Pedro, asta igkagi puman sikandin tun ta duma mga manubù, na mà din, “Ni manubù ni sábbad disipulu din.”

⁷⁰ Asal igbulun puman si Pedro.

Ándà kadugé, duwán puman duma mga manubù na igkagi ki Pedro, na mà dan, “Bánnal gó sikuna tô sábbad kadumaan din, su taga Galilea ka.”

⁷¹ Asal igsapà gó si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Agad matéya pa, ándà ku gó kilalayi tô manubù na ágkagin yu.”

⁷² Tigkô dád igukkarà tô manuk ka ikaduwa. Purisu isampáttan i Pedro tô taganà igkagi i Jesus na makatállu sikandin mulun ki Jesus ka di pa mukkarà tô manuk ka makaduwa. Na, tuu gó igsággó sikandin.

15

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Mar 15:1-5; Mat 27:1-2,11-14; Luc 23:1-5; Juan 18:28-38

¹ Na, tuu pô sállám, igpatóngkóé tô langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga ágtugállán ka Judio, asta tô mga taratinurú ka sugù. Igbagkás dan tô bállad i Jesus, asta igpid dan sikandin tun ki Pilato. ² Iginsà si Pilato ki Jesus, na mà din, “Sikuna tô Hari ka mga Judio?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tô igkagi nu.”

³ Na, marapung tô dimanda katô mallayat ka mga pangulu ka templo tingód ki Jesus. ⁴ Igkagi si Pilato, na mà din, “Marapung tô dimanda dan tingód áknikó. Ándà mataba nu kandan?”

⁵ Asal ándà gó taba si Jesus. Purisu isalábbuan si Pilato.

Igruudan si Jesus na matayan

Mar 15:6-15; Mat 27:15-26; Luc 23:13-25; Juan 18:39-19:16

⁶ Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun katô gobernador na ágpaluwaán din tô sábbad manubù na igpriso, agad sadan tô salinán katô langun manubù. ⁷ Na, duwán mga igpriso su igatu dan ka gobyerno asta duwán igmatayan dan. Duwán sábbad tun kandan na ánggadanan ki Barabas. ⁸ Marapung tô mga manubù na igpadani tun ki Pilato, asta igpamuyù dan na paluwaán din tô igpriso, su tô gó é ágkémun din.

† 14:65 14:65 Ahaán tô Lucas 22:64.

⁹ Purisu iginsà si Pilato, na mà din, “Kakalyag yu na paluwaán ku tò Hari ka mga Judio?”

¹⁰ Tò gó é igkagi i Pilato, su isóddóran din na igpammát tò mallayat ka mga pangulu ka templo ki Jesus su gingà dan dád kandin. ¹¹ Asal tò mallayat ka mga pangulu ka templo igsutsut katò ilimud mga manubù ébò paluwaán din baling si Barabas. ¹² Iginà puman si Pilato, na mà din, “Pamánnun ku tò manubù na ágtawarán yu na Hari ka mga Judio?”

¹³ Igullaó puman sikandan, na mà dan, “Papansali nu sikandin tun ta krus!”

¹⁴ Iginà si Pilato, na mà din, “Manan? Ándin é iglumu din na madat?” Asta igtuu baling igmabákkár tò kóllaó dan, na mà dan, “Pamatayi nu sikandin! Papansali nu sikandin tun ta krus!”

¹⁵ Purisu igpaluwà i Pilato si Barabas tikud tun ta prisowan, su kakalyag din na kadayawan tò marapung manubù. Igpalagpás din si Jesus, asta igbággé din tun ta mga sundalo ébò pansalan tun ta krus.

Igbuyas-buyas katò mga sundalo si Jesus

Mar 15:16-20; Mat 27:27-31; Juan 19:2-3

¹⁶ Na, igpid katò mga sundalo si Jesus tun dalám ka balé katò gobernador, asta iglimud dan tò langun kadumaan dan na mga sundalo. ¹⁷ Igumpakan dan sikandin ka mallutù umpak iring katò gumpakán ka hari. Igpákkù dan tò dugin balagán, asta tò gó é igkorona dan tun ta ulu din. ¹⁸ Mà kagi ágtanggap dan ka hari, na mà dan, “Durungán ka na Hari ka mga Judio!”

¹⁹ Iglagpás dan tò ulu din ka balakayu, asta iglábban dan sikandin. Igingkóód dan tun ta saruwan din iring na karespeto dan ka hari. ²⁰ Pángnga igbuyas-buyas dan kandin, iglusut dan tò mallutù umpak tikud tun kandin, asta igpómpak dan puman ki Jesus tò kandin umpak. Igpipid dan sikandin ébò pansalan tun ta krus.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Mar 15:21-32; Mat 27:32-44; Luc 23:26-43; Juan 19:17-27

²¹ Na, duwán sábbad taga Cirene na ánggadanán ki Simon na ámmà i Alejandro asta i Rufo. Mantu sikandin igdunggù tikud tun ta kinamát. Igpipit dan sikandin igpatiang katò krus na pansalan ki Jesus. ²² Igpipid dan si Jesus tun ta lugar na ánggadanán Golgota. (Tò kóbadan, “Bóngó-bóngó.”) ²³ Igbággé dan ki Jesus tò bino na igbalátan ka bawì na ánggadanán mira,* asal ándà din inámmi. ²⁴ Igpansalan katò mga sundalo si Jesus tun ta krus. Igtalad-talad dan tò umpak din ukit ka ripa ébò kasóddóran dan ka ándin tò piddán katò tagsábbad-sábbad kandan.† ²⁵ Tò mga alas nuybe ka sállám, igpansalan dan sikandin tun ta krus. ²⁶ Duwán igsulat tingód katò dimanda kandin, na ágkabasa, “TÒ HARÌ KA MGA JUDIO.”

²⁷ Madani tun ki Jesus, duwán duwa tulisan na igpansalan tun ta duwa krus, tò sábbad dadan tun ta ibang din asta tò sábbad dadan tun ta kawanan din. ²⁸ [Purisu ituman tò kagi ka Manama na igsulat sayyan, “Péringán sikandin katò mga masalà-salà.”‡]

²⁹ Tò mga manubù na iglabé dutun, igkiring-kiring dan na igbuyas-buyas kandin, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka sikuna tò makému

* **15:23** 15:23 Bággén dan pád ki Jesus tò mira ébò di sikandin makariyu ka masakit. † **15:24** 15:24 Ahaán tò Salmo 22:18. ‡ **15:28** 15:28 Isaias 53:12.

dumadat katô balé ka Manama, asta patindággán nu puman dalám ka tállu álló, ³⁰ tabangi nu tô áknikó sarili, asta pónóg ka tikud dun ta krus!”

³¹ Igbuyas-buyas pagsik tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga taratinurù ka sugù. Igekagi sikandan, na mà dan, “Igtabangan din tô duma mga manubù èbò di dan maté. Asal di sikandin makatabang katô kandin sarili èbò di maté. ³² Mólà pa ka mónóg tô Mesiyas na Hari ka mga rubbad i Israel tikud tun ta krus èbò kitanán ta asta mamaké ki kandin.”[§]

Igbuyas-buyas pagsik tô duwa manubù na igpansalan tun ta krus duma kandin.

Inaté si Jesus

Mar 15:33-41; Mat 27:45-56; Luc 23:44-49; Juan 19:28-30

³³ Na, tô malássad dán tô álló, igmangittáng tô kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras.* ³⁴ Tô mga alas tres dán ka mapun, igullaó si Jesus, na mà din, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*” Tô kóbadan, “Manama ku, Manama ku, manan ka igpabayà a ikuna?”[†]

³⁵ Tô igdinág tô duma mga manubù kandin, igkagi sikandan, na mà dan, “Na, igtawar sikandin ki Elias na propeta ka Manama sayyan.”

³⁶ Duwán sábbad manubù na igpalaguy, igkangé ka espungha, asta igarám tun ta bino na igbaláttan ka wayig. Igtakós din tun ta balakayu asta igpadatas tun ta babbà i Jesus.‡ Duwán igkagi, na mà din, “Pabayà nu sikandin, su sállággán ta ka dumunggù si Elias èbò mangé kandin.”

³⁷ Igullaó si Jesus, asta inaté sikandin.

³⁸ Tigkò dád itángngà tô tabir[§] tun ta tángngaan katô templo. Itángngà tikud tun datas sippang tun ta asag. ³⁹ Na, duwán kapitan ka mga sundalo na igtubang ki Jesus. Tô igkita sikandin katô kamatayan i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal gó na Batà sikandin ka Manama!”

⁴⁰ Duwán pagsik mga gabayi tun ta madiyù puri na ikakita katô ilmu. Tô mga igapil kandan si Maria na taga Magdala, si Salome, asta si Maria na innà katô mallaki na si Santiago asta si Jose. ⁴¹ Sikandan tô taganà igtákkás ki Jesus dutun ta probinsya ka Galilea asta igtabang kandin. Duwán pagsik marapung duma mga gabayi na igtákkás ki Jesus sippang tun ta Jerusalem.

Tô kalábbáng ki Jesus

Mar 15:42-47; Mat 27:57-61; Luc 23:50-56; Juan 19:38-42

⁴²⁻⁴³ Na, tô mapun dán, igdunggù si Jose na taga Arimatea. Sikandin tô sábbad igrespetowan membro ka ágruudanan, asta giman sikandin katô pagpangulu ka Manama. Tô ándà pa dunggù tô álló ka kapaginawa, igpabákkár din tô pusung din, igsadun tun ki Pilato, asta igpamuyù din tô lawa i Jesus èbò lábbángngán din. ⁴⁴ Tô igdinág si Pilato na inaté dán si Jesus, isalábbuan sikandin. Purisu igpakangé din tô kapitan ka sundalo, asta iginsà ka inaté dán si Jesus. ⁴⁵ Tô igulit tô kapitan na inaté dán gó, ignunug si Pilato na mému kangén i Jose tô lawa. ⁴⁶ Purisu igbállì si Jose ka mapputi óggét, igkangé din tô lawa i Jesus tikud tun ta krus, asta igtángngás din katô mapputi óggét. Iglábbáng din tun ta lábbáng na igpému tun ta pangpang. Iglilid din tô dakál

§ **15:32** 15:31-32 Ahaán tô Salmo 22:7-8. * **15:33** 15:33 Dalám ka tállu oras, ó sippang ka alas tres ka mapun. † **15:34** 15:34 Ahaán tô Salmo 22:1. ‡ **15:36** 15:36 Ahaán tô Salmo 69:21.

§ **15:38** 15:38 Tô ánggadan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Itángngà tô tabir su ukit ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tô langun manubù tun ta Manama.

batu na pagsagpáng katô lábbáng. ⁴⁷ Si Maria na taga Magdala asta tô sangé din si Maria na innà i Jose tô igkita katô iglábbángngan ki Jesus.

16

Inanté puman si Jesus

Mar 16:1-8; Mat 28:1-8; Luc 24:1-12; Juan 20:1-10

¹ Na, pángnga katô álló ka kapaginawa, igpatákkássé si Maria na taga Magdala, asta tô sangé din si Maria na innà i Santiago, asta si Salome. Igbállí dan ka pamammut ébô duwán busbusán dan tun ta lawa i Jesus. ² Tô álló ka Linggo, igsállám dan igsadun tun ta lábbáng. ³ Tô ándà dan pa dunggù, igpénsaé sikandan, na mà dan, “Sadun tô lumilid katô batu na igsagpáng katô lábbáng ébô makahu ki?”

⁴ Na, tô igsállág dan, igkita dan na taganà dán ililid tô batu na igsagpáng. Tuu dakál tô batu. ⁵ Tô igahu dan tun ta lábbáng, igkita dan tô mallaki na igunsad dadan tun ta kawanan asta igumpak ka kapa na tuu maputi. Imáddangan tô mga gabayi. ⁶ Na, igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágkamáddangan. Isóddóran ku na igpamasak kó ki Jesus na taga Nazaret na igpansalan tun ta krus. Ándà dini su inanté dán puman sikandin. Sállág yu ni igpadággaan kandin. ⁷ Asal panó kó asta uliti yu tô mga disipulu din asta si Pedro na ikóna dán si Jesus igsadun tun ta probinsya ka Galilea. Kitanán yu sikandin dutun, su tô gó é igkagi din ákníyu.”

⁸ Purisu igluwà dan tikud tun ta lábbáng, asta igpalaguy dan, su igkárkár dan asta isalábbuan dan. Ándà palang manubù na igulitan dan su imáddangan dan.

Igpakita si Jesus ki Maria na taga Magdala

Mar 16:9-11; Mat 28:9-10; Juan 20:11-18

⁹ [Na, tô inanté puman si Jesus tô tuu sállám ka Linggo, si Maria na taganà igpaluwaan ka pittu madat espiritu tô una igpakitaan i Jesus. ¹⁰ Igsadun si Maria tun ta mga disipulu i Jesus na iranu asta igsággó, asta igulit sikandin tingód katô igkita din. ¹¹ Tô igdinág dan na inanté puman si Jesus asta igkita si Maria kandin, ándà dan bánnal.

Igpakita si Jesus tun ta duwa disipulu din

Mar 16:12-13; Luc 24:13-35

¹² Na, tô igpanó tô duwa disipulu tun ta pabunganán, igpakita si Jesus tun kandan, asal ipalin tô bónnóng din. ¹³ Iglónód dan tun ta Jerusalem, asta igulit dan katô duma mga disipulu din, asal ándà dan bánnal kandan.

Igpapanó i Jesus tô mga disipulu din

Mar 16:14-18; Mat 28:16-20; Luc 24:36-49; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

¹⁴ Na, igpakita si Jesus tun ta sapulú sábbad (11) mga disipulu din róggun igkan dan. Igsawé si Jesus kandan su ándà dan bánnal asta matággas tô ulu dan, su ándà dan bánnal katô mga manubù na ikakita kandin pángnga inanté puman sikandin. ¹⁵ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun kód tun ta kaluwagan kani banuwa, asta ulit-ulit yu tô Madigár Gulitán tingód kanak tun ta langun manubù. ¹⁶ Tô manubù na mamaké asta pabunyag, tábbusán sikandin tikud tun ta salà. Asal tô manubù na di mamaké, supakan sikandin. ¹⁷ Ni gó tô mga kasalábbuan na lumun katô mga manubù na ágpamaké kanak. Paluwà dan katô madat mga espiritu tikud tun ta manubù ukit ka ngadan ku. Kumagi dan ka ássa-ássa mga kinagiyán. ¹⁸ Atin ka makawid dan ka áppuy,

atin ka makénám dan ka pakélu, di dan mamánnu. Atin ka dappánnan dan tô mga ágkabógókan, kólian gó sikandan.”

Ibatun si Jesus tun ta langit

Mar 16:19-20; Luc 24:50-53; Lumu 1:9-11

¹⁹ Na, pángnga igkagi tô Áglangngagán na si Jesus kandan, ibatun sikandin tun ta langit, asta igunsad dadan tun ta kawanan katô Manama. ²⁰ Na, igpanó tô mga disipulu i Jesus tikud tun ta Jerusalem, asta igulit-ulit dan katô kagi ka Manama tun ta kaluwagan ka banuwa, agad ánda é igsadunan dan. Igtabangan dan katô Áglangngagán, asta igpasóddór din na bánnal tô igtinurú dan ukit katô mga kasalábbuan na iglumu dan. Matuman ni!]

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Lucas

Una Basan

Si Lucas tó ngadan katô manubù na igsulat kani libro. Judio tó langun дума manubù na igsulat ka mga libro tun ta Bibliya, asal ánnà Judio si Lucas, su Griego sikandin.

Doktor si Lucas, asta dakál tó isóddóran din. Ágpararaké si Lucas asta si Pablo. Si Lucas tó sábbad manubù na igtákkás ki Pablo dalám katô kasadun din tun ta marapung mga banuwa ébô mulit-ulit katô kagi ka Manama.

Igsulat i Lucas ni libro, asta igpapid din tun ki Teofilo na sábbad ágkabantug manubù na Griego. Si Lucas tó igsulat pagsik katô libro na ánggadanan “Mga Lumu Katô Mga Apostoles.”

Nit libro na igsulat i Lucas, igulit din tingód katô Batà ka Manama na Igpamanubù ébô makaluwà ki tikud tun ta salà. Igulit i Lucas tó tingód katô tabang i Jesus ka mga manubù na ibógókan, asta ihirapan, asta masalà-salà. Igulit i Lucas tó tingód ki Jesus tikud katô kapamasusu kandin sippang tun ta kamaté din asta kanté din puman.

¹ Madigár rarak ku Teofilo:

Marapung dán tó mga manubù na igsulat tingód katô inému dini áknita. ²Tó igsulat dan, tó gó é igulit katô mga manubù na igkita katô langun linumuwan i Jesus tikud tun ta katigkanayan, asta igulit-ulit dan áknami tó kagi katô Áglangngagán. ³Madigár rarak ku, igahà ku tó langun linumuwan din tikud tun ta katigkanayan. Purisu igpanámdámma na kailangan tapidán ku asta sulatán ku tó langun para áknikó ⁴ébô kasóddóran nu na bánnal gó tó mga igtinurù áknikó.

Igpakita tó panaligan ka Manama ki Zacarias

⁵Dángngan, dalám katô ighari si Herodes tun ta probinsya ka Judea, duwán sábbad pangulu ka templo na ánggadanan ki Zacarias. Sikandin tó sábbad pangulu ka templo na sakup ka grupo i Abias. Duwán sawa i Zacarias na ánggadanan ki Elisabet na sábbad rubbad i Aaron na pangulu ka templo sayyan. ⁶Idayawan tó Manama kandan duwa, su nángngà tó áglumun dan tun ta saruwan ka Manama. Ágbánnal dan katô langun sugù katô Áglangngagán. ⁷Ándà palang batà dan, su di ágbatà si Elisabet, asta tugál dan dán duwa.

⁸Duwán sábbad álló na iglumu si Zacarias tun ta templo, su tó gó tó mga álló ka kalumu katô grupo na isakupan din tun ta templo. ⁹Tó ágkémun katô mga pangulu ka templo, igripa dan ka sadan tun kandan tó gumóbbó ka pamammut, asta si Zacarias tó isalin ukit ka ripa.* Purisu igahu sikandin tun ta templo katô Áglangngagán. ¹⁰Róggun na ággóbbó sikandin katô pamammut tun dalám, marapung tó mga manubù na ágdasal tun ta luwà.

¹¹Duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igpakita ki Zacarias tun ta ággóbbówanan katô pamammut dadan tun ta kawanan. ¹²Tó igkita si Zacarias katô panaligan, igkállas sikandin, asta imáddangan. ¹³Asal igkagi

* **1:9** 1:9 Su marapung tó mga pangulu ka templo, tó gó igripa dan ka sadan é gumóbbó katô pamammut. Iring na makasábbad dád gumóbbó tó tagsábbad-sábbad pangulu tun ta tibuk kantayan din.

tô panaligan, na mà din, “Zacarias, yaka ágkamáddangan. Igdinág dán ka Manama tô áknikó dasalán, su duwán batà nu mama na pamasusun katô sawa nu na si Elisabet. Kailangan ngadanan nu sikandin ki Juan. ¹⁴ Tuu ka gó kadayawan, asta marapung tô mga manubù na kadayawan tingód katô kapamasusu kandin, ¹⁵ su imun sikandin mabantug tun ta saruwan katô Áglangngagán. Di gó minám sikandin ka bino ó agad ándin tô ginámmán na pakalasing. Agad tô di pa sikandin mapamasusu, kapánnuan sikandin katô Ugis Espiritu. ¹⁶ Ukit kandin, marapung tô mga rubbad i Israel na lumónód tun ta Áglangngagán dan na Manama. ¹⁷ Muna sikandin katô Áglangngagán, asta duwán katulusan din ébô mulit-ulit ka kagi katô Áglangngagán iring ki Elias na propeta katô Áglangngagán sayyan. Ukit kandin, duwán kasunayan katô mga ámmà asta gabatà, asta tô mga manubù na di ágbánnal ka Manama, palónódán tô panámdám dan tun ta katallángngan ébô makataganà dan ka kadunggù katô Áglangngagán.”

¹⁸ Igkagi si Zacarias tun ta panaligan, na mà din, “Pamánnun ku ka kasóddór tô katumanan kani ágkagin nu kanak? Su tugállad, asta tugál dán tô sawa ku.”

¹⁹ Igtaba tô panaligan, “Sakán si Gabriel, asta inalayunna ágtindág tun ta saruwan ka Manama. Igpapidda ikandin dini áknikó ébô pasóddórán ni madigár gulitán áknikó. ²⁰ Na, tikud áknganni, mómmó ka, su ándà ka bánnal katô igkagi ku áknikó. Di ka makakagi sippang ka dumunggù tô álló na matuman ni igkagi ku, su matuman gó ni tun ta nángngà álló.”

²¹ Na, tô mga manubù tun ta plasa katô templo, igangat dan katô kaluwà i Zacarias, asta isalábbuan dan su idugé sikandin tun dalám. ²² Tô igluwà sikandin tikud tun ta templo, di dán sikandin pakakagi. Purisu isóddórán dan na duwán igpakita katô Manama kandin tun ngalán katô templo. Asal marag dáad sikandin ángingyas ukit ka bállad din, su inómmó dán.

²³ Pángnga iglumu si Zacarias tun ta templo, iguli sikandin tun ta balé din.

²⁴ Ándà kadugé, igmabáddás tô sawa i Zacarias na si Elisabet. Dalám ka lima bulan, ándà sikandin luwà tun ta balé din. ²⁵ Igkagi sikandin, na mà din, “Inéduwan gó tô Áglangngagán kanak. Igkangé din dán dini kanak tô kayyaan ku, su sippang áknganni ándà a ikabatà.”

Igpasóddór tô tingód katô kapamasusu ki Jesus

²⁶ Tô ánnám dán bulan tô gátták i Elisabet, igpapid ka Manama tô panaligan din na si Gabriel tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galílea.

²⁷ Duwán sábbad bayi na ándà pa kalayuki† na ángngadanan ki Maria. Duwán banà din na ángngadanan ki Jose na sábbad rubbad i Hari David sayyan. ²⁸ Tô igdunggù si Gabriel tun ki Maria, igkagi sikandin, na mà din, “Kadayawan ka! Ágkéduwan tô Áglangngagán áknikó, asta ágtákkássan ka ikandin!”

²⁹ Isalábbuan si Maria tingód katô igkagi katô panaligan. Igpanámdám sikandin ka ándin tô kóbadan kani. ³⁰ Igkagi tô panaligan, na mà din, “Maria, yaka ágkamáddangan, su inéduwan tô Manama áknikó. ³¹ Kumabáddás ka, asta duwán batà mama na pamasusun nu, asta ngadanan nu tô batà ki Jesus. ³² Mabantug sikandin, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama na Tuu Mallayat. Imun katô Áglangngagán na Manama sikandin na hari iring katô

† 1:27 1:27 Sábbad bayi na ándà pa kalayuki; tun ta kinagiyan ka English, “virgin.”

kamónaan din sayyan na si David. ³³ Mangulu sikandin katô langun rubbad i Jacob sippang ka ándà ágtamanán. Ándà dán ágtamanán katô pagpangulu din.”

³⁴ Ikgagi si Maria tun ta panaligan, na mà din, “Ándà pa дума ku. Purisu pamánnun na mému ni?”

³⁵ Igtaba tó panaligan, na mà din, “Sunnadan ka katô Ugis Espiritu, asta tabangan ka ukit katô katulusan ka Manama na Tuu Mallayat. Purisu tó batà na pamasusun nu, ándà salà din, asta tawarán sikandin na Batà ka Manama. ³⁶ Na, paminág ka kanak. Tó gakád nu na si Elisabet, agad isóddóran ka mga дума na di sikandin matà su tugál dán sikandin, asal igmabáddás dán sikandin ka ánnám bulan, ³⁷ su ágkémú katô Manama tó langun.”

³⁸ Ikgagi si Maria, na mà din, “Inalayunna ágbánnal katô Áglangngagán. Mólà pa na matuman dini kanak tó igkagi nu.”

Na, igiwà tó panaligan.

Igahà i Maria si Elisabet

³⁹ Ándà kadugé, sékót si Maria igsadun tun ta pabungan sippang tun ta sábbad lunsud na sakup ka probinsya ka Judea. ⁴⁰ Igahu si Maria tun ta balé i Zacarias, asta igpangumusta sikandin ki Elisabet. ⁴¹ Tó igdinág si Elisabet katô kapangumusta i Maria, igkálláng-kálláng tó batà tun dalám katô gátták din, asta ipánnuan si Elisabet katô Ugis Espiritu. ⁴² Purisu igkagi si Elisabet ka mabákkár, na mà din, “Tun ta langun gabayi, inéduwan tó Manama áknikó ka tandingán kandan, asta inéduwan tó Manama katô pamasusun nu! ⁴³ Dakál gó tó dayó ku su igahà a katô innà katô Áglangngagán ku. ⁴⁴ Tó igdinágga katô kapangumusta nu, agad tó batà tun dalám katô gátták ku idayawan asta igkálláng-kálláng. ⁴⁵ Ágkadayawan ka su igbánnal ka na tumanán katô Áglangngagán tó igkagi din áknikó.”

Igdurung i Maria tó Manama

⁴⁶ Na, igkagi si Maria, na mà din, “Ágdurungán ku tó Áglangngagán, ⁴⁷ asta idayawanna tingód katô Manama na Taratábbus ku, ⁴⁸ su agad mabbabà dád tó kamanubuan ku, asal isampáttanna katô Manama. Purisu tikud áknganni, kumagi tó langun manubù na ágkéduwan tó Manama kanak, ⁴⁹ su madigár tó mga kasalábbuan na iglumu katô matulus Manama kanak, asta ugis gó sikandin. ⁵⁰ Tikud tun ta katigkanayan, ágpanayun tó kedu katô Manama tun ta langun ka karubbadan na ágpangadap asta ágbánnal kandin. ⁵¹ Ágpasóddóran din na matulus sikandin ukit katô mga áglumun din. Ágpéwaán din tó mga manubù na ágpallayat-layat katô sarili dan. ⁵² Giwaán din tó mga pangulu tikud tun ta gunsadanan dan, asta gimun din na mallayat tó kamanubuan katô mga ágpabbabà. ⁵³ Tó mga manubù na ágpamballusán, gimásugán din ka kadigárran. Asal tó mga ágkaduwánnan manubù ágpéwaán din na ándà ágkapid. ⁵⁴ Sikita na mga rubbad i Israel na ágbánnal kandin tó igtabangan din. Ándà din kalingawi tó tandó din na kéduwan sikandin kandan, ⁵⁵ su igtandóan ka Manama si Abraham asta tó mga rubbad din na kéduwan sikandin kandan sippang ka ándà ágtamanán.”

⁵⁶ Na, igóddó si Maria tun ki Elisabet dalám ka mga tállu bulan, asta igulì sikandin.

Tó kapamasusu ki Juan na Tarabunyag

⁵⁷ Na, igdunggù tò álló ka kapamasusu i Elisabet, asta batà mama tò ipamasusu din. ⁵⁸ Igdinág tò mga simbalé din asta tò mga gakád din na tuu inéduwan tò Áglangngagán kandin, asta idayawan dan pagsik.

⁵⁹ Na, tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katò batà, igpalimudé tò mga simbalé din asta tò mga gakád din ébò tupuwan asta ngadanan tò batà. Kakalyag dan na ngadanan sikandin ki Zacarias na magunawa ka ngadan katò ámmà din. ⁶⁰ Asal igkagi si Elisabet, na mà din, “Dì mému yan, su kailangan Juan tò ngadanán kandin.”

⁶¹ Iggkagi sikandan ki Elisabet, “Asal ándà gó kaditaan yu na duwán ngadan iring kanan.”

⁶² Na, igsingyas dan ki Zacarias ka ándin tò ngadan na inalyagan din. ⁶³ Igsingyas sikandin na bággyan ka ágsulatan, asta igsulat din ni kagi, “Si Juan tò ngadanán kandin.”

Isalábbuan dan gó langun. ⁶⁴ Tigkò ikakagi dán si Zacarias, asta igdurung din tò Manama. ⁶⁵ Iggkállas tò langun simbalé dan, asta italap tò tingód kani langun ilumu tun ta kaluwagan ka pabunganán tun ta probinsya ka Judea. ⁶⁶ Ikapanámdám tò langun na ikadinág tingód kani, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin basi tò dungguán kani batà?” Su duwán gó katulusan katò Áglangngagán tun kandin.

Igpakagi ka Manama si Zacarias

⁶⁷ Na, si Zacarias ipánnuan katò Ugis Espiritu, asta igpakagi ka Manama sikandin, na mà din, ⁶⁸ “Durungán ta tò Áglangngagán na Manama na ágsarigan katò langun rubbad i Israel, su igpakita sikandin áknita ébò tábbusán ki ikandin na mga sakup din. ⁶⁹ Duwán papiddán katò matulus Manama ébò tumábbus áknita tikud tun ta salà. Sikandin tò sábbad rubbad i David na ágbánnal katò Manama sayyan. ⁷⁰ Ni gó é igtandò ka Manama sayyan ukit ka mga propeta na igbánnal kandin, su igkagi sikandin ⁷¹ na tabangan ki ikandin ébò makaluwà ki tikud tun ta bállad katò mga usig ta asta tikud tun ta mga manubù na ágkaringasa áknita. ⁷² Igtandò katò Manama na kéduwan din tò mga kamónaan ta, asta ándà din kalingawi tò kasabotan din. ⁷³ Igtandò din tun ta kamónaan ta na si Abraham ⁷⁴ na paluwaán ki ikandin tikud tun ta bállad katò mga usig ta ébò mangadap ki kandin na ándà máddang ta. ⁷⁵ Kakalyag ka Manama na ándà salà ta, asta nángngà tò áglumun ta tun ta saruwan din ka ándà ágtamanán.

⁷⁶ “Na, sikuna na batà ku, tawarán ka na propeta ka Manama na Tuu Mallayat. Muna ka katò Áglangngagán ébò taganaán nu tò mga manubù tingód ka kadunggù katò Áglangngagán. ⁷⁷ Sikuna tò pasóddór tun ta mga sakup din na matábbus dan ukit katò kapasinsiya din katò mga salà dan. ⁷⁸ Tingód katò kédu asta ginawa ka Manama, dumunggù tò papiddán din tikud tun ta langit iring katò kasilat ka álló ébò tábbusán ki ikandin. ⁷⁹ Suméllà sikandin dini áknita na góddò tun ta kangittángngan asta imáddangan katò kamatayan, ébò pakitanán ki ikandin katò gukitan na ágsadun tun ta kasunayan.”

⁸⁰ Na, igdakál si Juan, asta ágkasarigan sikandin. Igóddò sikandin tun ta disyerto sippang katò álló na igpakita sikandin tun ta mga rubbad i Israel.

2

*Tô kapamasusu ki Jesus**Luc 2:1-7; Mat 1:18-25*

¹ Na, dalám katô si Augusto tô emperador tun ta Roma, duwán sugù din na kailangan palistan tô ngadan katô langun manubù na isakup katô gobyerno ka Roma. ² Ni gó tô una kapalista ka ngadan dalám katô si Cirenio tô gobernador tun ta Siria. ³ Purisu igpansadun tô langun manubù tun ta lunsud katô kamónaan dan ébô palistan tô ngadan dan.

⁴ Tô gó tô gunayan na igpanó si Jose tikud tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Judea sippang tun ta lunsud ka Betlehem, su Betlehem tô lunsud na igtikudan katô kamónaan din na si Hari David sayyan. ⁵ Igpíd i Jose tô banà din na si Maria na mabáddás dán ébô palistan tô ngadan dan. ⁶ Na, róggun dutun dan, igdunggù tô álló na mamasusu dán si Maria. ⁷ Igbatà sikandin katô tambang kaké batà din na mama. Igtángngás i Maria tô batà ka óggét, asta igpadággà din tun ta ágkannanan ka mannanap, su ándà lugar para kandan tun ta balé na ágdungguan.

Igpakita tô mga panaligan tun ta mga taradóppón ka karnero

⁸ Na, madani tun ta lunsud ka Betlehem, duwán mga taradóppón ka karnero na igladé ka dukilám igdóppón ka mga karnero dan tun ta sigbáttán tanà. ⁹ Tigkô duwán sábbad panaligan katô Áglangngagán na igpakita kandan. Igséllaan tô mga taradóppón katô séllaán katô Áglangngagán, asta tuu dan gó imáddangan. ¹⁰ Asal igkagi tô panaligan, na mà din, “Yakó ágkamáddangan! Duwán madigár gulitán ku ákniyu na makabággé ka dayó tun ta langun manubù. ¹¹ Ni dukilám ni, tun ta lunsud na igtikudan i Hari David sayyan, ipamasusu tô ákniyu Taratábbus. Sikandin tô Mesiyas na Áglangngagán.* ¹² Ni gó tô kakilalaan ébô kasóddóran yu na bánnal ní igulit ku ákniyu. Kitanán yu tô batà na igtángngás ka óggét, asta igpadággà tun ta ágkannanan ka mga mannanap.”

¹³ Tigkô dád igláltó tô marapung mga panaligan tikud tun ta langit na igduma katô tagnà, asta igdurung dan katô Manama, na mà dan, ¹⁴ “Durungán tô Manama tun datas ta langit. Duwán kasunayan tun ta mga manubù na makadayó ka Manama dini ta banuwa!”

¹⁵ Tô igulì dán tô mga panaligan tun ta langit, igpatóngkóé tô mga taradóppón ka karnero, na mà dan, “Madun ki tun ta Betlehem ébô kitanán ta tô ilumu na igpasóddór katô Áglangngagán áknita.”

¹⁶ Purisu sékót dan igsadun tun ta Betlehem. Igkita dan si Maria asta si Jose, asta igkita dan tô batà na igpadággà tun ta ágkannanan ka mannanap. ¹⁷ Tô igkita dan katô batà, igulit dan tô igkagi katô panaligan kandan tingód katô batà. ¹⁸ Isalábbuan gó tô langun manubù na igdinág katô igulit katô mga taradóppón. ¹⁹ Tô langun katô igdinág asta igkita i Maria igtagù din tun ta pusung din, asta inalayun din ágpanámdámmán. ²⁰ Igulì tô mga taradóppón na ágpabantug asta ágdurung katô Manama tingód katô langun na igdinág asta igkita dan, su bánnal tô igulit katô panaligan kandan.

Ingadanan si Jesus

* **2:11** 2:11 Tállu tô igkagi katô panaligan tingód ki Jesus: sikandin tô Taratábbus, sikandin tô Cristo ó Mesiyas na igsalin ka Manama, asta sikandin tô Áglangngagán na Manama.

21 Tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batâ, igtupuwan sikandin, asta igngadanan ki Jesus, su tô gó tô ngadan na igkagi katô panaligan ki Maria tô ándâ pa sikandin mabáddás.

Igpíd si Jesus tun ta templo

22 Na, igdunggù tô álló na igsadun si Jose asta si Maria tun ta Jerusalem ébô mánnal katô sugù i Moises† tingód ka mantu igpamasusu. Igpíd dan tô batâ ébô bággén tun ta Áglangngagán, 23 su duwán sugù katô Áglangngagán na kailangan bággén tun ta Áglangngagán tô langun ka panganayan mga gabatâ gamama. ‡ 24 Igsadun si Jose asta si Maria tun ta templo ébô góbbón dan tun ta saruwan katô Áglangngagán tô duwa manatad ó duwa salapati na marénták pa, su tô gó tô igsugù katô Áglangngagán tingód ka mantu igpamasusu. §

25 Na, duwán sábbad taga Jerusalem na ángadanan ki Simeon. Nángngà tô áglumun din tun ta saruwan ka Manama, asta ágbánnal sikandin ka Manama. Inalayun sikandin giman katô álló na paluwaán ka Manama tô mga rubbad i Israel. Inalayun sikandin ipánnuan katô Ugis Espiritu. 26 Taganá igpasóddór katô Ugis Espiritu na di pa maté sikandin sippang ka kitanán din tô Mesiyas na papiddán katô Áglangngagán. 27 Na, tô álló tô, igpíd katô Ugis Espiritu si Simeon tun ta templo. Tô igpíd tô ámmà asta tô innà ki Jesus tun ta templo ébô tumanán dan tô sugù ka Manama,* 28 igsipit i Simeon tô batâ, asta igpasalamat sikandin ka Manama, na mà din, 29 “Áglangngagán ku, ituman dán tô igtandô nu kanak. Purisu mému dán ka matéya na duwán kasunayan. 30 Igkita kud tô igpapid nu ébô tumábbus áknami tikud tun ta sala dé. 31 Sikandin tô igtaganá nu tun ta tubang katô langun manubù. 32 Iring sikandin katô sulù, su pakitanán din tô kakalyag nu tun ta langun manubù na ánnà Judio, asta ukít kandin pabantugán ké na mga rubbad i Israel na igsalin nu.”

33 Na, isalábbuan tô ámmà asta tô innà katô igkagi i Simeon tingód katô batâ. 34 Igdasal si Simeon na tabangan dan ka Manama, asta igkagiyan din si Maria, na mà din, “Na, ni batâ nu tô igsalin ka Manama ébô ássan din tô mga rubbad i Israel. Su marapung tô méllé kandin, asta supakan dan katô Manama. Asal marapung tô kadayawan tingód kandin, asta makaluwà dan tikud tun ta supak ka Manama, 35 su ukít kani batâ ni, pasóddórán tô panámdám katô marapung manubù. Agad sikuna, iring na kótángngan tô áknikó pusung.”

36 Tun ta templo, duwán sábbad bayi na ángadanan ki Ana na propeta ka Manama. Si Panuel tô ngadan katô ámmà din na sakup katô grupo i Aser na kamónaan dan. Duwán duma i Ana, asal pittu dád ámmé tô kapadumaé dan, asta ibalu sikandin. Tugál dán sikandin, 37 su kawaluwan áppat (84) dán é idad din. Marag sikandin ágsadun tun ta templo, su álló asta dukilám ágpangadap sikandin katô Manama, ágpuwasa, asta ágdasal. 38 Róggun na igkagi pa si Simeon ki Maria, igpadani si Ana tun kandan, asta igpasalamat sikandin tun ta Manama. Igulit sikandin tingód ki Jesus tun ta langun

† 2:22 2:22 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. ‡ 2:23 2:23

Ahaán tô Exodo 13:2,12. § 2:24 2:24 Ahaán tô Levitico 12:8. * 2:27 2:27 Tingód katô sugù ka Manama, ahaán tô 2:24.

manubù na gangat katô papiddán ka Manama ébô tumábbus katô mga taga Jerusalem.

Iguli dan tun ta Nazaret

³⁹ Na, tô igtuman dán i Jose asta i Maria tô langun sugù katô Áglangngagán tingód ka batà na mantu igpamasusu, iguli dan tun ta lunsud ka Nazaret na sakup ka probinsya ka Galilea. ⁴⁰ Igdakál si Jesus, igmabákkár tô lawa din, asta duwán kapandayan din, su inéduwan tô Manama kandin.

Dutun si Jesus ta templo

⁴¹ Na, kada ámmé, ágsadun tô ámmà asta tô innà i Jesus tun ta Jerusalem ébô mapil dan katô Kalimudan Ka Kalabé.† ⁴² Tô sapulù duwa (12) dán é idad i Jesus, igsadun dan tun ta Jerusalem ébô mapil dan, su tô gó tô ágkémun dan. ⁴³ Tô ipángnga dán tô kalimudan, igtigkané dan iguli tun ta Nazaret. Asal si Jesus igpatanan pa tun ta Jerusalem. Tô ámmà asta tô innà din ándà ikasóddór, ⁴⁴ su kéman dan ka igtákkás sikandin katô mga kadumaan dan tun ta dalan. Igladé dan ka álló igpanó. Tô mapun dán, igpamasak dan si Jesus tun ta mga kaditaan dan asta tun ta duma mga manubù na ágpanó tun ta dalan. ⁴⁵ Tô ikasóddór dan na ándà ikatákkás si Jesus kandan, iglónód dan tun ta Jerusalem ébô pamasakán sikandin. ⁴⁶ Tun ta ikatállu álló, igkita dan si Jesus tun ta templo. Igusad sikandin duma katô mga taratinurù, ágpaminág sikandin, asta ginsà kandan. ⁴⁷ Isalábbuan tô langun na ikadinág kandin tingód katô kapandayan din asta mga taba din.

⁴⁸ Tô igkita tô ámmà asta tô innà din kandin, isalábbuan dan. Iggagi tô innà din, na mà din, “Ánnà nángngà tô iglumu nu áknamí. Igpamasak ké ákníkó su tuu ké itanaan.”

⁴⁹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su igpamasak kó kanak. Nángngà pád na kasóddóran yu na kannunna ta balé katô Ámmà ku.”

⁵⁰ Asal ándà dan kagpátti tô igkagi i Jesus kandan.

⁵¹ Igtákkás si Jesus kandan, iguli dan tun ta Nazaret, asta ágbánnal sikandin kandan. Tô langun katô igdinág asta igkita i Maria igtagù din tun ta pusung din. ⁵² Ágkadugangan pô gó tô kapandayan i Jesus, asta ágpanayun sikandin ágdakál. Ágkadayawan tô Manama asta tô mga manubù tingód kandin.

3

Igulit-ulit si Juan na Tarabunyag

Luc 3:1-20; Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Juan 1:19-28

¹ Na, tun ta ikasapulù lima ámmé na si Tiberio tô emperador tun ta Roma, si Poncio Pilato tô gobernador tun ta Judea, si Herodes tô pangulu tun ta Galilea, tô kataladi din na si Felipe tô pangulu tun ta Iturea asta Trakonite, si Lisaniais tô pangulu tun ta Abilena, ² asta si Anas asta si Caifas tô mga tuu mallayat ka pangulu katô templo. Na, róggun na igóddó si Juan na batà i Zacarias tun ta disyerto, igkagi tô Manama kandin. ³ Na, igsadun si Juan tun ta langun banuwa madani tun ta Wayig ka Jordan. Igulit-ulit sikandin na kailangan rumákkád tô mga manubù asta bunyagan dan ébô pasinsiyaan ka Manama tô mga salà dan. ⁴ Na, mà katô kagi ka Manama tingód ki Juan tun ta libro katô propeta na si Isaias,

† **2:41** 2:41 Ni gó tô kalimudan katô mga Judio na ágkasampáttan dan tingód katô kapaluwà ka Manama katô mga kamónaan dan tikud tun ta kallang kandan tun ta Ehipto.

“Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto, na mà din, ‘Taganá yu tô ukitanan katô Áglangngagán. Tullid yu tô dalan na ukitan din.’⁵ Tambunan tô langun banád, asta pattadán tô langun pabungan. Tullidán tô béngkóg dalan, asta piyaan tô dalan na marapung mga sábbáng asta batun.⁶ Kitanán katô langun tô katábbus ka Manama katô mga manubù.”*

⁷ Na, marapung tô mga manubù na igsadun tun ki Juan ébô pabunyang kandin. Igkagi si Juan kandan, na mà din, “Madat kó iring na mga áppuy! Manan ka pabunyang kó agad ándà kó rákkád? Kéman yu ka di kó supakan ka Manama ka tapuri álló.⁸ Lumu yu tô nángngà tun ta saruwan ka Manama ébô kasóddóran na bánnal igtanan kód asta igsódô kód áglumu ka salà. Yakó ágpánámdám na di kó supakan su sikiyu tô mga rubbad i Abraham. Kagiyan ku sikiyu na agad ni mga batu mému imun ka Manama na mga rubbad i Abraham na bullas ákniyu.⁹ Iring kó na kayu na masig dán pilén, su ágpilén asta ággóbbón tô langun kayu na ándà madigár buuy.”

¹⁰ Iginàsà tô ilimud mga manubù ki Juan, na mà dan, “Ándin tô kailangan lumun dé?”

¹¹ Igtaba si Juan, na mà din, “Atin ka duwán duwa umpak yu, bággé yu tô sábbad tun ta manubù na ándà palang gumpakán. Atin ka duwán ágkakan yu, bággéyi yu tô manubù na ándà palang ágkakan.”

¹² Duwán pagsik mga taralimud ka buwis na igsadun tun ki Juan ébô pabunyang dan kandin. Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, ándin tô kailangan lumun dé?”

¹³ Igtaba si Juan, na mà din, “Yakó ágpamuyú ka buwis na sobra katô sugú ka gobyerno.”

¹⁴ Duwán pagsik mga sundalo na iginsà kandin, na mà dan, “Na, sikami, ándin é kailangan lumun dé?”

Igtaba si Juan, na mà din, “Yakó ágpirit katô manubù ébô bággayan kó ka salapi. Yakó ágdimanda ukit ka bulaló ébô bággayan kó ka salapi. Asal agad ándin é tandan katô gobyerno para ákniyu, kailangan kanángngaan kó.”

¹⁵ Na, tô igdinág tô mga manubù ki Juan, igpanámdám dan na si Juan dán gó tô Mesiyas na gangatan dan.¹⁶ Asal igkagi si Juan, na mà din, “Ágbunyangga ákniyu ka wayig. Asal duwán pa dumunggu na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán kanak. Ánnà a nángngà na tumabang kandin agad lumusutta dád katô sandalyas din. Sikandin tô munyag ákniyu katô Ugis Espiritu asta apuy.¹⁷ Iring sikandin na manubù na ágpalayap ka trigo na igarig din, tipunán din, asta taguán din tun ta lukung. Asal tô uut asta uppis góbbón din tun ta apuy na di ágkapadáng.”

¹⁸ Igulit-ulit i Juan tô Madigár Gulitán tun ta langun manubù, asta igkagiyan din sikandan na kailangan bánnalán dan tô ágtinuruán din.

¹⁹ Na, si Herodes tô pangulu tun ta Galilea. Asal igsapadan i Juan sikandin, su igagó din tô ipag din na si Herodias, asta marapung pa tô madat mga linumuwan din.²⁰ Tun ta katapuriyan, igdugangan pô gó i Herodes tô mga salà din su igpaprison din si Juan.

Igpabunyang si Jesus
Luc 3:21-22; Mat 3:13-17; Mar 1:9-11

* 3:6 3:4-6 Isaias 40:3-5.

²¹ Na, tō ándà pa prisowi si Juan, duwán álló na igbunyag sikandin katò langun manubù, asta igpabunyag pagsik si Jesus. Róggun na igdasal si Jesus, ipókéan tō langit, ²² asta igsunnad tō Ugis Espiritu tun kandin na iring na bónnóng ka salapati. Duwán kagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sikuna tō kanak Batà na ágginawaan ku. Ágkadayawanna gó áknikó.”

Mga kamónaan i Jesus

Luc 3:23-38; Mat 1:1-17

²³ Tō igtigkané si Jesus igtinurù, mga tállu pulù (30) é idad din. Kéman katò langun manubù na batà i Jose si Jesus.† Si Jose tō batà i Heli. ²⁴ Si Heli tō batà i Matat. Si Matat tō batà i Levi. Si Levi tō batà i Melki. Si Melki tō batà i Jana. Si Jana tō batà i Jose. ²⁵ Si Jose tō batà i Matatias. Si Matatias tō batà i Amos. Si Amos tō batà i Nahum. Si Nahum tō batà i Esli. Si Esli tō batà i Nagai. ²⁶ Si Nagai tō batà i Maat. Si Maat tō batà i Matatias. Si Matatias tō batà i Semei. Si Semei tō batà i Jose. Si Jose tō batà i Joda.

²⁷ Si Joda tō batà i Joana. Si Joana tō batà i Resa. Si Resa tō batà i Sorobabel. Si Sorobabel tō batà i Salatiel. Si Salatiel tō batà i Neri. ²⁸ Si Neri tō batà i Melki. Si Melki tō batà i Addi. Si Addi tō batà i Cosam. Si Cosam tō batà i Elmodam. Si Elmodam tō batà i Er. ²⁹ Si Er tō batà i Josue. Si Josue tō batà i Eliezer. Si Eliezer tō batà i Jorim. Si Jorim tō batà i Matat. Si Matat tō batà i Levi.

³⁰ Si Levi tō batà i Simeon. Si Simeon tō batà i Juda. Si Juda tō batà i Jose. Si Jose tō batà i Jonan. Si Jonan tō batà i Eliakim. ³¹ Si Eliakim tō batà i Melea. Si Melea tō batà i Mainan. Si Mainan tō batà i Matata. Si Matata tō batà i Natan. Si Natan tō batà i David. ³² Si David tō batà i Isai. Si Isai tō batà i Obed. Si Obed tō batà i Boos. Si Boos tō batà i Salmon. Si Salmon tō batà i Naason.

³³ Si Naason tō batà i Aminadab. Si Aminadab tō batà i Aram. Si Aram tō batà i Arni. Si Arni tō batà i Esrom. Si Esrom tō batà i Fares. Si Fares tō batà i Juda. ³⁴ Si Juda tō batà i Jacob. Si Jacob tō batà i Isaac. Si Isaac tō batà i Abraham. Si Abraham tō batà i Tare. Si Tare tō batà i Nakor. ³⁵ Si Nakor tō batà i Serug. Si Serug tō batà i Ragau. Si Ragau tō batà i Peleg. Si Peleg tō batà i Eber. Si Eber tō batà i Sala.

³⁶ Si Sala tō batà i Cainan. Si Cainan tō batà i Arfaxad. Si Arfaxad tō batà i Sem. Si Sem tō batà i Noe. Si Noe tō batà i Lamec. ³⁷ Si Lamec tō batà i Metusela. Si Metusela tō batà i Enoc. Si Enoc tō batà i Jared. Si Jared tō batà i Mahalaleel. Si Mahalaleel tō batà i Cainan. ³⁸ Si Cainan tō batà i Enos. Si Enos tō batà i Set. Si Set tō batà i Adan. Si Adan tō batà ka Manama.

4

Katintal ki Jesus

Luc 4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12-13

¹ Na, ipánnuan katò Ugis Espiritu si Jesus, asta igpanó sikandin tikud tun ta Wayig ka Jordan. Igpíd sikandin katò Ugis Espiritu tun ta disyerto ² asta igtintal i Maibuyan dalám ka kappatan (40) álló. Dalám katò mga álló tō, ándà palang igkan i Jesus. Purisu igballus sikandin. ³ Igkagi si Maibuyan, na mà din, “Atin ka sikuna tō Batà ka Manama, imu nu pan ni mga batu.”

⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katò kagi ka Manama, “Ánnà dád ágkannán é ágkailanganán katò kantayan ka manubù.’”*

† **3:23** 3:23 Si Jose tō ámmà-ámmà i Jesus su ánnà sikandin tō bánnal ámmà din (Mateo 1:25). Si Jesus tō Batà ka Manama, su igmabáddás tō innà din si Maria ukit katò Ugis Espiritu na igsunnad tun kandin (Lucas 1:35). * **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3.

⁵ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta mallayat pabungan. Ándà kadugé, igpakita din ki Jesus tô langun lugar dini ta tibuk banuwa. ⁶ Iggagi si Maibuyan, na mà din, “Bággén ku áknikó tô pagpangulu asta tô sélaán kani langun banuwa, su igbággé kanak, asta makabággéya tun ta agad sadan tô salinán ku. ⁷ Atin ka mangadap ka kanak, bággén ku áknikó tô langun kani.”

⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama, “Tô dád Áglangngagán na Manama tô kailangan ágpangadapán yu, asta sikandin dád tô kailangan bánnalán yu.” †

⁹ Na, igpid i Maibuyan si Jesus tun ta Jerusalem, asta igpatindág din tun ta bówwó katô templo. Iggagi si Maibuyan, na mà din, “Na, atin ka sikuna tô Batà ka Manama, tuppas ka tun ta tanà. ¹⁰ Dì ka mamánnu, su mà katô kagi ka Manama,

“Papiddán katô Manama tô mga panaligan din ébô tumómmóng áknikó.”

¹¹ ‘Sakámmán ka katô mga panaligan din ébô dì makadag tô paa nu tun ta mga batu.’ ‡

¹² Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Diya, su mà katô kagi ka Manama, “Yakó ágtintal katô Áglangngagán na Manama yu.” §

¹³ Na, pángnga igtintal i Maibuyan si Jesus ukit ka marapung kapókit, igiwa sikandin, asta igangat ka ássa álló.

Igtigkané si Jesus igtinurù

Luc 4:14-15; Mat 4:12-17; Mar 1:14-15

¹⁴ Na, ipánnuan si Jesus ka katulusan katô Ugis Espiritu, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Galilea. Ándà kadugé, ibantug sikandin tun ta mga kaligadan banuwa. ¹⁵ Igtinurù sikandin tun ta mga simbaan ka Judio, asta ágpabantugán sikandin katô langun manubù.

Ándà tanggapi si Jesus tun ta Nazaret

Luc 4:16-30; Mat 13:53-58; Mar 6:1-6

¹⁶ Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nazaret na igdakállan din. Tô álló ka kapaginawa, igsadun sikandin tun ta simbaan ka Judio, su tô gó é ágkémun din. Igtindág sikandin ébô masa katô kagi ka Manama na igsulat. ¹⁷ Igbággé dan kandin tô igsulat i Isaias na propeta sayyan. Igbákka i Jesus, igkita din ni kagi ni, asta igbasa din, na mà din,

¹⁸ “Ipánnuannad katô Ugis Espiritu katô Áglangngagán, su igsalinna ikandin ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Igpapidda ikandin dini áknuyu ébô mulit-ulitta tun ta mga igpriso na paluwaán dan dán. Igpapidda dini áknuyu ébô mulit-ulitta tun ta mga bólóg na makakita dan dán. Igpapidda ikandin dini áknuyu ébô tabangan ku tô langun manubù na ágkahirapan, ¹⁹ asta pasóddórán ku na igdunggu dán tô álló na pakitanán katô Áglangngagán tô kedu din.”*

²⁰ Na, iglulun i Jesus tô ágbasaan na igbasa din, asta iguli din tun ta opisyales ka simbaan. Igsadun si Jesus ébô tuminurù, asta igsállág tô langun manubù kandin. ²¹ Igtigkané si Jesus igkagi, na mà din, “Ni álló ni, ituman dán tô kagi ka Manama na igbasa ku asta igdinág yu.”

† 4:8 4:8 Deuteronomio 6:13. ‡ 4:11 4:10-11 Salmo 91:11-12. § 4:12 4:12 Deuteronomio 6:16.

* 4:19 4:18-19 Isaias 61:1-2.

²² Igdurung si Jesus katô langun manubù, asta isalábbuan dan katô madigár kagi din, su kéman dan ka batà i Jose si Jesus. ²³ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Kakalyag yu na ulitán kanak tó igkagi tun ta panunggiringan, na, ‘Atin ka doktor ka, bawii nu tó áknikó lawa.’ Kagin yu pád kanak ni, ‘Lumu nu puman dini ta lunsud ta tó kasalábbuan, iring katô iglum nu tun ta lunsud ka Capernaum.’ ²⁴ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Dì ágtanggapán tó propeta tun ta kandin lunsud. ²⁵ Kagin ku ákniyu, na dalám katô igulit si Elias sayyan ka kagi ka Manama, duwán tuu dakál ballus tun ta langun banuwa na igóddóan katô mga kamónaan ta, asta ándà pódani katô Manama dalám ka tállu ámmé ágtángngá. Agad marapung tó mga gabayi balu na ágkahirapan tun ta mga rubbad i Israel, ²⁶ asal ánnà sikandan tó igpasadunan ka Manama ki Elias, su igpasadun din si Elias tun ta Sarepta na sakup ka Sidon ébò tabangan tó sábbad bayi balu na ánnà Judio.† ²⁷ Iring kani tó inému sayyan dalám katô kólít-ólít i Eliseo ka kagi ka Manama. Agad marapung tó mga tétékán‡ tun ta mga rubbad i Israel, asal ánnà sikandan tó inólian, su inólian dád tó ánnà Judio na si Naaman na sakup ka Siria.”§

²⁸ Na, tó mga Judio na ilimud tun ta simbaan, isókó dan katô igkagi i Jesus na ágkéduwan tó Manama katô mga manubù na ánnà Judio. ²⁹ Igtindág dan langun, asta igpéwà dan si Jesus tikud tun ta lunsud dan. Tó lunsud dan tun datas ka pabungan, asta igpid dan si Jesus tun ta pangpang, ébò dabuán dan pád. ³⁰ Asal igukit dád si Jesus tun ta tángngaan katô mga manubù na ilimud, asta igpadiyù sikandin.

Tô manubù na igahuwan ka madat espiritu

Luc 4:31-37; Mar 1:21-28

³¹ Na, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Capernaum na sakup ka probinsya ka Galilea. Tô álló ka kapaginawa, igtinurù sikandin tun ta simbaan ka Judio. ³² Isalábbuan gó tó langun manubù na igpaminág kandin, su duwán katulusan katô katinurù din. ³³ Na, tun ta simbaan dan, duwán sábbad manubù na igahuwan ka madat espiritu. Igullaó sikandin ka mabákkár, na mà din, ³⁴ “Jesus taga Nazaret, ándà labut nu áknamí! Supakan ké ikuna? Isóddóran ku ka sadan ka. Sikuna tó ugis Batà ka Manama.”

³⁵ Asal igsapadan i Jesus tó madat espiritu, na mà din, “Yaka gótép! Luwà ka tikud tun kandin!”

Na, igbuntug katô madat espiritu tó manubù tun ta saruwan dan, asta igluwà tun kandin, asal ándà din pasakiti tó manubù. ³⁶ Na, isalábbuan tó langun manubù, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Makasalábbù tó katinurù din, su ukít katô katulusan din, ágsuguán din tó madat mga espiritu, asta ágluwà dan.”

³⁷ Na, ibantug si Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya.

Inólian tó marapung manubù

Luc 4:38-41; Mat 8:14-17; Mar 1:29-34

³⁸ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igsadun sikandin tun ta balé i Simon na ánggadanan din ki Pedro. Tuu ágkalinturan tó bayi na utang i Pedro, asta igpédu-édu dan na tabangan i Jesus sikandin. ³⁹ Na, igtindág si Jesus madani kandin, asta igsapadan din tó kénit ka lawa katô

† 4:26 4:25-26 Ahaán tó 1 Mga Hari 17:1,8-16; 18:1. ‡ 4:27 4:27a Tétékán, ó sanlahon. § 4:27 4:27b Ahaán tó 2 Mga Hari 5:1-14.

ugang i Pedro. Tigkô dád inólian sikandin. Igánnó sikandin asta igbuwat ka ágkannán kandan.

⁴⁰ Tô igsalláp dán tô álló, igpid katô mga manubù tun ki Jesus tô langun kadumaan dan na duwán ássa-ássa mga bógóok. Igtukid i Jesus igdappánnan tô langun dan, asta inólian dan. ⁴¹ Igpid pagsik tun ki Jesus tô marapung manubù na igahuwan ka madat espiritu. Na, róggun igluwà tò madat mga espiritu, igullaó sikandan, na mà dan, “Sikuna tô Batà ka Manama!”

Asal igsapadan i Jesus sikandan ébô dì dan pakakagi, su isóddóran dan na sikandin tô Mesiyas.

Igulit-ulit si Jesus tun ta Galilea

Luc 4:42-44; Mar 1:35-39

⁴² Na, pagkasimag, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta lugar na ándà manubù. Asal igpamasak tô marapung manubù kandin. Tô igkita dan kandin, igpédu-édu dan na dì pád panó sikandin. ⁴³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Kailangan madunna tun ta ássa mga lunsud ébô mulit-ulitta pagsik kandan katô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama, su tô gó tò gunayan ku na igsadunna nit banuwa.”

⁴⁴ Na, igulit-ulit si Jesus tun ta mga simbaan dan tun ta kaluwagan ka Judea.

5

Igtawar i Jesus tô mga disipulu

Luc 5:1-11; Mat 4:18-22; Mar 1:16-20

¹ Na, duwán sábbad álló, igtindág si Jesus tun ta ligad ka ranó na ángngadanan Genesaret. Igpalligátté tò langun manubù na garurung madani tun ki Jesus, su kakalyag dan na maminág katô kagi ka Manama na ágtinuruán din. ² Duwán duwa barangé na igkita din tun ta ligad ka ranó na igtananan katô mga taraággut ka sáddà, su iguras dan ka pukut. ³ Igsaké si Jesus tun ta barangé i Simon, asta igkagi si Jesus na ássudán i Simon tô barangé ébô kumapó madani tun ta ligad. Igunsad si Jesus tun ta barangé, asta igtinurú sikandin katô mga manubù tun ta baklayanán.

⁴ Pángnga igtinurú si Jesus, igkagiyan din si Simon, na mà din, “Pasadun nu ni barangé nu tun ta tángngaan ka ranó, asta dabù yu tò pukut ébô duwán maggut yu.”

⁵ Asal igtaba si Simon, na mà din, “Áglangngagán, igladé ké ka dukilám igdabù ka pukut, asal ándà palang inaggut dé! Asal su sikuna tô ágsugù kanak, dumabù a ka pukut.”

⁶ Igdabù dan tò pukut, asta ikaggut dan ka marapung mga sáddà. Na, su masig pád mabissé tò pukut dan, ⁷ iginggat dan tô mga kadumaan dan tun ta ássa barangé ébô tumabang kandan. Tô igdunggu dan, igruran dan tô sáddà tun ta duwa barangé. Purisu masig pád malánnád tô duwa barangé. ⁸ Na, tô igkita si Simon Pedro na tuu dakál tò inaggut dan, iglingkóód sikandin tun ta saruwan i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, padiyù ka kanak, su masalà-salà a.”

⁹ Tô gó tò igkagi din su isalábbuan gó sikandin asta tô mga kadumaan din tingód katô tuu marapung mga sáddà na inaggut dan. ¹⁰ Isalábbuan pagsik tô mga kadumaan din tun ta duma barangé na si Santiago asta si Juan na duwa gabatà i Sebedeo. Iggagi si Jesus ki Simon, na mà din, “Yaka ágkamáddangan.

Tikud áknganni, ánnà dán sáddà tô ággután nu, asal mga manubù tô ággután nu.”

¹¹ Tô igpaligad dan tô mga barangé dan, igtananan dan tô langun, asta igtákkás dan ki Jesus.*

Inólian tô tétékán

Luc 5:12-16; Mat 8:1-4; Mar 1:40-45

¹² Róggun na igukit si Jesus tun ta sábbad lunsud, isumaran din tô manubù na ipánnù tô lawa din ka téték. Tô igkita sikandin ki Jesus, igpadani sikandin asta iglangkáb. Igpédu-édu sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kakalyag nu, isóddóran ku na makóli ka kani bógóku.”

¹³ Igdappánnan i Jesus sikandin ka bállad, asta igkagi si Jesus, na mà din, “Malyagga. Kólian kad.”

Tigkô dád inólian sikandin.

¹⁴ Maggát igsapad si Jesus kandin na di mému ulitan din tô agad sadan manubù. Igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun ka tun ta pangulu ka templo, asta pakita nu yan lawa nu. Bággé nu tô manuk na góbbón tun ta saruwan ka Manama, su tô gó tô igsugù i Moises ébô makasóddór tô langun manubù na inólian kad.”

¹⁵ Agad tô gó tô igsugù din, asal tuu pô gó italap tô bantug i Jesus. Purisu tuu pa marapung tô mga manubù na ilimud ébô maminág katô ágtinuruán din, asta ébô kólian tô mga bógóku dan. ¹⁶ Asal si Jesus igsadun tun ta disyerto ébô dumasal.

Inólian tô manubù na di ágriyu é lawa

Luc 5:17-26; Mat 9:1-8; Mar 2:1-12

¹⁷ Na, sábbad álló, róggun igtinurù si Jesus, duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igunsad madani tun kandin. Igtikud dan tun ta marapung mga lunsud tun ta probinsya ka Galilea asta Judea, asta duwán igtikud tun ta lunsud ka Jerusalem. Duwán katulusan i Jesus tikud tun ta Áglangngagán ébô makóli sikandin katô mga ágkabógókan. ¹⁸ Ánda kadugé, igdunggù tô mga manubù na igié ka kadumaan dan na di ágriyu é lawa. Kakalyag dan na mapid dan sikandin tun dalám katô balé ébô padággaán tun ta saruwan i Jesus. ¹⁹ Asal su marapung tô mga manubù na ilimud, ánda gó gukitan dan na pasadun tun dalám. Purisu igpénék dan tun ta pattad atáp katô balé, asta igbóbbówan dan tô atáp. Igtuntun dan tô di ágriyu é lawa apíl tô ágdággaan din tun ta saruwan i Jesus. ²⁰ Tô igkita si Jesus katô kasarig dan kandin, igkagi sikandin, na mà din, “Rarak, igpasinsiyaan dán tô mga salà nu.”

²¹ Asal duwán mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù na igpanámdám, “Ánnà nánggà tô igkagi kani manubù ni. Igpagunawa sikandin katô Manama, su Manama dád tô makapasinsiya ka mga salà.”

²² Asal isóddóran i Jesus tô panámdám dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yakó ágpanámdám iring kanan. ²³ Atin ka matággas tô pagtuman ka kagi tun ta manubù, na, ‘Igpasinsiyaan dán tô mga salà nu,’ matággas pagsik tô

* **5:11** 5:11 Igtákkás dan ki Jesus, ó inému dan na mga disipulu i Jesus.

pagtuman ka kagi, na, “Tindág ka asta panó ka.”²⁴ Na, sakán tô Igpamanubù,† asta pakitanán kud ákniyu na makémuwa makapasinsiya katô masalà-salà‡ mga manubù nit banuwa.”

Purisu igkagi si Jesus tun ta manubù na di ágriyu é lawa, na mà din, “Tindág ka. Pid nu yan ágdággaan nu, asta uli kad.”

²⁵ Na, róggun igsállág tô langun manubù katô manubù na di ágriyu é lawa, tigkò dád igtindág sikandin, igpid din tô ágdággaan din, asta iguli sikandin na ágdurung katô Manama. ²⁶ Isalábbuan gó tô langun manubù, asta igdurung dan tô Manama. Tuu dan isalábbuan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Makasalábbù tô igkita ta ni álló ni.”

Igtawar i Jesus si Levi

Luc 5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17

²⁷ Na, tô igpanó si Jesus, igkita din tô sábbad taralimud ka buwis na ánggadanán ki Levi na igsad tun ta opisina din. Ikgagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

²⁸ Purisu igtindág si Levi, igtananan din tô langun, asta igtákkás ki Jesus.

²⁹ Na, igimu si Levi ka dakál kalimudan tun ta balé din para ki Jesus. Marapung tô mga taralimud ka buwis asta tô duma mga manubù na igkan duma kandan. ³⁰ Duwán mga Pariseo asta taratinurù ka sugù na igóróm-óróm katô mga disipulu i Jesus, asta iginsà, na mà dan, “Manan ka igkan kô duma katô mga taralimud ka buwis asta duma mga manubù na masalà-salà?”

³¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Tô manubù na ándà bógók, di sikandin kailangan bawian ka doktor. Asal tô manubù na ágkabógókan, tô dád gó tô kailangan bawian ka doktor. ³² Igsadunna dini ánnà èbò pamasakán ku tô mga manubù na ágbánnal katô mga sugù ka Manama, asal pamasakán ku tô mga masalà-salà èbò rumákkád dan.”

Tinurù tingód katô kapuwasa

Luc 5:33-35; Mat 9:14-15; Mar 2:18-20

³³ Na, igkagi tô mga manubù ki Jesus, na mà dan, “Marag ágpuwasa asta ágdasal tô mga disipulu i Juan asta tô mga disipulu katô Pariseo. Manan ka marag ágkan asta ginám tô áknikó mga disipulu?”

³⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka duwán kalimudan ka kasal, tô mga kadamaan katô mama na ágkasalán, di dan ágkaranu róggun ka dutun pa tô mama na ágkasalán. ³⁵ Asal duwán álló na dumunggù na kangén tikud tun kandan tô mama na ágkasalán, asta tô gó é álló ka muwasa dan.”§

Tingód katô mantu ágtinuruán i Jesus

Luc 5:36-39; Mat 9:16-17; Mar 2:21-22

³⁶ Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Ándà missé ka mantu óggét èbò tapóngán tun ta tapé umpak, su atin ka tô gó é lumun, kadattan tô mantu óggét, asta di magunawa tô bónnóng katô umpak na tapóngan din.

† **5:24** 5:24a Marapung tô mga pagngadan ki Jesus. Ánggadanán sikandin Batà ka Manama su bánnal sikandin Manama (Lucas 1:35). Ánggadanán sikandin rubbad i David su sikandin é Judio na rubbad i Hari David (Lucas 18:38-39). Ánggadanán sikandin Manama na Igpamanubù, su igpapid katô Manama sikandin èbò ukit kandin kumita tô langun manubù ka ándin tô ágkémun asta malumu ka Manama. Igpamanubù sikandin èbò maté tingód katô mga salà ka langun manubù (Lucas 2:26-32). ‡ **5:24** 5:24b Ágtawarán dan na “masalà-salà mga manubù” su ándà dan tuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judio. § **5:35** 5:35 Muwasa dan su maranu dan.

³⁷ Atin ka dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na igimu tikud tun ta kindal ka kambing, di mému dalámmán tō tapé dán iglanit. Su atin ka tō gó é lumun, máttu tō ágtaguanan, kólaan tō bino, asta kadattan tō ágtaguanan.

³⁸ Kailangan dalámmán tō bino na mantu igimu tun ta ágtaguanan na mantu iglanit.”*

³⁹ Igulit i Jesus tō sábbad panunggiringan, na mà din, “Atin ka inayadan ka manubù tō tapé bino, di sikandin ágkadigárran katō mantu bino, su tuu pa madigár para kandin tō tapé.”

6

Tingód katō álló ka kapaginawa *Luc 6:1-5; Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*

¹ Na, duwán sábbad álló ka kapaginawa ka mga Judio, igukit si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta ligad ka kinamát na igparámmasán ka trigo. Igbagti katō mga disipulu din tō mga kanguy ka trigo, igkusu dan, asta igkan dan.

² Asal duwán mga Pariseo na igkagi ki Jesus, na mà dan, “Manan ka áglumun yu tō di mému lumun dalám katō álló ka kapaginawa?”*

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ilingawan yu basi ka ándin tō igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katō iglumu i David sayyan. Igballus sikandin asta tō mga kadumaan din. ⁴ Igahú si David tun ta balé ka Manama, igkangé asta igkan din tō pan na igbággé tun ta Manama. Duwán pagsik pan na igbággé din tun ta mga kadumaan din. Agad tō dád mga pangulu ka templo tō mému kuman katō pan, asal ándà ikasalà si David.”†

⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán na Igpamanubù tō mému kumagi ka ándin tō nángngà lumun ka mga manubù dalám ka álló ka kapaginawa.”

Inólian tō manubù na igkángkáng é bállad *Luc 6:6-11; Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*

⁶ Na, duwán ássa álló ka kapaginawa na igsadun si Jesus tun ta simbaan ka Judio asta igtinurù. Duwán sábbad manubù dutun na igkángkáng é bállad dadan ta kawatan. ⁷ Duwán mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo dutun na ágpamasak ka dimanda dan tingód ki Jesus. Purisu marag dan igsállág ka dumappán si Jesus katō mga ágkabógókan ébò kólian dalám katō álló ka kapaginawa. ⁸ Asal isóddóran i Jesus ka ándin tō ágpanámdámmán dan, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Tindág ka dini madani kanak.”

Na, igsadun tō manubù tun ki Jesus, asta igtindág madani tun kandin. ⁹ Igkagi si Jesus tun ta mga taratinurù ka sugù asta mga Pariseo, na mà din, “Duwán insà ku ákniyu. Tingód ka mga sugù ka Manama, ándin tō mému lumun ta dalám ka álló ka kapaginawa? Lumun ta tō madigár, ó lumun ta tō madat? Tabangan ta tō manubù, ó matayan ta tō manubù?”

¹⁰ Na, igsállág i Jesus tō langun manubù, asta igkagi sikandin tun ta manubù na igkángkáng é bállad, na mà din, “Káttáng nu yan bállad nu.”

* **5:38** 5:36-38 Tō tapé umpak asta tō tapé ágtaguanan ka bino igpanunggiringan tingód ka taganà ágtinuruán katō mga taratinurù ka sugù i Moises. Tō mantu óggét asta tō mantu bino igpanunggiringan tingód ka mantu ágtinuruán i Jesus. * **6:2** 6:2 Ahaán tō kagi “álló ka kapaginawa” tun ta Lista Katō Mga Kagi. † **6:4** 6:3-4 Ahaán tō 1 Samuel 21:1-6.

Igkátáng din tô ballad din, asta inólian. ¹¹ Asal tuu isókó tô mga Pariseo asta tô mga taratinurú ka sugù. Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tô lumun dan ki Jesus.

Igsalin i Jesus tô sapulú duwa apostoles

Luc 6:12-16; Mat 10:1-4; Mar 3:13-19

¹² Na, tô timpo tô, igtikáddág si Jesus tun ta pabungan ébô dumasal, asta igdasal sikandín dutun igladé ka dukilám. ¹³ Tô sállám dán, iglimud din tô langun disipulu din, asta igsalin din tô sapulú duwa (12) na ánggadanan din na mga apostoles. ¹⁴ Ni gó tô mga ngadan dan. Si Simon na ánggadanan i Jesus ki Pedro, tô kataladi i Simon na si Andres, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago na batà i Alfeo, si Simon na igatu katô gobyerno ka Roma dángngan, ¹⁶ si Judas na batà katô sangé i Santiago, asta tô sangé din si Judas Iscariote na igpammát ki Jesus.

Igtinurú si Jesus tun ta Galilea

Luc 6:17-19; Mat 4:23-25

¹⁷ Na, igtupang si Jesus asta tô mga apostoles, asta igsódô dan tun ta kapattadan. Duwán marapung mga disipulu din, asta marapung tô mga manubù na tikud tun ta langun lunsud na sakup ka probinsya ka Judea, asta tikud tun ta lunsud ka Jerusalem, asta tikud tun ta lunsud ka Tiro asta Sidon na madani tun ta dagat. Ilimud tô langun ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus, asta ébô kólian tô mga bógók dan. ¹⁸ Igsadun tun kandin tô mga manubù na igahuwan ka madat mga espiritu, asta igpaluwà din tô madat mga espiritu tikud tun kandan. ¹⁹ Igággár-ággár tô langun manubù na makawid ki Jesus, su duwán katulusan din na makóli kandan langun.

Igtinurú si Jesus tun ta kapattadan

Luc 6:20-26; Mat 5:1-12

²⁰ Na, igsállág si Jesus tun ta mga disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din,

“Kadayawan kó na mga ágkayù-ayuan, su mangulu tô Manama ákniyu.

²¹ “Kadayawan kó na mga ágpamballusán áknganni, su imássugán kó.

“Kadayawan kó na mga ágsággó áknganni, su ngumisi kó.

²² “Kadayawan kó ka ágkasókówan kó, asta ágpéwaán kó, asta ágbuyas-buyasán kó, asta girrayatan kó katô duma mga manubù tingód katô kapasakup yu kanak na Igpamanubù! ²³ Kailangan tuu kó kadayawan tô álló tô, su dakál tô pulusán na matanggap yu tun ta langit. Sampát yu na igirrayatan pagsik katô mga kamónaan dan tô mga propeta ka Manama sayyan.

²⁴ “Asal makédu-édu kó na mga ágkaduwánnan, su itanggap yud tô ákniyu dayó.

²⁵ “Makédu-édu kó na ibássug áknganni, su dumunggù tô álló na ballusán kó.

“Makédu-édu kó na ángngisi áknganni, su dumunggù tô álló na rumanu asta sumággó kó.

²⁶ “Makédu-édu kó na ágdurungán katô langun manubù, su tô kandan mga kamónaan igdurung pagsik katô mga mà kagi propeta sayyan.”

Tingód ka dakál ginawa

Luc 6:27-36; Mat 5:38-48; 7:12

²⁷ “Asal ni gó tô kagin ku ákniyu na ágpaminág kanak. Ginawayi yu tô mga usig yu, asta lumuwi yu ka madigár tô mga manubù na ágkaringasa ákniyu. ²⁸ Pamuyù yu tô kédu ka Manama para katô mga manubù na ágtulad

ákniyu. Dasali yu tô manubù na girrayat ákniyu. ²⁹ Atin ka sampalán kó tun ta pusángngi yu, pasampal yu pagsik tô ágbaluy. Atin ka duwán ágkangé ka kamisita yu, bággé yu pagsik tô umpak yu kandin. ³⁰ Bággéyi yu tô mamuyù. Atin duwán ágkangé katô mga kaduwánnan yu, yakó yu ágkangayi. ³¹ Agad ándin tô kakalyag yu na lumun katô duma mga manubù ákniyu, tô gó é kailangan lumun yu tun ta duma mga manubù.

³² “Atin ka ginawaan yu dád tô mga manubù na ágginawa ákniyu, di kó madurung, su agad tô mga masalà-salà ágginawa katô mga masalà-salà na ágginawa kandan. ³³ Atin ka lumuwan yu dád ka madigár tô mga manubù na áglumu ka madigár tun ákniyu, di kó madurung, su tô gó tô áglumun katô mga masalà-salà. ³⁴ Atin ka pabállássán yu dád tô mga makabullas, di kó madurung, su agad tô mga masalà-salà ágpabállás tun ta mga masalà-salà na makabullas. ³⁵ Asal ginawayi yu tô mga usig yu, asta lumu yu tô madigár tun kandan. Pabállás kó asta yakó gangat na bullasan, su dakál tô pulusán na matanggap yu, asta makéring kó katô Manama† na Tuu Mallayat, su madigár tô áglumun din agad tun ta mga manubù na madat asta di ágpasalamat. ³⁶ Purisu kailangan médu-édu kó iring katô Ámmà yu na Manama na médu-édu.”

Tinurù tingód ka karuud

Luc 6:37-42; Mat 7:1-5

³⁷ “Yakó ágruud katô mga unawa yu na manubù, asta di kó ruudan ka Manama. Yakó ágkagi na supakan tô mga unawa yu, asta di kó supakan ka Manama. Pasinsiyayi yu tô mga ikasalà ákniyu, asta pasinsiyaan kó ka Manama. ³⁸ Bággé kó, asta bággayan kó ka Manama. Tuu dakál tô bággén din ákniyu, su dasákkán, ipánnuán, asta palimpópón ébô tuu dakál tô matanggap yu. Bággayan kó ka Manama na magunawa ka kabággé yu tun ta mga unawa yu.”

³⁹ Na, igulit pagsik si Jesus kani panunggiringan, na mà din, “Di mému ka magak tô bólóg katô ássa bólóg, su madabù tô duwa dan tun ta madalám bóbbó. ⁴⁰ Ándà estudyante na mallayat pa katô kandin taratinurù. Asal atin ka madigár tô késtudyo din, makéring tô estudyante katô kandin taratinurù.

⁴¹ “Sékót yu ágkitanán tô pássák tun ta mata ka kataladi yu asal ándà yu kasóddóri na duwán pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata. ⁴² Atin ka di yu kitanán tô pássák na iring na batang tun ta ákniyu mata, di kó makatabang mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu. Kéman yu ka ándà salà yu. Kangé yu pa tô pássák na iring na batang tikud tun ta ákniyu mata ébô matayyó dán tô kasállág yu na mangé katô pássák tun ta mata katô kataladi yu.”

Ágkilalan tô kayu ukit katô buuy din

Luc 6:43-45; Mat 7:16-20; 12:33-35

⁴³ “Tô áglumun ka mga manubù iring na buuy ka kayu. Tô madigár kayu di ágbuuy ka madat. Tô madat kayu di ágbuuy ka madigár. ⁴⁴ Atin ka ágkitanán tô buuy ka kayu, kasóddóran ka ándin kayuwi. Ándà buuy ka igera na uduán tikud tun ta sigbát na mayyà. Ándà pagsik buuy ka paras na uduán tikud tun ta sigbát na talayid. ⁴⁵ Iring kanan tô manubù. Atin ka madigár tô tun dalám ka manubù, madigár tô áglumun din. Atin ka madat tô tun dalám ka manubù,

† 6:35 6:35 Makéring kó katô Manama, ó mému kó na mga gabatà ka Manama.

madat tō áglumun din. Atin ka ágkagi tō manubù, ágpasóddórán din tō dalám katō pusung din.”

Tō ágtuman asta tō di ágtuman

Luc 6:46-49; Mat 7:24-27

⁴⁶ “Atin ka di kó ágbánnal katō sugù ku ákniyu, di mému ka kumagi kó na sakán tō Áglangngagán yu. ⁴⁷ Ulitán ku ákniyu tō tingód katō manubù na ágpamani kanak na ágpaminág asta ágtuman kani mga ágkagin ku. ⁴⁸ Iring sikandin katō manubù na igimu ka balé. Igkali sikandin tun ta madalám, asta igpatindág din tō balé tun ta batu. Tō igbahà tō wayig, idungguan tō balé din. Asal ándà kakálláng tō balé, su tuu masarig tō pónsadanán. ⁴⁹ Asal tō manubù na ágpaminág kani mga ágkagin ku asal di ágtuman, iring sikandin katō manubù na igimu ka balé din tun ta bówwó ka tanà na ándà masarig pónsadanán. Tō igbahà tō wayig, tigkò ibantang tō balé, asta idattan langun.”

7

Igsarig tō kapitan ki Jesus

Luc 7:1-10; Mat 8:5-13

¹ Na, pángnga igtinurù si Jesus kani langun tun ta ilimud mga manubù, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Capernaum. ² Duwán sábbad kapitan ka mga sundalo ka gobyerno ka Roma, asta duwán sábbad állang din na ágginawaan din na ibógókan asta masig dán maté. ³ Tō igdinág tō kapitan tingód ki Jesus, igpasadun din tō mga ágtugállán ka Judio tun ki Jesus ébô pédu-édu kandin na madun tun ta balé din asta dappánnan tō állang din ébô kólian. ⁴ Tō igdunggù dan tun ki Jesus, igpédu-édu dan kandin, na mà dan, “Atin mému, tabangì nu tō kapitan, su madigár sikandin manubù, ⁵ su dakál tō ginawa din áknita na mga Judio, asta sikandin tō igpému katō simbaan dé.”*

⁶ Purisu igtákkás si Jesus kandan. Tō masig dan dán dumunggù tun ta balé katō kapitan, duwán mga rarak katō kapitan na igpasadun din tun ki Jesus. Igulit dan ni mga igkagi katō kapitan, na mà dan, “Áglangngagán, pabayà kad kanak. Diya pahu áknikó tun ta balé ku, su tuu mabbabà tō kamanubuan ku ka tandingán áknikó. ⁷ Ándà kaganiyan ku. Purisu ándà a sadun tun áknikó. Mému ka kumagi ka dád na kólian tō állang ku, asta kólian sikandin. ⁸ Sakuppa katō mga manubù na ágsugù kanak, asta duwán mga sundalo na ágsuguán ku. Atin ka duwán sundalo na suguán ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán sundalo na pakangén ku, numunug sikandin kanak. Atin ka duwán palumun ku katō állang ku, lumumu sikandin.”

⁹ Tō igdinág si Jesus katō igkagi ka kapitan na igulit dan, isalábbuan sikandin. Igbariring si Jesus tun ta mga manubù na igtákkás kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Kagin ku ákniyu, agad tun ta mga rubbad i Israel, ándà palang manubù na ikitaan ku na igsarig kanak iring katō kasarig kani ánnà Judio.”

¹⁰ Tō iguli tō mga manubù tun ta balé katō kapitan, igkita dan tō állang na inólian dán.

Iganté i Jesus tō batà mama na inaté

* **7:5** 7:5 Sábbad dád tō templo ka mga Judio tun ta Jerusalem. Asal marapung tō mga simbaan (ánggadanan “sinagoga”) tun ta kaluwagan ka Judea. Tun ta mga simbaan, ágbasa dan ka kagi ka Manama, ágtinurù tō mga ágtugállán, asta ágdasal dan.

¹¹ Na, ándà kadugé, igsadun si Jesus tun ta lunsud ka Nain. Igtákkás pagsik tō mga disipulu din asta tō marapung manubù. ¹² Tō madani dan dán tun ta lunsud, igkita dan tō mga manubù na gié ka inaté ébō lábbángngán dan. Bugtung batà mama tō inaté, asta ándà dán ámmà din. Marapung tō mga manubù na igtákkás tun ta lábbángngan katō batà. ¹³ Tō igkita tō Áglangngagán katō innà katō inaté, inéduwan sikandin, asta igkagi, na mà din, “Yaka ágsággó.”

¹⁴ Igpadani si Jesus, igawidan din tō igpadággan katō inaté, asta igsódō tō mga manubù na igié. Igkagi si Jesus tun ta manubù na inaté, na mà din, “Ánnó ka.”

¹⁵ Igánnó tō batà, asta ikakagi dán sikandin. Igbággé i Jesus tō batà tun ta innà din. ¹⁶ Imáddangan asta isalábbuan tō langun dan, asta igdurung dan tō Manama, na mà dan, “Duwán matulus propeta ka Manama na igdunggu áknita! Igpakita dán tō Manama áknita na mga sakup din!”

¹⁷ Italap tō bantug i Jesus tun ta kaluwagan ka probinsya ka Judea asta tun ta kaligadan.

Si Jesus asta si Juan na Tarabunyag
Luc 7:18-23; Mat 11:2-6

¹⁸ Na, tō mga disipulu i Juan na Tarabunyag igulit kandin tingód katō iglumu i Jesus. ¹⁹ Purisu igtawar i Juan tō duwa disipulu din, asta igpasadun din sikandan tun ta Áglangngagán ébō minsà dan, na, “Sikuna tō bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé?” ²⁰ Tō igdunggu tō mga manubù na igpasadun i Juan tun ki Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Igpasadun ké i Juan dini áknikó ébō minsà ké ka sikuna tō bánnal igpapid ka Manama, ó duwán pa ássa na gangatan dé.”

²¹ Dalám katō álló tō, igdappánnan i Jesus tō marapung mga ágkabógókan ébō kólian, asta igpaluwà din tō madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù na igahuwan. Igdappánnan din tō mga bólóg, asta ikakita dan. ²² Igtaba si Jesus tun ta mga igpapid i Juan, na mà din, “Uli kód, asta uliti yu si Juan tingód katō langun na igkita yu asta igdinág yu kanak. Duwán mga bólóg na ikakita dán. Duwán mga kapig na ikapanó dán. Duwán mga tétékán na inólian dán. Duwán mga bingál na ikadinág dán. Duwán mga inaté manubù na inanté dán. Duwán mga ágkayu-ayuan na igulit-ulitan dán katō Madigár Gulitán. ²³ Uliti yu sikandin na kadayawan tō mga manubù na di ágduwa-duwa tingód kanak.”

Igkagi si Jesus tingód ki Juan na Tarabunyag
Luc 7:24-35; Mat 11:7-19

²⁴ Tō igpanó tō mga manubù na igpapid i Juan, igkagi si Jesus tun ta ilimud mga manubù tingód ki Juan, na mà din, “Na, tō igsadun kó tun ta disyerto, ándà yu pamasaki tō manubù na iring ka banban na ágkállang-kállángngán ka karamag. ²⁵ Ándà yu pamasaki tō manubù na gumpak ka dakál é lagà, su tō mga gumpak ka madigár asta madigár é kóddō, tō gó tō góddō tun ta palasyo ka hari. ²⁶ Asal ni gó tō ágpamasakan yu. Igsadun kó tun ta disyerto ébō kitanán yu tō propeta ka Manama. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa mallayat tō kamanubuan i Juan ka tandingán katō langun propeta ka Manama. ²⁷ Igtuman din ni tandō na igsulat tun ta kagi ka Manama,

“Na, duwán manubù na papiddán ku muna áknikó ébò pataganaán tô langun manubù katô kadunggù nu.” †

²⁸ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô kamanubuan i Juan tuu pa mallayat ka tandingán katô langun manubù. Asal tô manubù na tuu mabbabà tun ta pagpangulu ka Manama, tô gó é tuu pa mallayat ka tandingán ki Juan.”

²⁹ Tô igdinág dan katô igkagi din, tô langun manubù asta tô mga taralimud ka buwis igkagi na nángngà tô iglumu katô Manama, su taganà igpabunyang dan ki Juan. ³⁰ Asal tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, igéllé dan katô kakalyag ka Manama, su ándà dan pabunyang ki Juan.

³¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, ulitán ku ákniyu tô tingód ka mga manubù áknganni. Ni gó tô ágkéringan dan. ³² Iring sikandan na mga gabatà na gunsad tun ta plasa na ágkalingánna asta ágpatawaré dan, na mà dan, ‘Igidup ké ka lantuy ébò sumayó kó, asal ándà kó sayó. Igkanta ké tingód katô kamatayan, asal ándà kó ságóg.’ ³³ Iring kandan tô mga manubù áknganni, su si Juan na Tarabunyang inalayun ágpuwasa, asta dì gó ginám ka bino. Purisu ágkagi kó na igahuwan sikandin ka madat espiritu. ³⁴ Asal sakán na Igpamanubù, ágkanna asta ginámma. Purisu ágkagi kó na áglólóbanna, sunnudda ginám, asta ágrarakán ku tô mga taralimud ka buwis asta tô duma mga manubù na masalà-salà! ³⁵ Asal ukit katô langun na áglumun ka Manama, ágkasóddóran na nángngà tô kapandayan din.”

Igbusbusan katô bayi tô paa i Jesus

³⁶ Duwán sábbad Pariseo na igpakan ki Jesus. Purisu igsadun si Jesus tun ta balé din, asta igkan sikandin. ‡ ³⁷ Na, duwán sábbad bayi na góddò tun ta lunsud, asta ibantug sikandin na masalà-salà. Tô igdinág sikandin na igkan si Jesus tun ta balé katô Pariseo, igpid din tô pamammut na igdalám tun ta katiyà ka alabastro. ³⁸ Igtindág sikandin tun ta táppad katô paa i Jesus. Igsággó sikandin, igpatallù din tô luhà din tun ta paa i Jesus, asta igpunasan din tô paa i Jesus katô ulu din. Marag din gadákkan tô paa i Jesus, asta igbusbusan din katô pamammut.

³⁹ Na, tô Pariseo na igpakan ki Jesus, tô igkita sikandin katô iglumu katô bayi, igpanámdám sikandin, na, “Atin ka bánnal propeta ni manubù ni, kasóddóran din gó na masalà-salà ni bayi na igawid kandin.”

⁴⁰ Igkagi si Jesus tun ta Pariseo, na mà din, “Simon, duwán kagin ku áknikó.”

Igtaba si Simon, na mà din, “Sir, ándin é kagin nu kanak?”

⁴¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán duwa manubù na igbállás ka salapì tun ta tarapabállás. Tô sábbad igbállás ka lima gatus (500) abuk ka salapì. Tô ássa manubù igbállás ka kaliman (50) abuk ka salapì. ⁴² Su ándà ikabullás tô duwa dan katô salapì na igbállássan dan, igpandà katô tarapabállás tô utang katô duwa dan. Na, tun ta duwa dan, sadan tô duwán tuu dakál ginawa tun ta tarapabállás?”

⁴³ Igtaba si Simon, na mà din, “Sikandin basi na tuu dakál tô utang na igpandà.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tô taba nu.”

⁴⁴ Na, igséré si Jesus tun ta bayi, asta igkagi sikandin ki Simon, na mà din, “Sállág nu ni bayi ni. Tô igdunggù a kannun ta balé nu, ándà wayig na igpid

† 7:27 7:27 Malaquias 3:1. ‡ 7:36 7:36 Tô igsadun si Jesus tun ta balé katô Pariseo na igsulat nit Lucas 7:36-50, ánnà magunawa tô ilumu na igsulat tun ta Mateo 26:6-13, Marcos 14:1-9, asta Juan 12:1-8.

nu ébô urasán kani paa ku. Asal ni bayi ni, iglámás din tô paa ku ka luhà din, asta igpunasan din katô ulu din. ⁴⁵ Ándà ka adák kanak. Asal ni bayi ni, ándà sikandin sódô na gadák ka paa ku tikud tun ta igahuwa kani balé nu. ⁴⁶ Ándà ka tagù ka langis ka olibo nit ulu ku. Asal ni bayi ni, igbusbus din nit paa ku tô pamammut na dakál é lagà. ⁴⁷ Purisu kagiyan ku sikuna, igpasinsiyaan dán ka Manama tô salà din agad marapung, su dakál tô ginawa kani bayi. Asal tô manubù na delák tô salà din na igpasinsiyaan ka Manama, delák tô ginawa din tun ta Manama.”

⁴⁸ Ikgagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, “Igpasinsiyaan dán tô mga salà nu.”

⁴⁹ Purisu igpatóngkóé tô mga manubù na igkan дума ki Jesus, na mà dan, “Ánnà nángngà tô igkagi kani manubù ni, su Manama dád tô makapasinsiya ka mga salà.”

⁵⁰ Na, igkagi si Jesus tun ta bayi, na mà din, “Igtábbus kad ukít katô kasarig nu. Uli kad na duwán kasunayan.”

8

Igtákkás tô mga gabayi ki Jesus

¹ Na, ándà kadugé, igpanayun si Jesus, asta igsadunan din tô ássa mga lunsud asta mga banuwa. Igulit-ulit din tô Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama. Igtákkás tô sapulù duwa (12) disipulu din. ² Igtákkás pagsik tô mga gabayi na inólian asta igpaluwaan din ka madat espiritu. Sikandan si María na ánggadan na taga Magdala na igpaluwaan ka pittu madat espiritu, ³ asta si Juana na sawa i Cusa na sábbad opisyales i Herodes, asta si Susana, asta marapung tô ássa mga gabayi. Ni mga gabayi igbággé ka salapí tun ki Jesus asta mga disipulu din ébô duwán magasto dan.

Tô manubù na igsabud ka bánni

Luc 8:4-8; Mat 13:1-9; Mar 4:1-9

⁴ Tô ilimud tô marapung manubù tikud tun ta langun lunsud, igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din, ⁵ “Duwán sábbad manubù na igsadun tun ta kinamát ébô sumabud ka bánni. Tô igsabud sikandin, duwán isabud tun ta dalan, asal igittan ka mga manubù, asta igtuktuk katô mga manuk ta kayun. ⁶ Duwán ássa bánni na isabud tun ta batun tanà. Tô igtubù, ándà kadugé ilanás asta inaté, su ándà man wayig katô tanà. ⁷ Duwán ássa bánni na isabud tun ta tánggaan katô dugin sigbát. Igtubù tô bánni, asal itambunan katô dugin sigbát tô pamula. ⁸ Asal duwán bánni na isabud tun ta malambù tanà. Tô gó tô madigár é tubù na igbuuy ka ginatus-gatus.”

Na, igkagi si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Purisu kailangan maminág kó kanak ébô makagpát kó.”

Ágdantulán katô mga panunggiringan

Luc 8:9-10; Mat 13:10-17; Mar 4:10-12

⁹ Na, iginsà tô mga disipulu i Jesus ka ándin tô kóbadan kani panunggiringan. ¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô igpakitaan ka Manama katô kabánnalan na ándà din pasóddóri dángngan tingód katô pagpangulu din. Asal ukít idad tun ta mga panunggiringan tô katinurù ku katô дума manubù ébô agad sumállág dan, di dan makakita katô kóbadan. Agad maminág dan, di dan makagpát katô kabánnalan.”*

* **8:10** 8:10 Ahaán tô Isaias 6:9.

Kóbadan katô panunggiringan tingód katô bänni na igsabud

Luc 8:11-15; Mat 13:18-23; Mar 4:13-20

¹¹ “Ni gó tô kóbadan katô panunggiringan na igulit ku ákniyu. Tô bänni na igsabud, tô gó é kagi ka Manama. ¹² Tô bänni na isabud tun ta dalan, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama. Na, ágsadunan i Maibuyan ébô agón din tô kagi ka Manama na igdinág dan ébô di dan mánnal, asta di dan matábbus. ¹³ Na, tô bänni na isabud tun ta batun, iring katô mga manubù na ágpaminág ka kagi ka Manama, asta ágtanggap dan na duwán dayó dan. Asal di ágkadugé tô kabánnal dan. Atin ka tintalán dan, ágkandà dán tô kabánnal dan, su iring dan katô pamulanán na ándà tuu ramut. ¹⁴ Na, tô bänni na isabud tun ta tángngaana ka dugin sigbát, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama na igtinurú. Asal di dan makapanayun su talun dan katô sasó dan, kakalyag dan tô kaduwánnan, asta kadayawan kani banuwa. Purisu ándà ágpulusán dan katô kagi ka Manama na igdinág dan. ¹⁵ Na, tô bänni na isabud tun ta malambù tanà, iring katô mga manubù na ágpaminág katô kagi ka Manama, asta ágtaguán dan tun ta pusung dan, su ágkasarigan asta madigár sikandan. Sikandan tô ágtiis ka kahirapan sippang ka duwán ágpulusán dan.”

Sulù na ágsapatán

Luc 8:16-18; Mar 4:21-25

¹⁶ “Na, atin ka ágrákkáttan é sulù, di ágtambunan, asta di taguán tun ta siráb ka katri. Asal ágsapatán ébô kataddawan tô langun manubù na mahu tun ta balé. ¹⁷ Ándà palang gállássán áknganni na di pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà pagsik ágbulunán áknganni na di kasóddóran tun ta tapuri álló.

¹⁸ “Purisu kailangan bánnalán yu tô igdinág yu, su tô manubù na ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é dugangan katô kabánnalan. Asal tô manubù na di ágbánnal katô kabánnalan, tô gó é kangayan katô kabánnalan na igpanámdám din na duwán tun kandin.”

Tô innà asta mga kataladi i Jesus

Luc 8:19-21; Mat 12:46-50; Mar 3:31-35

¹⁹ Na, igdunggú tô innà i Jesus asta tô mga kataladi din, asal ándà dan ikapadani tun kandin su marapung tô mga manubù na ilimud. ²⁰ Duwán igkagi ki Jesus, na mà din, “Tun ta luwà tô innà nu asta tô mga kataladi nu. Kakalyag dan kun na kumita áknikó.”

²¹ Asal igkagi si Jesus tun ta mga manubù, na mà din, “Tô mga manubù na ágpaminág asta ágbánnal katô kagi ka Manama, tô gó tô innà ku asta tô mga kataladi ku.”

Igpasódô i Jesus tô mabákkár karamag asta balud

Luc 8:22-25; Mat 8:23-27; Mar 4:35-41

²² Na, sábbad álló, igsaké si Jesus asta tô mga disipulu din ka barangé, asta igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Tumalipag ki tun dipag ka ranó.”

Purisu igtalipag dan. ²³ Róggun na igtalipag dan, igtudug si Jesus. Ándà kadugé, igdunggú tô mabákkár karamag. Tô barangé idalámman ka wayig, asta masig dán malánnád. ²⁴ Igpadani tô mga disipulu ki Jesus, asta igánnó dan sikandin, na mà dan, “Áglangngagán, Áglangngagán, malánnád kid!”

Igánnó si Jesus, asta igpasódô din tô karamag asta tô magdakál mga balud. Purisu igasódô asta igtónnók. ²⁵ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Délák tô kasarig yu anak.”

Asal imáddangan dan, isalábbuan dan, asta igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Matulus gó kanné sikandin, su agad tó karamag asta tó mga balud ágbánnal kandin.”

Igpaluwà i Jesus tó madat espiritu

Luc 8:26-39; Mat 8:28-34; Mar 5:1-20

²⁶ Na, igdunggù dan madani tun ta Gerasa na tun ta dipag katò probinsya ka Galilea. ²⁷ Tò igpónóg si Jesus, duwán sábbad taga Gerasa na igsumar kandin na igahuwan ka madat espiritu. Idugé sikandin ándà pangómpak, asta di góddó tun ta balé, asal góddó tun ta mga lábbáng. ²⁸ Tò igkita sikandin ki Jesus, igullaó sikandin, iglingkóód tun ta saruwan i Jesus, asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Jesus, Batà ka Manama na Tuu Mallayat, yaka ágsamuk kanak.”

²⁹ Tò gó é igkagi katò madat espiritu, su taganà igsugù si Jesus na lumuwà tó madat espiritu tikud tun ta manubù. Marag gahuwan sikandin ka madat espiritu. Ágbagkássán sikandin ka kadina, gikáttan, asta inalayun ágbantéyan. Asal ágbugtúsán din tó pagbagkás kandin, asta ágpiddán sikandin katò madat espiritu tun ta disyerto. ³⁰ Na, iginsà si Jesus kandin, na mà din, “Sadan é ngadan nu?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Mga mararan.”

Tò gó tó igtaba din su marapung tó madat mga espiritu na igahu kandin.

³¹ Ágpédu-édu tó madat mga espiritu ki Jesus na di dan pád suguán ikandin tun ta siráb ka tanà.†

³² Na, tuu marapung tó mga babuy na ágsukat tun ta karaban ka pabunganán na di madiyù, asta igpédu-édu tó madat mga espiritu ki Jesus na pahun sikandan tun ta mga babuy. Na, ignunug si Jesus. ³³ Purisu igluwà tó madat mga espiritu tikud tun ta manubù, asta igahu dan tun ta mga babuy. Ipaglaguy tó langun babuy tun ta karaban, igtuppas dan tun ta ranó, asta ilánnád.

³⁴ Na, tó igkita tó mga taradóppón katò ilmu, igpalaguy dan, asta igulit dan tun ta lunsud asta tun ta madani mga banuwa. ³⁵ Purisu igsadun tó mga manubù ébò kitanán dan tó ilmu. Igsadun dan tun ki Jesus, asta igkita dan tó manubù na igpaluwaan ka madat mga espiritu. Igunsad sikandin madani tun ta paa i Jesus, igumpak dán, asta madigár dán tó panámdám din. Purisu imáddangan dan. ³⁶ Tó mga manubù na ikakita igulit tingód katò kapaluwà i Jesus ka madat mga espiritu tikud tun ta manubù. ³⁷ Purisu igpédu-édu tó langun taga Gerasa na miwà si Jesus tikud tun ta banuwa dan, su tuu dan imáddangan. Purisu igsaké si Jesus tun ta barangé, asta iguli. ³⁸ Asal tó ándà dan pa panó, tó manubù na igluwaan ka mga madat espiritu igpédu-édu na mákkás pád sikandin ki Jesus. Asal ándà nunug si Jesus, su igkagi sikandin, na mà din, ³⁹ “Uli kad, asta ulit nu tó tingód katò madigár na iglumu ka Manama áknikó.”

Purisu igpanó sikandin, asta igulitan din tó langun manubù tun ta lunsud tingód katò madigár na iglumu i Jesus kandin.

Inólian tó duwa gabayi

Luc 8:40-56; Mat 9:18-26; Mar 5:21-43

† **8:31** 8:31 Tun ta siráb ka tanà tó prisowanan katò madat mga espiritu sippang ka supakan dan.

⁴⁰ Na, tô igdunggu si Jesus tun dipag katô ranó, marapung tô mga manubù na igsumar, su igangat dan kandin. ⁴¹ Na, duwán sábbad pangulu ka simbaan ka Judio na ánggadanán ki Jairo na igpadani tun ki Jesus. Igingkóód sikandin, asta igpédu-édu na madun si Jesus tun ta balé din, ⁴² su masig dán maté tô batà din bayi. Tô gó é bugtung batà din na mga sapulù duwa (12) é idad.

Tô igtákkás si Jesus kandin, marapung tô mga manubù na igpaliggáté na igarurung kandin.

⁴³ Na, duwán sábbad bayi na gagasan ka dipanug dalám ka sapulù duwa (12) dán ámmé, asta ándà palang ikóli kandin. ⁴⁴ Igpadani sikandin tun ta bókkóg i Jesus, asta igawidan din dád tô uppu katô umpak i Jesus. Tigkô dád igsódô tô dipanug din. ⁴⁵ Na, iginsà si Jesus, na mà din, “Sadan é igawid kanak?”

Igpanguntaman tô langun. Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, tuu marapung tô mga manubù na igpaliggáté asta igarurung áknikó!”

⁴⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán igawid kanak, su igriyuwa na duwán katulusan na igluwà tikud dini kanak.”

⁴⁷ Na, tô ikasóddór tô bayi na di mabulun tô iglumu din, igpadani sikandin tun ki Jesus. Igkárkár sikandin tingód katô máddang din, iglingkóód sikandin tun ta saruwan i Jesus, asta igulit din tô gunayan katô pagawid din kandin. Igdinág tô langun manubù na tigkô dád inólian tô bógók din. ⁴⁸ Igkagi si Jesus katô bayi, na mà din, “Inólian kad ukít ka kasarig nu kanak. Uli kad na duwán kasunayan.”

⁴⁹ Róggun na igkagi pa si Jesus tun ta bayi, duwán sábbad manubù na igdunggu tikud tun ta balé i Jairo, asta igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yakad ágpapanayun katô Taratinurù tun ta balé nu, su inaté dán tô batà nu.”

⁵⁰ Asal tô igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi sikandin ki Jairo, na mà din, “Yaka ágkaranu! Bánnal ka dád kanak, asta kólian tô batà nu.”

⁵¹ Tô igdunggu dan tun ta balé i Jairo, ándà duma manubù na igpatákkás i Jesus tun dalám, asal si Pedro dád, si Juan, si Santiago, asta tô ámmà asta tô innà katô batà. ⁵² Ágsággó asta gullaó tô langun manubù, asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágsággó, su ándà kamaté ni batà. Igtudug dád sikandin.”

⁵³ Na, igngisiyan dan si Jesus, su isóddóran dan na inaté dán tô batà. ⁵⁴ Asal igawidan i Jesus tô bállad katô batà, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sumuddù, tindág ka!”

⁵⁵ Na, iglónód tô gimukud din, asta igtindág tô batà. Na, igsugù si Jesus na pakannán tô batà. ⁵⁶ Isalábbuan tô ámmà asta tô innà katô batà. Asal maggát igsapad si Jesus kandan na ándà palang manubù na mému ulitan dan tingód katô ilumu.

9

Igpapanó i Jesus tô sapulù duwa apostoles

Lúc 9:1-6; Mat 10:5-15; Mar 6:7-13

¹ Na, iglimud i Jesus tô sapulù duwa (12) apostoles, igbággayan din sikandan ka katulusan ébô makapaluwà dan ka mga madat espiritu tikud tun ta manubù, asta ébô makóli dan ka mga ágkabógókan. ² Igpapanó dan ikandin ébô mulit-ulit dan tingód ka pagpangulu ka Manama, asta ébô dappánnan dan tô mga ágkabógókan ébô kólian. ³ Igkagi sikandin tun kandan, na mà din, “Yakó ágpíd ka kaduwánnan yu, agad tukád, kabir, ágkakan asta salapí. Yakó ágpíd ka umpak na gilisan. ⁴ Atin ka ágdunggu kó tun ta balé, óddô kó dutun

sippang ka panó kó tun ta ássa lunsud. ⁵ Atin ka dì kó tanggapán katô mga manubù, ka panó kó tikud tun ta lunsud dan, padpad yu tó barukbuk tikud tun ta paa yu ébô kasóddóran dan na duwán sókó ka Manama kandan.”

⁶ Na, igpanó dan asta igsadun dan tun ta mga lunsud. Igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán asta igdappánnan dan tó mga ágkabógókan ébô kólian.

Ágduwa-duwa si Herodes tingód ki Jesus

Luc 9:7-9; Mat 14:1-12; Mar 6:14-29

⁷ Na, si Herodes tó igpangulu tun ta Galilea. Tó igdinág sikandin tingód katô áglumun i Jesus, ágduwa-duwa tó panámdám din, su duwán mga manubù na ágkagi na sikandin si Juan na Tarabunyag na inanté puman. ⁸ Duwán duma mga manubù na ágkagi na sikandin si Elias na inanté puman, asta duwán duma ágkagi na sikandin tó sábbad propeta sayyan na inanté puman. ⁹ Iggkagi si Herodes, na mà din, “Si Juan tó igpatampáddan ku ka alig. Purisu sadan ni manubù ni na igdinág ku?”

Na, kakalyag i Herodes na kumita sikandin ki Jesus.

Igpakan i Jesus tó sobra lima mararan manubù

Luc 9:10-17; Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Juan 6:1-14

¹⁰ Na, tó iguli tó mga apostoles tun ki Jesus, igulit dan kandin tingód katô langun iglumu dan. Igpatakkás i Jesus sikandan, igtananan dan tó duma mga manubù, asta igsadun dan tun ta lunsud na ánggadan Betsaida. ¹¹ Asal tó ikasóddór tó langun manubù ka ánda é igsadunan i Jesus, igtalundug dan kandin. Igtanggap si Jesus kandan, asta igulit sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama. Igdappánnan din tó langun ágkabógókan, asta inólian dan.

¹² Tó mapun dán, igpadani tó sapulú duwa (12) disipulu tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Papanó nu tó langun manubù tun ta mga lunsud asta tun ta kaligadan dan ébô duwán kadággaan dan, asta ébô málli dan ka makan, su ándà mga manubù na góddô kannun.”

¹³ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu é mággé ka makan dan.”

Iggkagi sikandan, na mà dan, “Asal lima dád abuk ni pan ta, asta duwa dád abuk ni sáddà ta.* Panó ké ébô málli ka pan para katô langun?”

¹⁴ Mga lima mararan (5,000) tó mga gamama na ilimud.† Iggkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Pónsad yu tó mga manubù na tagkaliman tó sábbad grupo.”

¹⁵ Igbánnal tó mga disipulu din, asta igpónsad dan tó langun. ¹⁶ Iggkangé i Jesus tó lima abuk pan asta tó duwa abuk sáddà. Iglangngag sikandin tun ta langit, asta igpasalamat tun ta Manama. Igtáppik-táppik din tó pan asta tó sáddà, asta igbággé din tun ta mga disipulu din ébô taladán dan tun ta mga manubù na ilimud. ¹⁷ Ikakan tó langun manubù, asta ibássug dan. Iglimud katô mga disipulu din tó pan asta sáddà na isamà, asta duwán sapulú duwa (12) magdakál basket na ipánnù.

Iggkagi si Pedro na si Jesus tó Mesiyas

Luc 9:18-22; Mat 16:13-21; Mar 8:27-29

* **9:13** 9:13 Malumpipi tó pan katô mga Judio, magimpuruk, asta mga sábbad dangó é kadakállan. Iggágang basi tó sáddà. † **9:14** 9:14 Ikakan pagsik tó mga gabayi asta tó mga gabatà, asal ándà dan iyapi.

¹⁸ Na, sábbad álló, igdasal si Jesus na sábbad din dád, asta madani tun kandin tô mga disipulu din. Iginàs si Jesus kandan, na mà din, “Ándin tô ágkagin ka mga manubù tingód kanak? Sadanna kun?”

¹⁹ Igtaba sikandan, na mà dan, “Duwán mga manubù na ágkagi na sikuna si Juan na Tarabunyang. Duwán ássa mga manubù na ágkagi na sikuna si Elias. Duwán ássa na ágkagi na sikuna tô sábbad propeta ka Manama sayyan na inanté puman.”

²⁰ Iginàs si Jesus, na mà din, “Asal ándin é ákniyu panámdám tingód kanak? Sadanna?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Sikuna tô Mesiyas na igpapid ka Manama dini áknami.”

²¹ Asal maggát igsapad si Jesus na kailangan di dan mulit kani tun ta duma mga manubù. ²² Igkagi si Jesus, na mà din, “Pahirapanna na Igpamanubù, asta élléyanna katò mga ágtugállán ka Judio, mallayat ka mga pangulu ka templo, asta mga taratinurù ka sugù. Matayanna, asta mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

Tô manubù na mákkás ki Jesus

Luc 9:23-27; Mat 16:24-28; Mar 8:34-9:1

²³ Na, igkagi si Jesus tun ta langun na igpaminág kandin, na mà din, “Tô manubù na mákkás kanak, kailangan dian din tô kakalyag ka pusung din, tumiis sikandin ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin, † na mákkás kanak. ²⁴ Tô manubù na áglággád katò kantayan din, kandaan sikandin katò kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tô manubù tingód katò katákkás din kanak, matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán. ²⁵ Atin ka makatigatun tô manubù kani tibuk banuwa, asal kandaan sikandin katò kantayan, ándà palang pulusán din. ²⁶ Atin ka ágkayyaan tô manubù tingód kanak asta tingód katò igtinurù ku, kayyaanna tingód kandin tun ta álló ka lumónódda na Igpamanubù na duwán séllaán ku, asta séllaán katò Ámmà ku asta mga panaligan din. ²⁷ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán dini ákniyu na di maté sippang ka kumita dan katò pagpangulu ka Manama.”§

Ipalin tô bónnóng i Jesus

Luc 9:28-36; Mat 17:1-8; Mar 9:2-8

²⁸ Na, pángnga ka mga walu álló tikud tun ta igkagi i Jesus ni langun, igpatákkás din si Pedro, si Juan, asta si Santiago. Igtikáddág dan tun ta pabungan ébò dumasal sikandin. ²⁹ Róggun na igdasal si Jesus, ipalin tô bónnóng din, asta igséllà ka kapputian tô umpak din. ³⁰ Tigkò dád duwán duwa manubù na igtóngkò ki Jesus, na si Moises asta si Elias ³¹ na duwán séllaán dan. Igpátóngkóé tô tállu dan tingód ka kamatayan i Jesus na matuman kandin tun ta Jerusalem. ³² Na, ináknákan si Pedro asta tô duwa kadumaan din. Tô igánnó dan, igkita dan tô séllaán i Jesus asta tô duwa manubù na igtindág madani tun kandin. ³³ Róggun na igpanó si Moises asta si Elias, igkagi si Pedro ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, madigár su dini

† **9:23** 9:23 Kailangan tumiis sikandin ka kahirapan tukid ka álló agad matayan sikandin, ó kailangan tumiang sikandin ka krus tukid ka álló. § **9:27** 9:27 Ituman ni tô igkita si Pedro, si Santiago asta si Juan katò kapalín katò bónnóng i Jesus tun ta pabungan (Lucas 9:28-36). Tô bónnóng i Jesus na ikitaan dan iring katò bónnóng din ka mangulu sikandin tun ta tapuri álló.

ké. Mimu ké dini ka tállu rákkó, sábbad para áknikó, sábbad para ki Moises, asta sábbad para ki Elias.”

Agad tô gó é igkagi i Pedro, asal ándà din kagpátti tô igkagi din. ³⁴ Róggun na igkagi si Pedro, igdunggù tô sagulapun na ikatambun kandan. Tô isidalungan dan katô sagulapun, imáddangan dan. ³⁵ Igdinág dan tô kagi ka Manama tikud tun ta sagulapun, na mà din, “Ni gó ni kanak Batà na igsalin ku. Paminág yu sikandin!”

³⁶ Na, pángnga igkagi tô Manama, igkita dan si Jesus na sábbad din dád. Tô timpo tô, ándà igulitan dan tingód katô igkita dan.

Tô batà mama na igahuwan ka madat espiritu

Luc 9:37-43; Mat 17:14-18; Mar 9:14-27

³⁷ Na, pagkasimag, tô igtupang si Jesus asta tô tállu disipulu din tikud tun ta pabungan, isumaran dan ka marapung manubù. ³⁸ Na, duwán sábbad manubù na igtawar ki Jesus, na mà din, “Sir, kéduwi nu ni batà ku, su sikandin tô bugtung batà ku. ³⁹ Marag sikandin gahuwan ka madat espiritu, gullaó sikandin, ágtuyù-tuyù sippang ka ágburà tô babbà din asta girrayatan sikandin. Mahirap paluwaán tô madat espiritu tikud tun kandin. ⁴⁰ Igpédu-éduwa katô mga disipulu nu na paluwaán dan tô madat espiritu na íghu kandin, asal ándà dan ikému.”

⁴¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikiyu mga manubù áknganni, di kó ágsarig kanak, asta madat tô panámdám yu. Di dán madugé na dumuma a ákniyu, asal kailangan tumiissa pa. Na, pid nu dini tô batà nu.”

⁴² Róggun na igsadun tô batà tun ki Jesus, igpabuntug katô madat espiritu tô batà, asta igpatuyù-tuyù sikandin. Asal igsapadan i Jesus tô madat espiritu. Purisu inólian tô batà, asta igpid i Jesus tun ta ámmà din. ⁴³ Tuu isalábbuan tô langun manubù tingód katô katulusan ka Manama.

Igkagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 9:43-45; Mat 17:22-23; Mar 9:30-32

Róggun na isalábbuan tô langun manubù tingód katô mga iglumu i Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din, ⁴⁴ “Kailangan paminággán yu ni kagin ku ákniyu. Matuman ni dumunggù kanak na Igpamanubù. Kailangan bággénna tun ta bállad katô duma mga manubù.”

⁴⁵ Asal ándà gó kagpátti katô mga disipulu din tô kóbadan katô igkagi din, su ándà pasóddóri kandan ébô di dan kagpáttan. Ándà dan insà kandin tingód katô igkagi din, su ágkamáddangan dan.

Sadan tô tuu mallayat?

Luc 9:46-48; Mat 18:1-5; Mar 9:33-37

⁴⁶ Na, igpapulé tô mga disipulu i Jesus tingód ka sadan tun kandan tô tuu mallayat é kamanubuan. ⁴⁷ Asal isóddóran i Jesus tô ágpamámdámmán dan. Purisu igtawar din tô sábbad batà, asta igpatindág din madani tun kandin.

⁴⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágtanggap kó kani sábbad batà tingód ka kapasakup yu kanak, iring na ágtanggapánna ikiyu. Tô manubù na ágtanggap kanak, ágtanggapán din tô igpapid kanak, su tun ta langun yu, tô manubù na tuu mabbabà é kamanubuan, sikandin tô tuu mallayat.”

Mga kadumaan yu tô mga manubù na ánnà usig yu

Luc 9:49-50; Mar 9:38-40

⁴⁹ Na, igkagi si Juan, na mà din, “Áglangngagán, duwán sábbad manubù na igkita dé na igpaluwà ka madat mga espiritu ukit ka kagamit din katò ngadan nu. Asal igsapadan dé sikandin su ànnà kadumaan ta.”

⁵⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó àgsapad kandin, su kadumaan yu tô mga manubù na ànnà usig yu.”

Igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Galilea

⁵¹ Na, tô masig dán dumunggù tô àlló na muli si Jesus tun ta langit, igplano sikandin na madun tun ta Jerusalem. ⁵² Duwán mga manubù na igpóna i Jesus. Igpanó dan, asta igsadun dan tun ta sábbad lunsud na sakup ka Samaria ébô tumaganà dan katò balé na áddingan din. ⁵³ Ànnà Judio tô mga manubù na góddó dutun. Purisu àndà dan tanggapi si Jesus, su isóddóran dan na madun sikandin tun ta Jerusalem. ⁵⁴ Tô ikasóddór si Santiago asta si Juan na di dan tanggapán katò mga taga Samaria, igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, kakalyag nu na padabuan dé ka apuy tikud tun ta langit ébô mapánnas dan?”*

⁵⁵ Asal igséré si Jesus, asta igsapadan din sikandan. ⁵⁶ Na, igpanayun dan tun ta ássa lunsud.

Tô mákkás ki Jesus

Luc 9:57-62; Mat 8:19-22

⁵⁷ Róggun na ágpanó dan, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Mákkása áknikó agad ànda ka madun.”

⁵⁸ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô mga mannanap ka kabánnássan, duwán pa góddóan dan, asta tô mga manuk ka kayun, duwán pa gapunanan dan. Asal sakán na Igpamanubù, àndà palang góddóan ku na ágkadággan.”

⁵⁹ Igkagi si Jesus tun ta ássa manubù, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

Asal igtaba sikandin, na mà din, “Áglangngagán, mákkása áknikó, asal póli a pa ébô lábbángngán ku tô ámmà ku.”

⁶⁰ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Tô mga manubù na àndà kantayan na àndà ágtamanán, tô gó é lumábbáng katò mga kadumaan dan na inaté.† Asal sikuna na duwán kantayan na àndà ágtamanán, kailangan mulit-ulit ka tingód katò pagpangulu ka Manama.”

⁶¹ Duwán ássa manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, mákkása áknikó. Asal muli a pa ébô pasóddóran ku tô pamilya ku.”

⁶² Igkagi si Jesus, na mà din, “Yaka giring katò manubù na ágdaru na inalayun àgséré, su tô manubù na ágduwa-duwa na mákkás kanak, di sikandin masakup tun ta pagpangulu ka Manama.”

10

Igpóna i Jesus tô kapittuwan duwa

¹ Na, igsalin katò Áglangngagán tô kapittuwan duwa (72) manubù, asta igpóna din sikandan na tagduwa-duwa ébô madun dan tun ta langun lunsud asta mga lugar na sadunan din. ² Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Dakál tô ágkátun, asal tagsábbadé dád tô tarakátun. Purisu dasal kó tun ta Áglangngagán na tigatun ka kinamát ébô papid sikandin ka duma mga tarakátun. ³ Na,

* **9:54** 9:54 Iring katò ilumu i Elias sayyan na igsulat tun ta 2 Mga Hari 1:10-12. † **9:60** 9:60 Tô kóbadan, tô mga manubù na mánnal ki Jesus, di mému ka mabaring dan su tuu pa ágkailanganán tô katuman dan katò kakalyag ka Manama.

panó kó. Banté kó katô madat mga manubù, su iring kó na mga karnero na ágbanganan katô mannanap ka kabánnástan na ánggadanan lobo. ⁴Yakó ágpíd ka salapí, kabir, asta sandalyas. Yakó ágtóngkô-tóngkô katô mga manubù na ágkitanán yu tun ta dalan ébô di kó ágkabaríng. ⁵Atin ka ágdunggù kó tun ta balé, una yu kagiyi, na mà yu, ‘Mólà pa ka duwán kasunayan yu!’ ⁶Atin ka masuné tó tigbalé, bággayan sikandin ka Manama ka kasunayan. Asal atin ka ánnà masuné tó tigbalé, pamuyù yu tun ta Manama na angén din tó kasunayan na bággén yu pád tun kandin. ⁷Agad ándin tó pakannán dan ákniyu, tó dád gó é kannán yu asta inámmán yu, su tó manubù na áglumu kailangan tandanan. Yakó galin-alin tun ta duma balé, asal óddô kó tun ta sábbad dád balé. ⁸Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta ágtanggapán kó ikandan, agad ándin tó pakannán dan ákniyu, tó dád gó é kannán yu. ⁹Dappáni yu ka bállad tó mga ágkabógókan ébô kólian. Kagiya yu sikandan, na, ‘Masig dán mangulu tó Manama ákniyu.’ ¹⁰Atin ka ágdunggù kó tun ta lunsud asta di kó ikandan tanggapán, panó kó tun ta dalan, asta kagiya yu tó mga tigbalé, na mà yu, ¹¹‘Agad tó barukbuk nit banuwa yu na igdákkát kannun ta paa dé padpadán dé ébô kasóddóran yu na duwán sókó ka Manama ákniyu. Pénagpáttán dé sikiyu na masig dán mangulu tó Manama.’ ¹²Kagiyan ku sikiyu na supakan ka Manama tó mga taga Sodoma tun ta tapuri álló tingód kató salá dan, asal tuu pa madat tó supak ka Manama kató mga manubù tun ta lunsud na di tumanggap ákniyu.”

Tô mga manubù na ándà rákkád

Luc 10:13-16; Mat 11:20-24

¹³“Makédu-édu kó na mga taga Corasin! asta makédu-édu kó na mga taga Betsaida! su ándà kó rákkád. Atin ka igimu tó kasalábbuan tun ta mga taga Tiro asta mga taga Sidon sayyan iring katô mga kasalábbuan na igimu ku dini ákniyu, igumpak dan pád kató óggét na gimun sako, asta itgagù dan pád ka abu tun ta ulu dan ébô pakitanán dan na igrákkád dan dán. ¹⁴Tun ta álló ka rumuud tó Manama, agad supakan din tó mga taga Tiro asta tó mga taga Sidon, asal tuu pa madat tó supak din ákniyu. ¹⁵Sikiyu mga taga Capernaum, kéman yu ka pabantugán kó sippang tun ta langit, asal dabuán kó baling tun ta góddóan ka mga inaté.”*

¹⁶Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tó manubù na maminág ákniyu, ukít kani ágpaminággánna ikandin. Tó manubù na méllé ákniyu, méllé kanak. Tó manubù na méllé kanak, méllé kató igpapíd kanak.”

Igulí tó kapittuwan duwa

¹⁷Na, tó igulí tó kapittuwan duwa (72) na igpóna i Jesus, idayawan dan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Áglanggagán, agad tó madat mga espiritu ignunug áknami ukít ka kagamit dé kató ngadan nul!”

¹⁸Igkagi si Jesus, na mà din, “Bánnal, su igkita ku si Maibuyan na iring na kirám na idabù tikud tun ta langit.† ¹⁹Yakó yu ágkalingawi ni. Igpapíd ku sikiyu ébô manalu kó ka katulusan kató usig ka Manama. Agad makagit kó ka áppuy asta mananipit, asal ándà palang makadadat ákniyu. ²⁰Na,

* **10:15** 10:15 Hades tó ngadan kató góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Ahaán tó Igpakita 20:11-15. † **10:18** 10:18 Tó katulusan kató Manama tuu pa mabákkár ka tandingán kató katulusan i Maibuyan, su tó Manama, igpewá din si Maibuyan tikud tun ta langit. Duwán katulusan na igbággé i Jesus tun ta kapittuwan duwa. Purisu igpaluwá dan tó madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù.

agad ikapanalu kó ka madat mga espiritu, ánnà ni tô kadayawan yu. Asal kailangan kadayawan kó su igsulat dán tô ngadan yu tun ta langit.”[†]

Idayawan si Jesus

Luc 10:21-24; Mat 11:25-27; 13:16-17

²¹ Na, tô oras tô, dakál tô dayó na igbággé katô Ugis Espiritu ki Jesus, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà na Áglangngagán katô langun tun ta langit asta dini ta banuwa, ágpasalamatta áknikó, su ándà nu pasóddóri ni kabánnalan tun ta mga manubù na kéman dan ka mapandé asta dakál é isóddóran, asal igpasóddór nud ni kabánnalan tun ta mga manubù na mabbabà é kamanubuan. Durungán ku sikuna, Ámmà, su tikud tun ta madigár kakalyag nu.”

²² Ikgagi si Jesus, na mà din, “Igsarig katô Ámmà ku tô langun dini kanak. Tô Ámmà ku dád tô ikasóddór kanak, su sakán tô Batà din. Sakán dád tô ikasóddór katô Ámmà ku, asta tô langun manubù na ágsalinán ku ébô makasóddór tingód katô Ámmà ku.”

²³ Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din na ándà ássa manubù, na mà din, “Ágkadayawan kó su ikakita kód katô kabánnalan! ²⁴ Kagiyan ku sikiyu na tô marapung mga propeta ka Manama asta tô mga hari sayyan, agad malyag dan na kumita katô igkita yu, asal ándà dan ikakita. Agad malyag dan na maminág katô igdinág yu, asal ándà dan ikadinág.”

Panunggiringan tingód katô sábbad taga Samaria

²⁵ Na, igtindág tô sábbad taratinurù katô mga sugù. Kakalyag din na kuminnam minsà ki Jesus. Purisu iginsà sikandin, na mà din, “Sir, ándin tô kailangan lumun ku ébô makatangappa ka kantayan na ándà ágtamanán?”

²⁶ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Ándin tô igsulat tun ta mga sugù ka Manama? Ándin tô igbasa nu?”

²⁷ Igtaba tô manubù, na mà din,

“ ‘Ginawayi yu tô Áglangngagán na Manama yu tikud tun ta tibuk pusung yu, tikud tun ta tibuk kantayan yu, tikud tun ta tibuk panámdám yu, asta tikud tun ta tibuk bákkár yu. Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.’ ”[§]

²⁸ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Nángngà tô igtaba nu. Lumu nu yan ébô makatanggap ka katô kantayan na ándà ágtamanán.”

²⁹ Asal kakalyag katô manubù na pasóddóran din na nángngà tô áglumun din tun ta saruwan ka Manama. Purisu iginsà sikandin, na mà din, “Sadan tô unawa ku?”

³⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad Judio na igpanó tikud tun ta Jerusalem, asta igsadun tun ta Jerico. Na, isabban sikandin ka mga tulisan. Igadolán dan, igpakuy dan, asta igtananan dan sikandin na ágkamaté-maté dán.

³¹ Na, igdunggù tô sábbad pangulu ka templo ka Judio. Asal tô igkita din tô manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy. ³² Na, igdunggù pagsik tô sábbad Judio na sakup ka grupo i Levi. Asal tô igkita din tô manubù na inamù, iglili sikandin tun ta ágbaluy. ³³ Na, duwán sábbad taga Samaria na igdunggù tun ta Judio na inamù. Tô igkita sikandin katô inamù, inéduwan sikandin.

[†] **10:20** 10:20 Tingód katô libro na igsulatan katô mga ngadan, ahaán tô Igpakita 3:5. **§** **10:27** 10:27 Deuteronomio 6:5; Levítico 19:18.

³⁴ Igpadianyan din, igbawian din tô amù katô Judio ka langis ka olibo asta bino, asta igbagkássan din. Igpasaké din tô Judio tun ta asno din, asta igpid din tun ta balé na ágdungguanan, asta igdóppónan din. ³⁵ Pagkasimag, igbággé din tô duwa abuk salapi tun ta tigatun katô balé, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Dóppóni nu sikandin. Atin ka duwán kulang, bayadan ku ka lumónódda.’

³⁶ “Na, ándin tô panámdám nu? Tun ta tállu manubù na igkita katô isabban ka mga tulisan, sadan tun kandan tô igpakita na unawa din?”

³⁷ Igtaba tô taratinurù, na mà din, “Tô taga Samaria na inéduwan asta igtabang kandin.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu kailangan tô gó pagsik tô lumun nu.”

Igádding si Jesus tun ki Marta asta ki Maria

³⁸ Na, tô igpanó dan, igukit dan tun ta sábbad lunsud. Duwán sábbad bayi na ánggadanan ki Marta na igpadding ki Jesus tun ta balé din. ³⁹ Duwán adi din na si Maria na igusad madani tun ta paa katô Áglangngagán ébô maminág katô ágtinuruán i Jesus. ⁴⁰ Asal si Marta, ágkasasó tô panámdám din tingód katô marapung mga áglumun din. Purisu igpadani si Marta tun ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, sábbad ku dád tô góméng, su di ágtabang ni adi ku. Atin ka duwán kédu nu kanak, kagiya nu sikandin ébô tumabang kanak.”

⁴¹ Asal igtaba tô Áglangngagán, na mà din, “Marta, Marta, tuu ka ágkatanaan tingód katô mga áglumun nu. ⁴² Sábbad dád tô ágkailanganán. Tô gó tô madigár na igsalin i Maria, asta di ni makangé tikud tun kandin.”

11

Tingód ka kadasal

Luc 11:1-13; Mat 6:9-13; 7:7-11

¹ Na, sábbad álló na igdasal si Jesus tun ta sábbad lugar. Pángnga katô kadasal din, duwán sábbad disipulu din na igkagi, “Áglangngagán, tinurui ké ágdasal iring katô igtinurù i Juan na Tarabunyag katô mga disipulu din.”

² Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring kani é kadasal nu. ‘Ámmà, mólà pa ka pangadapán ka katô langun manubù. Mólà pa ka mangulu ka tun ta langun manubù. ³ Bággéyi ké ka ágkannán dé álló-álló. ⁴ Pasinsiyayi ké na ikasalà áknikó, su ágpasinsiyaan dé tô langun manubù na ikasalà áknami. Yaka ágpókit áknami tun ta pagkinnam.’ ”

⁵ Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Atin ka madun ka tun ta balé katô rarak nu, agad tánggà ka dukilám, ébô mállás ka tállu abuk pan, kumagi ka kandin, na, ⁶ ‘Duwán rarak ku na mantu igdunggù, asta ándà pakannán ku kandin.’ ⁷ Tumaba tô tun dalám, na mà din, ‘Yaka ágsamak kanak. Igsagpángngan dán tô sállat, asta ágdággà ad asta ni mga gabatà ku. Diyad makannó ébô mággé áknikó.’ ⁸ Na, kumagiya ákniyu, agad di pád sikandin mánnó ébô tumabang katô rarak din, ka di sumungkù tô manubù na mamuyù, kailangan mánnó sikandin ébô bággén tô agad ándin é ágpamuyuán din.

⁹ Purisu kumagiya ákniyu, pamuyù kó inalayun tun ta Manama, asta bággayan kó ikandin. Pamasak kó inalayun tun kandin, asta kitanán yu. Tákták kó inalayun tun ta sállat, asta pókéan kó ikandin. ¹⁰ Makatanggap tô langun manubù na ágpamuyù. Makakita tô langun manubù na ágpamasak. Pókéan tô langun manubù na ágtákták. ¹¹ Sikiyu na mga ámmà, atin ka mamuyù tô batà yu ka sáddà, ánnà áppuy tô bággén yu kandin. ¹² Atin ka mamuyù tô batà

yu ka tállug, ánnà mananipit tō bággen yu kandin. ¹³ Na, sikiyu, agad duwán madat mga áglumun yu, asal inalayun madigár tō mga ágbággén yu tun ta mga gabatà yu. Na, tō Ámmà yu na Manama tun ta langit tuu pa mággé katō Ugis Espiritu tun ta langun manubù na ágpamuyù kandin!”

Si Jesus asta si Maibuyan

Luc 11:14-23; Mat 12:22-30; Mar 3:20-27

¹⁴ Na, duwán madat espiritu na igpaluwà i Jesus tikud tun ta sábbad manubù na inómmó, ikakagi tō manubù, asta isalábbuan tō langun manubù.

¹⁵ Asal duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Ágpaluwà sikandin katō madat mga espiritu ukit katō pangulu ka madat mga espiritu na si Belsebul.”*

¹⁶ Duwán ássa mga manubù na igpamuyù ki Jesus na pakitanán din kandan tō kasalábbuan tikud tun ta langit ébò kasóddóran dan na sikandin tō bánnal igpapid ka Manama. ¹⁷ Asal isóddóran i Jesus na madat tō panámdám dan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka ágpamatayé tō mga sakup ka sábbad pangulu, di madugé mandà tō pagpangulu din. Atin ka ágpamatayé tō sábbad pamilya, di madugé padiyaé dan. ¹⁸ Purisu atin ka ágpaluwà si Maibuyan katō mga sakup din, mandà tō pagpangulu din, su imun din na usig tō mga sakup din. Ágkagi kó na ágpaluwà a katō madat mga espiritu su igsugù a i Belsebul. ¹⁹ Atin ka ágsawén yu ni kapaluwà ku katō madat mga espiritu su ágpanámdám kó na igsugù a i Belsebul, ágsawén yu tō ákniyu mga disipulu, su ágpaluwà dan pagsik ka madat mga espiritu. Purisu sikandan tō ágpasóddór na ánnà nángngà tō kasawé yu kanak. ²⁰ Atin ka ágpaluwà a katō madat mga espiritu ukit katō katulusan ka Manama, igdunggu dán gó dini ákniyu tō pagpangulu ka Manama.

²¹ “Atin ka ágtómóng tō mabákkár manubù katō balé din asta duwán laniban din, di magó tō kaduwánnan din. ²² Asal atin ka dumunggu tō ássa manubù na tuu pa mabákkár ka tandingán kandin, tō gó tō sumulung asta makapanalu katō tigbalé, makagó katō langun laniban na ágsarigan din, asta tumalad-talad katō inagó din.

²³ “Tō langun manubù na di ágtákkás kanak, tō gó é gusig kanak, asta tō langun manubù na di áglimud ka mga manubù dini kanak, tō gó é ágpéwà ka mga manubù tikud dini kanak.”

Tō kalónód katō madat espiritu

Luc 11:24-26; Mat 12:43-45

²⁴ “Na, atin ka duwán madat espiritu na paluwaán tun ta manubù, ágpanó-panó tō madat espiritu tun ta disyerto ébò mamasak sikandin ka madigár óddóan din. Atin ka ándà kitanán din, kumagi sikandin, na mà din, ‘Lumónódda tun ta manubù na taganà igahuwan ku.’ ²⁵ Purisu lumónód tō madat espiritu tun kandin, asta kitanán din na madigár dán tō manubù na taganà ñin igahuwan, iring na malinis asta matémmós balé. ²⁶ Purisu kangén katō madat espiritu tō ássa pittu madat espiritu na tuu pa madat ka tandingán kandin. Madun dan langun tun ta manubù, asta mahu dan tun kandin. Purisu tuu pa madat tō dungguán kani manubù ni.”

Tō bánnal dayó

* 11:15 Si Belsebul tō ássa ngadan i Maibuyan.

²⁷ Na, róggun ágtinurù si Jesus, duwán sábbad bayi na igtawar kandin, na mà din, “Duwán dayó katò innà nu na igpamasusu asta igpasusu áknikó!”

²⁸ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Asal duwán dayó katò langun manubù na ágpaminág asta ágtuman katò kagi ka Manama!”

Tô mga malyag kumita katò kasalábbuan

Luc 11:29-32; Mat 12:38-42

²⁹ Tô marapung dán tô mga manubù na ilimud tun ki Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Madat tô kakalyag katò mga manubù áknganni, su kakalyag dan na pakitanán ku tô kasalábbuan kandan. Asal sábbad dád tô kasalábbuan na pakitanán ka Manama kandan na iring katò iglumu din ki Jonas sayyan.

³⁰ Ukit katò ilmu ki Jonas,[†] ikasóddór tô mga taga Ninibe na Manama tô igpapid kandin. Iring pagsik kani, ukit katò malumu kanak, kasóddóran katò mga manubù áknganni na Manama tô igpapid kanak na Igpamanubù.

³¹ “Tun ta álló ka rumuud tô Manama, tumindág tô rayna na igpangulu tun ta Siba sayyan, asta kumagi sikandin na kailangan supakan kó su ándà kó paminág kanak. Agad madiyù tô góddóan katò rayna, asal igsadun sikandin tun ki Solomon ébô maminág dád katò kapandayan na ágtinuruán i Solomon. Na, duwán dán igdunggu ñni ákniyu na tuu pa mallayat tô kamanubuan ñin ka tandingán ki Solomon. ³² Tun ta álló ka rumuud tô Manama, tumindág tô mga taga Ninibe, asta kumagi dan na kailangan supakan kó su ándà kó rákkád ka mga salá yu. Su tô igdinág tô mga taga Ninibe katò igulit-ulit i Jonas, igrákkád dan. Na, duwán dán igdunggu ñni ákniyu na tuu pa mallayat tô kamanubuan ñin ka tandingán ki Jonas.”

Kailangan duwán kappawaan yu

Luc 11:33-36; Mat 5:15; 6:22-23

³³ “Atin ka ágrákkáttan é sulù, ñi gállássán, asta ñi ágtambunan, asal ágsapatán ébô kataddawan tô langun manubù na mahu tun ta balé. ³⁴ Sulù ka lawa tô mata. Purisu atin ka mappawà tô kasállág nu, kappawaan tô tibuk lawa nu. Asal ka mangittáng tô kasállág nu, kangittángngan tô tibuk lawa nu. ³⁵ Purisu banté ka ébô ñi kumangittáng tô sulù tun ta lawa nu. ³⁶ Atin ka kappawaan tô tibuk lawa nu, asta ándà palang kangittángngan, mappawà dán tô langun, iring na sulù na ágséllà tun áknikó.”

Tô mga Pariseo asta taratinurù ka sugù

Luc 11:37-54; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40

³⁷ Na, pángnga igtinurù si Jesus, duwán sábbad sakup ka mga Pariseo na igpakan kandin. Purisu igahu si Jesus tun ta balé katò Pariseo, asta igkan dan. ³⁸ Isalábbuan tô Pariseo, su ñi giring si Jesus katò ágkémun ka mga Judio tingód ka kadamù ka ñi pa kuman. ³⁹ Asal igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Sikiyu mga Pariseo, iring kó na mga baso asta mga linipung na igurasan dád tô tun ta luwà, asal maripà tô tun dalám, su tuu madat tô áglumun yu, asta tagawán kó. ⁴⁰ Ánnà nángngà tô panámdám yu! Ánnà dád tô tun ta luwà katò lawa yu tô igimu ka Manama, asal igimu ñin pagsik tô tun dalám. ⁴¹ Kailangan tikud tun ta kédu yu tô kabággé yu tun ta manubù na ágkahirapan, asta ukit katò kédu yu, madigár tô langun áglumun yu.

⁴² “Asal makédu-édu kó na mga Pariseo! su agad ágbággén yu tun ta Manama tô ikasapulù katò langun ka pamulanán yu agad mga anag, asal

[†] 11:30 11:30 Ahaán Ni Libro Tingód Ki Jonas ébô kasóddóran tô tingód katò inému kandin.

ándà yu bánnali tô tuu ágkailanganán, tingód katô nángngà lumun yu tun ta mga unawa yu, asta ándà yu ginawayi tô Manama. Nángngà tô kabággé yu katô ikasapulù, asal yakó ágsódô katô mga ágkailanganán na nángngà lumun yu.

⁴³ “Makédu-édu kó na mga Pariseo! su malyag kó munsad tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio, asta malyag kó respetowan katô duma mga manubù tun ta plasa. ⁴⁴ Makédu-édu kó! su iring kó na mga lábbáng na ággittan katô mga manubù na gukit su dì ágkakilalaan.”

⁴⁵ Duwán sábbad taratinurù ka sugù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, ukit ka igkagi nu katô mga Pariseo, igbuyas ké pagsik ikuna.”

⁴⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Makédu-édu kó pagsik na mga taratinurù ka sugù! su iring kó katô manubù na ágpirit ka duma manubù na tumiang katô tuu mabággat asta mahirap ágpiddán, asal dì kó gó gawid katô piniddan ébô tumabang kandan.† ⁴⁷ Makédu-édu kó! su gimun yu tô mga pantyun para katô mga propeta na igmatayan katô ákniyu kamónaan. ⁴⁸ Ukit ka kému yu katô mga pantyun dan, ágpasóddórán yu na ágnunug kó katô iglumu katô kamónaan yu. Kamónaan yu tô igmaté katô mga propeta, asta sikiyu tô gimu katô mga pantyun dan. ⁴⁹ Purisu igkagi tô Manama ukit katô kapandayan din, na mà din, ‘Papiddán ku tô mga propeta asta tô mga apostoles tun kandan. Asal duwán matayan dan asta duwán irrayatan dan.’

⁵⁰ Purisu supakan ka Manama tô mga manubù áknganni tingód ka kamatayan katô mga propeta din, tikud tun ta katigkanayan ka banuwa sippang áknganni, ⁵¹ tikud katô kamaté ki Abel sippang katô kamaté ki Zacarias na igmatayan yu tun ta tángngaan katô ággóbbówanan ka mga mannanap asta katô templo. Paminág yu ni kagin ku ákniyu na mga manubù áknganni. Supakan kó katô Manama tingód katô kamatayan dan.

⁵² “Makédu-édu kó na mga taratinurù ka sugù! su iring kó na manubù na igállás ka susi ka balé ébô ándà manubù na makahu, su agad sikiyu, ándà kó ahu, asta igbalabagan yu tô mga manubù na mahu pád.”§

⁵³ Na, róggun igpanó si Jesus tikud tun ta balé, tô mga Pariseo asta tô mga taratinurù ka sugù, igirrayat dan kandin asta maggát dan igággut-ággut kandin, ⁵⁴ su ábgangan dan ka ándin tô ágpangkagin din ébô duwán dimanda dan.

12

Yakó giring katô mga Pariseo

Luc 12:1-3; Mat 10:26-27

¹ Na, dálám ka igtinurù si Jesus, mga mararan tô mga manubù na ilimud sippang ka igpagitté dan. Una igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Banté kó katô pagpatubù ka pan katô mga Pariseo.* Kéman dan ka nángngà tô áglumun dan tun ta saruwan ka Manama. ² Ándà palang gállássán áknganni na dì pakitanán tun ta tapuri álló. Ándà ágbulunán áknganni na dì pasóddórán tun ta tapuri álló. ³ Purisu agad ándin tô igkagi yu ka dukilám,

† **11:46** 11:46 Inalayun dan ágdugangan tô sugù ka Manama na tuu mahirap ágtumanán katô mga manubù, asal di dan ágtabang kandan ébô makatuman dan katô mga sugù. § **11:52** 11:52 Igbalabagan dan tô mga manubù ébô di dan makagpát tingód katô kapókit ka katábbus. Ándà ikagpát tô taratinurù tingód katô katábbus, asta igbalabagan dan tô mga manubù na duwán kakalyag na makagpát pád.

* **12:1** 12:1 Ágkátin tô madat ágkémun katô mga Pariseo iring katô kakátin ka pagpatubù ka pan.

tô gó é paminággán ka álló. Agad ándin tô igtinurù yu na sikiyu dád, tô gó é ullaón tun ta langun manubù.”

*Tô nángngà kamáddangan
Luc 12:4-7; Mat 10:28-31*

⁴ “Mga rarak ku, kagiyan ku sikiyu, yakó ágkamáddangan katô mga manubù na makamaté katô lawa yu, asta ándà dán ássa na malumu dan ákniyu. ⁵ Asal kagiyan ku sikiyu, kamáddangi yu baling tô Manama, su pángnga matayan din tô mga manubù, duwán katulusan din ébô sumugù kandan tun ta ágsupakanan. Kagiyan ku sikiyu, kamáddangi yu tô Manama!

⁶ “Agad déláak é lagà katô lima manuk ta kayun na ágbállin yu, asal ándà palang manuk ta kayun na ágkalingawan katô Manama. ⁷ Agad tô silag katô ulu yu inéyap dán ka Manama. Purisu yakó ágkamáddangan, su tô lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô marapung mga manuk ta kayun.”

*Tô kumagi na igpasakup asta tô mulun
Luc 12:8-12; Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20*

⁸ “Na, kagiyan ku sikiyu na tô manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na igpasakup sikandin kanak na Igpamanubù, kumagiya pagsik tun ta saruwan katô mga panaligan ka Manama na sikandin tô sakup ku.

⁹ Asal tô manubù na mulun kanak tun ta duma mga manubù, bulunán ku sikandin tun ta saruwan katô mga panaligan ka Manama.

¹⁰ “Tô manubù na ágkagi ka madat tingód kanak na Igpamanubù, atin ka rumákkád sikandin, mému kapasinsiyaan ka Manama. Asal tô manubù na ágkagi ka madat tingód katô Ugis Espiritu, di gó sikandin kapasinsiyaan.

¹¹ “Atin ka ruudan kó katô mga pangulu ka simbaan ka Judio asta mga opisyales ka gobyerno tingód katô katákkás yu kanak, yakó ágkatanaan tingód katô taba yu asta katô kagin yu kandan, ¹² su tô álló tô, tinuruan kó katô Ugis Espiritu ka ándin tô kailangan kagin yu kandan.”

Panunggiringan tingód katô ágkaduwánnan

¹³ Na, tun ta mga manubù na ilimud, duwán sábbad manubù na igkagi ki Jesus, na mà din, “Sir, kagiya ni tô kaké ku ébô bággén din kanak tô katángngà katô kaduwánnan na igtananan katô ámmà dé na inaté.”

¹⁴ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà a huwes na tumángngà katô ákniyu kaduwánnan.”

¹⁵ Igkagi si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Banté kó. Yakó ágkasabuan, su agad dakál ó déláak tô kaduwánnan ka manubù, tô bánnal kantayan din ánnà ukit katô kaduwánnan.”

¹⁶ Na, igulit si Jesus ka panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad ágkaduwánnan na ikakátu ka tuu dakál. ¹⁷ Igpanámdám sikandin, ‘Ánnà nángngà tô ágtaguanan ku katô kináttuwan. Pamánnun ku? ¹⁸ Na, ni gó tô lumun ku. Gábbaán ku tô tapé mga ágtaguanan asta imun ku tô mantu mga ágtaguanan na tuu pa dakál, asta tô gó é taguan ku katô langun ka kináttuwan ku asta kaduwánnan ku. ¹⁹ Tô gó makakagiya na tô kaduwánnan ku nángngà dán para katô pira ámmé. Diya lumumu, asal kumanna dád, minámma dád, asta inalayunna gó kadayawan.’ ²⁰ Asal igkagi tô Manama kandin, na mà din, ‘Kulang tô panámdám nu! Ni dukilám ni maté kad. Agad dakál tô kaduwánnan na ilimud nu, asal tananan nu tô langun.’ ²¹ Tô gó tô dungguán katô manubù na áglimud katô kaduwánnan, asal ándà panámdám din tingód ka Manama.”

Sarig kó katô Manama
Luc 12:22-31; Mat 6:25-34

²² Igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Purisu kagiyan ku sikiyu, yakó ágkatanaan tingód katô kantayan yu ka ándin tó kannán yu. Yakó ágkatanaan tingód katô lawa yu ka ándin tó umpakán yu. ²³ Su tuu pa ágkailanganán tó kantayan ta ka tandingán katô ágkannán, asta tuu pa ágkailanganán tó lawa ta ka tandingán katô gumpakán. ²⁴ Sállág yu tó mga uwak. Di dan ágpamula. Di dan ágkátu. Ánda ágtaguanan dan ka ágkakan. Asal inalayun ágbággayan ka Manama ka ágkakan. Purisu yakó ágkatanaan, su tó lagà yu tuu pa dakál ka tandingán katô langun manuk ta kayun! ²⁵ Agad katanaan kó, asal di kasugpatan tó kantayan yu agad délák ukit katô tana yu. ²⁶ Purisu atin ka di kó makému sumugpat katô ákniyu kantayan ukit katô tana yu, yakó ágkatanaan tingód ka mga дума pa. ²⁷ Panámdám yu tó mga bulak ka kabánnássan na inalayun ágtubù. Di áglumu, asta di gabál. Asal kagiyan ku sikiyu na agad madigár ágsállággán tó mga umpak i Hari Solomon sayyan, asal tuu pa madigár ágsállággán tó mga bulak ka kabánnássan. ²⁸ Délák tó kasarig yu ka Manama. Igimu din na madigár ágsállággán tó mga bulak ka kabánnássan na di madugé góbbón. Purisu kasóddóran yu na bággayan kó ka Manama ka gumpakán yu! ²⁹ Purisu yakó ágkatanaan tingód katô kapamasak yu ka ágkannán yu asta ginámmán yu. Yakó ágkatanaan. ³⁰ Tó langun manubù na di ágbánnal ka Manama, inalayun dan ágpamasakán ni. Isóddóran katô Ámmà yu na Manama tó mga ágkailanganán yu. ³¹ Pamasak yu baling tó pagpangulu ka Manama, asta bággayan kó pagsik ikandin katô mga ágkailanganán yu.”

Kaduwánnan tun ta langit
Luc 12:32-34; Mat 6:19-21

³² “Yakó ágkamáddangan. Agad délák kó dád, igsalin kó katô Ámmà yu na Manama ébò sakupán kó tun ta pagpangulu din. ³³ Barigya yu tó kaduwánnan yu, asta bággé yu tó salapi tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka tó gó é lumun yu, duwán pulusán yu tun ta langit na di kumarungu asta di mandà, su di makahu tó takón, asta ánda makadadat. ³⁴ Agad ánda é limudan yu katô kaduwánnan, dutun pagsik tó pusung yu.”

Kailangan makataganà kó

³⁵⁻³⁶ “Agad ándin tó dumunggù, kailangan makataganà kó. Iringi yu tó mga állang na ágtaganà ka kadunggù katô amo dan tikud tun ta kalimudan ka kasal. Agad dukilám dán, inalayun dan ágparágrág ka sulù, asta gumpak dan ébò ka dumunggù asta tumákták tó amo dan, sékót dan pókéan tó sállat. ³⁷ Atin ka makataganà dan, asta di dan tumudug ka dumunggù tó amo dan, tuu dan kadayawan. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Mullas tó amo katô umpak din, pónsádán din tó mga állang din tun ta ágkannanan, asta buwatan din sikandan ka ágkannán. ³⁸ Atin ka dumunggù tó amo dan agad tángngà ka dukilám, agad masig dán ágkasállám, ka makataganà dan katô kadunggù din, tuu ágkadayawan tó mga állang din!

³⁹ “Panámdám yu ni. Atin ka kasóddóran katô tigatun ka balé ka kadángngan dumunggù tó takón, di katakawan tó balé din. ⁴⁰ Kailangan tumaganà kó gó, su dumunggù a na Igpamanubù katô oras na ánda yu panámdámmi.”

Tô állang na ágkasarigan
Luc 12:41-48; Mat 24:45-51

41 Iginás si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, sadan tô igkagiyan nu kani panunggiringan? Sikami dád, ó tô langun manubù?”

42 Igtaba tô Áglangngagán, na mà din, “Tô állang na ágkasarigan asta katig, tô gó é imun katô amo din na taradóppón ka langun ka duma mga állang tun ta balé din ébô mággé kandan ka ágkannán kada álló. 43 Atin ka inalayun ágtuman tô állang katô sugù katô amo din, kadayawan sikandin ka dumunggù tô amo din. 44 Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka tô gó é áglumun katô állang, imun sikandin na taradóppón ka langun tun ta balé katô amo din. 45 Asal atin ka ágpanámdám tô madat állang na madugé pa tô kadunggù katô amo din, asta áglagpásán din tô duma mga állang na gamama asta gabayi, asta inalayun sikandin ágan, ginám, asta ágkalasing, 46 dumunggù tô amo din katô álló na ándà din panámdámmi asta tô oras na ándà din kasóddóri. Purisu supakan sikandin katô amo din, asta paduman katô mga manubù na di ágkasarigan.

47 “Tô állang na ikasóddór katô kakalyag katô amo din, asal ándà ikataganà asta ándà tuman ka kakalyag katô amo din, tuu lagpásán sikandin. 48 Asal tô állang na ándà ikasóddór katô kakalyag katô amo din, ka duwán inému din na madat, lagpásán sikandin, asal di tuu.

“Tô manubù na bággayan ka dakál, dakál pagsik tô kailangan sulián din. Tô manubù na sannaan ka dakál, dakál pagsik tô gimanan na matanggap tikud tun kandin.”

Ágpósigé tô mga manubù tingód ki Cristo
Luc 12:49-53; Mat 10:34-36

49 “Igsadunna dini ta banuwa ébô piddán ku tô apuy, asta mólà pa pád ka igrágrág dán!† 50 Duwán kahirapan na dumunggù kanak, asta diya gó makatónnók sippang ka matuman ni!‡ 51 Yakó ágpanámdám na igsadunna dini ta banuwa ébô duwán kasunayan ka manubù. Kagiyan ku sikiyu na ágpósigé tô mga manubù tingód kanak, 52 su tikud áknganni, di ágpasábbadé tô mga manubù na góddô tun ta sábbad balé. Atin ka duwán lima, tállu tô musig katô duwa, asta duwa tô musig katô tállu. 53 Agad tô mga ámmà, mga innà, asta mga gabatà dan, di dan ágpasábbadé. Agad tô utang asta tô ikóddô, di dan ágpasábbadé tingód kanak.”

Rákkád kó dalám ka duwán pa álló
Luc 12:54-59; Mat 16:2-3; 5:25-26

54 Ikgagi pagsik si Jesus tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tô mangittáng sagulapun tun ta sallápan, kasóddóran yu na mudan, asta ágkatuman. 55 Atin ka duwán karamag na habagat, kasóddóran yu na sumánnang, asta ágkatuman. 56 Kéman yu ka nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama! Agad ágkakilalaan yu tô gahaanan nit banuwa asta tun ta langit, asal ándà yu kagpátti tô mga ágkalumu áknganni.

57 “Ándà kó kanné ikasóddór ka ándin tô nángngà áglumun yu. 58 Atin ka duwán manubù na dumimanda ákniyu, sékót kó pólié róggun na tun kó pa ta dalan, agó piddán kó tun ta huwes, asta bággén kó tun ta bállad ka polis

† 12:49 12:49 Tô apuy igpanunggiringan ka supak. ‡ 12:50 12:50 Tô kahirapan na dumunggù igpanunggiringan katô kamatayan i Jesus tun ta krus.

ébô prison kó. ⁵⁹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka prison kó, di kó makaluwà sippang ka bayadan yu tó kadakállan katô kadattan na ilumu yu.”

13

Rákkád kó katô mga salà yu

¹ Na, tó álló tó, duwán mga manubù na igulit ki Jesus tingód katô mga taga Galilea na igpamatayan i Pilato dalám ka kagóbbó dan ka mga mannanap tun ta saruwan ka Manama. ² Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Kéman yu ka inaté dan su tó mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Galilea. ³ Kagiyan ku sikiyu na atin ka di kó rumákkád katô mga salà yu, maté kó langun pagsik iring kandan. ⁴ Tó sapulù walú (18) manubù na ibantangan katô turi tun ta Siloe, ipánnas dan inaté. Kéman yu ka inaté dan su tó mga salà dan tuu pa madat ka tandingán katô mga kadumaan dan na taga Jerusalem. ⁵ Kagiyan ku sikiyu na atin ka di kó rumákkád katô mga salà yu, maté kó langun pagsik iring kandan.”

Panunggiringan tingód ka kayu igera

⁶ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán kayu igera tun ta kinamát din. Igsadun sikandin tun ta kinamát ébô mamasak ka buuy katô kayu, asal ándà palang igkita din. ⁷ Purisu igkagi sikandin tun ta taradóppón katô kinamát, na mà din, ‘Na, tállu ámmé dán, maragga ágsadun dini ébô mamasakka ka buuy kani kayu ni, asal ándà palang igkita ku. Pilé nu ni kayu ébô duwán pa pulúsán ku kani tanà.’ ⁸ Asal igtaba tó taradóppón, na mà din, ‘Sir, pabayá nu ka sábbad pa ámmé, su kaliyan ku tó tanà, asta abunowan ku pa. ⁹ Madigár pád ka muuy nit sumui ámmé. Asal ka di muuy, mému ka papilén nu.’ ”

Itullid tó bókkóg katô bayi ka álló ka kapaginawa

¹⁰ Na, tó álló ka kapaginawa, igtinurù si Jesus tun ta sábbad simbaan ka Judio. ¹¹ Duwán sábbad bayi na igbungkug* ka madat espiritu dalám ka sapulù walú (18) dán ámmé, asta di ágkatullid tó bókkóg din. ¹² Tó igkita si Jesus katô bayi, igtawar i Jesus sikandin asta igkagiyan, na mà din, “Matullid dán ni bókkóg nu.”

¹³ Na, igdappánnan i Jesus tó bayi, tigkô dád igmatullid tó bókkóg din, asta igdurung din tó Manama. ¹⁴ Asal isókó tó pangulu ka simbaan su dalám katô álló ka kapaginawa igdappánnan i Jesus tó bayi ébô kumatullid. Purisu igkagi tó pangulu ka simbaan tun ta langun manubù, na mà din, “Kada linggo, duwán ánnám álló na mému lumumu tó mga manubù, asta tó gó é álló na mému madun dini tó mga manubù ébô kólian dan. Asal ni álló ni, di mému, su álló ka kapaginawa.”

¹⁵ Igtaba tó Áglangngagán kandin, na mà din, “Kéman yu ka nángngà tó áglumun yu tun ta saruwan ka Manama! Agad dalám katô álló ka kapaginawa, galinán yu langun tó baka yu asta tó kudà yu, asta ágpiddán yu tun ta wayig ébô makénám. ¹⁶ Purisu mému ka tabangan ni bayi ni na sábbad rubbad i Abraham na igbungkug i Maibuyan dalám ka sapulù walú (18) dán ámmé. Kailangan tabangan sikandin agad dalám katô álló ka kapaginawa.”

¹⁷ Inayyaan tó langun usig i Jesus ukit katô igkagi din. Asal idayawan tó duma mga manubù, su marapung tó mga kasalábbuan na iglumu i Jesus.

* 13:11 13:11 Igbungkug, ó ibákkut.

Panunggiringan tingód katô tuu délák lisu

Luc 13:18-19; Mat 13:31-32; Mar 4:30-32

¹⁸ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama ukit kani panunggiringan. ¹⁹ Tô pagpangulu ka Manama iring na lisu ka mustasa na igpamula ka manubù tun ta kinamát din. Igtubù tô lisu, asta inému iring na kayu, asta igسالagan katô mga manuk ta kayun.”

Panunggiringan tingód katô pagpatubù ka pan

Luc 13:20-21; Mat 13:33

²⁰ Iggkagi pagsik si Jesus, na mà din, “Mulittad ákniyu tingód ka pagpangulu ka Manama. ²¹ Tô pagpangulu ka Manama iring katô pagpatubù ka pan, su atin ka baláltán tun ta dakál harina, tumubù tô langun harina na igmasa.”

Tô duwa sállat

Luc 13:22-30; Mat 7:13-14,21-23

²² Igtinurù si Jesus tun ta mga lunsud asta tun ta duma mga banuwa na igukitan din róggun igسادun sikandin tun ta Jerusalem. ²³ Duwán sábbad manubù na iginsà kandin, na mà din, “Sir, tagsábbadé dád tô mga manubù na matábbus tikud tun ta salá?”

Igtaba si Jesus, na mà din, ²⁴ “Ággár-ággár kó ahu tun ta sállat na maliggát, su marapung tô mga manubù na duwán kakalyag dan na mahu, asal di dan makahu. ²⁵ Pángnga igسagpángngan katô tigbalé tô sállat, agad tumindág kó tun ta luwà asta tumákták kó, asal di kó pahun. Agad kumagi kó pa, ‘Sir, abriyi ké pa,’ tumaba sikandin, na mà din, ‘Ándà ku kasóddóri ka ánda kó tikud.’ ²⁶ Kumagi kó, na, ‘Igkan ké duma áknikó, asta igtinurù ka tun ta lunsud dé.’ ²⁷ Asal kumagi sikandin, na mà din, ‘Kagin ku ákniyu, ándà ku kasóddóri ka ánda kó tikud. Iwà kó langun na áglumu ka madat!’ ²⁸ Tuu kó sumággó asta kumurigát tô ngipán yu tingód katô kahirapan, su kitanán yu si Abraham, si Isaac, si Jacob, asta tô langun propeta na igpahu tun ta pagpangulu ka Manama. Asal sikiyu tô di pahun. ²⁹ Marapung tô mga manubù na dumunggù tikud tun ta langun banuwa, agad ánnà dan Judío, asta pasakupán dan tun ta dakál kalimudan tun ta pagpangulu ka Manama. ³⁰ Na, duwán mga manubù na ikatapuri áknganni, asal makóna dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ikóna áknganni, asal makatapuri dan baling tun ta pagpangulu ka Manama.”†

Iranu si Jesus katô taga Jerusalem

Luc 13:31-35; Mat 23:37-39

³¹ Na, tô oras tô, duwán mga Pariseo na igpadani tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Iwà ka tikud kannun, su kakalyag i Herodes na matayan ka.”

³² Igtaba si Jesus, na mà din, “Agad katig si Herodes na áglimbung, sadun kó tun kandin, asta kagiyu yu sikandin na paluwaán ku pa tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù, asta dappánnan ku tô mga ágkabógókan ébò kólian dan ni álló ni asta simag, asta ipángngan ku ni lumun ku tun ta ikatállu álló.

³³ Na, kailangan manayunna pa ni álló ni, simag, asta duwa áknganni sippang ka dumunggù a tun ta Jerusalem, su di mému ka matayan tô propeta tun ta luwà ka Jerusalem.

† **13:30** 13:30 Duwán mga manubù na mabbabà tô kamanubuan áknganni, asal kangadanan dan baling tun ta pagpangulu ka Manama. Duwán mga manubù na ágkangadanan áknganni, asal mabbabà baling tô kamanubuan dan tun ta pagpangulu ka Manama.

³⁴ “Makédu-édu kó na mga taga Jerusalem. Inalayun yu ágmatayan tô langun propeta ka Manama, asta ágtimbágán yu ka batu ébô maté tô langun manubù na igpapid ka Manama dini ákniyu! Inalayunna lumimud pád ákniyu ébô dumóppónna, iring na marán na áglangkáb katô mga piyak din. Asal dì kó malyag! ³⁵ Na, iring kó na igtananan balé na ándà dalám. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Di kód gó kumita kanak sippang ka kumagi kó, ‘Durungán ta sikandin na igpapid katô Áglangngagán na Manama dini áknita!’” †

14

Inólian tô manubù na ibógókan

¹ Na, sábbad álló ka kapaginawa, igsadun si Jesus tun ta balé ka sábbad Pariseo na ág tugállán ka Judio ébô kuman duma kandin. Duwán mga Pariseo na ágparimuya ki Jesus. ² Na, igpadani tun ki Jesus tô sábbad manubù na iglábbag tô bállad asta paa din. ³ Iginsà si Jesus katô mga Pariseo asta mga taratinurù ka sugù, na mà din, “Atin ka duwán dumappán ka bállad katô ágkabógókan ébô kólian dalám ka álló ka kapaginawa, makalapas sikandin ka sugù ka Manama, ó dì?”

⁴ Asal ándà palang taba dan. Na, igdappánnan i Jesus tô manubù, asta inólian sikandin. Igpapanó i Jesus sikandin. ⁵ Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Atin ka duwán batà yu ó baka yu na madabù tun ta madalám balun dalám ka álló ka kapaginawa, sadan tun ákniyu tô dì tumabang ébô makaluwà agad álló ka kapaginawa?”

⁶ Asal ándà palang manubù na ikataba katô insà din.

Tô mga ág pabbabà-babà

⁷ Na, igkita i Jesus tô mga manubù na iguna-una ébô munsad dan tun ta igpantaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan. Purisu igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta langun dan, na mà din, ⁸ “Atin ka ág pasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, yakó guna gunsad tun ta lugar na igpantaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan, agó duwán ássa manubù na pónsadan na tuu pa mallayat é kamanubuan din ka tandingán ákniyu. ⁹ Atin ka ikónsada kó, dumunggù tô manubù na igpasakup ákniyu, asta kumagi sikandin, na mà din, ‘Tindág kó, su pónsadan ku tô ássa manubù.’ Purisu kayyaan kó, su alinán kó tun ta gunsadanan katô mabbabà dád é kamanubuan. ¹⁰ Madigár pa ka ni tô lumun yu. Atin ka ág pasakupán kó tun ta kalimudan ka kasal, unsad kó duma katô mga manubù na mabbabà dád é kamanubuan. Atin ka kitanán kó katô manubù na igpasakup ákniyu, kumagi sikandin, na mà din, ‘Rarak ku, unsad ka tun ta lugar na igpantaganà para katô mga manubù na mallayat é kamanubuan.’ Purisu pabantugán kó tun ta saruwan katô langun na ilimud. ¹¹ Atin ka ág pallayat tô manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ág pabbabà tô manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

¹² Igkagi pagsik si Jesus tun ta manubù na igpakan kandin, na mà din, “Atin ka gimun nu tô dakál kalimudan, agad malássad é álló ó dukilám, yaka nu ág pasakupi tô mga rarak nu, tô mga kataladi nu, tô mga gakád nu, asta tô mga simbalé nu na ágkaduwánnan. Atin ka sikandan tô pasakupán nu, magunawa tô lumun dan áknikó, su sumuli dan áknikó. ¹³ Atin ka gimun nu tô dakál kalimudan, pasakup nu baling tô mga ágkayù-ayuan, tô mga

pantig, tô mga kapig, asta tô mga bólóg. ¹⁴ Atin ka sikandan tô pasakupán nu, duwán pulusán nu, su di dan makasuli ákníkö. Asal sulian kó tun ta álló ka antén puman ka Manama tô mga manubù na nángngà tô áglumun dan tun ta saruwan din.”

Panunggiringan tingód katô dakál kalimudan

Luc 14:15-24; Mat 22:1-10

¹⁵ Na, duwán sábbad manubù na igkan duma kandan. Tô igdinág sikandin katô igkagi i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Duwán gó pulusán katô manubù na pasakupán ka Manama tun ta dakál kalimudan tun ta pagpan-gulu din!”

¹⁶ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na igimu ka dakál kalimudan, asta marapung tô mga manubù na igkagiyan din. ¹⁷ Tô igdunggu tô álló ka kalimudan, igpapid din tô állang ébò ulitan tô mga pasakupán din, ‘Na, sadun kó dini, su igtanganà dán tô langun.’ ¹⁸ Asal igellé tô langun dan. Duwán sábbad na igkagi, ‘Duwán tanà na igbállí ku, asta kailangan madunna ébò sállággán ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’ ¹⁹ Duwán ássa na igkagi, ‘Igbállíya ka sapulù (10) baka na ágdaru, asta madunna ébò kinnaman ku. Pasinsiyayiya su diya makasadun.’ ²⁰ Duwán ássa manubù na igkagi, ‘Mantuwa igkalyag. Purisu diya makasadun.’ ²¹ Purisu igulí tô állang, asta igulitan din tô amo din. Isókö tô tigbalé, asta igkagi, na mà din, ‘Sékót ka sadun tun ta mga karsada asta tun ta mga dalan tun ta lunsud, asta patákkás nu tô mga manubù na kitanán nu, agad tô mga ágkayù-ayuan, tô mga pantig, tô mga bólóg, asta tô mga kapig.’ ²² Na, igkagi tô állang, na mà din, ‘Sir, ituman dán tô sugù nu, asal duwán pa lugar.’ ²³ Purisu igkagi tô amo din, na mà din, ‘Sadun ka tun ta mga dalanán, asta pirit nu patákkási tô mga manubù ébò mapámmù ni balé ku. ²⁴ Asal kagiyan ku sikiyu na tô una mga manubù na igkagiyan ku di ku gó pakannán nit dakál kalimudan ku.’ ”

Tô ágpasakup ki Jesus

Luc 14:25-33; Mat 10:37-38

²⁵ Na, tuu marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus. Igséré si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, ²⁶ “Atin ka pasakup tô manubù kanak, asal ka tuu pa dakál tô ginawa din katô ámmà din, katô innà din, katô sawa din, katô gabatà din, katô mga kataladi din, katô mga tábbé din, asta agad katô kandin kantayan, di mému sikandin na disipulu ku. ²⁷ Tô manubù na máddang ka matayan* tingód katô kapasakup din kanak, di mému na disipulu ku.

²⁸ “Tô manubù na imun disipulu ku, iring sikandin katô manubù na mimu ka turi. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tô magasto din ébò mapángnga. ²⁹ Su atin ka imun din tô ágpónsadanán asta di nángngà tô magasto, di mapángnga tô turi. Purisu ngumisi tô langun manubù na kumita katô lumun din, móróm-óróm dan kandin, ³⁰ asta kumagi sikandan, na, ‘Igtigkané sikandin, asal ándà ikapángnga.’

³¹ “Tô manubù na imun na disipulu ku, iring sikandin katô hari na sumulung katô ássa hari. Unan din pa panámdámmán ka nángngà tô bákkár katô sapulù mararan (10,000) sundalo din ébò makapanalu dan katô duwa pulù mararan (20,000) sundalo katô usig din. ³² Atin ka kasóddóran din na di dan makapanalu, agad madiyù pa tô usig din, duwán mga manubù na pasumarán din katô usig din ébò pasábbadé dan asta duwán kasunayan.

* **14:27** 14:27 Máddang ka matayan, ó di tumiang ka kandin krus.

³³ Purisu tō manubù na dì tumanan katō langun ka kaduwánnan din, dì mému na disipulu ku.”

*Tō asin na inandaan ka nanam
Luc 14:34-35; Mat 5:13; Mar 9:50*

³⁴ “Na, madigár tō asin, asal atin ka mandà tō nanam katō asin, dì dán lumónód tō nanam. ³⁵ Tō asin na ándà nanam, ándà dán palang ágpulusán agad taguán pa tun ta kinamát ó baláttán tun ta abono, su kailangan antugán. Purisu kailangan makagpát tō ágpaminág kanak.”

15

*Panunggiringan tingód katō karnero na itadin
Luc 15:1-7; Mat 18:12-14*

¹ Na, sábbad álló, marapung tō mga taralimud ka buwis asta tō duma mga manubù na masalà-salà na igpadani tun ki Jesus ébō maminág dan katō ágtinuruán din. ² Purisu igburáng-buráng tō mga Pariseo asta tō mga taratinurù ka sugù, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Madat tō áglumun din, su ágduma sikandin katō mga masalà-salà, asta ágan duma kandan.”

³ Igulit si Jesus kani panunggiringan, na mà din, ⁴ “Atin ka duwán manubù tun ákniyu na duwán sábbad gatus (100) karnero din, asta sábbad tō matadin, tananan din tō kasiyawan siyó (99) tun ta ágpatabtaban, asta pamasakán din tō sábbad na itadin sippang ka kitanán din. ⁵ Atin ka kitanán din dán, tiangán din asta dakál tō dayó din. ⁶ Ka muli sikandin, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, ‘Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō karnero ku na inandà.’ ⁷ Na, kagiyon ku sikiyu na iring kanan, agad sábbad dád tō masalà-salà manubù na rumákkád, tō dayó tun ta langit dakál pa ka tandingán katō kasiyawan siyó (99) na matalláng mga manubù na dì dán kailangan na rumákkád.”

Panunggiringan tingód katō mapputi bulawan na inandà

⁸ “Atin ka duwán sábbad bayi na duwán sapulù (10) abuk na mapputi bulawan, asta mandà tō sábbad abuk, rákkáttan din tō sulù, dónnakan din tō balé, asta pamasakán din sippang ka kitanán din. ⁹ Atin ka kitanán din dán, tawarán din tō mga rarak din asta tō mga simbalé din, na mà din, ‘Kailangan kadayawan kó pagsik, su igkita kud tō sábbad abuk na mapputi bulawan ku na inandà.’ ¹⁰ Na, kagiyon ku sikiyu na iring kanan, kadayawan tō mga panaligan ka Manama tingód katō sábbad dád manubù na rumákkád ka salà din.”

Panunggiringan tingód katō batà na inandà

¹¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán duwa gabatà din gamama. ¹² Igkagi tō adi tun ta ámmà din, ‘Ámmà, kakalyag ku na bággén nud kanak áknganni tō kanak bahin katō tanà nu asta kaduwánnan nu na tananan nu ákngami.’

“Purisu igtángngà katō ámmà tō tanà din, asta igbággé din tun ta duwa gabatà din. ¹³ Na, ándà kadugé, igbarigya katō adi tō tanà na igbággé kandin, asta igsadun sikandin tun ta madyu banuwa. Dutun iggasto din tō salapì ukít ka lumu din na ándà ágpulusán. ¹⁴ Tō inémmát dán tō salapì din, duwán dakál ballus, asta ihirapan sikandin. ¹⁵ Purisu igpasakup sikandin katō sábbad góddô dutun, asta igpadóppón sikandin ka mga babuy. ¹⁶ Kannán din

pád tō mga buuy ka kayu na ágkannán ka mga babuy, su ándà manubù na igbággé kandin ka ágkakan.

¹⁷ “Na, tō ikapanámdám dán sikandin, igkagi sikandin, na mà din, ‘Nángngà asta sobra tō ágkakan katō langun taralumu katō ámmà ku. Asal sakán, masiggad maté ka ballus! ¹⁸ Purisu muli a tun ta ámmà ku, asta kumagiya kandin, Ámmà, duwán salà na iglumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó. ¹⁹ Yakad ágtawar kanak na batà nu. Imuwad baling iring na sábbad katō mga taralumu nu.’ ²⁰ Purisu igpanó sikandin asta iguli tun ta ámmà din.

“Agad madiyù pa sikandin tun ta balé, isállággan katō ámmà tō batà din, asta inéduwan tō ámmà kandin. Igpalaguy tō ámmà. Igsumar din tō batà din. Iggápkáppan asta igadákkkan din.

²¹ “Iggagi tō batà, na mà din, ‘Ámmà, duwán salà na ilumu ku tun ta Manama asta diyan áknikó. Yakad ágtawar kanak na batà nu.’ ²² Asal igtawar katō ámmà din tō mga állang, na mà din, ‘Sékót kó. Pid yu tō kapa ébò umpakan sikandin. Paningsingi yu sikandin, asta sandalyasi yu. ²³ Kangé yu tō nati ka baka na igpalambù ébò iyón, su mimu ki ka dakál kalimudan. ²⁴ Su iring na inaté dán ni batà ku, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’ Purisu igtigkané dan igpalimudé.

²⁵ “Na, tō álló tō, iglumu tō kaké din tun ta kinamát. Tō madani dán sikandin tun ta balé, igdinág din tō mga manubù na ágkanta asta ágsayó. ²⁶ Purisu igtawar din tō sábbad állang, asta iginsà ka ándin tō gunayan.

²⁷ “Igtaba tō állang, na mà din, ‘Igulì dán tō adi nu, asta igpéyó katō ámmà nu tō nati ka baka na igpalambù, su igulì dán tō adi nu na ándà ikadadat.’ ²⁸ Na, isókó tō kaké, asta di sikandin malyag mahu tun ta balé. Purisu igsadun tō ámmà tun kandin, asta igkagiyan din ébò mahu sikandin. ²⁹ Asal igkagi tō kaké batà din, na mà din, ‘Ámmà, pira dán ámmé na inalayunna áglumu para áknikó, asta ándà palang sugù nu na igélléyan ku. Asal ándà palang igbággé nu kanak, agad sábbad dád nati ka kambing, ébò kadayawanna asta tō mga rarak ku. ³⁰ Asal tō batà nu na igulà-ulà katō salapi nu ukit ka madat mga gabayi, su igulì dán sikandin, igpéyó nu kun para kandin tō nati ka baka na igpalambù!’ ³¹ Iggagi tō ámmà din, ‘Batà ku, inalayun ki ágpadumaé, asta áknikó dán tō langun ka kaduwánnan ku. ³² Nángngà ka mimu ki ka kalimudan asta kadayawan ki, su iring na inaté dán ni adi nu, asal inanté puman. Inandà sikandin, asal igkita puman.’”

16

Panunggiringan tingód katō taratómmóng

¹ Igulit pagsik i Jesus ni tun ta mga disipulu din, na mà din, “Duwán sábbad ágkaduwánnan na igpatómmóngan din tō kaduwánnan din katō sábbad taratómmóng. Asal ikadinág tō ágkaduwánnan na igulaan dád katō taratómmóng tō kaduwánnan din. ² Purisu igpatawar katō ágkaduwánnan tō taratómmóng, asta igkagi tō ágkaduwánnan, na mà din, ‘Madat tō igdinág ku tingód áknikó. Pid nu dini tō langun libro na áglistaan tingód ka salapi na igsarig ku áknikó, su tikud áknganni di mému ka sikuna tō taratómmóng.’ ³ Purisu igpanámdám tō taratómmóng, ‘Péwaanna katō amo ku. Na, ándin tō madigár lumun ku? Su diya gumaga lumumu tun ta kinamát, asta kayyaanna ka mémuwa na tarapamuyù. ⁴ Na, isóddóran ku ka ándin tō lumun ku ébò póddóanna katō mga rarak ku tun ta mga balé dan ka péwaanna katō

amo ku.’ ⁵ Purisu igpatawar din tô tagsábbad-sábbad mga manubù na duwán utang tun ta amo din. Iginsà din tô ikóna, na mà din, ‘Pira tô utang nu tun ta amo ku?’ ⁶ Igtaba sikandin, na mà din, ‘Sábbad gatus (100) lata ka langis ka olibo.’ Na, igkagi tô taratómmóng, na mà din, ‘Ni gó tô papeles na igpërmaan nu dúngngan. Unsad ka, asta sulat nu na kaliman (50) dád lata. Sékót ka.’ ⁷ Na, igtawar din tô ássa manubù, asta iginsà sikandin, na mà din, ‘Pira tô utang nu?’ Igtaba sikandin, na mà din, ‘Sábbad gatus (100) sako ka trigo.’ Igkagi tô taratómmóng, ‘Ni gó tô papeles na igpërmaan nu dúngngan. Sulat nu na kawaluwan (80) dád sako.’ ⁸ Na, igdurung katô amo tô taratómmóng din na áglimbung, su katig sikandin ágpókit ka kadigárran din, su tô mga manubù na di ágsarig ka Manama tuu pa katig na ágpókit katô kadigárran dan ka tandingán katô mga sakup ka Manama. ⁹ Purisu kagiyán ku sikiyu, rarak yu tô duma mga manubù ukít katô kaduwánnan yu ébò ka mémmát tô kaduwánnan yu, póddóán kó tun ta langit.

¹⁰ “Atin ka ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, ágkasarigan sikandin ka dakál. Atin ka di ágkasarigan tô manubù agad délák tô igsarig kandin, di pagsik sikandin ágkasarigan ka dakál. ¹¹ Purisu, atin ka di kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na ánnà ákniyu, di kó sarigan katô bánnal kaduwánnan tun ta langit. ¹² Atin ka di kó ágkasarigan tingód katô kaduwánnan na igsarig ka ássa manubù ákniyu, di kó bággayan katô kaduwánnan tun ta langit.

¹³ “Ándà palang állang na lumumu tun ta duwa amo. Atin ka dakál tô ginawa din tun ta sábbad, karingasaan din tô sábbad. Sábbad dád tô amo din na mému tákkássan din, asta tô sábbad di din nunugan. Di mému pagdángnganán yu tô kapamasak katô kaduwánnan asta tô katuman yu katô lumu ka Manama.”

Tô duma mga ágtinuruán i Jesus

Luc 16:14-18; Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12

¹⁴ Na, tô igdinág tô mga Pariseo katô igtinuru i Jesus, iginisiyan dan sikandin, su dakál tô ginawa dan ka salapì. ¹⁵ Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô ágpasóddór katô duma mga manubù na nángngà tô áglumun yu, asal isóddóran ka Manama tô tun ta pusung yu. Tô ágpamasakán katô mga manubù, tô gó tô ágkaringasaan katô Manama.

¹⁶ “Tô ándà pa tinuru si Juan na Tarabunyang, kailangan bánnalán tô mga sugù ka Manama asta mga propeta. Asal tikud tun ta katigkanayan katô katinuru i Juan sippang áknganni, inalayun gulit-ulítan tô Madigár Gulítan tingód ka pagpangulu ka Manama, asta gággar-ággár tô mga manubù na ágpasakup.

¹⁷ “Agad mandà tô langit asta ni banuwa, di gó mandà tô mga sugù ka Manama.

¹⁸ “Atin ka sumugban tô mama katô sawa din asta kumalyag sikandin katô ássa bayi, makalibug sikandin. Atin ka kumalyag tô mama katô bayi na igsugbanan katô duma din, makalibug sikandin.”

Tô ágkaduwánnan manubù asta si Lazaro

¹⁹ “Duwán sábbad ágkaduwánnan na gumpak ka dakál é lagà asta ágkan ka tuu madigár kada álló. ²⁰ Duwán pagsik sábbad manubù na ágkayu-ayuan na ánggadanán ki Lazaro. Raruán tô lawa din, asta ágpiddán sikandin tun ta sállat katô ágkaduwánnan. ²¹ Kakalyag din na kuman pád katô mumu na

ákgadabù tikud tun ta lamisa katò ákgaduwánnan. Marag ágdélotan pagsik ka mga asu tó mga rarù din. ²² Na, inaté si Lazaro, asta igpid sikandin katò mga panaligan ka Manama tun ta kilidan katò kamónaan din na si Abraham tun ta langit.* Inaté pagsik tó ákgaduwánnan, asta iglábbáng sikandin. ²³ Ihirapan sikandin tun ta góddóan ka mga inaté.† Iglangngag sikandin, asta igkita din si Abraham tun ta madiyù asta si Lazaro tun ta kilidan i Abraham.

²⁴ “Purisu igtawar tó ákgaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà Abraham, kéduwiya. Sugù nu si Lazaro ébò arámmán din tó tintudù din tun ta wayig ébò patalluan din ni dilà ku, su ágkahirapanna kannun ta apuy.’

²⁵ “Asal igkagi si Abraham kandin, na mà din, ‘Sampát nu ni. Tò ándà ka pa kamaté, madigár tó itanggap nu, asta madat tó itanggap i Lazaro. Asal áknganni, sikandin tó ákgadayawan dini, asta sikuna tó ágkahirapan. ²⁶ Duwán pagsik madalám pangpang tun ta állát ta ébò di makókit tó manubù na madun pád diyán áknikó, asta ándà makókit tikud diyán áknikó ébò madun dini áknami.’

²⁷ “Iggagi tó ákgaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, ágpédu-éduwa áknikó na pasadunán nu si Lazaro tun ta balé katò ámmà ku, ²⁸ su duwán pa lima mga kataladi ku, ébò ulitan din sikandan na kailangan rumákkád dan agó mapid dan pagsik kannun ta ágsupakanan.’

²⁹ “Asal igkagi si Abraham, na mà din, ‘Duwánnù sugù na igsulat i Moises asta igsulat katò mga propeta na ágbasaan dan. Kailangan maminág dan katò igsulat.’

³⁰ “Iggagi tó ákgaduwánnan, na mà din, ‘Ámmà, di nángngà. Asal ka madun tun kandan tó inaté manubù na inaté, rumákkád dan.’

³¹ “Iggagi si Abraham, na mà din, ‘Atin ka di dan maminág katò igsulat i Moises asta tó mga propeta, di dan pagsik mánnal agad duwán pa inaté na manté puman.’ ”

17

Mga tintal ka kalumu ka salà
Luc 17:1-4; Mat 18:6-7,21-22; Mar 9:42

¹ Iggagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Ándà makalili katò pagtintal ka salà, asal makédu-édu tó manubù na mému gunayan ka pagtintal katò duma manubù! ² Tuu pa madigár ka ikáttán tó alig din tun ta dakál batu, asta antugán sikandin tun ta dagat ka tandingán ka mému sikandin gunayan na mandá tó kapamaké katò agad sábbad kani mga marénták gabatá. ³ Banté kó.

“Na, atin ka duwán kataladi yu na makalumu ka salà, sapadi yu sikandin. Atin ka rumákkád sikandin, pasinsiyayi yu. ⁴ Agad makapittu sikandin makalumu ka salà ákniyu dalám ka sábbad dád álló asta makapittu sikandin rumákkád, kailangan pasinsiyaan yu sikandin.”

Tò kasarig

⁵ Iggagi tó mga apostoles tun ta Áglangngagán, na mà dan, “Pabákkár nu pa tó kasarig dé!”

* **16:22** 16:22 “Kilidan i Abraham” tó ássa ngadan katò góddóan ka Manama na igsadunan katò mga ágpampamaké na inaté. Ahaán tó Lucas 23:43; 2 Corinto 12:4. † **16:23** 16:23 Tingód ka Hades, ahaán tó Lucas 10:15.

⁶ Ikgagi tō Áglangngagán, na mà din, “Atin ka duwán kasarig yu kanak iring dád na delák lisu ka mustasa, makakagi kó tun ta dakál kayu sikomoro, na, ‘Mabéttód ka, asta mapamula ka tun ta dagat,’ na mánnal tō kayu ákniyu.”

Tō lumu katō manubù na ágkasarigan

⁷ “Atin ka duwán tun ákniyu na duwán állang na ágdaru ó ágdóppón ka mga karnero, ka mapángnga dán tō lumu din tun ta kinamát, asta muli dán sikandin tun ta balé yu, di yu pa sikandin pónsadan asta pakannán. ⁸ Asal kumagi kó baling tun ta állang, na, ‘Óméng ka ka ágkannán ku, umpak ka katō madigár, asta buwatiya. Ka pángnga a kuman, mému kad kuman.’ ⁹ Mému ka di yu pasalamatan tō állang na igtuman katō sugù yu, su tō gó é kailangan lumun din. ¹⁰ Iring kó pagsik katō állang, su ka pángnga kó tumuman katō langun sugù ka Manama, kailangan kumagi kó dád kandin, na mà yu, ‘Yakad ágdurung ákname, su mga állang nu dád sikami, asta iglumu dé dád tō kailangan áglumun dé.’ ”

Inólian tō sapulù tétékán

¹¹ Tō igsadun si Jesus tun ta Jerusalem, igukit sikandin tun ta tángngaán katō probinsya ka Samaria asta Galilea. ¹² Tō igdunggù sikandin tun ta sábbad lunsud, duwán sapulù (10) tétékán na igsumar kandin. Igtindág dan tun ta madiyù, ¹³ asta igtawar sikandan, na mà dan, “Jesus, Áglangngagán, kéduwi ké.”

¹⁴ Tō igkita si Jesus kandan, igkagi sikandin, na mà din, “Sadun kó tun ta mga pangulu ka templo, asta pakita yu yan lawa yu.”

Tō ánda dan pa dunggù tun ta templo, inólian dan langun. ¹⁵ Na, tō sábbad kandan, tō igkita sikandin na inólian tō lawa din, igdurung din tō Manama na mabákkár tō kagi din, asta iglónód sikandin tun ki Jesus. ¹⁶ Iglangkáb sikandin tun ta paa i Jesus, asta igpasalamat sikandin. Na, taga Samaria tō manubù tō. ¹⁷ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sapulù (10) tō langun na inólian. Ánda tō siyó? ¹⁸ Sábbad dád kanné tō iglónód asta igdurung ka Manama, asta ánnà gó Judio sikandin.”

¹⁹ Na, igkagi si Jesus tun ta manubù na inólian, na mà din, “Tindág ka, asta mému kad manó. Inólian kad ukit katō kasarig nu kanak.”

Katigkanayan katō pagpangulu ka Manama

Luc 17:20-37; Mat 24:23-28,37-41

²⁰ Duwán mga Pariseo na iginà ki Jesus ka kadángngan tumigkané mangulu tō Manama. Igtaba si Jesus, na mà din, “Tun ta pagpangulu ka Manama, ánda kasalábbuan na kitanán yu. ²¹ Ánda manubù na makakagi, na, ‘Dini dán tō pagpangulu din!’ asta ánda makakagi, na, ‘Taddò dán tō pagpangulu din!’ su igdunggù dán tō pagpangulu katō Manama dini ákniyu.”*

²² Na, igkagi si Jesus tun ta mga disipulu din, na mà din, “Tun ta álló na dumunggù, kakalyag yu na kumita kó pád katō sábbad dád álló ka pagpangulu ku na Igpamanubù, asal di kó kumita. ²³ Duwán mga manubù na kumagi ákniyu, na mà dan, ‘Taddò tō Mesiyas!’ ó ‘Kannun sikandin!’ Asal yakó ágsadun. Yakó ágtákkás kandan, ²⁴ su matayyó tō kalónód ku iring na kirám na ágséllà tun ta kaluwagan ka langit, asta kitanán katō langun manubù. Iring pagsik kanan tō kadunggù ku na Igpamanubù. ²⁵ Asal muna a pa

* **17:21** 17:21 Igdunggù dán tō pagpangulu katō Manama dini ákniyu, ó ágpangulu dán tō Manama tun ta tángngaán yu.

kahirapan, asta élléyanna pa katô mga manubù áknganni. ²⁶ Ka lumónódda na Igpamanubù, marapung tó mga manubù na di makataganà ka kadunggù ku, iring pagsik katô mga manubù sayyan na ándà paminág ki Noe. ²⁷ Inalayun ágkan tó mga manubù sayyan, ginám dan, asta ágpakalyagé dan, sippang na igdunggù tó álló na igahu dán si Noe asta tó pamilya din tun ta arka. Asal ipánnas inaté tó duma mga manubù su iglunapan tó tanà, asta ilánnád dan langun. ²⁸ Ka lumónódda, duwán di makataganà, iring pagsik katô mga kadumaan i Lot na taga Sodoma sayyan. Inalayun dan ágkan, ginám dan, ágbállì dan, ágbarigyà dan, ágpamula dan, asta gimu dan ka balé. ²⁹ Asal tó álló tó igpalaguy si Lot tikud tun ta Sodoma, idabù tó apuy asta tó asupri tikud tun ta langit, asta ipánnas inaté tó langun dan. ³⁰ Makéring pagsik kandan tó mga manubù na di makataganà katô álló ka pakita a na Igpamanubù.

³¹ “Tó álló tó, tó mga manubù na tun ta luwà katô balé di mému makahu ébò mangé ka kaduwánnan tun dalám. Tó mga manubù na áglumu tun ta kinamát di mému makóli. ³² Sampát yu tó supak ka Manama katô sawa i Lot na igseré. ³³ Tó manubù na áglággád katô kantayan din, kandaan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán. Asal ka mému ka matayan tó manubù, matanggap din tó kantayan na ándà ágtamanán. ³⁴ Kagiyan ku sikiyu na atin ka dumunggù tó álló tó, duwán duwa manubù na ágtudug tun ta sábbad ágdágganaan, angén tó sábbad, asta katananan tó sábbad. ³⁵ Duwán duwa gabayi na ággiling, angén tó sábbad, asta katananan tó sábbad. ³⁶ [Duwán duwa gamama na áglumu tun ta kinamát, angén tó sábbad, asta katananan tó sábbad.]”

³⁷ Iginsà tó mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, ánda tó kalumuwan kani?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ágkitanán yu tó mga uwak, kasóddóran yu na duwán inaté lawa dutun.”†

18

Panunggiringan tingód katô bayi balu

¹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan ni ébò kagpáttan dan na kailangan inalayun dan dumasal, asta di dan sumungkù. ² Igkagi si Jesus, na mà din, “Tun ta sábbad lunsud, duwán huwes na di ágbánnal ka Manama, asta di sikandin ágkéduwan ka mga manubù. ³ Duwán pagsik sábbad bayi balu tun ta lunsud na inalayun áglónód-lónód tun ta huwes, asta ágpédu-édu, na mà din, ‘Tabangiya ébò manaluwa katô manubù na girrayat kanak.’ ⁴ Asal igéllé tó huwes. Na, tó idugé-dugé dán, ikapanámdám tó huwes, ‘Agad diya ágbánnal ka Manama, asta diya ágkéduwan ka mga manubù, ⁵ asal tabangan ku tó bayi balu, su ágsamukánna ikandin. Atin ka inalayun sikandin lumónód-lónód kanak, mappus tó pasinsiya ku.’”

⁶ Na, igpanayun igkagi tó Áglangngagán, na mà din, “Paminág yu tó igkagi katô huwes na di ágbánnal ka Manama. ⁷ Na, tó Manama ágtabang katô mga manubù na igsalin din na ágpédu-édu kandin álló asta dukilám. Di ágbaring-baring tó Manama na ágtabang. ⁸ Kagiyan ku sikiyu na di madugé tó Manama tumabang kandan. Tó álló ka lumónódda na Igpamanubù nit banuwa, tagsábbadé dád tó mga manubù na ágpamaké kanak.”

Panunggiringan tingód ka duwa manubù na igdasal

† 17:37 17:37 Tó kóbadan, atin ka kitanán yu ni mga pató, kasóddóran yu na masigad lumónód.

⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na kéman dan ka nángngà tò áglumun dan tun ta saruwan ka Manama, asta ágbuyas katò duma mga manubù. ¹⁰ Igekagi si Jesus, na mà din, “Duwán duwa manubù na igsadun tun ta templo ébò dumasal. Pariseo tò sábbad, asta taralimud ka buwis tò sábbad. ¹¹ Igtindág tò Pariseo, asta igdasal tingód ka kandin kamanubuan, na mà din, ‘Manama, ágpasalamatta áknikó su ándà a ikéring katò duma mga manubù na ágpandalá, áglapas ka sugù, asta áglibug. Ágpasalamatta su ánnà a madat manubù iring kani taralimud ka buwis. ¹² Kada linggo, makaduwa a áppuwasa. Ágbággén ku áknikó tò ikasapulù katò salapì na ágkatanggap ku.’ ¹³ Asal tò igdasal tò taralimud ka buwis, igpadiyù sikandin su ágkayyaan. Ándà langngag tun ta langit, asal igtagpuk din tò kagpa din tingód ka karákkád din, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Manama, kéduwiya na masalà-salà!’ ¹⁴ Na, kagiyan ku sikiyu na tò igulì ni taralimud ka buwis, nángngà sikandin tun ta saruwan ka Manama, asal ánnà nángngà tò Pariseo. Atin ka ágpallayat tò manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mabbabà. Atin ka ágpabbabà tò manubù ka kamanubuan din, imun sikandin na mallayat.”

Si Jesus asta marénták gabatà

Luc 18:15-17; Mat 19:13-15; Mar 10:13-16

¹⁵ Na, duwán mga manubù na igpid ka marénták mga gabatà dan tun ki Jesus ébò dappánnan din. Tò igkita tò mga disipulu din kandan, igsapadan dan. ¹⁶ Asal igtawar i Jesus tò langun dan ébò madani dan tun kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pabayà yu yan mga gabatà ébò makapadani dan dini kanak. Yakó ágsapad kandan, su tò mga manubù na ágsarig ka Manama iring katò kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, tò gó é panguluwan ka Manama. ¹⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka di sumarig tò manubù tun ta Manama iring katò kasarig ka mga gabatà tun ta ámmà asta innà dan, di sikandin sakupán ka Manama tun ta pagpangulu din.”

Kahirapan tò mga ágkaduwánnan

Luc 18:18-30; Mat 19:16-30; Mar 10:17-31

¹⁸ Na, duwán sábbad pangulu katò mga Judio na iginàs ki Jesus, na mà din, “Sir, madigár ka taratinurù. Ándin tò kailangan lumun ku ébò makatang-gappa ka kantayan na ándà ágtamanán?”

¹⁹ Igekagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna su igkagi ka na madigár. Sábbad dád tò tuu madigár, tò dád Manama. ²⁰ Isóddóran nu tò mga sugù ka Manama. Yakó áglibug. Yakó ágmaté. Yakó ágtakó. Yakó ágestigos ka bulalò tingód katò unawa yu. Respetowi yu tò ákniyu ámmà asta innà.”*

²¹ Igtaba tò manubù, na mà din, “Igbánalla katò langun tikud pô tò déláka pa.”

²² Tò igdinág si Jesus katò kagi din, igkagi si Jesus, na mà din, “Sábbad dád tò kailangan lumun nu. Barigyà nu tò langun kaduwánnan nu, asta tukid nu bággéyi tò salapì nu tun ta mga manubù na ágkayù-ayuan. Atin ka tò gó é lumun nu, duwán pulusán nu tun ta langit. Na, lónód ka, asta tákkás ka kanak.”

²³ Asal tò igdinág katò manubù tò igkagi i Jesus, iranu sikandin, su tuu ágkaduwánnan. ²⁴ Igsállág si Jesus kandin, asta igkagi, na mà din, “Mahirap

* 18:20 18:20 Ahaán tò Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

tô kapasakup ka ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu katô Manama!
²⁵ Agad mahirap tô dakál mannanap na ánggadanan kamelyo na mukit tun ta bóbbó ka simat, asal tuu pa mahirap tô kapasakup katô ágkaduwánnan manubù tun ta pagpangulu ka Manama.”

²⁶ Ikgagi tô mga manubù na ikadinág kandin, na mà dan, “Purisu ándà palang manubù na makaluwà tikud tun ta supak ka Manama.”

²⁷ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Tô di malumu ka manubù, tô gó é malumu ka Manama.”

²⁸ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Sikami, agad tô mga balé dé igtananan dé ébò mákkás ké áknikó.”

²⁹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku áknuyu. Tô manubù na igtanan katô balé din, sawa din, mga kataladi din, ámmà din, innà din, asta mga gabatà din ébò pasakupán tun ta pagpangulu ka Manama, ³⁰ tô gó é makatanggap áknganni ka tuu pa dakál ka tandingán katô igtananan din, asta bággayan sikandin ka kantayan na ándà ágtamanán tun ta tapuri álló.”

Ikgagi puman si Jesus tingód katô kamatayan din

Luc 18:31-34; Mat 20:17-19; Mar 10:32-34

³¹ Na, igpaglimud i Jesus tô sapulù duwa (12) disipulu din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Na, madun kid tun ta Jerusalem, asta matuman tô langun kagi na igsulat katô mga propeta tingód kanak na Igpamanubù.

³² Bággenna tun ta bállad ka mga manubù na ánnà Judio. Ngisiyanna ikandan, irrayatanna, asta ilábbanna. ³³ Lagpássanna, asta matayanna. Asal mantéya puman tun ta ikatállu álló.”

³⁴ Asal ándà dan ikagpát katô igkagi din. Ándà pasóddóri tô kóbadan kandan, asta ándà palang inagpáttan dan.

Inólian tô bólóg

Luc 18:35-43; Mat 20:29-34; Mar 10:46-52

³⁵ Tô igpadani si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, duwán bólóg na igunsad tun ta ligad ka dalan, asta ágpamuyù. ³⁶ Tô igdinág sikandin katô marapung manubù na iglabé, iginsà sikandin ka ándin tô gunayan. ³⁷ Ikgagi dan kandin, na mà dan, “Áglabé si Jesus na taga Nazaret.”

³⁸ Purisu igullaó sikandin, na mà din, “Jesus, rubbad i David, kéduwiya!”

³⁹ Igsapadan sikandin katô mga manubù na ikóna ki Jesus, asta igkagiyan dan na kailangan di sikandin mótep. Asal ágrayan baling sikandin gullaó, na mà din, “Rubbad i David, kéduwiya!”

⁴⁰ Purisu igsódò si Jesus, asta igpakangé din tô bólóg. Tô igpadani tô bólóg, iginsà si Jesus, na mà din, ⁴¹ “Ándin tô kakalyag nu na lumun ku para áknikó?”

Igtaba tô bólóg, na mà din, “Áglangngagán, malyagga makakita.”

⁴² Ikgagi si Jesus, na mà din, “Makakita kad. Inólian kad su igsarig ka kanak.”

⁴³ Tigkô dád ikakita dán sikandin, asta igtalundug sikandin ki Jesus. Igpabantug din tô Manama. Tô igkita tô langun manubù kandin, igdurung dan tô Manama.

19

Si Jesus asta si Saqueo

¹ Na, igdunggù si Jesus tun ta lunsud ka Jerico, asta iglabé sikandin.

² Duwán sábbad taga Jerico na ánggadanan ki Saqueo. Sikandin tô pangulu

katô mga taralimud ka buwis, asta ágkaduwánnan sikandin. ³ Kakalyag din na kumita ki Jesus, asal ándà sikandin ikakita, su mabbabà manubù sikandin, asta marapung tô ilimud mga manubù. ⁴ Purisu igpalaguy sikandin tun tônà katô ukitan i Jesus, asta igpénék sikandin tun ta dakál kayu na ánggadanan sikomoro ébô makakita ki Jesus ka mukit. ⁵ Tô igdunggù si Jesus tun ta kayu na igpénékan i Saqueo, iglangngag si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Saqueo, sékót kad pónóg, su kailangan móddô a tun ta balé nu ni álló ni.”

⁶ Sékót igpónóg si Saqueo, igpid din si Jesus tun ta balé din, asta igsumar kandin na duwán dayó din. ⁷ Asal igburáng-buráng tô langun manubù na igkita kandan, na mà dan, “Igóddô sikandin tun ta balé katô masalà-salà.”

⁸ Igtindág si Saqueo, asta igkagi sikandin tun ta Áglangngagán, na mà din, “Sir, bággén ku tô katángngà ka kaduwánnan ku tun ta mga ágkayù-ayuan. Atin ka duwán mga manubù na iglimbungan ku ka salapi, makappat ku luppián tô bullas ku kandan.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ni álló ni, itábbus tô tigbalé tikud tun ta salà, su igpamaké dán sikandin iring katô kapamaké katô kamónaan din sayyan na si Abraham. ¹⁰ Igsadunna na Igpamanubù ébô mamasakka asta tumábusa katô mga manubù na itadin tingód ka mga salà dan.”

Panunggiringan tingód katô mga állang

Luc 19:11-27; Mat 25:14-30

¹¹ Róggun na igpaminág tô langun manubù ki Jesus, igulit din ni panunggiringan, su madani dán sikandin tun ta Jerusalem, asta kéman dan ka masig dán tumigkané tô Manama na mangulu kandan. ¹² Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Duwán sábbad manubù na mallayat é kamanubuan, asta igsadun sikandin tun ta madyù banuwa ébô imun sikandin hari katô kandin banuwa, asta pángnga katô, muli. ¹³ Tô ándà pa sikandin panó, igpatawar din tô sapulù (10) állang din. Sábbad abuk bulawan tô igсарig din tun ta tagsábbad-sábbad kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Ni salapi ni tô negosyon yu sippang ka muli a.’ ¹⁴ Na, tô mga manubù na góddô tun ta banuwa ágkaringasa kandin. Purisu duwán mga manubù na igpatalundug kandin ébô kumagi tun ta gobyerno na di mému kandan ka mangulu sikandin kandan. ¹⁵ Asal inému sikandin hari, asta iguli sikandin. Igpatawar din tô sapulù (10) állang din na igсарigan din ka bulawan ébô kasóddóran din ka duwán iganansya dan ukit katô negosyo dan. ¹⁶ Igpadani tô una állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tô sábbad abuk bulawan nu inému dán sapulù (10) abuk.’ ¹⁷ Igkagi tô hari, na mà din, ‘Madigár ka asta madigár tô iglumu nu! Agad délák tô igсарig ku áknikó, ágkasарigan ka. Purisu imun ku sikuna na ágpangulun ka sapulù (10) lunsud.’ ¹⁸ Igpadani tô ikaduwa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, tô sábbad abuk bulawan nu inému dán lima abuk.’ ¹⁹ Igkagi tô hari, na mà din, ‘Imun ku sikuna na ágpangulun ka lima lunsud.’ ²⁰ Na, igpadani tô ássa állang, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sir, ulián ku áknikó tô sábbad abuk bulawan na igtángngás ku ka panyù asta igállás ku. ²¹ Imáddanganna áknikó, su magani ka manubù. Ágkangén nu tô ándà nu kapagudi, asta ágkátun nu tô igpamula ka duma mga manubù.’ ²² Igkagi tô hari, na mà din, ‘Tukukán ka. Gamitán ku tô áknikó kagi ébô supakan ku sikuna! Isóddóran nu na maganiya, su ágkangén ku tô ándà ku kapagudi, asta ágkátun ku tô igpamula ka duma mga manubù. ²³ Purisu madigár pád ka igtagù nu tô bulawan ku tun ta bangko ébô matanggap ku

pád na duwán tubù nit kadunggù ku.’ ²⁴ Na, igkagi tô hari tun ta ássa mga manubù, na mà din, ‘Kangé yu tô sábbad abuk bulawan na igbággé ku kandin, asta bággé yu tun ta állang na duwán sapulù (10) abuk bulawan.’ ²⁵ Asal igkagi tô duma mga manubù, na mà dan, ‘Sir, di mému, su duwán dán kandin sapulù (10) abuk bulawan!’ ²⁶ Igtaba tô hari, na mà din, ‘Kagiyan ku sikiyu na tô manubù na duwán kandin, bággayan sikandin katô tuu pa dakál. Asal tô manubù na ándà kandin, kangayan sikandin katô langun tun kandin. ²⁷ Asal tô mga usig ku na kakalyag dan na diya mangulu kandan, kangé yu sikandan, asta matayi yu nit saruwan ku.’”

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Luc 19:28-40; Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Juan 12:12-19

²⁸ Pángnga igkagi si Jesus katô panunggiringan, igpanayun sikandin tun ta Jerusalem, asta iguna sikandin katô duma mga manubù tun ta dalan. ²⁹ Tô madani dán si Jesus tun ta lunsud ka Betpahe asta Betania na tun ta Pabungan ka Olibo, igpóna din tô duwa disipulu din, na mà din, ³⁰ “Una kó tun ta lunsud na sadunan ta. Ka dumunggù kó, kitanán yu tô nati ka asno* na ándà pa kinnami sakayi ka manubù. Igikát tô nati, asal akas yu, asta pid yu dini kanak. ³¹ Atin ka duwán manubù na minsà ákniyu ka manan ka igakas yu, kagiyu yu na kailangan sakayan katô Áglangngagán.”

³² Na, igpanó sikandan, asta igkita dan tô nati na magunawa katô taganá igkagi i Jesus kandan. ³³ Tô igakas dan katô nati, iginsà tô mga tigatun, na mà dan, “Manan ka igakas yu tô nati?”

³⁴ Igtaba sikandan, na mà dan, “Kailangan sakayan katô Áglangngagán.”

³⁵ Na, igpid dan tun ki Jesus, igampas dan tô mga umpak dan tun ta bókkóg katô nati, asta igpasaké dan si Jesus. ³⁶ Tô igsaké sikandin, igsánnar katô duma mga manubù tô mga umpak dan tun ta dalan na ukitan din.†

³⁷ Tô igtupang si Jesus tikud tun ta Pabungan ka Olibo na madani ka lunsud ka Jerusalem, tô langun disipulu na igtákkás kandin, idayawan dan, asta igtigkané dan ágdurung ka Manama na mabákkár tô kagi dan tingód katô marapung mga kasalábbuan na igkita dan. ³⁸ Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán ta ni Hari ta na igpapid katô Áglangngagán! Mólà pa ka duwán kasunayan tun ta langit, asta pabantugán ta tô Manama tun ta langit!”‡

³⁹ Duwán mga Pariseo na igtákkás ki Jesus, asta igkagi dan tun kandin, na mà dan, “Sir, sapadi nu tô mga disipulu nu.”

⁴⁰ Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Kagiyan ku sikiyu na atin ka tumagnáp dan, mullaó gó tô mga batu.”

Igsággó si Jesus katô taga Jerusalem

⁴¹ Tô igpadani si Jesus tun ta Jerusalem asta tô igsállág sikandin katô lunsud, igsággó sikandin tingód ka kedu din katô mga taga Jerusalem, ⁴² asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka isóddóran yu tô makabággé ka kasunayan ni álló ni! asal ándà yu kakitayi. ⁴³ Dumunggù tô álló na lumibut tô mga sundalo ka usig yu tun ta lunsud yu, asta banganan kó ikandan ébò di kó makaluwà.§ ⁴⁴ Dadattan dan tô lunsud asta matayan tô mga manubù.

* **19:30** 19:30 Tô asno iring na kudá. † **19:36** 19:36 Tô gó é ágkémun dan ka tanggápán dan tô manubù na imun hari. ‡ **19:38** 19:38 Ahaán tô Salmo 118:25-26. § **19:43** 19:43 Ituman ni katô mga sundalo ka Roma tô ámmé 70.

Ándà palang sábbad batu na masamá tun ta bówwó katô ássa batu. Tô gó é malumu ákniyu su ándà kó kilala na ni gó tô álló na tábbusán kó ka Manama.”

Igsadun si Jesus tun ta templo

Luc 19:45-48; Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Juan 2:13-22

⁴⁵ Na, igсадun si Jesus tun ta templo, asta igabug din tô langun manubù na ágbarigvâ tun ta plasa ka templo. ⁴⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama,

“ Tô balé ku, tô gó é ágdasalanan.”*

Asal igimu yud ni na gállássanan ka mga tulisan.”

⁴⁷ Kada álló, igtinurù si Jesus tun ta templo. Asal tô mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga taratinurù ka sugù, asta tô mga ágtugállán ka Judio, igplano dan na matayan dan sikandin. ⁴⁸ Asal ándà dan ikému, su tô langun manubù ágpaminág katô kagi din.

20

Insa tingód katô igppapid ki Jesus

Luc 20:1-8; Mat 21:23-27; Mar 11:27-33

¹ Duwán sábbad álló, igtinurù si Jesus katô mga manubù na ilimud tun ta templo, asta igulit-ulit sikandin katô Madigár Gulitan. Róggun na ágtinurù sikandin, igpadani tô mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga taratinurù ka sugù, asta tô mga ágtugállán ka Judio. ² Iginà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Uliti ké ka sadan é igtikudan katô langun na áglumun nu. Sadan tô igppapid áknikó?”

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Duwán pagsik insà ku ákniyu. Na, ulit yu kanak. ⁴ Sadan tô igppapid ki Juan na munyag? Tô Manama, ó tô manubù?”

⁵ Purisu igpatóngkóé dan ka ándin tô madigár taba dan kandin, na mà dan, “Atin ka tumaba ki na Manama tô igppapid ki Juan, insaán ki ikandin na manan ka ándà ki bánnal ki Juan. ⁶ Asal atin ka tumaba ki na manubù tô igppapid ki Juan, timbagán ki ka batu katô langun manubù ébô maté ki, su taganá igpanámdám ni mga manubù na bánnal propeta si Juan.”

⁷ Purisu igtaba sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándà dé kasóddóri ka sadan tô igppapid ki Juan.”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Su ándà kó taba katô insà ku, diya pagsik mulit ákniyu ka sadan tô igppapid kanak na lumumuwa katô áglumun ku.”

Panunggiringan tingód katô kinamát

Luc 20:9-18; Mat 21:33-46; Mar 12:1-12

⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Duwán sábbad manubù na duwán tanà na igpamulaan din ka paras. Igpadóppónan din tô kinamát katô ássa mga taralumu ka tanà, asta igсадun sikandin tun ta madiyù banuwa, asta idugé pa igóddô. ¹⁰ Tô igdunggù tô timpo na matássan dán tô buuy katô paras, duwán sábbad állang na igppapid katô tigatun tun ta mga taradóppón ébô mangé katô buuy na kandin bahin. Asal iglagpás dan, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din. ¹¹ Duwán ássa állang na igppapid katô tigatun, asal iglagpás dan pagsik sikandin, igpayayyâ dan, asta igpóli dan na ándà palang piniddan din. ¹² Duwán pagsik ikatállu állang na igppapid katô tigatun, asal igamuan dan, asta igpéwâ dan. ¹³ Purisu igpanámdám tô tigatun, ‘Ándin tô madigár lumun ku? Papiddán ku tô kanak

* 19:46 19:46 Isaias 56:7; Jeremias 7:11.

batà na ágginawaan ku, su bánnalán dan sikandin.’ ¹⁴ Asal tô igkita tô mga taradóppón kandin, igpatóngkóé sikandan, na mà dan, ‘Ni gó tô makatigatun kani tanà ka maté tô ámmà din. Na, matayan ta sikandin ébô sikita tô makatigatun kani tanà.’ ¹⁵ Purisu igguyud dan sikandin tun ta luwà katô kinamát, asta igmatayan dan.

“Na, kagin ku áknuyu ka ándin tô lumun kandan katô tigatun. ¹⁶ Madun sikandin, matayan din tô mga taradóppón, asta padóppónan din tô kinamát din katô ássa mga manubù.”

Na, tô igpaminág tô mga manubù kani, igkagi sikandan, na mà dan, “Mólà pa ka di matuman yan!”

¹⁷ Asal igsállág si Jesus kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Matuman yan, su mà katô kagi ka Manama,

“ Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,
su kéman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tô gó tô batu
na tuu ágkailanganán katô balé.*”

¹⁸ Atin ka madabù tô manubù nit batu ni, katáppù-táppuan sikandin. Asal ka kadabuan tô manubù katô batu, maróddóg sikandin.”

Insa tingód katô bayad ka buwis

Luc 20:19-26; Mat 22:15-22; Mar 12:13-17

¹⁹ Na, tô mga tarantinurù ka sugù asta tô mallayat ka mga pangulu ka templo, isóddóran dan na sikandan tô isugatan katô panunggiringan na igulit i Jesus. Purisu kakalyag dan gó na ámmátán dan pád si Jesus tô oras tô. Asal ándà dan ikému, su imáddangan dan katô mga manubù na ágpaminág ki Jesus. ²⁰ Purisu igparimuya dan ki Jesus. Duwán mga manubù na igpapid dan na mà kagi mákkás kandin, asta igsállág dan kandin ébô duwán madimanda dan tingód katô ágpangkagin din asta papiddán dan tun ta gobernador. ²¹ Igkagi sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, isóddóran dé na ágkasarigan ka, asta nángngà tô ágtinuruán nu. Ándà manubù na ágmusingán nu agad ándin tô bónnóng dan, asal ágtinurù ka katô kabánnalan tingód katô kakalyag ka Manama. ²² Na, atin ka mayad ké ka buwis tun ta emperador ka Roma, lumapas ké ka mga sugù ka Manama? Kailangan mayad ké, ó di?”

²³ Asal isóddóran i Jesus na limbungan dan pád sikandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din, ²⁴ “Pakita yu kanak tô salapi na bayad yu katô buwis. Sadan bónnóng asta ngadan tô igtagù nit salapi?”

²⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Tô emperador ka Roma.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu bággé yu tun ta emperador tô nángngà bággén yu tun ta emperador, asta bággé yu tun ta Manama tô nángngà bággén yu tun ta Manama.”

²⁶ Agad kakalyag dan na duwán dimanda dan tingód katô ágpangkagin din tun ta saruwan katô ilimud mga manubù, ándà dan ikému. Isalábbuan dan tingód katô taba din, asta igtagáp dan.

Insa tingód katô kantayan

Luc 20:27-40; Mat 22:23-33; Mar 12:18-27

²⁷ Duwán mga Saduseo na igpadani tun ki Jesus. Tô gó tô mga manubù na ágtinurù na di manté puman tô mga manubù na inaté dán. ²⁸ Iginsà sikandan ki Jesus, na mà dan, “Sir, igtagù si Moises áknita tingód katô lumun katô mga

* **20:17** 20:17 Salmo 118:22.

mataladi gamama. Atin ka maté tō mama na ándà pa batà katō sawa din, tō kataladi din kailangan kumalyag katō sawa katō inaté na ipag din na ibalu, ébō ukit kandin duwán mému batà katō kataladi din na inaté.† 29 Na, duwán pittu mataladi gamama sayyan. Igkalyag tō kaké dan, asal inaté sikandin na ándà pa batà din. 30 Purisu tō ikaduwa kataladi 31 asta tō ikatállu kataladi igkalyag katō bayi. Tō tagsábbad-sábbad katō pittu mataladi igkalyag katō bayi, asal inaté dan langun na ándà palang batà dan. 32 Tun ta katapuriyan, inaté pagsik tō bayi. 33 Na, ulit nu áknami. Atin ka manté puman tō mga manubù, sadan tun ta pittu kataladi tō bánnal duma katō bayi? Su igkalyag tō pittu dan kandin.”

34 Igtaba si Jesus, na mà din, “Nit banuwa ni áknganni, ágpakalyagé tō mga gamama asta gabayi. 35 Asal tō mga manubù na nángngà tun ta saruwan ka Manama asta antén din puman, di dan dán pakalyagé tun ta langit. 36 Di dan puman maté, su iring dan dán katō mga panaligan ka Manama. Sikandan tō mga gabatà ka Manama, su inaté dan puman. 37 Asal antén puman tō inaté manubù, su agad si Moises tō igpasóddór kanan. Tō igsulat sikandin tingód ka kapakita katō Manama kandin tun ta mabbabà kayu na igrágrág, igtawar din tō Áglangngagán na ‘Manama na ágpangadapán i Abraham, i Isaac, asta i Jacob.’‡ 38 Purisu di ágpangadap ka Manama tō mga manubù na ándà kantayan, asal tō mga manubù na duwán kantayan, tō gó tō ágpangadap ka Manama. Purisu isóddóran ta na tun ta saruwan ka Manama, manté tō langun manubù.”

39 Na, duwán mga taratinurù ka sugù na igkagi, na mà dan, “Sir, madigár gó tō igtaba nu kandan.”

40 Na, ándà manubù na igkinnam iginsà kandin.

Insà tingód katō Mesiyas

Luc 20:41-44; Mat 22:41-46; Mar 12:35-37

41 Igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Manan ka ágtinurù dan na rubbad i David tō Mesiyas? 42 Su si David tō igsulat tun ta libro katō Salmo,

“ ‘Igkagi tō Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku 43 sippang ka manaluwa katō mga usig nu, asta pabánnalán ku sikandan áknikó.’§

44 Na, su si David tō igkagi na Áglangngagán din tō Mesiyas, pamánnun na tō Mesiyas tō rubbad i David?”

Igkagi si Jesus tingód katō mga taratinurù ka sugù

Luc 20:45-47; Mat 23:1-36; Mar 12:38-40

45 Róggun na igpaminág tō marapung manubù ki Jesus, igkagi sikandin tun ta mga disipulu din, na mà din, 46 “Banté kó katō mga taratinurù ka sugù. Atin ka ágpánó-panó dan, gumpak dan ka kapa, malyag dan respetowan katō duma mga manubù tun ta plasa, asta munsad dan tun ta madigár gunsadanan tun ta mga simbaan ka Judio. Malyag dan na munsad tun ta igpantaganà katō mga manubù na mallayat é kamanubuan tun ta dakál kalimudan. 47 Sikandan tō gagó ka kaduwánnan katō mga gabayi balu, asta ágtambunan dan tō madat linumuwan dan ukit katō mallayat mga kadasal. Purisu tuu madat tō supak na padunguán ka Manama kandan.”

† 20:28 20:28 Ahaán tō Deuteronomio 25:5. ‡ 20:37 20:37 Ahaán tō Exodo 3:6. § 20:43 20:42-43 Salmo 110:1.

21

Tô igbággé katô bayi balu
Luc 21:1-4; Mar 12:41-44

¹ Tun ta templo, igkita i Jesus tô mga ágkaduwánnan na ágdabù ka salapi dan tun ta ágtaguanan ka salapi. ² Igkita din tô sábbad ágkayù-ayuan bayi balu, asta igdabù sikandin ka duwa dád kadakù. ³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tuu pa dakál tô igbággé katô bayi balu ka tandingán katô igbággé katô langun dan. ⁴ Su tô dád sobra tô igbággé katô langun dan, asal tô bayi balu, agad ágkayù-ayuan sikandin, igbággé din tô langun ka salapi din, asta ándà palang isamà tun kandin.”

Tigkanayan ka kahirapan
Luc 21:5-19; Mat 24:1-14; Mar 13:1-13

⁵ Na, duwán mga manubù na igpatóngkóé tingód katô templo, su madigár ágsállággán tô mga batu na iglabat asta igpiyà-piyaan ukit ka duma mga mahal na igpambággé. Igkagi si Jesus, na mà din, ⁶ “Tingód kani mga balé na ágsállággán yu, dumunggù tô álló na dadattan tô langun, asta ándà palang sábbad batu na masamà tun ta bówwó katô ássa batu.”

⁷ Duwán iginsà, na mà dan, “Sir, kadángngan matuman tô igulit nu? Ándin tô pató na masig dán matuman tô langun kani?”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Banté kó ébô di kó mapid, su marapung tô mga manubù na mid ka ngadan ku. Mà kagi dan Mesiyas! Kumagi dan na masig dán dumunggù tô álló na gimanan yu! Asal yakó ágtákkás kandan. ⁹ Atin ka ágkadinággan yu na duwán mga gira asta mga samuk, yakó ágkamáddangan kanan. Kailangan matuman pa yan, asal ánnà pa yan tô oras katô ágtamanán.”

¹⁰ Na, igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Marapung tô mga banuwa na pagiraé, asta sumulung tô mga sakup ka sábbad hari katô mga sakup ka ássa hari. ¹¹ Duwán mabákkár mga linug, asta marapung tô mga manubù na ágpangkamaté ka ballus asta ágpangkamaté ka bógók tun ta kaluwagan kani banuwa. Pakitanán ka Manama tô mga kasalábbuan na makamáddang tun ta langit. ¹² Asal tô di pa matuman ni, ámmáttán kó, irrayatan kó, ruudan kó katô mga ágtugállán ka simbaan ka Judio, asta prison kó. Piddán kó tun ta tubang ka mga hari asta mga gobernador tingód katô kapasakup yu kanak. ¹³ Tô gó tô álló na mulit-ulit kó tingód kanak. ¹⁴ Pahu yu ni tun ta panámdám yu na di kó katanayan ka ándin tô taba yu kandan, ¹⁵ su bággén ku ákniyu tô kakatigan ébô makataba kó kandan. Purisu ándà usig yu na makataba katô kagin yu. ¹⁶ Agad tô mga ámmà yu, tô mga innà yu, tô mga kataladi yu, tô mga gakád yu, asta tô mga rarak yu, sikandan tô mámmát ákniyu, asta duwán tun ákniyu na matayan dan. ¹⁷ Karingasaan kó katô langun manubù tingód katô kapasakup yu kanak. ¹⁸ Asal ándà palang makadadat katô kantayan yu na ándà ágtamanán.* ¹⁹ Sarig kó kanak, asta makaluwà kó gó.”

Makamáddang na kitanán tun ta templo
Luc 21:20-24; Mat 24:15-21; Mar 13:14-19

²⁰ “Atin ka kitanán yu tô lunsud ka Jerusalem na iglibutan katô marapung mga sundalo, kasóddóran yu na masig dán kadattan tô lunsud. ²¹ Kailangan malaguy tô langun taga Judea, asta madun dan tun ta pabunganán, asta

* **21:18** 21:18 Ni gó tô kóbadan katô ágkagin, na, “Di mandà tun ákniyu, agad sábbad silag ka ulu yu.”

kailangan malaguy tô langun manubù tikud tun ta lunsud. Kailangan di madun tun ta lunsud tô mga manubù na tun ta luwà katô lunsud. ²² Tô gó tô mga álló na supakan ka Manama tô mga madat, asta tumanán din tô langun tandô din na igsulat. ²³ Makédu-édu tô mga gabayi na mabáddás ó ágpasusu tô álló tô! su tuu madat tô kahirapan na dumunggù nit banuwa, asta supakan ka Manama tô mga manubù. ²⁴ Duwán tigbasán asta matayan. Duwán ámmáttán asta piddán tun ta langun banuwa. Dadattan tô lunsud ka Jerusalem katô mga manubù na ánnà Judio sippang ka mapángnga tô pagpangulu dan.”

Lumónód si Jesus nit banuwa

Luc 21:25-28; Mat 24:29-31; Mar 13:24-27

²⁵ “Duwán mga kasalábbuan na pakitanán ka Manama tun ta álló, bulan asta mga karani. Dini ta banuwa, katanaan asta kamáddangan tô langun manubù tingód katô arukán katô dagat asta magdakál mga balud. ²⁶ Kagáttasan tô mga manubù tingód katô máddang dan katô kadattan na dumunggù nit banuwa, su makálláng tô langun tun ta langit.† ²⁷ Kitanán katô mga manubù tô kadunggù ku tun ta sagulapun, su lumónódda na Igpamanubù na tákkássan katô katulusan ku asta katô tuu séllaán ku.‡ ²⁸ Na, ka tumigkané tô katumanan kani, tindág kó asta langngag kó, su masig kód tábbusán katô Manama.”

Panunggiringan tingód katô kayu igera

Luc 21:29-33; Mat 24:32-35; Mar 13:28-31

²⁹ Na, igulit i Jesus ni panunggiringan, na mà din, “Sállág yu tô kayu igera asta tô mga ássa kayu. ³⁰ Atin ka kitanán yu tô kayu na gugbus dán asta ágdaun, kasóddóran yu na masig dán dumunggù tô ágsánnang timpo. ³¹ Purisu atin ka kitanán yu tô katumanan katô igkagi ku ákniyu, kasóddóran yu na masig dán mangulu tô Manama.

³² “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô di pa maté tô mga manubù áknganni, matuman pa ni langun. ³³ Mandà gó tô langit asta ni tanà, asal di gó mandà tô mga kagi ku, asal matuman gó.”

Kailangan tumaganà tô langun manubù

³⁴ “Asal banté kó agó baringán kó ukít katô sobra ágkakan yu, ginámmán yu, asta tana yu tingód ka kóddô yu. Agad di kó makataganà, matuman na dumunggù tô álló tô ³⁵ iring na tagán, su dumunggù tun ta langun manubù na góddô tun ta kaluwagan kani banuwa. ³⁶ Purisu banté kó inalayun. Dasal kó na bággayan kó ka Manama ka bákkár ébô makatiis kó katô langun ka kahirapan, asta ébô ándà kayyaan yu tun ta saruwan ku na Igpamanubù.”

³⁷ Álló-álló igtinurù si Jesus tun ta templo, asal ka dukilám, ágsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, asta ágdággà sikandin dutun. ³⁸ Igsállám tô marapung manubù na igpadani kandin tun ta templo ébô maminág dan kandin.

22

Plano na matayan si Jesus

Luc 22:1-6; Mat 26:1-5,14-16; Mar 14:1-2,10-11; Juan 11:45-53

† **21:26** 21:26 Tô langun tun ta langit, ó tô duwán katulusan tun ta langit. ‡ **21:27** 21:27 Ahaán tô Daniel 7:13.

¹ Na, masig dán tô Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù na ánggadanán Kalimudan Ka Kalabé. ² Ágplano tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga taratinurù ka sugù tingód katô lumun dan ébô matayan dan si Jesus na ándà samuk, su imáddangan dan katô mga manubù na inalayun igpaminág ki Jesus.

³ Na, igahu si Maibuyan tun ki Judas na ánggadanán Iscariote. Sikandin tô sábbad tun ta sapulù duwa (12) disipulu i Jesus. ⁴ Igsadun si Judas tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta mga opisyaes katô mga tarabanté ka templo. Igpátóngkóé dan tingód katô kapammát din ki Jesus. ⁵ Idayawan dan, asta igtandô dan na duwán salapi na bággén dan tun kandin. ⁶ Ignunug si Judas, asta igangat sikandin ka madigár timpo ébô pammáttán din si Jesus na ándà manubù na makasóddór.

Kalimudan Ka Kalabé

Luc 22:7-13; Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Juan 13:21-30

⁷ Na, igdunggù tô álló ka kalimudan na ángkan tô mga Judio ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Tô gó tô álló na giyón dan tô nati ka karnero na ágsáddaán dan dalám katô Kalimudan Ka Kalabé. ⁸ Purisu igpóna i Jesus si Pedro asta si Juan, na mà din, “Taganà kó katô kannán ta tingód ka Kalimudan Ka Kalabé.”

⁹ Igsà sikandan, na mà dan, “Ánda táppad tô kakalyag nu na taganaan dé?”

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, ka madun kó tun ta lunsud ka Jerusalem, sumarán yu tô sábbad mama na igtiang ka bangà na ipánnù ka wayig. Tákkás kó kandin tun ta balé na ahuwan din. ¹¹ Uliti yu tô tigatun katô balé, ‘Igsà tô Taratinurù ka ánda táppad tô kannan din katô Kalimudan Ka Kalabé na duma áknamí na mga disipulu din.’ ¹² Pakitanán din ákniyu tô dakál kuwarta tun datas ka balé na igtaganà dán. Tô gó é taganaan yu katô kannán ta.”

¹³ Purisu igpanó dan, asta igkita dan tô kuwarta na iring katô igulit i Jesus kandan, asta igtaganà dan tô langun para katô Kalimudan Ka Kalabé.

Tingód ka kamatayan katô Áglangngagán

Luc 22:14-23; Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Cor 11:23-25

¹⁴ Tô igdunggù tô oras ka kakan, igkan si Jesus asta tô mga apostoles din.

¹⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Maggát tô kakalyag ku na kumanna duma ákniyu kani Kalimudan Ka Kalabé tô diya pa matayan. ¹⁶ Kagiyan ku sikiyu na diyad muman kuman katô Kalimudan Ka Kalabé sippang ka matuman tô kóbadan kani langun tun ta pagpangulu ka Manama.”

¹⁷ Na, igkangé i Jesus tô kopa, igpasalamat sikandin tun ta Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Inám kó langun kani. ¹⁸ Kagiyan ku sikiyu na tikud ni álló ni, diyad muman minám kani ginámmán ta sippang ka matuman mangulu tô Manama.”

¹⁹ Na, igkangé din tô pan, igpasalamat sikandin, igtáppik-táppik din, igbággé din tun kandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó ni lawa ku na bággén para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu.”

²⁰ Pángnga igkan dan, igkangé din pagsik tô kopa na duwán ginámmán, asta igkagi, na mà din, “Ni ginámmán ni tô mantu kasabotan ukít katô dipanug ku na ulaán para ákniyu.*

* **22:20** 22:20 Tô mantu kasabotan tô tinóngkóan asta tandó katô Manama tun ta mga manubù.

21 “Na, kannun ta lamisa duma kanak tô manubù na pammát kanak.

22 Matéya na Igpamanubù, su tô gó é kakalyag katô Ámmà ku. Asal makédu-édu tô manubù na pammát kanak!”

23 Na, igpénsaé sikandan ka sadan tun kandan tô pammát kandin.

Igpapulé dan ka sadan tô mallayat

24 Na, igpapulé pagsik tô mga disipulu ka sadan tun kandan tô mallayat é kamanubuan. 25 Purisu igkagi si Jesus, na mà din, “Tun ta mga manubù na ànnà Judio, inalayun ágsugù tô mga hari katô mga sakup dan, asta kakalyag katô mga opisyaes dan na tawarán sikandan na mga taratabang.

26 Asal di mému ka makéring kó kandan. Su tô manubù tun ákniyu na imun mallayat é kamanubuan, tô gó é kailangan makéring katô kinaadiyan, asta tô mangulu ákniyu makéring katô ágsuguánnán. 27 Sadan tô tuu pa mallayat é kamanubuan din? Tô gunsad asta ágkan tun ta lamisa, ó tô ágbuwat kandin? Isóddóran yu na mallayat tô kamanubuan katô gunsad. Asal tô ágkémun ku dini ákniyu iring na ágsuguánnán.

28 “Agad mahirap tô ágkókitan ku, sikiyu tô inalayun ágtákkás kanak.

29 Igpapidda katô Ámmà ku ébô manguluwa, asta magunawa pagsik tô kapapid ku ákniyu, 30 su sikiyu tô dumuma kanak ka kumanna tun ta pagpangulu ku, asta sikiyu tô munsad tun ta gunsadanan katô hari ébô mangulu kó katô sapulú duwa (12) grupo ka mga rubbad i Israel.”

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Luc 22:31-34; Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Juan 13:36-38

31 Na, igkagi si Jesus ki Pedro, na mà din, “Simon, paminág ka kanak. Igpabayá ka Manama si Maibuyan ébô kuminnam ákniyu ébô ássan tô ágkasarigan asta tô di ágkasarigan, iring na taralum na gáttap katô trigo ébô ássan tô tahap. 32 Asal igdasalla tingód áknikó ébô di mandà tô kasarig nu kanak. Atin ka mákkás ka puman kanak, kailangan tumabang ka katô mga kataladi nu na ágpampamaké.”

33 Igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ikataganà a mákkás áknikó agad prisonna asta matayanna duma áknikó.”

34 Igkagi si Jesus, na mà din, “Pedro, paminág nu ni kagin ku. Kani ka dukilám ka di pa mukkarà tô manuk, makatállu ka mulun na ándà ka kilala kanak.”

Kahirapan na masig dumungù

35 Na, igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Dángngan, tô igpapanó ku sikiyu na mulit-ulit na ándà salapì, kabir, ó sandalyas na piddán yu, ikulangan kó?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ándà gó.”

36 Igkagi si Jesus, na mà din, “Asal áknganni, atin ka duwán salapì yu asta kabir yu, pid yu yan. Atin ka ándà kampilan yu, barigya yu tô umpak yu ébô makabállu kó ka kampilan. 37 Su kagiyan ku sikiyu na matuman tô kagi ka Manama na igsulat tingód kanak,

“ ‘Supakan sikandin iring na mga tulisan.’†
Kailangan matuman tô langun na igsulat tingód kanak.”

38 Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, duwán dán duwa kampilan ta.”

† 22:37 22:37 Isaias 53:12.

Igsapadan dan i Jesus, na mà din, “Nángngà dán.”

Igdasal si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo

Luc 22:39-46; Mat 26:36-46; Mar 14:32-42

³⁹ Na, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta Pabungan ka Olibo, su tō gó é ágkémun din. Igtákkás tō mga disipulu din kandin. ⁴⁰ Tō igdunggù sikandin tun ta lugar, igkagi sikandin tun kandan, na mà din, “Dasal kó ébō ò kó matalu ka pagtintal.”

⁴¹ Na, igpanayun si Jesus tun tóna na ò madiyù, iglingkóód sikandin, asta igdasal, na mà din, ⁴² “Ámmà, atin ka mému áknikó, yaka ágpókit kanak tun ta kahirapan na masig dán dumunggù. Asal tuman nu tō áknikó kakalyag, ánnà tō kanak kakalyag.”

⁴³ Na, duwán panaligan ka Manama na igpakita kandin tikud tun ta langit ébō pabákkár kandin. ⁴⁴ Su tuu ihirapan sikandin, maggát pa igdasal sikandin, asta igtallù tō ating din iring na dipanug tun ta tanà.

⁴⁵ Pángnga igdasal si Jesus, iglónód sikandin tun ta mga disipulu din, asal igpantudug dan, su igmalómét dan tingód katò ranu dan. ⁴⁶ Igánnó din sikandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Manan ka igtudug kó? Ánnó kó, asta dasal kó ébō ò kó matalu ka pagtintal.”

Igámmát si Jesus

Luc 22:47-53; Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Juan 18:3-11

⁴⁷ Róggun na igkagi si Jesus, igdunggù tō marapung manubù na igpid i Judas na sábbad katò sapulù duwa (12) disipulu. Igpadan si Judas ki Jesus ébō madák kandin. ⁴⁸ Asal igkagi si Jesus tun kandin, na mà din, “Judas, pammáttánna na Igpamanubù ukit ka kadák nu?”

⁴⁹ Tō igkita tō mga disipulu na ámmáttán sikandin, iginsà sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, tigbasán dé sikandan?”

⁵⁰ Duwán sábbad kadumaan i Jesus na igtigbas din tō állang katò tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tō talinga din dadan ta kawatan.

⁵¹ Asal igsapadan i Jesus sikandin, na mà din, “Nángngà dán!”

Igdappánnan i Jesus tō talinga katò állang, asta inólian sikandin.

⁵² Na, tō mga manubù na igsadun ébō mámmát ki Jesus, tō gó é mallayat ka mga pangulu ka templo, tō mga kapitan ka mga tarabanté ka templo, asta tō mga ágtugállán ka Judio. Igkagi si Jesus tun kandan, na mà din, “Manan ka mámmát kó kanak ukit ka mga kumpulan asta mga paglagpás? Ánnà a tulisan.

⁵³ Álló-álló ágtinurù a tun ta plasa ka templo, asal ándà a ikiyu ámmátti. Asal nigó tō oras na igsalin ka Manama na lumumu si Maibuyan ka madat.”

Igbulun i Pedro si Jesus

Luc 22:54-62; Mat 26:57-58,69-75; Mar 14:53-54,66-72; Juan 18:12-18,25-

27

⁵⁴ Na, igámmát dan si Jesus, asta igpid dan tun ta balé katò tuu mallayat ka pangulu ka templo. Igtalundug si Pedro, asal igpadiyù dáð sikandin.

⁵⁵ Duwán mga manubù na igtapun ka apuy tun ta luwà, asta igunsad dan ébō minadang. Igduma si Pedro kandan. ⁵⁶ Tō iséllaan ka apuy tō bónnóng i Pedro, duwán sábbad állang bayi na ikakita kandin. Igsállág tō bayi kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni manubù ni ágtákkás-tákkás katò igámmát.”

⁵⁷ Asal igbulun si Pedro katò bayi, na mà din, “Ándà ku kilalayi sikandin.”

⁵⁸ Na, ándà kadugé, duwán ássa manubù na igkita ki Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikuna pagsik tō sábbad kadumaan din.”

Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ánnà a kadumaan din.”

⁵⁹ Tō iglabé tō mga sábbad oras, duwán pagsik ássa manubù na marag ágkagi, na mà din, “Bánnal ni manubù ni tō ágtákkás-tákkás pagsik katō igámmát, su taga Galilea sikandin.”

⁶⁰ Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Sir, ándà sóddór ku tingód katō ágkagin nu.”

Na, róggun igkagi si Pedro, tigkô igukkarà tō manuk. ⁶¹ Igséré si Jesus, asta igsállág ki Pedro. Purisu isampáttan i Pedro tō taganá igkagi katō Áglangngagán, na, “Kani ka dukilám ka di pa mukkarà tō manuk, makatállu ka mulun kanak.” ⁶² Na, igluwà si Pedro, asta tuu igsággó sikandin.

Igbuyas-buyas asta iglagpás si Jesus

Luc 22:63-65; Mat 26:67-68; Mar 14:65

⁶³ Na, tō mga manubù na igbanté ki Jesus, igbuyas-buyas dan asta iglagpás dan ki Jesus. ⁶⁴ Igdalangan dan tō mga mata din, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Atuk nu ka sadan tō iglagpás áknikó!”

⁶⁵ Igirrayatan dan sikandin, asta madat tō igkagi dan kandin.

Igpid si Jesus tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo

Luc 22:66-71; Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Juan 18:19-24

⁶⁶ Na, pagkasállám dán, igpalimudé tō langun ágtugállán ka Judio, tō mallayat ka mga pangulu ka templo, asta tō mga taratinurù ka sugù. Igpakangé dan si Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, ⁶⁷ “Atin ka sikuna tō Mesiyas, uliti ké.”

Asal igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ulitan ku sikiyu, di kó mánnal.

⁶⁸ Atin ka minsà a ákniyu, di kó tumaba. ⁶⁹ Asal di madugé, munsadda na Igpamanubù dadan tun ta kawanan katō Matulus Manama.”[†]

⁷⁰ Iginàs tō langun dan, na mà dan, “Purisu Batà ka katō Manama?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Bánnal tō igkagi yu.”

⁷¹ Purisu igpatóngkóé sikandan, na mà dan, “Ándà dán kailangan na ulitan ki pa ka duma manubù tingód kandin, su kandin kagi tō igdinág ta.”[§]

23

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Luc 23:1-5; Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Juan 18:28-38

¹ Na, igtindág tō langun ágtugállán ka Judio, asta igpid dan si Jesus tun ta gobernador na si Pilato. ² Igdimanda dan si Jesus tun ki Pilato, na mà dan, “Igkita dé ni manubù ni na ágsutsut tun ta mga manubù kani banuwa ta, su ágsapadan din tō kabayad dé ka buwis tun ta emperador ka Roma. Mà kagi sikandin Mesiyas asta hari.”

³ Iginàs si Pilato ki Jesus, na mà din, “Sikuna tō Hari ka mga Judio?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tō igkagi nu.”

⁴ Igkagi si Pilato tun ta mallayat ka mga pangulu ka templo asta tun ta duma mga manubù na ilimud, na mà din, “Ándà palang madat na igkita ku kani manubù ni.”

[†] **22:69** 22:69 Ahaán tō Salmo 110:1. **§ 22:71** 22:71 Kéman katō mga Judio ka igbulaló si Jesus su igkagi sikandin na Batà ka Manama. Purisu igplano dan na matayan si Jesus.

⁵ Asal maggát igkagi sikandan ki Pilato, na mà dan, “Ukit katô ágtinuruán din, ágsamukán din tô langun manubù tun ta kaluwagan ka Judea, tikud tun ta Galilea asta sippang kannun.”

Igpíd si Jesus tun ki Herodes

⁶ Tô igdinág si Pilato katô igkagi dan, iginsà sikandin ka sakup ka probinsya ka Galilea si Jesus. ⁷ Tô ikasóddór si Pilato na igtikud si Jesus tun ta probinsya na isakupan i Herodes, igpapíd din si Jesus tun ki Herodes, su si Herodes igóddô tun ta Jerusalem tô álló tô. ⁸ Tô ikakita si Herodes ki Jesus, tuu idayawan sikandin, su ikadinág dán sikandin tingód ki Jesus, asta idugé dán duwán kakalyag din na kumita ki Jesus asta katô kasalábbuan na áglumun din. ⁹ Purisu marapung tô mga insà i Herodes kandin, asal ándà taba si Jesus. ¹⁰ Tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga taratinurú ka sugù igpadani tun ki Herodes, asta maggát dan igdimanda tingód ki Jesus. ¹¹ Si Herodes asta tô langun sundalo din inggisi asta igóróm-óróm ki Jesus. Na, igpómpakan i Herodes si Jesus ka madigár kapa, asta igpalónód din tun ki Pilato. ¹² Purisu igpararaké si Herodes asta si Pilato tô álló tô, su taganà dan ágpasókówé.

Igruudan si Jesus na matayan

Luc 23:13-25; Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Juan 18:39-19:16

¹³ Na, igpalimud i Pilato tô langun ka mallayat ka mga pangulu ka templo, tô mga pangulu ka Judio, asta tô duma mga manubù. ¹⁴ Igkagi si Pilato, na mà din, “Igpíd yu ni manubù ni dini kanak, asta igulit kó kanak na ágsutsut sikandin ka mga manubù. Iginsà ku sikandin tun ta saruwan yu, asal isóddóran ku na ándà din lumuwi tô igdimanda yu tingód kandin. ¹⁵ Magunawa pagsik tô isóddóran i Herodes, su igpalónód din sikandin dini áknita. Purisu ándà palang iglumu din na nángngà na supakan asta matayan sikandin. ¹⁶ Purisu palagpásán ku dád sikandin, asta paluwaán ku.”

¹⁷ [Na, kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun din na ágpaluwaán din tô sábbad manubù na igpriso, agad sadan tô salinán katô mga Judio.] ¹⁸ Asal igpasábbadé dan langun igullaó, na mà dan, “Pamatayi nu ni manubù ni. Paluwà nu áknami si Barabas.”

¹⁹ Na, si Barabas tô igpriso su sikandin tô igpíd katô mga manubù na igatu katô gobyerno tun ta lunsud ka Jerusalem, asta duwán igmatayan din.

²⁰ Kakalyag i Pilato na paluwaán din si Jesus. Purisu iguman din igkagiyan tô mga manubù na ilimud. ²¹ Asal igullaó sikandan, na mà dan, “Pamatayi nu! Papanjali nu sikandin tun ta krus!”

²² Na, ikatállu igkagi si Pilato, na mà din, “Manan? Ándà palang madat na iglumu din! Ándà palang iglumu din na igkita ku na nángngà supakan asta matayan sikandin. Purisu palagpásán ku dád sikandin, asta paluwaán ku.”

²³ Asal maggát dan igullaó ka mabákkár, su kakalyag dan na pansalan sikandin tun ta krus ébô maté. Ikapanalu dan ukit ka kóllaó dan. ²⁴ Purisu igruud si Pilato na tumanán din tô kakalyag dan. ²⁵ Igpaluwà din tô igpriso na igatu ka gobyerno asta igmaté ka mga manubù. Asal si Jesus tô igbággé din tun ta mga sundalo ébô matayan, su tô gó tô kakalyag dan.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Luc 23:26-43; Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Juan 19:17-27

²⁶ Na, igpíd katô mga sundalo si Jesus tikud tun ta balé i Pilato. Tun ta dalan na gukitan dan, isumaran dan si Simon na taga Cirene na mantu igdunggu

tikud tun ta pabunganán. Igpit dan sikandin igpatiang katô krus, asta igpatalundug dan sikandin ki Jesus.

²⁷ Marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus, asta marapung tô mga gabayi na igpansággó tingód katô ranu dan kandin. ²⁸ Asal igsérê si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sikiyu na mga gabayi na taga Jerusalem, yakó ágsággó tingód katô kahirapan na igdunggù kanak. Asal sággó kó tingód katô kahirapan na matuman dumunggù ákniyu asta tun ta mga gabatà yu. ²⁹ Su dumunggù gó tô álló na kumagi tô mga manubù na kadayawan tô mga gabayi na di ágbatà, di ágpamasusu, asta di ágpasusu! ³⁰ Tô álló tô, tumawar tô mga manubù tun ta mga pabungan, na mà dan, ‘Kanónór kó dini áknami, asta tambuni ké ébô maté ké.’* ³¹ Atin ka mahirap tô kókitan ku áknnganni na manté pa tô kayu, tuu pa mahirap tô kókitan yu tun ta tapuri álló ka igangu dán tô kayu.”†

³² Duwán pagsik duwa tulisan na igpid katô mga sundalo ébô matayan duma ki Jesus. ³³ Tô igdunggù dan tun ta lugar na ánggadanan Bóngó-bóngó, igpansalan dan si Jesus tun ta krus, asta tô duwa tulisan, na tô sábbad dadan tun ta ibang din asta tô sábbad dadan tun ta kawanan din. ³⁴ Igdasal si Jesus tingód katô mga igpansal kandin tun ta krus, na mà din, “Ámmà, pasinsiyayi nu sikandan, su ándà dan kasóddóri ka ándin tô áglumun dan.”

Na, igripa tô mga sundalo ébô talad-taladán dan tô umpak din.‡ ³⁵ Igsállág tô ilimud mga manubù ki Jesus. Asal tô mga pangulu ka Judio igbuyas kandin, na mà dan, “Igtabangan din tô duma mga manubù ébô di dan maté. Sállággán ta ka makatabang sikandin katô kandin sarili. Kitanán ta ka bánnal sikandin tô Mesiyas na igsalin ka Manama!”

³⁶ Igóróm-óróm pagsik tô mga sundalo. Igpadani dan tun kandin, asta igpénám dan sikandin ka bino na igbaláttan ka wayig. ³⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Atin ka bánnal ka na Harì ka mga Judio, tabangi nu tô áknikó sarili!”

³⁸ Duwán pagsik igsulat na igtagù tun datas ta ulu i Jesus, na, “NI GÓ TÔ HARÌ KA MGA JUDIO.”

³⁹ Igbuyas-buyas tô sábbad tulisan na igpansalan madani ki Jesus, na mà din, “Atin sikuna tô Mesiyas, paluwà nu tô áknikó sarili asta sikami!”

⁴⁰ Asal igsapadan sikandin katô kadumaan din, na mà din, “Kailangan kamáddangan ka katô Manama, su magunawa tô supak áknita. ⁴¹ Nángngà tô supak áknita, su igsulian ki gó tingód katô madat linumuwan ta. Asal sikandin, ándà palang madat linumuwan din.”

⁴² Igkagi sikandin, na mà din, “Jesus, atin ka mangulu ka, sampátta.”

⁴³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ni álló ni, dumuma ka kanak tun ta madigár góddóan ku.”

Inaté si Jesus

Luc 23:44-49; Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Juan 19:28-30

* **23:30** 23:30 Ahaán tô Oseas 10:8. † **23:31** 23:31 Tô kóbadan kani panunggiringan, atin ka igsupakan si Jesus na ándà salà din, tuu pa madat tô supak na dumunggù tun ta mga Judio na duwán salà dan. ‡ **23:34** 23:34 Ahaán tô Salmo 22:18.

44 Na, tô malássád dán tô álló, igmangittáng tô kaluwagan kani banuwa dalám ka tállu oras, § 45 su ándà sánnang tô álló. Itángngà tô tabir* tun ta tángngaan katô templo. 46 Na, igullaó si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Ámmà, sarigán ku ni espiritu ku tun áknikó!”†

Pángnga igullaó sikandin, inaté.

47 Na, tô igkita tô kapitan ka mga sundalo katô ilumu, igdurung din tô Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal na ándà palang salà din!”

48 Na, tô langun manubù na ilimud, tô igkita dan katô ilumu, igpangguli dan, asta ágtagpukán dan tô kagpa dan tingód katô ranu dan. 49 Asal tô langun rarak i Jesus asta tô mga gabayi na igtákkás kandin tikud tun ta Galilea, igtindág dan tun ta madiyù, asta igsállág dan tô ilumu.

Tô kalábbáng ki Jesus

Luc 23:50-56; Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Juan 19:38-42

50-51 Na, duwán sábbad manubù na ángngadanan ki Jose na taga Arimatea tun ta probinsya ka Judea. Madigár manubù sikandin, nángngà tô áglumun din tun ta saruwan ka Manama, asta giman sikandin katô pagpangulu ka Manama. Agad sikandin tô sábbad ágtugállán tun ta mga ágtugállán ka Judio, asal ándà nunug sikandin katô madat plano katô mga kadumaan din na iglumu dan ki Jesus. 52 Igsadun si Jose tun ki Pilato, asta igpamuyù din tô lawa i Jesus ébô lábbáangngán din. 53 Ikgangé din tô lawa tikud tun ta krus, igtángngás din katô mapputi óggét, asta iglábbáng din tun ta áglábbáangngan na mantu igkaliyan tun ta pangpang asta ándà pa lábbáangngi. 54 Masig dán sumalláp tô álló, asta simag tô álló ka kapaginawa.

55 Na, igitlundug ki Jose tô mga gabayi na taganà igtákkás ki Jesus tikud tun ta Galilea, asta igkita dan tô lábbáng asta tô kapadággá katô lawa. 56 Na, igpangguli dan, asta igtaganà dan tô ássa-ássa mga pamammut na taguán tun ta lawa. Tô álló ka kapaginawa, igpaginawa dan, su tô gó é sugù ka Manama.

24

Inanté puman si Jesus

Luc 24:1-12; Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Juan 20:1-10

1 Asal sállám ka Linggo, igsállám tô mga gabayi na igpid ka mga pamammut na igtaganà dan, asta igsadun dan tun ta iglábbáangngan. 2 Igkita dan na taganà ililid tô batu na igsagpáng. 3 Asal tô igahu dan, ándà lawa na ikita dan. 4 Na, isalábbuan dan tingód katô igkita dan, asta tigkó igpakita kandan tô duwa gamama na igumpak ka mapputi na ágséllà. 5 Imáddangan tô gabayi asta iglangkáb dan. Asal igkagi tô duwa gamama, na mà dan, “Yakó ágpamasak katô manté nit áglábbáangnganan. Ándà dini sikandin, su inanté. 6 Sampát yu tô taganà igkagi din ákniyu tun ta Galilea. 7 Ikgagiyan kó ikandin na kailangan bággén sikandin na Igpamanubù tun ta bállad katô masalà-salà mga manubù, pansalan sikandin tun ta krus ébô maté, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.”

8 Purisu isampáttan katô mga gabayi tô taganà igkagi i Jesus. 9 Igpanó dan tikud tun ta lábbáng, asta igulit dan kani langun tun ta sapulù sábbad (11)

§ 23:44 23:44 Dalám ka tállu oras, ó sipang ka alas tres ka mapun. * 23:45 23:45 Tô ángngadanan “tabir” iring na kurtina na tuu makáppal tun ta tángngaan katô templo ka Jerusalem. Itángngà tô tabir su ukít ka kamatayan i Jesus, mému gó makapadani tô langun manubù tun ta Manama. † 23:46 23:46 Ahaán tô Salmo 31:5.

apostoles asta tun ta mga duma. ¹⁰ Tô mga gabayi tô, si Maria taga Magdala, si Juana, si Maria na innà i Santiago, asta duwán pa ássa mga gabayi. Sikandan tô igulit tingód katô langun na igkita dan tun ta mga apostoles. ¹¹ Asal kéman dan ka igimu-imu dád tô igkagi dan, asta ándà dan bánnal kandan. ¹² [Asal igpalaguy si Pedro igsadun tun ta lábbáng. Iggógó-kógó sikandin, igsállág tun dálám, asta igkita din tô mapputi óggét, asal ándà lawa na igkita din. Tô iguli sikandin, isalábbuan sikandin tingód katô ilumu.]

Igpakita si Jesus tun ta duwa disipulu din

Luc 24:13-35; Mar 16:12-13

¹³ Tô álló tô, duwán duwa disipulu i Jesus na igsadun tun ta lunsud ka Emmaus na mga sapulù sábbad (11) kilometro tikud tun ta Jerusalem. ¹⁴ Igpátóngkóé dan tingód katô langun na ilumu. ¹⁵ Róggun na igpatóngkóé dan, igpadani si Jesus, asta igtákkás kandan, ¹⁶ asal ándà dan ikakilala ka sadan sikandin. ¹⁷ Iginàs si Jesus, na mà din, “Ándin tô ágtóngkóán yu róggun igpanó kó?”

Igsódô tô duwa dan, asta iranu tô bónnóng dan. ¹⁸ Igtaba tô sábbad na ánggadanán ki Cleopas, na mà din, “Tun ta langun taga Jerusalem, sábbad nu dád tô ándà ikasóddór tingód katô ilumu áknganni.”

¹⁹ Iggagi si Jesus, na mà din, “Ándin tô ilumu?”

Iggagi sikandan, na mà dan, “Tô inému ki Jesus na taga Nazaret. Propeta sikandin, asta matulus tô langun na iglumu din asta igtinurù din tun ta saruwan ka Manama asta tun ta mga manubù. ²⁰ Tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga pangulu ka Judio igpammát kandin, asta igmatayan dan sikandin na igpansalan dan tun ta krus. ²¹ Asal igiman ké na sikandin tô makatábbus katô mga rubbad i Israel. Tállu dán álló tô iglabé. ²² Isalábbuan ké, su duwán mga kadumaan dé na gabayi na igsállám tun ta iglábáangngan kandin, ²³ asal ándà lawa din na igkita dan. Tô iguli dan, igulit dan áknami na igpakita kandan tô mga panaligan ka Manama na igkagi na inanté dán si Jesus. ²⁴ Duwán ássa mga kadumaan dé na igsadun tun ta lábbáng, asta tô igkita dan magunawa katô igulit katô mga gabayi. Asal ándà dan kitayi sikandin.”

²⁵ Iggagi si Jesus, na mà din, “Isalábbuanna áknayu, su ándà kó pa bánnal katô langun na igkagi katô mga propeta ka Manama sayyan! ²⁶ Kailangan matayan pa tô Mesiyas iring katô ilumu dán tô di pa matuman na duwán séllaán din tun ta langit.”

²⁷ Na, igpénagpát i Jesus tun kandan tô langun na igsulat tun ta kagi ka Manama tingód kandin, tikud tun ta igsulat i Moises asta katô langun propeta ka Manama sayyan.

²⁸ Tô madani dan dán tun ta lunsud na ágsadunan katô duwa disipulu, manayun pád si Jesus. ²⁹ Asal igpédu-édu dan kandin, na mà dan, “Dággà ka dini áknami, su igsálláp dán tô álló, asta masig dán dumukilám.”

Purisu igtákkás si Jesus kandan. ³⁰ Tô igiyambung dan, igkangé i Jesus tô pan, igpasalamat sikandin tun ta Manama, igtáppik-táppik din, asta igbággé din tun kandan. ³¹ Tákkó ikakilala dan na sikandin si Jesus. Asal inandá sikandin. ³² Igpátóngkóé sikandan, na mà dan, “Agud ta na iring na duwán ménit tun ta pusung ta tingód ka dayó ta róggun na igtóngkô sikandin áknita tun ta dalan, asta igpénagpát din áknita tô kagi ka Manama.”

³³ Na, tô oras tô, sékót dan iglónód tun ta Jerusalem. Ipkita dan tô sapulù sábbad (11) mga disipulu i Jesus na ilimud, asta tô mga kadumaan dan. ³⁴ Ipkagi tô mga manubù na ilimud, na mà dan, “Bánnal inanté dán puman tô Áglangngagán, asta igpakita sikandin ki Simon!”

³⁵ Na, igulit tô duwa disipulu tingód katô ilumu kandan tun ta dalan, asta tingód ka kakilala dan kandin dalám ka katáppik-táppik din katô pan.

Igpapanó i Jesus tô mga disipulu din

Luc 24:36-49; Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Juan 20:19-23; Lumu 1:6-8

³⁶ Róggun na igulit dan tô tingód katô ipkita dan, igdunggù si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu.”

³⁷ Asal itingkámmád dan asta imáddangan dan, su kéman dan ka gimukud sikandin. ³⁸ Asal igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Yakó ágkatanaan, asta yakó ágduwa-duwa. ³⁹ Sállág yu ni mga amù nit bállad ku asta nit paa ku, su bánnal sakán gó. Awid kó kanak ébô kasóddóran yu na ánnà na gimukud. Ándà lawa katô gimukud, asal duwán lawa ku na ágkitanán yu.”

⁴⁰ Na, igpakita i Jesus kandan tô bállad asta paa din. ⁴¹ Agad idayawan dan, asal iring na ándà dan bánnal na bánnal gó sikandin, su isalábbuan dan. Igsinà si Jesus, na mà din, “Duwán ágkannán yu kannun?”

⁴² Igbággayan dan sikandin ka sábbad abuk sáddà na igággang. ⁴³ Igtanggap i Jesus, asta igkan din tun ta saruwan dan.

⁴⁴ Ipkagi si Jesus, na mà din, “Tô igduma a pa ákniyu dángngan tô ándà a pa kamaté, igkagi ku ákniyu na kailangan mataman tô langun tingód kanak na igsulat i Moises, asta katô mga propeta sayyan, asta tun ta libro ka Salmo.”

⁴⁵ Igpénagpát i Jesus kandan tô kóbadan katô kagi ka Manama na igsulat sayyan.

⁴⁶ Ipkagi sikandin, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama na kailangan matayan tô Mesiyas, asta manté puman sikandin tun ta ikatállu álló.

⁴⁷ Igpapidda ákniyu ébô mulit-ulit kó katô mga manubù tun ta langun banuwa na pasinsiyaan ka Manama tô mga salà dan ka rumákkád dan. Kailangan tumigkané kód mulit-ulit nit lunsud ka Jerusalem. ⁴⁸ Sikiyu tô ikakita kani langun, asta kailangan ulitán yu tun ta duma mga manubù.

⁴⁹ Papiddán ku dini ákniyu tô Ugis Espiritu na igtandô katô Ámmà ku. Asal angkat kó pa kannun ta lunsud ka Jerusalem sippang ka matanggap yu tô Ugis Espiritu tikud tun ta langit.”

Ibatun si Jesus tun ta langit

Luc 24:50-53; Mar 16:19-20; Lumu 1:9-11

⁵⁰ Na, igpid si Jesus kandan, igpanó dan tikud tun ta Jerusalem, asta igasadun dan sippang tun ta Betania. Igtayó i Jesus tô bállad din, asta igdasal sikandin na tabangan dan ka Manama. ⁵¹ Róggun na igdasal sikandin, igtananan din sikandan, asta ibatun sikandin tun ta langit. ⁵² Na, igpangadap dan kandin, asta igulì dan tun ta Jerusalem na duwán dayó dan. ⁵³ Inalayun dan ágsadun tun ta templo, asta ágdurungán dan tô Manama.

Ni Madigár Gulitán Tingód Ki Jesu-Cristo Na Igsulat I Juan

Una Basan

Si Juan tô sábbad katô sapulù duwa disipulu na igsalin asta igpapid i Jesus ébô mulit-ulit katô ágtinuruán i Jesus. Si Santiago tô adi i Juan. Si Sebedeo tô ámmà dan na taraággut ka sáddà, asta tô innà i Juan si Salome na sábbad katô mga gabayi na ágbággé ka salapi ki Jesus asta katô mga disipulu din.

Róggun iguras si Juan asta si Santiago ka pukut katô ámmà dan madani tun ta ranó, igtawar si Jesus kandan ébô mákkás dan kandin. Tigkô dád igtananan dan tô ámmà dan tun ta barangé, asta igtákkás dan ki Jesus.

Tuu igpamaké si Juan ki Jesus. Agad tô itugál dán si Juan, ándà kapalín tô kapamaké din ki Jesus, asta ágpaginawaé sikandan.

Igulit si Juan tingód ka gunayan katô kasulat din kani libro ébô mánnal tô mga manubù na si Jesus tô bánnal Batà ka Manama, asta tingód katô kapamaké dan kandin, bággayan sikandan ka kantayan na ándà ágtamanán.

Duwán pittu mga ágtinuruán i Jesus na igulit i Juan nit libro. Duwán pagsik pittu kasalábbuan na iglumu i Jesus na igulit din. Ukit katô mga tinurù asta mga kasalábbuan, makasóddór ki na Manama tô igpapid ki Jesus nit banuwa.

Tô kakalyag ka Manama na mamaké tô langun manubù ki Jesus, su ukit dád katô kapamaké ta ki Jesus, kabággayan ki ka kantayan na ándà ágtamanán.

Igpamanubù tô Kagi ka Manama

¹ Tô ándà pa kému tô langun,* taganà dán sikandin na ánggadanan Kagi ka Manama. Sikandin tô ágduma ka Manama, asta Manama sikandin.

² Tikud tun ta katigkanayan katô langun, sikandin tô ágduma ka Manama.

³ Igimu tô langun ukit kandin, asta ándà palang inému na ánnà ukit kandin.

⁴ Sikandin tô ágtikudan ka kantayan, asta sikandin tô kappawaan tun ta kangittángngan katô pusung ka mga manubù. ⁵ Sikandin tô kappawaan tun ta kangittángngan. Tô kangittángngan ándà gó ikapanalu katô kappawaan.

⁶ Duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Juan na Tarabunyang. Igpapad ka Manama si Juan ⁷ ébô mulit-ulit tingód katô kappawaan† ka Manama, asta ébô mamaké tô langun manubù ukit katô ágtinuruán din. ⁸ Ánnà si Juan tô kappawaan, asal sikandin tô igpapid ébô mulit-ulit tingód katô kappawaan. ⁹ Tô bánnal kappawaan igsadun nit banuwa ébô kumappawà tô kangittángngan tun ta pusung katô langun manubù.

¹⁰ Igsadun si Jesus kannun ta banuwa. Agad igimu tô langun nit banuwa ukit ki Jesus, asal ándà sikandin kilalayi ka mga manubù nit banuwa.

¹¹ Agad igsadun si Jesus tun ta kandin banuwa, ándà sikandin tanggapi katô kandin mga kaditaan.‡ ¹² Asal tô langun manubù na igtanggap kandin asta igpamaké kandin, tô gó tô igimu din na mga gabatà ka Manama. ¹³ Inému dan na mga gabatà ka Manama ánnà ukit ka kapamasusu ka manubù. Ánnà

* **1:1** 1:1 Tô ándà pa kému tô langun, ó tô katigkanayan katô langun. † **1:7** 1:7 Si Jesus tô ánggadanan na kappawaan su sikandin tô ágtikudan ka kadigárran katô Manama. Ágpakitanán din tô Manama asta tô kakalyag ka Manama tun ta mga manubù, asta ágpasinsiya sikandin ka salà ka mga manubù na ágpamaké kandin. ‡ **1:11** 1:11 Kandin mga kaditaan tô mga Judio.

pagsik tikud tun ta kakalyag asta panámdám ka manubù. Asal tikud tun ta kakalyag ka Manama, inému dan na mga gabatà din.

¹⁴ Igpamanubù sikandin na ánggadanán Kagi ka Manama, asta igóddô sikandin duma áknita. Igkita dé tó sèllaán din, su tuu médu-édu sikandin asta ágkasarigan tó kagi din. [§] Sikandin tó bugtung Batà katô Ámmà din. ¹⁵ Sikandin tó igulit-ulit i Juan na Tarabunyang tó igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Ni gó tó taganà ku igulit-ulit ákniyu na duwán pa dumunggu na tuu pa mallayat tó kamanubuan din ka tandingán kanak, su tó ándà a pa pamasusuwi, taganà dán sikandin.”

¹⁶ Dakál tó kédu i Jesus áknita, asta ándà ágtamanán katô kédu din. ¹⁷ Ukít ki Moises, igbággé tó mga sugù ka Manama. Asal ukít ki Jesu-Cristo, igdunggu dini áknita tó kédu asta tó kabánnalan. ¹⁸ Ándà palang manubù na ikakita ka Manama. Asal tó bugtung Batà ka Manama na inalayun ágduma ka Manama, sikandin tó igpasóddór áknita tingód katô Ámmà din.

Ánnà Mesiyas si Juan na Tarabunyang

Juan 1:19-28; Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18

¹⁹⁻²⁰ Na, duwán mga pangulu ka templo asta mga rubbad i Levi na igsadun tun ki Juan na Tarabunyang. Igpapid dan tó mga pangulu ka Judio tikud tun ta Jerusalem ébô minsà dan ki Juan ka sadan sikandin. Ni gó tó igulit i Juan, su ándà din buluni tó kabánnalan, na mà din, “Ánnà a Mesiyas.”

²¹ Igingsà sikandan, na mà dan, “Sadan ka? Si Elias ka?”

Igtaba si Juan, na mà din, “Ánnà.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Sikuna basì tó propeta na gimanan dé.*”

Igtaba si Juan, na mà din, “Ánnà.”

²² Igkagi puman sikandan, na mà dan, “Uliti ké ka sadan ka, ébô duwán taba dé katô mga manubù na igpapid áknami. Ándin tó taba nu tingód katô áknikó kamanubuan?”

²³ Igtaba si Juan, na mà din, “Sakán tó katumanan katô igkagi katô propeta sayyan na si Isaias, na mà din,

“‘Duwán sábbad manubù na dinággán yu na gullaó tun ta disyerto: Tullid yu tó dalan na ukitan katô Áglangngagán.’”†

²⁴ Igpapid ka mga Pariseo tó mga manubù na iginsà ki Juan. ²⁵ Igingsà sikandan, na mà dan, “Atin ka ánnà ka Mesiyas, asta ánnà ka si Elias na iglónód, asta ánnà ka tó propeta na gimanan dé, manan ka ágbunyang ka?”

²⁶ Igtaba si Juan, na mà din, “Ágbunyangga ukít ka wayig. Asal duwán sábbad manubù dini ákniyu na ándà yu pa kilalayi. ²⁷ Agad ikatapuri sikandin kanak, asal ánnà a nángngà agad lumusutta dád ka sandalyas din.”

²⁸ Ilmu ni tun ta lunsud ka Betania dipag katô Wayig ka Jordan na dutun ágbunyang si Juan.

Tó Nati Karnero na igbággé ka Manama

Juan 1:29-34; Mat 3:13-17; Mar 1:9-11; Luc 3:21-22

²⁹ Na, pagkasimag, igkita i Juan si Jesus na ágpadani kandin. Igkagi si Juan tun ta mga manubù na ilimud, na mà din, “Na, sikandin tó Nati Karnero na

§ 1:14 1:14 Tuu médu-édu sikandin asta ágkasarigan tó kagi din, ó ágkapánnuan sikandin ka panalangin asta kabánnalan. Magunawa pagsik tun ta 1:17. * 1:21 1:21 Ahaán tó Deuteronomio 18:15,18;

Malaquias 4:5-6. † 1:23 1:23 Isaias 40:3.

igbággé ka Manama, su sikandin tô miwà ka salà katò langun manubù nit banuwa! ³⁰ Sikandin tô taganà ku igulit-ulit ákniyu na duwán pa dumunggù na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán kanak, su tô ándà a pa pamasusuwi, taganà dán sikandin. ³¹ Dángngan, ándà sóddór ku ka sadan sikandin. Asal ágbunyagga ukit ka wayig ébò pasóddórán ku katò mga rubbad i Israel tô tingód kandin.”

³² Na, igulit-ulit si Juan, na mà din, “Igkita ku tô Ugis Espiritu na igsunnad tikud tun ta langit iring na salapati, asta igóddô tun kandin. ³³ Dángngan, ándà sóddór ku ka sadan sikandin, asal tô Manama na igpapid kanak ébò munyagga ukit ka wayig, sikandin tô igulit kanak na kitanán ku tô sunnadan asta óddóan katò Ugis Espiritu. Sikandin tô munyag ukit ka Ugis Espiritu. ³⁴ Igkita ku sikandin, asta gulitán ku ákniyu na sikandin tô Batà ka Manama.”

Tô tagnà mga disipulu i Jesus

³⁵ Na, pagkasimag, dutun puman si Juan na Tarabunyang asta tô duwa disipulu din. ³⁶ Tô igkita i Juan si Jesus na iglabé, igkagi si Juan, na mà din, “Na, sikandin tô Nati Karnero na igbággé ka Manama!”

³⁷ Tô igdinág tô duwa disipulu i Juan katò kagi din, igtalundug dan ki Jesus. ³⁸ Igséré si Jesus, asta igkita din na igtalundug dan. Igsà si Jesus, na mà din, “Ándin tô ágpamasakán yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Rabbi.” (Tô kóbadan, Taratinurù.) “Ánda é góddóan nu?”

³⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás kó kanak ébò kitanán yu.”

Purisu igtákkás dan ki Jesus, asta igkita dan tô góddóan din. Igóddô dan tun kandin tô álló tô, su mga alas kuwatro dán ka mapun.

⁴⁰ Si Andres tô sábbad katò duwa disipulu na ikadinág ki Juan asta igtákkás ki Jesus. Mataladi si Andres asta si Simon Pedro. ⁴¹ Tigkò dád igpamasak si Andres katò kaké din na si Simon, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igkita dé tô Mesiyas.” (Tô kóbadan, Cristo.)

⁴² Igpatákkás i Andres tô kaké din tun ki Jesus. Tô igkita si Jesus ki Simon, igkagi si Jesus, na mà din, “Sikuna si Simon na batà i Juan. Asal ngadanan ka ki Cefas.” (Magunawa tô kóbadan ka Cefas asta Pedro.)[†]

Igtákkás si Felipe asta si Natanael ki Jesus

⁴³ Na, pagkasimag igtaganà si Jesus na madun tun ta probinsya ka Galilea. Igpamasak si Jesus ki Felipe, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

⁴⁴ Na, taga Betsaida si Felipe, asta Betsaida tô lunsud na góddóan i Andres asta i Pedro. ⁴⁵ Igpamasak si Felipe ki Natanael, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igkita dé sikandin na igkagi i Moises asta tô mga propeta tun ta igsulat dan sayyan. Tô gó si Jesus na taga Nazaret na batà i Jose.”

⁴⁶ Igkagi si Natanael, na mà din, “Ándà palang madigár na ágtikud tun ta Nazaret.”

Igkagi si Felipe, na mà din, “Tákkás ka ébò kumita ka kandin.”

⁴⁷ Tô igdunggù dan tun ki Jesus, igkagi si Jesus tingód ki Natanael, na mà din, “Na, sikandin tô bánnal rubbad i Israel, su ándà palang ágbulunán din!”

⁴⁸ Igkagi si Natanael, na mà din, “Igpamánnu nu ka kasóddór kanak?”

[†] 1:42 1:42 Tô kóbadan ka ngadan Cefas asta Pedro, “batu.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Tò ándà ka pa tawari i Felipe, igkita kud taganà sikuna tun ta siráb katô kayu igera.”

⁴⁹ Igkagi si Natanael, na mà din, “Sir, sikuna tò bánnal Batà ka Manama! Sikuna tò Harì na mangulu áknami na mga rubbad i Israel!”

⁵⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpamaké ka su igkagiya na igkita ku sikuna tun ta siráb katô kayu igera. Asal kumita ka katô lumun ku na tuu pa makasalábbù.”

⁵¹ Igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Kitanán yu tò langit na kapókéan, asta kitanán yu tò mga panaligan ka Manama na ágpénék asta ágpónóg dini kanak na Igpamanubù.”[§]

2

Kasal tun ta Cana

¹ Na, tò ikatállu ta álló, duwán kalimudan ka kasal tun ta lunsud ka Cana na sakup ka probinsya ka Galilea. Igsadun tò innà i Jesus tun ta kalimudan ka kasal. ² Igpasadun pagsik si Jesus asta tò mga disipulu din dutun. ³ Na, tò inémmát tò bino, igkagi tò innà i Jesus kandin, na mà din, “Inémmát dán tò bino.”

⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Innà, yaka ágtinurù kanak. Ándà pa dunggù tò oras na pakitanán ku tò katulusan ku.”

⁵ Igkagi tò innà din katô mga ágsuguánnán, na mà din, “Agad ándin tò kagin din áknayu, lumu yu.”

⁶ Na, duwán ánnám magdakál bangà para katô ágkémun ka mga Judio tingód ka kalinis. Mga sábbad gatus (100) litro tò dalám katô tagsábbad-sábbad bangà. ⁷ Igkagi si Jesus katô mga ágsuguánnán, na mà din, “Ipánnù yu ka wayig tò mga bangà.”

Purisu igipánnù dan tò ánnám bangà. ⁸ Tò ipánnù dán, igkagi puman si Jesus, na mà din, “Suruk yu, asta pid yu tun ta pangulu ka kalimudan.”

Purisu igpid dan. ⁹ Igkinnam tò pangulu katô wayig na inému na bino. Ándà sóddór din ka ánda é igtikudan katô bino, asal ikasóddór tò mga ágsuguánnán na igsuruk katô wayig. Igtawar tò pangulu katô mama na igpakasal, ¹⁰ asta igkagi sikandin, na mà din, “Duwán ágkémun ta na una ágpénámmán tò bino na madigár é nanam. Pángnga iginám tò mga manubù ka dakál bino, ágpénámmán puman kandan tò bino na dì tuu madigár bino.”

¹¹ Tò iglumu si Jesus kani kasalábbuan tun ta Cana na sakup ka probinsya ka Galilea, ni gó tò tagnà kasalábbuan na iglumu din èbò pakitanán din tò sèllaán din. Igpamaké tò mga disipulu i Jesus kandin.

¹² Pángnga katô kasal, igsadun tun ta Capernaum si Jesus, tò innà din, tò mga kataladi din, asta tò mga disipulu din. Igóddò dan dutun ka mga pira álló.

Igsadun si Jesus tun ta templo

Juan 2:13-22; Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luc 19:45-46

¹³ Na, masig dán dumunggù tò álló ka mga Judio na ánggadanán Kalimudan Ka Kalabé, asta igsadun si Jesus tun ta Jerusalem. ¹⁴ Tò igdunggù sikandin tun ta plasa katô templo,* igkita din tò mga manubù na ágbarigyà ka mga

§ 1:51 1:51 Ahaán tò Genesis 28:10-17. * 2:14 2:14a Plasa katô templo; tò mga pari dád tò makahu tun dalám katô templo. Dutun dád ta plasa tò duma mga manubù.

baka, mga karnero, asta mga salapati.† Duwán pagsik mga tarabullas ka salapi.‡ 15 Na, igimu si Jesus ka paglagpás na tali, asta igabug din tô langun dan, tô mga karnero asta tô mga baka dan tikud tun ta plasa katô templo. Igsabud din tô mga salapi katô mga tarabullas, asta igbantang din tô mga lamisa dan. 16 Ikgagi si Jesus katô mga manubù na ágbarigya ka salapati, na mà din, “Pid yu ni langun tun ta luwà. Yakò yu gimuwì na ágbarigyaanan ni balé katô Ámmà ku.”

17 Purisu isampáttan katô mga disipulu din tô kagi na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na,

“Manama, tuu ménit ni pusung ku, su ágginawaan ku tô balé nu.”§

18 Na, iginsà tô mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Ándin é kasalábbuan na pakitanán nu áknami ébò kasóddóran dé na nángngà ni iglumu nu?”

19 Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka dadattan yu ni templo, patindággán ku puman dalám ka tállu álló.”

20 Ikgagi sikandan, na mà dan, “Kappatan ánnám (46) ámmé igimu ni templo. Di nu mému ni na patindággán puman dalám dád ka tállu álló.”

21 Asal ándà dan kasóddóri na tô lawa din tô ágkagin din na templo.

22 Pángnga inanté puman si Jesus, isampáttan katô mga disipulu din ni igkagi din kandan, asta igbánnal dan na ituman tô kagi ka Manama na igsulat sayyan, asta igbánnal dan katô igkagi i Jesus.

Isóddóran i Jesus tô dalám ka pusung ka langun manubù

23 Na, róggun igóddò si Jesus tun ta Jerusalem dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, marapung tô mga manubù na igpamaké kandin, su igkita dan tô mga kasalábbuan na iglumu din. 24 Asal ándà sarig si Jesus katô kapamaké dan kandin, 25 su isóddóran din tô tingód katô mga manubù. Agad ándà manubù na gulit kandin, ágkasóddóran din gó tô dalám katô pusung ka mga manubù.

3

Igtinurù si Jesus ki Nicodemo

1 Na, duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Nicodemo. Sikandin tô sábbad tun ta mga pangulu ka Judio, asta isakup sikandin tun ta mga Pariseo.

2 Igsadun sikandin tun ki Jesus ka dukilám, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sir, isóddóran dé na igppapad ka katô Manama, su ándà manubù na makalumu ka mga kasalábbuan iring katô iglumu nu ka ándà katulusan na ágbággén ka Manama kandin.”

3 Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Atin ka di puman pamasusun tô manubù, di sikandin pasakupán tun ta pagpangulu ka Manama.”

4 Ikgagi si Nicodemo, na mà din, “Asal di mému na pamasusun puman tô tugál, su di dán makalónód tun ta gátták katô innà din ébò pamasusun puman.”

5 Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág nu ni kagin ku áknikó. Atin ka di pamasusun tô manubù ukit ka wayig asta ukit katô Ugis Espiritu, di sikandin masakup tun ta pagpangulu ka Manama. 6 Tô ágpamasusun ka manubù,

† 2:14 2:14b Tô mga mannanap na ágbarigyaán tun ta plasa katô templo, tô gó tô ágbállin ka mga manubù ébò bággén tun ta Manama. ‡ 2:14 2:14c Tarabullas ka salapi; kailangan bullasan tô salapi ka ássa mga banuwa ébò duwán salapi na ággamítan tun ta templo. § 2:17 2:17 Salmo 69:9.

tô gó tô mga gabatà ka manubù. Asal tô mga manubù na ágpamasusun puman ukít katô Ugis Espiritu, tô gó tô imun na mga gabatà ka Manama. ⁷ Yaka ágkasalábbuan tingód katô igkagi ku áknikó na kailangan pamasusun ka puman. ⁸ Gukít tô karamag agad ánda. Agad ágdínággán nu tô karamag, asal di nu kasóddóran ka ánda é ágtikudan ó ánda é ágsadunan. Iring kanan tô kápamasusu katô mga manubù ukít katô Ugis Espiritu.”

⁹ Iginà si Nicodemo, na mà din, “Pamánnun ka kalumu kanan?”

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Agad sikuna tô taratinurù ka mga rubbad i Israel, asal ándà nu ni kanné kagpátti. ¹¹ Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ágkagin dé tô tingód katô isóddóran dé, asta gulitan dé tô tingód katô igkita dé, asal ándà kó bánnal katô igkagi dé. ¹² Atin ka di kó mánnal katô igulit ku tingód ka ágkalumu nit banuwa, di kó mánnal ka mulitta ákniyu tingód katô ágkalumu tun ta langit. ¹³ Ándà palang manubù na ikasadun tun ta langit, asal sakán dád na Igpamanubù tô igtikud tun ta langit.

¹⁴ “Sayyan igtayó i Moises tô burunsi áppuy tun ta disyerto.* Iringnga kanan, su sakán na Igpamanubù tô tayón ¹⁵ ébô tô langun manubù na mamaké kanak kabággayan ka kantayan na ándà ágtamanán.”

¹⁶ Tuu igginawaan ka Manama tô langun manubù nit banuwa. Purisu igbággé din tô bugtung Batà din ébô di supakan tô langun manubù na mamaké kandin, asal bággayan dan ka kantayan na ándà ágtamanán. ¹⁷ Igpapid ka Manama tô Batà din nit banuwa ánnà ébô ruudan tô mga manubù, asal ébô tábbusan dan ukít kandin.

¹⁸ Tô mga manubù na mamaké katô Batà ka Manama di karuudan ka supak. Asal tô mga manubù na di mamaké iruudan dán, su ándà dan pamaké katô bugtung Batà ka Manama. ¹⁹ Supakan dan, su tô igdunggu tô ánggadanan na kappawaan kannun ta mga manubù nit banuwa, idigárran dan tô kangittángngan. Di dan ágkadigárran tô kappawaan, su madat tô áglumun dan. ²⁰ Tô mga manubù na áglumu ka madat ágkaringasa asta áglili katô kappawaan agó kasóddóran na madat tô áglumun dan. ²¹ Asal tô mga manubù na áglumu ka madigár ágpadaní tun ta kappawaan ébô ágkasóddóran na kakalyag ka Manama tô áglumun dan.

Si Juan na Tarabunyang asta si Jesus

²² Na, igsadun si Jesus asta tô mga disipulu din tun ta probinsya ka Judea. Igóddô dan, asta igpambunyang dan. ²³⁻²⁴ Igbunyang pagsik si Juan na Tarabunyang tô ándà pa prisowi sikandin. Igbunyang tun ta Enon na madani ka Salim, su dakál tô wayig dutun. Igsadun tô mga manubù tun ki Juan, asta igbunyang din sikandan.

²⁵ Na, duwán sábbad Judio asta tô mga disipulu i Juan na igpapulé tingód ka ágkémun dan ka kalinis. ²⁶ Purisu igsadun dan tun ki Juan, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, tô manubù na igduma áknikó dángngan tun dipag ka Jordan asta igulit nu tô tingód kandin, tô gó kun tô ágbunyang, asta marapung dán tô mga manubù na igtákkás baling kandin.”

²⁷ Igkagi si Juan, na mà din, “Manama tô ágsugù ka ándin tô áglumun ka tagsábbad-sábbad manubù. ²⁸ Isóddóran yu na igkagiya na ánnà a Mesiyas,

* **3:14** 3:14 Tô igtungká katô mga áppuy tô mga rubbad i Israel tun ta disyerto, marapung tô inaté. Asal igsugù ka Manama si Moises na patayón tô burunsi áppuy ébô di maté tô mga manubù na sumállág katô igpému ka Manama. Ahaán tô Numeros 21:9 asta 2 Mga Hari 18:4.

asal igpapidda ébô tumaganà a katô kadunggù din. ²⁹ Tô bayi na kasalán, tô gó tô tumákkás katô mama na kasalán. Asal tô rarak katô kasalán mama tô ágkadayawan tingód katô igdinág din tô kagi katô rarak din na kasalán. Iringnga kandin, su tuuwa ágkadayawan.[†] ³⁰ Kailangan kumallayat tô kamanubuan i Jesus, asal kailangan kumabbabà tô kanak kamanubuan.”

Si Jesus tô igpapid tikud tun ta langit

³¹ Tô igdunggù tikud tun ta langit, tuu mallayat é kamanubuan din ka tandingán katô langun. Tô manubù nit banuwa, tô gó tô tikud tun ta banuwa, asta tingód katô banuwa tô ágtinuruán din. Asal tô igdunggù tikud tun ta langit, tuu mallayat é kamanubuan din ka tandingán katô langun. ³² Gulit sikandin tingód ka igkita din asta igdinág din tun ta langit, asal tagsábbadé dád tô mga manubù na ágbánnal katô kagi din. ³³ Asal tô manubù na ágbánnal ka kagi din, tô gó tô ágpasóddór na bánnal tô Manama. ³⁴ Tô igpapid ka Manama makólit katô kagi tikud tun ta Manama, su ándà kulangi ka Manama tô Ugis Espiritu na igbággé din katô igpapid din. ³⁵ Ágginawaan katô Ámmà na Manama tô Batà din, asta igbággé din kandin tô pagpangulu katô langun. ³⁶ Tô manubù na ágpamaké katô Batà ka Manama duwán kantayan na ándà ágtamanán. Asal tô manubù na di ágbánnal katô Batà ka Manama di bággayan ka kantayan, asal dungguan ka supak ka Manama.

4

Si Jesus asta bayi na taga Samaria

¹ Na, igdinág katô mga Pariseo na agad marapung tô mga manubù na igtákkás ki Juan na Tarabunyang asta igbunyagan din, asal tuu pa marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus asta igbunyagan din. ² Na, tô kabánnalan, ánnà si Jesus tô igbunyang, asal mga disipulu dád i Jesus tô igpambunyang. ³ Tô ikasóddór tô Áglangngagán kani, igpanó sikandin tikud tun ta probinsya ka Judea, asta igsadun puman sikandin tun ta probinsya ka Galilea. ⁴ Tô igsadun si Jesus, kailangan mukit sikandin tun ta probinsya ka Samaria.

⁵ Igpadaní sikandan tun ta lunsud ka Sikar na sakup ka Samaria na tanà na igbággé i Jacob katô batà din na si Jose sayyan. ⁶ Taddô tô balun na igpému i Jacob. Purisu igunsad si Jesus madani tun ta balun, su ibállé sikandin tingód katô kapanó din, asta malássád dán é álló. ⁷⁻⁸ Na, duwán sábbad bayi na taga Samaria na igdunggù tun ta balun ébô mangé ka wayig. Sábbad dád i Jesus dutun, su igpanayun tô mga disipulu din tun ta lunsud ka Sikar ébô málli dan ka makan. Igkagi si Jesus, na mà din, “Pénámma.”

⁹ Na, su duwán ágkémun ka mga Judio asta tô mga taga Samaria na di dan ágpátongkóé, igkagi tô bayi, na mà din, “Sikuna tô sakup ka Judea, asta sakán tô sakup ka Samaria. Purisu manan ka igpamuyù ka kanak ka inámmán nu?”

¹⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka isóddóran nu pád ka ándin tô bággén ka Manama áknikó, asta sadanna na igpamuyù áknikó ka inámmán, sikuna pád tuu manuyù kanak, asta bággén ku áknikó tô wayig na makabággé ka kantayan.”

¹¹ Igkagi tô bayi, na mà din, “Sir, ándà áknikó pagsuruk, asta madiyù tô wayig tun dalám katô balun. Ánda tô ágkangayan nu katô wayig na makabággé ka kantayan? ¹² Kamónaan ta sayyan na si Jacob tô igpému kani balun na

[†] 3:29 3:29 Idayawan si Juan su marapung tô mga manubù na igtákkás ki Jesus.

ákgangayan ta ka wayig. Ni gó tò ginámman i Jacob, tò langun gabatà din, asta tò mga mannanap din. Tuu pa mallayat tò kamanubuan nu ka tandingán kandin?”

¹³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Tò manubù na minám kani wayig, katákkangan puman sikandin. ¹⁴ Asal tò manubù na minám katò wayig na bággén ku kandin, di dán gó katákkangan, su tò wayig na bággén ku kandin mému na sánáp na makabággé kandin ka kantayan na ándà ágtamanán.”

¹⁵ Igkagi tò bayi, na mà din, “Sir, pénamma katò wayig ébò diya gó katákkangan, asta ándà dán palang kailangan na mangéya puman kani wayig kannun.”

¹⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, angé nu tò duma nu, asta lónód kó kannun.”

¹⁷ Igkagi tò bayi, na mà din, “Ándà duma ku.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Bánnal tò igkagi nu na ándà duma nu, ¹⁸ su ikalima ka igkalyag, asta ánnà bánnal duma nu tò mama na ágduman nu áknganni. Bánnal gó tò igkagi nu.”

¹⁹ Igkagi tò bayi, na mà din, “Sir, isóddóran ku na propeta ka. ²⁰ Tò mga kamónaan dé na taga Samaria, tò gó tò igpangadap ka Manama nit pabungan ni. Asal sikiyu na mga Judio, ágtinurù kó na Jerusalem dád tò ágpangadapanan ta.”

²¹ Igkagi si Jesus katò bayi, na mà din, “Paminág ka kanak. Duwán álló na dumunggù na ánnà dád nit pabungan ni tò pangadapan ka Manama, asta ánnà dád pagsik tun ta Jerusalem.* ²² Sikiyu na mga taga Samaria, ándà yu kasóddóri ka sadan tò ágpangadapán yu. Asal sikami na mga Judio, isóddóran dé ka sadan tò ágpangadapán dé, su tikud dini ákname na mga Judio tò makatábbus katò langun manubù. ²³ Asal duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán yan, na kailangan tikud tun ta pusung tò kapangadap katò manubù ka Manama, asta kailangan kasóddóran dan tò kabánnalan tingód kandin na ágpangadapán dan, su tò gó tò kakalyag ka Manama na mangadap kandin. ²⁴ Ándà lawa ka Manama na kitanán ka manubù. Purisu kailangan tikud tun ta pusung ka manubù tò kapangadap dan ka Manama, asta kailangan kasóddóran dan tò kabánnalan tingód ka Manama na ágpangadapán dan.”

²⁵ Igkagi tò bayi, na mà din, “Isóddóran ku na dumunggù tò Mesiyas na ángadanan Cristo. Ka dumunggù sikandin, ulitán din áknita tò langun.”

²⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán gó sikandin na ágtóngkò áknikó.”

²⁷ Na, igdunggù dán tò mga disipulu din. Isalábbuan dan su igtóngkò si Jesus katò bayi. Asal ándà dan gó insà katò bayi ka ándin tò gulitán din, ó manan ka igtóngkò sikandin katò bayi. ²⁸ Na, igtananan katò bayi tò bangà din, asta iglónód sikandin tun ta lunsud. Igkagi sikandin katò mga manubù, na mà din, ²⁹ “Tákkás kó kanak ébò kitanán yu tò manubù na igulit kanak tingód katò langun na iglumu ku. Sikandin basi tò Mesiyas.”

³⁰ Purisu igpampanó dan tikud tun ta lunsud, asta igpansadun dan tun ki Jesus.

³¹ Tò igtanan dán tò bayi ki Jesus, igkagi tò mga disipulu din, na mà dan, “Sir, kan kad.”

³² Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Duwán ágkannán ku na ándà yu kasóddóri.”

* **4:21** 4:21 Su mému ágpangadapán tò Manama tun ta agad ánda.

³³ Purisu igpénsaé tô mga disipulu din, na mà dan, “Duwán kannê igbággé kandin ka ágkannán?”

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Iring na ágkannán tô katuman ku ka kakalyag katô igpapid kanak, asta tô kapángngaan katô ágpalumun din kanak. ³⁵ Ágkagin yu na duwán áppat bulan sippang ka kumáttu. Asal kumagiya ákniyu na igdunggù dán tô álló ka kakáttu. Sállág yu ni marapung manubù na duwán kakalyag dan na mamaké, su iring dan na mga pamula na nángngà dán káttun. ³⁶ Duwán ágpulusán katô tarakáttu kani mga manubù na mamaké, asta kantayan na ánda ágtamanán tô bággén ka Manama kandan. Agad sábbad tô mamula, asta ássa tô kumáttu katô buuy, asal kadayawan dan langun. ³⁷ Purisu bánnal tô ágkagin, ‘Sábbad manubù tô mamula, asal ássa manubù tô kumáttu.’ ³⁸ Papiddán ku sikiyu ébô kumáttu kó tun ta kinamát na ánda yu pamulayi. Tingód katô pagud ka duma mga manubù, marapung tô mga manubù na káttun yu ébô masakup dan tun ta pagpangulu ka Manama.”

³⁹ Na, marapung tô mga taga Samaria na igpamaké ki Jesus tingód katô igulit katô bayi, na mà din, “Igulitanna ikandin katô langun na iglumu ku.” ⁴⁰ Purisu tô igdunggù tô mga taga Samaria, igpédu-édu dan ki Jesus na móddô sikandin tun kandan. Purisu igóddô si Jesus tun kandan ka duwa álló. ⁴¹ Tô igtinurù sikandin, tuu pa marapung tô mga manubù na igpamaké kandin. ⁴² Igkagi sikandan katô bayi, na mà dan, “Igpamaké ké ánnà dád ukit katô igkagi nu áknami, asal igpamaké ké su igpaminág ké kandin, asta isóddóran dé na sikandin gó tô Taratábbus ka langun manubù nit banuwa.”

Igdappánnan i Jesus tô batà ka opisyaales

⁴³ Na, pángnga ka duwa álló, igpanó si Jesus, asta igsadun sikandin tun ta probinsya ka Galilea. ⁴⁴ Taganá dán igkagi si Jesus na di ágtanggapán é propeta tun ta probinsya na igpamasusuwan kandin. ⁴⁵ Asal tô igdunggù si Jesus tun ta probinsya ka Galilea, isalábbuan sikandin su madigár tô katanggap kandin katô mga taga Galilea, su marapung tô igsadun tun ta Kalimudan Ka Kalabé tun ta Jerusalem, asta igkita dan tô mga kasalábbuan na iglumu i Jesus.

⁴⁶ Purisu igsadun puman si Jesus tun ta lunsud ka Cana na sakup ka probinsya ka Galilea. Tô gó tô lunsud na igimuwan i Jesus katô wayig na bino. Na, tun ta lunsud ka Capernaum, duwán sábbad opisyaales ka gobyerno ka Roma, asta ibógókan tô batà din mama. ⁴⁷ Tô igdinág tô opisyaales na igpanó si Jesus tikud tun ta probinsya ka Judea asta igdunggù tun ta probinsya ka Galilea, igsadun tô opisyaales tun ki Jesus, asta igpédu-édu sikandin na madun si Jesus tun ta Capernaum ébô dappánnan din tô batà din, su masig dán maté. ⁴⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka ánda kasalábbuan na kitanán yu, di kó mamaké kanak.”

⁴⁹ Igkagi tô opisyaales, na mà din, “Sir, tákkás ka kanak palad manté pa tô batà ku.”

⁵⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Uli kad, su inólian dán tô batà nu.”

Igbánnal tô opisyaales katô igkagi i Jesus kandin, asta igpanó sikandin. ⁵¹ Róggun ágpanó sikandin na guli tun ta balé din, igsumar tô mga állang din kandin tun ta dalan, asta igulit dan na inólian dán tô batà din. ⁵² Iginsà sikandin ka ándin urasi na inólian tô batà din. Igtaba sikandan, na mà dan, “Bani ala una ka mapun, inandà tô kalintura din.”

⁵³ Na, isóddóran din na tô gó tô oras na igkagi si Jesus na inólian dán tô batà din. Purisu igpamaké sikandin ki Jesus, asta tô langun katô duma mga manubù na igóddô tun ta balé din.

⁵⁴ Ni gó tô ikaduwa kasalábbuan na iglumu i Jesus tun ta probinsya ka Galilea pángnga igdunggù sikandin tikud tun ta probinsya ka Judea.

5

Igdappánnan i Jesus tô manubù tun ta ranó

¹ Na, duwán kalimudan ka mga Judio, asta igsadun si Jesus tun ta Jerusalem. ² Na, tun ta Jerusalem duwán ranó madani tun ta sállat ka mallayat koral na áglibut katô lunsud na ánggadanan Sállat ka Mga Karnero. Tô ranó ánggadanan Bitsata katô mga manubù na ágkagi ka Hebreo, asta duwán lima gállunganan tun ta ligad. ³ Marapung tô ibógókan mga manubù na ágdággà tun ta lima gállunganan, asta gangat dan ka kólian. Duwán mga bólóg, mga kapig, asta mga manubù na di ágriyu é lawa. [Inalayun dan gangat ka makállang tô wayig, ⁴ su duwán timpo na duwán panaligan katô Áglangngagán na ágsunnad tun ta ranó, asta áglénggò sikandin katô wayig. Atin ka makóna tô manubù suminugbu tun ta wayig, kólian sikandin.] ⁵ Duwán sábbad manubù na ibógókan dalám dán ka tállu pulú walú (38) ámmé. ⁶ Igkita si Jesus kandin na igdággà, asta isóddóran din na idugé dán ibógókan. Purisu iginsà si Jesus, na mà din, “Duwán kakalyag nu na kólian ka?”

⁷ Igtaba tô manubù, na mà din, “Sir, atin ka ágkalénggò tô wayig, ándà manubù na ágpasinugbu kanak tun ta wayig. Róggun ágsadunna, pakóna dán tô duma mga manubù tun ta wayig.”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tindág ka. Pid nu yan ágdággan nu, asta uli kad.”

⁹ Tigkò dád inólian sikandin. Igpíd din tô igdággan din, asta igulì sikandin. Inému ni dalám ka álló ka kapaginawa. ¹⁰ Purisu tô mga pangulu ka Judio igkagi katô manubù na inólian, na mà dan, “Ni gó tô álló ka kapaginawa. Ikalapas ka katô sugù su igpid nu tô ágdággan nu.”

¹¹ Asal igtaba sikandin, na mà din, “Tô manubù na ikóli kanak, tô gó tô igsugù kanak na piddán ku ni ágdággan ku, asta muli ad.”

¹² Iginsà sikandan, na mà dan, “Sadan manubui tô igsugù áknikó na piddán nu tô ágdággan nu asta muli kad?”

¹³ Asal ándà ikasóddór tô manubù na inólian ka sadan tô ikóli kandin, su igpanó dán si Jesus, asta marapung tô mga manubù na ilimud.

¹⁴ Ándà kadugé, igkita si Jesus kandin tun ta plasa ka templo. Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, inólian kad! Yaka gabé áglumu ka salà ébò di ka dungguan katô tuu pa madat.”

¹⁵ Na, igpanó tô manubù na inólian, asta igulit sikandin katô mga pangulu ka Judio na si Jesus tô ikóli kandin. ¹⁶ Purisu igirrayatan dan si Jesus, su ikóli sikandin katô manubù dalám ka álló ka kapaginawa. ¹⁷ Asal igkagi si Jesus kandan, na mà din, “Inalayun áglumu tô Ámmà ku agad ni álló ni. Purisu áglumuwa pagsik.”

¹⁸ Purisu igrayan dan igplano na matayan dan si Jesus, su agad di sikandin ágbánnal katô ágkémun dan tingód katô álló ka kapaginawa, asal igkagi pagsik sikandin na Manama tô Ámmà din. Purisu magunawa sikandin asta tô Manama.

Kantayan ukit ki Jesus

¹⁹ Na, igkagi si Jesus katô mga pangulu ka Judio, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Sakán na Batà ka Manama, ándà palang áglumun ku na tikud tun ta kanak kakalyag, asal áglumun ku dád tō igkita ku na áglumun katō Ámmà ku. Tō áglumun katō Ámmà ku, tō gó pagsik tō áglumun ku, ²⁰ su ágginaawaanna katō Ámmà ku, asta ágpakitanán din kanak tō langun ka áglumun din. Duwán pa lumun din na pakitanán din ukit kanak na tuu pa matulus ka tandingán katō iglumu ku kani manubù ni ébô kasalábbuan kó. ²¹ Gantén katō Ámmà ku tō mga inaté, asta ágbággayan din sikandan ka kantayan. Magunawa tō áglumun ku, su ágbággéya pagsik ka kantayan tun ta mga salinán ku. ²² Ánnà tō Ámmà ku tō rumuud ka mga manubù, asal igbággé din kanak tō karuud, ²³ su kakalyag din na durungánna katō langun manubù na magunawa katō pagdurung dan kandin. Tō manubù na di ágdurung kanak, di sikandin ágdurung katō Ámmà ku na igppapid kanak.

²⁴ “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tō manubù na ágpaminág ka kagi ku, asta ágbánnal katō Ámmà ku na igppapid kanak, duwán kantayan din na ándà ágtamanán. Di sikandin ágkaruudan su ikaluwà dán sikandin tikud tun ta kamatayan, asta duwán dán kantayan din na ándà ágtamanán. ²⁵ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán yan, na tō mga manubù na ándà kantayan makadinág ka kagi ku na Batà ka Manama, asta tō maminág bággayan ka kantayan. ²⁶ Su tō Ámmà ku na Manama tō ágtikudan katō kantayan, igimuwa pagsik ikandin na ágtikudan ka kantayan. ²⁷ Igbággé din kanak tō karuud ka mga manubù, su sakán tō Igpamanubù. ²⁸ Yakó ágkasalábbuan kani kagi ku, su duwán álló na dumunggù na tō langun manubù na inaté maminág katō pagtawar ku kandan, ²⁹ asta manté dan puman tun ta tapuri álló. Tō manubù na iglumu ka madigár, tō gó tō antén puman ébô di dán maté. Asal tō manubù na iglumu ka madat, tō gó tō antén puman ébô ruudan.”

Si Jesus tō bánnal igppapid ka Manama

³⁰ “Ánnà tikud dini kanak tō áglumun ku. Tō karuud ku igtinurù katō Ámmà ku kanak. Purisu nángngà tō karuud ku, su ánnà kanak kakalyag tō ágtumanán ku, asal ágtumanán ku tō kakalyag katō Ámmà ku na igppapid kanak.

³¹ “Atin ka sábbad ku dád tō mulit-ulit ákniyu tingód kanak, di kó mánnal ka kagi ku. ³² Asal duwán duma na makólit tingód kanak, asta isóddóran ku na ágkasarigan tō gulitán din. ³³ Duwán mga manubù na igppapid yu ébô minsà ki Juan na Tarabunyag tingód kanak, asta igulit si Juan ka kabánnalan tingód kanak. ³⁴ Ándà kailangan na duwán manubù na mulit ka kabánnalan tingód kanak. Asal igkagiyen ku sikiyu tingód katō igkagi i Juan na Tarabunyag ébô matábbus kó. ³⁵ Si Juan na Tarabunyag iring na sulú na inalayun giló, asta idayawan kó tingód katō igtinurù din ákniyu tun ta mabbabà dád timpo. ³⁶ Asal duwán pa duma na ágpasóddór ka kabánnalan tingód kanak na tuu pa ágkasarigan ka tandingán ki Juan, su tikud tun ta Ámmà ku tō langun kasalábbuan na áglumun ku, asta tō gó tō ágpasóddór na igppapidda gó katō Ámmà ku. ³⁷ Ámmà ku na igppapid kanak tō igulit ka kabánnalan tingód kanak, asal ándà yu gó dinággi tō kagi din. Ándà yu kakitayi tō báttuk din. ³⁸ Di yu

ágtaguán tō kagi din tun ta pusung yu, su agad igpapidda ikandin, asal di kó ágpamaké kanak. ³⁹ Marag kó ágbasa katō kagi ka Manama na igsulat sayyan, su tun ta panámdám yu, ukit katō kabasa yu kabággayan kó ka kantayan na ándà ágtamanán. Kagi ka Manama na igsulat tō gulit katō kabánnalan tingód kanak, ⁴⁰ asal géllé kó kanak. Purisu di kó kabággayan katō kantayan na ándà ágtamanán. ⁴¹ Ándà kakalyag ku na durungánna katō mga manubù, ⁴² asal isóddóran ku na di kó ágginawa katō Manama. ⁴³ Agad igpapidda katō Ámmà ku, ándà kó tanggap kanak. Asal atin ka duwán manubù na ágtinurù agad ándà sikandin papiddi ka Manama, tō gó tō ágtanggapán yu. ⁴⁴ Kakalyag yu na durungán kó ka duma mga manubù, asal ándà kakalyag yu na durungán kó katō sábbad dád Manama. Purisu di kó ágpamaké. ⁴⁵ Tun ta tapuri álló, ánnà sakán tō dumimanda tun ta Manama tingód ákniyu, su tō kamónaan yu na si Moises na ágsarigan yu, sikandin tō dumimanda tingód ákniyu tun ta tapuri álló. ⁴⁶ Atin ka igbánnal kó pád katō kagi i Moises, igbánnal kó pád katō kagi ku, su igsulat si Moises tingód kanak. ⁴⁷ Asal atin ka di kó ágbánnal katō igsulat i Moises, di kó pagsik mánnal katō ágkagin ku ákniyu.”

6

Igpakan i Jesus tō sobra lima mararan manubù
Juan 6:1-5; Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17

¹ Na, pángnga igtinurù si Jesus, igsadun sikandin tun dipag ka Ranó ka Galilea na ánggadanan Ranó ka Tiberias. ² Tuu marapung tō mga manubù na igtalundug ki Jesus, su ikitaan dan tō mga kasalábbuan na iglumu din tō igdappánnan din tō mga manubù na ágkabógókan. ³ Igtikáddág si Jesus asta tō mga disipulu din tun ta pabungan, asta igunsad dan. ⁴ Na, masig dán dumunggù tō kalimudan ka mga Judio na ánggadanan Kalimudan Ka Kalabé. ⁵ Tō igsállág si Jesus, igkita din tō marapung manubù na ágsadun tun kandin. Iggagi si Jesus ki Felipe, na mà din, “Ánda é bálliyan ta ka pan ébò makakan dan?”

⁶ Tō gó tō iginsà i Jesus ébò kinnaman din tō kapamaké i Felipe kandin, su taganà dán isóddóran i Jesus ka ándin tō lumun din. ⁷ Igtaba si Felipe, na mà din, “Atin ka duwán duwa gatus (200) salapi na denario* para pagbálli ta ka pan, di makanángngà tō pan na pakannán katō marapung manubù.”

⁸ Taddò tō sábbad disipulu i Jesus na si Andres na adi i Simon Pedro. Iggagi si Andres, na mà din, ⁹ “Duwán mallaki kannun na igpid ka lima abuk pan na sebada, asta duwa abuk sáddà. Asal pamánnun ni, su tuu marapung tō mga manubù.”

¹⁰ Iggagi si Jesus, na mà din, “Pónsag yu tō mga manubù.”

Na, maluwap tō sigbáttán. Purisu igunsad dan. Mga lima mararan (5,000) tō mga gamama na ilimud.† ¹¹ Iggagé i Jesus tō lima abuk pan, igpasalamat tun ta Manama, asta igpatalad din para katō mga manubù na igunsad. Magunawa pagsik tō iglumu din katō sáddà sippang ka ibássug tō langun dan. ¹² Tō ibássug dan dán, igkagi si Jesus katō mga disipulu din, na mà din, “Limud yu tō samà ka ágkannán ébò di ágkanugunan.”

* **6:7** 6:7 Tō sábbad abuk ka salapi na denario, tō gó tō tandan ka sábbad álló. † **6:10** 6:10 Ikakan pagsik tō mga gabayi asta tō mga gabatà, asal ándà dan iyapi.

13 Purisu iglimud dan tô samà ka lima abuk pan na sebada, asta sapulù duwa (12) tô magdakál basket na ipánnù. 14 Tô igkita tô mga manubù katô kasalábbuan na iglumu i Jesus, igkagi sikandan, na mà dan, “Sikandin gó tô bánnal propeta† ka Manama na madun nit banuwa!”

15 Asal igpanó si Jesus tikud tun kandan na sábbad din dád, asta igtikáddág puman sikandin tun ta pabungan, su isóddóran din na mirit dan pád kandin ébô imun dan na hari.

Igpanó si Jesus tun ta bówwó ka ranó
Juan 6:16-21; Mat 14:22-33; Mar 6:45-52

16 Na, tô igsalláp dán tô álló, igtupang tô mga disipulu i Jesus sippang tun ta ligad ka ranó. 17 Tô dukilám dán, agad ándà pa dunggù si Jesus, igsaké dan ka barangé ébô tumalipag dan tun ta Capernaum. 18 Na, igdakál tô mga balud su mabákkár tô karamag. 19 Tô igbugsay dan ka mga lima ó ánnám kilometro, igkita dan si Jesus na igpanó tun ta bówwó ka ranó, asta igpadani sikandin tun kandan. Imáddangan dan. 20 Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán ni. Yakó ágkamáddangan.”

21 Purisu idayawan dan, asta igpasaké dan si Jesus tun ta barangé dan. Tigkó dád igdunggù dan tun ta lugar na sadunan dan.

Si Jesus tô ágkakan na makabággé ka kantayan

22 Na, pagkasimag, tô mga manubù na igtananan ka mga disipulu tun dipag ka ranó, isóddóran dan na sábbad dád tô barangé, asta ándà tákkás si Jesus katô mga disipulu din katô kasaké dan. 23 Asal duwán mga barangé tikud tun ta Tiberias na igdunggù madani tun ta lugar na igkanaan dan ka pan na igpasalamatán katô Áglangngagán. 24 Tô ikasóddór dan na ándà taddô si Jesus asta tô mga disipulu din, igsaké pagsik sikandan ka mga barangé, asta igsadun dan tun ta Capernaum ébô mamasak ki Jesus.

25 Tô igdunggù dan tun ta Capernaum, igkita dan si Jesus, asta iginsà sikandan, na mà dan, “Sir, kadángngan ka igdunggù kannun?”

26 Igtaba si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Igpamasak kó kanak ánnà su igpamaké kó ukít katô kasalábbuan na igpakita ku ákniyu, asal igpamasak kó kanak su ibássug kó kató pan na igpakan ku ákniyu bani. 27 Yakó ágpamasak katô ágkakan na ágkandà dád. Asal pamasak kó katô ágkakan na di ágkandà, su tô gó tô makabággé ka kantayan na ándà ágtamanán. Tô gó tô bággén ku ákniyu, su sakán tô Igpamanubù, asta igpasóddór katô Ámmà ku na Manama na sakán tô igpapid din.”

28 Purisu igkagi sikandan ki Jesus, na mà dan, “Ándin tô kailangan lumun dé ébô makatuman ké katô kakalyag ka Manama?”

29 Igtaba si Jesus, na mà din, “Ni gó tô kakalyag ka Manama na lumun yu. Pamaké kó kanak na igpapid ka Manama.”

30 Iginà sikandan, na mà dan, “Ándin tô kasalábbuan na pakitanán nu áknami ébô mamaké ké áknikó? Ándin tô lumun nu? 31 Su sayyan róggun igóddô tô mga kamónaan ta tun ta disyerto, igkan dan tô ánggadanan mana, su mà katô kagi ka Manama,

“ ‘Igbággé din kandan tô ágkakan tikud tun ta langit.’ ”§

† 6:14 6:14 Deuteronomio 18:15,18. § 6:31 6:31 Exodo 16:4; Salmo 78:24.

³² Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ánnà si Moises tò igbággé katô ágkakan tikud tun ta langit, asal tò Ámmà ku tò ágbággé ákniyu katô bánnal ágkakan tikud tun ta langit. ³³ Tikud tun ta langit tò bánnal ágkakan na bággén ka Manama, asta tò gó tò makabággé ka kantayan tun ta mga manubù nit banuwa.”

³⁴ Ikgagi sikandan, na mà dan, “Sir, bággéyi ké kani ágkakan tukid ka álló.”

³⁵ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Sakán tò ágkakan na ágbággé ka kantayan. Tò manubù na padani kanak asta mamaké kanak di gó ballusán, asta di gó katákkangan. ³⁶ Asal taganà ku igkagi ákniyu na agad igkita kó kanak, ándà kó gó pamaké kanak. ³⁷ Tò langun manubù na igsarig katô Ámmà ku dini kanak, tò gó tò padani kanak. Tò manubù na padani kanak, di ku sikandin élléyan.* ³⁸ Igpónóga tikud tun ta langit ánnà ébò lumun ku tò kanak kakalyag, asal ébò tumanán ku tò kakalyag katô igpapid kanak. ³⁹ Ni gó tò kakalyag katô igpapid kanak, na dóppónan ku tò langun manubù na igsarig din kanak ébò ándà mandà kandan, asta antén ku puman tò langun dan tun ta tapuri álló. ⁴⁰ Kakalyag katô Ámmà ku na bággayan ka kantayan na ándà ágtamanán tò langun manubù na ágpamasak asta ágpamaké kanak, asta antén ku puman sikandan tun ta tapuri álló.”

⁴¹ Igburáng-buráng tò mga pangulu ka Judio, su igkagi si Jesus na sikandin tò ágkakan na tikud tun ta langit. ⁴² Purisu igpatóngkóé dan, na mà dan, “Sikandin gó si Jesus, asta si Jose dád tò ámmà din. Ikilalaan ta tò ámmà asta tò innà din. Purisu manan ka igkagi sikandin na igpónóg sikandin tikud tun ta langit?”

⁴³ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágburáng-buráng. ⁴⁴ Ándà manubù na makapadani kanak ka di taganà kállángngán tò pusung din katô Ámmà ku na igpapid kanak. Tò manubù na padani kanak, tò gó tò antén ku puman tun ta tapuri álló. ⁴⁵ Duwán igsulat katô sábbad propeta, na mà din,

“ ‘Tinuruan ka Manama tò langun dan.’†

Tò langun na maminág asta mánnal katô ágtinuruán katô Ámmà ku, tò gó tò padani kanak. ⁴⁶ Ándà manubù na ikakita katô Ámmà ku na Manama, asal sakán na igtikud tun ta Manama tò igkita kandin. ⁴⁷ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tò ágpamaké kanak, duwán kantayan din na ándà ágtamanán. ⁴⁸ Sakán tò ágkakan na ágbággé ka kantayan. ⁴⁹ Róggun igóddô tò mga kamónaan yu tun ta disyerto, agad igkan dan katô mana na igbággé ka Manama kandan tikud tun ta langit, inaté dan gó. ⁵⁰ Asal ássa ni ágkakan na igpónóg tikud tun ta langit, su tò manubù na kuman kani, di gó maté. ⁵¹ Sakán tò ágkakan na manté tikud tun ta langit. Tò manubù na kuman kani ágkakan, ándà ágtamanán katô kantayan din. Ni ágkakan na ágbággén ku, ni gó tò ákkud ku, ébò duwán kantayan na ándà ágtamanán katô mga manubù nit banuwa.”

⁵² Na, igpapulé tò mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Pamánnun din ka kabággé áknita katô ákkud din ébò kannán ta?”

⁵³ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka di kó kuman kani ákkud ku na Igpamanubù, asta di kó minám kani dipanug ku,

* 6:37 6:37 Élléyan ó péwaán. † 6:45 6:45 Isaias 54:13.

ándà kantayan na ándà ágtamanán tun ákniyu.† 54 Tô manubù na kuman kani ákkud ku asta minám kani dipanug ku, sikandin tô bággayan ku ka kantayan na ándà ágtamanán, asta antén ku puman sikandin tun ta tapuri álló. 55 Bánnal ágkakan tô ákkud ku, asta bánnal ginámmán tô dipanug ku. 56 Tô manubù na kuman kani ákkud ku asta minám kani dipanug ku, móddô sikandin dini kanak, asta móddô a tun kandin. 57 Igpapidda katô Ámmà ku na duwán kantayan din, asta duwán kantayan ku tikud tun kandin. Iring pagsik kani tô manubù na kuman kanak, su sikandin tô bággayan ka kantayan ukít kanak. 58 Ni gó tô ágkakan na tikud tun ta langit. Ánnà ni iring katô mana na igkan katô mga kamónaan yu, su inaté dan. Asal tô manubù na kuman kani ágkakan, ándà palang ágtamanán katô kantayan din.”

59 Tô gó tô igtinurù i Jesus tun ta simbaan ka Judio tun ta lunsud ka Capernaum.

Marapung tô mga disipulu na igtanan ki Jesus

60 Na, tô igdinág tô mga disipulu i Jesus kani igtinurù din, marapung tô igpatóngkóé, na mà dan, “Matággas ágkagpáttan ni igtinurù din. Ándà manubù na makatanggap kani.”

61 Asal isóddóran i Jesus na duwán mga disipulu din na igburáng-buráng tingód katô igtinurù din. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka méllé kó kanak tingód katô igkagi ku géna, 62 mamánnu kó ka kumita kó kanak na Igpamanubù ka mabatunna tun ta langit na taganá igtikudan ku? 63 Tikud tun ta Ugis Espiritu tô kantayan. Dì kangén ni ukít ka pagud ka manubù. Asal tikud tun ta Ugis Espiritu na ágbággé ka kantayan tô kabánnalan na igtinurù ku ákniyu. 64 Asal duwán kannun ákniyu na di ágpamaké kanak.”

Tô gó tô igkagi i Jesus, su taganá din dán isóddóran ka sadan tô mga manubù na di ágpamaké, asta isóddóran din ka sadan tô pammát kandin.

65 Igkagi si Jesus, na mà din, “Purisu igkagiya ákniyu na ándà manubù na pasakup kanak ka di nunugan katô Ámmà ku.”

66 Na, tikud katô oras tô, marapung tô mga disipulu na igtanan ki Jesus, asta ándà dan tákkás kandin. 67 Purisu igkagi si Jesus katô sapulù duwa (12) disipulu din, na mà din, “Tumanan kó pagsik kanak?”

68 Igtaba si Simon Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ándà ássa na sadunan dé, su sikuna dád tô ágtinurù tingód katô kantayan na ándà ágtamanán. 69 Igpamaké ké áknikó, asta isóddóran dé na sikuna tô Ugis na igpapid ka Manama.”

70 Igkagi si Jesus, na mà din, “Igsalin ku sikiyu na sapulù duwa (12), asal sakup i Maibuyan tô sábbad.”

71 Tô gó tô igkagi i Jesus tingód ki Judas na batà i Simon Iscariote, su agad si Judas tô sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesus, asal sikandin gó tô pammát ki Jesus.

† 6:53 6:53 Tô igkagi i Jesus tingód katô kakan katô ákkud din asta kénám katô dipanug din, tô gó é panunggiringan ébò makagpát ki na sikandin dád tô Taratábbus na kailangan pangadapán ta, su sikandin tô inaté na bullas áknita ébò mému ki na nánggà tun ta saruwan ka Manama asta kabággayan ki katô kantayan na ándà ágtamanán. Ahaán tô Juan 6:27,29,35,40,47-48. Ahaán pagsik tô igkagi i Jesus tun ta Mateo 26:26-30, Marcos 14:22-26, Lucas 22:15-20, asta 1 Corinto 11:23-25.

7

Si Jesus asta mga kataladi din

¹ Na, igpanó-panó si Jesus tun ta probinsya ka Galilea. Igliliyan din tô probinsya ka Judea, su kakalyag katô mga pangulu ka Judio na matayan dan sikandin. ² Tô masig dán dumunggu tô kalimudan ka mga Judio na ángngadanan Kalimudan Ka Mga Rákkó, ³ igkagi tô mga kataladi i Jesus kandin, na mà dan, “Madigár ka miwà ka kannun, asta sadun ka tun ta probinsya ka Judea ébô kumita tô mga disipulu nu katô mga kasalábbuan na áglumun nu. ⁴ Atin ka malyag tô manubù na ákgangadanan sikandin, di din állássán tô áglumun din. Purisu ka duwán kasalábbuan na lumun nu, madigár pád ka pakitanán nu tun ta langun manubù nit banuwa.”

⁵ Tô gó tô igkagi dan, su agad sikandan tô mga kataladi i Jesus, ándà dan pamaké kandin. ⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà pa dunggu tô nángngà álló para katô kalumu ku. Asal agad ándin állawi tô nángngà para ákniyu. ⁷ Di kó ágkaringasaan ka mga manubù nit banuwa, asal sakán tô ágkaringasaan dan, su maragga gulit kandan na madat tô áglumun dan. ⁸ Una kó sadun tun ta kalimudan. Diya pa madun, su ándà pa dunggu tô nángngà álló para katô kasadun ku.”

⁹ Pángnga igkagi si Jesus kani, igóddô pa sikandin tun ta probinsya ka Galilea.

Igsadun si Jesus tun ta Kalimudan Ka Mga Rákkó

¹⁰ Na, pángnga igsadun tô mga kataladi i Jesus tun ta kalimudan tun ta Jerusalem, igsadun pagsik si Jesus asal igállás-állás, su kakalyag din na ándà makasóddór tingód katô kasadun din. ¹¹ Tun ta kalimudan, duwán mga pangulu ka Judio na igpamasak ki Jesus, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ánda sikandin?”

¹² Marapung pagsik tô mga manubù na igpasisip-sisipé tingód ki Jesus. Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Madigár manubù sikandin.” Duwán ássa mga manubù na igkagi, na mà dan, “Di, su áglimbung sikandin katô mga manubù.” ¹³ Asal igállás-állás dan igkagi, su imáddangan dan katô mga pangulu ka Judio.

¹⁴ Na, tô ágtángngà dán tô kalimudan, igsadun si Jesus tun ta templo, asta igtinurù sikandin. ¹⁵ Isalábbuan tô mga pangulu ka Judio, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ánda é ágtikudan ka kapandayan kani manubù ni? Su ándà sikandin tinurui katô mga pangulu ka templo.”

¹⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà tikud dini kanak tô ágtinuruán ku, asal tikud tun ta igpapid kanak. ¹⁷ Atin ka malyag tô manubù na mánnal katô kakalyag ka Manama, makasóddór sikandin ka ánda é ágtikudan katô ágtinuruán ku, ka tikud tun ta Manama, ó tikud dini kanak. ¹⁸ Atin ka tikud dád tun kandin tô ágtinuruán ka manubù, kakalyag din na ágdurungán sikandin. Asal atin ka ukít ka ágtinuruán din, madurung tô igpapid kandin, kasóddóran ta na bánnal tô ágtinuruán din, asta ánnà bulalón sikandin. ¹⁹ Ándà manubù tun ákniyu na ágtuman katô igsugù i Moises* ákniyu. Manan ka malyag kó mimmaté kanak?”

* **7:19** 7:19 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

²⁰ Igtaba tō mga manubù na ilimud, na mà dan, “Ighuwan ka katō madat espiritu! Ándà mimmaté áknikó.”

²¹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Duwán iglumu ku dalám ka álló ka kapaginawa, su igdappánnan ku tō sábbad manubù ébô kólian. Purisu isalábbuan kó. ²² Asal sikiyu pagsik tō áglumu dalám ka álló ka kapaginawa su ágtumanán yu tō igtinurù i Moises na kailangan tupuwan tō délák gabatà yu gamama. Tō kabánnalan, ánnà si Moises tō igtigkané kani ágkémun, asal tikud tun ta mga kamónaan yu sayyan.† ²³ Na, atin ka mému kó tumupu ka manubù dalám ka álló ka kapaginawa ébô tumanán yu tō igsugù i Moises, manan ka ágkasókó kó kanak su ikóli a katō tibuk lawa katō manubù dalám ka álló ka kapaginawa? ²⁴ Yakó ágruud ukit katō ikitaan yu dád. Kailangan pamasakán yu tō kabánnalan ka di kó pa rumuud.”

Mesiyas si Jesus?

²⁵ Na, duwán mga taga Jerusalem na igpatóngkóé, na mà dan, “Sikandin tō ágpamasakán dan ébô matayan. ²⁶ Asal ágtinurù sikandin kannun ta tubang ta, asta ándà palang ágsapad kandin! Isóddóran basi katō mga pangulu ka templo na sikandin tō Mesiyas. ²⁷ Asal isóddóran ta tō igtikudan kani manubù ni. Tō dumungù tō Mesiyas, ándà makasóddór katō tikudan din.”

²⁸ Tō igtinurù si Jesus tun ta templo, igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Kéman yu ka isóddóran yu ka sadanna asta tō igtikudan ku. Igsadunna dini ánnà tingód katō kanak kakalyag, asal igpapidda. Ágkasarigan tō igpapid kanak, asal ándà yu kasóddóri sikandin. ²⁹ Ikasóddórra kandin su igtikudda tun kandin, asta sikandin tō igpapid kanak.”

³⁰ Na, duwán mga manubù na mámmát pád kandin, asal ándà igawid kandin, su ándà pa dunggù tō nángngá álló para ámmáttán sikandin. ³¹ Asal marapung tō дума mga manubù na igpamaké kandin. Ikgagi sikandan, na mà dan, “Tō mga kasalábbuan na iglumu kani manubù ni magunawa katō lumun katō Mesiyas na gimanan ta.”

Igpapid tō mga tarabanté ébô ámmáttán si Jesus

³² Na, tō igdinág tō mga Pariseo katō ágkagin katō mga manubù na ilimud, igpasábbadé dan asta tō mallayat ka mga pangulu ka templo. Igpapid dan tō mga tarabanté ka templo ébô ámmáttán dan si Jesus. ³³ Ikgagi si Jesus katō mga manubù na ilimud, na mà din, “Móddô a pa dini ákniyu róggun, asta pángnga kanan, muli a tun ta igpapid kanak. ³⁴ Agad mamasak kó kanak, asal di kó makakita, su di kó makasadun tun ta sadunan ku.”

³⁵ Igpénsaé tō mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Ánda é sadunan din na di ta kitanán sikandin? Madun sikandin tun ta madiyu banuwa na góddóan ka mga Judio na isakup ka mga Griego ébô tinuruan din tō mga Griego? ³⁶ Ándin tō kóbadan katō igkagi din na di ki makakita kandin agad mamasak ki kandin? Manan ka igkagi sikandin na di ki makasadun tun ta sadunan din?”

Bággén tō Ugis Espiritu

³⁷ Na, igdunggù tō katapuriyan álló katō Kalimudan Ka Mga Rákkó, asta tō gó tō mallayat álló tun ta kalimudan dan. Igtindág si Jesus tun ta templo, asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Tō mga ágkatákkangan, padani

† **7:22** 7:22 Tikud tun ki Abraham tō ágkémun dan tingód ka katupu. Ahaán tō Genesis 17:10-12; Levitico 12:3.

kó kanak, asta pénámmán ku sikiyu. ³⁸ Atin ka mamaké tô manubù kanak, matuman tun kandin tô kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“ ‘Tikud tun ta pusung din marus tô wayig na ágbággé ka kantayan.’ ”[‡]

³⁹ Tô igkagi i Jesus tingód katô Ugis Espiritu na bággén tun ta mga manubù na mamaké kandin. Asal ándà pa dunggù tô Ugis Espiritu tun kandan, su ándà pa kabatun si Jesus tun ta langit.

Ándà pasábbadé tô mga manubù tingód ki Jesus

⁴⁰ Na, tô igdinág dan katô igkagi i Jesus, duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Sikandin tô propeta na gimanan ta.”[§]

⁴¹ Igkagi tô duma mga manubù, na mà dan, “Mesiyas sikandin.”

Asal igkagi tô duma mga manubù, na mà dan, “Ánnà, su dì tumikud tô Mesiyas tun ta Galilea. ⁴² Mà katô kagi ka Manama na tô Mesiyas tô bállal rubbad ka kamónaan ta na si David. Pamasusun tô Mesiyas tun ta lunsud ka Betlehem na igóddóan i David sayyan.”^{*}

⁴³ Purisu igpassa-assaé dan ka panámdám tingód ki Jesus. ⁴⁴ Duwán mga manubù tun kandan na mámmát pád ki Jesus, asal ándà manubù na ikému.

Ándà pamaké tô mallayat ka mga pangulu ka templo

⁴⁵ Na, tô iglónód tô mga tarabanté ka templo tun ta mga manubù na igsugù kandan, iginsà tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga Pariseo, na mà dan, “Manan ka ándà yu sikandin ámmátti asta piddi dini?”

⁴⁶ Igtaba tô mga tarabanté, na mà dan, “Ándà palang manubù na igtinurù iring kandin!”

⁴⁷ Igkagi tô mga Pariseo, na mà dan, “Iglibungan kó pagsik ikandin.

⁴⁸ Ándà palang pangulu ka templo na igpamaké kandin. Ándà palang dini áknami na mga Pariseo na igpamaké kandin. ⁴⁹ Asal tô ilimud mga manubù, ándà dan ikagpát katô kagi ka Manama na igsulat sayyan. Purisu supakan dan ka Manama.”

⁵⁰ Na, taddó si Nicodemo na igsadun tun ki Jesus dánngan, su sikandin tô sábbad Pariseo. Igkagi si Nicodemo katô mga kadumaan din, na mà din, ⁵¹ “Dì mému tun ta sugù i Moises ka ruudan tô manubù ka dì una sikandin insaán ka ándin tô áglumun din, ébô makataba pa sikandin.”[†]

⁵² Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Manan? Taga Galilea ka pagsik? Atin pamasakán nu tun ta kagi ka Manama na igsulat sayyan, kasóddóran nu na ándà palang propeta na tumikud tun ta probinsya ka Galilea.”

Tô bayi ikitaan na ikalibug

⁵³ [Na, igpangguli dan langun.

8

¹ Asal igsadun si Jesus tun ta Pabungan ka Olibo. ² Igsállám si Jesus iglónód tun ta templo. Marapung tô mga manubù na igpadani tun kandin. Igunsad si Jesus, asta igtinurù sikandin kandan.

³ Na, tô mga taratinurù ka sugù asta tô mga Pariseo, igpid dan tô sábbad bayi na ikitaan dan na ikalibug. Igpid dan tô bayi tun ta saruwan i Jesus, ⁴ asta igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, ikitaan dé ni bayi ni na ikalibug.

[‡] 7:38 7:38 Isaias 44:3; 55:1; 58:11.   [§] 7:40 7:40 Ahaán tô Deuteronomio 18:15,18.   * 7:42 7:42 Ahaán tô Miqueas 5:2.   † 7:51 7:51 Ahaán tô Deuteronomio 17:6.

5 Duwán igsugù i Moises na kailangan timbagán ka batu tô manubù na ikalibug ébô maté. Na, mánnun ni bayi ni? Ándin tô kagin nu?”

6 Tô gó tô igsà dan su kinnaman dan si Jesus ébô duwán dimanda dan pád tingód kandin. Asal igunduk si Jesus, asta igsulat sikandin tun ta tanà ukit ka tintudù din. 7 Róggun katô ginsà dan kandin, igtindág si Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tô manubù tun ákniyu na ándà palang salà, tô gó tô muna tumimbag ka batu kani bayi.”

8 Pángnga igkagi si Jesus, igunduk puman sikandin, asta igsulat sikandin tun ta tanà ukit ka tintudù din. 9 Tô igdinág tô mga Pariseo katô igkagi i Jesus, pasipanó dan langun, asta tô mga tugál tô una igpampanó. Si Jesus dád tô isamà asta tô bayi tun ta saruwan din. 10 Igtindág si Jesus, asta igsà sikandin katô bayi, na mà din, “Ánda dán sikandan? Ánda dán manubù na sumupak áknikó?”

11 Igtaba tô bayi, na mà din, “Ánda, Sir.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Diya pagsik sumupak áknikó. Uli kad, asta yakad gabé áglumu ka salà.”]

Si Jesus tô ágtikudan ka kappawaan

12 Na, igkagi puman si Jesus katô mga manubù na ilimud, na mà din, “Sakán tô ágtikudan ka kappawaan para katô mga manubù nit banuwa. Atin ka mákkás tô manubù kanak, ánda kangittángnan tun ta pusung din, su duwán kappawaan tun kandin na makabággé ka kantayan.”

13 Na, igkagi tô mga Pariseo, na mà dan, “Sikuna dád tô igulit áknami tingód áknikó. Dì ágkabánnal tô igulit nu.”

14 Igtaba si Jesus, na mà din, “Agad sakán dád tô igulit tingód kanak, asal bánnal tô igkagi ku, su isóddóran ku tô igtikudan ku, asta isóddóran ku tô sadunan ku. Asal sikiyu, ánda yu kasóddóri tô igtikudan ku asta tô sadunan ku. 15 Atin ka ágruud kó, tikud dád tun ta ákniyu panámdám tô karuud yu. Asal sakán, ánda pa igruudan ku. 16 Asal ka rumuudda, ágkasarigan tô karuud ku, su ánnà sábbad ku dád tô rumuud, asal rumuudda asta tô Ámmà ku na igpapid kanak. 17 Duwán sugù na ágbánnalán yu na ágkasarigan tô kagin katô duwa testigos ka magunawa tô gulitán dan.* 18 Purisu ágkasariganna, su sakán tô gulit ákniyu tingód kanak, asta tô Ámmà ku na igpapid kanak, sikandin tô gulit tingód kanak.”

19 Purisu igkagi tô mga Pariseo, na mà dan, “Ánda tô ámmà nu?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Ánda yu kasóddóri ka sadanna asta sadan tô Ámmà ku. Atin ka kasóddóran yu ka sadanna, kasóddóran yu pagsik ka sadan tô Ámmà ku.”

20 Tô gó tô igkagi i Jesus tun ta templo tô igtinurù sikandin tun ta kuwerto na ágtaguanan ka salapi na ágbággén. Asal ánda manubù na igámmát kandin, su ánda pa dunggù tô nángngà állò para ámmáttán sikandin.

Dì kó makasadun tun ta sadunan ku

21 Na, igkagi puman si Jesus katô mga manubù na ilimud, na mà din, “Masiggad panó. Agad mamasak kó kanak, asal maté kó na di kapasinsiyaan tô salà yu. Dì kó makasadun tun ta sadunan ku.”

* 8:17 8:17 Ahaán tô Deuteronomio 19:15.

²² Purisu igpénsaé tô mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Mangarát sikandin? Su igkagi sikandin na di ki makasadun tun ta sadunan din.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sikiyu tô taga tanà, asal sakán tô taga langit. Ni banuwa tô igtikudan yu, asal ánnà ni banuwa tô igtikudan ku. ²⁴ Igkagiya na maté kó na di kapasinsiyaan tô salà yu, su ka di kó mánnal na sakán tô tikud tun ta langit, maté kó na di kapasinsiyaan tô salà yu.”

²⁵ Iginà sikandan, na mà dan, “Sadan ka?”

Igtaba si Jesus, na mà din, “Marag ku igulit ákniyu ka sadanna tikud pô tun ta katigkanayan ka katinurù ku. ²⁶ Dakál pa tô kagin ku tingód ákniyu, asta dakál pa tô ruudan ku. Asal ágkasarigan tô igppapíd kanak, asta kailangan mulitta katô langun manubù nit banuwa tingód katô igpasóddór din kanak.”

²⁷ Asal ándà dan kagpátti na igkagi si Jesus tingód katô Ámmà din na Manama.

²⁸ Purisu igkagi si Jesus, na mà din, “Pángnga ka katayó yu kanak na Igpamanubù, kasóddóran yu na sakán tô tikud tun ta langit asta ánnà tikud kanak tô áglumun ku, asal ágkagin ku tô taganà igtinurù katô Ámmà ku kanak.

²⁹ Inalayunna ágdumaan katô igppapíd kanak. Ándà a ikandin tanani, su inalayun ku áglumun tô makadayó kandin.”

³⁰ Tô igkagi si Jesus, marapung tô mga manubù na igpamaké kandin.

Mga rubbad i Abraham

³¹ Na, igkagi si Jesus katô mga Judio na igpamaké kandin, na mà din, “Atin ka manayun kó tumuman katô ágtinuruán ku, bánnal kó mga disipulu ku.

³² Kasóddóran yu tô kabánnalan, asta ukít katô kabánnalan, paluwaán kó tikud tun ta ikallang ákniyu.”

³³ Igtaba sikandan, na mà dan, “Sikami tô mga rubbad i Abraham, asta ándà palang ikallang áknami. Purisu manan ka igkagi ka na paluwaán ké?”

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na gimu ka salà, tô gó tô állang ka salà. ³⁵ Tô állang di móddô tun ta balé katô amo din ka ándà ágtamanán. Asal tô batà mému móddô tun ta balé katô ámmà din ka ándà ágtamanán. ³⁶ Purisu atin ka tô Batà ka Manama tô paluwa ákniyu, bánnal kó makaluwà. ³⁷ Isóddóran ku na mga rubbad kó i Abraham. Asal ágpanámdám kó na mimmaté kanak, su ándà yu tagui tô ágtinuruán ku tun ta pusung yu. ³⁸ Tô ágtinuruán ku, tô gó tô igpasóddór katô Ámmà ku kanak. Asal tô áglumun yu, tô gó tô madat na inéringan yu katô ákniyu ámmà.”

³⁹ Igkagi sikandan, na mà dan, “Si Abraham tô ámmà dé.”†

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka bánnal kó mga gabatà i Abraham, madigár tô áglumun yu iring ki Abraham. ⁴⁰ Asal agad igtinurù a ákniyu katô kabánnalan na igpasóddór katô Manama kanak, ágpanámdám kó na mimmaté kanak. Ánnà iring kanan tô iglumu i Abraham. ⁴¹ Purisu iring na iglumu katô ámmà yu tô áglumun yu.”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Ánnà ké gabatà ta dalan. Sábbad dád tô Ámmà dé, asta Manama sikandin.”

⁴² Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka Manama tô ámmà yu, ágginawaanna pád ikiyu, su tô igsadunna dini, Manama tô igtikudan ku. Igsadunna dini ánnà tikud tun ta kanak kakalyag, asal igppapidda ikandin. ⁴³ Ándà yu kagpátti tô igkagi ku, su ándà kakalyag yu na maminág katô ágtinuruán ku. ⁴⁴ Si

† 8:39 8:39 Ágtawarán dan na “ámmà” tô mga kamónaan dan.

Maibuyan tô bálnal ámmà yu, asta tô madat kakalyag din, tô gó tô kakalyag yu na lumun. Tikud tun ta katigkanayan kani banuwa, ágmaté si Maibuyan. Ándà palang áglabután din katô kabálnalan, su ándà kabálnalan tun kandin. Atin ka ágbulaló sikandin, tô gó tô ágkémun din, su bulalón sikandin, asta sikandin tô ágtikudan katô langun bulaló. ⁴⁵ Asal kabálnalan tô ágkagin ku ákniyu. Purisu di kó ágpamaké kanak. ⁴⁶ Ándà tun ákniyu na makakagi na duwán salà ku. Ágtinurù a katô kabálnalan, asal ándà kó pamaké kanak. ⁴⁷ Ágpaminág tô mga gabatà ka Manama katô kagi din. Asal ánnà kó mga gabatà ka Manama. Purisu di kó ágpaminág.”

Si Jesus asta si Abraham

⁴⁸ Na, igkagi tô mga Judio, na mà dan, “Bálnal tô ágkagin dé na ássa ka manubù na taga Samaria,[†] asta igahuwan ka katô madat espiritu.”

⁴⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà madat espiritu na igahu kanak. Ágpabantugán ku tô Ámmà ku, asal ágpayayyaánna ikiyu. ⁵⁰ Ánnà kakalyag ku na durungánna, asal Ámmà ku tô malyag na durungánna katô mga manubù, asta sikandin tô ágpasóddór na bálnal tô ágkagin ku. ⁵¹ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô mga manubù na ágbálnal kani ágtinuruán ku di dungguan ka kamatayan.”

⁵² Igkagi tô mga Judio, na mà dan, “Isóddóran dé gó na igahuwan ka katô madat espiritu. Inaté si Abraham, asta inaté tô langun propeta sayyan. Asal igkagi ka na tô mga manubù na mánnal katô ágtinuruán nu di dungguan ka kamatayan. ⁵³ Manan? Tuu ka pa madigár ka tandingán ki Abraham? Inaté sikandin, asta inaté tô langun propeta sayyan! Sadan ka kannê?”

⁵⁴ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka sakán dád tô ágdurung katô sarili ku, ándà pulusán ku. Asal Ámmà ku tô ágdurung kanak, asta ágkagi kó na sikandin tô Manama na ágpangadapán yu. ⁵⁵ Asal ándà kó pa ikasóddór kandin. Ikasóddórra kandin. Atin ka kumagiya na ándà a ikasóddór kandin, bulalónna iring ákniyu. Asal ikasóddórra gó kandin, asta ágbálnalán ku tô mga kagi din kanak. ⁵⁶ Idayawan tô ámmà yu na si Abraham su kitanán din tô kadunggu ku. Igkita a i Abraham, asta idayawan dán sikandin.”

⁵⁷ Igkagi tô mga Judio, na mà dan, “Ándà pa dunggu ka kaliman (50) tô idad nu. Igpamánnu nu ka kakita ki Abraham?”

⁵⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô ándà pa kamanubù si Abraham, duwánnad taganá.”

⁵⁹ Purisu igpampudut dan ka mga batu ébô timbagán dan asta matayan dan sikandin. Asal si Jesus igukit tun ta marapung manubù, asta igluwà sikandin tikud tun ta templo.

9

Ikakita tô bólóg

¹ Na, tô igluwà si Jesus tikud tun ta templo, igkita din tô sábbad bólóg tikud tun ta kapamasusu kandin. ² Iginsà tô mga disipulu i Jesus, na mà dan, “Sir, sadan tô ikému ka salà na gunayan ibólóg ni manubù ni tikud tun ta kapamasusu kandin? Sikandin tô ikému ka salà, ó tô ámmà asta tô innà din?”

[†] **8:48** 8:48 Tô bálnal mga Judio igbuyas katô mga taga Samaria su tô mga taga Samaria ánnà bálnal Judio, su mestiso sikandan.

³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ibólóg sikandin ánnà tingód katô salà din. Ánnà pagsik tingód katô salà katô ámmà asta katô innà din. Asal ibólóg sikandin ébô ukít kandin pakitanán tó katulusan ka Manama. ⁴ Dalám ka duwán pa álló, kailangan lumun ta tó kakalyag ka Manama na igpapid kanak, su ándà manubù na makalumu ka dukilám. ⁵ Róggun na góddó a nit banuwa, sakán tó ágtikudan katô kappawaan tun ta pusung ka mga manubù nit banuwa.”

⁶ Pángnga igkagi si Jesus, igiláb sikandin tun ta tanà, igbalát din tó ngingi din tun ta tanà, asta igpólét din tun ta mata katô bólóg. ⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun ka tun ta ranó na ánggadanan Siloe, asta dappug ka.” (Tò kóbadan ka Siloe, tó gó tó kagi “igpapid.”)

Purisu igсадun tó bólóg, asta igdappug sikandin. Tò iglónód sikandin, ikakita dán sikandin. ⁸ Isalábbuan tó mga simbalé din asta tó mga manubù na igkita kandin na ágpalmus dángngan, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Sikandin tó marag gunsad asta ágpalmus?”

⁹ Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Sikandin gó.”

Asal duwán duma mga manubù na igkagi, na mà dan, “Ánnà sikandin, asal tó bónnóng din iring katô bólóg.”

Asal igkagi sikandin, na mà din, “Sakán gó!”

¹⁰ I Ginsà sikandan, na mà dan, “Igpamánnu na ikakita kad?”

¹¹ Igtaba sikandin, na mà din, “Duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Jesus na igiláb tun ta tanà, igbalát din tó ngingi din tun ta tanà, igpólét din tun ta mata ku, asta igpasadunna ikandin tun ta Siloe ébô dumappugga. Purisu igсадunna, asta tó igdappugga, ikakita ad.”

¹² I Ginsà sikandan, na mà dan, “Ánda sikandin?”

Igtaba tó manubù, na mà din, “Taman. Ándà sóddór ku.”

I Ginsà tó mga Pariseo tingód katô bólóg na ikakita dán

¹³ Na, igpid dan tun ta mga Pariseo tó bólóg na ikakita dán. ¹⁴ Álló ka kapaginawa ka mga Judio tó igbalát si Jesus katô ngingi din tun ta tanà, asta tó igpabákka din tó mata katô bólóg. ¹⁵ I Ginsà puman tó mga Pariseo kandin ka igpamánnu na ikakita dán sikandin. Igulit sikandin, na mà din, “Igpólét din tó libutà tun ta mata ku, asta igdappugga. Purisu ikakita ad.”

¹⁶ Na, duwán mga Pariseo na igkagi tingód ki Jesus, na mà dan, “Ánda sikandin papiddi ka Manama, su masalà-salà sikandin.”

Asal duwán ássa mga manubù na igkagi, na mà dan, “Atin ka masalà-salà sikandin, di sikandin makalumu katô mga kasalábbuan iring katô iglumu din.”

Igpassa-assaé tó panámdám dan tingód ki Jesus.

¹⁷ Purisu iginsà puman sikandan katô bólóg na ikakita dán, na mà dan, “Su áknikó mata tó igpabákka din, ándin tó áknikó panámdám tingód kandin?”

Igtaba sikandin, na mà din, “Propeta gó sikandin.”

¹⁸ Ándà bánnal tó mga pangulu ka Judio na bólóg sikandin dángngan asta ikakita dán sikandin. Purisu igpakangé dan tó ámmà din asta tó innà din.

¹⁹ I Ginsà tó mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Batà yu ni manubù ni? Bólóg sikandin tikud tun ta kapamasusu kandin? Igpamánnu na ikakita dán sikandin?”

²⁰ Igtaba tó ámmà asta tó innà din, na mà dan, “Isóddóran dé na sikandin gó tó batà dé, asta isóddóran dé na bólóg sikandin tikud tun ta kapamasusu

kandin. ²¹ Asal ándà dé kasóddóri ka igpamánnu na ikakita dán sikandin. Ándà dé pagsik kasóddóri ka sadan tô igpabákka katô mata din. Asal madigár insaán yu tô batà dé, su dakál dán sikandin. Sikandin gó tô makataba katô mga insà yu.”

²² Tô gó tô igkagi katô ámmà asta tô innà din, su imáddangan dan katô mga pangulu ka Judio. Tô mga pangulu ka Judio taganà dán igpasábbadé na di pahun tun ta simbaan tô manubù na kumagi na si Jesus tô Mesiyas. ²³ Purisu igkagi tô ámmà asta tô innà din, na mà dan, “Dakál dán tô batà dé. Madigár ka insaán yu sikandin.”

²⁴ Purisu igpakangé dan puman tô bólóg na ikakita dán, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Na, tandô kad tun ta saruwan ka Manama na bánnal tô kagin nu. Isóddóran dé na masalà-salà manubù sikandin.”

²⁵ Igtaba tô manubù, na mà din, “Ándà ku kasóddóri ka bánnal ó ánnà bánnal na masalà-salà sikandin. Asal sábbad dád tô isóddóran ku, agad bólógga dāngngan, pakakita ad áknganni.”

²⁶ Iggkagi sikandan, na mà dan, “Ándin tô iglumu din áknikó? Igpamánnu din ka kapabákka katô mata nu?”

²⁷ Igtaba sikandin, na mà din, “Tô gó tô taganà ku igulit ákniyu géna, asal ándà kó paminág kanak. Manan ka malyag kó maminág puman? Malyag kó imun pagsik na mga disipulu din?”

²⁸ Igbuyas dan kandin, na mà dan, “Sikuna tô kandin disipulu, asal sikami tô mga disipulu i Moises. ²⁹ Isóddóran dé na si Moises tô ig sugú ka Manama. Asal tô manubù tô, ándà dé kasóddóri ka ánda é igtikudan din.”

³⁰ Iggkagi tô bólóg na ikakita dán, na mà din, “Isalábbuanna ákniyu! Agad igpabákka sikandin kani mata ku, asal ándà yu pa kasóddóri ka ánda é igtikudan din. ³¹ Isóddóran ta na di ágtabangan ka Manama tô masalà-salà. Asal tô manubù na ágpangadap ka Manama asta ágbánnal katô kakalyag din, tô gó tô ágtabangan ka Manama. ³² Tikud tun ta katigkanayan kani banuwa, ándà palang manubù na isóddóran ta na ikapabákka ka mata ka bólóg tikud tun ta kapamasusu kandin. ³³ Atin ka ándà sikandin papiddi ka Manama, ándà palang kasalábbuan na ágkalumu din.”

³⁴ Iggkagi sikandan, na mà dan, “Tô imanubù ka, masalà-salà kad. Purisu di mému ka sikuna tô tuminurù áknami.”

Pángnga igkagi dan kani, igpéwà dan sikandin tikud tun ta simbaan.

Tô mga manubù na ándà pa ikakita katô kabánnalan

³⁵ Na, tô igdinág si Jesus na igpéwà tikud tun ta simbaan tô bólóg na ikakita dán, igpamasak si Jesus kandin. Tô igkita sikandin, iginsà si Jesus, na mà din, “Igpamaké ka katô Igpamanubù?”

³⁶ Igtaba sikandin, na mà din, “Sir, ulitiya ka sadan sikandin ébô mamakéya kandin.”

³⁷ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Igkita nud tô Igpamanubù, su sakán gó sikandin na ágtóngkó áknikó.”

³⁸ Iggkagi tô manubù, na mà din, “Áglangngagán, igpamakéyad gó.”

Na, igpangadap sikandin ki Jesus.

³⁹ Iggkagi si Jesus, na mà din, “Igpapidda kannun ébô pakitanán ku tô tun dalám katô pusung ka langun manubù nit banuwa. Tô mga manubù na iring na bólóg su ándà dan pa ikakita katô kabánnalan, tô gó tô tabangan ku

ébô makakita dan. Asal tô mga manubù na kéman dan ka ikakita dan katô kabánnalan, tô gó tô pakitanán ku na iring dan na bólóg.”

⁴⁰ Duwán mga Pariseo madani tun ki Jesus na igdinág katô igkagi din, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Bólóg ké pagsik?”

⁴¹ Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka iring kó na bólóg, mému pasinsiyaan ka Manama tô salà yu. Asal su mà kagi ikakita kó, duwán pa salà yu.”

10

Tô taradóppón asta mga karnero din

¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na di gukit tun ta sállat ka koral ka mga karnero asal ágsalapó katô koral, tô gó tô takón ó tulisan.* ² Asal tô manubù na gukit tun ta sállat, tô gó tô taradóppón ka karnero. ³ Sikandin tô ágpókéan katô tarabanté ka sállat. Tô mga karnero din tun dalám, tô gó tô ágkanayad ka kagi katô taradóppón. Ágtawarán din tô mga ngadan dan, asta ágpatákkássán din tô mga karnero tun ta luwà. ⁴ Atin ka ágpatákkássán din tô mga karnero tun ta luwà, ágpanó sikandin tun tóna katô mga karnero, asta ágtákkás tô mga karnero kandin, su ágkanayad dan katô kagi din. ⁵ Asal di ágtákkás tô mga karnero katô ássa manubù. Ágpalaguy tô mga karnero tikud tun kandin, su ándà dan kanayad katô kagi ka duma manubù.”

⁶ Tô gó tô panunggiringan na igulit i Jesus kandan, asal ándà dan kagpátti ka ándin tô kóbadan.

Si Jesus tô Madigár Taradóppón

⁷ Purisu igkagi puman si Jesus, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Iringnga ka sállat tun ta koral ka mga karnero. ⁸ Tô mga manubù na ikóna kanak, tô gó tô iring na takón ó tulisan. Purisu ándà dan paminággi katô mga karnero. ⁹ Iringnga na sállat. Atin ka gukit tô manubù dini kanak, ándà makadadat kandin. Iring sikandin na karnero na ágpanó-panó tun dalám ka koral, asta tun ta luwà ébô makakan. ¹⁰ Ágsadun tô takón tun ta koral ébô tumakó, mimmaté, asta lumumu ka madat. Asal igsadunna dini ébô mággéya katô kantayan tun ta langun manubù, asta di dan kakulangan.

¹¹ “Iringnga na madigár taradóppón ka karnero. Tô madigár taradóppón ka karnero, tô gó tô ágtaganà agad maté para katô mga karnero din.† ¹² Asal tô taradóppón na ágtandanan, ánnà sikandin tô tigatun katô karnero, asta ánnà sikandin tô bánnal taradóppón katô karnero. Atin ka ágkitanán din tô asu ka kabánnássan na ánggadan lobo, malaguy sikandin, asta tananan din tô mga karnero. Purisu dawin katô asu ka kabánnássan tô mga karnero, asta pasállabé tô duma mga karnero. ¹³ Ágpalaguy tô taradóppón na ágtandanan su ánnà sikandin tô tigatun, asta di din ágginawaan tô mga karnero na ágdóppónan din. ¹⁴⁻¹⁵ Iringnga na madigár taradóppón ka karnero. Isóddóranna katô Ámmà ku, asta isóddóran ku sikandin. Iring kanan tô mga sakup ku, su isóddóran ku sikandan, asta isóddóranna ikandan. Mému ka matayanna para katô mga manubù na pasakup kanak. ¹⁶ Duwán pa duma mga karnero na ándà pa pasakup kanak. Kailangan sakupán ku pagsik

* **10:1** 10:1 Igulit si Jesus kani panunggiringan tingód ka mga sakup din, asta tingód ka kadóppón din kandan. † **10:11** 10:11 Ahaán tô Isaias 40:11.

sikandan, asta maminág dan kanak. Purisu mému dan na sábbad grupo, asta sábbad dád tô taradóppón dan.†

17 “Dakál tô ginawa katô Ámmà ku kanak, su mému ka matayanna ébô mantéya puman. 18 Ándà manubù na ágpírit kanak, asal tikud tun ta kanak kakalyag, mému ka matayanna. Duwán katulusan ku na mémuwa maté, asta duwán katulusan ku na mémuwa manté puman, su tô gó tô gunayan na igpapidda katô Ámmà ku.”

19 Igpapulé puman tô mga Judio tingód katô igkagi i Jesus. 20 Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Ighuwan sikandin ka madat espiritu. Ágkangulág sikandin. Yakó ágpaminág kandin.”

21 Asal duwán duma mga manubù na igkagi, na mà dan, “Atin ka igahuwan sikandin ka madat espiritu, ánnà iring kani tô ágkagin din, su tuu madigár tô igkagi din. Tô manubù na gahuwan ka madat espiritu di makapabákka ka mata ka bólóg.”

Ándà pamaké tô mga Judio ki Jesus

22 Na, igdunggu dán tô álló ka kalimudan na ágkasampáttan dan tô kapiyá katô templo tun ta Jerusalem sayyan. 23 Tô gó tô magánnó timpo, asta igpanó-panó si Jesus tun ta gállunganan tun ta templo na ánggadanán Balkon i Solomon. 24 Igpadani tô mga pangulu ka Judio tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Manan ka di ka pénapát áknami? Atin ka sikuna tô Mesiyas, patayyó nu áknami.”

25 Igtaba si Jesus, na mà din, “Taganà ku igulit áknayu, asal di kó ágpamaké kanak. Áglumun ku tô mga kasalábbuan su igpapidda katô Ámmà ku, asta tô gó tô pasóddór áknayu ka sadanna. 26 Asal di kó ágpamaké, su ándà kó pasakup tun ta mga karnero ku. 27 Ágpaminág tô mga karnero ku katô kagi ku, ágkasóddóran ku sikandan, asta ágtákkás dan kanak. 28 Ágbággén ku kandan tô kantayan na ándà ágtamanán, asta di dan dungguan ka kamatayan. Ándà palang makagó kandan tikud dini kanak. 29 Ámmà ku tô igbággé kandan kanak, asta sikandin tô tuu pa matulus ka tandingán katô langun. Purisu ándà palang makagó kandan tikud tun ta Ámmà ku. 30 Sakán asta tô Ámmà ku sábbad dád.”

31 Purisu igpampudut puman tô mga pangulu ka Judio ka mga batu ébô timbagán dan si Jesus. 32 Asal igkagi si Jesus, na mà din, “Marapung tô madigár iglumu ku na igkita yu na igpalumu katô Ámmà ku ukit kanak. Ándin tô iglumu ku na gunayan matayanna ikuyu?”

33 Igtaba tô mga pangulu ka Judio, na mà dan, “Timbagán dé sikuna ka batu ánnà su iglumu ka katô mga madigár, asal su duwán salá nu tun ta Manama. Agad manubù ka dád, asal igkagi ka na Manama ka.”

34 Igkagi si Jesus, na mà din, “Isóddóran yu basì na duwán kagi ka Manama na igsulat sayyan na igtawar din tô mga manubù na mga manama. § 35 Na, di mému ka palinán tô kagi ka Manama na igsulat sayyan. Purisu su tô mga manubù na igpapid din sayyan igtawar din na mga manama, 36 kéman yu ka duwán salá ku tun ta Manama tingód katô igkagi ku na sakán tô Batà ka Manama, su igsalinna ikandin, asta igpapidda ikandin kannun ta mga manubù nit banuwa. 37 Atin ka ánnà tikud tun ta Manama tô áglumun ku,

† 10:16 10:16 Ahaán tô Isaias 56:8. § 10:34 10:34 Ahaán tô Salmo 82:6.

yakó ágpamaké kanak. ³⁸ Atin ka tô gó tô áglumun ku, agad di kó ágpamaké kanak, asal pamaké kó ka Manama tingód katô áglumun ku, asta kasóddóran yu na dini kanak tô Ámmà ku, asta tunna ta Ámmà ku.”

³⁹ Na, mámmát dan pád puman ki Jesus, asal ikaluwà sikandin tikud tun kandan.

Igtalipag si Jesus tun ta Wayig ka Jordan

⁴⁰ Na, igpanó si Jesus tikud tun ta Jerusalem, asta igtalipag sikandin tun ta Wayig ka Jordan. Igsadun sikandin tun ta lugar na ágbunyagan i Juan na Tarabunyang dángngan, asta dutun sikandin igóddô. ⁴¹ Marapung tô mga manubù na igsadun tun kandin, su igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà kasalábbuan na iglumu i Juan na Tarabunyang, asal bánnal tô langun na igkagi i Juan tingód ki Jesus.”

⁴² Na, marapung tô mga manubù na igpamaké ki Jesus.

11

Inaté si Lazaro

¹ Na, duwán ibógókan manubù na ánggadanan ki Lazaro. Igóddô sikandin tun ta Betania duma katô duwa tábbé din na si Maria asta si Marta. ² Si Maria tô igbusbus ka pamammut tun ta paa katô Áglangngagán, asta igpunasan din katô mallayat ulu din. Ibógókan tô tábbé dan na si Lazaro. ³ Purisu duwán manubù na igpapid dan tun ki Jesus ébô kumagi, na mà din, “Sir, ibógókan tô ágginawaan nu.”

⁴ Tô igdinág si Jesus katô kagi din, igkagi sikandin, na mà din, “Ibógókan si Lazaro ánnà ébô maté, asal ébô durungán tô Manama, asta ukit kani durungánna na Batà ka Manama.”

⁵ Agad ágginawaan i Jesus si Marta, si Maria asta si Lazaro, ⁶ asal tô igdinág si Jesus na ibógókan si Lazaro, ándà pa sikandin sadun dalám ka duwa álló. ⁷ Pángnga ka duwa álló, igkagi si Jesus katô mga disipulu din, na mà din, “Lumónód ki tun ta probinsya ka Judea.”

⁸ Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Sir, duwán mga pangulu ka Judio na malyag pa tumimbag áknikó ka batu. Purisu madigár ka di ka pa lumónód.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ágsánnang tô álló ka sapulù duwa (12) oras kada álló. Purisu ka manó tô manubù ka álló, di sikandin makadugsù, su ágsánnang tô álló nit banuwa. ¹⁰ Asal ka manó tô manubù ka dukilám, makadugsù sikandin, su ándà dán álló.”*

¹¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Igtudug dán tô rarak ta na si Lazaro. Purisu madunna ébô ánnón ku sikandin.”

¹² Igkagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Áglangngagán, atin ka igtudug dád si Lazaro, kóliannù sikandin.”

¹³ Tô gó tô igkagi dan su kéman dan ka igpaginawa asta igtudug dád si Lazaro. Asal tô igkagi i Jesus tingód katô kamatayan i Lazaro. ¹⁴ Purisu igpatayó si Jesus igkagi, na mà din, “Inaté dán si Lazaro. ¹⁵ Tingód ákniyu, idayawanna na ándà a diyán ébô mamaké kó. Na, madun ki tun kandin.”

* **11:10** 11:10 Tô gó tô panunggiringan na igulit i Jesus ébô kasóddóran dan na duwán lumun din tun ta Judea, asta ándà makabalabag kandin.

¹⁶ Na, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, igkagi sikandin katô duma mga disipulu, na mà din, “Mákkás ki pagsik katô Áglangngagán agad matayan ki duma kandin.”

Si Jesus tó ágbággé ka kantayan

¹⁷ Na, tó igdunggù si Jesus tun ta Betania, duwán igulit kandin na inappatan dán si Lazaro iglábbáng. ¹⁸ Tô lunsud ka Betania madani tun ta Jerusalem, iring na mga tállu kilometro tó kadiyù. ¹⁹ Purisu marapung tó mga Judio na taga Jerusalem na igsadun tun ki Marta asta ki Maria ébô mórór† kandan tingód katô tábbé dan na inaté. ²⁰ Tô igdinág si Marta na igdunggù dán si Jesus, igsumar si Marta kandin. Asal igóddô dád tó adi din na si Maria tun ta balé. ²¹ Tô igkita si Marta ki Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kannun ka, di pád maté tó tábbé ku. ²² Agad inaté dán sikandin, asal isóddóran ku na agad ándin tó pamuyuán nu katô Manama, tó gó tó hággén din áknikó.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Manté puman tó tábbé nu.”

²⁴ Igkagi si Marta, na mà din, “Isóddóran ku na manté puman sikandin tun ta tapuri álló ka antén puman ka Manama tó mga inaté.”‡

²⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán tó ganté ka mga inaté. Sakán tó ágbággé ka kantayan. Agad maté tó manubù na igpamaké kanak, asal manté puman sikandin. ²⁶ Atin ka mamaké kanak tó manubù na manté pa, di gó sikandin dungguan ka kamatayan. Ágbánnal ka kani?”

²⁷ Igtaba si Marta, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Ágbánnalla na sikuna tó Mesiyas. Sikuna tó Batà ka Manama na igpapid din kannun ta mga manubù nit banuwa.”

Igsággó si Jesus

²⁸ Na, pángnga igkagi si Marta, iguli sikandin ébô kangén din tó adi din na si Maria. Igkagi si Marta na ándà duma manubù na ikadinág, na mà din, “Igdunggù dán tó Taratinurù, asta igpakangé ka ikandin.”

²⁹ Na, tó igdinág si Maria katô kagi i Marta, sékót sikandin igtindág, asta igsadun sikandin tun ki Jesus. ³⁰ Na, ándà pa dunggù si Jesus tun ta lunsud, su dutun pa sikandin ta lugar na igsumaran i Marta kandin. ³¹ Na, tó mga Judio na igórór ki Maria tun ta balé, tó igkita dan na igpanó si Maria tikud tun ta balé, igtalundug dan, su kéman dan ka madun si Maria tun ta lábbáng ébô sumággó sikandin. ³² Asal tó igdunggù si Maria tun ki Jesus, iglingkóód asta igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, atin ka kannun ka, di pád maté tó tábbé ku.”

³³ Na, tó igkita si Jesus na igsággó si Maria asta tó langun Judio na igtákkás kandin, ikálláng tó pusung i Jesus, asta iranu sikandin. ³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ánda tó iglábbángngan kandin?”

Igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán, tákkás ka áknami.”

³⁵ Igsággó si Jesus. ³⁶ Purisu igkagi tó mga Judio, na mà dan, “Tuu dakál tó ginawa din katô inaté!”

³⁷ Asal duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Sikandin tó ikapabákka ka mata ka bólóg. Atin ka kannun sikandin, di pád maté si Lazaro.”

Iganté i Jesus si Lazaro

† 11:19 11:19 Mórór, ó paghupay. ‡ 11:24 11:24 Ahaán tó Daniel 12:2.

³⁸ Na, tô igdunggù si Jesus tun ta lábbáng, ikálláng puman tô pusung din. Takub tô iglábbángngan ki Lazaro, asta duwán dakál batu na igsagpáng katô takub. ³⁹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Iwà yu tô batu.”

Asal igkagi tô tábbé katô inaté na si Marta, na mà din, “Áglangngagán, imawù dán sikandin, su inappatan dán sikandin iglábbáng.”

⁴⁰ Ikgagi si Jesus ki Marta, na mà din, “Taganá a igkagi áknikó na atin ka mamaké ka anak, duwán kitanán nu na makapabantug katô Manama.”

⁴¹ Na, igiwà dan tô batu na igsagpáng katô takub. Iglangngag si Jesus, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, ágpasalamatta su igdinág nu tô igpamuyù ku áknikó. ⁴² Isóddóran ku na inalayunna ikuna ágpaminággán. Asal igdasalla áknikó para katô дума mga manubù kannun, su kakalyag ku na mánnal dan na sikuna tô igpapid kanak.”

⁴³ Pángnga igdasal si Jesus, igtawar sikandin ka mabákkár, na mà din, “Lazaro, luwà ka!”

⁴⁴ Na, igluwà si Lazaro na inanté puman. Itángngás pa tô lawa din ka mapputi óggét, agad paa din asta bállad. Duwán panyù na igtángngás katô báttuk din. Ikgagi si Jesus, na mà din, “Akasi yu sikandin ébô makapanó.”

Plano na matayan si Jesus

Juan 11:45-57; Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2

⁴⁵ Na, marapung tô mga Judio na igtákkás ki Maria tun ta lábbáng. Tô igkita dan katô kasalábbuan na iglumu i Jesus, igpamaké dan kandin. ⁴⁶ Asal duwán ássa mga Judio na igsadun tun ta mga Pariseo, asta igulit dan tingód katô iglumu i Jesus. ⁴⁷ Purisu tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga Pariseo, igpalimud dan tô langun дума dan na mga konseyal ka Judio, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándin tô lumun ta kani manubù ni? Su marapung tô kasalábbuan na áglumun din. ⁴⁸ Atin ka ò ki sumapad kandin, tô langun Judio mamaké kandin. Purisu madun òni tô mga sundalo ka Roma ébô dadattan tô templo ta, asta matayan ki langun na mga Judio.”

⁴⁹ Asal duwán sábbad manubù tun kandan na ángngadanan ki Caifas, asta inému sikandin na tuu mallayat ka pangulu ka templo tô ámmé tô. Ikgagi sikandin, na mà din, “Kulang tô panámdám yu. ⁵⁰ Ánda yu basi kasóddóri na madigár ka sábbad dád tô manubù na maté ébô duwán bullas katô mga Judio asta ò ki matayan.”

⁵¹ Na, ánnà tikud tun ta panámdám i Caifas tô igkagi din. Asal su sikandin tô tuu mallayat ka pangulu ka templo tô ámmé tô, igpakagi sikandin ka Manama na matuman matayan si Jesus para katô mga Judio. ⁵² Ánnà dád para katô mga Judio, asal para katô langun manubù na limudán ka Manama, asta imun òni na mga gabatà òni, agad ánda é góddóan dan.

⁵³ Na, tikud katô álló tô, marag dan ágpiano na matayan si Jesus. ⁵⁴ Purisu igsódo si Jesus ka kapanó-panó òni tun ta mga lunsud ka Judio. Asal igsadun sikandin tun ta lunsud ka Efraim na madani tun ta disyerto. Igóddó si Jesus dutun asta tô mga disipulu òni.

⁵⁵ Na, masig dán dumunggù tô kalimudan ka mga Judio na ángngadanan na Kalimudan Ka Kalabé. Tô ánda pa dunggù tô álló ka kalimudan, marapung tô mga manubù na igsadun tun ta Jerusalem tikud tun ta дума mga lunsud ébô tumanán dan tô ágkémun ka Judio tingód ka kalinis. ⁵⁶ Tô ilimud dan tun ta templo, igpamasak dan ki Jesus, asta igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin tô ákniyu panámdám? Mapil sikandin tun ta kalimudan, ó ò?”

⁵⁷ Taganà dán igsugù tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō mga Pariseo na kailangan ulitán kandan ka ánda si Jesus ébô ámmáttán dan sikandin.

12

Igbusbusan si Jesus ka pamammut

Juan 12:1-8; Mat 26:6-13; Mar 14:3-9

¹ Na, tō ánnám dád man álló tō ánda pa dunggù tō Kalimudan Ka Kalabé, igsadun si Jesus tun ta Betania. Tō gó tō lunsud na góddóan i Lazaro na iganté puman i Jesus. ² Tō igdunggù si Jesus, igóméngan dan sikandin ka ágkannán. Si Marta tō igbuwat, asta si Lazaro tō sábbad katô mga kadumaan i Jesus na igkan. ³ Si Maria igpid katô mga tángngà ka litro ka pamammut na ánggadanan na nardo na dakál é lagá. Tō gó tō igbusbus din tun ta paa i Jesus, asta igpunasan din katô mallayat ulu din. Imammutan tō langun manubù tun ta balé. ⁴ Na, tō disipulu i Jesus na pammát kandin na si Judas Iscariote, igkagi sikandin, na mà din, ⁵ “Madigár pád ka barigyaán yan ka tállu gatus (300) abuk ka salapi na denario ébô bággén tun ta mga ágkayù-ayuan.”

⁶ Tō gó tō igkagi i Judas na ánná tingód katô kédu din katô mga manubù na ágkayù-ayuan, asal su takón sikandin, asta marag din ágkangén tō salapi na igsarig kandin katô langun dan. ⁷ Iggagi si Jesus, na mà din, “Pabayà nu sikandin. Tō gó tō iglumu din ébô pataganaánna ikandin ka kalábbáng kanak. ⁸ Inalayun duwán mga ágkayù-ayuan na mému yu tabangan. Asal diya móddó dini ákniyu ka ánda ágtamanán.”

Plano na matayan si Lazaro

⁹ Na, marapung tō mga Judio na igdinág na tun ta Betania si Jesus. Purisu igsadun dan. Agad igpamasak dan ki Jesus, asal kakalyag dan pagsik na kumita ki Lazaro na iganté puman i Jesus. ¹⁰ Purisu igplano tō mallayat ka mga pangulu ka templo na matayan dan pagsik si Lazaro, ¹¹ su tingód katô kanté puman i Jesus kandin, marapung tō mga Judio na igsódó ágtákkás katô mallayat ka mga pangulu ka templo, asta igpamaké dan dán ki Jesus.

Igdunggù si Jesus tun ta Jerusalem

Juan 12:12-19; Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-40

¹² Na, pagkasimag, igdinág tō marapung manubù na igapil katô kalimudan na masig dán dumunggù si Jesus tun ta Jerusalem. ¹³ Purisu igpid dan tō mga daun ka palmera na igtampád dan,* asta igsumar dan si Jesus. Igullaó dan, na mà dan, “Durungán ta tō Áglangngagán! Durungán ta tō igpapid katô Áglangngagán, su sikandin tō Hari katô langun ta na mga rubbad i Israel!”†

¹⁴ Na, igpakangé i Jesus tō nati katô asno,‡ asta tō gó tō igsakayan din. Purisu igtuman din ni tandò na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan,

¹⁵ “Na, tō langun yu na mga taga Sion,§ yakó ágkamáddangan, su dumunggù dán tō hari yu na ágsaké katô nati ka asno!”*

¹⁶ Na, tō álló tō, ánda pa ikagpát tō mga disipulu din ka ándin tō kóbadan katô ilmu. Asal pángnga ibatun si Jesus tun ta langit, isampáttan dan na tō gó tō tandò na igsulat tingód kandin sayyan asta ituman dán kandin.

* **12:13** 12:13a Tō gó é ágkémun dan ka tanggapán dan tō manubù na imun hari. † **12:13** 12:13b Ahaán tō Salmo 118:25-26; Sofonias 3:15. ‡ **12:14** 12:14 Tō asno iring na kudá. § **12:15** 12:15a Sion tō ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem. * **12:15** 12:15b Zacarias 9:9.

¹⁷ Na, marapung tô mga manubù na igkita katô kapaluwà i Jesus ki Lazaro tikud tun ta lábbáng, asta katô kanté din puman kandin. Igulit dan katô duma mga manubù. ¹⁸ Purisu marapung tô mga manubù na igsumar ki Jesus, su igdinág dan tô tingód katô kasalábbuan na iglumu din. ¹⁹ Igpátóngkóé tô mga Pariseo, na mà dan, “Italu kid ikandin, su tô langun manubù nit banuwa igtákkás dán kandin.”

Kakalyag katô mga Griego na kumita ki Jesus

²⁰ Na, duwán pagsik mga Griego na igsadun tun ta Jerusalem ébô mangadap dan dalám ka kalimudan. ²¹ Igpadani dan tun ki Felipe na taga Betsaida na sakup ka probinsya ka Galilea. Igkagi sikandan, na mà dan, “Sir, kakalyag dé na kumita ké ki Jesus.”

²² Purisu igulit si Felipe ki Andres tingód katô kakalyag katô mga Griego, asta igsadun dan tun ki Jesus ébô mulit kandin. ²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Masig dán dumunggù tô álló na pabantugánna na Igpamanubù. ²⁴ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Ánda pulusán katô bänni ka di pamulan asta lábbángngan tun ta tanà. Atin ka lábbángngán tô bänni asta tumubù, muuy ka marapung. ²⁵ Tô manubù na áglággád katô kantayan din nit banuwa, kandaan sikandin ka kantayan na ánda ágtamanán. Asal tô manubù na di áglággád katô kantayan din nit banuwa, bággayan sikandin ka kantayan na ánda ágtamanán. ²⁶ Tô manubù na ágbánnal kanak kailangan tumákkás kanak, su agad ka ánda a, dutun pagsik sikandin. Tô manubù na ágbánnal kanak, tô gó tô pabantugán katô Ámmà ku.”

Igkagi si Jesus tingód katô kamatayan din

²⁷ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Ágkasasówa. Pamánnuwa? Diya mamuyù katô Ámmà ku na paluwaánna ikandin tikud tun ta kahirapan na dumunggù dán kanak, su tô gó tô gunayan katô kasadun ku dini ébô tiisán ku ni timpo ka kahirapan.”

²⁸ Na, igdasal si Jesus, na mà din, “Ámmà, pakita nu tô katulusan nu.”

Na, igdinág dan tô kagi tikud tun ta langit, na, “Taganà kud igpakita, asta umaná ku pakitanán puman.”

²⁹ Tô mga manubù na ikadinág katô kagi, kéman dan ka ágkilat. Igkagi tô duma mga manubù, na mà dan, “Duwán panaligan na igkagi kandin.”

³⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Ánnà para kanak tô kagi na igdinág yu, asal para ákniyu. ³¹ Tikud áknganni, ruudan ka Manama tô langun manubù nit banuwa. Talun ka Manama si Maibuyan na pangulu kani banuwa. ³² Asal ka tayónna tikud tun ta bówwó ka tanà, papadanin ku tô langun manubù dini kanak.”

³³ Ukit katô igkagi i Jesus, igpasóddór din ka ándin tô kapókit katô kamatayan din. ³⁴ Asal igkagi tô ilimud mga manubù, na mà dan, “Mà katô kagi ka Manama na igbasa áknamí na ánda kun ágtamanán katô pagpangulu katô Mesiyas.† Manan ka igkagi nu na kailangan tayón tô Igpamanubù? Sadan tô Igpamanubù?”

³⁵ Igkagi si Jesus, na mà din, “Di dán madugé dumuma ákniyu tô ágtikudan katô kappawaan. Purisu kailangan dumuma kó katô kappawaan ébô di kó kasabban ka kangittángngan. Tô manubù na ágpanó tun ta kangittángngan di makasóddór ka ánda tô ágsadunan din. ³⁶ Purisu dalám ka duwán pa

† 12:34 12:34 Ahaán tô Isaias 9:7.

kappawaan dini ákniyu, kailangan mamaké kó katô kappawaan ébô imun kó na mga sakup katô kappawaan.”

Ándà pamaké tó mga Judio

Na, pángnga igkagi si Jesus, igpanó sikandin, asta ándà dan dán kitayi. ³⁷ Agad igkita tó mga manubù katô marapung mga kasalábbuan na iglumu i Jesus, asal ándà dan pamaké kandin. ³⁸ Purisu ituman tó igkagi katô propeta sayyan na si Isaias, na mà din,

“Áglangngagán, agad igpakita nu na duwán katulusan nu, asal ándà manubù na ágbánnal katô ágtinuruán dé.”[†]

³⁹ Purisu di dan makapamaké, su igkagi pagsik si Isaias, na mà din,

⁴⁰ “Purisu pabólógán ka Manama tó mata dan ébô di dan makakita katô kabánnalan. Patággasán ka Manama tó pusung dan ébô di dan makagpát, asta di dan tumákkás katô Manama ébô katabangan dan.”[§]

⁴¹ Tó gó tó igkagi i Isaias sayyan, su igkita din tó séllaán i Jesus. Purisu igulit si Isaias tingód kandin.

Mga manubù na igbulun katô kapamaké dan

⁴² Na, marapung tó mga manubù na igpamaké ki Jesus, asta duwán mga pangulu ka Judio na igpamaké. Asal igbulun dan tó kapamaké dan ébô di dan péwaán katô mga Pariseo tikud tun ta simbaan ka Judio. ⁴³ Talón dan su tuu pa kakalyag dan tó durung katô duma mga manubù ka tandingán katô durung ka Manama kandan.

Gulit si Jesus ka kagi katô Ámmà din

⁴⁴ Na, igkagi si Jesus ka mabákkár, na mà din, “Tó manubù na ágpamaké kanak, ánnà sakán dád tó ágpamakén din, asal ágpamakén din pagsik tó igpapid kanak. ⁴⁵ Tó manubù na igkita kanak, tó gó tó igkita pagsik katô igpapid kanak. ⁴⁶ Sakán tó kappawaan na igsadun nit banuwa ébô tó manubù na mamaké kanak di móddô tun ta kangittángngan. ⁴⁷ Tó manubù na igdinág katô ágtinuruán ku, asal di ágtuman, ánnà sakán tó rumuud kandin. Igpapidda dini ánnà ébô rumuud katô mga manubù nit banuwa, asal ébô tumábbussa katô mga manubù. ⁴⁸ Tó manubù na méllé kanak, asta di tumuman katô ágtinuruán ku, tó gó tó supakan tun ta tapuri álló ukít katô ágtinuruán ku na ándà din tumani. ⁴⁹ Ánnà tikud kanak tó igtinurú ku, asal tó Ámmà ku na igpapid kanak, sikandin tó igsugú ka ándin tó ágkagin asta ágtinuruán ku. ⁵⁰ Isóddóran ku na tó sugú katô Ámmà ku tó ágtikudan katô kantayan na ándà ágtamanán. Purisu gulitán ku tó kagi na igsugú katô Ámmà ku kanak.”

13

Igurasan i Jesus tó paa katô mga disipulu din

¹ Na, tó ándà pa dunggú tó álló ka Kalimudan Ka Kalabé, taganà dán isóddóran i Jesus na masig dán tumanan sikandin kani banuwa ébô muli sikandin tun ta Ámmà din. Ágginawaan din tó mga disipulu din nit banuwa, asta igginawaan din sikandan sippang tun ta kamatayan din.

² Na, tó igiyambung dan, dutun si Judas Iscariote na batà i Simon na taganà dán igsutsutan i Maibuyan na pammáttán din si Jesus. ³ Isóddóran dán i

[†] 12:38 12:38 Isaias 53:1; Roma 10:16. § 12:40 12:40 Isaias 6:10.

Jesus na igbhággé ka Manama kandin tô pagpangulu ka langun, asta isóddóran din na Manama tô igtikudan din asta tô sadunan din. ⁴ Purisu róggun igiyambung dan, igtindág si Jesus, iglábbas din tô umpak din, asta igbagkássan din tô awak din ka tuwalya. ⁵ Igbusbus din tô wayig tun ta palanggana, asta igtukid din na igurasan tô paa ka mga disipulu din. Igpunasan din tô paa dan katô tuwalya tun ta awak din. ⁶ Tô igdunggu sikandin tun ki Simon Pedro, igkagi sikandin, na mà din, “Áglangngagán, di mému ka sikuna tô muras kani paa ku.”

⁷ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà nu kagpátti áknganni ka ándin ni áglumun ku. Asal kagpáttan nu tun ta tapuri álló.”

⁸ Igkagi si Pedro, na mà din, “Diya gó póras kani paa ku.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka di ku sikuna urasan, ánnà ka sakup ku.”

⁹ Igkagi si Simon Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ánnà dád paa ku tô urasan nu, asal ni bállad ku pagsik, asta ni ulu ku!”

¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tô manubù na igpadigus dán, paa din dád tô kailangan urasan ébô malinis tô tibuk lawa din. Malinis kóð, asal ánnà langun yu tô malinis.”

¹¹ Isóddóran i Jesus ka sadan tô pammát kandin. Purisu igkagi sikandin na ánnà langun dan tô malinis.

¹² Pángnga igurasan i Jesus tô paa dan, igumpak puman sikandin, asta iglónód tun ta lamisa. Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Ándà yu basi kagpátti tô tingód katô iglumu ku géna ákniyu. ¹³ Ágkagi kó na sakán tô Taratinurù, asta ágtawaràna ikiyu na Áglangngagán. Nángngà yan, su sakán tô bánnal Taratinurù yu asta Áglangngagán yu. ¹⁴ Na, agad sakán tô Taratinurù asta Áglangngagán yu, asal igpabbabà a, asta igurassa katô paa yu. Purisu kailangan pabbabà kó pagsik, asta pórasé kó katô paa yu. ¹⁵ Tô gó tô iglumu ku ébô miring kó kanak. Tô iglumu ku ákniyu, tô gó tô lumun yu pagsik. ¹⁶ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô állang, ánnà mallayat tô kamanubuan din ka tandingán katô amo din. Tô ágsuguánnán, ánnà pagsik mallayat tô kamanubuan din ka tandingán katô manubù na ágsugù kandin. ¹⁷ Atin ka kagpáttan yu tô igtinurù ku ákniyu, kadayawan kó ka tumanán yu. ¹⁸ Asal ánnà langun yu tô igkagiyan ku. Isóddóran ku tô langun yu na igsalin ku, asta kailangan matuman ni kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“ Tô manubù na ágtugán kanak, tô gó tô tumayyug kanak.”*

¹⁹ Igulittad kani ákniyu tô di pa matuman ébô ka matuman ni, mánnal kó na sakán tô Mesiyas. ²⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tô manubù na ágtanggap katô mga ágsuguánnán ku, tanggapánna ikandin, asta tô manubù na ágtanggap kanak, tanggapán din tô Ámmà ku na igpapid kanak.”

Igkagi si Jesus na pammáttán sikandin

Juan 13:21-30; Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luc 22:21-23

²¹ Na, pángnga igkagi si Jesus, isasó tô pusung din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán sábbad ákniyu na pammát kanak.”

²² Na, igpasállággé tô mga disipulu din, su ándà dan kasóddóri ka sadan tô itáddù ukít katô igkagi i Jesus. ²³ Madani tun ki Jesus tô disipulu na tuu din

* 13:18 13:18 Salmo 41:9.

ágginawaan.† ²⁴ Igsingyas si Simon Pedro kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Insà nu ki Jesus ka sadan manubui tō itáddù ukit katō igkagi din.”

²⁵ Purisu igsisip si Juan ki Jesus, na mà din, “Áglangngagán, sadan manubui tō pammát áknikó?”

²⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Sikandin na bággayan ku kani pan na arámán ku tun ta linipung.”

Purisu igarám i Jesus tō pan, asta igbággé din ki Judas na batà i Simon Iscariote. ²⁷ Tō igtanggap si Judas katō pan, igahuwan sikandin i Maibuyan. Igkagi si Jesus, na mà din, “Sékót nu tō lumun nu.”

²⁸ Na, ándà kasóddóri katō duma mga disipulu tun ta lamisa ka ándin tō gunayan katō igkagi i Jesus ki Judas. ²⁹ Su si Judas tō igsarigan katō salapi dan, kéman dan ka igsugù si Judas ébò málli ka mga ágkailanganán dan tingód ka kalimudan. Kéman katō mga duma ka igsugù ébò mággé ka salapi tun ta mga ágkayù-ayuan. ³⁰ Na, pángnga igkan si Judas katō pan, tigkò dád igluwà sikandin tikud tun ta balé. Na, dukilám dán.

Mantu sugù

³¹ Na, tō igluwà si Judas, igkagi si Jesus, na mà din, “Pabantugánna na Igpa-manubù, asta ukit kanak pabantugán tō Manama. ³² Atin ka pabantugán tō Manama ukit kanak, sikandin pagsik tō pabantug kanak, asta pabantugánna ikandin ka di madugé.

³³ “Mga gabatà ku, di dán madugé dumuma a ákniyu. Agad mamasak kó kanak, asal tō kagi ku ákniyu magunawa katō igkagi ku dāngngan katō mga pangulu ka Judio, na di kó makasadun tun ta sadunan ku. ³⁴ Duwán dán mantu sugù ku ákniyu. Paginawaé kó. Kailangan paginawaé kó iring katō ginawa ku ákniyu. ³⁵ Atin ka ágpaginawaé kó, makasóddór tō langun manubù na mga disipulu ku sikiyu.”

Igkagi si Jesus na mulun si Pedro kandin

Juan 13:36-38; Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34

³⁶ Na, iginsà si Simon Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ánda é sadunan nu?” Igtaba si Jesus, na mà din, “Di ka pa makatákkás kanak tun ta sadunan ku. Asal tumalundug ka kanak tun ta tapuri álló.”

³⁷ Igkagi si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, manan ka diya makatákkás áknikó? Ikataganà ad na agad matayanna para áknikó.”

³⁸ Igtaba si Jesus, na mà din, “Kéman nu ka ikataganà kad matayan para kanak. Paminág nu ni kagin ku áknikó. Ka di pa mukkarà tō manuk ka sállám, makatállu ka mulun na ándà ka kilala kanak.”

14

Si Jesus tō dalan tun ta Manama

¹ Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Yakó ágkasasó. Pamaké kó katō Manama. Pamaké kó pagsik kanak. ² Marapung tō mga góddóan tun ta balé katō Ámmà ku.* Atin ka ánnà bánnal ni, diya pád mulit ákniyu. Asal madunna ébò taganaán ku tō lugar para ákniyu. ³ Pángnga ka kataganà ku katō lugar para ákniyu, lumónódda puman dini, asta patákkássán ku sikiyu ébò móddó kó tun kanak. ⁴ Isóddóran yu tō dalan tun ta sadunan ku.”

† **13:23** 13:23 Tō disipulu na tuu ágginawaan i Jesus, tō gó si Juan na igsulat kani libro. * **14:2** 14:2 Góddóan, ó kuwarto. Balé katō Manama, ó langit.

⁵ Igkagi si Tomas, na mà din, “Áglangngagán, ándà ké ikasóddór katô sadunan nu. Purisu pamánnun dé ka kasóddór katô dalan?”

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán gó tó dalan. Sakán tó kabánnalan. Sakán tó ágtikudan katô kantayan. Ándà manubù na makasadun tun ta Ámmà ku ka dì mukit kanak. ⁷ Atin ka ikasóddór kó kanak, ikasóddór kó pagsik katô Ámmà ku. Na, ikasóddór kó kandin, asta ikakita kó kandin.”

⁸ Igkagi si Felipe, na mà din, “Áglangngagán, pakita nu áknamì tó Ámmà nu, asta nángngà dán yan para áknamì.”

⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Felipe, idugé kid igpadumaé. Isalábbuanna su ándà nu pa kasóddórì ka sadanna. Tó manubù na ikakita kanak ikakita katô Ámmà ku. Purisu isalábbuanna su kakalyag nu na pakitanán ku ákniyu tó Ámmà ku. ¹⁰ Iring na ándà ka bánnal na sakán dutun ta Ámmà ku, asta tó Ámmà ku dini kanak. Agad tó ágkagin ku ákniyu, ánnà tikud kanak. Tó Ámmà ku na dini kanak, tó gó tó áglumu ukít kanak. ¹¹ Bánnal kó katô igkagi ku na dutunna ta Ámmà ku, asta tó Ámmà ku dini kanak. Atin ka dì kó mánnal katô ágkagin ku, bánnal kó kanak tingód katô mga kasalábbuan na áglumun ku.

¹² “Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Tó manubù na mamaké kanak, tó lumun din iring pagsik katô áglumun ku, asta sobra pa tó lumun din ka tandingán kanak, su muli a tun ta Ámmà ku. ¹³ Agad ándin tó pamuyuán yu ukít ka ngadan ku, tó gó tó lumun ku ákniyu, ébò pabantugán tó Ámmà ku ukít katô áglumun ku. ¹⁴ Agad ándin tó pamuyuán yu ukít ka ngadan ku, sakán tó lumumu.”

Igtandó i Jesus tó Ugis Espiritu

¹⁵ “Na, atin ka ágginaawaanna ikíyu, tumanán yu tó mga sugù ku ákniyu. ¹⁶ Mamuyú a katô Ámmà ku ébò mággé sikandin ákniyu katô Taratabang na nullas kanak, asta móddò sikandin tun ákniyu ka ándà ágtamanán. ¹⁷ Tó gó tó Ugis Espiritu na ágtinurù ka kabánnalan. Sikandin tó dì ágtanggapán ka mga manubù na ágtákkás ka madat ágkémun kani banuwa, su dì dan ágkita kandin, asta dì dan makasóddór kandin. Asal sikíyu, ikasóddór kó katô Ugis Espiritu, su ágdumaan kó ikandin, asta óddóan kó ikandin ka ándà ágtamanán.

¹⁸ “Diya tumanan ákniyu na iring na ándà ágdóppón, asal lumónódda puman diyán ákniyu. ¹⁹ Ka dì madugé, diya puman kitanán ka duma mga manubù nit banuwa. Asal sikíyu, kumita kó puman kanak. Su duwán kantayan ku, bággayan kó pagsik ka kantayan. ²⁰ Atin ka mantéya puman, makasóddór kó na diyanna ta Ámmà ku, asta dini kó kanak, asta diyanna ákniyu.

²¹ “Tó manubù na maminág asta tumuman katô mga sugù ku, tó gó tó ágginaawa kanak. Tó manubù na ágginaawa kanak, tó gó tó ágginaawaan katô Ámmà ku, asta ginawaan ku sikandin, asta pakita a kandin.”

²² Igkagi si Judas na sangé i Judas Iscariote, na mà din, “Áglangngagán, pamánnun nu ka kapakita áknamì, asal dì ka pakita katô duma mga manubù nit banuwa?”

²³ Igtaba si Jesus, na mà din, “Tó manubù na ágginaawa kanak, ágtuman sikandin katô mga sugù ku. Ginawaan sikandin katô Ámmà ku, asta madun ké tun kandin, asta móddò ké tun kandin. ²⁴ Tó manubù na dì ágginaawa kanak dì ágtuman katô mga sugù ku. Tó igkagi ku ákniyu ánnà tikud dini kanak, asal tikud tun ta Ámmà ku na igpapid kanak.

²⁵ “Ni mga kabánnalan ni igtinurù ku ákniyu róggun na kannunna pa ákniyu.

²⁶ Asal duwán Taratabang na papiddán katô Ámmà ku ébô mullas kanak, asta tô gó tô Ugis Espiritu. Sikandin tô tuminurù ákniyu katô langun, asta pasampát sikandin ákniyu tingód katô langun na igtinurù ku ákniyu.

²⁷ “Tananan ku tun ákniyu tô kasunayan ka pusung. Tô kanak kasunayan tô bággén ku ákniyu. Di makabággé ni banuwa katô kasunayan ka pusung na bággén ku ákniyu. Purisu yakó ágkasasó. Yakó pagsik ágkamáddangan.

²⁸ Igdinág yu tô igkagi ku géna ákniyu na masiggad panó, asta lumónódda puman dini ákniyu. Atin ka ágginawaanna ikiyu, kadayawan kó, su muli a tun ta Ámmà ku. Sikandin tô tuu mallayat ka tandingán kanak. ²⁹ Tô di pa matuman ni, taganá ad igkagi ákniyu tingód kani, ébô ka matuman, mamaké kó. ³⁰ Di dán madugé tô katinurù ku ákniyu, su si Maibuyan na pangulu kani banuwa masig dán dumunggu ébô talunna ikandin. Di sikandin makapanalu kanak, ³¹ asal ágbánnalán ku tô igsugù katô Ámmà ku kanak ébô makasóddór tô langun manubù nit banuwa na ágginawa a katô Ámmà ku. Na, tindág kó su panó kid.”

15

Tô butbut asta mga séngé ka paras

¹ Na, igpanayun si Jesus igkagi, na mà din, “Sakán tô iring na bánnal butbut ka séngé ka paras, asta Ámmà ku tô iring na taradóppón ka paras. ² Tô mga séngé dini kanak na di ágbuuy, tô gó tô ágtampáddán din, asta tô mga séngé dini kanak na ágbuuy, tô gó tô áglinisan din ébô tuu marapung tô mga buuy. ³ Iglinisan kó ukit ka kabánnalan na igtinurù ku ákniyu. ⁴ Óddó kó dini kanak, asta móddó a tun ákniyu. Di muuy tô séngé ka di móddó tun ta butbut. Sikiyu pagsik, di kó makabuuy ka di kó móddó dini kanak.

⁵ “Sakán tô iring na butbut, asta sikiyu tô iring na mga séngé ku. Atin ka móddó tô manubù dini kanak asta móddó a diyan kandin, tô gó tô makabuuy ka marapung. Asal atin ka ándà kó dini kanak, ándà palang malumu yu.

⁶ Atin ka di móddó tô manubù dini kanak, antugán sikandin iring na mga séngé na magangu. Tô gó tô limudán ébô góbbón. ⁷ Asal ka móddó kó dini kanak, asta taguán yu tô mga kagi ku tun ta pusung yu, mému kó mamuyù katô agad ándin na kakalyag yu, asta tô gó tô lumun para ákniyu. ⁸ Ukit ka kabuuy yu ka marapung, ágpabantugán tô Ámmà ku, asta ágpasóddórán yu na sikiyu tô mga disipulu ku. ⁹ Ágginawa tô Ámmà ku kanak, asta magunawa tô ginawa ku ákniyu. Óddó kó tun ta ginawa ku. ¹⁰ Atin ka ágtuman kó katô mga sugù ku ákniyu, móddó kó tun ta ginawa ku, iring kanak na igtuman katô mga sugù katô Ámmà ku, asta góddó a tun ta ginawa din.

¹¹ “Ni gó tô igtinurù ku ákniyu ébô masakup kó tun ta kadayawan ku, su kakalyag ku na tuu kó kadayawan. ¹² Ni gó tô sugù ku ákniyu. Paginawaé kó iring katô ginawa ku ákniyu. ¹³ Ni gó tô kinadakállan ka ginawa, ka maté tô manubù na bullas katô mga rarak din. ¹⁴ Atin ka tumuman kó katô mga sugù ku ákniyu, mga rarak ku sikiyu. ¹⁵ Tikud áknganni, di ku sikiyu tawarán na mga ágsuguánnán, asal tawarán ku sikiyu na mga rarak ku. Tô mga ágsuguánnán di pakasóddór ka ándin tô kakalyag katô amo dan. Asal sikiyu tô mga rarak ku, su igpasóddór ku ákniyu tô langun na igtinurù katô Ámmà ku kanak. ¹⁶ Ánnà sikiyu tô igsalin kanak, asal sakán tô igsalin ákniyu. Igsalinna

ákniyu ébô manayun kó muuy ka marapung mga buuy na di ágkandà. Purisu agad ándin tó pamuyuán yu katô Ámmà ku ukit katô ngadan ku, bággén din ákniyu. ¹⁷ Ni gó tó sugù ku ákniyu. *Paginawaé kó.*”

Irrayatan tó mga sakup i Jesus

¹⁸ “Atin ka karingasaan kó katô mga gusig ka Manama nit banuwa, sampát yu na taganà a iringasaan ikandan tó ándà kó pa ikandan karingasayi. ¹⁹ Atin ka sikiyu pa tó kadumaan dan, ginawaan kó pád ikandan su magunawa kó kandan, asal ánnà kó kadumaan dan. Igsalin ku sikiyu ébô ássan kó tikud tun kandan. Purisu ágkaringasaan kó ikandan. ²⁰ Sampát yu tó igkagi ku ákniyu, na tó állang, ánnà mallayat tó kamanubuan din ka tandingán katô amo din. Purisu atin ka igirrayat tó duma mga manubù kanak, mirrayat dan ákniyu. Atin ka igtuman dan katô ágtinuruán ku, tumuman dan pagsik katô ákniyu ágtinuruán. ²¹ Miringasa dan gó ákniyu na mga sakup ku, su ándà dan kasóddóri tó igpapid kanak. ²² Atin ka ándà a sadun dini asta ándà a tinurù kandan, di dan ruudan na duwán salà. Asal áknganni di dan makakagi na ándà salà dan. ²³ Tó mga manubù na ágkaringasa kanak, ágkaringasaan dan pagsik tó Ámmà ku. ²⁴ Atin ka ándà dan kita katô mga kasalábbuan na iglumu ku na di malumu ka duma manubù, di dan ruudan na duwán salà. Asal igkita dan tó mga iglumu ku, asta iringasa dan kanak asta tó Ámmà ku. ²⁵ Ukit ka ringasa dan, ituman dán ni kagi na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, “Ándà tindággan katô ringasa dan kanak.”*

²⁶ “Asal papiddán ku dini ákniyu tó Taratabang tikud tun ta Ámmà ku. Tó gó tó Ugis Espiritu na tuminurù ákniyu ka kabánnalan. Ka dumunggù sikandin tikud tun ta Ámmà ku, mulit sikandin katô kabánnalan tingód kanak. ²⁷ Mulit kó pagsik katô duma mga manubù tingód kanak, su igduma kó kanak tikud tun ta katigkanayan ka katinurù ku.”

16

¹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igtinurù a ákniyu kani langun ébô di mandà tó kapamaké yu kanak. ² Dumunggù tó álló na péwaán kó ikandan tikud tun ta mga simbaan ka Judio. Matayan kó ka mga manubù su ukit kani kéman dan ka makatabang dan katô kakalyag ka Manama. ³ Tó gó tó lumun dan ákniyu su ándà dan ikasóddór katô Ámmà ku, asta ándà dan pagsik ikasóddór kanak. ⁴ Asal igtinurù ku ákniyu ni langun ébô ka irrayatan kó ikandan, makasampát kó na tó gó tó taganà igulit ku ákniyu.”

Tó áglumun katô Ugis Espiritu

“Tó igtigkané kó igtákkás kanak, ándà a tinurù ákniyu katô langun, su igduma a pa ákniyu. ⁵ Asal masiggad muli tun ta Ámmà ku na igpapid kanak. Agad panówad, ándà kó kanné insà kanak tingód katô sadunan ku. ⁶ Iranu baling tó pusung yu tingód katô igtinurù ku ákniyu. ⁷ Asal paminág yu ni kagin ku ákniyu. Duwán pulusán yu ukit katô kapanó ku, su atin ka diya panó, di dumunggù tó Taratabang tun ákniyu. Asal ka panówa, papiddán ku tó Taratabang tun ákniyu. ⁸ Ka dumunggù sikandin, pénapáttán din tó mga manubù nit banuwa tingód katô salà dan, tingód katô nángngà áglumun tun ta saruwan ka Manama, asta tingód katô karuud. ⁹ Pénapáttán din sikandan na duwán salà dan, su ándà dan pamaké kanak. ¹⁰ Pénapáttán din tó tingód

* 15:25 15:25 Salmo 35:19; 69:4.

katô nángngà áglumun tun ta saruwan ka Manama, su muli a tun ta Ámmà ku, asta diyad ikiyu kitanán. ¹¹ Pasóddórán din tô tingód katô karuud ka Manama kandan, su igruudan si Maibuyan na pangulu kani banuwa.

¹² “Marapung pa pád tô tinuruán ku ákniyu, asal di yu pa kagpáttan. ¹³ Asal ka dumunggù tô Ugis Espiritu na ágtinurù ka kabánnalan, sikandin tô pénagpát ákniyu katô langun ka kabánnalan. Ánnà tikud tun kandin tô gulitán din ákniyu, asal agad ándin tô dinággán din tikud tun ta Ámmà ku, tô gó tô kagin din ákniyu, asta ulitán din ákniyu tô tingód katô dumunggù. ¹⁴ Pabantugána katô Ugis Espiritu, su pasóddórán din tô langun na ágtanggapán din tikud dini kanak, ¹⁵ su igsarig katô Ámmà ku tô langun dini kanak. Tô gó igkagiya na pasóddórán katô Ugis Espiritu tô langun na ágtanggapán din tikud dini kanak.”

Agad rumanu kó, asal kadayawan kó

¹⁶ “Na, di dán madugé, di kód kumita kanak. Asal di pagsik madugé, kumita kó puman kanak.”

¹⁷ Na, igpénsaé tô mga disipulu din, na mà dan, “Ándin tô kóbadan katô igkagi din na di dán madugé, di kid kumita kandin, asal di pagsik madugé, kumita ki puman kandin? Ándin tô kóbadan katô igkagi din na muli sikandin tun ta Ámmà din?”

¹⁸ Igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin tô kóbadan katô kagi din na di dán madugé? Ánda ki ikagpát katô igkagi din.”

¹⁹ Isóddóran i Jesus na duwán pád insà dan kandin. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Igpénsaé kó tingód katô igkagi ku géna, na di dán madugé, di kód kumita kanak, asal di pagsik madugé, kumita kó puman kanak. ²⁰ Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Sumággó kó asta rumanu kó tingód katô dumunggù kanak, asal kadayawan tô mga manubù nit banuwa. Agad rumanu kó, asal kadayawan kó ka kumita kó puman kanak. ²¹ Atin ka ágpamasusu é bayi, ágkasakitan sikandin su igdunggù dán tô álló ka kapamasusu. Asal pángnga igpamasusu sikandin, kalingawan din dán tô kasakit tingód katô dayó din, su imanubù tô batà din. ²² Agad ágranu kó áknganni, asal kumita a puman ákniyu. Kadayawan puman tô pusung yu, asta ánda manubù na makakangé katô dayó tikud tun ákniyu. ²³ Ka kumita kó puman kanak, ánda dán pamuyúan* yu kanak. Paminág yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán pamuyúan yu katô Ámmà ku ukit katô ngadan ku, bággén din ákniyu. ²⁴ Sippang áknganni, ánda kó pa pamuyù kandin ukit katô ngadan ku. Pamuyù kó, asta makatanggap kó ébò tuu kó kadayawan.”

Igpanalu si Jesus katô langun nit banuwa

²⁵ “Sippang áknganni, igtinurù a ákniyu ukit katô mga panunggiringan. Asal di madugé, di kud pókitán tun ta panunggiringan tô ágtinuruán ku, su imun kud matayyó tô tinuruán ku ákniyu tingód katô Ámmà ku. ²⁶ Ka matuman dán ni, sikandin tô mému pamuyuan yu ukit ka ngadan ku. Purisu ánda a kagi na sakán tô mamuyù kandin para ákniyu, ²⁷ su ágginawa tô Ámmà ku ákniyu tingód katô kaginawa yu kanak, asta igbánnal kó na igpapidda katô Ámmà ku. ²⁸ Igpapidda katô Ámmà ku nit banuwa, asta tumanan ad kani banuwa su muli ad tun ta Ámmà ku.”

* 16:23 16:23 Pamuyúan, ó insaán.

²⁹ Ikgagi tô mga disipulu din, na mà dan, “Na, matayyó dán tô igkagi nu su ándà nu pókiti ka panunggiringan! ³⁰ Inagpáttan dé na ikasóddór ka katò langun, asta ándà ka kailangan na duwán pa minsà áknikó. Purisu igbánnal ké na igpapid ka katò Manama.”

³¹ Ikgagi si Jesus, na mà din, “Igpamaké kó gó, ³² asal duwán álló na dumunggù, agad igdunggù dán ni, na pasállabé kó, asta muli kó langun, su tumanan kó kanak na sábbad ku dád man masamà. Asal duwánnù kadumaan ku, su ágdumaanna katò Ámmà ku.† ³³ Ikgagiya ákniyu kani ébô duwán kasunayan yu tingód katò kapasakup yu kanak. Irrayatan kó nit banuwa, asal kailangan kadayawan kó, su igtalu kud tô langun madat nit banuwa.”

17

Igdasal si Jesus

¹ Na, pángnga igkagi si Jesus katò mga disipulu din, iglangngag sikandin tun ta langit, asta igdasal sikandin, na mà din, “Ámmà, igdunggù dán tô oras na igsalin nu. Pabantugga ikuna ébô pabantugán ku sikuna. ² Igsarig nu kanak tô pagpangulu katò langun manubù ébô makabággéya katò kantayan na ándà ágtamanán tun ta langun manubù na igbággé nu kanak. ³ Tanggapán dan tô kantayan na ándà ágtamanán ukit katò kasóddór dan áknikó na sikuna dád tò bánnal Manama, asta ukit katò kasóddór dan kanak na si Jesu-Cristo na igpapid nu. ⁴ Igpabantugga áknikó nit banuwa, su igtuman ku tô langun ka sugù nu kanak. ⁵ Na, Ámmà, pabantugga ikuna tun ta saruwan nu iring katò kabantug ku sayyan dalám katò igduma a áknikó tô ándà pa imuwi ni banuwa.

⁶ “Igpasóddórta tingód áknikó tun ta langun kani mga manubù na igsarig nu kanak nit banuwa. Igsalin nu sikandan, asta igbággé nu sikandan kanak, asta igtuman dan katò sugù nu. ⁷ Isóddóran dan dán na tikud tun áknikó tô langun katò igsarig nu kanak, ⁸ su igulit ku kandan tô kabánnalan na igsarig nu kanak, asta igbánnal dan, asta isóddóran dan na sikuna tô bánnal igtikudan ku. Igbánnal dan na igpapid ka kanak.

⁹ “Ágdasalla áknikó tingód kani mga manubù. Ánnà tingód katò langun manubù nit banuwa, asal tingód katò mga manubù na igsarig nu kanak, su mga sakup nu sikandan. ¹⁰ Tô langun sakup ku, tô gó tô mga sakup nu. Áknikó tô langun dan na igsarig nu kanak, asta igpabantug ka kanak ukit kandan. ¹¹ Na, diya móddô nit banuwa su muli a tun áknikó. Asal tô langun sakup ta móddô pa nit banuwa. Na, Ugis Ámmà, dóppóni nu tô langun dan na igsarig nu kanak ébô pasábbadé dan, iring na sikita ágpasábbadé. ¹² Róggun igduma a kandan, igdóppónan ku tô langun dan na igsarig nu kanak. Igdóppónan ku sikandan, asta ándà gó tun kandan na inandà ássa dád katò sábbad na kailangan supakan ébô matuman tô kagi nu na igsulat tingód kandin sayyan.

¹³ “Na, masiggad muli tun áknikó. Róggun na diniya pa ta banuwa, igkagiya kani ébô kadayawan dan iring katò dayó ku. ¹⁴ Igulit ku kandan tô kagi nu, su isóddóran ku na karingasaan dan katò mga manubù nit banuwa. Karingasaan dan su ánnà dan sakup kani banuwa. Iring dan kanak, su ánnà a sakup kani banuwa. ¹⁵ Igdasalla áknikó ánnà ébô kangén nu sikandan tikud nit banuwa, asal kakalyag ku na dóppónan nu sikandan ébô di dan matalu i Maibuyan. ¹⁶ Ánnà dan mga sakup kani banuwa, su iring dan kanak na ánnà

† 16:32 16:32 Ahaán tô Zacarias 13:7.

sakup kani banuwa. ¹⁷ Kakalyag ku na ássan nu sikandan ébô makabánnal dan áknikó ukit katô kabánnalan, su kabánnalan tô kagi nu. ¹⁸ Iring katô kapapid nu kanak nit banuwa, papiddán ku sikandan tun ta kaluwagan kani banuwa. ¹⁹ Purisu bággén ku tô sarili ku tun áknikó ébô katabangan dan, su kakalyag ku na bággén dan gó pagsik tô sarili dan tun áknikó ukit katô kabánnalan.

²⁰ “Ámmà dád ni mga sakup ta tô igdasalan ku áknikó, asal dasalan ku pagsik tô langun manubù na mamaké kanak ukit katô kólit-ólit dan. ²¹ Kakalyag ku na pasábbadé dan iring na sikita ágpasábbadé, su sikuna Ámmà tô dini kanak, asta sakán tô diyan áknikó, ébô sikandan tô dini áknita, asta mánnal tô mga manubù nit banuwa na sikuna tô igpapid kanak. ²² Igbággé ku kandan tô séllaán na igbággé nu kanak, ébô pasábbadé dan iring na sikita ágpasábbadé, ²³ su sakán tô diyan kandan, asta sikuna tô dini kanak. Kakalyag ku na bánnal dan pasábbadé ébô kasóddóran katô langun nit banuwa na sikuna tô igpapid kanak, asta ágginawaan nu sikandan iring katô kaginawa nu kanak.

²⁴ “Ámmà, tingód katô mga manubù na igsarig nu kanak, kakalyag ku na móddô dan duma kanak tun ta langit ébô kitanán dan tô séllaán ku na igbággé nu kanak tingód katô kaginawa nu kanak sayyan tô ándà pa imuwi ni banuwa. ²⁵ Ugis Ámmà, tô mga sakup kani banuwa ándà ikasóddór áknikó, asal isóddóran ku sikuna, asta isóddóran kani mga sakup ta na sikuna tô igpapid kanak. ²⁶ Igpasóddór ku sikandan tingód áknikó, asta duwán pa pasóddóran ku kandan tingód áknikó, su kakalyag ku na paginawaé dan iring katô kaginawa nu kanak, asta sakán tô diyan kandan.”

18

Igámmát si Jesus

Juan 18:1-11; Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53

¹ Na, pángnga igdasal si Jesus, igsadun sikandin asta tô mga disipulu din tun dipag ka Wayig ka Kidron. Duwán kayun tun na igsadunan i Jesus asta katô mga disipulu din. ² Na, si Judas na igpammát ki Jesus, isóddóran din tô lugar na sadunan dan, su marikit ágsadun tun si Jesus asta tô mga disipulu din. ³ Purisu igkangé i Judas tô mga sundalo, tô mga tarabanté ka templo na igsugù katô mallayat ka mga pangulu ka templo, asta tô mga Pariseo. Igsadun dan tun ta kayun, asta igpid dan ka mga sulù, tarésà, asta laniban dan. ⁴ Na, taganà dán isóddóran i Jesus ka ándin tô dumunggù kandin. Purisu tô igdunggù tô mga manubù na igtákkás ki Judas, igsumar i Jesus sikandan, asta iginsà sikandin, na mà din, “Sadan tô ágpamasakán yu?”

⁵ Igtaba sikandan, na mà dan, “Si Jesus na taga Nazaret.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Sakán tô ágpamasakán yu.”

Si Judas na igpammát ki Jesus igduma katô mga sundalo. ⁶ Tô igdinág dan katô igkagi i Jesus na sikandin tô ágpamasakán dan, igtalilónód dan, asta ikalayyang dan tun ta tanà. ⁷ Iginsà puman si Jesus, na mà din, “Sadan tô ágpamasakán yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Si Jesus na taga Nazaret.”

⁸ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igkagiyad ákniyu na sakán tô ágpamasakán yu. Na, atin ka sakán tô ágpamasakán yu, pabayà yu ni duma mga manubù.”

⁹ Purisu ituman tô kagi na taganà din dán igdasalan, na ándà mga manubù na igsarig ka Manama kandin na mandà.

¹⁰ Na, igtagnus si Simon Pedro katô kumpulan din, igtigbas din tô állang katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, asta ipangul tô talinga din dadan ta kawanan. Si Malco tô ngadan katô állang. ¹¹ Igsapad si Jesus ki Pedro, na mà din, “Uli nu yan kumpulan tun ta rumà, su kailangan tanggapán ku tô kahirapan na igbággé* katô Ámmà ku kanak.”

Igpid dan si Jesus tun ki Anas

¹² Na, tô mga sundalo, tô kapitan dan, asta tô mga tarabanté ka templo, igámmát dan si Jesus, asta igbakli dan tô bállad din. ¹³ Una dan igpid si Jesus tun ki Anas, su si Anas tô ugang i Caifas na tuu mallayat ka pangulu ka templo tô ámmé tô. ¹⁴ Si Caifas tô taganà igkagi katô mga pangulu ka Judio na madigár ka sábbad dád tô manubù na maté ébô duwán bullas katô mga Judio.†

Igbulun i Pedro si Jesus

Juan 18:15-18; Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luc 22:54-57

¹⁵ Na, si Simon Pedro asta tô sábbad disipulu i Jesus, igtalundug dan ki Jesus. Tô sábbad disipulu na ikilalaan katô tuu mallayat ka pangulu ka templo tô igtákkás ki Jesus tun ta luwà ka balé katô tuu mallayat ka pangulu ka templo. ¹⁶ Asal si Pedro dutun ta luwà katô koral na madani tun ta sállat. Na, tô disipulu i Jesus na ikilalaan katô tuu mallayat ka pangulu ka templo, iglónód sikandin tun ta sállat katô koral, asta igkagiyan din tô bayi na ágbanté ébô mahu si Pedro tun dalám. ¹⁷ Tô bayi na ágbanté katô sállat igkagi ki Pedro, na mà din, “Sikuna pagsik tô sábbad disipulu katô manubù na igámmát?”

Asal igtaba si Pedro, na mà din, “Ánnà!”

¹⁸ Na, magánnó tô dukilám tô. Purisu igtibun ka apuy ukit ka uling tô mga állang asta tô mga tarabanté ka templo ébô minandang dan. Igduma pagsik si Pedro kandan, asta iginadang sikandin.

Iginsà tô tuu mallayat ka pangulu ka templo ki Jesus

Juan 18:19-24; Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luc 22:66-71

¹⁹ Na, tô tuu mallayat ka pangulu ka templo iginsà ki Jesus tingód katô mga disipulu din, asta tingód katô ágtinuruán din. ²⁰ Igtaba si Jesus, na mà din, “Isóddóran katô langun manubù nit banuwa tô igkagi ku, su maragga ágtinurù tun ta mga simbaan ka Judio asta tun ta templo na áglimudanan ka langun Judio. Ándà ku állási tô ágtinuruán ku. ²¹ Purisu yaka ginsà kanak. Madigár pa ka minsà ka katô mga manubù na ágpaminág kanak, su isóddóran dan tô ágtinuruán ku.”

²² Pángnga igkagi si Jesus kani, duwán sábbad tarabanté ka templo na igsampal ki Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ánnà nángngà tô taba nu katô tuu mallayat ka pangulu ka templo.”

²³ Igkagi si Jesus, na mà din, “Atin ka madat tô igkagi ku, ulit nu ka ándin tô kadattan. Asal ka bánnal tô igkagi ku, manan ka igsampalla ikuna?”

²⁴ Na, igbakli pa tô bállad i Jesus, asta igpapid i Anas sikandin tun ta tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Caifas.

Igbulun puman i Pedro si Jesus

Juan 18:25-27; Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luc 22:58-62

* **18:11** 18:11 Kailangan tanggapán ku tô kahirapan na igbággé, ó kailangan inámmán ku tô kopa na igbággé. † **18:14** 18:14 Ahaán tô Juan 11:49-52.

²⁵ Na, iginadang si Simon Pedro. Iginà tò mga manubù kandin, na mà dan, “Sikuna pagsik tò sábbad disipulu din?”

Asal igbulun si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ánnà!”

²⁶ Taddò tò sábbad állang katò tuu mallayat ka pangulu ka templo. Sikandin tò kataladi katò állang na igpangulan i Pedro ka talinga. Igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Sikuna tò igkita ku na ágduma kandin tun ta kayun?”

²⁷ Igbulun puman si Pedro, asta tigkò dád igukkarà tò manuk.

Igpid si Jesus tun ki Pilato

Juan 18:28-38; Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luc 23:1-5

²⁸ Na, igpid dan si Jesus tikud tun ta balé i Caifas, asta igsadun dan tun ta balé na igóddóan katò gobernador na igpapangulu katò gobyerno ka Roma. Sállám dán. Ándà ahu tò mga Judio tun ta balé katò gobernador ébò dì dan makalapas ka sugù tingód ka kalinis, su kakalyag dan na makakan dan tun ta Kalimudan Ka Kalabé.[†] ²⁹ Purisu igluwà tò gobernador na si Pilato, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, “Ándin tò dimanda yu tingód kani manubù ni?”

³⁰ Igtaba sikandan, na mà dan, “Atin ka ándà madat na iglumu din, dì dé sikandin piddán dini áknikó para ruudan nu sikandin.”

³¹ Igkagi si Pilato, na mà din, “Madigár ka sikiyu tò rumuud kandin tingód ka mga sugù na ágbánnalán yu.”

Igkagi tò mga Judio, na mà dan, “Asal dì mému tun ta gobyerno ka Roma ka sikami tò mimmaté ka manubù na ágruudan dé.”

³² Ilumu ni ébò matuman tò igkagi i Jesus tingód katò kapókit ka kamatayan din. §

³³ Igahu puman si Pilato tun ta balé din. Igpakangé din si Jesus, asta iginà sikandin, na mà din, “Sikuna tò Hari ka mga Judio?”

³⁴ Igkagi si Jesus, na mà din, “Tikud tun ta áknikó panámdám tò insà nu, ó tikud tun ta duma manubù na igulit áknikó tingód kanak?”

³⁵ Igtaba si Pilato, na mà din, “Ánnà a Judio. Tò mga kadumaan nu na Judio asta tò mallayat ka mga pangulu ka templo yu tò igpid áknikó dini kanak. Ándin tò salà na iglumu nu?”

³⁶ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ánnà nit banuwa tò ágpanguluwan ku. Atin ka nit banuwa tò ágpanguluwan ku, matu tò mga sakup ku ébò diya ámmáttán katò mga pangulu ka Judio. Asal ánnà nit banuwa tò ágpanguluwan ku.”

³⁷ Igkagi si Pilato, na mà din, “Bánnal ka kannê hari?”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Óó. Bánnal tò igkagi nu na hari a, su tò gó imanubù a, asta tò gó igsadunna nit banuwa ébò mulitta katò kabánnalan. Ágpaminág kanak tò langun na igpasakup tun ta kabánnalan.”

³⁸ Igkagi si Pilato, na mà din, “Ándin tò kabánnalan?”

Igruudan si Jesus na matayan

Juan 18:38-19:16; Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luc 23:13-25

Na, pángnga igkagi si Pilato ki Jesus, igluwà puman si Pilato tikud tun ta balé din, asta igkagi sikandin katò mga Judio na ilimud, na mà din, “Ándà

[†] **18:28** 18:28 Atin ka mahu dan tun ta balé ka manubù na ánnà Judio, dì dan mému kuman tun ta Kalimudan Ka Kalabé. § **18:32** 18:32 Ahaán tò Juan 3:14 asta 12:32. Sayyan, gobyerno ka Roma dád tò ágmaté ka mga manubù ukit ka kapansal tun ta krus.

palang madat na igkita ku kani manubù ni. ³⁹ Asal kada ámmé dalám ka Kalimudan Ka Kalabé, duwán ágkémun yu na ágpaluwaán ku para ákniyu tó sábbad manubù na igpriso. Kakalyag yu na paluwaán ku tó Hari ka mga Judio?"

⁴⁰ Igullaó dan, na mà dan, "Dì mému ka sikandin, asal si Barabas!"
(Na, tulisan si Barabas.)

19

¹ Na, igpapid i Pilato si Jesus, asta igpalagpás din. ² Igpákkù katô mga sundalo tó dugin balagán, asta tó gó tó igkorona dan tun ta ulu din. Igumpakan dan sikandin ka mallutù kapa. ³ Igpadani dan tun ki Jesus, asta igkagi sikandan, na mà dan, "Durungán ka na Hari ka mga Judio!"

Igsuntuk dan sikandin.

⁴ Igluwà puman si Pilato tikud tun ta balé, asta igkagi sikandin katô mga manubù na ilimud, na mà din, "Na, papiddán ku sikandin kannun ákniyu ébô kasóddóran yu na ándà palang madat na igkita ku kandin."

⁵ Purisu igluwà si Jesus tikud tun ta balé. Igkoronaan sikandin katô dugin balagán, asta igumpakan sikandin katô mallutù kapa. Igkagi si Pilato, na mà din, "Na, ni dán ni manubù!"

⁶ Asal tó igkita tó mallayat ka mga pangulu ka templo asta tó mga tarabanté ka templo ki Jesus, igullaó dan, na mà dan, "Pamatayi nu sikandin! Papansali nu sikandin tun ta krus!"

Igkagi si Pilato, na mà din, "Sikiyu tó mid kandin asta mansal kandin tun ta krus, su sakán, ándà palang madat na igkita ku kandin!"

⁷ Igkagi tó mga pangulu ka Judio, na mà dan, "Tingód katô sugù na ágbánnalán dé, kailangan matayan sikandin, su igkagi na Batà sikandin ka Manama."

⁸ Na, tó igdinág si Pilato katô igkagi dan, tuu pa imáddangan sikandin.

⁹ Igpapid din puman si Jesus tun dalám ka balé, asta iginsà sikandin, na mà din, "Ánda é igtikudan nu?"

Asal ándà gó taba si Jesus. ¹⁰ Purisu igkagi si Pilato, na mà din, "Manan ka di ka ágtaba kanak? Isóddóran nu na makasugù a ébô paluwaán ka, asta makasugù a ébô papansalan ka tun ta krus?"

¹¹ Igtaba si Jesus, na mà din, "Atin ka ándà ka papanguluwi ka Manama, di ka makapangulu kanak. Purisu tó manubù na igpapid kanak dini áknikó, tuu pa madat tó salà din ka tandingán áknikó."

¹² Na, tó igdinág si Pilato katô kagi i Jesus, paluwaán din pád sikandin. Asal igullaó tó mga pangulu ka Judio, na mà dan, "Atin ka paluwaán nu sikandin, ánnà ka rarak katô emperador, su tó manubù na kumagi na hari sikandin mému na usig katô emperador."

¹³ Na, tó igdinág si Pilato katô igkagi dan, igpid din si Jesus tun ta luwà asta igunsad tun ta ágruudanan na ánggadanan Tindágganan Batu, asta ánggadanan Gabbata tun ta kinagiyan ka Hebreo. ¹⁴ Na, tó álló tó, álló ka kataganà dan katô Kalimudan Ka Kalabé. Tó masig dán malássád tó álló, igkagi si Pilato katô mga manubù na ilimud, na mà din, "Na, ni gó tó hari yu!"

¹⁵ Asal igullaó dan, na mà dan, "Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin! Pamatayi nu sikandin!"

Igkagi si Pilato, na mà din, "Papansalan ku tó hari yu tun ta krus?"

Igtaba tó mallayat ka mga pangulu ka templo, na mà dan, "Ándà duma hari dé, asal tó dád emperador."

¹⁶ Na, igbággé i Pilato si Jesus tun kandan ébô pansalan sikandin tun ta krus.

Igpansalan si Jesus tun ta krus

Juan 19:17-27; Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luc 23:26-43

¹⁷ Na, igpid katô mga sundalo si Jesus, asta igpatiang dan kandin tô krus na pansalan kandin. Igsadun dan tun ta lugar ánggadanán Bóngó-bóngó na ánggadanán Golgota tun ta kinagiyan ka Hebreo. ¹⁸ Dutun igpansalan dan si Jesus tun ta krus. Duwán duwa manubù na igpansalan tun ta krus dadan tun ta kilidan din, asta si Jesus tô tun ta tángngaan dan. ¹⁹ Duwán igsulat i Pilato na igpatagù din tun ta krus na ágkabasa, “SI JESUS NA TAGA NAZARET, TÔ HARÌ KA MGA JUDIO.” ²⁰ Marapung tô mga Judio na igbasa katô igsulat, su tô lugar na igpansalan ki Jesus madani tun ta lunsud ka Jerusalem. Igsulat yan tun ta tállu klasi ka kinagiyan, na Hebreo, Latin, asta Griego. ²¹ Ikgagi tô mallayat ka mga pangulu ka templo ki Pilato, na mà dan, “Yaka nu ágsulati tô kagi, ‘Tô Hari ka mga Judio.’ Asal sulat nu tô kagi, ‘Ikgagi sikandin na Hari ka mga Judio.’”

²² Igtaba si Pilato, na mà din, “Tô gó tô igsulat ku, asta di kud bullasan.”

²³ Tô igpansal tô mga sundalo ki Jesus tun ta krus, igkangé dan tô mga umpak din, asta igtalad-talad dan ka áppat ébô duwán para katô tagsábbad-sábbad kandan. Ikgangé dan pagsik tô umpak din na inabál asta ánda tinábbiran. ²⁴ Purisu igpatóngkóé dan, na mà dan, “Dì ta bissén ni, asal rumipa ki ébô kasóddóran ta ka sadan tô makatigatun.”

Ukit katô karipa dan, ituman tô igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na, “Talad-taladán dan tô mga umpak ku,

asta ripan dan tô umpak ku.”*

Tô gó tô íglumu katô mga sundalo.

²⁵ Na, duwán mga gabayi na igtindág madani tun ta krus na igpansalan ki Jesus. Ni gó sikandan, tô innà i Jesus, tô tábbé katô innà din, si Maria na duma i Clopas, asta si Maria na taga Magdala. ²⁶ Tô igkita si Jesus katô innà din asta katô sábbad disipulu na ágginawaan din madani tun kandin, igkagi sikandin katô innà din, na mà din, “Innà, sikandin dán gó tô batà nu!”

²⁷ Na, igkagi si Jesus katô disipulu din, na mà din, “Sikandin dán gó tô innà nu!”

Tikud katô álló tô, igpóddô katô disipulu tô innà i Jesus tun ta kandin balé.

Inaté si Jesus

Juan 19:28-30; Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luc 23:44-49

²⁸ Na, tô ikasóddór si Jesus na ipángnga din dán tô langun, ébô tumanán din tô igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, igkagi sikandin, na mà din, “Ágkatákkanganna.”† ²⁹ Duwán linipung na igdalámman ka bino na igbaláttan ka wayig. Igarám dan tô espungha na igtakós tun ta panga katô kayu isupu, asta igtayó dan tun ta babbà i Jesus. ³⁰ Pángnga inanaman i Jesus, igkagi sikandin, na mà din, “Ipángnga dán.”

Na, igunduk si Jesus, asta igsarig din tô espiritu din tun ta Ámmà din.

Igbunù tô kilidan i Jesus

* 19:24 19:24 Salmo 22:18. † 19:28 19:28 Ahaán tô Salmo 22:15; 69:21.

³¹ Na, masig dán sumalláp tô álló na kataganà dan katô álló ka kapaginawa. Di mému tananan tun ta krus tô lawa katô mga inaté dalám ka álló ka kapaginawa, asta simag dán tô álló ka kapaginawa na tuu dan ágrespetowan. Purisu igpédu-édu dan ki Pilato na papantigan din tô paa katô mga igpansalan tun ta krus† ébô kangén tô lawa dan. ³² Purisu igsadun tô mga sundalo, asta igpantigan dan tô paa katô sábbad manubù asta tô paa katô ássa manubù na igpansalan madani tun ki Jesus. ³³ Asal tô igdunggù dan tun ki Jesus, asta tô igkita dan na inaté dán sikandin, ándà dan pantigi tô kandin paa. ³⁴ Asal duwán sábbad sundalo na igbunù katô kilidan i Jesus ka pangidù, asta tigkò dád igarus tô dipanug asta wayig. ³⁵ (Igkita ku ni langun na igulit ku ákniyu, asta ágkasarigan tô kagi ku. Isóddóran ku na bánnal ni ilumu ébô mamaké kó pagsik.) ³⁶ Inému ni ébô matuman tô igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, “Ándà palang tullan din na pantigan.”[§]
³⁷ Duwán ássa tandô na igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, “Sállágán dan tô igbunù dan.”*

Tô kalábbáng ki Jesus

Juan 19:38-42; Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56

³⁸ Na, duwán sábbad manubù na ánggadanán ki Jose na taga Arimatea na igpamaké ki Jesus, asal gállássán dád tô kapamaké din su ágkamáddangan sikandin katô mga pangulu ka Judio. Igpédu-édu si Jose tun ki Pilato ébô kangén din tô lawa i Jesus, asta ignunugan i Pilato. Purisu igsadun si Jose, asta igkangé din tô lawa i Jesus. ³⁹ Igtákkás kandin si Nicodemo na igsadun tun ki Jesus ka dukilám dángngan. Igpíd din tô mga kaliman (50) kilo ka pamammut bawì na ánggadanán mira asta aloe na igpagbalát. ⁴⁰ Igtangé dan tô lawa i Jesus, asta igtánggás dan ka mapputi óggét apil tô mga pamammut, su tô gó tô ágkémun ka mga Judio ka lábbángngán dan tô inaté. ⁴¹ Duwán kayun madani tun ta lugar na igpansalan ki Jesus, asta duwán lábbángngan na mantu igkaliyan tun ta pangpang asta ándà pa kalábbángngi. ⁴² Tô gó tô igpadággaan dan katô lawa i Jesus, su madani tô lábbángngan, asta simag tô álló ka kapaginawa katô mga Judio.

20

Inanté puman si Jesus

Juan 20:1-10; Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luc 24:1-12

¹ Na, sállám ka Linggo, tô mangittáng pa, igsállám si Maria na taga Magdala, asta igsadun sikandin tun ta lábbáng. Igkita din na taganà dán inéwà tô dakál batu na igsagpáng katô lábbáng. ² Purisu igpalaguy sikandin na igsadun tun ki Simon Pedro asta tun ta sábbad disipulu na ángginaan i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igtangé dan tô lawa katô Áglangngagán tikud tun ta lábbáng, asta ándà dé kasóddóri ka ánda tô igpiddan dan kandin.”

³ Na, igtindág si Pedro asta tô sábbad disipulu, asta igsadun dan tun ta lábbáng. ⁴ Igpalaguy tô duwa dan, asal ikóna tô sábbad disipulu ki Pedro, asta sikandin tô una igdunggù tun ta lábbáng. ⁵ Igtógó-kógó sikandin ébô sumállág sikandin tun dalám, asta igkita din tô mapputi óggét, asal ándà sikandin ahu. ⁶ Ikatalundug si Simon Pedro na igdunggù, asta igahu sikandin tun dalám

† 19:31 19:31 Pantigan tô paa dan ébô sékót dan maté. § 19:36 19:36 Exodo 12:46; Numeros 9:12; Salmo 34:20. * 19:37 19:37 Zacarias 12:10.

katô lábbáng. Igkita din dutun tô mapputi óggét ⁷ asta tô panyù na taganá igtángngás katô ulu. Asal tô panyù ilulun asta inassa tikud tun ta mapputi óggét. ⁸ Na, igahu pagsik tô disipulu na una igdunggù, igkita din tô langun asta igbámmal sikandin na inanté si Jesus. ⁹ Su sippang katô álló tô, ánda pa kagpátti katô mga disipulu tô igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na kailangan manté puman si Jesus. ¹⁰ Na, igpangguli tô duwa disipulu tun ta balé dan.

Igpakita si Jesus ki Maria na taga Magdala

Juan 20:11-18; Mat 28:9-10; Mar 16:9-11

¹¹ Asal igtindág pa si Maria na taga Magdala tun ta luwà katô lábbáng, asta igsággó sikandin. Róggun igsággó si Maria, igkógó-kógó sikandin ébò sumállág tun dalám. ¹² Igkita din tô duwa panaligan na gumpak ka mapputi. Igunsad dan tun ta igpadággaan katô lawa i Jesus, na tô sábbad dadan tun ta ulu, asta tô sábbad dadan tun ta paa. ¹³ Iginà sikandan katô bayi, na mà dan, “Manan ka ágsággó ka?”

Igtaba si Maria, na mà din, “Su igkangé dan tô lawa katô Áglangngagán ku, asta ánda ku kasóddóri ka ánda tô ippiddan kandin.”

¹⁴ Tô igkagi si Maria, igséré sikandin, asta igkita din si Jesus na igtindág tun ta bókkóg din, asal ánda din kilalay. ¹⁵ Iginà si Jesus katô bayi, na mà din, “Manan ka ágsággó ka? Sadan tô ágpamasakán nu?”

Su kéman i Maria ka sikandin tô taradóppón katô kayun, igkagi sikandin, na mà din, “Sir, atin ka sikuna tô igkangé katô lawa din, ulitiya ka ánda tô ippiddan nu, ébò kangén ku.”

¹⁶ Igkagi si Jesus kandin, na mà din, “Maria.”

Purisu igtubang si Maria tun kandin, asta igkagi sikandin ka kinagiyan ka Hebreo, na mà din, “Raboni!” (Tô kóbadan, Taratinurù.)

¹⁷ Igkagi si Jesus, na mà din, “Yaka gawid kanak, su ánda a pa kabatun tun ta Ámmà ku. Asal sadun ka tun ta mga kataladi ku, asta ulit ka kandan na madunna pa tun ta Ámmà ku asta Ámmà yu, tun ta Manama ku asta Manama yu.”

¹⁸ Purisu igsadun si Maria na taga Magdala tun ta mga disipulu i Jesus, asta igkagi sikandin, na mà din, “Igkita ku tô Áglangngagán!”

Na, igulit i Maria kandan tô langun katô igkagi i Jesus kandin.

Igpapanó i Jesus tô mga disipulu din

Juan 20:19-23; Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49

¹⁹ Na, tô dukilám katô álló ka Linggo, ilimud tô mga disipulu i Jesus tun ta sábbad balé na igsagpángngan tô sállat, su imáddangan dan katô mga pangulu ka Judio. Tigkò dád igdunggù si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu.”

²⁰ Na, tô igkagi sikandin, igpakita din kandan tô mga bállad din asta tô kilidan din. Idayawan tô mga disipulu din su igkita dan tô Áglangngagán. ²¹ Igkagi puman si Jesus, na mà din, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu. Iring katô kapapid katô Ámmà ku kanak, papiddán ku pagsik sikiyu.”

²² Pángnga igkagi si Jesus kani, igidupan din sikandan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tanggap yu tô Ugis Espiritu. ²³ Atin ka pasinsiyaan yu tô salá ka manubù, ipasinsiyaan dán sikandin. Asal ka di yu pasinsiyaan tô salá ka manubù, ánda sikandin kapasinsiyayi.”

Igpakita si Jesus ki Tomas

²⁴ Na, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, sikandin tō sábbad katō sapulū duwa (12) disipulu i Jesus. Tō igpakita si Jesus katō mga disipulu din, ándà diyan si Tomas. ²⁵ Purisu igkagi tō duma mga disipulu ki Tomas, na mà dan, “Igkita dé tō Áglangngagán.”

Asal igkagi si Tomas, na mà din, “Atin ka di ku makita tō amù ukit katō pansal tun ta bállad din, asta ka di ku méram ka tintudù ku tō amù ukit katō pansal tun ta bállad din, asta ka di ku méram ka bállad ku tō amù ukit katō pangidù tun ta kilidan din, diya mánnal na inanté puman sikandin.”

²⁶ Pángnga ka sábbad linggo, ilimud puman tō mga disipulu i Jesus tun ta balé, asta dutun pagsik si Tomas. Agad igsagpángngan tō sállat, asal tigkò dád igdunggù si Jesus na igtindág tun ta tángngaan dan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Móla pa ka duwán kasunayan yu.”

²⁷ Na, igkagi si Jesus ki Tomas, na mà din, “Iram nu ka tintudù nu, asta ahà nu ni bállad ku. Iram nu ka bállad ni kilidan ku. Yaka ágduwa-duwa, asal pamaké kad kanak.”

²⁸ Asal igkagi si Tomas, na mà din, “Sikuna tō Áglangngagán ku! Sikuna tō Manama ku!”

²⁹ Igkagi si Jesus, na mà din, “Igpamaké ka su igkita ka kanak. Kadayawan tō mga manubù na mamaké agad ándà dan kita kanak.”

Tō gunayan katō kasulat i Juan

³⁰ Na, marapung pa tō mga kasalábbuan na iglumu i Jesus na igkita katō mga disipulu din, asal ándà ku sulati tō langun nit libro ni. ³¹ Asal igsulat ku ni ebò mánnal kó na si Jesus tō Mesiyas asta tō Batà ka Manama. Atin ka mamaké kó kandin, bággayan kó ka kantayan na ándà ágtamanán.

21

Igpakita si Jesus katō pittu disipulu din

¹ Na, igpakita puman si Jesus katō mga disipulu din tun ta ligad ka Ranó ka Tiberias. Mulitta ákniyu tingód katō kapakita din kandan. ² Ilimud tō mga disipulu i Jesus. Ni gó sikandan, si Simon Pedro, si Tomas na ánggadanan pagsik Dáppi, si Natanael na taga Cana na sakup ka probinsya ka Galilea, tō duwa gabatà i Sebedeo, asta duwán duwa ássa disipulu i Jesus. ³ Igkagi si Simon Pedro, na mà din, “Mamukutta.”*

Igkagi tō duma mga disipulu, na mà dan, “Mákkás ké áknikó.”

Igsadun dan tun ta ranó, asta igsaké dan ka barangé. Agad igladé dan ka dukilám, asal ándà palang inaggut dan.

⁴ Na, pagkasállám, igtindág si Jesus tun ta ligad ka ranó, asal ándà kilala tō mga disipulu kandin. ⁵ Igtawar si Jesus kandan, na mà din, “Mga rarak ku, duwán inaggut yu?”

Igtaba sikandan, na mà dan, “Ándà palang.”

⁶ Igkagi si Jesus, na mà din, “Dabù yu puman tō pukut dadan ta kawanan, asta duwán maggut yu.”

Purisu igdabù dan tō pukut dan. Asal tō igbugkut dan, ándà dan kaggán tō pukut, su marapung tō mga sáddà na inaggut dan. ⁷ Tō disipulu na tuu

* **21:3** 21:3 Tō taraággut ka sáddà ággamit ka pukut.

ágginawaan i Jesus, igkagi sikandin ki Pedro, na mà din, “Sikandin gó tò Áglangngagán!”

Tò ikasóddór si Simon Pedro na sikandin tò Áglangngagán, igumpak sikandin, su iglábbas sikandin ka umpak dalám ka kadabù dan katò pukut. Igláttu si Pedro tun ta ranó.[†] ⁸ Asal igtalundug tò duma mga disipulu na igsaké katò barangé. Igbugkut dan tò pukut na ipánnù ka sáddà, su madani dan tun ta ligad ka ranó, na mga kasiyawan (90) dád metros tò kadiyù.

⁹ Na, tò igpónóg dan tun ta tanà, igkita dan tò бага ka uling, asta duwán mga sáddà na igtug asta pan. ¹⁰ Igkagi si Jesus, na mà din, “Pid yu dini tò mga sáddà na inaggut yu géna.”

¹¹ Purisu igpénék si Simon Pedro tun ta barangé, asta igbugkut din tò pukut tun ta tanà. Ipánnù tò pukut dan ka mga magdakál sáddà, na sábbad gatus kaliman tállu (153) tò langun. Agad tuu marapung tò sáddà, asal ándà kabissé tò pukut dan. ¹² Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Sadun kó dini, asta pamahaw kó.”

Na, ándà disipulu na iginsà ki Jesus ka sadan sikandin, su isóddóran dan na sikandin tò Áglangngagán. ¹³ Na, igpadani si Jesus katò бага, igkangé din tò pan asta tò sáddà, asta igbuwat din kandan. ¹⁴ Tò gó tò ikatállu kapakita i Jesus katò mga disipulu din pángnga katò kanté din puman.

Igkagiyan i Jesus si Pedro

¹⁵ Na, pángnga dan igpamahaw, iginsà si Jesus ki Simon Pedro, na mà din, “Simon na batà i Juan, tuu dakál tò ginawa nu kanak ka tandingán kani duma?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Isóddóran nu na ágginawaan ku sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tò mga karnero na igpasakup kanak.”

¹⁶ Iginsà puman si Jesus ka ikaduwa, na mà din, “Simon na batà i Juan, dakál tò ginawa nu kanak?”

Igtaba si Pedro, na mà din, “Óó, Áglangngagán. Isóddóran nu na ágginawaan ku sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tò mga karnero na igpasakup kanak.”

¹⁷ Iginsà puman si Jesus ka ikatállu, na mà din, “Simon na batà i Juan, ágginawa ka kanak?”

Na, iranu si Pedro su iginsà si Jesus kandin ka ikatállu ka ágginawa sikandin ki Jesus. Igtaba si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, isóddóran nu tò langun. Isóddóran nu na tuu ku ágginawaan sikuna.”

Igkagi si Jesus, na mà din, “Dóppóni nu tò mga karnero na igpasakup kanak. ¹⁸ Paminág nu ni kagin ku áknikó. Tò mallaki ka pa, sikuna dád tò ágsalin ka ánda é ágsadunan nu. Asal ka matugál kad, dáppan nu tò bállad nu ébò bagkássán katò duma mga manubù, asta piddán ka ikandan tun ta di nu kakalyag.”

¹⁹ (Tò gó tò igkagi i Jesus ébò pasóddóran din ki Pedro ka ándin tò kapókit ka kamatayan i Pedro ébò pabantugán tò Manama.)

Na, igkagi si Jesus, na mà din, “Tákkás ka kanak.”

[†] 21:7 21:7 Igláttu si Pedro tun ta ranó ébò makóna sikandin tun ta tanà.

Si Jesus asta si Juan

²⁰ Na, igsérê si Pedro, asta igkita din tô disipulu na tuu ágginawaan i Jesus. Sikandin tô igpadani tun ki Jesus dângngan tô igkan dan, asta iginsà sikandin katô Áglangngagán ka sadan tô pammát kandin. ²¹ Na, iginsà si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, ándin tô tingód kandin?”

²² Igtaba si Jesus, na mà din, “Atin ka kakalyag ku na di sikandin maté sippang katô álló ka lumónódda, ándà labut nu kanan. Tákkás ka kanak!”

²³ Purisu igpólité tô mga kataladi na di maté tô disipulu tô. Asal ánnà yan tô igkagi i Jesus, su tô igkagi din, na mà din, “Atin ka kakalyag ku na di sikandin maté sippang katô álló ka lumónódda, ándà labut nu kanan.”

²⁴ Sikandin tô disipulu na igulit asta igsulat kani langun, asta isóddóran ta na bánnal tô igulit din.

Ándà kasulat tô langun

²⁵ Na, marapung pa tô iglumu i Jesus na ándà ku kasulat kannun ta libro, su atin ka sulatán tô langun, panámdám ku na ándà basi lugar nit banuwa ébô taguan katô langun libro na masulat.

Mga Lumu Katô Mga Apostoles

Una Basan

Si Lucas tô igsulat kani libro, asta ni gó ni ikaduwa na igsulat din ki Teofilo. Ágkangadanan manubù si Teofilo.

Igsulat si Lucas tingód ka mga lumu katô mga apostoles na igpasadun i Jesus tun ta kaluwagan ka banuwa ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán. Tagnà igulitan dan tô mga unawa dan na Judio, yan pa igulitan dan tô mga manubù na ánnà Judio sippang na igdunggù dan tun ta madiyù mga lunsud.

Igsulat pagsik si Lucas tingód katô Ugis Espiritu na igpapid ka Manama. Ukit ka tabang katô Ugis Espiritu, ikatuman dan katô igsugù i Jesus kandan.

Si Lucas tô sábbad kadumaan i Pablo tô igsadun sikandin tun ta mga banuwa ébô mulit-ulit tingód ki Jesu-Cristo. Agad dalám ka igpriso si Pablo tun ta lunsud ka Roma, ándà tanani i Lucas sikandin.

¹ Teofilo na ágginawaan ku. Igsulat ku áknikó dángngan tingód katô langun ka iglumu i Jesus asta igtinurù din tikud tun ta katigkanayan katô iglumu din ²⁻³ sippang ka ibatun sikandin tun ta langit. Tô ándà pa kabatun, duwán mga sugù na igkagi i Jesus ukit katô Ugis Espiritu tun ta mga apostoles na taganà igsalin din. Pángnga inaté asta inanté puman sikandin, igpakita sikandin tun ta mga apostoles dutun ta ássa-ássa kapókit dalám ka kappatan (40) álló. Purisu isóddóran dan na bánnal inanté sikandin su igkita dan, asta igtinurù sikandin tingód katô pagpangulu ka Manama.

⁴ Na, róggun ka igduma* si Jesus kandan, igtalan sikandin na di dan pa miwà tikud tun ta Jerusalem, su igkagi sikandin, na mà din, “Kailangan mangat kó katô Ugis Espiritu na igtandò† katô Ámmà Manama, su tô gó tô taganà igulit ku ákniyu. ⁵ Dángngan, ukit ka wayig tô kabunyang i Juan, asal di madugé bunyagan kó ukit ka Ugis Espiritu.”

Ibatun si Jesus tun ta langit

⁶ Na, tô ilimud tô mga apostoles, iginsà dan ki Jesus, na mà dan, “Áglangngagán, ni dán gó tô timpo na lónódán nu tô pagpangulu katô mga rubbad i Israel?”

⁷ Igtaba si Jesus, na mà din, “Ándà kailangan na kasóddóran yu tingód katô álló na igsalin katô Ámmà ka kadángngan matuman, su tô Ámmà ku tô igsalin katô álló na matuman tikud tun ta kandin kakalyag. ⁸ Asal makatanggap kó katô katulusan ka dumunggù tô Ugis Espiritu tun ákniyu, asta makólit-ólit kó tingód kanak tun ta lunsud ka Jerusalem, tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Judea asta Samaria, asta sippang tun ta kaluwagan kani banuwa.”

⁹ Na, pángnga igkagi sikandin kani, ibatun si Jesus tun ta langit. Róggun ágsállág dan ki Jesus na ágkabatun, isidalungan sikandin ka sagulapun. ¹⁰ Róggun ágsállág dan katô kabatun din tun ta langit, tigkô dád igpakita tô duwa gamama‡ na mapputi é kapa na ágtindág madani tun kandan. ¹¹ Igkagi

* **1:4** 1:4a Igduma, ó igkan. † **1:4** 1:4b Ahaán tô Juan 14:15-17; 15:26; 16:7-8,13-15. ‡ **1:10** 1:10 Tô duwa gamama, tô gó tô mga panaligan ka Manama.

tô gamama, na mà dan, “Sikiyu na taga Galilea, yakód áglangngag. Ibatun dán si Jesus tun ta langit, asal lumónód puman sikandin dini na magunawa katô kewa din na igkita yu nigó.”

Igsalin katô mga apostoles tô bullas ki Judas

¹² Purisu iguli tô mga apostoles tun ta Jerusalem tikud tun ta Pabungan ka Olibo. Na, mga sábbad dád kilometro tô kadiyú katô pabungan tikud tun ta lunsud ka Jerusalem. ¹³ Na, tô igdunggu dan tun ta Jerusalem, ilimud dan tun ta kuwarto katô balé na igóddóan dan. Na, tô mga manubù na ilimud, sikandan si Pedro, si Juan, si Santiago, si Andres, si Felipe, si Tomas, si Bartolome, si Mateo, si Santiago na batà i Alfeo, si Simon na magani, asta si Judas na batà katô sangé i Santiago. ¹⁴ Inalayun ágpalmudé asta ágpasábbadé tô langun dan na ágdasal tun ta Manama. Igapil pagsik tô mga gabayi asta si Maria na innà i Jesus, asta tô mga kataladi i Jesus.

¹⁵ Na, duwán sábbad álló, ilimud tô mga ágpampamaké, asta mga sábbad gatus duwa pulú (120) sikandan. Igtindág si Pedro, ¹⁶ asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga kataladi na Judio, igpasulat katô Ugis Espiritu ki David sayyan tingód ki Judas na igpid katô mga manubù na igámmát ki Jesus. Ituman dán ni su kailangan matuman tô kagi ka Manama. ¹⁷ Bánnal si Judas tô kadumaan ta, su sikandin tô ágtabang kani áglumun ta.”

¹⁸ (Na, tô salapi na igbággé ki Judas tingód katô kapammát din ki Jesus, tô gó tô igbayad katô tanà. § Na, igtuppas si Judas na iguna é ulu, igbáttu tô gátták din, igluwà tô bituka din, asta inaté sikandin. ¹⁹ Na, isóddóran ni katô langun manubù tun ta Jerusalem. Purisu ánggadanan tô tanà na Akeldama tun ta kinagayan dan. Tô kóbadan kani, “Tanà ka Dipanug.”)

²⁰ Igpanayun si Pedro igkagi, na mà din, “Mà katô kagi ka Manama tun ta libro ka Salmo,

“‘Pabayaán din tô góddóan din. Ándà manubù na móddó kani.’”

Duwán pagsik igsulat,

‘Duwán mullas kandin.’†

²¹⁻²² Purisu kailangan salinán dé tô bullas ki Judas ébô mulit-ulit na si Jesus tô inanté puman. Kailangan salinán tô manubù na inalayun ágtákkás áknami dánngan dalám ka igduma tô Áglangngagán na si Jesus áknami tikud tun ta kabunyag i Juan ki Jesus sippang ka ibatun sikandin tun ta langit.”

²³ Purisu igpasulat dan tô ngadan katô duwa manubù, na si Matias asta si Jose Justo na ánggadanan ki Barsabas. ²⁴ Na, igdasal dan tun ta Manama, na mà dan, “Áglangngagán, isóddóran nu tô pusung katô langun manubù. Purisu pasóddór nu áknami ka sadan kani duwa tô igsalin nu ²⁵ na bullas ki Judas tun ta áglumun dé na mga apostoles, su igtananan i Judas tô lumu din, asta igasadun sikandin tun ta lugar na nánngà kandin.”

²⁶ Pángnga igdasal dan, igripa dan, asta si Matias tô isalin. Inému sikandin na kadumaan katô sapulú sábbad (11) apostoles.

2

Igdunggu tô Ugis Espiritu

§ 1:18 1:18 Tô salapi na iguli i Judas tun ta mga ágpangulun ka templo, tô gó tô igbayad katô tanà. Ahaán tô Mateo 27:3-8. * 1:20 1:20a Salmo 69:25. † 1:20 1:20b Salmo 109:8.

¹ Na, tō igdunggù tō álló ka kalimudan na ánggadanan Pentecostes, ilimud dan tun ta sábbad lugar. ² Tigkô dád duwán dagunután tikud tun ta langit iring na tuu mabákkár karamag. Tō dalám katô balé na ilimudan dan ipánnù katô dagunután. ³ Na, igkita dan tō iring na rágrág ka apuy na igpabówwó tun ta tagsábbad-sábbad kandan. ⁴ Na, ipánnù dan langun katô Ugis Espiritu, asta igpangkagi dan katô ássa-ássa kinagiyan na ánnà kandan kinagiyan, su igpakagi dan katô Ugis Espiritu.

⁵ Na, tun ta Jerusalem, marapung tō mga Judio na ágbánnal ka Manama asta tikud dan tun ta ássa-ássa mga lugar nit banuwa. ⁶ Tō igdinág dan katô gótép tun dalám katô balé, tuu marapung tō mga manubù na igpadángngané na igpadani. Tuu dan isalábbuan, su tō tagsábbad-sábbad kandan igdinág katô kandin kinagiyan na ágkagin katô mga ágpamaké ki Jesus. ⁷ Purisu tuu isalábbuan tō mga manubù. Igpátóngkóé sikandan, na mà dan, “Tikud gó tun ta Galilea tō langun dan. ⁸ Manan ka pakakagi dan katô áknita mga kinagiyan? ⁹ Marapung tō mga banuwa na igtikudan ta, su duwán mga taga Partia, taga Media, asta taga Elam. Duwán mga manubù tikud tun ta Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, asta Asia. ¹⁰ Duwán mga manubù tikud tun ta Frigia, Pamfilia, Ehipto, asta mga lunsud tun ta Libya na isakup ka Cirene. Duwán mga unawa ta na Judio tikud tun ta lunsud ka Roma asta mga ánnà Judio na ágtuman katô mga ágkémun ta na Judio. ¹¹ Duwán mga taga Creta asta taga Arabia. Asal tuu ta inagpáttan tō gulitán katô mga taga Galilea tingód ka mga kasalábbuan na iglumu ka Manama, su ikakagi dan katô ássa-ássa kinagiyan ta.”

¹² Tuu dan isalábbuan, asta ágkataláng dan. Purisu igpénsaé dan, na mà dan, “Ándin ni ilmu?”

¹³ Asal duwán ássa mga manubù na igyamà-yamà kandan, na mà dan, “Ágkalasing ni mga manubù ni!”

Igtinurù si Pedro tingód katô katumanan katô igtandô ka Manama

¹⁴ Na, igtindág si Pedro na duma katô sapulù sábbad (11) apostoles. Igkagi si Pedro ka mabákkár tun ta langun manubù na ilimud, na mà din, “Sikiyu na mga Judio asta tō langun yu kannun ta Jerusalem, paminág kó kanak, su duwán kagin ku ákniyu. ¹⁵ Ánnà nángngà tō panámdám yu na ágkalasing ni mga manubù ni. Ánnà, su atin ka minám tō manubù, di pa malasing, su alas nuybe pa ka sállám. ¹⁶ Asal ássa ni ilmu ni, su ituman dán tō kagi na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Joel, na mà din,

¹⁷ “Ni gó tō kagi ka Manama. Atin ka masig dán tō ágtamanán kani banuwa, bággén ku tō Ugis Espiritu tun ta langun manubù. Purisu tō mga gabatà yu pakagin ku katô kagi ku. Duwán pakitanán ku tun ta mga mallaki yu. Patagénáppán ku tō mga tugál. ¹⁸ Tō álló tō, bággén ku tō Ugis Espiritu tun ta langun na ágbánnal kanak, agad gamama asta gabayi. Pakagin ku sikandan katô kagi ku. ¹⁹ Pakitanán ku tō mga kasalábbuan tun ta langit asta nit banuwa ukit ka dipanug, apuy asta ábbál. ²⁰ Kumangittáng tō álló. Kumallutù tō bulan iring na dipanug. Matuman ni ka di pa rumuud tō Áglangngagán ta katô langun manubù. Tō gó tō álló na tuu pa makamáddang asta mabantug. ²¹ Asal makaluwá

tikud tun ta supak na ándà ágtamanán tô langun manubù na ágtawar tun ta Áglangngagán ta.’ ”*

²² Igpamayun si Pedro igkagi, na mà din, “Na, mga unawa ku na mga rubbad i Israel, paminág kó kani ágkagin ku. Si Jesus na taga Nazaret tô igpapid ka Manama. Igpasóddór ni ákniyu ukit katô ilumu ka katulusan din, mga kasalábbuan, asta mga pató na ágkatuman na ilumu ka Manama ukit ki Jesus dini ákniyu. Isóddóran yud ni. ²³ Na, si Jesus tô igbággé tun ta ballad yu ukit katô taganà plano asta sinóddóran ka Manama. Igpamatayan yu si Jesus, su igpansalan yu sikandin tun ta krus ukit katô madat mga manubù, ²⁴ asal iganté puman ka Manama si Jesus ukit katô kapaluwà din kandin tikud tun ta hirap ka kamatayan, su di makawid tô kamatayan kandin. ²⁵ Su igsulat si David na kamónaan ta tingód ki Jesus, na mà din,

“ ‘Inalayun ku ágsállággán tô Áglangngagán tun ta saruwan ku, su inalayun sikandin ágduma kanak ébô diya masasó. ²⁶ Purisu tuuwa idayawan, asta ágdurungán ku sikandin. Su agad maté ni lawa ku, asal duwán pa gimanan ku, ²⁷ su diya ikuna pabayaán tun ta Hades.† Di mému áknikó ka maróddóg ni lawa ku, su sakán dád tô sábbad Ugis na ágginawaan nu. ²⁸ Igpakita nu kanak tô gukitan na madun tun ta kantayan. Tuuwa idayawan su ágdumaanna ikuna.’ ”‡

²⁹ Na, igpamayun igkagi si Pedro, na mà din, “Mga kataladi na Judio, isóddóran yu ni kagin ku ákniyu tingód katô kamónaan ta sayyan na si David. Sikandin gó tô inaté, asta iglábbáng tô lawa din tun ta takub, asta iróddóg sikandin. Taddó pô tô iglábbángngan kandin sippang áknganni. ³⁰ Su propeta si David, isóddóran din tô igtandô katô Manama kandin na imun hari tô sábbad rubbad din, asta mangulu tun ta tapuri álló iring ki David.§ ³¹ Igpasóddór ki David tô katumanan katô tandó. Purisu igkagi sikandin tingód katô kanté puman katô Mesiyas, su mà din,

“ ‘Di sikandin pabayaán tun ta Hades. Di mému tun ta Manama ka maróddóg tô lawa din.’ ”*

³² Na, si Jesus tô iganté puman ka Manama, asta igkita ké langun na inaté puman sikandin. ³³ Inému dán si Jesus na mallayat tun ta langit, asta igunsad sikandin dadan tun ta kawanan katô Ámmà din. Pángnga igtanggap si Jesus katô Ugis Espiritu na igtandô ka Manama, igbággayan ki ikandin katô Ugis Espiritu. Tô gó tô igkita yu asta igdinág yu. ³⁴ Tô igkagi i David ánnà tingód katô kandin lawa, su tô lawa i David ándà kabatun tun ta langit, asal igkagi si David sayyan,

‘Igakagi tô Manama tun ta Áglangngagán ku: Unsad ka kannun ta kawanan ku ³⁵ sippang ka manaluwa katô mga usig nu asta pabánnalán ku sikandan áknikó.†

³⁶ Purisu sikiyu na mga rubbad i Israel, kailangan kasóddóran yu langun na agad igpansalan yu si Jesus tun ta krus, asal igimu ka Manama sikandin na Mesiyas asta Áglangngagán.”

* **2:21** 2:17-21 Joel 2:28-32. † **2:27** 2:27 Hades tô ngadan katô góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Magunawa tun ta 2:31. ‡ **2:28** 2:25-28 Salmo 16:8-11. § **2:30** 2:30 Ahaán tô Salmo 132:11. * **2:31** 2:31 Salmo 16:10. † **2:35** 2:34-35 Salmo 110:1.

³⁷ Na, tô igdinág katô mga manubù tô igkagi i Pedro, tuu ikálláng tô pusung dan. Iginsà dan ki Pedro asta katô duma mga apostoles, na mà dan, “Mga kataladi, ándin tô nángngà lumun dé?”

³⁸ Igtaba si Pedro, na mà din, “Rákkád kó katô mga salà yu. Pabunyang kó tingód katô kapasakup yu ki Jesu-Cristo. Pasinsiyaan ka Manama tô salà yu, asta bággén din tô Ugis Espiritu tun ákniyu. ³⁹ Igtandô katô Áglangngagán na Manama ta na bággén din tô Ugis Espiritu tun ákniyu, tun ta mga gabatà yu, asta tun ta mga manubù na madiyù ébô bággayan din tô langun manubù na ágsalinán din.” †

⁴⁰ Marapung pa tô igkagi i Pedro kandan. Igpédu-édu sikandin, na mà din, “Luwà kò tikud tun ta supak na dumunggù kani mga manubù na masalà-salà.”

⁴¹ Na, igpabunyang tô mga manubù na igbánnal katô igkagi i Pedro. Tô álló tô, mga tállu mararan (3,000) tô mga manubù na igpamaké ki Jesu-Cristo asta isakup tun ta mga manubù na taganà igpamaké. ⁴² Igpanayun dan igpam-inág ka ágtinuruán katô mga apostoles. Igpadumáé tô mga ágpampamaké, asta igpalimudé dan ébô kuman asta dumasal tun ta Manama.

Tô kantayan katô mga ágpampamaké

⁴³ Marapung tô mga kasalábbuan na ilmu katô mga apostoles ukit katô katulusan ka Manama. Purisu imáddangan tô langun manubù. ⁴⁴ Inalayun igpalimudé tô mga ágpampamaké. Igpagsábbad dan tô kaduwánnan dan, ⁴⁵ asta igbarigyà dan tô kaduwánnan dan ébô duwán salapi na bággén dan tun ta duma mga manubù tingód katô ágkailanganán dan. ⁴⁶ Kada álló ágpalmudé tô langun dan tun ta templo, asta tuu dan gó ágkadayawan na ágpabággayé katô mga ágkakan tun ta mga balé dan. ⁴⁷ Inalayun dan ágdurung katô Manama. Ágrespetowan dan katô karapungan ka mga manubù. Kada álló igdugang katô Áglangngagán tun ta grupo dan tô mga manubù na igtábbus tikud tun ta salà dan.

3

Inólian tô manubù na kapig

¹ Na, duwán sábbad álló tô alas tres ka mapun, igsadun si Pedro asta si Juan tun ta templo, su tô gó tô oras ka kadasal. ² Na, duwán sábbad manubù na kapig tikud tun ta kapamasusu kandin. Gunsad sikandin tun ta sállat* katô templo na ángadanan Madigár Sállat. Kada álló ágpinggaan sikandin ka mga kadumaan din tun ta sállat katô templo ébô mamuyù ka salapi tun ta mga manubù na gahu. ³ Tô igkita tô kapig ki Pedro asta ki Juan na mahu, igpamuyù sikandin ka salapi kandan. ⁴ Igsállág si Pedro asta si Juan kandin, asta igkagi si Pedro, na mà din, “Sállág ka áknamì!”

⁵ Purisu igsállág tô kapig kandan, su kéman din ka duwán salapi na bággén dan kandin. ⁶ Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Ándà palang salapi ku, asal duwán bággén ku áknikó. Na, ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo na taga Nazaret, panó ka!”

† **2:39** 2:39 Isaias 57:19; Joel 2:32. * **3:2** 3:2 Duwán mga sállat tun ta mallayat koral na igimu ka batu asta áglibut katô plasa ka templo.

7 Na, igawidan i Pedro tô ballad din na kawatan, asta igpatindág din sikandin. Tigkô dád igmabákkár tô paa din. 8 Purisu igtindág asta igpanó-panó sikandin. Na, igahu sikandin tun ta templo, asta igdumaan din si Pedro asta si Juan. Ágpanó-panó, ágláttu-láttu, asta ágdurung sikandin ka Manama. 9 Igkita katô langun manubù na pakapanó dán sikandin asta ágdurung sikandin katô Manama. 10 Igkilala dan na sikandin tô manubù na taganà gunsad asta ágpanuyù tun ta sállat katô templo na ánggadanan Madigár Sállat. Purisu tuu dan isalábbuan tingód katô ilmu kandin.

Igtinurù si Pedro tun ta templo

11 Na, tingód katô dayó katô manubù na ikapanó dán, marag sikandin gawid ki Pedro asta ki Juan. Na, isalábbuan tô langun manubù asta pasipalaguy dan tun kandan tun ta kallungan katô templo na ánggadanan Balkon i Solomon. 12 Tô igkita si Pedro katô mga manubù na ilimud, igkagi sikandin, na mà din, “Mga unawa ku na mga rubbad i Israel, yakó ágkasalábbuan kani. Yakó ágsállág áknami. Ánnà áknami katulusan ó katallángngan tô ikóli kani kapig. 13 Tô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob,† sikandin tô ikóli katô kapig ébô durungán katô Manama tô igpapid din na si Jesus. Asal sikiyu tô igpammát kandin. Agad kakalyag i Pilato na paluwaán din si Jesus, igéllé kó ki Pilato ébô matayan yu si Jesus. 14 Sikandin tô ugis na ándà palang salá, asal igélléyan yu sikandin. Igpédu-édu kó baling ki Pilato ébô paluwaán din tô manubù na ikamaté. 15 Igmatayan yu sikandin na ágtikudan ka mantu kantayan tikud tun ta Manama, asal iganté puman sikandin ka Manama. Igkita dé sikandin na inanté puman. 16 Ukit katô katulusan katô ngadan i Jesus, igmabákkár dán ni manubù na igkita asta igkilala yu. Ukit katô kapamaké din ki Jesus, ikapanó dán sikandin nit tubang yu.

17 “Mga kataladí, isóddóran ku na sikiyu asta tô mga pangulu yu tô igpamaté ki Jesus su ándà kó ikasóddór na sikandin tô Mesiyas. 18 Purisu ituman tô kagi ka Manama na igulit katô langun propeta din sayyan na pahirapan asta matayan tô Mesiyas na igsalin din. 19 Purisu rákkád kó, asta padani kó tun ta Manama ébô pasinsiyaan din tô mga salá yu, 20 asta duwán kani timpo dumunggù na bággayan kó katô mantu kabákkárran tikud tun ta Áglangngagán. Palónódán din puman si Jesus na Mesiyas na taganà igsalin din para ákniyu ébô mangulu sikandin. 21 Asal kailangan móddô pa si Jesus tun ta langit sippang ka timpo na pamantun ka Manama tô langun na igtandó din ukit katô mga propeta na igbánnal kandin sayyan. 22 Na, igkagi si Moises sayyan, na mà din,

“‘Papiddán katô Áglangngagán na Manama tô propeta din tun ákniyu iring katô kapapid din kanak. Tô gó tô sábbad rubbad yu. Kailangan mánnal kó katô langun na ágkagin din ákniyu. 23 Tô manubù na di mánnal ka kagi katô propeta tô, tô gó tô péwaán tikud tun ta mga manubù na igsalin ka Manama asta supakan sikandin.’‡

24 “Tô langun propeta ka Manama sayyan, si Samuel asta tô duma mga propeta na ikatalundug kandin, igulit tô langun dan tingód katô ituman dán áknganni. 25 Sikita tô igtanggap katô kasabotan ka Manama ukit katô mga

† 3:13 3:13 Ahaán tô Exodo 3:6,15. ‡ 3:23 3:22-23 Deuteronomio 18:19; Levitico 23:29.

propeta din sayyan. Ituman dán áknganni tô kasabotan ka Manama tun ta mga kamónaan ta, su igkagi tô Manama ki Abraham, “Madigár tô bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa ukit katô mga rubbad nu.”[§]

Ni gó tô igtandô ka Manama ki Abraham. ²⁶ Purisu igsalin ka Manama si Jesus asta taganà igpapid din diyan ákniyu ébô tabangan kó langun ukit ka karákkád yu katô mga madat ágkémun yu.”

4

Igpriso si Pedro asta si Juan

¹ Na, rôggun ágkagi si Pedro asta si Juan tun ta mga manubù na ilimud, igpadani tô mga pangulu ka templo, tô kapitan ka mga tarabanté ka templo, asta tô mga Saduseo.* ² Ágkaringasa dan su ágtinurù si Pedro asta si Juan na duwán álló na antén puman ka Manama tô mga inaté, iring katô kanté puman ki Jesus. ³ Purisu igámmát dan si Pedro asta si Juan. Insa-insaán dan pád sikandan, asal su ágsalláp dán tô álló, igpahu dan dád tun ta prisowan sippang ka sállám.

⁴ Asal igbánnal tô marapung manubù na igpaminág ki Pedro asta ki Juan. Tô kaditaan katô mga gamama dád igdunggu ka mga lima mararan (5,000).

Igpatubang si Pedro asta si Juan tun ta konseho

⁵ Na, tô sállám dán, ilimud tun ta Jerusalem tô langun pangulu ka templo, tô mga ágtugállán ka Judio, asta tô mga taratinurù ka mga sugù i Moises.† ⁶ Dutun tô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Anas, asta si Caifas, si Juan, si Alejandro, asta tô duma mga gakád i Anas. ⁷ Igpatindág dan si Pedro asta si Juan tun ta tángngaan, asta iginsà dan ki Pedro asta ki Juan, na mà dan, “Sadan tô igbággé ákniyu kani katulusan? Sadan tô igpapid ákniyu ébô makému kó kani?”

⁸ Na, ipánnù si Pedro katô Ugis Espiritu, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga pangulu ta asta mga ágtugállán ka Judio, ⁹ atin insaán ké ikiyu tingód katô madigár na ilumu dé katô kapig, ulitán ku ákniyu tingód katô ikóli kandin. ¹⁰ Pénagpáttán ku ákniyu asta langun unawa ku na mga rubbad i Israel na ikapanò ni manubù ni ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo na taga Nazaret. Si Jesu-Cristo tô igpansalan yu tun ta krus, asal iganté puman sikandin ka Manama. ¹¹ Si Jesus tô katumanan katô kagi ka Manama na igsulat sayyan, na,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,
su kéman dan ka ánda ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tô gó tô batu

na tuu ágkailanganán katô balé.”[‡]

¹² Si Jesus dád tô makatábbus áknita tikud tun ta salà. Agad nit kaluwagan kani banuwa, ándà dán ássa ngadan na igbággé tun ta mga manubù na mému tawarán ta ébô makatábbus áknita tikud tun ta salà.”

¹³ Na, tô igkita tô mga sakup ka konseho ka Judio na di ágkatalu si Pedro asta si Juan ágtaba, tuu dan isalábbuan, su isóddóran dan na ándà dan

§ 3:25 3:25 Genesis 22:18; 26:4. * 4:1 4:1 Tô mga Saduseo di ágbánnal na manté puman tô mga manubù na inaté dán. † 4:5 4:5 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. ‡ 4:11 4:11 Salmo 118:22.

ikóskuwila. Isóddóran dan pagsik na igtákkás-tákkás si Pedro asta si Juan ki Jesus dǎngngan. ¹⁴ Asal su tun ta tubang dan tô manubù na ikapanó dán, ándà ágakagi katô mga koseyal ki Pedro asta ki Juan. ¹⁵ Purisu igpaluwà dan si Pedro asta si Juan tikud tun ta konseho, asta igpatóngkóé dan, na mà dan, ¹⁶ “Ándin tô lumun ta kani mga manubù ni? Su di ki makabulun kani kasalábbuan na iglumu dan, asta isóddóran katô langun manubù nit Jerusalem. ¹⁷ Asal madigár ka sapadan ta sikandan ébò ñi dan manayun mulit-ulit tingód kani. Sumapad ki kandan ébò ándà manubù na ulitan dan tingód kani ngadan ni.”

¹⁸ Purisu igpakangé dan si Pedro asta si Juan, asta igsapad dan na di dan mému mulit-ulit asta tuminurù tingód katô ngadan i Jesus. ¹⁹ Asal igtaba si Pedro asta si Juan, na mà dan, “Panámdám kó ka ándin tô nángngà lumun dé tun ta saruwan ka Manama, sikiyu tô bánnalán dé, ó tô Manama tô bánnalán dé. ²⁰ Di ké gó sumungkù mulit-ulit katô kabánalan na igkita asta igdinág dé.”

²¹ Asal tuu pa iglimáddang katô mga koseyal si Pedro asta si Juan, asta igpaluwà dan, su ándà sóddór dan ka ándin tô lumun dan kandan agó kasókówan dan katô langun manubù, su ágdurung dan langun katô Manama tingód katô ilumu. ²² Na, tô manubù na ikapanó dán ukit ka katulusan ka Manama, sobra ka kappatan (40) tô idad din.

Igdasal tô mga ágpampamaké

²³ Na, tô igpaluwà dan si Pedro asta si Juan, igsadun dan tun ta mga ágpampamaké, asta igulit dan tô langun ka igkagi katô mallayat ka mga pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio. ²⁴ Tô igdinág dan katô igkagi i Pedro asta i Juan, igpasábbadé dan igdasal tun ta Manama, na mà dan, “Áglangngagán na Manama, sikuna gó tô igimu ka langit, tanà, dagat, asta katô langun-langun. ²⁵ Sikuna tô igkagi ukit ka kamónaan dé na si David na igbánnal áknikó sayyan, su ukit katô Ugis Espiritu, igpakagi sikandin, “Manan ka masókó tô mga ánnà Judio? Manan ka ágplano tô mga manubù na ka madat na ándà ágpulusán? ²⁶ Igpasábbadé tô mga hari asta tô mga pangulu nit banuwa ébò matu dan katô Áglangngagán na Manama asta tô Mesiyas.’S

²⁷ Ituman dán ni kannun ta Jerusalem, su igpasábbadé si Herodes, si Poncio Pilato, tô mga rubbad i Israel, asta tô mga ánnà Judio ébò matu dan ki Jesus na Ugis Batà nu na igsalin nu. ²⁸ Ukit katô katulusan nu igtuman dan tô langun ka kakalyag nu sayyan. ²⁹ Áglangngagán, isóddóran nu na iglimáddang dan áknami. Purisu tabangi ké na mga ágsuguánnán nu ébò di ké máddang mulit-ulit katô kagi nu. ³⁰ Pakita nu tô katulusan nu ébò kólian tô mga ágkabógókan. Pakita nu tô mga makasalábbù lumu nu ukit katô ngadan katô Ugis Batà nu na si Jesus.”

³¹ Pángnga igdasal dan, ilubà tô lugar na ilimudan dan, asta ipánnù dan katô Ugis Espiritu. Tikud taddó, ándà máddang dan gulit-ulit katô kagi ka Manama.

Igpatabangé tô mga ágpampamaké

³² Na, igpasábbadé tô panámdám asta tô ginawa katô langun ágpampamaké. Di dan ágpalággáddé tingód katô kaduwánnan dan, asal inalayun dan

ágpatabangé. ³³ Ukit katô katulusan na igbággé ka Manama katô mga apostoles, ikému dan ka mga kasalábbuan, asta igulit-ulit dan tingód katô kantayan puman katô Áglangngagán na si Jesus. Tuu igtabangan ka Manama tô langun ágpampamaké. ³⁴ Purisu ándà manubù tun kandan na ikulangan ka ágkakan asta kaduwánnan, su igbarigyà katô mga manubù tô tanà dan asta balé dan, ³⁵ asta igbággé dan tô salapì tun ta mga apostoles, asta igbággayan katô mga apostoles tô tagsábbad-sábbad mga manubù na ágkahirapan. ³⁶ Duwán sábbad taga Cipse na rubbad i Levi na ánggadan na ki Jose. Ánggadanan sikandin katô mga apostoles ki Bernabe. (Tô kóbadan “Tarapabákkár ka Kapamaké”.) ³⁷ Duwán tanà na igbarigyà din, asta igbággé din tô salapì tun ta mga apostoles.

5

Si Ananias asta si Safira

¹ Na, duwán sábbad mama na si Ananias asta tô sawa din na si Safira. Duwán tanà na igbarigyà dan. ² Asal igpasábbadé dan na állássán tô katángngà katô lagà ka tanà na igbarigyà dan. Igpìd i Ananias tô samà tun ta mga apostoles. ³ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Manan ka igipánnù i Maibuyan tô pusung nu ébò mulaló ka tun ta Ugis Espiritu? Manan ka igállás nu tô katángngà katô lagà ka tanà na igbarigyà nu?” ⁴ Tô ándà nu pa barigyai tô tanà, áknikó yan. Pángnga igbarigyà nu, ándà manubù na igpirit áknikó ébò bággén nu ni. Kéman nu ka manubù dád tô igbulalówan nu, asal Manama tô igbulalówan nu.”

⁵⁻⁶ Tô igdinág si Ananias katô igkagi i Pedro, ibantang sikandin, asta inaté. Na, igtángngás katô mga mallaki tô lawa din, igpìd dan tun ta luwà, asta iglábáng dan. Tuu imáddangan tô langun manubù na ikadinág kani.

⁷ Tô iglabé dán tô mga tállu oras, igdunggù si Safira, asal ándà sóddór din na inaté dán tô duma din. ⁸ Iggkagi si Pedro kandin, na mà din, “Ulit ka kanak. Ni dád gó tô kadakállan katô salapì na igbayad ka tanà na igbarigyà yu?”

Igtaba si Safira, na mà din, “Óó. Yan dád gó.”

⁹ Purisu igkagi si Pedro, na mà din, “Manan ka igpasábbadé kó ébò kuminam katô Ugis Espiritu? Taddò dán ta luwà tô mga manubù na iglábáng géna katô duma nu. Piddán ka ikandan ébò lábbángngán ka.”

¹⁰ Tigkô dád ibantang si Safira asta inaté. Tô igahu tô mga mallaki, igkita dan sikandin na inaté dán. Purisu igpìd dan tô lawa din tun ta luwà, asta iglábáng dan madani tun ta duma din. ¹¹ Imáddangan tô langun ágpampamaké asta tô langun manubù na ikadinág tingód kani.

Marapung tô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles

¹² Na, marapung tô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles na igkita katô duma mga manubù. Inalayun ágkalimud tô mga ágpampamaké tun ta kallungan ka templo na ánggadanan Balkon i Solomon. ¹³ Duwán duma mga manubù na ándà pasakup tun ta mga ágpampamaké tingód ka máddang dan, asal ágrespetowan dan tô mga ágpampamaké. ¹⁴ Na, tuu pa igmarapung tô mga ágpampamaké, su duwán igdugang katô Áglangngagán, agad mga gamama asta mga gabayi.

¹⁵ Na, tingód katô mga kasalábbuan na iglumu katô mga apostoles, duwán mga manubù na igpìd katô mga ágkabógókan tun ta ligad ka mga dalan.

Igpadággà dan tun ta ágdággaan an ébò ka lumabé si Pedro, kallungan dan katò alung din asta kólian dan. ¹⁶Igsadun pagsik tò marapung manubù tikud tun ta duma mga lunsud na madani tun ta Jerusalem. Igpìd dan tò mga ágkabógókan asta tò duma na igahuwan ka madat espiritu. Inólian tò langun ágkabógókan, asta igpaluwà tò madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù.

Igirrayatan tò mga apostoles

¹⁷Na, isókó tò tuu mallayat ka pangulu ka templo asta tò mga kadumaan din na mga Saduseo, su tuu dan gingà katò mga apostoles. ¹⁸Purisu igámmát dan tò mga apostoles, asta igpriso dan. ¹⁹Asal tò dukilám dán, igpókéan katò panaligan ka Manama tò sállat katò prisowanan, asta igpìd din sikandan tun ta luwà. Igkagi tò panaligan ka Manama kandan, na mà din, ²⁰“Sadun kó tun ta templo, asta uliti yu tò mga manubù tingód kani mantu kantayan na bággén ka Manama.”

²¹Na, igtuman dan tò igkagi katò panaligan. Tò sállám dán, igahu tò mga apostoles tun ta templo, asta igtigkané dan igtinurù. Na, tò tuu mallayat ka pangulu ka templo asta tò mga kadumaan din, iglimud dan tò langun konseyal ka Judio. Duwán mga igpapid dan tun ta prisowan an ébò kangén tò mga apostoles. ²²Asal tò igdunggù dan tun ta prisowanan, ándà dán taddò tò mga apostoles. Iglónód dan tun ta mga konseyal, asta igkagi sikandan, na mà dan, ²³“Tò igdunggù ké tun ta prisowanan, igpángngan gó, asta igbantéyù tò mga tarabanté tun ta mga sállat. Asal tò igpóké ké katò sállat, ándà dán manubù na igkita dé tun dalám.”

²⁴Na, tò ikasóddór tò mallayat mga pangulu ka templo asta katò kapitan ka mga tarabanté ka templo, tuu dan isalábbuan. Igpánámdám dan ka ándin tò dungguán. ²⁵Na, duwán igdunggù asta igulit kandan, na mà din, “Tò mga manubù na igpriso yu bani, ágtindág dan dán tun ta templo, asta ágtinurù dan katò mga manubù.”

²⁶Na, tò kapitan asta tò mga tarabanté ka templo igpangadun asta igkangé dan tò mga apostoles. Ándà dan piriti tò mga apostoles su imáddangan dan agó timbagán dan ka mga batu katò mga manubù. ²⁷Tò igpìd dan katò mga apostoles, igpatubang dan tun ta mga konseyal na ilimud, asta igkagi tò tuu mallayat ka pangulu ka templo kandan, na mà din, ²⁸“Dángngan, maggát ké igpangadun ákniyu na di kó tuminurù tingód katò ngadan i Jesus. Asal ándà kó bánnal, su áknganni, tò ágtinuruán yu isóddóran katò langun manubù kannun ta Jerusalem, asta sikami tò igpangámmán yu na igmaté kandin.”

²⁹Na, igtaba si Pedro asta tò duma mga apostoles, na mà dan, “Kailangan bánnalán dé tò Manama, ánnà tò mga manubù. ³⁰Igmatayan yu si Jesus na igpansalan tun ta krus, asal tò Manama na ágbánnalán katò mga kamónaan ta, tò gó tò iganté puman kandin. ³¹Manama tò igimu kandin na mallayat dadan tun ta kawanan din tun ta langit, su sikandin tò Pangulu asta Taratábbus. Tò gó tò iglumu din ébò rumákkád tò mga rubbad i Israel asta pasinsiyaan din tò mga salà ta. ³²Sikami tò testigos na bánnal ni ilmu, asta ágtestigos pagsik tò Ugis Espiritu na ágbággén ka Manama tun ta langun manubù na mánnal kandin.”

³³Na, tò igdinág dan katò igkagi i Pedro, tuu dan isókó, asta kakalyag dan na matayan tò mga apostoles. ³⁴Asal duwán sábbad konseyal ka Judio na Pariseo na ángngadanan ki Gamaliel na ágtinurù ka mga sugù i Moises. Ágrespetowan sikandin katò langun manubù. Igtindág sikandin ébò kumagi,

asal igpaluwà din pa tō mga apostoles yan pa igkagi sikandin. ³⁵ Na, igkagi si Gamaliel tun ta mga konseyal, na mà din, “Mga unawa ku na mga rubbad i Israel, banté kó ka ándin tō lumun yu kani mga manubù. ³⁶ Su dǎngngan, duwán sábbad manubù na ánggadanan ki Teudas na ágpabantug, asta mga áppat gatus (400) tō manubù na igpasakup tun kandin. Asal igmatayan sikandin, ikatalap tō mga sakup din, asta inandá dán tō grupo din. ³⁷ Na, pángnga kani, ágpabantug si Judas na sábbad taga Galilea dalám katō kapalista ka gobyerno katō langun ngadan ka manubù. Agad marapung tō mga manubù na igpasakup tun kandin, igmatayan pagsik sikandin, asta ikatalap tō langun sakup din. ³⁸ Purisu kagin ku ákniyu, pabayà yu ni mga manubù ni, asta yakó gilabut kandan, su atin ka ánnà Manama tō igpapid kandan, mandá gó tō plano dan asta tō mga áglumun dan. ³⁹ Asal atin ka Manama tō igpapid kandan, di kó makasapad kandan. Piyà-piyà kó agó imun kó na mga usig ka Manama!”

⁴⁰ Purisu igtuman dan tō igkagi i Gamaliel. Na, igkangé dan tō mga apostoles, igpalagpás dan, asta igsapadan dan na di dan mému mulit-ulit tingód katō ngadan i Jesus, asta igpaluwà dan tō mga apostoles.

⁴¹ Na, tō igpanó tō mga apostoles tikud tun ta konseho, ágkadawayan dan, su tun ta panám-dám dan, isóddóran ka Manama na madigár ka irrayatan dan tingód katō kapamaké dan ki Jesus. ⁴² Kada álló, agad dutun ta templo asta tun ta mga balé, inalayun dan igtinurù asta igulit-ulit na si Jesus tō Mesiyas.

6

Igsalin tō pittu gamama

¹ Na, tō timpo tō, tuu igmarapung tō mga ágpampamaké. Asal tō mga Judio na Griego é kinagiyan igburáng-buráng katō mga Judio na Hebreo é kinagiyan, su igkagi dan na tō kandan dád mga gabayi balu tō ágbággayan dan kada álló, asta igpabayà dan tō mga gabayi balu na Griego é kinagiyan.

² Purisu iglimud katō sapulù duwa (12) apostoles tō langun ágpampamaké. Igkagi sikandan, na mà dan, “Di mému ka sumungkù ké mulit-ulit katō kagi ka Manama ébò mággé katō ágkailanganán tun ta mga manubù na ágkahirapan.

³ Purisu mga kataladi, madigár ka salinán yu tō pittu mga gamama na nángngà tō áglumun dan tun ta saruwan ka Manama, ágrespetowan, ipánnuan katō Ugis Espiritu, asta duwán kapandayan dan ébò palumun dé sikandan kani lumu ni. ⁴ Su gamitán dé tō oras ka kadasal asta mulit-ulit ké katō kagi ka Manama.”

⁵ Na, tō igdinág tō langun ágpampamaké katō igkagi dan, idigárran dan. Purisu igsalin dan si Esteban, su ágsarig sikandin ka Manama tun ta tibuk pusung din, asta ipánnuan sikandin katō Ugis Espiritu. Tō duma mga manubù na igsalin dan, sikandan si Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, asta si Nicolas na taga Antioquia na ágtuman katō mga ágkémun ka Judio agad ánnà Judio sikandin. ⁶ Igpatabang dan tō pittu gamama tun ta mga apostoles, igdasalan dan katō mga apostoles, asta igdappánnan ka bállad dan.*

⁷ Purisu italap tō kagi ka Manama. Igmrapung tō mga ágpampamaké tun ta Jerusalem, asta marapung tō mga pangulu ka templo na igpamaké ki Jesus.

Igámmát si Esteban

* **6:6** 6:6 Igdappánnan dan ka bállad katō mga apostoles ébò kasóddóran na sikandan tō igsalin ébò tumabang.

⁸ Na, si Esteban tô tuu ágtabangan ka Manama. Purisu marapung tô mga kasalábbuan na iglumu din na igkita katô mga manubù. ⁹ Na, duwán mga manubù na tikud tun ta mga lunsud ka Cirene asta Alejandria na ágpangadap tun ta simbaan ka Judio na ánggadanan “Simbaan ka Mga Manubù na Ikaluwà,”† asta duwán pagsik tikud tun ta probinsya ka Cilicia asta Asia igapul ki Esteban. ¹⁰ Asal ándà dan ikapanalu ki Esteban, su igtabangan sikandin katô Ugis Espiritu ébô katig sikandin ágkagi-kagi. ¹¹ Purisu igsutsutan dan tô mga manubù ébô kumagi dan na igdinág dan si Esteban igbuyas ki Moises asta katô Manama. ¹² Ukit katô ilmu dan, isamuk tô mga manubù, tô mga ágtugállán ka Judio, asta tô mga taratinurù ka mga sugù i Moises. Na, igámmát dan si Esteban, asta igpid dan sikandin tun ta konseho. ¹³ Duwán mga manubù na igpatestigós dan na igbulaló, na mà dan, “Sikandin tô marag ágbuyas kani ugis lugar asta katô mga sugù i Moises. ¹⁴ Igdinág dé tô igkagi din na dumadat tô taga Nazaret na si Jesus kani templo ni, asta bullasan din tô mga ágkémun ta na igsugù i Moises sayyan.”

¹⁵ Igsállág tô langun konseyal ki Esteban, asta igkita dan tô bónnóng din na inéring katô bónnóng ka panaligan ka Manama.

7

Tô igkagi i Esteban

¹ Na, iginsà tô tuu mallayat ka pangulu ka templo ki Esteban, na mà din, “Bánnal tô igkagi kani mga manubù?”

² Na, igtaba si Esteban, na mà din, “Mga kataladi asta mga ágtugállán, paminág kó kanak. Tô sayyan, dalám katô kóddô katô kamónaan ta na si Abraham tun ta banuwa ka Mesopotamia, tô ándà pa sikandin alin tun ta lunsud ka Haran, igpakita tun kandin tô Manama na makasalábbù. ³ Igkagi tô Manama, “Tanani nu tô banuwa na igóddóan nu, tô mga gakád nu, asta tô pamilya katô ámmà nu. Sadun ka tun ta banuwa na tádduán ku áknikó.*”

⁴ Purisu igpanó si Abraham tikud tun ta banuwa ka Caldea, asta igalin tun ta Haran. Tô inaté tô ámmà i Abraham, igpalin ka Manama sikandin nit banuwa na góddóan ta. ⁵ Na, ándà palang tanà na igbággé ka Manama kandin agad délák, asal igtandô tô Manama ki Abraham na duwán tanà na bággén kandin asta tô mga rubbad din, agad ándà palang batà din.†

⁶ Igkagi tô Manama na móddô tô mga rubbad i Abraham tun ta ássa banuwa. Állangán dan asta irrayatan dan dalám ka áppat gatus (400) ámmé. ⁷ Igkagi tô Manama, “Supakan ku tô mga manubù na mállang kandan. Paluwaán ku tô mga rubbad nu, asta mangadap dan kanak kannun.‡ Ni gó tô igtandô katô Manama ki Abraham. ⁸ Na, igsugù tô Manama na kailangan tupuwan si Abraham asta tô langun rubbad din gamama tingód katô kasabotan ka Manama kandan. Purisu tun ta ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu katô batà din na si Isaac, igtupuwan i Abraham sikandin. Inému si Isaac na ámmà i Jacob, asta inému si Jacob na ámmà katô sapulù duwa (12) gabatà din gamama na mga kamónaan ta.§

† 6:9 6:9 Tô gó tô mga manubù na ikaluwà tun ta kallang kandan dángngan. * 7:3 7:3 Genesis 12:1.

‡ 7:5 7:5 Ahaán tô Genesis 17:8; 48:4. † 7:7 7:6-7 Ahaán tô Genesis 15:13-15; Exodo 3:12. § 7:8 7:8 Ahaán tô Genesis 17:10-14.

⁹ “Na, si Jose na sábbad batà i Jacob, isabuan kandin tō mga kataladi din, asta igbarigya dan sikandin. Purisu inallang sikandin tun ta banuwa ka Ehipto. Asal igtabangan ka Manama sikandin, ¹⁰ asta igpaluwa din si Jose tun ta langun kahirapan din. Duwán kapandayan na igbággé ka Manama kandin. Purisu idayawan tō hari ka Ehipto. Igimu din si Jose na gobernador tun ta Ehipto asta amo katō langun tun ta balé din. ¹¹ Na, duwán ballus tun ta kaluwagan ka mga banuwa ka Ehipto asta Canaan. Tuu ihirapan tō langun manubù. Ándà ágkakan katō mga kamónaan ta. ¹² Na, tō ikasóddór si Jacob na duwán ágkakan tun ta Ehipto, igpasadun din tō mga gabatà din tun ta Ehipto. Tō gó tō tagnà kasadun dan ébō málli dan ka ágkakan. ¹³ Tō ikaduwa kasadun dan tun ta Ehipto, igpakilala si Jose katō mga kataladi din, asta igpasóddór din tō hari tingód katō mga gakád din. ¹⁴ Purisu igpakangé i Jose tō ámmà din na si Jacob asta tō langun gakád din. Kapittuwan lima (75) tō langun dan. ¹⁵ Purisu igalin si Jacob asta tō mga gabatà din tun ta Ehipto. Na, inaté tō tagsábbad-sábbad kandan tun ta Ehipto agad si Jacob asta tō duma mga kamónaan ta. ¹⁶ Na, tō igpanó tō mga rubbad dan tikud tun ta Ehipto, igpid dan tō mga taganà inaté lawa tun ta Siquem, asta iglábáng dan tun ta takub na igbállì i Abraham tikud tun ta mga gabatà i Hamor.

¹⁷ “Na, tō masig dán matuman tō tandó ka Manama ki Abraham, igmarapung pô gó tō mga kamónaan ta tun ta Ehipto ¹⁸ sippang ka igpangulu tō ássa hari na ándà sóddór din tingód ki Jose.* ¹⁹ Iglimbungan katō hari tō mga kamónaan ta, asta igpirit din tō mga ámmà na antugán tō mga gabatà na mantu ipamasusu tun ta luwà ébō maté. ²⁰ Tō timpo tō, ipamasusu si Moises na sábbad batà na ikadayó ka Manama. Igdóppónan si Moises katō ámmà asta innà din tun ta balé dan dalám ka tállu bulan. ²¹ Tō igpid dan kandin tun ta luwà, ikitaan sikandin katō batà bayi ka hari. Purisu inému si Moises na batà din asta iganté din sikandin. ²² Igtinuruan si Moises ka langun ka kapandayan katō mga taga Ehipto, asta ibantug sikandin tingód katō kakagi-kagi din asta linumuwan din.

²³ “Na, tō kappatan (40) dán tō idad i Moises, igpanámdám sikandin na mahà katō mga kataladi din na rubbad i Israel. ²⁴ Igkita din tō sábbad taga Ehipto na igirrayat katō sábbad unawa din na rubbad i Israel. Na, igdapitan i Moises tō unawa din, asta igmatayan din tō taga Ehipto. ²⁵ Kéman i Moises ka makagpát tō mga rubbad i Israel na sikandin tō gamitán ka Manama ébō mid kandan na makaluwa tikud tun ta kallang kandan. Asal ándà dan ikagpát. ²⁶ Pagkasimag, igkita din tō duwa rubbad i Israel na ágpamatayé. Kakalyag i Moises na usayán din sikandan. Igkagi sikandin, na, ‘Mga kataladi ku, magunawa kó na mga rubbad i Israel. Yakó ágpamatayé.’ ²⁷ Asal tō manubù na igirrayat katō unawa din igsullóy ki Moises, asta igkagi sikandin, na mà din, ‘Sadan tō igimu áknikó na mangulu asta rumuud áknami?’ ²⁸ Matayanna pagsik ikuna iring katō kamaté nu katō taga Ehipto bani?’† ²⁹ Tō igdinág si Moises katō igkagi din, igpalaguy sikandin tun ta Midian na madiyù banuwa. Igóddó sikandin dutun, igkalyag sikandin, asta dutun imanubù tō duwa gabatà din gamama.

³⁰ “Na, pángnga katō kappatan (40) ámmé, igpakita tō panaligan ka Manama ki Moises tun ta mabbabà kayu na igrágrág tun ta disyerto na madani

* 7:18 7:18 Ahaán tō Exodo 1:8. † 7:28 7:27-28 Ahaán tō Exodo 2:14.

tun ta pabungan na ánggadanán Sinai.† 31 Tô igkita si Moises katô mabbabâ kayu na igrárag, isalábbuan sikandin. Tô igpadani sikandin ébô mahà, igdinág din tô kagi katô Áglangngagán tikud tun ta apuy, na mà din, 32 ‘Sakán tô Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan nu na si Abraham, si Isaac, asta si Jacob.’ Na, ándà gó sállág si Moises, su imáddangan sikandin asta igkárkár.§ 33 Igkagi tô Áglangngagán, ‘Lusut nu yan sandalyas nu, su ugis ni lugar na ágtindággan nu. 34 Igkita ku na igpahirapan tun ta Ehipto tô mga manubù na igsalin ku. Igdinág ku tô karangin dan. Purisu igsunnadda ébô paluwaán ku sikandan, asta sikuna tô papiddán ku tun ta Ehipto.*

35 “Na, si Moises tô taganá igélléyan katô mga unawa din na rubbad i Israel, su sikandin tô taganá igkagiyan, ‘Sadan é igimu áknikó na mangulu asta rumuud áknami?’ Asal sikandin tô igppapad ka Manama ébô mangulu asta mid katô mga rubbad i Israel ukit katô tabang katô panaligan ka Manama na igpakita kandin tun ta mabbabâ kayu na igrárag.† 36 Na, ukit katô mga kasalábbuan na iglumu i Moises, igpid din tô mga rubbad i Israel tô igiwá dan tikud tun ta Ehipto, asta tô igukit dan tun ta dagat na ánggadanán Mallutú Dagat, asta tun ta disyerto dalám ka kappatan (40) ámmé. 37 Si Moises tô igulit katô mga rubbad i Israel na duwán pa sábbad kataladi dan na imun ka Manama na propeta iring katô kasalin din ki Moises.† 38 Si Moises tô igulitan katô panaligan ka kagi ka Manama tun ta pabungan na ánggadanán Sinai. Sikandin tô igulit katô kagi ka Manama na ágbággé ka kantayan tun ta mga kamónaan ta na ilimud tun ta disyerto, asta igulit áknita. 39 Asal ándà bánnal tô kamónaan ta ki Moises, asta igéllé dan kandin, su kakalyag dan na lumónód dan tun ta Ehipto. 40 Purisu tô igtikáddág si Moises tun ta pabungan, igpédu-édu sikandan ki Aaron, ‘Imuwi ké ka mga ágmanaman dé ébô duwán mid áknami, su ándà sóddór dé ka imánnu si Moises na igpid áknita tikud tun ta Ehipto.’§ 41 Purisu igimu dan tô ágmanaman na iring na bónnóng ka nati ka baka. Duwán ágbággén dan tun ta saruwan katô ágmanaman dan, asta ágpistaan dan tô igimu dan su ágkadayawan dan. 42 Purisu igtayyugan ka Manama sikandan. Igpabayà ka Manama tô kapangadap dan katô mga karani tun ta langit, iring katô kagi ka Manama na igsulat katô sábbad propeta din, na mà din,

“ ‘Mga rubbad i Israel, ánnà sakán tô igbággayan yu ka mannanap na iggóbbó yu tun ta disyerto dalám ka kappatan (40) ámmé. 43 Asal duwán mga igimu yu na ágmanaman yu ébô pangadapán yu. Igpapad yu tô ágpangadapanan katô ágmanaman yu na si Moloc. Igpapad yu tô ágmanaman yu na iring na karani na ánggadanán Repan. Purisu supakan ku sikiyu, su papiddán ku sikiyu tun ta madiyah banuwa ka Babilonia.’ ”*

44 Na, igpanayun igkagi si Esteban, na mà din, “Tô mga kamónaan ta, duwán tulda na ágpangadapanan dan tun ta disyerto su igóddô tô Manama tun kandan. Igpému i Moises tô tulda magunawa katô plano na igpakita ka Manama kandin. 45 Na, tô inaté dán si Moises, si Josue tô igpid katô mga kamónaan ta dalám ka igsadun dan tun ta banuwa na igtandó ka Manama kandan. Inalayun dan ágpiddán tô tulda. Igtabang tô Manama kandan, asta

† 7:30 7:30 Ahaán tô Exodo 3:2. § 7:32 7:32 Ahaán tô Exodo 3:6. * 7:34 7:33-34 Ahaán tô Exodo 3:5-10 † 7:35 7:35 Ahaán tô Exodo 2:14. † 7:37 7:37 Ahaán tô Deuteronomio 18:15. § 7:40 7:40 Exodo 32:1,23. * 7:43 7:42-43 Amos 5:25-27.

igpéwà din tô duma mga manubù tikud kannun ébô duwán góddóan dan. Inalayun dan ágpangadap ka Manama tun ta tulda na ágpiddán dan sippang katô igharì si David.

⁴⁶ “Tô inému na hari si David, idayawan tô Manama kandin, asta kakalyag i David na sikandin tô patindág katô templo para ka Manama. ⁴⁷ Asal tô batà i David na si Solomon tô igpatindág katô templo. ⁴⁸ Asal di góddô tô Manama na Tuu Mallayat tun dalam katô mga balé na igimu ka manubù, su duwán igsulat katô propeta ka Manama sayyan, na mà din,

⁴⁹ “ ‘Langit tô gunsadanan ku, asta banuwa tô ággittanan ku. Di kó maka-patindág ka balé na nángngà óddóan ku. Ándà ágpaginawaanan na mému imun yu para kanak,’ mà katô Áglangngagán, ⁵⁰ ‘su igimu ku ni langun.’†

⁵¹ “Na, matággas tô mga ulu yu, su di kó ágbánnal ka Manama. Di kó ágpaminág katô kabánnalan. Iring kó katô mga kamónaan yu, su inalayun kó géllé katô Ugis Espiritu. ⁵² Igirrayatan katô mga kamónaan yu tô langun propeta ka Manama, su igmatayan dan tô mga manubù na igulit kandan na dumunggù tô nángngà tun ta saruwan ka Manama na igpammát yu asta igmatayan yu. ⁵³ Agad sikiyu tô igbággayan katô mga sugù i Moises na igulitan katô mga panaligan ka Manama, asal ándà yu bánnali.”

Igmatayan si Esteban

⁵⁴ Na, tô igdinág tô mga konseyal ka Judio katô igkagi i Esteban, tuu dan isókó, asta gésà dan† tingód katô sókó dan. ⁵⁵ Asal ipánnuan si Esteban katô Ugis Espiritu, asta marag iglangngag sikandin tun ta langit, asta igkita din tô Matulus Manama asta si Jesus na igtindág dadan tun ta kawanan din. ⁵⁶ Igkagi si Esteban, na mà din, “Sállág yu! Igkita ku tô langit ipókéan, asta dutun tô Igpamanubù na ágpangulu dán na igtindág dadan tun ta kawanan ka Manama.”

⁵⁷ Asal tô mga konseyal igullaó tingód katô sókó dan, asta igsagpáng dan katô talinga dan ébô di dan makadinág katô ágkagin din. Na, igpalaguy dan igarurung ki Esteban, ⁵⁸ asta igguyud dan sikandin tun ta luwà ka lunsud ka Jerusalem. Igtimbag dan sikandin ka mga batu ébô maté. Na, duwán sábbad mallaki na si Saulo na igbanté katô mga umpak na iglábbas katô mga manubù na igtimbag ki Esteban. ⁵⁹ Tô igtimbag dan ki Esteban, igdasal sikandin, na mà din, “Áglangngagán Jesus, tanggap nu ni espiritu ku.”

⁶⁰ Na, iglingkóód si Esteban, asta igullaó sikandin, na mà din, “Áglangngagán, yaka ágsupak kandan tingód kani salà na iglumu dan kanak.”

Na, pângnga din igkagi ni, inaté sikandin.

8

1-2 Na, ignunug si Saulo katô kamaté dan ki Esteban. Iglábáng tô lawa din katô mga manubù na mabákkár é kapamaké. Tuu dan igsággó tingód katô ranu dan kandin.

Igirrayat si Saulo katô mga ágpampamaké

Na, tikud katô álló ka kamatayan i Esteban, igpahirapan tô langun ágpampamaké tun ta Jerusalem. Purisu ikatalap dan tun ta mga lunsud ka probinsya ka Judea asta Samaria. Asal igóddô pa tô mga apostoles tun ta

† 7:50 7:49-50 Isaias 66:1-2. ‡ 7:54 7:54 Gésà dan, ó ángnitál é ngipán dan.

Jerusalem. ³ Na, igpahirapan i Saulo tō mga ágpampamaké, asta igpamasak din sikandan tun ta mga balé dan ébô ámmáttán din tō mga gamama asta tō mga gabayi, asta prison din.

Igtinurù si Felipe tun ta Samaria

⁴ Na, agad ánda tō igsadunan katō mga ágpampamaké na italap, igulit-ulit dan tingód ki Jesus tun ta duma mga manubù. ⁵ Na, igsadun si Felipe tun ta lunsud ka Samaria. Igulit-ulit sikandin ka mga manubù na si Jesus tō Mesiyas. ⁶ Igpasábbadé tō mga manubù igpaminág katō katinurù i Felipe tingód katō kadinág dan asta kakita dan katō mga kasalábbuan na iglumu din. ⁷ Duwán madat mga espiritu na igpaluwá din tikud tun ta mga manubù, asta igullaó dan ka mabákkár tō igluwá dan. Marapung tō mga manubù na di ágriyu é lawa asta tō mga kapig na inólian. ⁸ Purisu tuu idayawan tō langun manubù tun ta lunsud ka Samaria.

⁹ Na, tun ta Samaria, duwán sábbad manubù na ánggadan ki Simon. Ágkasalábbuan tō mga taga Samaria tingód katō áglumun din tikud dāngngan, su ágsalamangka sikandin. Ágpadaurung sikandin na duwán katulusan din. ¹⁰ Ágpaminág tō langun manubù kandin, agad tō mga ágkayù-ayuan asta tō mga ágkaduwánnan manubù, su kéman dan ka sikandin tō mallayat ka langun na duwán katulusan ka Manama tun kandin. ¹¹ Purisu igpaminág tō langun dan kandin, su idugé dan dán inapid katō salamangka din.

¹² Asal tō igulit-ulit si Felipe kandan katō Madigár Gulitán tingód ka pagpangulu ka Manama asta tingód ki Jesu-Cristo, igbánnal dan, asta igpabunyag dan na mga gamama asta mga gabayi. ¹³ Agad si Simon igbánnal. Pāngnga igbunyagan sikandin, igtákkás-tákkás sikandin ki Felipe, asta isalábbuan sikandin tingód katō mga kasalábbuan na iglumu i Felipe.

¹⁴ Na, tō ikasóddór tō mga apostoles tun ta Jerusalem na igbánnal tō mga taga Samaria ka kagi ka Manama, igpasadun dan si Pedro asta si Juan tun ta Samaria. ¹⁵ Tō igdunggù dan tun ta Samaria, igdasal dan tun ta Manama ébô matanggap katō mga manubù tō Ugis Espiritu, ¹⁶ su agad igbunyagan dan dán tingód katō kapamaké dan katō ngadan i Jesus, asal ánda dan pa ikatanggap katō Ugis Espiritu. ¹⁷ Igdappán si Pedro asta si Juan ka bállad kandan, asta itanggap dan tō Ugis Espiritu.

¹⁸ Na, tō igkita si Simon na itanggap dan tō Ugis Espiritu ukit ka kadappán ka bállad katō mga apostoles kandan, igbággé pád sikandin ka salapi tun kandan, ¹⁹ asta igkagi sikandin, na mà din, “Bággayiya pagsik katō katulusan ébô kabággayan ka Ugis Espiritu tō langun manubù na dappánnan ku ka bállad.”

²⁰ Na, igkagi si Pedro, na mà din, “Kadattan ka duma katō salapi nu, su kéman nu ka ágkabayadan tō gasa ka Manama! ²¹ Ánda áglabután nu tingód kani áglumun dé, su ánnà nāngngà tō pusung nu tun ta saruwan ka Manama. ²² Purisu rákkáddi nu tō salá nu, asta dasal ka tun ta Áglangngagán ébô pasinayaan din tō madat kakalyag nu. ²³ Isóddóran ku na tuu ka gingá, asta inallang ka ka salá.”

²⁴ Igtaba si Simon kandan, na mà din, “Dasaliya tun ta Áglangngagán ébô di matuman tō igkagi yu.”

²⁵ Na, tō igulit si Pedro asta si Juan katō igtinurù katō Áglangngagán kandan asta tingód katō mga ilumu i Jesus na igkita dan, iguli dan tun ta Jerusalem,

asta igulit-ulit dan katô Madigár Gulitán tun ta mga lunsud na igukitan dan tun ta probinsya ka Samaria.

Si Felipe asta taga Etiopia

²⁶ Na, igpakita tō panaligan ka Manama tun ki Felipe, asta igkagi sikandin, na mà din, “Sadun ka tun ta dalan na tikud tun ta Jerusalem na pasadun tun ta lunsud ka Gasa. Ni dalan ni tagsábbadé dád man gukitan.”

²⁷ Purisu ignunug si Felipe, asta igsadun sikandin tun ta dalan na igtáddù kandin. Na, igkita din tō sábbad mama na taga Etiopia na igtikud tun ta Jerusalem na igpangadap. Opisyales sikandin, su tesorero katô rayna na ágpangulu tun ta Etiopia, tō ánggadanan na Candace. ²⁸ Na, tō iguli sikandin tun ta Etiopia, igsaké sikandin ka kalesa asta igbasa katô libro na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias. ²⁹ Na, tō Ugis Espiritu igkagi ki Felipe, na mà din, “Lupug nu tō kalesa, asta dumai nu tō manubù.”

³⁰ Purisu igpalaguy si Felipe tun ta kalesa, asta igdinág din tō taga Etiopia na ágbasa katô libro na igsulat katô propeta ka Manama sayyan na si Isaias. Iginsà si Felipe, na mà din, “Ikagpát ka kanan ágbasan nu?”

³¹ Igtaba tō taga Etiopia, na mà din, “Diya makagpát kani ka ándà tuminurù kanak.”

Na, igpasaké din si Felipe. ³² Na, ni gó tō kagi ka Manama na igbasa katô taga Etiopia.

“Iring sikandin ka karnero na di gélé ka piddán ébò iyón. Ágtagnáp dád sikandin iring na nati ka karnero na di gótép ka ágguntingán tō bulbul din. ³³ Agad ándà salà din, asal payayyaán asta supakan sikandin.

Ándà rubbad din, su matayan sikandin.”*

³⁴ Iginsà tō taga Etiopia ki Felipe, na mà din, “Sadán tō ágkagin katô propeta na igsulat kani? Sikandin ó ássa manubù? Ulitiya.”

³⁵ Purisu igtigkané si Felipe igubad kani kagi ka Manama para katô taga Etiopia. Igulit sikandin katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus. ³⁶ Ándà kadugé, igdunggù dan tun ta wayig. Igkagi tō taga Etiopia, na mà din, “Duwán wayig! Mému ka bunyaganna ikuna?”

³⁷ [Igkagi si Felipe, na mà din, “Atin ka bánnal kad igpamaké, mému bunyagan ka.”

Igkagi tō taga Etiopia, na mà din, “Igbánnallad na si Jesu-Cristo tō bánnal Batà ka Manama.”]

³⁸ Purisu igpasódô katô taga Etiopia tō kalesa din, igsadun dan tun ta wayig, asta igbunyanan sikandin i Felipe. ³⁹ Tō igluwà dan tikud tun ta wayig, si Felipe igpid katô Ugis Espiritu. Ándà dán kitayi katô taga Etiopia, asta igpanayun sikandin iguli na ágkadayawan. ⁴⁰ Asal ikita si Felipe tun ta lunsud ka Asoto. Agad ánda tō ágsadunan i Felipe, inalayun sikandin gulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus tun ta langun lunsud na igukitan din sippang ka igdunggù sikandin tun ta lunsud ka Cesarea.

9

Igpamaké si Saulo

¹ Na, tō timpo tō, inalayun ágkasókó si Saulo katô mga ágpamaké ka Áglangngagán, asta iglimáddang din na matayan sikandan. Igsadun sikandin tun ta tuu mallayat ka pangulu ka templo, ² asta igpamuyù sikandin ka sulat

* 8:33 8:32-33 Isaias 53:7-8.

ébô piddán din tun ta mga simbaan ka Judio tun ta lunsud ka Damasco. Ukit ka sulat makému sikandin mámmát katô mga kakitaan din agad mga gamama ó mga gabayi na ágbánnal katô kapókit katô Áglangngagán, asta piddán din sikandan tun ta Jerusalem ébô prison.

³Na, tô madani dán sikandin tun ta Damasco, tigkô dád isugatan sikandin katô séllaán tikud tun ta langit. ⁴Ibantang sikandin tun ta tanà, asta duwán igdinág din na igkagi, na mà din, “Saulo, Saulo, manan ka girrayat ka kanak?”

⁵Iginsà si Saulo, na mà din, “Sir, sadan ka?”

Na, duwán igtaba, na mà din, “Sakán si Jesus na girrayatan nu. ⁶Tindág ka, asta sadun ka tun ta lunsud. Ulitán ka dutun ka ándin tô kailangan lumun nu.”

⁷Na, ándà ótép tô mga manubù na ágtákkás kandin tingód ka máddang dan, su agad igdinág dan tô kagi, asal ándà manubù na igkita dan. ⁸Na, igtindág si Saulo. Asal tô ibákka tô mata din, di dán sikandin ágkita. Purisu igawidan dan tô bállad din, asta igagak dan sikandin sippang tun ta lunsud. ⁹Dalám ka tállu álló, di sikandin ágkita, asta ándà sikandin kan asta inám.

¹⁰Na, duwán sábbad manubù na ágpamaké ki Jesus na igóddô tun ta Damasco na ánggadanan ki Ananias. Igpakita tô Áglangngagán kandin, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ananias.”

Igtaba si Ananias, na mà din, “Áglangngagán, ándin tô kakalyag nu kanak?”

¹¹Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Sadun ka tun ta dalan na ánggadanan na Matullid Dalan. Pamasak nu tô sábbad taga Tarso na si Saulo tun ta balé i Judas. Ni timpo ni, ágdasal sikandin. ¹²Igpakita ku kandin na dumunggù ka, asta dappánnan nu sikandin ka bállad ébô makakita puman sikandin.”

¹³Igkagi si Ananias, na mà din, “Óó, Áglangngagán, asal marapung tô ikólit kanak na madat tô iglumu din katô mga manubù na ágpampamaké áknikó tun ta Jerusalem. ¹⁴Duwán mallayat ka mga pangulu ka templo na igpasadun kandin kannun ta Damasco ébô mámmát katô langun manubù na ágtawar katô ngadan nu tingód katô kapamaké dan áknikó.”

¹⁵Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Saduni nu, su sikandin tô igsalin ku ébô lumumu para kanak asta pabantugán din tô ngadan ku tun ta mga ánnà Judio, tun ta mga hari, asta tun áknayu na mga rubbad i Israel. ¹⁶Pasóddórán ku sikandin na duwán kahirapan na dumunggù tun kandin tingód katô kapamaké din katô ngadan ku na tinuruán din.”

¹⁷Purisu igsadun si Ananias tun ta balé na igóddóan i Saulo. Tô igahu si Ananias, igdappánnan din si Saulo ka bállad, asta igkagi sikandin, na mà din, “Saulo, kataladi ku, igpapidda katô Áglangngagán na si Jesus na igpakita áknikó tun ta dalan. Igpapidda ikandin dini áknikó ébô makakita kad puman asta mapánnu ka katô Ugis Espiritu.”

¹⁸Tigkô dád duwán iring na ánnir na idabù tikud tun ta mata i Saulo. Purisu ikakita dán sikandin. Igtindág asta igbunyagan sikandin. ¹⁹Pángnga igkan sikandin, igmabákkár dán tô lawa din.*

Na, mga pira álló igóddô si Saulo tun ta mga ágpampamaké tun ta Damasco. ²⁰Igsadun si Saulo tun ta mga simbaan ka Judio, asta inalayun sikandin gulit-ulit na si Jesus tô bánnal Batà ka Manama. ²¹Isalábbuan tô langun manubù na

* **9:19** 9:1-19 Ahaán pagsik tô Mga Lumu 22:4-16; 26:9-18.

igdinág kandin, asta igpatóngkóé dan, na mà dan, “Sikandin tô girrayat katô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem. Ikadinág ké na igsadun sikandin dini ébô ámmáttán din tô mga manubù na ágtawar katô ngadan i Jesus, asta piddán din sikandan tun ta Jerusalem ébô prison katô mallayat ka mga pangulu ka templo.”

²² Asal tuu pa igmabákkár si Saulo igulit-ulit, asta ikapanalu sikandin katô mga Judio na góddô tun ta Damasco, su tuu matayyó tô igpasóddór din na bánnal si Jesus tô Mesiyas.

²³ Na, tô iglabé tô mga pira álló, duwán mga Judio igplano na matayan dan si Saulo. ²⁴ Agad álló asta dukilám, ágbanganan dan si Saulo tun ta mga sállat tikud tun ta lunsud ka Damasco ébô matayan dan. Asal duwán manubù na igulit ki Saulo tingód katô kakalyag dan. ²⁵ Purisu igtabangan sikandin katô mga disipulu din. Tángngà ka dukilám, igdalám dan si Saulo tun ta dakál basket, asta igtuntun dan tun ta luwà katô mallayat koral na iglibut ka Damasco ébô makaluwà sikandin.†

Igsadun si Saulo tun ta Jerusalem

²⁶ Na, tô igdunggu si Saulo tun ta Jerusalem, kakalyag din na dumuma pád katô mga ágpampamaké. Asal imáddangan dan, su ándà dan bánnal na igpamaké dán sikandin ki Jesus. ²⁷ Asal igtabangan sikandin i Bernabe. Igpíd din si Saulo tun ta mga apostoles, asta igulit din kandan tingód katô igpakita asta igkagi katô Áglangngagán kandin tun ta dalan. Igulit din kandan na ándà máddang i Saulo ka kólít-ólít din tingód ki Jesus tun ta Damasco. ²⁸ Purisu igduma dán si Saulo katô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem. Na, ándà máddang din ágtinurù tingód katô ngadan katô Áglangngagán. ²⁹ Ándà kamáddangi si Saulo na igulit-ulit tun ta mga Judio na Griego é kinagiyan, asta ikapanalu sikandin katô mga igapul kandin tingód katô ágtinuruán din. Asal matayan dan pád sikandin. ³⁰ Tô ikasóddór tô mga kataladi, igpíd dan si Saulo tun ta Cesarea, asta igpóli dan sikandin tun ta lunsud ka Tarso.

³¹ Purisu duwán kasunayan katô mga ágpampamaké tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Judea, Galilea asta Samaria. Igmaring dan asta igmabákkár tô kapamaké dan, asta duwán máddang dan katô Áglangngagán, su igtabangan dan katô Ugis Espiritu.

Igsadun si Pedro tun ta Lida asta Jope

³² Na, tô igsadun si Pedro tun ta marapung mga lunsud, igsadun pagsik sikandin tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Lida. ³³ Duwán manubù na igkita i Pedro na si Eneas na ò gó pakannó tikud tun ta ágdágganaan din dalám ka walu dán ámmé su ò ágriyu é lawa din. ³⁴ Ikgagi si Pedro kandin, na mà din, “Eneas, inólian kad ukít ki Jesu-Cristo. Tindág kad asta témmós nu yan ágdágganaan nu.”

Tigkó dád igtindág si Eneas. ³⁵ Ikakita kandin tô tuu marapung manubù tun ta Lida asta duma lunsud ka Saron, asta igpamaké dan katô Áglangngagán.

³⁶ Na, duwán sábbad bayi na ágpamaké tun ta lunsud ka Jope na ánggadanan ki Tabita. (Dorcas tô ngadan din tun ta Griego kinagiyan, asta tô kóbadan kulápping.) Inalayun madigár tô áglumun din asta ágtabang gó sikandin katô mga ágkayù-ayuan. ³⁷ Tô timpo tô, ágkabógókan si Dorcas asta inaté sikandin. Igdigus dan tô lawa din, asta igpakáttang dan tun datas ta kuwarto. ³⁸ Tô

† 9:25 9:25 Ahaán tò 2 Corinto 11:32-33.

ikasóddór tô mga ágpampamaké na dutun si Pedro ta Lida, igpapid dan tô duwa manubù ébô mangé kandin, su ánnà madiyù tô Joje tikud tun ta Lida. Igpédu-édu dan ki Pedro, na mà dan, “Sékót ka tákkás áknami tun ta Joje.”

³⁹ Purisu igtákkás si Pedro kandan. Tô igdunggù sikandin, igpid dan sikandin tun ta kuwarto. Igarurung tô mga gabayi balu ki Dorcas, asta igságg dan. Igpakita dan ki Pedro tô mga umpak na igtábbir i Dorcas tô ándà pa sikandin kamaté. ⁴⁰ Na, igpéwà i Pedro tô langun dan tikud tun ta kuwarto. Iglíngkóód si Pedro asta igdasal sikandin. Igtubang sikandin tun ta inaté asta igkagi sikandin, na mà din, “Tabita, ánnó ka.”

Purisu ibákka tô mata din. Tô igkita sikandin ki Pedro, igánnó sikandin. ⁴¹ Igawidan i Pedro tô bállad i Dorcas, asta igpatindág din. Na, igtawar i Pedro tô mga gabayi balu asta tô duma mga ágpampamaké, asta igkita dan si Dorcas na inanté dán puman. ⁴² Inému na ibantug ni tun ta kaluwagan ka Joje, asta marapung tô mga manubù na igpamaké katô Áglangngagán. ⁴³ Idugé si Pedro igóddô tun ta Joje tun ta balé i Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap.

10

Igkangé i Cornelio si Pedro

¹ Na, tun ta Cesarea, duwán kapitan na ánggadanan ki Cornelio. Sikandin tô kapitan katô mga sundalo na ánggadanan Grupo ka Italia. Sikandin tô pangulu katô sábbad gatus (100) sundalo. ² Ánnà Judio sikandin asal nangngà tô áglumun din asta inalayun sikandin ágpangadap ka Manama duma katô mga manubù na góddô tun ta balé din. Ágtabangan din tô mga ágkayù-ayuan, asta inalayun sikandin ágdasal tun ta Manama. ³ Na, tô mga alas tres dán ka mapun, duwán panaligan ka Manama na igpakita ki Cornelio, asta tuu matayyó tô igkita din. Igpadani tô panaligan ka Manama, asta igkagi sikandin, na mà din, “Cornelio.”

⁴ Na, igsállág si Cornelio katô panaligan su imáddangan, asta igtaba sikandin, na mà din, “Sir, ándin tô kakalyag nu kanak?”

Igkagi tô panaligan, na mà din, “Igpaminág ka Manama tô dasalán nu, asta idayawan tô Manama tingód katô kédu nu katô mga ágkayù-ayuan. ⁵ Na, sugù ka ka manubù tun ta Joje ébô angén si Simon na ánggadanan ki Pedro. ⁶ Igóddô sikandin madani tun ta dagat tun ta balé katô sangé din na si Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap.”

⁷ Tô igiwà tô panaligan, igtawar i Cornelio tô duwa állang din asta sábbad sundalo na ágbánnal ka Manama asta ágkasarigan din. ⁸ Igulit din kandan tô langun na ikitaan din, asta igpasadun din sikandan tun ta Joje.

Tô igpakita ka Manama ki Pedro

⁹ Pagkasimag, tô masig dán malássád é álló, igdunggù tô mga igpapid i Cornelio madani tun ta Joje. Na, tô ándà dan pa dunggù, igpénék si Pedro tun ta pattad atáp katô balé na igóddóan din ébô dumasal tun ta Manama.

¹⁰ Ágballusán si Pedro, asta kakalyag din na kuman. Asal róggun na igtaganà dan tô ágkannán, duwán igpakita katô Manama kandin. ¹¹ Igkita i Pedro tô langit na ipókéan, asta duwán igsunad tun kandin iring na dakál kisi na igtuntun tikud tun ta langit, asta iring na igikáttan tô áppat sunu. ¹² Tun ta dalám katô kisi, igkita din tô ássa-ássa mga mannanap asta mga manuk ta kayun. ¹³ Duwán igkagi ki Pedro tikud tun ta langit, na mà din, “Pedro, tindág ka, iyó ka, asta kan ka.”

14 Asal igtaba si Pedro, na mà din, “Áglangngagán, diya mému kuman, su diya lumapas katô mga sugù i Moises* na inalayun ku ágtumanán.”

15 Tô igkagi ki Pedro igkagi puman, na mà din, “Yaka ágkagi na di ka mému kuman, su Manama tô igkagi na mému gó makan.”

16 Ikatállu ni ilumu, asta tô iring na kisi ibatun tun ta langit.

17 Na, róggun ágpanámdám si Pedro ka ándin tô kóbadan katô igkita din, iginsà tô mga manubù na igpapid i Cornelio ka ánda tô balé i Simon. Ikadunggù dan dán tun ta luwà katô balé na igóddóan din. 18 Igtawar dan, asta iginsà dan ka ni gó tô balé na igóddóan i Simon na ánggadanán ki Pedro.

19 Na, róggun ágpanámdám si Pedro tingód katô igkita din, igkagi tô Ugis Espiritu kandin, na mà din, “Na, igdunggù dán tô tállu manubù na ágpamasak áknikó. 20 Purisu pónóg kad, asta yaka géllé ágtákkás kandan, su igpapid ku sikandan.”

21 Purisu igpónóg si Pedro, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, “Sakán tô ágpamasakán yu. Ándin tô ágkailanganán yu kanak?”

22 Na, igtaba dan, na mà dan, “Igpapid ké i Kapitan Cornelio. Sikandin áglumu ka nángngà tun ta saruwan ka Manama, ágpangadap ka Manama, asta ágrespetowan katô marapung mga Judio. Duwán panaligan ka Manama na igkagi kandin na pakangén ka ébô tuminurù ka kandin.”

23 Na, igpahu i Pedro sikandan, asta igpadággà din sikandan tô dukilám tô.

Igsadun si Pedro tun ki Cornelio

Pagkasimag, igtákkás kandan si Pedro asta tô mga kataladi tikud tun ta Jope. 24 Pagkasimag, igdunggù dan tun ta Cesarea. Gangatan dan i Cornelio, asta taganà din iglimud tô mga gakád din asta tô mga rarak din. 25 Tô igdunggù si Pedro tun kandin, igsumar si Cornelio, asta iglingkóód sikandin tun ta tubang i Pedro ébô mangadap kandin. 26 Asal igkagi si Pedro, na mà din, “Tindág ka, su manubù a dád. Ánnà a Manama.” Purisu igpatindág i Pedro si Cornelio.

27 Na, tô igpatóngkóé si Pedro asta si Cornelio róggun igahu dan tun ta balé, igkita i Pedro tô marapung manubù na ilimud. 28 Igkagi si Pedro kandan, na mà din, “Isóddóran yu na di mému dumuma tô Judio katô ánnà Judio, agad madun tun ta balé din. Asal igpasóddórra ka Manama ukit katô igpakita din kanak na diya méllé dumuma katô mga ánnà Judio. 29 Purisu tô igkangé dan kanak, ándà a éllé, asal igsadunna dini. Na, manan ka igpakangéya ikiyu?”

30 Igkagi si Cornelio, na mà din, “Tállu dán álló é iglabé, igdasalla tun ta Manama tô alas tres ka mapun. Tigkô dád igpakita kanak tô manubù na igumpak ka ágséllà,† 31 asta igkagi sikandin kanak, ‘Cornelio, igdinág ka Manama tô dasalán nu, asta isóddóran din tô kedu nu katô mga ágkayù-ayuan. 32 Na, pasadun nu tô mga manubù tun ta Jope ébô mangé dan ki Simon na ánggadanán ki Pedro. Igóddô sikandin madani tun ta dagat tun ta balé katô sangé din na si Simon na katig áglanit ka kindal ka mannanap.’ 33 Purisu sékotta igpakangé áknikó. Madigár su igdunggù kad. Na, ilimud ké langun

* **10:14** 10:14 Duwán mga sugù na igbággé ka Manama ki Moises sayyan na tô mga Judio mému kuman katô mga mannanap na karnero, kambing, baka, asta manuk. Asal di mému makan tô ássa mga mannanap iring na babuy, mga mannanap ka kabánnássan, asta mga manuk ta kayun. Ahaán tô Levitico 11. † **10:30** 10:30 Mga panaligan ka Manama tô gumpak ka ágséllà.

kannun ta saruwan ka Manama ébô maminág ké ka kagi katô Áglangngagán na ulitán nu áknami.”

Igtinurù si Pedro tun ki Cornelio

³⁴ Na, igtigkané si Pedro igtinurù kandan, na mà din, “Isóddóran ku na ánda manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tô bónnóng dan. ³⁵ Su tun ta langun banuwa, agad sadan tô duwán máddang ka Manama asta áglumu katô nángngà tun ta saruwan din, tô gó tô tanggapán ka Manama. ³⁶ Isóddóran yu na igpapid ka Manama tun ta mga rubbad i Israel tô Madigár Gulitán na mému na masábbad ki tun ta Manama ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán katô langun manubù. ³⁷ Ni gó tô igulit-ulit tun ta kaluwagan ka banuwa ka Judea, su tô ipángnga si Juan igtinurù tingód ka kabunyag, igtigkané si Jesus na taga Nazaret igulit-ulit tun ta probinsya ka Galilea. ³⁸ Si Jesus tô igsalin ka Manama asta igipánnù ka Ugis Espiritu, asta igbággayan katô katulusan. Agad ánda é igsadunan din, igtabangan din tô mga manubù, asta igpèwà din tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù, su igdumaan sikandin ka Manama. ³⁹ Ikgita dé tô langun ka iglumu i Jesus tun ta kaluwagan ka banuwa na góddóan katô mga Judio asta tun ta Jerusalem. Igpansalan dan si Jesus tun ta krus ébô maté. ⁴⁰ Asal iganté puman ka Manama sikandin tun ta ikatállu álló, asta igpakita ka Manama si Jesus áknami. ⁴¹ Ánda sikandin kitayi katô langun manubù, asal sikami dád na mga igsalin ka Manama tô ikakita kandin. Pángnga inaté puman sikandin, igpadumaé ké ágkan asta ginám. ⁴² Igpapad ké i Jesus ébô mulit-ulit ké katô Madigár Gulitán tingód kandin tun ta mga manubù, asta ébô kumagi ké na bánnal si Jesus tô igsalin ka Manama ébô rumuud katô langun manté asta mga inaté dán. ⁴³ Tô langun propeta ka Manama igsulat tingód ki Jesus na ukit katô ngadan din, tô langun manubù na ágpamaké kandin, igpasinsiyaan tô mga salà dan.”

Igdunggù tô Ugis Espiritu tun ta mga ánnà Judio

⁴⁴ Róggun igkagi si Pedro, igdunggù tô Ugis Espiritu tun ta mga manubù na igpaminág kandin. ⁴⁵ Na, isalábbuan tô mga Judio na ágpampamaké na igtákkás ki Pedro su igdunggù tô Ugis Espiritu tun ki Cornelio asta tun ta mga duma manubù agad ánnà dan Judio, ⁴⁶ su igdinág dan tô mga ánnà Judio na ikakagi ka ássa-ássa mga kinagiyan katô mga manubù, asta igdurung dan katô Manama. Na, igkagi si Pedro katô mga Judio na igtákkás kandin, na mà din, ⁴⁷ “Igdunggù dán tô Ugis Espiritu tun kandan magunawa katô kadunggù din áknita. Ánda dán makasapad katô kabunyag kandan.”

⁴⁸ Purisu igkagi si Pedro na kailangan bunyagan dan ukit katô ngadan i Jesu-Cristo. Na, igpóddó dan pa si Pedro tun kandan ka pira álló.

11

Igulit si Pedro katô mga ágpampamaké tun ta Jerusalem

¹ Na, tô mga apostoles asta tô mga kataladi tikud tun ta kaluwagan ka Judea, ikadinág dan na tô mga ánnà Judio igbánnal katô kagi ka Manama. ² Purisu tô iglónód si Pedro tun ta Jerusalem, iginsà-insà tô mga Judio na ágtinurù na kailangan tupuwan tô langun ágpampamaké, na mà dan, ³ “Manan ka igsadun ka tun ta mga ánnà Judio, asta igpadumaé kó igkan?”

⁴ Purisu igtigkané si Pedro igulit kandan tingód katô langun na ilumu. ⁵ Ikgagi si Pedro, na mà din, “Tô igóddó a tun ta Joje, róggun igdasalla, duwán

igpakita ka Manama kanak. Duwán igsunnad kanak iring na dakál kisi na igtuntun tikud tun ta langit asta iring na igikáttan tō áppat sunu. ⁶ Tō igsállággá, igkita ku tun dalám tō ássa-ássa mga mannanap asta mga manuk ta kayun. ⁷ Na, duwán kagi na igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, ‘Pedro, tindág ka, iyó ka, asta kan ka.’ ⁸ Asal igtaba a, ‘Áglangngagán, diya mému kuman, su diya lumapas katō mga sugú i Moises na inalayun ku ágtumanán.’ ⁹ Asal igkagi puman sikandin kanak tikud tun ta langit, ‘Yaka ágkagi na di ka mému kuman, su Manama tō igkagi na mému gó makan.’ ¹⁰ Ikatállu ni ilmu kanak, ibatun tō iring na kisi tun ta langit. ¹¹ Na, sékót dád igdunggù tun ta balé na igóddóan ku tō tállu manubù na igpapid tikud tun ta Cesarea ébō mangé kanak. ¹² Na, igkagi tō Ugis Espiritu kanak na diya mélé mákkás kandan agad ánnà dan Judio. Na, igtákkás pagsik kanak ni ánnám kataladi tikud tun ta Jope. Tō igdunggù ké tun ta balé i Cornelio, igahu ké langun. ¹³ Igulit si Cornelio áknami na igkita din tō panaligan ka Manama tun ta balé din. Igkagi kun tō panaligan, ‘Pasadunán nu tō manubù tun ta Jope ébō mangé ki Simon na ánggadanan ki Pedro. ¹⁴ Tuminurù sikandin áknikó asta katō langun manubù na góddô tun ta balé nu ébō matábbus kó.’ ¹⁵ Tō igtinurù a kandan, igdunggù tō Ugis Espiritu tun kandan magunawa katō kadunggù din áknita tun ta katigkanayan. ¹⁶ Purisu isampáttan ku tō igkagi katō Áglangngagán áknami dángngan, na mà din, ‘Ukit ka wayig tō kabunyag i Juan, asal bunyagan kó ukit katō Ugis Espiritu.’* ¹⁷ Na, magunawa tō igbággé ki ka Manama tun ta mga ánnà Judio asta tun áknita na mga Judio tō igpamaké ki katō Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Purisu diya makasapad katō Manama.”

¹⁸ Tō igdinág dan katō igkagi i Pedro, ándà dan dán óróm-óróm kandin. Asal igdurung dan tō Manama, su igkagi sikandan, na mà dan, “Agad tō mga ánnà Judio igrákkád asta igpasinsiyaan ka Manama, asta igbággayan din katō kantayan na ándà ágtamanán.”

Mga ágpampamaké tun ta Antioquia

¹⁹ Na, tikud katō kamatayan i Esteban, igirrayatan tō mga ágpampamaké. Purisu igpalaguy dan asta igpasuwayé dan tun ta banuwa ka Fenicia, purú ka Cipre, asta lunsud ka Antioquia tun ta probinsya ka Siria. Igulit-ulit dan katō kagi ka Manama tun ta mga unawa dan na Judio na igóddô dutun. ²⁰ Asal duwán mga ágpampamaké na mga taga Cipre asta taga Cirene na igsadun tun ta Antioquia, asta igulit-ulit dan pagsik tingód katō Áglangngagán na si Jesus tun ta mga ánnà Judio. ²¹ Igdungguan dan katō katulusan katō Áglangngagán, asta marapung tō mga manubù na igbánnal asta igpamaké katō Áglangngagán. ²² Tō ikasóddór tō mga ágpampamaké tun ta Jerusalem, igpasadun dan si Bernabe tun ta Antioquia. ²³ Tō igdunggù sikandin tun ta Antioquia, idayawan sikandin, su igkita din tō kédu ka Manama kandan. Igtinurù si Bernabe kandan na kailangan pabákkarrán tō kapamaké dan tun ta Áglangngagán na di áduwa-duwa. ²⁴ Na, madigár manubù si Bernabe. Ipánnuan sikandin katō Ugis Espiritu asta tuu ágsarig katō Áglangngagán. Tō igdinág tō mga taga Antioquia katō igkagi i Bernabe, marapung pa tō mga manubù na igbánnal katō Áglangngagán.

²⁵ Na, igsadun si Bernabe tun ta lunsud ka Tarso ébō mamasak ki Saulo.

²⁶ Tō igkita si Bernabe ki Saulo, igpid din sikandin tun ta Antioquia. Igóddô

* 11:16 11:16 Mga Lumu 1:5.

dan dutun sippang ka sábbad ámmé, asta igtinurù dan ka marapung mga ágpampamaké. Na, tò mga ágpampamaké tun ta Antioquia, tò gó tò tagnà ánggadanan na mga Ágpampamaké ki Jesu-Cristo.†

²⁷ Na, tò timpo tò, duwán mga propeta na igdunggù tikud tun ta Jerusalem. ²⁸ Igtindág si Agabo na sábbad propeta ka Manama, asta igpakagi sikandin katò Ugis Espiritu na masig dán dumunggù tò ballus nit tibuk banuwa. Ituman tò ballus dalám ka pagpangulu i Claudio tun ta Roma. ²⁹ Purisu igpasábbadé tò langun ágpampamaké tun ta Antioquia ébò tumabang dan katò mga kataladi tun ta probinsya ka Judea. Igbággé tò tagsábbad-sábbad kandan ka salapi tikud dád tun ta kandan magaga. ³⁰ Purisu tò ilimud dán tò salapi dan, igpapid dan ki Bernabe asta ki Saulo tun ta mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Judea.

12

Igirrayatan i Herodes tò mga ágpampamaké

¹ Na, tò timpo tò, igirrayatan i Harì Herodes tò mga ágpampamaké. ² Igpamatayan din si Santiago na kaké i Juan ukit ka kumpulan. ³ Tò ikasóddór si Herodes na idayawan tò mga Judio, igpammát din pagsik si Pedro dalám ka Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù. ⁴ Tò igámmát dan ki Pedro, igpriso sikandin, su kakalyag i Herodes na ruudan din si Pedro ka mapángnga tò kalimudan,* ébò kakitaan ka langun manubù. Na, igbantéyan si Pedro ka áppat grupo na duwán áppat sundalo tun ta kada grupo na ágbanté kandin. ⁵ Na, dalám katò igpriso si Pedro, tuu ménit tò kadasal katò mga ágpampamaké tingód kandin.

Igpaluwà si Pedro tikud tun ta prisowan

⁶ Na, tò tángngà ka dukilám tò ándà pa dunggù tò álló ka ruudan si Pedro, igtudug si Pedro tun dalám katò prisowan. Duwa tò kadina na igikát kandin. Igpátángngaan sikandin katò duwa sundalo, asta duwán mga sundalo na ágbanté tun ta sállat katò prisowan. ⁷ Tigkò dád iséllaan tò dalám katò prisowan, su igpakita tò sábbad panaligan ka Manama. Igkálláng din tò kilidan i Pedro asta igánnò din. Igkagi tò panaligan, na mà din, “Sékót ka tindág.”

Na, inakas tò kadina tikud tun ta bállad din. ⁸ Igkagi tò panaligan, na mà din, “Bagkássi nu yan awak nu asta sandalyas ka.”

Tò igbánnal si Pedro kandin, igkagi tò panaligan, na mà din, “Salingkumut ka asta tákkás ka kanak.”

⁹ Na, igtákkás si Pedro katò panaligan. Asal ándà sóddór din ka bánnal tò ilumu kandin, su kéman din ka tagénáp din dád. ¹⁰ Igukit dan tun ta duwa sundalo na ágbanté kandin. Tò igdunggù dan tun ta putó sállat katò prisowan na ágsadun tun ta luwà, ipókéan agad ándà manubù na igpóké. Purisu ikaluwà dan. Tò igdunggù dan tun ta dalan na ágsuwéyanan, tigkò inandà tò panaligan. ¹¹ Na, isóddóran dán i Pedro na igpapid katò Áglangngagán tò panaligan din ébò paluwaán sikandin tikud tun ta bállad i Herodes, asta ébò dì matuman tò gimanan katò mga Judio.

† 11:26 11:26 Mga Ágpampamaké ki Jesu-Cristo, ó Mga Cristohanon. * 12:4 12:4 Kalimudan Ka Kalabé. Igpadángngané tò Kalimudan Ka Kalabé asta tò Kalimudan Ka Pan Na Ándà Patubù. Ahaán tò Lista Katò Mga Kagi, asta tò Exodo 12:2-27.

¹² Na, tō ikasóddór si Pedro katō ilumu, igsadun sikandin tun ta balé i Maria na innà i Juan Marcos. Taganà ilimud tō marapung manubù su ágdasal dan tun ta Manama. ¹³ Tō igdunggù si Pedro, igtákták din tō sállat katō koral. Duwán sábbad állang bayi na ángadanan ki Roda na igahà ka sadan tō tun ta sállat. ¹⁴ Tō igdinág si Roda katō kagi i Pedro, igkilala si Roda kandin, asal ándà din pókéi tō sállat, su tingód katō dayó din sékót sikandin iglónód ébò mulit katō duma mga manubù na igdunggù dán si Pedro tun ta luwà katō balé. ¹⁵ Asal igkagi sikandan, na mà dan, “Ágkamánnu ka? Yaka ágragórù!”

Asal marag igkagi si Roda na bánal si Pedro gó. Purisu igkagi sikandan, na mà dan, “Tō basi panaligan ka Manama na ágtómmóng kandin!”

¹⁶ Asal igpanayun si Pedro igtákták sippang ka igpókéan dan. Tō igkita dan kandin, isalábbuan dan. ¹⁷ Igsingyas si Pedro kandan ébò ò dan motép, asta igulit sikandin tingód katō kapaluwà katō Áglangngagán kandin tikud tun ta prisowan. Igkagi si Pedro kandan, na mà din, “Uliti yu si Santiago asta tō mga kataladi.” Na, igpanó si Pedro, asta igsadun sikandin tun ta ássa lugar.

¹⁸ Tō sállám dán, tuu ágkasamuk tō langun sundalo, su ándà sóddór dan ka ánda si Pedro. ¹⁹ Igsugù si Herodes ébò pamasakán si Pedro, asal ándà dan kitayi. Purisu iginsà-insà i Herodes tō mga sundalo na igbanté, asal ándà sóddór dan ka ánda si Pedro. Purisu igpamatayan i Herodes tō langun dan. Na, igpanó si Herodes tikud tun ta probinsya ka Judea, igsadun sikandin tun ta lunsud ka Cesarea, asta igóddò sikandin dutun.

Tô kamatayan i Herodes

²⁰ Na, duwán álló na isókó si Herodes katō mga taga Tiro asta mga taga Sidon. Purisu marapung dan tō igsadun tun ki Herodes ébò pakitaé dan. Na, tō ándà dan pa pakitaé, taganà dan igsadun tun ki Blasto na sábbad taratabang i Herodes ébò panunugán dan katō kakalyag dan na móli tō madigár ginawa i Herodes kandan, asta makému dan puman makabállí katō mga ágkakan dan tikud tun ta banuwa na sakup i Herodes. ²¹ Tō álló ka karuud, igumpak si Herodes ka kapa, igunsad sikandin tun ta gunsadanan ka hari, asta igkagi sikandin tun ta mga manubù na ilimud. ²² Na, igullaó tō mga manubù, na mà dan, “Tō kagi din iring na kagi ka manama, ánnà kagi ka manubù!”

²³ Tigkò dád igsupakan si Herodes katō panaligan ka Áglangngagán, su ándà din sapadi tō mga manubù na ágdurung kandin. Purisu igulad tō bituka i Herodes, asta inaté.

²⁴ Asal marapung tō mga manubù na igulitan katō kagi ka Manama, asta igmarapung tō mga ágpampamaké. ²⁵ Na, tō ikapángnga dán si Bernabe asta si Saulo igpid katō ágbággén dan tun ta Jerusalem, iguli dan tun ta Antioquia. Igpátákkás dan pagsik si Juan Marcos.

13

Igsugù katō Ugis Espiritu si Saulo asta si Bernabe

¹ Na, tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Antioquia duwán mga propeta asta mga taratinurù. Sikandan si Bernabe, si Simeon na ángadanan Negro,* si Lucio na taga Cirene, si Saulo, asta si Manaen na igdakál duma ki Herodes.

* 13:1 13:1 Si Negro, ó si Métám. Métám tō kóbadan katō kagi Negro.

² Róggun igpuwasa tō mga ágpampamaké tun ta Antioquia asta igpangadap dan katō Áglangngagán, igkagi tō Ugis Espiritu tun kandan, na mà din, “Ássa yu si Bernabe asta si Saulo para kanak, su duwán palumun ku kandan.”

³ Purisu igpuwasa dan, igdasal dan, asta igdappánnan dan si Bernabe asta si Saulo ka bállad. Igpapanó dan sikandan.

Tun ta Cipre

⁴ Na, tō igpapid katō Ugis Espiritu sikandan, igsadun dan tun ta Seleucia, asta igsaké dan ka barko† na madun tun ta purù na ánggadanan Cipre.

⁵ Tō igdunggù dan, igpónóg dan tun ta lunsud ka Salamina, asta igulit-ulit dan katō kagi ka Manama tun ta mga simbaan ka Judio. Igtákkás kandan si Juan Marcos ébò tumabang kandan. ⁶ Na, tō igpanó dan tikud tun ta Salamina, igsadun dan tun ta mga lunsud katō purù sippang ka igdunggù dan tun ta lunsud ka Papos. Na, igkita dan tō Judio na ágsalamangka na ánggadanan ki Bar-Jesus. Mà kagi sikandin propeta ka Manama. ⁷ Rarak sikandin i Sergio Paulo na mapandé gobernador katō purù. Na, igpatawar i Sergio Paulo si Bernabe, su kakalyag din na maminág katō kagi ka Manama. ⁸ Asal igdalangan dan katō ágsalamangka na si Elimas (tō gó tō ngadan din tun ta kinagiyán ka Griego), su kakalyag din na di mamaké tō gobernador tun ta Áglangngagán. ⁹ Na, ipánnù katō Ugis Espiritu si Saulo na tō ássa ngadan din si Pablo. Igsállág si Pablo ki Elimas, ¹⁰ asta igkagi sikandin, na mà din, “Sakup ka i Maibuyan, su sikuna tō usig katō langun na madigár. Ipánnuan ka katō limbung asta kadattan. Marag nu ágpalinán tō kabánnalan katō Áglangngagán. ¹¹ Purisu mabólóg ka dalám ka mga pira álló, su supakan ka katō Áglangngagán. Ándà kitanán nu, agad tō sánnang ka álló.”

Tigkò dád ibólóg sikandin. Purisu ágpamasak sikandin ka manubù na magak kandin. ¹² Tō igkita tō gobernador katō ilumu, igpamaké sikandin, su isalábbuan gó sikandin katō ágtinuruán tingód katō Áglangngagán.

Tun ta Antioquia na sakup ka Pisidia

¹³ Na, igsaké si Pablo asta tō mga kadumaan din tun ta barko tikud tun ta Papos, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Perga na sakup ka probinsya ka Pamfilia. Asal igdiyà si Juan Marcos kandan, asta igulì sikandin tun ta Jerusalem.

¹⁴ Na, igpanó si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta Perga, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Antioquia na sakup ka probinsya ka Pisidia. Tō álló ka kapaginawa, igsadun dan tun ta simbaan ka Judio, igahu dan, asta igunsad dan. ¹⁵ Duwán igbasa katō kagi ka Manama na igsulat i Moises asta katō duma mga propeta ka Manama. Na, tō mga tarapid ka simbaan ka Judio igkagi ki Pablo asta ki Bernabe, na mà dan, “Mga kataladi, atin ka duwán tinuruán yu ákname langun, mému tuminurù kó.”

¹⁶ Purisu igtindág si Pablo, asta igsingyas sikandin ébò di dan mótép. Iggagi si Pablo, na mà din, “Mga unawa ku na rubbad i Israel, asta langun yu na ánnà Judio na ágpangadap ka Manama, paminág kó kani kagin ku. ¹⁷ Manama tō ágsarigan ta, asta sikandin tō igsalin katō mga kamónaan ta. Tō igóddó dan tun ta banuwa ka Ehipto, igtabang tō Manama kandan, asta

† 13:4 13:4 Tō barko dánggan, ándà makina asal duwán mga magdakál layag na pakapid katō barko. Mému sakayan katō marapung manubù sippang ka mga sábbad gatus kaliman (150) asta mga piniddan dan.

igmarapung dan. Ukit katô katulusan ka Manama, ikaluwà dan tikud tun ta Ehipto. ¹⁸ Dalám ka kappatan ámmé, igdóppónan dan ka Manama tun ta disyerto. ¹⁹⁻²⁰ Igdadattan ka Manama tô pittu grupo ka manubù tun ta banuwa ka Canaan, asta igbággé din tô tanà dan tun ta mga Judio ébô óddóan dan dalám ka áppat gatus kaliman (450) ámmé. Na, duwán tagsábbad-sábbad mga manubù na igpapid ka Manama ébô mid kandan sippang dumunggu si Samuel na sábbad propeta ka Manama. ²¹ Na, kakalyag dan na duwán hari na mid kandan. Purisu igpapid ka Manama tô batà i Cis na si Saulo na sábbad sakup ka grupo i Benjamin. Igpangulu si Saulo kandan dalám ka kappatan (40) ámmé. ²² Pángnga igpéwà ka Manama si Saulo, igbullasan din ki David ébô mangulu kandan, su igkagi tô Manama,

“ ‘Igsalin kud tô batà i Isai na si David. Ágkadayawanna kandin su tumanán din tô langun kagi ku kandin.’ ”†

²³ Na, igpanayun igkagi si Pablo, na mà din, “Si Jesus tô sábbad rubbad i David na igsalin ka Manama asta igimu na Taratábbus ta na mga rubbad i Israel, su sikandin tô taganà igtandô ka Manama áknita. ²⁴ Tô ándà pa dunggu si Jesus, igulit-ulit si Juan katô mga rubbad i Israel na kailangan rumákkád dan ébô bunyagan din sikandan. ²⁵ Tô ándà pa ikapángnga si Juan katô lumu din, igkagi sikandin, ‘Ánnà sakán tô gimanan yu, asal duwán pa dumunggu na tuu pa mallayat tô kamanubuan din ka tandingán kanak. Purisu ánnà nángngà agad lumusutta dád katô sandalyas din.’ ”§

²⁶ Na, igpanayun si Pablo igkagi, na mà din, “Paminág kó na mga kataladi na mga rubbad i Abraham, asta langun yu na ánnà Judio na ágpangadap ka Manama. Sikita tô igdungguan katô kagi ka Manama na duwán dán katábbusan. ²⁷ Na, tô mga manubù tun ta Jerusalem asta tô mga pangulu dan, ándà sóddór dan na si Jesus tô Taratábbus. Kada álló ka kapaginawa, agad igbasa dan tô kagi na igsulat katô mga propeta ka Manama sayyan tun ta simbaan dan, ándà dan ikagpát. Purisu ituman dan tô igsulat katô mga propeta ka Manama, asta igruudan dan si Jesus. ²⁸ Agad ándà palang salà din na mému matayan, igpamuyù dan ki Pilato ébô matayan si Jesus. ²⁹ Tô igtuman dan katô langun ka kagi ka Manama na taganà igsulat, igkangé dan tô lawa din tikud tun ta krus, asta iglábbáng dan tun ta takub. ³⁰ Asal iganté puman sikandin katô Manama. ³¹ Idugé sikandin igpakita tun ta mga manubù na igtákkás kandin dángngan tikud tun ta Galilea sippang tun ta Jerusalem. Igulit dan áknita na mga Judio tô tingód katô bánal na igkita dan. ³² Igsadun ké dini ákniyu ébô mulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus. Agad mga kamónaan ta tô igtandóan ka Manama, ³³ asal kannun áknita ituman, su iganté puman katô Manama si Jesus. Ni gó tô kagi ka Manama na igsulat tun ta Ikaduwa Salmo, “ ‘Sikuna tô Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tô Ámmà nu.’ ”*

³⁴ Si Jesus tô iganté puman ka Manama, asta tô lawa din di maróddóg, su ni gó tô kagi ka Manama,

‘Bággén ku áknikó tô madigár na igtandô ku ki David, asta matuman yan.’ †

³⁵ Duwán pagsik kagi na igsulat tun ta duma Salmo,

† **13:22** 13:22 Salmo 89:20; 1 Samuel 13:14. § **13:25** 13:25 Ahaán tô Mateo 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; Juan 1:20. * **13:33** 13:33 Salmo 2:7. † **13:34** 13:34 Isaias 55:3.

‘Di mému ka maróddóg tô lawa katô Ugis Batâ nu.’ †

³⁶ Sayyan, igtuman si David katô kakalyag ka Manama sippang ka inaté sikandin. Iglábbáng sikandin magunawa katô mga kamónaan din, asta iróddóg tô lawa din. ³⁷ Asal si Jesus na iganté puman ka Manama, ándâ gó karóddóg tô lawa din.

³⁸ “Purisu mga kataladi ku, igulit ké ákniyu ébô kasóddóran yu na ukit ka kamatayan kani manubù ni, duwán kapasinsiyaan katô mga salâ. ³⁹ Di kó makaluwâ tikud tun ta salâ ukit katô katuman yu katô mga sugù i Moises, asal ukit ki Jesus makaluwâ tikud tun ta salâ tô langun manubù na mamaké kandin.

⁴⁰ “Purisu taganâ kó ébô di kó supakan iring katô mga manubù na igsulat katô mga propeta ka Manama,

⁴¹ “ ‘Sikiyu mga manubù na ágbuyas-buyas, piyâ-piyâ kó. Kasalábbuan kó ka supakan ku sikiyu, su agad duwán kasalábbuan na lumun ku ákniyu, asal di kó ágbánnal agad duwán mulit ákniyu kani.’ ” §

⁴² Na, tô igluwâ si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta simbaan ka Judio, igpédu-édu tô mga manubù na tuminurù dan puman tun ta álló ka kapaginawa na dumunggu. ⁴³ Tô igpanó tô mga manubù tikud tun ta simbaan ka Judio, marapung tô mga manubù na igtákkás ki Pablo asta ki Bernabe, agad tô mga Judio asta tô mga ánnâ Judio na ágbánnal katô ágkémun ka Judio. Igkagi si Pablo asta si Bernabe kandan na kailangan sumarig dan ka Manama na ágtabang kandan.

⁴⁴ Tô igdunggù tô álló ka kapaginawa, ilimud tô karapungan ka mga taga Antioquia ébô maminág dan katô kagi ka Manama. ⁴⁵ Tô igkita tô mga Judio katô marapung manubù na ilimud, tuu dan gingâ, igkagi dan na ánnâ nángngâ tô igtinurù i Pablo, asta igbuyas dan kandin. ⁴⁶ Asal ándâ máddang i Pablo asta i Bernabe, asta igtaba dan, na mà dan, “Kailangan sikiyu na mga Judio tô tagnâ ulitan dé katô kagi ka Manama. Su ándâ kó paminág kani, asta igélléyan yu tô kantayan na ándâ ágtamanán na ágbággén ka Manama, tô mga ánnâ Judio tô ulitan dé katô kagi ka Manama. ⁴⁷ Tô gó tô lumun dé su mà katô kagi ka Áglangngagán,

“ ‘Imun ku sikuna na sulù na suméllâ tun ta mga ánnâ Judio ébô mulit-ulit ka na duwán katábbusan tikud tun ta salâ para katô langun manubù tun ta kaluwagan kani banuwa.’ ”*

⁴⁸ Tô ikadinág tô mga ánnâ Judio, idayawan dan, asta igdurung dan tô Manama tingód katô igdinág dan. Igpamaké tô langun manubù na igsalin ka Manama na bággayan katô kantayan na ándâ ágtamanán.

⁴⁹ Na, igdunggù tô kagi katô Áglangngagán tun ta duma mga lunsud na madani tun ta Antioquia. ⁵⁰ Asal igsutsutan katô mga pangulu ka Judio tô mga gabayi na ágrespetowan asta ágpangadap ka Manama, asta tô mga pangulu ka lunsud. Igirrayatan dan si Pablo asta si Bernabe, asta igpéwâ dan tikud tun ta banuwa dan.

⁵¹ Tô igpanó si Pablo asta si Bernabe tikud tun ta Antioquia, igpadpad dan tô barukbuk tikud tun ta sandalyas dan ébô pasóddóran dan na duwán sókó ka Manama kandan. † Na, igsadun si Pablo asta si Bernabe tun ta lunsud ka

† 13:35 13:35 Salmo 16:10. § 13:41 13:41 Habacuc 1:5. * 13:47 13:47 Isaias 49:6. † 13:51 13:51 Ahaán tô Lucas 9:5.

Iconio. ⁵² Tò langun ágpampamaké tun ta Antioquia ipánnù ka dayó asta katò Ugis Espiritu.

14

Tun ta Iconio

¹ Na, tò igdunggu si Pablo asta si Bernabe tun ta Iconio, igsadun dan tun ta simbaan ka Judio na iring katò iglumu dan tun ta Antioquia. Tò igtinurù dan, igpamaké tò marapung mga Judio asta tò дума mga ánnà Judio. ² Asal tò mga Judio na di ágpamaké ki Jesus igsutsut katò дума mga ánnà Judio ébò masókó dan katò mga kataladi. ³ Idugé igóddò si Pablo asta si Bernabe dutun. Ándà máddang dan katò katinurù dan tingód katò Áglangngagán. Na, ukit katò mga kasalábbuan na iglumu dan, ikasóddór tò mga manubù na bánnal tò igtinurù i Pablo asta i Bernabe tingód katò kédu ka Manama. ⁴ Asal ándà pasábbadé tò mga manubù na góddò dutun, su duwán igdadan tun ta mga Judio asta duwán igdadan tun ta mga apostoles. ⁵ Na, tò mga Judio asta tò mga ánnà Judio, asta tò mga pangulu dan, igplano dan mirrayat asta timbagán dan ka batu si Pablo asta si Bernabe ébò maté dan. ⁶ Tò ikasóddór tò duwa apostoles, igpalaguy dan tun ta Listra asta tun ta Derbe na duwa lunsud tun ta probinsya ka Licaonia asta tun ta madani mga banuwa. ⁷ Igulit-ulit dan katò Madigár Gulitán dutun.

Tun ta Listra asta Derbe

⁸ Tun ta Listra, duwán sábbad manubù na kapig na di pakapanó tikud pa tun ta kapamasusu kandin. ⁹ Igunsad sikandin asta igpaminág katò ágtinuruán i Pablo. Na, isóddóran i Pablo na igbánnal tò kapig na makému tò Manama makóli kandin. Purisu igsállág si Pablo kandin, ¹⁰ asta igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Tindág ka!”

Tigkò dád igtindág tò kapig, asta igpanó-panó.

¹¹ Na, tò igkita tò дума mga manubù katò ilumu i Pablo, igkagi tò mga taga Licaonia ukit katò kandan kinagiyan,* asta igpatawaré dan, na mà dan, “Sikandin tò mga manama na igpamanubù asta igsunnad dini áknital!”

¹² Igpanámdám dan na si Bernabe tò ágmanaman dan na si Seus,† asta si Pablo tò ágsuguánnán i Seus na si Hermes, su si Pablo tò ágtinurù. ¹³ Duwán templo dan tun ta luwà ka Listra na ágpangadapanan dan ki Seus. Igpíd katò pangulu ka templo tò mga baka asta tò mga bulak tun ta ilimudan katò mga manubù ébò matayan asta góbbón dan su mangadap dan ki Pablo asta ki Bernabe.

¹⁴ Na, tò ikasóddór si Pablo asta si Bernabe katò lumun ka mga manubù, igbissé dan tò umpak dan,‡ igpalaguy dan tun ta mga manubù na ilimud, asta igullaó dan, na mà dan, ¹⁵ “Manan ka áglumu kó kanan? Ánnà ké manama, asal manubù ké dád iring ákniyu. Igsadun ké dini ébò mulit ákniyu katò Madigár Gulitán. Kailangan tumanan kó katò ágmanaman na ándà ágpulusán, asta mamaké kó katò manté Manama, su sikandin tò igimu katò langit, tanà, dagat, asta langun-langun nit banuwa. ¹⁶ Sayyan, igpabayawù ka Manama tò langun katò ágkémun yu na ánnà Judio. ¹⁷ Asal inalayun din

* **14:11** 14:11 Ándà kagpátti i Pablo asta i Bernabe tò kinagiyan ka mga taga Licaonia. Purisu ándà sóddór dan ka ándin tò ágkagin katò mga manubù tingód kandan. † **14:12** 14:12 Si Seus tò mallayat katò langun ágmanaman ka mga Griego. ‡ **14:14** 14:14 Igbissé dan tò umpak dan ébò sapadan dan tò mga manubù na mangadap kandan.

ágpasóddórán na duwán Manama, su madigár tō áglumun din ákniyu. Manama tō ágbággé ka udan asta ágpatubù katō mga pamula ébō duwán ágkakan yu asta dayó yu.”

¹⁸ Agad tō gó tō igkagi dan kandan, tuu mahirap tō kasapad dan katō mga manubù na mimmaté ka mga baka ébō mangadap kandan.

¹⁹ Na, igdunggù tō mga Judio tikud tun ta Iconio asta Antioquia na sakup ka Pisidia. Igsutsutan dan tō mga taga Listra. Purisu igpasábbadé dan igtimbang ki Pablo ka batu, asta igguyud dan tun ta luwà katō lunsud su kéman dan ka inaté dán sikandin. ²⁰ Asal tō ilimud tō mga ágpampamaké tun ki Pablo, igtindág sikandin, asta igulì tun ta Listra. Pagkasimag, igсадun si Pablo asta si Bernabe tun ta Derbe.

Iglónód dan tun ta Antioquia

²¹ Igulit-ulit si Pablo asta si Bernabe katō Madigár Gulitán tun ta Derbe, asta marapung tō mga manubù na igpamaké ki Jesus. Na, iglónód dan tun ta Listra, Iconio, asta Antioquia na sakup ka probinsya ka Pisidia. ²² Igpabákkár dan tō mga ágpampamaké ukit katō mga ágtinuruán dan ébō tuu dan sumarig ka Manama. Igpapanámdám dan sikandan na marapung tō mga kahirapan na kailangan kókitan ta ka mapil ki katō pagpangulu ka Manama.

²³ Duwán mga igsalin i Pablo asta i Bernabe tun ta tagsábbad-sábbad lunsud ébō imun dan na mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké. Ukit katō kapuwasa asta kadasal i Pablo asta i Bernabe, igсарig dan tō mga tarapid ka simbaan tun ta Áglangngagán na ágsarigan dan ébō tabangan din sikandan.

²⁴ Na, igukit dan tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Pisidia sippang ka igdunggù dan tun ta probinsya ka Pamfilia. ²⁵ Igtinurù dan tun ta lunsud ka Perga, asta igсадun dan tun ta lunsud ka Atalia. ²⁶ Igsaké dan ka barko tikud tun ta Atalia, asta igulì dan tun ta Antioquia, su tō gó tō igtikudan dan. Dángngan tō igtikud dan tun ta Antioquia, igdasal tō mga manubù tun ta Manama ébō tabangan din tō lumu na ituman dan dán. ²⁷ Tō igdunggù dan tun ta Antioquia, iglimud dan tō langun ágpampamaké ébō mulit dan tingód katō langun ka iglumu ka Manama ukit kandan, su igtabangan dan katō Manama tō kólit dan katō mga ánnà Judio, su igbánnal dan katō kagi ka Manama. ²⁸ Na, idugé dan igóddô tun ta mga ágpampamaké tun ta Antioquia.

15

Kalimudan tun ta Jerusalem

¹ Na, duwán mga kataladi na tikud tun ta probinsya ka Judea na igdunggù tun ta Antioquia, asta igtinurù dan, na mà dan, “Dì kó matábbus ka dì kó patupu iring katō igugù i Moises.”

² Asal igapul si Pablo asta si Bernabe katō mga manubù na ágtinurù kani, asta ándà dan pasábbadé. Purisu igplano tō mga ágpampamaké na pasadunán dan si Pablo, si Bernabe, asta tō duma mga manubù tun ta Jerusalem ébō patóngkóé dan, tō mga apostoles asta tō mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tingód ka pamánnun tō katinurù katō mga manubù. ³ Purisu igpapanó dan katō mga ágpampamaké. Tō igukit dan tun ta Fenicia asta Samaria, igulit dan katō mga ágpampamaké na igpamaké dán tō mga ánnà Judio. Tō ikadinág tō langun kataladi, tuu dan idayawan. ⁴ Tō igdunggù dan tun ta Jerusalem, tō mga ágpampamaké, tō mga apostoles, asta tō mga tarapid ka simbaan igtanggap kandan. Na, igulit si Pablo asta si Bernabe tingód katō

langun ka iglumu ka Manama ukit kandan. ⁵ Asal igtindág tô mga sakup ka Pariseo na ágpampamaké ki Jesus. Ikgagi sikandan, na mà dan, “Atin ka mamaké tô mga ánnà Judio, kailangan tupuwan dan asta tumuman dan katô langun igsugù i Moises.”

⁶ Na, igpalimudé tô langun apostoles asta mga tarapid ka simbaan ébô patóngkóé dan tingód ka pamánnun tô mga manubù na ánnà Judio, ka kailangan tupuwan dan ó dì. ⁷ Pángnga katô idugé dan ágpátóngkóé, igtindág si Pedro, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga kataladi, isóddóran yud na dángngan sakán tô igsalin ka Manama tun ta langun ta ébô tuminurù a katô Madigár Gulitán tun ta mga ánnà Judio ébô mamaké dan. ⁸ Na, isóddóran ka Manama tô tun ta pusung katô langun manubù, asta igpasóddór din na igtanggap din dán tô mga ánnà Judio ukit ka kabággé din kandan katô Ugis Espiritu na magunawa katô kabággé din áknita dángngan. ⁹ Ándà kassaan katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio tun ta saruwan ka Manama, su iglinisan din pagsik tô pusung katô mga ánnà Judio ukit katô kapamaké dan. ¹⁰ Purisu manan ka kinnaman yu tô Manama ukit katô ágpalumun yu katô mga ánnà Judio tô ándà gó katuman katô mga kamónaan ta asta di ta matuman? ¹¹ Asal igbánnal ki na itábbus ki ukit ka kedu katô Áglangngagán na si Jesus, magunawa katô katábbus din katô mga ánnà Judio.”

¹² Na, igtagnáp tô langun manubù, asta igpaminág dan katô igulit i Bernabe asta i Pablo tingód katô mga kasalábbuan na iglumu ka Manama ukit kandan tun ta mga ánnà Judio. ¹³ Pángnga dan dán igulit, igkagi si Santiago, na mà din, “Mga kataladi, paminág kó kanak. ¹⁴ Igulit dán si Simon Pedro na duwán dán mga ánnà Judio na igsalin ka Manama ébô sakupán din. ¹⁵ Magunawa tô kagi ka Manama na igsulat katô mga propeta din,

¹⁶ “Pángnga kani, lumónódda. Agad igsódô tô pagpangulu katô mga rubbad i David, umaná ku tô pagpangulu dan ¹⁷ ébô mamasak katô Áglangngagán tô langun manubù na igsalin ku agad ánnà dan Judio.

¹⁸ Ni gó tô igkagi katô Áglangngagán na igpasóddór din sayan.*

¹⁹ “Na, panámdám ku na di ta imun mahirap tô kapamaké katô mga ánnà Judio tun ta Manama ukit ka kapirit ta kandan na kailangan tupuwan dan. ²⁰ Asal madigár ka sumulat ki kandan, asta sumugù ki na kailangan di dan kannán tô mga ágkakan na taganá igbággé tun ta mga ágmanaman, asta di dan lumayuk katô ánnà kandan sawa ó duma. Kailangan di dan kannán tô mga mannanap na inérát† asta tô dipanug. ²¹ Madigár ka mánnal dan kani, su tikud sayan inalayun duwán mga manubù na gulit-ulit ka mga sugù i Moises kada álló ka kapaginawa tun ta mga simbaan ka Judio tun ta tagsábbad-sábbad lunsud.”

Sulat tun ta mga ágpampamaké na ánnà Judio

²² Na, igpasábbadé tô langun kataladi, tô mga apostoles, asta tô mga tarapid ka simbaan na sumalin dan ka duwa manubù na mákkás ki Pablo asta ki Bernabe ébô madun tun ta Antioquia. Tô igsalin dan si Silas asta si Judas na ánggadanán ki Barsabas, su ágrespetowan dan katô langun ágpampamaké. ²³ Ni gó tô igsulat dan na igpapid.

“Mga kataladi na ánnà Judio tun ta lunsud ka Antioquia, asta tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia. Tô igsulat kani, sikami mga apostoles

* **15:18** 15:16-18 Amos 9:11-12; Jeremias 12:15. † **15:20** 15:20 Inérát, ó inaté na ándà ikaluwà é dipanug.

asta mga tarapid ka simbaan. Sikami tô kataladi yu. ²⁴ Duwán kun mga manubù na tikud dini áknami na sikandan tô gunayan katô samuk katô ákniyu panámdám ukit katô ágtinuruán dan. Asal ándà ké sugù kandan. ²⁵ Purisu igpasábbadé ké, asta igsalin dé tô mga manubù na papiddán dé tun ákniyu. Dumuma sikandan katô mga kataladi ta na ágginawaan ta na si Bernabe asta si Pablo ²⁶ na inalayun ikataganà na matayan ébò mólit-ólit tô tingód katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ²⁷ Na, igpapid dé si Judas asta si Silas tun ákniyu ébò mulit dan ákniyu kani igsulat dé. ²⁸ Tô Ugis Espiritu asta sikami igpasábbadé na di ké mirit ákniyu ébò tumuman kó katô langun ágkémun dé, asal ni dád gó tô kailangan lumun yu. ²⁹ Yakó ágkan katô ágkakan na taganà igbággé tun ta mga ágmanaman, tô dipanug, asta tô mga mannap na inérát. Yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma. Madigár ka tumuman kó kani. Kannun dád gó sippang.”

³⁰ Na, igpanó tô mga manubù na igpasadun tun ta Antioquia. Tô igdunggu dan, iglimud dan tô langun ágpampamaké, asta igbággé dan tô sulat kandan.

³¹ Tô igbasa dan katô sulat, idayawan dan su igmabákkár tô kapamaké dan.

³² Na, mga propeta ka Manama si Judas asta si Silas. Marapung pa tô igtinurù dan katô mga kataladi ébò pénitán asta pabákkárrán tô kapamaké dan katô Manama. ³³ Pángnga katô mga pira álló, igpanó si Judas asta si Silas, asta igkagi tô mga kataladi na madigár tô kapanó dan. Pángnga kani, igulì si Judas asta si Silas tun ta Jerusalem. ³⁴ [Asal panámdám i Silas, madigár ka móddòwù sikandin.] ³⁵ Asal igóddó si Pablo asta si Bernabe tun ta Antioquia. Igtinurù dan asta igulit-ulit dan katô kagi ka Áglangngagán. Marapung tô mga manubù na gulit-ulit duma kandan.

Igpadiyaé si Pablo asta si Bernabe

³⁶ Na, pángnga katô mga pira álló, igkagi si Pablo ki Bernabe, na mà din, “Na, lumónód kid tun ta langun lunsud na igtinuruan ta katô kagi ka Áglangngagán dángngan ébò ahaán ta ka imánnu tô mga kataladi.”

³⁷ Tô kakalyag i Bernabe na patákkássán dan si Juan Marcos. ³⁸ Asal ándà nunug si Pablo, su igdiyá si Juan kandan dángngan tun ta Pamfilia, asta ándà panayun tabang katô lumu dan. ³⁹ Purisu igpapulè si Bernabe asta si Pablo, asta igpadiyaé dan. Na, igpatákkás i Bernabe si Juan Marcos, igsaké dan ka barko, asta igsadun dan tun ta Cipre. ⁴⁰ Asal igsalin i Pablo si Silas na mákkás kandin. Igdasal tô mga kataladi na tabangan dan katô Áglangngagán tun ta ágsadunan dan. ⁴¹ Igsadun dan tun ta mga lunsud tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia na duwán mga ágpampamaké ébò pabákkárrán dan tô kapamaké dan katô Áglangngagán.

16

Igtákkás si Timoteo ki Pablo asta ki Silas

¹ Na, igsadun pagsik si Pablo asta si Silas tun ta mga lunsud ka Derbe asta Listra. Duwán manubù na ángngadanan ki Timoteo. Ágpamaké sikandin asta tô innà din. Judio tô innà din, asal Griego tô ámmà din.* ² Ágpabantugán si Timoteo katô langun kataladi tun ta Listra asta tun ta Iconio. ³ Tô kakalyag i

* **16:1** 16:1 Si Eunice tô innà i Timoteo, asta si Loida tô apù din bayi. Ahaán tô 2 Timoteo 1:5; 3:15. Igtinuruan dan si Timoteo katô kagi ka Manama tikud tun ta délák pa sikandin. Inaté dán basi tô ámmà din.

Pablo na mákkás si Timoteo kandan. Purisu igpatupuwan† i Pablo si Timoteo ébô respetowan katô mga Judio tun ta mga lunsud na sadunan dan, su isóddóran katô mga Judio na ándà pa sikandin tupuwi su Griego tô ámmà din.

⁴ Tô igukit si Pablo asta si Timoteo tun ta mga lunsud, igulit dan tô mga igkagi katô mga apóstoles asta tô mga tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Jerusalem ébô tumanán dan. ⁵ Purisu igmabákkár tô kapamaké katô mga ágpampamaké, asta kada álló duwán duma mga manubù na igpamaké ki Jesus.

Igkita i Pablo tô taga Macedonia

⁶ Na, igitinurù dan katô kagi ka Manama tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Frigia asta Galacia, su ándà nunug tô Ugis Espiritu kandin na tuminurù tun ta probinsya ka Asia. ⁷ Tô madani dan dán tun ta probinsya ka Misia, kakalyag dan na madun tun ta probinsya ka Bitinia, asal ándà nunugi katô Ugis Espiritu. ⁸ Purisu iglabé dan tun ta Misia, asta igсадun dan tun ta lunsud ka Troas. ⁹ Tô dukilám dán, duwán igpakita ka Manama ki Pablo. Tô igkita din iring na bónnóng ka taga Macedonia na igpédu-édu, na mà din, “Sadun ka dini ta Macedonia, asta tabangi ké!”

¹⁰ Pángnga igkita si Pablo kani, igpamasak ké ka sakayan dé na madun tun ta probinsya ka Macedonia, su isóddóran dé na igpapid ké ka Manama tun kandan ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus.

Igpamaké si Lydia

¹¹ Purisu igsaké ké katô barko tikud tun ta Troas, asta igtalipag ké pasadun tun ta purù na ánggadanán Samotrasia. Pagkasimag, igsaké ké pasadun tun ta lunsud ka Neapolis. ¹² Tikud dutun, igpanóttanà ké dád pasadun tun ta lunsud ka Filipos. Ni gó tô ágkabantug lunsud tun ta Macedonia, asta mga sakup ka Roma tô góddô dutun. Igóddô ké dutun ka pira álló. ¹³ Na, tô álló ka kapaginawa, igсадun ké tun ta wayig tun ta luwá katô lunsud ka Filipos, su duwán kun ágkalimudanan ka mga manubù na ágdasal. Igunsad ké tun ta ligad ka wayig, asta igtóngkó ké katô mga gabayi na ilimud. ¹⁴ Na, duwán sábbad bayi na igpaminág áknami na ánggadanán ki Lydia na taga Tiatira, asta tarabarigyá sikandin katô mga mallutù óggét na dakál é lagá dutun ta Filipos. Inalayun sikandin ágpangadap katô Manama. Na, tô igdinág si Lydia katô igitinurù i Pablo, igpénagpát katô Áglangngagán sikandin ébô mamaké ki Jesus. ¹⁵ Igpabunyag sikandin asta tô langun manubù na igóddô tun ta balé din. Igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka igbánnal kó na bánnalla ágpamaké katô Áglangngagán, óddô kó tun ta balé ku.”

Tuu igpédu-édu si Lydia áknami. Purisu iginunug ké.

Igpriso si Pablo asta si Silas

¹⁶ Na, sábbad álló, tô igсадun ké tun ta ágdasalanán, igkita dé tô sábbad állang bayi na duwán katulusan i Maibuyan. Sikandin tô taraatuk ka ándin tô dumunggu tun ta manubù. Purisu dakál tô isalapi katô mga amo din ukít katô pagatuk din. ¹⁷ Igtalundug tô bayi áknami, asta igullaó sikandin, na mà din, “Ni gamama ni mga ágsuguánnán ka Manama na Tuu Mallayat. Igsadun

† **16:3** 16:3 Agad ánnà Judio tô ámmà i Timoteo, asal Judio tô innà din asta tô apù din bayi. Purisu kailangan tupuwan si Timoteo su tô gó tô ágkémun katô mga Judio. Atin ka di tupuwan si Timoteo, tô mga Judio di maminág katô ágtinuruán dan tingód ki Cristo. Ahaán tô 1 Corinto 9:19-23. Ándà kailangan na tupuwan tô mga ánnà Judio. Ahaán tô Mga Lumu 15:20 asta Galacia 2:3-5.

dan dini ébô tinuruán tô tingód ka sábbad kapókit ébô matábbus kó tikud tun ta salà.”[‡]

¹⁸ Tô gó tô áglumun katô bayi álló-álló. Na, ándà ikatiis si Pablo. Purisu igbariring sikandin tun ta bayi, asta igkagi tun ta madat espiritu, na mà din, “Ukit katô katulusan ka ngadan i Jesu-Cristo, luwà ka tikud tun ta bayi.”

Tigkô igluwà tô madat espiritu.

¹⁹ Na, tô ikasóddór tô mga amo din na ándà dán ágkakangayan dan ka salapi, igámmát dan si Pablo asta si Silas asta igguyud dan tun ta ágruudanan. ²⁰ Igpíd dan tun ta mga opisyaes, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Judio ni mga manubù ni, asta ágsamuk dan katô mga manubù nit lunsud ta. ²¹ Duwán ágkémun na ágtinuruán dan na di mému tumanán ta na mga sakup ka Roma.”

²² Purisu isókó tô langun manubù ki Pablo asta ki Silas. Igwaswasan katô mga opisyaes si Pablo asta si Silas ka mga umpak dan ébô palagpásán sikandan. ²³ Pángnga katô tuu kalagpás kandan, igpriso dan. Igsugù dan tô tarabanté na piyaan din tô kabanté kandan ébô di dan makaluwà. ²⁴ Na, ignunug tô tarabanté asta igpahu din sikandan tun ta kuwerto tun dalám katô prisowan, asta igpasung sikandan.

²⁵ Na, tô tángngà ka dukilám, igdasal si Pablo asta si Silas tun ta Manama, asta igkanta dan ka pagdurung tun ta Manama. Igpaminág kandan tô duma mga manubù na igpriso. ²⁶ Na, tigkô dád iglinug ka tuu mabákkár, asta tuu ilubà tô prisowan. Ipókéan tô langun sállat, asta inakas tô kadina na igikát katô mga manubù na igpriso. ²⁷ Tô ikannó tô tarabanté, igkita din tô mga sállat na ipókéan, asta igtagnus din tô kampilan din ébô mangarát, su kéman din ka ikapalaguy dán tô mga igpriso. [§] ²⁸ Asal igullaó si Pablo, na mà din, “Yaka ágpangarát, su kannun kê langun.”

²⁹ Na, igpakangé katô tarabanté tô sulù, asta sékót sikandin igahu. Igingkóód sikandin tun ta tubang i Pablo asta ki Silas, asta igkárkár sikandin tingód katô máddang din. ³⁰ Igpíd din sikandan tun ta luwà, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ándin tô lumun ku ébô matábbussa?”

³¹ Igtaba si Pablo asta si Silas, na mà dan, “Pamaké ka katô Áglangngagán na si Jesus ébô matábbus ka, sikuna asta tô langun na góddô tun ta balé nu.”

³² Na, igtinurù si Pablo asta si Silas katô kagi ka Áglangngagán tun kandin asta katô langun na góddô tun ta balé din. ³³ Tô oras tô, agad dukilám, igurasan katô tarabanté tô mga amù i Pablo asta i Silas. Na, tigkô dád igpabunyah tô tarabanté asta tô langun na góddô tun ta balé din. ³⁴ Igpíd din si Pablo asta si Silas tun ta balé din, asta igpakan din sikandan. Ágkadayawan tô tarabanté asta tô langun sakup din, su igpamaké dán sikandin katô Manama.

³⁵ Asal tô sállám dán, igpasadun katô mga opisyaes tô mga sundalo tun ta tarabanté, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Paluwà nu yan mga manubù.”

³⁶ Purisu igkagi tô tarabanté ki Pablo, na mà din, “Paluwaán kó katô mga opisyaes. Purisu mému kód lumuwà. Panó kó na duwán kasunayan yu.”

[‡] **16:17** 16:17 Duwán kabánnalan asta duwán kabulalawan tun ta igkagi katô bayi, su tô kóbadan, marapung tô kapókit ka katábbusan, asal sábbad dád tô ágtinuruán i Pablo. Su tô bulaló tikud tun ta madat espiritu na igahu katô bayi, igsapadan i Pablo sikandin (bersikulo 18) ukit katô kapaluwà katô madat espiritu. [§] **16:27** 16:27 Atin ka makaluwà asta makapalaguy tô manubù na igpriso, supakan tô tarabanté. Ahaán tô Mga Lumu 12:18-19. Purisu tô panámdám katô igbanté ki Pablo, madigár pa ka mangarát sikandin ka tandingán katô kérrayat asta kamaté ka gobyerno kandin.

³⁷ Asal ándà nunug si Pablo. Igkagi sikandin katô mga sundalo, na mà din, “Agad sakup ké ka Roma, igpalagpás ké ikandan tun ta tubang katô mga manubù, asta igpriso ké agad ándà salà dé. Na, manan ka állássán dan tó kapanó dé? Dì ké manó ka dì dan madun dini ébô paluwà áknamì!”

³⁸ Na, igulitan katô mga sundalo tó mga opisyales tingód katô igkagi i Pablo asta i Silas. Na, tó ikasóddór tó mga opisyales na sakup ka Roma si Pablo asta si Silas, imáddangan dan. ³⁹ Purisu igsadun tó mga opisyales tun ta prisowan ébô paluwaán dan si Pablo asta si Silas. Igpamuyù dan ka pasinsiya ki Pablo asta ki Silas, asta igpédu-édu dan na miwà dan tikud tun ta Filipos. ⁴⁰ Purisu igpaluwà dan tikud tun ta prisowan, asta igsadun dan tun ta balé i Lydia. Igkita dan tó mga kataladi, igpabákkár dan tó kapamaké dan ka Manama, asta igpanó dan.

17

Tun ta Tesalonica

¹ Na, tó igukit si Pablo asta si Silas tun ta mga lunsud ka Ampipolis asta Apolonia, igdunggù dan tun ta lunsud ka Tesalonica na duwán sábbad simbaan ka Judio. ² Na, igahu si Pablo, su tó gó tó inayadan din, asta dalám katô tállu álló ka kapaginawa, igtinurù sikandin katô mga manubù tingód katô kagi ka Manama asta igpénsà-énsaé dan. ³ Igpénagpát din na tó Mesiyas kailangan irrayatan asta matayan, asal inanté puman sikandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Si Jesus tó Mesiyas na gulit-ulitán ku ákniyu.”

⁴ Duwán mga Judio na igbánnal katô igtinurù i Pablo. Purisu igduma dan ki Pablo asta ki Silas. Igbánnal tó marapung mga ánnà Judio na ágpangadap ka Manama, asta tó marapung mga gabayi na ágkangadanan. ⁵ Asal duwán mga pangulu ka Judio na igingà, asta iglimud dan tó madat mga manubù na ándà áglumun. Tó igmarapung dan dán, igsamuk asta igsulung dan tun ta balé i Jason ébô ámmáttán dan si Pablo asta si Silas, asta píddán dan pád tun ta mga manubù na ilimud. ⁶ Asal ándà dan kitayi. Purisu igpid dan si Jason asta tó duma mga kataladi tun ta mga konseyal. Igkagi sikandan, na mà dan, “Si Pablo asta si Silas tó ágsamuk katô mga manubù tun ta marapung mga banuwa, asta igdunggù dán dini áknita. ⁷ Igóddô dan tun ki Jason, asta igélléyan dan tó langun sugù katô emperador, su ágtinurù dan na duwán ássa mangulu na ánggadanan ki Jesus.”

⁸ Na, isamuk tó mga konseyal asta tó mga manubù tingód katô igdinág dan. ⁹ Na, igpabayad ka salapi si Jason asta tó duma mga ágpampamaké ébô paluwaán dan.

Tun ta Berea

¹⁰ Tó dukilám dán, igpapanó si Pablo asta si Silas katô mga kataladi, asta igsadun dan tun ta lunsud ka Berea. Tó igdunggù dan, igsadun dan tun ta simbaan ka Judio. ¹¹ Tó mga Judio tun ta Berea ánnà iring katô mga taga Tesalonica, su tuu ágkadigárran tó taga Berea na ágpaminág katô kagi ka Manama. Kada álló, ágbasa dan katô kagi ka Manama ébô kasóddóran dan ka bánnal tó igtinurù i Pablo. ¹² Purisu igpamaké tó marapung mga Judio, tó mga Griego gabayi na ágkangadanan, asta tó mga gamama. ¹³ Asal ikasóddór tó mga Judio tun ta Tesalonica na igulit-ulit si Pablo katô kagi ka Manama tun ta Berea, igsadun dan asta igsutsutan dan tó mga manubù ébô sumamuk. ¹⁴ Purisu sékót igpapanó si Pablo katô mga ágpampamaké, asta

igsadun sikandin tun ta dagat. Asal si Silas asta si Timoteo igóddô pô tun ta Berea. ¹⁵ Duwán mga manubù na igatád ki Pablo sippang tun ta lunsud ka Atenas. Tô igulì dan tun ta Berea, igkagiyan dan si Silas asta si Timoteo na kakalyag i Pablo na sékót dan madun tun ta Atenas.

Tun ta Atenas

¹⁶ Na, róggun igangat si Pablo ki Silas asta ki Timoteo tun ta Atenas, iranu sikandin, su igkita din tô marapung mga ágmanaman dan tun ta lunsud. ¹⁷ Purisu igsadun si Pablo tun ta simbaan ka Judio asta igpénagpát din pád tô mga Judio asta tô mga ánnà Judio na ágpangadap ka Manama. Kada álló ágpénagpátán pád i Pablo tô mga manubù na ágkitanán din tun ta plasa. ¹⁸ Tô mga taratinurù na sakup ka mga Epikureo* asta mga Estoiko† igapul ki Pablo. Igbuyas dan kandin, na mà dan, “Tô gótépán din asta tô gulit-ulitán din ándà ágpulusán.”

Duwán mga manubù na igkagi, na mà dan, “Gulit-ulit basi sikandin tingód katò ássa mga ágmanaman na ágpangadapán tun ta madiyù banuwa.” Tô gó tô igkagi dan su igulit-ulit si Pablo tingód ki Jesus asta tingód katò kantayan puman.

¹⁹ Purisu igpid dan si Pablo tun ta Areopago na ágkalimudan katò konseho, asta igkagi sikandan ki Pablo, na mà dan, “Ulitì ké tingód katò mantu ágtinuruán nu. ²⁰ Duwán igtinurù nu na ándà dé gó kadinággi, asta malyag ké na kasóddóran dé.”

²¹ Tô gó tô igkagi dan, su kakalyag katò mga taga Atenas asta tô duma mga manubù na ágsadun tun ta Atenas na inalayun dan gulit asta ágpaminág tingód katò mantu ágtinuruán, su tô gó tô inayadan dan.

²² Purisu igtindág si Pablo tun ta tubang katò langun konseyal na ilimud. Igkagi sikandin, na mà din, “Paminág kó na mga taga Atenas. Isóddóran ku na tuu kó ágpangadap katò mga ágmanaman yu, ²³ su tô igpanó-panówa dini, igkita ku tô marapung ágmanaman yu. Duwán sábbad na igsulatan kani kagi, na ‘Para ka manama na ándà pa kasóddóri.’ Na, tô Manama na ágpangadapán yu agad ándà yu kasóddóri, sikandin gó tô gulit-ulitán ku áknuyu. ²⁴ Tô Manama na igimu kani banuwa asta tô langun kannun, sikandin tô Áglangngagán katò langun tun ta langit asta nit banuwa. Purisu di sikandin góddô tun ta ágpangadapanan na igimu ka manubù. ²⁵ Di gó sikandin ágkailangan ka tabang ka mga manubù, su sikandin tô ágbággé katò langun áknita, agad ni laginawan ta asta ni kantayan ta. ²⁶ Igimu ka Manama tô sábbad manubù na si Adan, asta sikandin tô kamónaan katò langun manubù na góddô nit kaluwagan kani banuwa. Taganà igplano ka Manama tô kadugéyan katò ágpíd asta katò ágsippangán katò tagsábbad-sábbad mga banuwa na góddóan dan. ²⁷ Igimu katò Áglangngagán tô langun-langun ébô mamasak tô langun manubù kandin, asta kitanán dan sikandin, su ánnà madiyù tô Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita. ²⁸ Su duwán ágkagin, na, “ ‘Ukit ka Manama, manté ki, asta makalumu ki, asta inému ki.’ Duwán igsulat katò mapandé mga unawa yu, na mà dan, ‘Sikita gó tô mga gabatà ka Manama.’”

* **17:18** 17:18a Tô mga manubù na ánggadanan Epikureo ágpanámdám na tô dayó dan é tuu ágkailanganán. Yan gó tô kakalyag dan. † **17:18** 17:18b Tô mga manubù na ánggadanan Estoiko ágpanámdám na kailangan tiisán dan tô langun katò ágdunggù kandan, su tô gó tô kakalyag katò mga ágmanaman dan.

²⁹ Atin ka bánnal na sikita tô mga gabatà ka Manama, di mému ka manámdám ki na tô bónnóng ka Manama magunawa katô ágmanaman na igimu tikud tun ta bulawan, mapputi bulawan, asta batu na igimu katô katig manubù. ³⁰ Na, sayyan, igpabayà ka Manama tô áglumun katô mga manubù su ándà dan ikasóddór kandin, asal áknganni igsgùgù tô Manama na kailangan rumákkád tô langun manubù asta tayyugan dan tô madat mga áglumun dan, ³¹ su taganà dán igsalin ka Manama tô álló ka ruudan din tô langun manubù. Igsalin din dán tô nángngà rumuud, asta nángngà tô karuud din. Matuman ni, su iganté dán puman ka Manama sikandin.”

³² Tô igdinág dan na duwán kantayan puman katô mga inaté, duwán mga manubù na igngisi asta igbuyas ki Pablo. Asal igkagi tô duma mga manubù, “Maminág ké puman áknikó tingód kani.”

³³ Purisu igpanó si Pablo. ³⁴ Asal duwán duma mga gamama na igpasakup tun kandin asta igpamaké ki Jesus. Sábbad kandan si Dionisio na sakup katô konseho ka Areopago, asta duwán pagsik bayi na si Damaris, asta duwán pô gó mga duma.

18

Tun ta Corinto

¹ Na, igpanó si Pablo tikud tun ta Atenas, asta igsadun sikandin tun ta lunsud ka Corinto. ² Igkita din tô sábbad Judio na si Aquilas na taga Ponto. Mantu sikandin igdunggù tikud tun ta banuwa ka Italia asta tô sawa din na si Priscila, su igsgùgù tô hari na si Claudio na kailangan miwà tô langun Judio tikud tun ta Roma na kapital ka Italia. Igsadun si Pablo tun kandan. ³ Igóddô si Pablo tun kandan, asta igpatabangé dan, su sikandan tô katig gimú ka tulda na magunawa katô áglumun i Pablo. ⁴ Kada álló ka kapaginawa, inalayun ágpénagpát si Pablo katô mga manubù tun ta simbaan ka Judio ébó mamaké tô mga Judio asta tô mga ánnà Judio. ⁵ Asal tô igdunggù si Silas asta si Timoteo tikud tun ta probinsya ka Macedonia, inalayun dán gulit-ulit si Pablo katô mga Judio tingód katô kagi ka Manama, asta tô ágtinuruán din kandan na si Jesus tô Mesiyas. ⁶ Asal isókó asta igbuyas tô mga Judio ki Pablo. Purisu igsakórab i Pablo tô umpak din* asta igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka supakan kó, áknuyu kakalyag! Ándà labut ku. Tikud áknganni, tuminurú a katô mga ánnà Judio.”

⁷ Purisu igpanó si Pablo tikud tun ta simbaan ka Judio, asta igalin sikandin tun ta balé i Tito Justo na ágpangadap katô Manama agad ánnà sikandin Judio. Madani tô simbaan ka Judio tun ta balé din. ⁸ Tô tarapid katô simbaan ka Judio na si Crispo igpamaké katô Áglangngagán, asta tô langun manubù na góddô tun ta balé din. Igpamaké tô marapung mga taga Corinto na igpaminág ki Pablo, asta igbunyagan sikandan.

⁹ Na, tô tángngà dán ka dukilám, igpakita tô Áglangngagán ki Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan, asal panayun ka tinurú. Yaka ágsóddó, ¹⁰ su dumaan ku sikuna. Ándà manubù na makadadat áknikó, su marapung tô mga manubù na ágpamaké kanak kannun ta Corinto.”

* **18:6** 18:6 Igsakórab i Pablo tô umpak din ébó kasóddóran dan na duwán salà dan, su ándà dan bánnal. Magunawa tô gunayan ka sakórabán tô umpak asta padpadán tô barukbuk tikud tun ta sandalyas. Ahaán tô Lumu 13:51.

¹¹ Purisu igóddô si Pablo tun ta Corinto sippang ka sábbad ámmé ágtángngà, asta igtinurù sikandin katô kagi ka Manama.

¹² Na, róggun gobernador si Galio tun ta probinsya ka Acaya,† igpasábbadé tô mga Judio na igámmát ki Pablo, asta igpid dan sikandin tun ki Galio ébô ruudan sikandin. ¹³ Ikgagi sikandan, na mà dan, “Ágtinurù sikandin na mangadap ki ka Manama tun ta ássa kapókit na ánnà nángngà tun ta mga sugù ka gobyerno ka Roma na ágtumanán ta.”

¹⁴ Kumagi pád si Pablo, asal igkagi si Galio katô mga Judio, na mà din, “Atin ka sikandin tô taradadat ó taramaté, maminágga ákniyu. ¹⁵ Asal ka papulé kó dád tingód katô ágtinuruán yu, asta kamónaan yu, asta mga sugù na ágtumanán yu, sikiyu tô rumuud kandin, su diya malyag rumuud.”

¹⁶ Na, igpéwà i Galio sikandan tikud tun ta ágruudanan. ¹⁷ Na, igámmát katô mga manubù si Sostenes na tarapid katô simbaan ka Judio. Iglagpás dan sikandin tun ta luwà katô ágruudanan. Asal igpabayà dád i Galio.

Iglónód si Pablo tun ta Antioquia

¹⁸ Na, idugé pa si Pablo igóddô tun ta mga ágpampamaké tun ta Corinto. Na, tô igsadun si Pablo tun ta Cencrea, igtákkás si Aquilas asta tô sawa din na si Priscila. Dutun igpaburu si Pablo, su tô gó tô pató na ituman din dán tô tandô din tun ta Manama. Na, igsabi dan tun ta mga kataladi asta igsaké dan katô barko na igsadun tun ta probinsya ka Siria. ¹⁹ Tô igdunggù dan tun ta lunsud ka Efeso, igtananan i Pablo si Aquilas asta si Priscila, su igsadun tun ta simbaan ka Judio, asta igpénagpát sikandin katô mga Judio. ²⁰ Kakalyag dan na madugé pa móddô si Pablo tun kandan, asal ándà nunug si Pablo. ²¹ Tô igpanó si Pablo tikud tun ta Efeso, igkagi sikandin, na mà din, “Atin ka kakalyag ka Manama, lumónódda dini ákniyu.”

Na, igsaké si Pablo ka barko tikud tun ta Efeso. ²² Tô igdunggù si Pablo tun ta Cesarea, igpanayun sikandin tun ta Jerusalem ébô mahà katô mga ágpampamaké, asta igpanayun sikandin tun ta Antioquia. ²³ Na, pángnga katô pira mga álló, igpanó si Pablo. Igsadun sikandin tun ta mga lunsud tun ta kaluwagan ka mga probinsya ka Galacia asta Frigia ébô pabákkárrán din tô kapamaké katô mga ágpampamaké.

Si Apolos

²⁴ Duwán sábbad Judio na ánggadanan ki Apolos na tikud tun ta lunsud ka Alejandria‡ na igdunggù tun ta Efeso. Mapandé sikandin na ágtinurù, asta tuu ikasóddór sikandin katô kagi ka Manama. ²⁵ Itinuruan sikandin katô kapókit ka Áglangngagán. Tuu ágkadigárran sikandin ágtinurù, asta matullid tô katinurù din tingód ki Jesus, asal tingód katô kabunyag, tô dád ki Juan na Tarabunyag tô isóddóran din. ²⁶ Ándà máddang i Apolos katô katinurù din tun ta simbaan ka Judio. Tô igdinág si Priscila asta si Aquilas kandin, igpatákkás dan sikandin tun ta balé dan ébô tinuruan dan sikandin tingód katô kapókit ka Manama tingód ki Jesus na ándà din kasóddóri.

²⁷ Tô igtaganá si Apolos na madun tun ta Acaya, igtabang kandin tô mga kataladi tun ta Efeso ébô panó sikandin, asta igsulatan dan tô mga manubù na sadunan din ébô tanggapán dan sikandin. Tô igdunggù si Apolos tun ta Acaya, madigár tô tabang din katô mga igpamaké ukit katô kédu ka Manama

† 18:12 18:12 Acaya, ó Grecia. Magunawa tun ta kapitulo 18 asta 19. ‡ 18:24 18:24 Alejandria tô ákgangadanan lunsud tun ta banuwa ka Ehipto.

kandan. ²⁸ Tuu matayyó tô ágtinuruán din, asta igpénagpát din tô kagi katô Manama ébô kasóddóran katô mga Judio na si Jesus tô Mesiya. Purisu igpanalu sikandin katô mga Judio na gapul kandin tun ta tubang katô mga manubù.

19

Tun ta Efeso

¹ Na, róggun igóddô si Apolos tun ta Corinto, igukit si Pablo dadan daya asta igusawug sippang ka ikadunggù tun ta Efeso. Ikitaan din tô mga ágpampamaké. ² Iginsà si Pablo, na mà din, “Tô igpamaké kó ki Jesus, itanggap yu tô Ugis Espiritu?”

Igtaba dan, na mà dan, “Ándà, su ándà ké dinág ka duwán Ugis Espiritu.”

³ Iginsà si Pablo, na mà din, “Ándin bunyagi tô itanggap yu?”

Igtaba dan, na mà dan, “Igpabunyang ké tun ta kapókit na igtinurù i Juan na Tarabunyang.”

⁴ Igkagi si Pablo, na mà din, “Igbunyan i Juan tô mga manubù na igrákkád katô salà dan. Igtinurù sikandin na kailangan mamaké tô mga Judio katô sábbad manubù na tumalundug kandin, asta tô gó si Jesus.”

⁵ Tô igdinág dan, igbunyan dan ukit ka ngadan katô Áglangngagán na si Jesus. ⁶ Tô igdappánnan i Pablo ka bállad sikandan, igsunad tô Ugis Espiritu tun kandan, asta ikakagi sikandan ka ássa-ássa kinagiyan, asta igulit dan katô kagi ka Manama. ⁷ Mga sapulù duwa (12) dan langun.

⁸ Na, dalám ka tállu bulan, inalayun ágsadun si Pablo tun ta simbaan ka Judio. Ándà máddang din ka katinurù din, asta tuu ágpénagpát sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama. ⁹ Asal duwán mga manubù na igéllé, asta madat tô igkagi dan tun ta tubang ka mga manubù tingód katô kapókit ka Áglangngagán na igtinurù i Pablo. Purisu igiwà si Pablo tikud tun ta simbaan, asta igpid din tô mga ágpampamaké tun ta iskuwilaan na ágtinuruan i Tirano. Igpénagpát si Pablo kandan kada álló ¹⁰ dalám ka duwa ámmé. Purisu tô langun manubù tun ta probinsya ka Asia, agad Judio asta ánnà Judio, ikadinág katô kagi ka Áglangngagán.

Pittu mga gabatà i Esceva

¹¹ Na, igimu tô Manama katô mga kasalábbuan ukit ki Pablo, ¹² su agad tô mga panyù asta tô umpak i Pablo ágpiddán tun ta mga ágkabógókan ébô kólian, asta ébô miwà tô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù.

¹³ Duwán mga Judio na ágpanó-panó na ágkagi na duwán katulusan dan na makéwà katô madat mga espiritu tikud tun ta mga manubù. Igkagi dan katô ngadan ka Áglangngagán na si Jesus tun ta madat espiritu, na mà dan, “Ukit katô ngadan i Jesus na gulit-ulitán i Pablo, suguán ku sikuna, luwà ka.”

¹⁴ Tô gó tô áglumun katô pittu gabatà katô mallayat ka pangulu ka templo na si Esceva. ¹⁵ Asal igkagi tô madat espiritu kandan, na mà din, “Igkilala ku si Jesus asta si Pablo. Asal sadan kó?”

¹⁶ Na, igtóppaan dan katô manubù na igahuwan ka madat espiritu, asta italu sikandan langun. Purisu igpalaguy dan tikud tun ta balé na ándà umpak asta inamuan dan.

¹⁷ Ibantug ni tun ta Efeso, asta isóddóran katô langun Judio asta katô mga ánnà Judio. Imáddangan dan langun, asta tuu dan igrespetowan tô ngadan

katô Áglangngagán na si Jesus. ¹⁸ Duwán mga ágpampamaké na igulit katô mga gállássán dan pa na madat mga linumuwan dan. ¹⁹ Duwán tun kandan na mga ágsalamangka. Igpíd dan tô mga libro dan tingód ka salamangka asta iggóbbó dan tun ta tubang katô langun manubù. Igiyap dan tô lagà katô langun libro na iggóbbó na mga kaliman mararan (50,000) abuk ka mapputi bulawan. ²⁰ Tingód katô ilmu, ibantug asta italap tô kagi katô Áglangngagán na igtinurù, asta marapung tô mga manubù na igpamaké.

Samuk tun ta Efeso

²¹ Na, tô kakalyag i Pablo na mukit sikandin tun ta mga probinsya ka Macedonia asta Acaya sippang ka dumunggù tun ta Jerusalem. Ikgagi sikandin, na mà din, “Pángnga madunna tun ta Jerusalem, kailangan manayunna tun ta Roma.”

²² Na, igpasadun i Pablo tun ta Macedonia si Timoteo asta si Erasto na tô duwa ágtabang kandin. Asal igóddô pô si Pablo ka mga pira álló tun ta probinsya ka Asia.

²³ Na, róggun igóddô si Pablo tun ta Efeso, duwán dakál samuk tingód ka katinurù din katô kapókit ka Áglangngagán. ²⁴ Duwán sábbad manubù na si Demetrio na katig ágtunó ka mapputi bulawan. Marapung tô mga manubù na áglumu tun kandin, su igimu dan ka mga marénták templo na igimu ka mapputi bulawan iring na templo katô sábbad ágmanaman dan na ánggadanán ki Diana.* Dakál é ágkasalapi dan ukit katô ágbarigyaán dan. ²⁵ Na, iglimud i Demetrio tô mga manubù na áglumu tun kandin, asta duma mga manubù na ágtunó ka mapputi bulawan. Ikgagi si Demetrio kandan, na mà din, “Mga rarak ku, isóddóran yu na ukit kani áglumun ta, dakál tô salapi na ágkakangé ta. ²⁶ Asal igkita yu si Pablo, asta igdinág yu tô igkagi din. Mà din, ándà ágpulusán katô ágmanaman na gimun ka manubù, su ánnà kun manama. Marapung tô mga manubù na inapid katô ágtinuruán din, agad dini ta Efeso asta tun ta kaluwagan kani probinsya ka Asia. ²⁷ Na, ándà dán manubù na málli katô áglumun ta. Dì dán pagsik respetowan tô templo katô ágkabantug na ágmanaman ta na si Diana, asta méwà dán tô kabantug din, agad sikandin gó tô ágpangadapán katô langun manubù kannun ta Asia asta tun ta kaluwagan kani banuwa.”

²⁸ Tô igdinág dan katô igkagi i Demetrio, tuu dan gó isókó, asta igullaó dan, na mà dan, “Pabantugán si Diana na ágpangadapán ta na mga taga Efeso!”

²⁹ Isamuk tô langun manubù na góddô tun ta lunsud. Igámmát dan tô duwa manubù na igtákkás ki Pablo tikud tun ta Macedonia na si Gayo asta si Aristarco. Igguyud dan tô duwa, asta igpalaguy dan langun tun ta ágkalimudanan ka mga manubù. ³⁰ Malyag pád si Pablo na madun dutun ébò kumagi katô mga manubù na ilimud, asal tô mga ágpampamaké igsapad kandin. ³¹ Duwán mga opisyaes na rarak i Pablo igpédu-édu kandin na ò madun.

³² Na, tuu ágkasamuk tô langun manubù na ilimud. Ánnà magunawa tô ágkagin dan na gullaó. Tagsábbadé dád tô mga manubù na ikasóddór ka manan ka ilimud dan. ³³ Igpatingág katô mga Judio tô unawa dan na si Alejandro tun ta tubang dan. Igsingyas sikandin ébò di dan mótép, su kakalyag din na kumagi katô mga manubù na ilimud. ³⁴ Asal tô ikasóddór

* **19:24** 19:24 Diana, ó tun ta kinagiyan ka Griego, Artemis.

dan na Judio si Alejandro, tuu dan igullaó dalám ka duwa oras, na mà dan, “Pabantugán si Diana na ágpangadapán ta na mga taga Efeso!”

³⁵ Na, tó igsapad tó konseyal katô mga manubù na ilimud, igkagi sikandin, na mà din, “Mga taga Efeso, isóddóran katô langun manubù na sikita na mga taga Efeso tó ágtómmóng ka templo katô ágkabantug na ágmanaman ta na si Diana na idabù tikud tun ta langit. ³⁶ Ándà manubù na makéllé kani. Purisu kailangan tagnáp kó. Yakó ágkasamuk. ³⁷ Ándà palang salà katô duwa manubù na igpid yu dini, su ándà palang igtakó dan tikud tun ta simbaan. Ándà dan buyas katô ágmanaman ta. ³⁸ Atin ka duwán salà dan tun ki Demetrio asta tun ta mga kadumaan din, kailangan sikandan tó dumimanda tun ta huwes tó álló ka pagusay ébô patabaé dan. ³⁹ Asal atin ka duwán pa дума mga insà yu, angati yu tó álló na palimudé tó langun manubù. ⁴⁰ Su atin ka dimandan ki ka gobyerno tingód kani samuk ta, ándà mataba ta.”

⁴¹ Na, igpóli din tó langun manubù na ilimud.

20

Igukit si Pablo tun ta Macedonia asta Grecia

¹ Na, pángnga katô samuk tun ta Efeso, iglimud i Pablo tó mga ágpampamaké. Igpabákkár din tó kapamaké dan ka Manama, igsabi sikandin kandan, asta igpanó sikandin na madun tun ta Macedonia. ² Tó igukit sikandin tun ta mga lunsud, igpabákkár din tó kapamaké katô mga ágpampamaké. Tó igdunggu sikandin tun ta Grecia,* ³ igóddó sikandin dalám ka tállu bulan. Tó masig dán sumaké si Pablo ka barko na ágsadun tun ta Siria, duwán kun mga pangulu ka Judio na mimmaté pád kandin. Purisu igplano si Pablo lumónód na mukit tun ta Macedonia. ⁴ Duwán mga manubù na igtákkás kandin na madun tun ta Jerusalem. Sikandan tó batá i Piro na si Sopater na taga Berea, si Aristarco asta si Segundo na taga Tesalonica dan duwa, si Gayo na taga Derbe, si Tiquico asta si Trofimo na taga Asia dan duwa, asta si Timoteo. ⁵ Tó langun dan iguna igsaké ka barko na madun tun ta lunsud ka Troas, asta iangat dan áknami. ⁶ Igádding ké tun ta Filipos. Igóddó ké sippang ka ipángnga tó Kalimudan Ka Pan Na Ándà Pagpatubù. Ándà kadugé, igsaké ké ka barko. Pángnga katô lima dukilám, igpakitaé ké dutun tun ta Troas. Igóddó ké dutun dalám ka sábbad linggo.

Inanté puman si Eutico

⁷ Tó dukilám katô álló ka kapaginawa, ilimud tó langun dé ébô kuman katô kasampáttan ka kamaté i Jesus. Igpanayun si Pablo igtinurù sippang ka tángngà ka dukilám, su kakalyag din na panó sikandin pagkasimag. ⁸ Marapung tó mga sulù tun ta datas kuwarta na iglimudan dé. ⁹ Na, duwán sábbad mallaki na si Eutico na igunsad tun ta téwang. Idugé si Pablo ágtinurù, asta tuu dán ágkatudugan si Eutico. Na, tó italáp sikandin, idabù tun ta tanà tikud tun ta ikatállu andana katô balé. Tó igahà dan, inaté dán sikandin. ¹⁰ Igpónóg si Pablo, iglangkábban din si Eutico, igkápkáppan din, asta igkagi si Pablo tun ta дума mga manubù, na mà din, “Yakó ágkatanaan, su mantéwù sikandin.”

¹¹⁻¹² Na, igpid dan si Eutico tun ta balé din, asta tuu idayawan tó langun manubù na mantéwù sikandin. Na, tó igpénék puman si Pablo tun ta

* 20:2 20:2 Grecia, ó Acaya.

iglimudan dé, igtigkané sikandin igkan ukit katô katáppik din katô pan na igkan dé. Idugé sikandin igtóngkô kandan sippang ka masig dán sállám. Na, igpanó sikandin.

Igtalan si Pablo katô mga tarapid ka simbaan tun ta Efeso

¹³ Na, igplano si Pablo na manó dád sikandin na madun tun ta lunsud ka Ason. Purisu igdiyà ké kandin asta igsaké ké ka barko na pasadun tun ta Ason ébô áddingan dé si Pablo. ¹⁴ Tô igkita ké kandin tun ta Ason, igsaké si Pablo katô barko na igsakayan dé, asta igsadun tô langun dé tun ta lunsud ka Mitilene. ¹⁵ Igtikud ké tun ta Mitilene, asta pagkasimag, iglabé ké tun ta purù ka Quio. Tô ikaduwa álló, igádding ké tun ta purù na ánggadanan Samo. Pángnga igóddó ké, tun ta ikatállu álló igdunggu ké tun ta lunsud ka Mileto. ¹⁶ Ándà ké ádding tun ta Efeso, su di malyag si Pablo ka madugé ké tun ta probinsya ka Asia. Áglukut sikandin ébô makadunggu ké tun ta Jerusalem ka di pa dumunggu tô álló ka kalimudan na ánggadanan Pentecostes.

¹⁷ Tô igdunggu ké tun ta Mileto, igpakangé i Pablo tô langun tarapid katô simbaan ka mga ágpampamaké tun ta Efeso. ¹⁸ Tô igdunggu dan tun ta Mileto, igkagi si Pablo kandan, na mà din, “Isóddóran yu tô tingód katô iglumu ku ákniyu tikud tun ta kadunggu ku tun ta Asia. ¹⁹ Igággár-ággárra igbánnal katô Áglangngagán ta. Igpabbabà a ka kamanubuan ku. Igsággówa su igginawaan ku sikiyu. Ihirapanna ukit katô madat mga plano katô mga Judio. ²⁰ Ándà a kamáddangi katô igtinurù ku na makatabang ákniyu, agad tun ta ágkalimudanan asta tun ta tagsábbad-sábbad balé. ²¹ Igulitta tun ta langun yu, agad Judio ó ánnà Judio, na kailangan rumákkád kó tun ta Manama, asta mamaké kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²² “Na, madunna tun ta Jerusalem, su tô gó tô kakalyag katô Ugis Espiritu kanak. Ándà sóddór ku ka ándin tô dumunggu kanak dutun. ²³ Asal inalayunna gulitan katô Ugis Espiritu na irrayatanna asta prisonna. ²⁴ Asal tô panámdám ku, mému kanak ka matayanna, asal tô tuu ku ágkailanganán na mapángnga ku tô áglumun ku, asta tumanán ku tô sugú katô Áglangngagán na si Jesus, su igpapidda ikandin ébô mulit katô Madigár Gulitán tingód katô kédu ka Manama áknita. ²⁵ Sippang áknganni, ágpanó-panówa ébô mulit-ulitta ákniyu tingód katô pagpangulu ka Manama. Asal panówad, asta di kid pakitaé. ²⁶ Purisu panámdám yu ni kagin ku ákniyu. Atin ka duwán pa manubù na ándà pa pamaké, ándà dán salà ku kandin, ²⁷ su ándà máddang ku igtinurù ákniyu tingód ka langun katô kakalyag ka Manama. ²⁸ Piyà-piyà kó. Dóppóni yu tô langun ágpampamaké na igsarig katô Ugis Espiritu ákniyu ébô sikiyu tô mid kandan. Inému dan na mga sakup ka Manama ukit katô kamatayan i Jesus. ²⁹ Isóddóran ku na duwán mga manubù na dumunggu ákniyu ébô dumadat ka kapamaké katô mga manubù tun ta Manama, iring katô magani mannap na mimmaté katô mga karnero. ³⁰ Duwán gó mga unawa yu na tuminurù ka ánnà bánnal ébô mákkás tô mga manubù kandan. ³¹ Purisu banté kó. Yakó yu ágkalingawi na inalayunna igtinurù ákniyu agad álló asta dukilám dalám ka tállu ámmé, asta igsággówa su itanaanna ákniyu. ³² Manama tô dumóppón ákniyu. Yakó yu ágkalingawi tô kagi ka Manama tingód katô ginawa din ákniyu, su sikandin tô makapabákkár katô kapamaké yu, asta bággén din ákniyu tô ágbággén din tun ta langun sakup din.

³³ “Ándà a gó ingà katò ákniyu salapì ó umpak, ³⁴ su isóddóran yu na inalayunna iglumu ébô duwán magasto ku katò ágkailanganán ku asta tó ágkailanganán katò mga manubù na ágtákkás kanak. ³⁵ Tó gó tó áglumun ku ébô ágkasóddóran yu na madigár ka mággár-ággár ki lumumu ébô makatabang ki katò mga ágkayù-ayuan. Yakó yu ágkalingawi tó igkagi katò Áglangngagán na si Jesus, ‘Tuu pa ágkadayawan tó ágbággé ka tandingán katò ágtanggap.’ ”

³⁶ Na, pángnga igkagi si Pablo tun ta mga tarapid katò mga ágpampamaké tun ta Efeso, iglingkóód dan langun, asta igdasal si Pablo tun ta Manama. ³⁷ Igsággó dan, asta igkápkáp dan ki Pablo, asta igadák dan kandin. ³⁸ Tuu dan iranu, su igkagi si Pablo na di dan dán pakitaé. Na, igatád dan sikandin tun ta barko na sakayan dé.

21

Igsadun si Pablo tun ta Jerusalem

¹ Na, tó igsaké ké ka barko tikud tun ta Mileto, igpanayun ké tun ta purú ka Cos. Pagkasimag, igdunggù ké tun ta purú ka Rodas. Tikud tun ta Rodas, igsadun ké tun ta lunsud ka Patara. ² Tó igdunggù ké, igkita dé tó дума barko na madun tun ta Fenicia. Purisu igsaké ké. ³ Róggun igsaké ké, igkita dé tó purú ka Cipre, asal iglabé ké dadan ta ibang katò dagat. Igsadun ké tun ta probinsya ka Siria. Igpónóg ké tun ta lunsud ka Tiro su duwán igruran na papónógán. ⁴ Igpamasak dé tó mga ágpampamaké, asta igóddó ké tun kandan dalám ka sábbad linggo. Ukit katò Ugis Espiritu, igulit dan ki Pablo na di mému madun sikandin tun ta Jerusalem.

⁵ Tó álló ka kapanó dé, igatád ké katò langun ágpampamaké gamama, gabayi asta gabatà tun ta ligad ka dagat. Tó igdunggù ké, iglingkóód ké langun, asta igdasal ké tun ta Manama. ⁶ Na, igsabi ké kandan na padiyaé kéd. Na, igsaké ké katò barko, asta igpangguli sikandan.

⁷ Na, tó igsaké ké tikud tun ta Tiro, igsadun ké tun ta lunsud ka Tolemaida. Igpónóg ké, igpamasak dé tó mga kataladi, asta igdággà ké dutun ka sábbad dukilám. ⁸ Pagkasimag, igsaké ké pasadun tun ta Cesarea. Tó igpónóg ké, igsadun ké tun ta balé i Felipe, asta igóddó ké dutun. Si Felipe tó sábbad katò pittu manubù na igtabang katò mga apostoles tun ta Jerusalem. Sikandin tó gulit-ulit katò Madigár Gulitán tingód ki Jesus. ⁹ Duwán áppat mga gabatà din daraga na mga propeta ka Manama. ¹⁰ Róggun igóddó ké, duwán sábbad propeta na ángngadanan ki Agabo na igdunggù tikud tun ta probinsya ka Judea. ¹¹ Tó igsumar sikandin áknami, igkangé din tó akus* i Pablo, igikát din tun ta paa din asta tun ta ballad din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tó igkagi katò Ugis Espiritu. Iring kani, ikáttan katò mga Judio tó tigatun kani akus tun ta Jerusalem. Bággén dan sikandin tun ta ballad katò mga manubù na ánnà Judio.”

¹² Tó igdinág ké kandin, igpédu-édu ké asta tó langun ágpampamaké tun ta Cesarea na di madun si Pablo tun ta Jerusalem. ¹³ Asal igkagi si Pablo, na mà din, “Yakó ágsapad kanak ukit katò kasággó yu, su mému gó kanak ka prisonna tun ta Jerusalem, asta mému gó kanak ka matayanna tingód katò kapamaké ku katò Áglangngagán ta na si Jesus.”

* **21:11** 21:11 Akus tó ággamitán katò mga manubù sayyan iring na sinturon áknganni.

14 Na, tō ándà ké ikasapad kandin, igsungkù ké. Purisu igkagi ké, na mà dé, “Mólà pa ka malumu tō kakalyag katō Áglangngagán ta.”

15 Na, ándà kadugé, igtémmós ké ka mga piniddan dé, asta igpanó ké na madun tun ta Jerusalem. 16 Duwán mga ágpampamaké tikud tun ta Cesarea na igtákkás áknami. Igpíd ké ikandan tun ta balé i Mnason ébò móddò ké dutun. Na, si Mnason sábbad taga Cipre na idugé dán igpamaké ki Jesus.

Igdunggù si Pablo tun ta Jerusalem

17 Na, tō igdunggù ké tun ta Jerusalem, ágkadayawan ágtanggap áknami tō mga kataladí. 18 Pagkasimag, igahà ké asta si Pablo ki Santiago, asta ilimud tō langun duma tarapid ka simbaan ka mga ágpampamaké. 19 Tō pángnga dan igpallaé, igulit si Pablo tingód katō langun na iglumu ka Manama tun ta mga ánnà Judio ukit ka katinurù din. 20 Tō igdinág dan katō igkagi din, igdurung dan tō Manama, asta igkagi sikandan ki Pablo, na mà dan, “Yaka nu ágkalingawi na duwán dán mga pira mararan Judio na ágpamaké ki Jesus. Tuu dan ágtuman katō mga sugù i Moises. 21 Asal igulitan dan na ágtinurù ka kun tun ta langun Judio na góddò tun ta mga banuwa ka ánnà Judio na mému ka di dan tumanán tō mga sugù i Moises. Iggagi ka kun na mému ka di tupuwan tō mga gabatà dan gamama, asta di dan tumanán tō mga ágkémun ta na Judio. 22 Pamánnun ta ka makasóddór dan na igdunggù kad? 23 Na, madigár ka numunug ka kani palumun dé. Duwán áppat gamama na igtandò† dán ka Manama tingód katō ágkémun ta na Judio. 24 Apil ka tun kandan katō seremonyas ka kalinis. Bayadi nu tō gasto dan ébò pakiskisan tō ulu dan.‡ Atin ka lumun nu ni, makasóddór tō langun na ánnà bánnal tō igdinág dan tingód áknikó, su ágtumanán nu tō mga sugù i Moises. 25 Asal tingód katō mga ágpampamaké na ánnà Judio, igsulat ké kandan dángngan na di makan tō ágkakan na taganá igbággé tun ta mga ágmanaman, di makan tō dipanug asta tō mannanap na inérát, asta di dan lumayuk katō ánnà kandan sawa ó duma.”

26 Purisu pagkasimag, igapil si Pablo tun ta áppat gamama, asta igpalumu dan katō seremonyas ka kalinis tingód katō igtandò dan ka Manama. Igsadun si Pablo tun ta templo, asta igpasóddór din katō mga pangulu ka templo tō tingód katō álló na matuman tō igtandò dan, su tō gó tō álló na mággé tō lima dan ka tagsábbad mannanap ébò matayan asta bággén tun ta Manama.

Igámmát si Pablo

27 Na, pángnga katō pittu álló, iglónód si Pablo tun ta templo ébò ipángngan tō seremonyas ka kalinis. Duwán mga Judio tikud tun ta probinsya ka Asia na igkita ki Pablo tun ta templo, asta igsututan dan tō duma mga manubù ébò tumabang kandan na mámmát ki Pablo. 28 Igullaó dan, na mà dan, “Mga unawa dé na rubbad i Israel, tabangi ké! Ni gó tō manubù na ágtinurù katō langun manubù na buyasán ki na mga Judio, tō mga sugù i Moises, asta ni ugis lugar ta. Tuu pa madat tō iglumu din nigó, su igpid din tō mga ánnà

† 21:23 21:23 Róggun igtuman dan katō igtandò, di dan minám katō bino, di dan kuman katō buuy ka paras, di dan mawid katō lawa ka inaté, agad mannanap asta manubù, asta di dan tumampád katō ulu dan sippang ka matuman dán tō tandò dan. ‡ 21:24 21:24 Dakál é lagà ka bayad katō mga mannanap na kailangan bággén asta góbbón dan tun ta saruwan ka Manama ébò kasóddóran katō mga Judio na ituman dán tō igtandò dan ka Manama. Ágpakiskisan ka manubù tō ulu din ka matuman dán tō igtandò din ka Manama.

Judio kannun ta ugis lugar, agad di gó mému.”²⁹ Tô gó tô igkagi dan, su igkita dan tô sábbad taga Efeso na ánnà Judio na si Trofimo na igtákkás ki Pablo tun ta Jerusalem. Asal kéman dan ka igpid i Pablo sikandin tun ta templo.

³⁰ Isamuk tô langun manubù tun ta Jerusalem. Marapung tô mga manubù na ilimud. Igámmát dan si Pablo, asta igguyud dan sikandin tun ta luwà katô templo. Na, igsagpángngan dan tô templo.³¹ Matayan dan pád si Pablo. Asal duwán igulit katô kapitan ka sundalo na isamuk tô langun manubù tun ta Jerusalem.³² Tigkô dád igpid katô kapitan tô mga sarhento asta sundalo, asta sékót dan igsadun tun ta mga manubù na ilimud. Tô igkita tô mga manubù katô kapitan asta katô mga sundalo, igsódóan dan tô paglagpás ki Pablo.³³ Tô igdunggù tô kapitan, igámmát din si Pablo. Igpabagkás din tô bállad i Pablo ka duwa kadina. Iginás tô kapitan ka sadan tô ngadan din, asta ándin tô madat na iglumu din.³⁴ Igtaba tô mga manubù na igpanggullaó, asal ánnà magunawa tô igkagi dan. Ándà ikasóddór tô kapitan ka ándin tô kabánnalan, su marapung tô igullaó. Purisu igpapid din si Pablo tun ta baraks.³⁵ Tô igdunggù dan tun ta tété katô baraks, igánnat katô mga sundalo si Pablo ébô makókit dan, su tuu ágkasókó tô mga manubù na ilimud,³⁶ asta igullaó tô mga manubù na igtákkás, na mà dan, “Matayi yu sikandin!”

Igkagiyan i Pablo tô mga manubù na ilimud

³⁷ Na, tô ándà dan pa ahu tun ta dalám katô baraks, igkagi si Pablo tun ta kapitan, na mà din, “Atin ka mému, duwán kagin ku áknikó.”

Isalábbuan tô kapitan. Purisu igkagi sikandin, na mà din, “Katig ka kanné ágkagi ka Griego?”³⁸ Kéman ku ka sikuna tô sábbad taga Ehipto na igatu ka gobyerno dángngan, asta igpid katô áppat mararan (4,000) na mga taramaté tun ta disyerto.”

³⁹ Igkagi si Pablo, na mà din, “Juduiwa. Sakuppa ka Tarso na ágkabantug lunsud tun ta Cilicia. Atin ka mému áknikó, duwán kagin ku tun ta mga manubù na ilimud.”

⁴⁰ Tô ignunug tô kapitan, igtindág si Pablo tun ta tété. Igsingyasan din sikandan ébô di dan mótép. Tô igtagnáp dan, igkagi si Pablo ka kinagiyan ka Hebreo. §

22

¹ Na, igkagi si Pablo, na mà din, “Mga kataladi ku asta mga ágtugállán, paminág kó kani kagin ku ákniyu.”

² Tô igdinág dan na igkagi sikandin ka kinagiyan ka Hebreo, tuu dan igtagnáp. Purisu igkagi si Pablo, na mà din,³ “Sakán tô unawa yu na Judio. Tarso é igpamasusuwan kanak na sábbad lunsud tun ta Cilicia, asal igdakállá kannun ta Jerusalem. Si Gamaliel tô maestro na igtinurú kanak, asta igtinuruanna katô langun sugù i Moises na ágtumanán katô mga kamónaan ta. Tuuwa igággár-ággár ébô mabantug tô Manama iring ákniyu áknganni.⁴ Purisu igirrayatan ku dángngan tô mga manubù na ágbánnal katô mantu kapókit, asta igmatayan ku sikandan. Duwán mga igámmát ku asta igpriso ku agad mga gamama asta mga gabayi.⁵ Isóddóran yan katô tuu mallayat ka pangulu ka templo asta katô langun konseyal ka mga ágtugállán ka Judio, su sikandan tô igbággé kanak ka mga sulat na igpid ku tun ta mga ágpangulu

§ 21:40 21:40 Hebreo tô kinagiyan katô mga Judio.

tun ta Damasco. Purisu igsadunna ébô ámmáttán ku asta piddán ku sikandan kannun ta Jerusalem ébô supakan sikandan.

⁶ “Asal tó malássád dán é álló, tó madaniyad tun ta Damasco, tígkô dád isugatanna katô séllaán tikud tun ta langit. ⁷ Ibantangnga tun ta tanà, asta duwán igdinág ku na igkagi, ‘Saulo, Saulo, manan ka girrayat ka kanak?’ ⁸ Na, iginsà a, ‘Sir, sadan ka?’ Na, igtaba sikandin, ‘Sakán si Jesus na taga Nazaret na girrayatan nu.’ ⁹ Agad igkita tó mga manubù na igtákkás kanak katô séllaán, asal ándà dan ikadinág katô igkagi din kanak. ¹⁰ Iginsà a, ‘Áglangngagán, ándin tó lumun ku?’ Purisu igkagi tó Áglangngagán, ‘Tindág ka, asta sadun ka tun ta Damasco, su ulitan ka katô langun na igplano ka Manama na palumun áknikó.’ ¹¹ Ibólógga tingód katô séllaán tikud tun ta langit. Purisu igagakka katô mga kadumaan ku pasadun tun ta Damasco.

¹² “Na, duwán sábbad manubù na si Ananias na tuu ágtuman katô mga sugù i Moises, asta ágrespetowan sikandin katô langun Judio. ¹³ Igpadani sikandin kanak, asta igkagi sikandin, ‘Saulo, kataladi ku, kumita kad.’ Na, tígkô dád ikakita a kandin. ¹⁴ Igkagi si Ananias, ‘Taganà kad igsalin ka Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan ta ébô makasóddór ka katô kakalyag din. Igsalin kad ikandin ébô kumita ka katô Nángngà na Ágsuguánnán din,* asta ébô maminág ka katô kagi din. ¹⁵ Kakalyag din na mulit-ulit ka katô langun manubù tingód katô igkita nu asta igdinág nu. ¹⁶ Purisu yakad ágbaring-baring. Tindág kad, asta pabunyang ka. Dasal ka ukit katô ngadan katô Áglangngagán ébô kórasan ka katô mga salà nu.’†

¹⁷ “Na, tó igulí a nit Jerusalem, róggun igdasalla tun ta templo, duwán isállággan ku na igpakita kanak. ¹⁸ Igkagi tó Áglangngagán na igkita ku, ‘Sékót ka panó tikud nit Jerusalem, su di maminág ni mga manubù katô ágkagin nu tingód kanak.’ ¹⁹ Asal igtaba a, ‘Áglangngagán, tó panámdám ku na maminág dan, su isóddóran dan na sakán tó igsadun tun ta langun simbaan ka unawa dan na mga Judio ébô ámmáttán ku asta lagpásán ku tó langun ágpamaké áknikó. ²⁰ Tó inaté si Esteban na igulit-ulit tingód áknikó, igapilla, ignunugga, asta igbantéya katô mga umpak na iglábbas katô mga manubù na igmaté kandin.’ ²¹ Asal igkagi tó Áglangngagán, ‘Panó kad, su papiddán ku sikuna tun ta madiyù mga banuwa ébô tuminurù ka katô kagi ku tun ta mga ánnà Judio.’”

Sakup ka Roma si Pablo

²² Na, tó igdinág tó mga Judio na pasadunán sikandin tun ta mga ánnà Judio, ándà dan dán paminág kandin. Igullaó dan, na mà dan, “Matayi yu! Madigár pa ka maté gó sikandin.”

²³ Igullaó dan, asta igsakórab dan tó umpak dan asta igsabud dan tó barukbuk tun ta karamag tingód katô sókó dan. ²⁴ Purisu igpapid katô kapitan si Pablo tun dalám katô baraks, asta igsugù din tó mga sundalo na lumagpás ki Pablo ébô kumagi ka bánnal, su kakalyag katô kapitan na kasóddóran din ka manan ka igullaówan katô mga manubù si Pablo.‡ ²⁵ Tó igbagkás dan kandin, igkagi si Pablo tun ta sarhento na igtindág madani tun

* **22:14** 22:14 Nángngà na Ágsuguánnán ka Manama tó pagngadan ki Jesu-Cristo. † **22:16** 22:4-16

Ahaán tó Mga Lumu 9:1-19; 26:9-18; Galacia 1:14. ‡ **22:24** 22:24 Ándà sóddór katô kapitan ka manan ka igullaó dan na matayan si Pablo su ándà sikandin ikagpát katô kinagiyan ka Hebreo.

kandin, na mà din, “Manan ka lagpássán tō sábbad sakup ka Roma ka di pa sikandin insaán ka huwes?”

²⁶ Tō igdinág tō sarhento katō igkagi din, igsadun sikandin tun ta kapitan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Di nángngà palagpássán nu sikandin, su sábbad sikandin sakup ka Roma.”

²⁷ Purisu igsadun tō kapitan tun ki Pablo, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ulitiya ka kabánnalan. Sakup ka ka Roma?”

Igtaba si Pablo, na mà din, “Óó.”

²⁸ Igkagi tō kapitan, na mà din, “Dakál tō salapi na igbayad ku ébô imunna sakup ka Roma.”

Igkagi si Pablo, na mà din, “Asal sakán, ándà palang igbayad ku, su dutun é igpamasuwana kanak ta sakup ka Roma.”

²⁹ Purisu tigkô dád igpadiyù tō mga sundalo, asta ándà dan lagpási si Pablo. Imáddangan tō kapitan su igpabagkás din tō sábbad sakup ka Roma.

Igruudan si Pablo katô mga konseyal ka Judio

³⁰ Na, tō kakalyag katô kapitan na kasóddóran din ka ándin tō dimanda katô mga pangulu ka Judio tingód ki Pablo. Purisu pagkasimag, iglimud din tō mallayat ka mga pangulu ka templo asta tō langun konseyal ka Judio. Igpaluwà din si Pablo asta igpid din tun ta mga manubù na ilimud. Igpatingág din si Pablo tun ta tubang dan.

23

¹ Na, igzállág i Pablo tō langun konseyal asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga kataladi, tō panámdám ku na nángngà tō langun na iglumu ku tun ta saruwan ka Manama sippang áknganni.”

² Tō igdinág si Ananias na tuu mallayat ka pangulu ka templo, igpasampal din si Pablo katô mga manubù na madani tun kandin ébô kasupakan sikandin. ³ Igkagi si Pablo ki Ananias, na mà din, “Supakan ka katô Manama, su kéman nu ka nángngà ka tun ta saruwan ka Manama! Rumuud ka kanak ukit katô mga sugù i Moises, asal sikuna tō iglapas katô mga sugù, su igpasampalla ikuna.”

⁴ Na, duwán mga manubù madani tun kandin na igkagi, na mà dan, “Manan ka igtaba-taba nu tō tuu mallayat ka pangulu ka templo na igsalin ka Manama.”

⁵ Purisu igkagi si Pablo, na mà din, “Mga kataladi, ándà sóddór ku na sikandin tō tuu mallayat ka pangulu ka templo. Isóddóran ku na mà katô kagi ka Manama na kailangan di buyasán tō manubù na ágpangulu áknita.”*

⁶ Tō ikasóddór si Pablo na di ágpasábbadé tō langun katô konseyal, su duwán mga Saduseo asta duwán mga Pariseo, igullaó si Pablo kandan, na mà din, “Mga kataladi, sakán tō Pariseo, asta Pariseo tō mga kamónaan ku. Igpidda diní ébô insaánna ikiyu ni álló ni su gimanna katô kanté puman ka Manama katô mga manubù na inaté.”

⁷ Tō igkagi sikandin kani, igpapulé tō mga Pariseo asta tō mga Saduseo. Purisu ándà pasábbadé tō langun konseyal. ⁸ Na, tō mga Pariseo ágtinurù na antén puman ka Manama tō mga manubù na inaté, asta duwán mga panaligan ka Manama, asta duwán espiritu ka manubù. Asal tō mga Saduseo, di dan ágbánnal kani. ⁹ Purisu ágkasamuk dan. Na, igtindingág tō mga taratinurù

* 23:5 23:5 Ahaán tō Exodo 22:28.

ka mga sugù i Moises na sakup ka mga Pariseo, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Tô panámdám dé na ándà madat na iglumu din. Duwán basi panaligan ka Manama na igkagi kandin.”

¹⁰ Na, tuu dan isamuk, asta imáddangan tô kapitan ka matayan dan si Pablo. Purisu igpapid din tô mga sundalo ébô kangén dan si Pablo, asta piddán dan sikandin tun ta baraks.

¹¹ Na, tô dukilám dán, igtindág tô Áglangngagán madani tun ki Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan. Igulit ka tingód kanak nit Jerusalem, asta mulit ka pagsik tingód kanak tun ta Roma.”

Plano na matayan si Pablo

¹² Na, pagkasimag, duwán mga Judio na igpasábbadé na mimmaté ki Pablo. Igpatandóé dan na di dan kuman ó minám sippang ka matayan dan pa si Pablo. ¹³ Sobra ka kappatan (40) tô manubù na igpatandóé. ¹⁴ Purisu igsadun dan tun ta mga mallayat ka pangulu ka templo asta mga ágtugállán ka Judio, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Igpatandóé ké na di ké kuman sippang ka matayan dé pa si Pablo. ¹⁵ Na, nigó tô plano dé. Madigár ka pédu-édu kó asta tô mga konseyal tun ta kapitan ébô papiddán din puman si Pablo dini ákniyu. Madigár ka kumagi kó na duwán pa mga insà yu kandin. Asal banganan dé sikandin ébô matayan dé ka di pa dumunggù dini ákniyu.”

¹⁶ Asal ikadinág tô bataánnán i Pablo katô plano dan na banganan dan si Pablo. Purisu igsadun sikandin tun ta baraks ébô mulit ki Pablo. ¹⁷ Na, igtawar i Pablo tô sábbad sarhento, asta igkagi sikandin, na mà din, “Pid nu ni mallaki tun ta kapitan, su duwán ulitán din kandin.”

¹⁸ Purisu igpid katô sarhento tô mallaki tun ta kapitan, asta igkagi sikandin, na mà din, “Si Pablo na igpriso tô igpédu-édu na piddán ku ni mallaki dini áknikó, su duwán ulitán din áknikó.”

¹⁹ Purisu igawidan katô kapitan tô bállad katô mallaki, igpid din tun ta lugar na ándà duma manubù, asta iginsà sikandin, na mà din, “Ándin tô ulitán nu kanak?”

²⁰ Na, igkagi tô mallaki, na mà din, “Duwán mga Judio na igplano na pédu-édu dan áknikó ébô papiddán nu simag si Pablo tun ta konseho ka Judio. Kumagi dan na duwán pa mga insà dan kandin. ²¹ Asal yaka ágnunug kandan, su sobra ka kappatan (40) tô mga manubù na mangan kandin tun ta dalan. Igpatandóé dan na di dan kuman ó minám sippang ka matayan dan pa si Pablo. Igtaganà dan dán, asta gangat dan dád katô kagin nu.”

²² Igsapad tô kapitan, na mà din, “Yaka gulit katô duma manubù tingód katô igulit nu kanak.”

Na, igpapanó din tô mallaki.

Igpid si Pablo tun ta Cesarea

²³ Na, igpakangé katô kapitan tô duwa sarhento, asta igkagi sikandin kandan, na mà din, “Limud yu tô duwa gatus (200) sundalo na manóttanà, tô kapittuwan (70) sundalo na sumaké ka kudà, asta tô duwa gatus (200) na mid ka pangidù, su panó kó kani ka alas nuybe ka dukilám na madun tun ta Cesarea. ²⁴ Pasaké yu si Pablo ka kudà. Bantayi yu sikandin ébô ándà makadadat kandin sippang ka dumunggù kó tun ta gobernador na si Felix.”

²⁵ Duwán sulat na igpapid katô kapitan, na mà din,

²⁶ “Sakán si Claudio Lisias na igsulat áknikó Felix na ágkabantug gobernador dé. Kumusta ka! ²⁷ Ni manubù na igpapid ku dini áknikó, igámmát sikandin

katô mga pangulu ka Judio, asta matayan dan pád sikandin. Purisu igpatákkás ku tô mga sundalo ébô tabangan sikandin, su isóddóran ku na sakup ka Roma sikandin. ²⁸ Iglimud ku tô konseho katô mga Judio, su kakalyag ku na kasóddóran ka ándin tô dimandan dan kandin. ²⁹ Igdimanda dan kandin su igéllé kun sikandin katô mga sugù na ágtumanán dan, asal isóddóran ku na ándà salà din na mému prison asta matayan. ³⁰ Igpapíd ku sikandin diní áknikó, su duwán kun mga Judio na ágbangan ébô matayan sikandin. Papiddán ku pagsik tô mga manubù na igdimanda kandin ébô mulit dan áknikó katô dimanda dan. Kannun dád gó sippang.”

³¹ Purisu igbánnal tô mga sundalo katô sugù kandan, asta tô dukilám tô, igpid dan si Pablo tun ta lunsud ka Antipatris. ³² Na, pagkasimag, iguli tô mga sundalo na igpanóttanà tun ta Jerusalem. Asal igpanayun si Pablo tun ta Cesarea asta tô mga sundalo na igsaké ka mga kudà. ³³ Tô igdunggù dan tun ta Cesarea, igbággé dan tô sulat tun ta gobernador, asta igpid dan pagsik si Pablo tun kandin. ³⁴ Tô igbasa tô gobernador katô sulat, iginsà sikandin ka ándin tô probinsya na igtikudan i Pablo. Tô ikasóddór sikandin na Cilicia tô igtikudan i Pablo, ³⁵ igkagi sikandin, na mà din, “Insaán kù sikuna ka dumunggù tô mga manubù na igdimanda áknikó.”

Purisu igsugù din tô mga sundalo ébô bantéyan dan si Pablo tun ta palasyo na igimu katô taganà hari na si Herodes.

24

Igruud si Felix

¹ Na, tô iglabé dán tô lima álló, igsadun tun ta Cesarea tô tuu mallayat ka pangulu ka templo na si Ananias, asta igtákkás kandin tô mga ágtugállán ka Judio asta tô sábbad abogado na si Tertulo ébô dumimanda dan ki Pablo tun ki Gobernador Felix. ² Igpakangé i Felix si Pablo, asta igtigkané si Tertulo igkagi katô dimanda dan ki Pablo tun ta gobernador, na mà din, “Ágkabantug Gobernador dé Felix, ágdurungán dé sikuna. Su sikuna tô ágpangulu áknami, masuné dán tô kóddô ta. Su ukit katô madigár kapid nu, duwán dán inassudan katô kóddô ta. ³ Inalayun ni ágkabantug tun ta langun banuwa. Ágpasalamatan dé tô madigár áglumun nu. ⁴ Na, diyad maring áknikó. Asal pédu-éduwa na maminág ka kani kagin ku. ⁵ Isóddóran dé na madat manubù ni, su ágsamukán din tô langun Judio tun ta kaluwagan kani banuwa, asta sikandin tô ágpíd katô mga ágpamaké katô sábbad taga Nazaret. ⁶ Ágripaan din pád pagsik tô templo ka Jerusalem, asal igámmát dé sikandin. [Tô kakalyag dé na ruudan dé sikandin ukit katô mga sugù dé. ⁷ Asal igdunggù tô kapitan ka mga sundalo na si Lisias, asta igpirit sikandin áknami ébô bággén dé si Pablo tun ta bállad din. ⁸ Igkagi sikandin na kailangan madun dini tô mga manubù na igdimanda kandin.] Atin ka insaán nu sikandin, kasóddóran nu na bánnal tô dimanda dé kandin.”

⁹ Na, igdapit pagsik tô mga Judio na kadumaan i Tertulo, asta igkagi dan na bánnal tô igkagi din.

¹⁰ Na, igsingyas tô gobernador ki Pablo ébô kumagi sikandin. Purisu igkagi si Pablo, na mà din, “Isóddóran ku na idugé kad igpangulu kannun ta probinsya ni. Purisu idayawanna su sikuna tô maminág ka taba ku katô dimanda dan. ¹¹ Iglabé dán tô sapulù duwa (12) álló, igsadunna tun ta Jerusalem ébô mangadappa tun ta Manama. Atin ka minsà ka katô duma

mga manubù, makólit dan na bánnal ni. ¹² Ándà a apul katô mga manubù. Ándà a samuk katô mga manubù agad tun ta templo, ó tun ta mga simbaan ka Judio, ó tun ta agad ánda tun ta lunsud ka Jerusalem. ¹³ Ándà palang pakitanán dan áknikó na bánnal duwán salà ku. ¹⁴ Asal ni gó tò bánnal kagin ku na ágbánnalla katô kapókit katô Áglangngagán na ágkagin dan na bulaló. Ágpangadappa tun ta Manama na ágpangadapán katô mga kamónaan dé, asta ágbánnalla katô langun sugù i Moises asta tò mga igsulat katô mga propeta ka Manama. ¹⁵ Magunawa tò gimanan ku asta tò gimanan katô mga manubù na igdimanda kanak, su gimanna na antén puman ka Manama tò langun manubù na inaté, agad tò mga manubù na nángngà tò áglumun dan tun ta saruwan ka Manama ó tò mga manubù na masalà-salà. ¹⁶ Purisu gággar-ággarra áglumu ka madigár, su kakalyag ku na diya gó kayyaan tun ta saruwan ka Manama asta tun ta tubang ka mga manubù. ¹⁷ Agad pira dán ámmé ándà a lónód tun ta Jerusalem, igsadunnad su igpid ku tò salapi na tabang tun ta unawa ku na mga Judio na ágkahirapan, asta igpid ku tò ágbággén tun ta Manama. ¹⁸ Igsadunna tun ta templo ébò tumanán ku tò seremonyas ka kalinis. Ándà a limud ka mga manubù. Ándà a samuk ka duma mga manubù. Asal duwán mga Judio tikud tun ta probinsya ka Asia na igkita kanak. ¹⁹ Isókó dan kanak. Madigár pád ka sikandan tò madun dini ébò dumimanda kanak ka duwán salà ku. ²⁰ Insà nu tò mga manubù kannun ka ándin tò salà ku na igkita dan tun ta konseho tò iginsà dan kanak dángngan. ²¹ Asal bánnal igullaówa gó, na mà ku, 'Igpidda dini ébò insaánna ni álló ni, su gimanna katô kanté puman ka Manama katô mga manubù na inaté.'

²² Na, igsódó si Felix igruud, su isóddóran din dán tò ágtinuruán katô mga manubù na ágbánnal katô kapókit ka Áglangngagán. Igkagi sikandin, na mà din, "Rumuudda puman áknuyu ka dumunggù tò kapitan na si Lisias."

²³ Purisu igkagi si Felix katô sarhento na panayunán din bantéyan si Pablo, asal di mému ka pahirapan sikandin. Mému ka tabangan sikandin katô mga unawa din tingód katô mga ágkailanganán din.

Igpatabang si Pablo tun ki Felix asta ki Drusila

²⁴ Na, tò iglabé dán tò pira álló, igdunggù si Felix asta tò sawa din na si Drusila na sábbad Judio. Igpakangé din si Pablo ébò maminág dan katô ágtinuruán din tingód katô kapamaké ki Jesu-Cristo. ²⁵ Igpénagpát i Pablo na kailangan nángngà tò áglumun katô mga manubù, asta kailangan makapáttud ka kandin sarili, asta rumuud tò Manama katô langun manubù tun ta tapuri álló. Purisu imáddangan si Felix, asta igkagi sikandin, na mà din, "Panó kad! Atin ka duwán álló na ándà áglumun ku, pakangén ku puman sikuna."

²⁶ Marag ágpakangén i Felix si Pablo ébò patóngkóé dan, su tò kakalyag din na duwán salapi na bággén i Pablo ébò makaluwà. ²⁷ Na, tò iglabé dán tò duwa ámmé, inému na gobernador si Porcio Festo na igbullas ki Felix. Asal igpapriso pa i Felix si Pablo, su kakalyag din na kadayawan tò mga Judio.

25

Igruud si Festo ki Pablo

¹ Na, tò igdunggù si Festo tun ta probinsya ka Judea, igóddó sikandin tun ta Cesarea ka tállu álló, asta igsadun sikandin tun ta Jerusalem. ² Tò igdunggù sikandin dutun, igulit tò mallayat ka mga pangulu ka templo asta tò mallayat

ka mga Judio tingód katô dimanda dan ki Pablo. ³ Ágpédu-édu dan ki Festo ébô pakangén din si Pablo tikud tun ta Cesarea, asta papiddán din tun ta Jerusalem, su tô kakalyag dan na banganan dan si Pablo tun ta dalan ébô matayan. ⁴ Asal igkagi si Festo, na mà din, “Igpabantéyan pa si Pablo tun ta Cesarea, asta di madugé muli a dutun. ⁵ Purisu patákkás yu kanak tô mallayat ka mga tarapid yu tun ta Cesarea. Atin ka duwán salà i Pablo, mému dan dumimanda dutun.”

⁶ Igóddô si Festo tun ta Jerusalem sopra ka sábbad linggo. Iguli sikandin tun ta Cesarea. Pagkasimag, igsadun sikandin tun ta ágruudanan, asta igpakangé din si Pablo. ⁷ Tô igdunggù si Pablo tun ki Festo, igtindág tô mga Judio na tikud tun ta Jerusalem asta igpalibutan dan si Pablo. Igulit dan tingód katô marapung asta mabággat dimanda dan ki Pablo, asal ándà kabánnalan na igpakita dan. ⁸ Tô igtaba si Pablo, igkagi sikandin, na mà din, “Ándà salà ku, agad tun ta mga sugù i Moises na ágtumanán dé na mga Judio, agad tun ta templo dé, ó agad tun ta emperador ka Roma.”

⁹ Asal tô kakalyag i Festo na kadayawan tô mga Judio. Purisu iginsà sikandin ki Pablo, na mà din, “Mému áknikó ka madun ka tun ta Jerusalem ébô ruudan ku sikuna dutun?”

¹⁰ Igtaba si Pablo, na mà din, “Ni gó tô sábbad ágruudanan ka gobyerno. Kailangan ruudanna kannun, su isóddóran nu gó na ándà palang salà ku tun ta mga Judio. ¹¹ Atin ka bánnal na duwán salà ku na mému matayanna, diya méllé ka supakanna asta matayanna ikiyu. Asal ka ánnà bánnal tô igkagi dan, di mému ka bággénna tun ta bállad dan. Purisu pédu-éduwa na tô emperador tô rumuud kanak.”

¹² Pángnga igpatóngkóé si Festo asta tô konseyal din, igkagi si Festo, na mà din, “Su igpédu-édu ka na tô emperador tô rumuud áknikó, papiddán ku sikuna tun kandin.”

Igkagi si Pablo tun ki Agripa

¹³ Na, tô iglabé dán tô pira álló, igdunggù tô hari katô mga Judio na si Agripa, asta tô tábbé din na si Berenice. Mahà dan ki Festo tun ta Cesarea. ¹⁴ Róggun igóddô dan dutun, igulit si Festo ki Agripa tingód ki Pablo. Igkagi si Festo, na mà din, “Duwán sábbad manubù dini na si Pablo na igpaprisko i Felix. ¹⁵ Tô igsadunna tun ta Jerusalem, marapung tô mallayat ka mga pangulu ka templo asta tô mga ágtugállán ka Judio na igdimanda ki Pablo. Ágpédu-édu dan na supakan ku sikandin. ¹⁶ Asal igkagiya kandan na di mému tun ta gobyerno ka supakan tô sakup ka Roma ka di pa kumita katô mga manubù na igdimanda kandin ébô makataba sikandin. ¹⁷ Purisu tô igdunggù ké dini, ándà a baring-baring, su pagkasimag, igpakangé ku sikandin ébô ruudan ku. ¹⁸ Na, kéman ku ka tuu madat tô ilmu din na pasóddóran dan kanak, asal tô igdimanda dan kandin, ánnà kannê madat tô iglumu din, ¹⁹ su ágpapulé dan dád tingód katô ágbánnalán dan, asta tingód katô sábbad manubù na inaté na si Jesus, asal igkagi si Pablo na inanté puman sikandin. ²⁰ Na, ándà ku kasóddóri ka ándin tô ruudan ku tingód kani. Purisu iginsà a ki Pablo ka mému kandin ka madun tun ta Jerusalem ébô ruudan. ²¹ Asal ándà nunug sikandin, asta igpédu-édu na tô emperador tô rumuud kandin. Purisu igpaprisko ku pa sikandin sippang ka papiddán ku tun ta emperador.”

²² Igkagi si Agripa, na mà din, “Malyagga maminág kandin.”

Igkagi si Festo, na mà din, “Simag mému ka maminág kandin.”

²³ Na, pagkasimag, igdunggù si Agripa asta si Berenice na igparada dan igahu tun ta ágruudanan na ígtákkássan katô mga kapitan ka sundalo asta katô mallayat ka mga opisyaales tun ta Cesarea. Igpakangé i Festo si Pablo. ²⁴ Na, igkagi si Festo, na mà din, “Harì Agripa, asta langun yu na ilimud dini, ni gó tò manubù na ágdimandan katô mga Judio, agad nit Cesarea asta tun ta Jerusalem. Inalayun dan gullaò na matayan ku sikandin. ²⁵ Asal tun ta panámdám ku, ándà ilumu din na mému sikandin matayan. Asal tô igpédu-édu sikandin na tô emperador tô rumuud kandin, igplanowa na papiddán ku sikandin tun ta emperador. ²⁶ Asal ándà sóddór ku ka ándin tô sulatán ku tun ta ágkabantug emperador ta tingód kani manubù ni. Purisu igpakangé ku sikandin ébò maminág si Agripa asta tô langun yu ébò duwán sulatán ku, ²⁷ su tun ta panámdám ku, di mému papiddán ku sikandin tun ta emperador ka ándà dimanda kandin na sulatán ku.”

26

¹ Na, igkagi si Agripa ki Pablo, na mà din, “Mému kad kumagi.”

Na, igtayó i Pablo tô bállad din, asta igkagi sikandin, na mà din, ² “Harì Agripa, idayawanna su sikuna tô maminág kanak ébò makataba a katô langun dimanda katô mga Judio kanak, ³ su tuu ka ikasóddór tingód katô mga ágkémun ta na Judio, asta tingód katô gapulan dé. Purisu pallayat nu tò ginawa nu ka maminág ka kanak.

⁴ “Íkasóddór tô langun Judio tingód katô kóddô ku dángngan tikud tô mallakiya pa tun ta Tarso asta tun ta Jerusalem. ⁵ Atin ka minsà ka kandan, makólit dan na bánnal, su isóddóran dan na tuuwa ágtuman katô mga ágkémun ka Judio, su sakuppa katô mga Pariseo. ⁶ Na, ágruudanna su gimanan ku tô katumanan katô igtandô ka Manama tun ta mga kamónaan ta. ⁷ Tô gó tò gimanan katô langun ka sapulù duwa (12) grupo ta na mga Judio róggun ágpangadap ki ka Manama agad álló ó dukilám. Sir, igdimanda tô mga unawa ku na Judio kanak su tô gó tò gimanan ku! ⁸ Yakó ágpánámdám na di makému makanté puman tô Manama katô mga manubù na inaté.

⁹ “Agad sakán dángngan, kéman ku ka madigár ka mirrayatta katô mga ágpamaké ki Jesus na taga Nazaret. ¹⁰ Tô gó tò iglumu ku tun ta Jerusalem, su sakán tô igpapriso katô marapung manubù na ágpamaké ki Jesus, su igsugù kanak tò mallayat ka mga pangulu ka templo ka Jerusalem. Tô igruud ké kandan, igkagiya pagsik na matayan dan. ¹¹ Inalayun ku sikandan ágsupakan tun ta langun simbaan ka Judio, su kakalyag ku pád na pasódóan ku tò kapamaké dan ki Jesus. Su tuuwa ágkasókó kandan, iglupug ku sikandan agad tun ta madiyù mga lunsud ébò irrayatan.

¹² “Purisu igsugù kanak tô mallayat ka mga pangulu ka templo tun ta Damasco ébò ámmáttán ku tô mga manubù na ágpamaké ki Jesus. ¹³ Asal Harì, tô malássád dán é álló, tô madaniyad tun ta Damasco, igkita ku tô sèllaán tikud tun ta langit na tuu pa ágsèllà ka tandingán katô álló. Isèllaanna asta tô duma mga manubù na ígtákkás kanak. ¹⁴ Ibantang ké tun ta tanà, asta duwán igdinág ku na igkagi ka kinagiyan ka Hebreo, na mà din, ‘Saulo, Saulo, manan ka girrayat ka kanak? Sikuna dád tô kasakitan ukit katô katu nu kanak.’ ¹⁵ Purisu iginsà a, ‘Sir, sadan ka?’ asta igtaba tô Áglangngagán, ‘Sakán si Jesus na girrayatan nu. ¹⁶ Tindág ka. Igpakita a áknikó su igsalin ku

sikuna ébô imun ka na ágsuguánán* ku. Mulit ka katô duma mga manubù tingód katô igkita nu ni álló ni, asta tingód katô pakitanán ku áknikó tun ta dumunggu pa mga álló. ¹⁷ Tómmongan ku sikuna ébô di ka matayan katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio, su pasadunán ku sikuna tun kandan. ¹⁸ Pénagpáttán nu kandan tó kabánnalan ébô tayyugan dan tó kangittángngan, asta madun dan tun ta kappawaan, ébô makaluwá dan tikud tun ta bállad i Maibuyan, asta masakup dan tun ta Manama. Ukit katô kapamaké dan kanak, pasinsiyaan ka Manama tó mga salà dan asta matanggap dan tó bággén ka Manama tun ta langun manubù na igsalin din.’†

¹⁹ “Purisu Hari Agripa, igtuman ku tó igpakita din kanak tikud tun ta langit. ²⁰ Igtinurù a tun ta Damasco, tun ta Jerusalem, tun ta mga lunsud ka Judea, asta tun ta mga ánnà Judio. Igtinurù a kandan na kailangan rumákkád dan, kailangan pasakup dan tun ta Manama, asta kailangan madigár tó áglumun dan ébô pakitanán dan na bánnal igrákkád dan. ²¹ Tingód katô katinurù ku, igámmátta katô mga Judio tun ta templo ka Jerusalem ébô matayanna ikandan. ²² Asal inalayunna ágtabangan ka Manama sippang kani álló ni. Purisu gulitta katô kabánnalan tun ta langun manubù, agad tun ta mabantug asta tun ta di ágkabantug. Tó ágtinuruán ku, ni dán gó tó katumanan katô tandó na igulit katô mga propeta ka Manama asta i Moises. ²³ Ágtinuruán ku tó igsulat dan na kailangan irrayatan asta matayan tó Mesiyas, asta ukit kandin na tagná inanté puman, pasóddórán din na duwán katábusan katô langun manubù tikud tun ta salà, agad Judio ó ánnà Judio.”

²⁴ Róggun na igkagi si Pablo, igullaó si Festo, na mà din, “Pablo, ágkangulág ka! Tó sobra kakatigan nu tó ikangulág áknikó!”

²⁵ Iggagi si Pablo, na mà din, “Ágkabantug Festo, diya ágkangulág, su bánnal tó igkagi ku. ²⁶ Isóddórán katô hari tó langun katô ilmu. Purisu ándà máddang ku ágkagi kandin, su isóddórán din na bánnal tó langun katô igkagi ku, su ándà lumuwi ni tun ta ikallás lugar.

²⁷ “Hari Agripa, ágbánnal ka katô igkagi ka mga propeta? Isóddórán ku na ágbánnal ka.”

²⁸ Iggagi si Agripa ki Pablo, na mà din, “Kéman nu basi ka sékóтта dád papamakén ki Cristo!”

²⁹ Iggagi si Pablo, na mà din, “Agad madugé pa ó di madugé, kakalyag ku na mému ka iring kanak, asta langun yu na igpaminág kanak ni álló ni. Asal diya malyag na kadinaan kó iring kanak.”

³⁰ Na, igtindág tó hari, tó gobernador, asta si Berenice, asta tó langun dan. ³¹ Tó igpanó dan, igpatóngkóé dan, na mà dan, “Ándà ilmu din na mému prison ó matayan.”

³² Iggagi si Agripa ki Festo, na mà din, “Atin ka ándà sikandin pédu-édu na tó emperador tó rumuud kandin, mému paluwaán sikandin.”

27

Igsadun si Pablo tun ta Roma

¹ Na, tó igpid dan ki Pablo tun ta Italia, igsaké ké ka barko. Duwán sábbad sarhento ka mga sundalo katô Grupo i Agosto, asta ngadan din si Julio na igpabanté i Festo ki Pablo asta katô duma mga manubù na igpriso. ² Igtákkás

* 26:16 26:16 Ágsuguánán, ó apostoles. † 26:18 26:9-18 Ahaán tó Gga Lumu 9:1-19; 22:4-16.

áknami si Aristarco na taga Tesalonica na sakup ka probinsya ka Macedonia. Duwán barko na igdunggù tikud tun ta lunsud ka Adramito na pasadun tun ta mga lunsud katò probinsya ka Asia, asta tò gó tò igsakayan dé tikud tun ta Cesarea. ³ Pagkasimag, igádding ké tun ta lunsud ka Sidon. Inéduwan si Julio ki Pablo. Purisu igpapónóg din asta igpadding tun ta mga ágpampamaké, asta igpóssiyan dan si Pablo. ⁴ Na, tò igsaké ké tikud tun ta Sidon, tuu mabákkár tò karamag na ágkasumaran dé. Purisu igpasidalung ké tun ta ágbaluy katò purù ka Cipre. ⁵ Igukit ké tun ta dagat na tubang katò mga probinsya ka Cilicia asta Pamfilia. Igpónóg ké tun ta Mira na sábbad lunsud na sakup ka Licia. ⁶ Ikitaan i Julio tò sábbad barko na tikud tun ta Alejandria na pasadun tun ta Italia. Purisu tò gó tò igsakayan dé tikud tun ta Mira. ⁷ Mabuwóy tò kapanó katò barko. Purisu idugé ké ikalabé tun ta tubang katò lunsud ka Nido. Tò ikasumar ké katò mabákkár karamag, igpasidalung ké tun ta ágbaluy katò purù na ánggadanan Creta. Igukit ké tun ta tubang katò lunsud ka Salmon. ⁸ Mahirap tò igpaligad tò barko, asta idugé ké igdunggù tun ta lugar na ánggadanan Madigár Ágdungguan na madani tun ta lunsud ka Lasea. ⁹ Na, tuu idugé tò panawán dé, asta tuu mahirap tò kapanó katò barko tò timpo tò, su ipángnga dán tò álló ka kapuwasa.* Purisu igtambag si Pablo kandan, na mà din, ¹⁰ “Tò panámdám ku, atin ka manayun ki, tuu ki kahirapan, su kadattan ni barko asta tò piniddan ta, asta mapánnas ki pagsik maté.”

¹¹ Asal ándà paminág tò sarhento ki Pablo, su ágsarigan din tò tarapid asta tò tigatun katò barko. ¹² Tò panámdám dan na di madigár ni pónógan ka magánnó timpo. Purisu tò kakalyag katò karapungan na mga igsaké na manayun ké tun ta lunsud ka Feníce na sábbad lunsud tun ta purù ka Creta na duwán madigár ágpónógan, su ágkasidalungan tò karamag, asta móddó ké pád dutun dalám ka magánnó timpo.

Igdunggù tò bagyo

¹³ Na, tò di dán mabákkár é karamag, kéman dan ka mému dán madun tun ta Fenice. Purisu igkangé dan tò angkla, asta igpókit dan tò barko madani tun ta ligad katò purù ka Creta. ¹⁴ Asal ándà kadugé, tuu igmabákkár tò karamag tikud tun ta purù, su igbogyowan ké. ¹⁵ Tò di dé ágkagay na ágkasumar dé tò mabákkár karamag, igpabayá dé ka mapid ké katò balud asta katò karamag. ¹⁶ Na, igpasidalung ké tun ta délák purù na ánggadanan Cauda. Igággár-ággárran dé igdalám tò buti na igpaguyud katò barko. ¹⁷ Tò igdalám ké katò buti, igággát dan igikáttan tun ta barko ébô di kadattan. Imáddangan dan ka masayad tò barko tun ta baklayanán na madani tun ta banuwa ka Libya. Purisu igláppei dan tò mga layag, asta inapid ké katò karamag. ¹⁸ Pagkasimag, su tuu pa mabákkár tò balud, igtigkané dé ágdabuán tò mga piniddan dé ébô di ké malánnád. ¹⁹ Tun ta ikatállu álló, agad tò mga kasangkapan katò barko igdabù dé. ²⁰ Tuu idugé na ándà dé kitayi tò álló asta tò mga karani. Tò panámdám dé langun di kéd manté, su igpanayun tò udan asta tuu igmabákkár tò karamag.

²¹ Idugé dán na ándà igkan dé. Purisu igtindág si Pablo, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga unawa ku, madigár pád ka igbánnal kó katò igkagi

* **27:9** 27:9 Tò timpo katò álló ka kapuwasa katò mga Judio, tò gó tò bulan ka Septyembre asta magánnó timpo. Tò timpo tò, inalayun ágmabákkár tò karamag asta magdakál tò balud tun ta dagat. Purisu ánnà madigár tò kapanó ka mga barko tun ta dagat su ágkadattan katò mabákkár karamag asta magdakál balud.

ku ákniyu tô ándà ki pa panó tikud tun ta Creta ébô di kadattan tô piniddan ta, asta ándà kahirapan ta. ²² Na, kumagiya ákniyu na pabákkár kó, su ándà sábbad áknita na malánnád, asal ni barko dád tô kadattan. ²³ Su géna dukilám, igpakita kanak tô panaligan na igpapid ka Manama na ágpangadapán ku asta igtigatun kanak. ²⁴ Ikgagi sikandin, na mà din, ‘Pablo, yaka ágkamáddangan, su matuman na kumita ka katô emperador, asta ruudan ka ikandin tun ta Roma. Na, tingód áknikó di maté tô mga manubù na igsaké дума áknikó.’ ²⁵ Purisu mga uwawa ku, yakó ágkamáddangan. Ágsarigga katô Manama na matuman tô langun katô igkagi din kanak. ²⁶ Asal masayad ni barko tun ta sábbad purù.”

²⁷ Na, tô iglabé tô duwa linggo, inalayun ké inapid ka karamag tun ta dagat na ánggadan Mediteraneo. Tô tánggà ka dukilám, igpanámdám tô mga taralumu ka barko na madani ké tun ta ligad ka dagat. ²⁸ Purisu igtuntun dan tô tali na igikáttan ka mabággat ébô kasóddóran dan tô kadalámman katô dagat. Duwa pulù (20) dáppa tô kadalámman. Ándà kadugé, igtuntun dan puman, asta sapulù lima (15) dáppa tô kadalámman. ²⁹ Imáddangan ké ka mapid tô barko tun ta batun. Purisu igdabù dan tô áppat angkla tikud tun ta bókkóg ka barko, asta igdasal ké na makatiis ké sippang ka sállám. ³⁰ Na, miwà pád tô mga taralumu ka barko. Purisu igtuntun dan tô buti tun ta dagat, su mà kagi dabuán dan tô angkla tun ta tubang katô barko. ³¹ Asal igkagi si Pablo tun ta mga sundalo asta tun ta sarhento, na mà din, “Atin ka di dan móddò nit barko, di kó manté.”

³² Purisu iggáttas katô mga sundalo tô ikát katô buti, asta inanud.

³³ Na, tô masig dán ágkasállám, igkagi si Pablo na madigár ka kuman dan. Ikgagi sikandin, na mà din, “Sapulù áppat (14) dán álló na imáddangan kó, asta igballus kód su ándà kó ikakan. ³⁴ Purisu kan kó ébô kumabákkár kó. Yakó ágkamáddangan, su di kó mamánnu. Ándà tun ákniyu na maté, agad sábbad.”

³⁵ Na, igkangé i Pablo tô pan, igpasalamat sikandin katô Manama tun ta tubang katô langun, igtáppik-táppik din asta igkan sikandin. ³⁶ Tô igkita ké kandin, igmabákkár tô ginawa dé, asta igkan ké. ³⁷ Duwa gatus kapittuwan ánnám (276) ké langun na igsaké katô barko. ³⁸ Tô ibássug kéd, igdabù dé tô samà ka trigo na igpid dé ébô kumagan tô barko.

Idattan tô barko

³⁹ Tô álló dán, ándà kasóddóri katô taralumu ka barko ka ánda tô dungguan dé, asal igkita dan tô baklayanán. Purisu igpatóngkóé dan ka mému padungguan dan tô barko. ⁴⁰ Purisu iggáttas dan tô mga ikát katô mga angkla, asta itananan tô langun angkla tun dalám ka dagat. Igakas dan tô ikát tun ta timon. Igbákka dan tô layag tun ta tubang ébô mapid ké pasadun tun ta ligad. ⁴¹ Asal igsayad tô barko tun ta mababó, ikasapat tô tubang katô barko asta di ágkakangé, asta idattan tô dadan dutun ta bókkóg katô barko ukit katô mga balud. ⁴² Na, igpanámdám tô mga sundalo na matayan dan tô mga igpriso ébô di dan makasilám asta makaluwà. ⁴³ Asal igsapadan dan i Sarhento Julio, su kakalyag din na di matayan si Pablo. Purisu igpóna din tô mga manubù na katig ágsilám ébô tumuppas tun ta dagat asta sumilám na pasadun tun ta ligad. ⁴⁴ Ikatapuri tô mga manubù na di katig ágsilám. Igawidan dan tô mga tabla asta tô mga itáppu bahin katô barko. Purisu ándà kamánnu tô langun dé, asta ikadungù ké tun ta baklayanán.

28

Tun ta Malta

¹ Na, tō igdunggù ké tun ta baklayanán, ikasóddór ké na tō gó tō purù na ánggadanan Malta. ² Tuu inéduwan áknami tō mga taga Malta. Igsumar ké ikandan, asta igtabun dan ka dakál apuy, su gudan asta magánnó. ³ Iggangé si Pablo ka mga kayu na pagsunnuk. Na, tō igsunuk din tō kayu tun ta apuy, igluwà tō áppuy tingód katò kénit, asta igkagat tō bállad i Pablo. ⁴ Tō igkita tō mga taga Malta katò áppuy tun ta bállad din, igpatóngké dan, na mà dan, “Sikandin basì tō taramaté. Ándà sikandin kamaté tun ta dagat, asal maté sikandin kannun ta tanà, su tō gó tō supak kandin katò ágmanaman ta.”*

⁵ Asal igpanapirik i Pablo tō áppuy tun ta apuy, asta ándà gó sikandin kamánnu. ⁶ Igsállág tō mga manubù ka lumábbag tō bállad din asta mabantang na maté. Agad idugé dan igangat, asal ándà gó sikandin kamánnu. Purisu ipalin tō panámdám dan, asta igkagi dan na si Pablo tō sábbad manama.

⁷ Na, si Publio tō gobernador katò purù, asta sikandin tō tigatun katò maluwig tanà na madani tun ta dagat. Inéduwan sikandin áknami. Purisu igpóddò ké tun ta balé din ka tállu álló. ⁸ Na, ágkabógókan tō ámmà din, su igkalintura sikandin asta marag gindás. Igsadun si Pablo tun kandin, asta igdasal sikandin tun ta Manama. Igdappánnan i Pablo ka bállad sikandin, asta inólian. ⁹ Na, tō ikasóddór tō duma mga manubù, igpid dan tō langun ágkabógókan tun ki Pablo, asta inólian dan. ¹⁰ Igpóssi dan áknami, asta tō igpanó ké puman, igpid dan tō langun ágkailanganán dé tun ta dalám katò ássa barko.

Igsadun ké tun ta Roma

¹¹ Na, tō iglabé dán tō tállu bulan, igsaké ké katò barko tikud tun ta Alejandria na taganà igpundo tun ta Malta dalám katò magánnó timpo. Ánggadanan tō barko na Tò Dáppi na Ágmanaman. ¹² Tō igdunggù ké tun ta lunsud ka Siracusa, igóddò ké dutun ka tállu álló. ¹³ Tikud tun ta Siracusa, igsadun ké tun ta lunsud ka Regio. Pagkasimag, nángngà-nángngà dád tō karamag. Purisu igpanó ké, asta igdunggù ké tun ta lunsud ka Puteoli tō ikaduwa álló. ¹⁴ Tun ta Puteoli, igkita dé tō mga kataladi, asta igpóddò ké ikandan ka sábbad linggo. Na, igpanó ké puman pasadun tun ta Roma. ¹⁵ Tō ikasóddór tō mga kataladi tun ta Roma na dumunggù ké, duwán igsumar áknami tun ta Ágbarigyaanan i Apio, asta duwán duma mga manubù na igsumar áknami tun ta lunsud na ánggadanan Tállu Ágtindaan. Tō igkita si Pablo kandan, igpasalamat sikandin katò Manama, asta idayawan sikandin.

Igtinurù si Pablo tun ta Roma

¹⁶ Na, tō igdunggù ké tun ta Roma, ándà prisowi si Pablo, asal igpóddò sikandin tun ta balé na igbantéyan ka sábbad dád sundalo. ¹⁷ Na, tō iglabé tō tállu álló, iglimud i Pablo tō mga pangulu ka Judio, asta igkagi sikandin, na mà din, “Mga kataladi ku, agad ándà madat na ilmu ku tun ta mga unawa ta na mga Judio ó tun ta ágkémun katò mga kamónaan ta, asal igámmátta tun ta Jerusalem, asta igbággéya tun ta bállad katò gobyerno ka Roma. ¹⁸ Tō igruud dan kanak, kakalyag dan na paluwaánna pád ikandan, su ándà ilmu ku na mému matayanna. ¹⁹ Asal duwán mga pangulu ka Judio na igsapad

* 28:4 28:4 Duwán ágmanaman ka Griego na ánggadanan Tarasupak.

kandan. Purisu ipiritta igpédu-édu na tô emperador tô rumuud kanak. Asal ándà dimanda ku tingód katô mga Judio, su sakán tô sábbad Judio. ²⁰ Ni gó tô gunayan na iglimud ku sikiyu ébô pakitaé ki asta patóngkóé ki. Áknganni igikáttanna ka kadina, su ágbánnalán ku sikandin na gimanan ta na mga rubbad i Israel.”

²¹ Iggkagi sikandan, na mà dan, “Ándà sulat na igdunggù áknami tikud tun ta mga Judio tingód áknikó. Ándà manubù na igsadun dini ébô kumagi áknami na madat ka manubù. ²² Asal isóddóran dé dád na duwán kun mga manubù tun ta agad ánda banuwayi na ágbuyas katô mga ágpamaké ki Jesus. Purisu tô kakalyag dé na maminág ké katô kagin nu.”

²³ Purisu igsalin dan tô álló ébô palimudé dan. Tô igdunggù tô álló, tuu marapung tô mga manubù na ilimud tun ta balé na igóddóan i Pablo. Tikud ka sállám sippang ka dukilám igtinurù si Pablo. Igulit sikandin kandan tingód katô pagpangulu ka Manama, asta igtinurù sikandin tingód ki Jesus tikud tun ta igsulat i Moises asta katô duma mga propeta ka Manama ébô mamaké tô mga manubù ki Jesus. ²⁴ Na, duwán mga manubù na igbánnal katô igkagi din, asta duwán mga manubù na ándà bánnal. ²⁵ Ándà dan pasábbadé. Asal tô ándà dan pa panó, igkagi si Pablo, na mà din, “Nángngà tô kagi na igpólit katô Ugis Espiritu ukit katô propeta na si Isaias, su igkagi sikandin tingód ka mga kamónaan ta, na mà din,

²⁶ “Sadun ka tun ta mga Judio, asta ni gó tô kagin nu kandan:

Agad tuu kó gó maminág, di kó makagpát.

Agad tuu kó gó sumállág, di kó makagpát, ²⁷ su igpatággas kani mga manubù tô ulu dan agó makagpát dan.

Igsagpángngan dan tô talinga dan agó duminág dan ka kabánnalan.

Iglipáddáng dan tô mata dan agó kumita dan ka kóbadan katô kagi ku kandan.

Ándà kakalyag dan na padani kanak ébô tabangan ku sikandan.’”†

²⁸ Ighanayun si Pablo igkagi, na mà din, “Purisu paminág kó kanak. Igulitan dán tô mga ánnà Judio na tábbusán dan katô Manama, su sikandan tô maminág.”

²⁹ [Pángnga igkagi si Pablo, igpanó tô mga pangulu ka Judio, asta igpapulé dan tingód katô igkagi i Pablo kandan.]

³⁰ Na, igóddô si Pablo ka duwa ámmé tun ta balé na igarkilaan din. Igtanggap din tô langun manubù na igsadun tun kandin. ³¹ Igulit-ulit sikandin katô kabánnalan tingód ka Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta tingód katô pagpangulu ka Manama. Ándà máddang din ágtinurù, asta ándà igsapad kandin.

† 28:27 28:26-27 Isaias 6:9-10.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Roma

Una Basan

Ni libro igpasulat i Pablo para katô mga ágpampamaké na góddô tun ta lunsud ka Roma. Ágpanámdám tô mga katig manubù na igpasulat ni i Pablo róggun igóddô sikandin tun ta lunsud ka Corinto ó Filipos. Si Tercio tô igsulat kani mga kagi i Pablo. Tô igpasulat si Pablo kani libro, ándà pa sikandin sadun tun ta Roma, asal igpasulat din ébô makataganà dan para katô kadunggù din. Si Pablo taganà dán igpriso tô ándà pa sadun tun ta Roma. Mabasa ni tun ta libro na igsulat i Lucas, Lumu kapitulo 21 sippang ka kapitulo 28.

Nit libro, igtinurù si Pablo na Batà ka Manama si Jesu-Cristo na Áglangngagán na matulus. (Ahaán tô Roma 1:1-5.)

Igpénagpát din na ikasalà tô langun manubù asta supakan dan ka Manama. Kailangan duwán makatábbus kandan. (Ahaán tô kapitulo 1 bersikulo 18 sippang ka kapitulo 3 bersikulo 20.)

Igtinurù sikandin na mému tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit dád katô kapamaké ta ki Jesu-Cristo na igsupakan tingód katô mga salà ta, su igbullas sikandin áknita asta igmatayan sikandin. (Ahaán tô kapitulo 3 bersikulo 21 sippang ka kapitulo 5 bersikulo 21.)

Igtinurù sikandin na mému kadayawan tô Manama ukit dád katô kapóddô ta ki Cristo dini áknita. (Ahaán tô kapitulo 6 sippang ka kapitulo 8.)

Igtinurù pagsik sikandin tingód katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu ka Manama tun ta mga ágpampamaké (12:3-8), asta tingód katô bánnal ginawa tun ta mga kataladi ta. (Ahaán tô kapitulo 12 sippang ka kapitulo 15.)

¹ Ni sulat ni tikud dini kanak si Pablo na ágsuguánnán i Jesu-Cristo. Igsalinna ka Manama asta igimuwa ikandin na apostoles na ágtinurù katô Madigár Gulitán din.

² Ni Madigár Gulitán igtandô ka Manama sayyan ukit katô mga propeta din na igsulat katô kagi ka Manama. ³ Ni gó tô Madigár Gulitán tingód katô Batà ka Manama na si Jesu-Cristo. Tingód katô kamanubuan din, rubbad sikandin i Hari David sayyan. ⁴ Tingód katô kamanamaan i Jesu-Cristo na Áglangngagán ta, tuu gó igpasóddór ka Manama na Batà din sikandin ukit katô kanté din puman kandin. ⁵ Ukit ka kedu asta tabang i Cristo kanak, igimuwa ka Manama na apostoles ébô ukit kanak marapung tô mamaké asta tumuman katô kakalyag i Cristo asta pabantugán sikandin tun ta langun banuwa. ⁶ Sikiyu na mga ágpampamaké tun ta Roma tô igsalin ka Manama ébô pasakup kó tun ki Jesu-Cristo.

⁷ Ni sulat ni para katô langun yu na mga sakup ka Manama na góddô tun ta lunsud ka Roma. Ágginawaan kó ka Manama, asta igsalin kó ikandin ébô imun kó na mga sakup din.

Mólà pa ka tabangan kó ka Manama na Ámmà ta asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta bággayan kó ka kasunayan.

Igpasalamat asta igdasal si Pablo

⁸ Tô una kagin ku ákniyu, ágpasalamatta tun ta Manama tingód katô iglumu i Jesu-Cristo ákniyu langun, su tô kapamaké yu ki Jesu-Cristo isóddóran katô mga manubù tun ta langun banuwa. ⁹ Ágtumanna katô sugù ka Manama kanak tô igtinurù a ka Madigár Gulitán tingód katô Batà din. Isóddóran ka Manama na inalayunna ágdasal tingód ákniyu. ¹⁰ Ágpamuyù a tun ta Manama na atin ka mému kandin, makasadunna tun ákniyu. ¹¹ Ágpanimólà a gó na kitanán ku sikiyu, su kakalyag ku na makatabangnga ákniyu ébò ukit katô Ugis Espiritu kumabákkár tô kapamaké yu ki Jesu-Cristo. ¹² Kakalyag ku na madunna tun ákniyu ébò pabákkarré ki ka pusung ukit ka kapatóngkóé ta tingód katô kapamaké ta ki Jesus.

¹³ Mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu na inalayunna ágplano madun tun ákniyu, asal inalayunna ágkadalangan sippang áknganni. Madunna tun ákniyu ébò duwán mapid tun ta kapamaké ki Cristo iring katô inému tun ta mga ánnà Judio na igsadunan ku tun ta duma mga banuwa. ¹⁴ Kailangan mulit-ulitita katô Madigár Gulitán tun ta langun na mga ánnà Judio, tun ta mga ikóskuwila ó tun ta ándà, tun ta mga duwán kakatigan ó tun ta ándà kakatigan. ¹⁵ Purisu magan tô pusung ku na ulit-ulitan ku pagsik sikiyu asta tô duma mga taga Roma tingód katô Madigár Gulitán.

Tô katulusan katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo

¹⁶ Ándà a duwa-duwa igulit-ulit katô Madigár Gulitán, su tô gó tô katulusan na gamitán ka Manama ébò tábbusán din tô langun mamaké ki Jesu-Cristo. Mga Judio tô una igtábbus, yan pa tô mga ánnà Judio. ¹⁷ Ukit kani Madigár Gulitán, ágpasóddór tô Manama na tanggápán din na nángngà tun ta saruwan din tô mga manubù. Tô gó tô lumun din ukit dáð katô kapamaké dan, iring katô igsulat sayyan,

“Tô mga tanggápán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dan, tô gó tô bággayan din ka kantayan na ándà ágtamanán.”*

Duwán salà ka langun manubù

¹⁸ Tô Manama ágpasóddór na ruudan asta supakan din tô langun manubù na di ágpamaké kandin asta áglumu ka madat, su ukit ka madat na áglumun dan, ágdalangan dan tô kasóddóran ka kabánnalan tingód katô Manama. ¹⁹ Tô kabánnalan tingód katô Manama ágkasóddóran katô langun manubù, su Manama tô igpasóddór kandan. ²⁰ Tikud tun ta kému ka Manama kani banuwa sippang áknganni, ágpasóddór tô Manama tingód katô kamanamaan din, agad di sikandin ágkitanán. Igpasóddór din na matulus sikandin ukit katô langun na iglumu din. Purisu di makakagi tô mga manubù na ándà sóddór dan tingód katô Manama. ²¹ Agad isóddóran dan na duwán Manama, asal ándà dan respeto kandin, asta ándà dan pasalamat kandin. Asal igpanámdám dan na ándà ágpulusán dan tun kandin. Purisu ándà dan kagpátti tô kabánnalan. ²² Agad igkagi dan na mapandé dan, asal inému dan baling ágkangulág-ngulág. ²³ Igtayyugan dan tô matulus Manama na di ágkamaté asta igpangadap dan baling tô mga ágmanaman na igimu dan iring na bónnóng katô mga manubù na ágkamaté, mga manuk ta kayun, mga mannanap, asta mga áppuy.

²⁴ Purisu igpabayà ka Manama sikandan ébò tumanán dan tô kandan madat kakalyag. Purisu madat tô iglumu dan tun ta lawa ka mga unawa dan gamama asta unawa dan gabayi. ²⁵ Ándà dan tanggáp katô kabánnalan

* 1:17 1:17 Habacuc 2:4.

tingód katô Manama, asal igpangadap dan baling ka ánnà bánnal manama. Ándà dan pangadap ka Manama na igimu katô langun, asal igpangadap dan baling tó igimu ka Manama. Mólà pa ka durungán tó Manama ka ándà ágtamanán. Matuman ni!

²⁶ Su igtayyug tó mga ánnà Judio ka Manama, igpabayà din sikandan. Purisu tó ágkémun dan, igtuman dan dád katô kakalyag dan na makayayyà. Agad tó mga gabayi, igsódó dan áglayuk katô mga дума dan asta áglayuk dan katô unawa dan na mga gabayi. ²⁷ Iring pagsik kani tó iglumu katô mga gamama, su igsódó dan áglayuk katô mga gabayi, asta igpamasak dan katô unawa dan na mga gamama ébô lumayuk kandan. Ándà kayyà dan igpamasak ka unawa dan na mga gamama. Su kulang tó panámdám dan tingód katô Manama, igsupakan dan dán katô supak na nángngà gó kandan.

²⁸ Su igélléyan dan tó kasóddóran tingód katô Manama, igpabayà ka Manama sikandan ébô kapánnuan dan katô ánnà nángngà panámdám dan. Purisu iglumu dan tó ánnà nángngà tun ta saruwan ka Manama. ²⁹ Inalayun dan iglumu ka marapung klasi ka madat. Kakalyag dan na lumumu ka madat tun ta mga дума, angén dan pád tó kaduwánnan ka mga дума, asta gingà dan, ágmaté, ágsamuk, áglimbung, asta ágringasa ka дума mga manubù, ágsarupát, ³⁰ ágbuyas, asta madat tó pusung dan tun ta Manama. Magani dan, ágpallaylat, asta ágpadadurung. Inalayun dan ágplano ka madat. Di dan ágbánnal katô ámmà dan asta innà dan. ³¹ Ágkatuluan dan. Di dan ágtuman ka tandó. Ándà palang ágginawaan dan agad mga sakup ka kandan pamilya, asta ándà kédu dan. ³² Agad isóddóran dan na igsugù tó Manama na kailangan matayan tó langun na áglumu ka madat iring kani, asal ágpanayun dan baling áglumu ka madat, asta ágkadigárran dan pagsik katô mga manubù na áglumu ka madat.

2

Tô supak ka Manama

¹ Purisu agad sikiyu, di kó kaliyasan katô supak ka Manama. Atin ka rumuud kó katô ássa manubù na áglumu ka madat asal áglumu kó pagsik katô madat na magunawa katô áglumun dan, igruudan yu pagsik tó áknuyu sarili. ² Isóddóran ta na nángngà tó karuud ka Manama ka supakan din tó mga manubù na áglumu ka madat. ³ Purisu sikuna, atin ka ágbuyas ka katô дума manubù na áglumu ka madat, asta madat pagsik tó áglumun nu, kéman nu ka makaluwà ka tikud tun ta supak ka Manama. ⁴ Yaka ágpanámdám na di ka supakan ka Manama ukit katô kadakállan asta kadalámman ka ginawa din. Iring na ilingawan nu na dakál tó ginawa ka Manama áknikó ébô rumákkád ka. ⁵ Asal géllé ka na rumákkád. Purisu tuu pa madat tó supak ka Manama áknikó tun ta tapuri álló ka pasóddóran din na nángngà tó karuud din.

⁶ Duwán bággén ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad manubù tingód katô mga iglumu dan. ⁷ Duwán kantayan na ándà ágtamanán na bággén ka Manama tun ta mga manubù na pakatiis áglumu ka madigár asta malyag na durungán asta pabantugán dan ka Manama asta malyag katô kantayan na ándà ágtamanán. ⁸ Asal tó mga manubù na ágtuman ka kakalyag ka kandan pusung, asta di ágbánnal katô kabánnalan tikud tun ta Manama, asal áglumu dan baling ka madat, tó gó tó tuu supakan ka Manama. ⁹ Madat gó tó kahirapan na padungguán ka Manama tun ta langun manubù na áglumu ka madat, tun ta mga Judio na igsalin ka Manama asta tun pagsik ta mga ánnà

Judio. ¹⁰ Asal duwán durung, bantug asta kasunayan na bággén ka Manama tun ta langun manubù na áglumu ka madigár, tun ta mga Judio na igsalin ka Manama asta tun ta mga ánnà Judio. ¹¹ Tô gó tô lumun ka Manama su ka rumuud sikandin, ándà manubù na ágmusingán din agad ándin tô bónnóng dan.

¹² Tô mga ánnà Judio na ándà ikasóddór katô mga sugù i Moises* sayyan, atin ka iglumu dan ka salà, supakan dan ka Manama tingód katô salà dan. Tô mga Judio na ikasóddór ka mga sugù i Moises, atin ka iglumu dan ka salà, supakan dan ka Manama ukit katô mga sugù i Moises. ¹³ Nángngà tô supak ka Manama kandan su ánnà tô mga manubù na ikasóddór dáð katô mga sugù tô tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. Asal tô mga manubù na inalayun ágtuman katô langun sugù tô tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁴ Atin ka tô mga ánnà Judio na ándà ikasóddór ka mga sugù i Moises áglumu katô nángngà na magunawa tun ta mga sugù, ágpasóddór dan gó na duwán sugù tun ta panámdám dan, agad ándà dan tinurui tingód katô mga sugù i Moises. ¹⁵ Ágpasóddórán dan na duwán sugù tun ta panámdám dan, su isóddórán dan na duwán madigár áglumun asta duwán madat, su duwán timpo na ágpanámdám dan na madigár tô iglumu dan, asta duwán timpo na ágpanámdám dan na madat tô iglumu dan. ¹⁶ Dumunggu tô álló na supakan ka Manama tô langun manubù tingód katô igpanámdám asta iglumu dan agad inallás, su papiddán din si Jesu-Cristo ébò rumuud kandan. Tô gó tô Madigár Gulitán na ágtinuruán ku.

Mga Judio asta mga sugù

¹⁷ Na, duwán kagin ku tun ta tagsábbad-sábbad mga Judio. Idayawan kó su Judio kó. Ágsarig kó na duwán ágpulusán yu tingód katô mga sugù i Moises. Ágpadadurung kó su igsalin kó ka Manama. ¹⁸ Ikasóddór kó ka ándin é kakalyag ka Manama, asta katig kó ágsalin ka ándin é madigár, su igtinuruan kó katô mga sugù i Moises. ¹⁹ Ágpanámdám kó na katig kó ágpénagpát katô kabánnalan tingód katô Manama tun ta mga ánnà Judio, su iring kó katô gagak ka mga bólóg. Ágpanámdám kó na katig kó ágtinurù tingód katô Manama tun ta mga ánnà Judio na di pakagpát, su iring kó na sulú na makappawá ka dalan para ka mga ágpanó tun ta kangittángngan. ²⁰ Ágpanámdám kó na katig kó tuminurù katô mga ándà ikagpát katô kabánnalan, asta katig kó tuminurù katô mga manubù na mababó pa é isóddórán dan tingód katô Manama su tun dán ákniyu tô mga sugù i Moises na igsulatan katô kabánnalan tingód katô Manama. ²¹ Agad duwán ágpulusán yu su mga Judio kó, asal iring na ándà, su agad ágtinurù kó na kailangan tumanán tô mga sugù, asal sikiyu tô di ágtuman kanan. Agad gulit-ulit kó na madat tô ágtakó, asal ágpanakó kó. ²² Agad ágtinurù kó na di mému ka lumibug, asal áglibug kó. Agad ágkaringasa kó katô mga ágmanaman, asal ágtakó kó tikud tun ta mga simbaan dan. ²³ Agad ágpadadurung kó su duwán mga sugù tun ákniyu, asal ágpayayyaán yu tô Manama su áglapas kó katô mga sugù. ²⁴ Sikiyu tô ágkasugatan kani kagi ka Manama na igsulat,

“Tingód katô madat áglumun yu na mga rubbad i Israel, madat tô ágkagin katô mga ánnà rubbad i Israel tingód katô Manama.”†

* **2:12** 2:12 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † **2:24** 2:24 Isaias 52:5.

25 Sikiyu na mga Judio, atin ka tumuman kó katô mga sugù i Moises, duwán gó ágpulusán yu ka igtupuwan† kó. Asal ka lumapas kó katô mga sugù, ánnà kó nángngà tun ta saruwan ka Manama agad igtupuwan kó, su inému kó iring katô ándà katupuwi. 26 Tô mga ánnà Judio, atin ka ágtuman dan katô mga sugù, nángngà dan tun ta saruwan ka Manama agad ándà dan katupuwi. 27 Tô mga ánnà Judio na ágtuman katô mga sugù agad ándà dan katupuwi tikud tun ta kapamasusu dan, makakagi dan na nángngà tô supak ka Manama ákniyu na áglapas katô mga sugù, agad duwán kagi ka Manama tun ákniyu asta igtupuwan kó.

28 Ánnà bánnal Judio tô mga ágtuman katô mga ágkémun ka Judio ébò pasóddór na isakup dan tun ta Manama. Asta ánnà nángngà tun ta saruwan ka Manama tô mga manubù na igtupuwan dád, 29 su tô bánnal Judio, tô dád gó tô inému na mantu é kantayan ánnà ukit katô katuman katô mga sugù i Moises, asal ukit katô Ugis Espiritu. Tô inému na mantu é kantayan, tô dád gó tô nángngà tun ta saruwan ka Manama. Agad di dan durungán ka duma manubù, asal durungán dan ka Manama.

3

1 Na, duwán basi ágpanámdám iring kani, “Atin ka di tanggapán ka Manama tô mga Judio ukit ka katupu kandan, ándà dán ágpulusán dan ka tandingán katô mga ánnà Judio, su ándà dán lagà katô katupu.” 2 Asal tô taba ku na marapung tô ágpulusán katô mga Judio. Tô una katô langun, tô áknita mga kamónaan tô igsarigan ka Manama katô kagi din. 3 Na, duwán basi minsà iring kani, “Su marapung tô mga Judio na ándà tuman katô igtandô dan tun ta Manama, di tumuman tô Manama katô igtandô din katô mga Judio?” 4 Tô taba ku na ánnà yan! Agad bulalón tô langun manubù, asal inalayun ágtuman tô Manama katô mga tandô din. Duwán igsulat i Harì David sayyan tingód katô supak ka Manama kandin tingód katô salà din, na mà din, “Manama, atin ka maminág tô mga manubù katô kagi nu tingód katô salà dan, makasóddór dan na nángngà tô langun katô áglumun nu.

Atin ka duwán manubù na dumimanda tingód áknikó, sikuna tô manalu kandan.”*

5 Purisu duwán basi kumagi iring kani, “Atin ka ukit ka kalumu ta ka madat, pasóddórán na nángngà tô áglumun ka Manama, madigár ni. Purisu di mému ka supakan ki ka Manama.” Tô gó basi tô panámdám ka manubù.

6 Asal di gó mému ka kumagi ki na madat tô Manama ka supakan ki na mga Judio! su atin ka di ruudan ka Manama tô mga Judio, di mému ka sikandin tô rumuud ka duma mga manubù nit banuwa.

7 Asal duwán basi kumagi na, “Atin ka ukit ka kéléé ku katô mga tandô, ágkasóddórán na nángngà tô áglumun ka Manama, madurung sikandin. Purisu di mému ka supakanna ikandin tingód katô salà ku.” 8 Atin ka bánnal ni, madigár ka lumumu ki ka madat ébò madigár tô dungguán. Duwán mga manubù na ágbuyas kanak su kéman dan ka tô gó tô ágtinuruán ku. Asal nángngà ka supakan ka Manama tô ágkagi iring kani.

Masalà-salà tô langun manubù

† 2:25 2:25 Tô ikawalu álló pángnga ka kapamasusu, ágtupuwan tô mga gamama ka Judio su tô gó tô pató na isakup dan ka Manama asta ágtumanán dan tô mga sugù din. * 3:4 3:4 Salmo 51:4.

⁹ Purisu di mému ka manámdám ki na tuu pa madigár tô ágpulusán ka mga Judio ka tandingán katô mga ánnà Judio, su taganá a igkagi ákniyu na supakan ka Manama tô langun masalà-salà, agad Judio ó ánnà Judio. ¹⁰ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà palang manubù na ándà salà, agad sábbad.

¹¹ Ándà palang manubù na ikagpát ka kabánnalan tingód katô Manama, Asta ándà palang malyag na makasóddór kandin.

¹² Tô langun igsuwé tikud tun ta Manama Asta inému dan na ándà ágpulusán tun ta Manama.

Ándà palang manubù na ándà salà, agad sábbad.”†

¹³ “Madat tô ágkagin dan iring na kamawù ka igpókéan lábbáng.

Ukit ka ágkagin dan áglimbung dan ka duma mga manubù.

Atin ka ágkagi dan, tô dilà dan iring na aras ka áppuy.”‡

¹⁴ “Inalayun dan ágtulád asta ágbuyas.”§

¹⁵ “Agad délák dád tô gunayan dan, ágmaté dan.

¹⁶ Agad ánda é ágsadunan dan, duwán ágdadattan dan, asta ágbággé dan ka kahirapan.

¹⁷ Ándà isóddóran dan tingód katô kapókit ka kasunayan.”*

¹⁸ “Ándà gó máddang dan katô Manama.”†

¹⁹ Isóddóran ta na mga Judio na ágtuman pád katô mga sugù tô igsulatan tingód kani. Purisu ándà palang makakagi na di ki supakan, su tô langun ta tô iglumu katô salà na supakan ka Manama. ²⁰ Ánnà ukit ka katuman katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din, su di ki makatuman katô mga sugù. Ukit katô mga sugù kasóddóran ta na masalà-salà ki gó.

Tanggapán ki ka Manama ukit ka kapamaké

²¹ Asal áknganni ánnà ukit ka katuman ta katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din, su igpasóddór dán ka Manama áknita na duwán dán mantu kapókit na igimu din. Mabasa ni kapókit tun ta kagi ka Manama na igsulat i Moises asta igsulat katô duma mga propeta ka Manama. ²² Tanggapán tô mga manubù ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Tô langun manubù na mamaké ki Cristo agad Judio ó ánnà Judio, tô gó tô tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, su ándà kasaan katô mga manubù tun ta saruwan ka Manama. ²³ Tô langun manubù ikasalà. Ándà gó palang manubù na ikatuman katô kakalyag ka Manama. ²⁴ Asal ukit katô kédu ka Manama, igtanggap sikandin katô manubù na nángngà tun ta saruwan din. Tô gó tô gasa na igbággé din tô igtábbus ki ikandin ukit ki Jesu-Cristo. ²⁵ Igpasóddór ka Manama na si Jesu-Cristo tô ágpasinsiya katô mga salà ta ukit katô dipanug din tô inaté sikandin tun ta krus. Igpasinsiyaan ki ka Manama ukit katô kapamaké ta ki Cristo ébô pasóddóran ka Manama na tanggapán din tô mga manubù. Tô ándà pa kamaté si Cristo, ándà kasóddóri ka nángngà tô supak ka Manama katô mga masalà-salà, su ukit katô kallayat ka ginawa din, ándà din supaki tô iglumu ka salà dángngan. ²⁶ Asal áknganni

† **3:12** 3:12 Salmo 14:1-3; 53:1-3. ‡ **3:13** 3:13 Salmo 5:9; 140:3. § **3:14** 3:14 Salmo 10:7. * **3:17** 3:17 Isaias 59:7-8. † **3:18** 3:18 Salmo 36:1.

igpasóddór din na nángngà tô langun ka áglumun din, asta ágpasóddórán din na ándà dán salà katô manubù na ágpamaké ki Jesus.

²⁷ Purisu di mému ka padadurung ki, su di ki makakagi na ukit katô katuman ta katô mga sugù tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din, su ukit dád katô kapamaké ta ki Cristo tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din. ²⁸ Di ki padadurung su isóddórán ta na igtanggap ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo. Ánnà ukit katô katuman ta katô mga sugù, su di ki gó pakatuman kani. ²⁹ Sikiyu na mga Judio, yakó ágpánámdám na sikiyu dád tô mému pasakup tun ta Manama, su mému pagsik pasakup tô mga ánnà Judio. ³⁰ Sábbad dád tô Manama, asta sikandin tô tumanggap katô mga Judio na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dan ki Cristo. Iring kanan, tumanggap sikandin katô mga ánnà Judio na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dan. ³¹ Purisu tingód katô mga sugù i Moises, yakó ágpánámdám na ándà dán ágpulusán kani! su ukit katô kapamaké ta ki Cristo tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din. Asal ukit ka kapamaké ta, igmasarig baling tô mga sugù.

4

Itanggap si Abraham su igpamaké sikandin

¹ Na, panámdám kó tingód katô inému ki Abraham na kamónaan katô langun ta na mga Judio. ² Atin ka ukit katô madigár iglumu i Abraham tô katanggap ka Manama kandin na nángngà tun ta saruwan din, mému ka padadurung si Abraham. Asal ánnà ukit katô iglumu i Abraham tô katanggap ka Manama kandin na nángngà tun ta saruwan din. ³ Isóddórán ta ni su mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Igpamaké si Abraham katô Manama.

Purisu igtanggap tô Manama ki Abraham na nángngà tun ta saruwan din.”*

⁴ Atin ka lumumu tô manubù, ánnà gasa tô bággén kandin, asal tandan ukit katô pagud din. ⁵ Tô manubù na mamaké katô Manama na ágtanggap katô mga masalà-salà, tô gó tô tanggapán katô Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit ka kapamaké katô manubù, ánnà ukit katô pagud din.

⁶ Iring kani tô igkagi i Hari David sayyan na kadayawan tô mga manubù na tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ánnà ukit katô pagud dan asal ukit katô kapamaké dan, su igkagi sikandin, na mà din,

⁷ “Ágkadayawan tô mga manubù na igpasinsiyaan tingód katô kalapas dan ka mga sugù,

Asta tingód katô kalumu dan ka madat na igtambunan ka Manama.

⁸ Ágkadayawan tô manubù na ándà dán panámdám mi ka Manama tô mga salà din.”†

⁹ Na, tô kadayawan ta tingód katô katanggap ka Manama na ándà salà ánnà dád para áknita na mga Judio na igtupuwan, asal para pagsik katô mga ánnà Judio agad ándà dan tupuwi. Isóddórán tad na igtanggap katô Manama si Abraham na nángngà tun ta saruwan din su igpamaké sikandin.‡ ¹⁰ Asal kadángngan tô katanggap ka Manama ki Abraham na ándà salà? Pángnga igtupuwan sikandin ébò duwán pató na igpasakup sikandin tun ta Manama,

* 4:3 4:3 Genesis 15:6. † 4:8 4:7-8 Salmo 32:1-2. ‡ 4:9 4:9 Ahaán tô Genesis 15:6.

ó tò ándà pa tupuwi? Inému ni tò ándà pa sikandin tupuwi. ¹¹ Tò igpamaké dán si Abraham, igkagi tò Manama na kailangan patupu si Abraham, su tò gó tò pató na igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din ukit katò kapamaké din tò ándà pa sikandin tupuwi. Purisu inému si Abraham na ámmà katò langun ágpamaké agad ándà dan tupuwi, asta igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din. ¹² Inému pagsik si Abraham na ámmà katò langun na igtupuwan asta igpamaké ka Manama iring katò kapamaké i Abraham tò ándà pa sikandin tupuwi.

Tò manubù na ágpamaké makatanggap katò igtandô

¹³ Tò sayyan, igtandô tò Manama ki Abraham asta tun ta mga rubbad din na bággén din kandan tò madigár na igtandô din tun ta langun manubù nit banuwa. Tò gó tò igtandô ki Abraham ánnà su igtuman din tò mga sugù, asal igtandô su igpamaké sikandin ka Manama. Purisu igtanggap ka Manama si Abraham na ándà salà tun ta saruwan din. ¹⁴ Atin ka tò mga manubù dád na ágtuman ka sugù tò bággayan katò igtandô ka Manama, ándà dán ágpulusán ka kapamaké ta ka Manama, asta di matuman tò igtandô din. ¹⁵ Igtandóan si Abraham ánnà ukit katò katuman din ka mga sugù, su supakan ka Manama tò manubù na di pakatuman katò langun sugù din. Atin ka ándà mga sugù, ándà áglapas katò mga sugù.

¹⁶ Purisu sikita dád na ágpamaké tò bággayan ka Manama katò igtandô din, su ukit katò kédu ka Manama, ágtanggap sikandin áknita na nángngà tun ta saruwan din. Purisu matuman tò igtandô ka Manama tun ta langun manubù na inému na mga rubbad i Abraham ukit katò kapamaké dan katò Manama iring ki Abraham. Tò gó tò ágbággén ka Manama ánnà dád tun ta mga ágpampamaké na Judío na ágtuman katò mga sugù, asal tun ta mga ánnà Judío na ágpamaké ka Manama iring katò kapamaké i Abraham, su inému si Abraham na ámmà katò langun ta na ágpampamaké. ¹⁷⁻¹⁸ Bánnal ni su mà katò kagi ka Manama na igsulat,

“Imun ku sikuna na kamónaan ka marapung mga grupo.”§

Agad iring na di matuman tò igtandô ka Manama na igimanan i Abraham su tugál dán sikandin asta tò sawa din, asal igbánnal sikandin na marapung tò mga rubbad na bággén ka Manama kandin. Manama tò makanté puman ka manubù na inaté, asta ágkagi sikandin tingód katò ándà pa imuwi iring na igimu dán.

Igbánnal si Abraham na mému sikandin kamónaan ka marapung mga grupo, iring katò igtandô ka Manama kandin, na mà din,

“Iring na karapungan katò mga karani tò langun rubbad nu.”*

¹⁹ Isóddóran i Abraham na tugál dán sikandin, asta di dán sikandin makapabatà, su mga sábbad gatus (100) dán tò idad din. Isóddóran din na ándà kinnam batà tò sawa din na si Sara. Agad isóddóran din ni, asal ándà sikandin duwa-duwa tingód ka katumanan katò igtandô ka Manama kandin.

²⁰ Ándà sikandin duwa-duwa tingód katò igtandô ka Manama kandin, asal igpabákkár din baling tò kapamaké din ka Manama, asta igpasalamat sikandin tun ta Manama. ²¹ Isóddóran din na makému tò Manama tumuman katò igtandô din. ²² Purisu mà katò kagi ka Manama na ukit katò kapamaké din

§ 4:17-18 4:17-18a Genesis 17:5. * 4:17-18 4:17-18b Genesis 15:5.

ka Manama, “Igtanggap ka Manama si Abraham na nángngà tun ta saruwan din.”†

²³ Ánnà dád para ki Abraham tō igsulat kagi ka Manama, na, “Igtanggap na nángngà tun ta saruwan din,” ²⁴ asal igsulat pagsik ni para áknita ébô kumabákkár tō kapamaké ta na tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. Igsulat ni para áknita na ágpamaké ka Manama na íganté puman katô Áglangngagán ta na si Jesus. ²⁵ Igmatayan si Jesus tingód katô mga salà ta, asta íganté puman sikandin ébô pasóddórán ka Manama na tanggapán ki ikandin na nángngà tun ta saruwan din.

5

Kadayawan tō manubù na igpasábbad tun ta Manama

¹ Na, su igtanggap kid ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké ta, ándà dán sóko ka Manama áknita. Igpasábbadé ki asta tō Manama ukit katô kamatayan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ² Ukit katô iglumu din isakup kid tun ta mga ágtabangan ka Manama su igpamaké kid ki Cristo. Idayawan kid su gimanan ta tō álló na pabantugán ki duma katô Manama tun ta langit. ³ Idayawan ki pagsik dalám katô kahirapan ta, su isóddórán ta na ukit katô mga kahirapan, makatiis ki na mallayat é ginawa ta. ⁴ Atin ka makatiis ki na mallayat é ginawa ta, kasóddórán ta na kadayawan tō Manama tingód áknita. Atin ka kadayawan tō Manama tingód áknita, isóddórán ta na matuman tō gimanan ta. ⁵ Atin ka manayun ki giman katô katumanan, kasóddórán ta na di ki makabullug, su igpasóddórán dán ka Manama na ágginawaan ki ikandin ukit katô Ugis Espiritu na igbággé din áknita.

⁶ Dángngan tō ándà pa ágkémú ta ébô matábbus ki, tō álló na igsalin ka Manama, inaté si Cristo ébô tábbusán ki na mga masalà-salà. ⁷ Tagsábbadé dád tō manubù na pamaté para bullas katô duma manubù, agad nángngà tō áglumun din. Asal para katô manubù na madigár é áglumun din, duwán basi manubù na numunug na pamaté para bullas kandin. ⁸ Asal igpasóddórán ka Manama na dakál tō ginawa din áknita, su dalám katô kósíg ta kandin, inaté si Cristo para bullas áknita. ⁹ Purisu su igtanggap kid ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô dipanug i Cristo na inaté tun ta krus, isóddórán ta na paluwaán ki gó pagsik tikud tun ta supak tun ta tapuri álló. ¹⁰ Dángngan mga usig ki katô Manama, asal ukit katô kamatayan katô Bata din, igpasábbad kid tun ta Manama. Na, su tō gó tō igimu din para áknita, isóddórán ta na tábbusán ki i Cristo ukit katô kantayan din. ¹¹ Duwán pagsik kadayawan ta tingód katô iglumu ka Manama áknita ukit ka kamatayan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta kapasábbad din áknita tun ta Manama.

Si Adan asta si Jesu-Cristo

¹² Masalà-salà ki langun su tō una manubù na si Adan iglumu ka salà. Inaté sikandin tingód katô salà din. Purisu ágkamaté tō langun manubù, su tō iglumu si Adan ka salà, iring na langun manubù tō iglumu ka salà. ¹³ Tō ándà pa bággéyi ka Manama tō mga sugù ki Moises, taganà gó iglumu tō mga manubù ka salà, asal tō salà dan ánnà ukit katô kalapas ka sugù, su ándà pa sugù. ¹⁴ Asal isóddórán ta na tikud tun ki Adan sippang tun ki Moises, inaté

† 4:22 4:22 Ahaán tō Genesis 15:6.

tô langun manubù su tô langun dan iglumu ka salà. Inaté tô mga manubù agad tô salà dan ánnà iring katò salà i Adan.

Duwán igtanggap katò langun manubù ukit katò iglumu i Adan, asta duwán igtanggap katò langun manubù ukit katò iglumu i Cristo agad tô ándà pa sikandin dunggù. ¹⁵ Asal ánnà magunawa tô gasa na igpulus ta ukit katò katanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din asta tô igpulus ta ukit katò kalumu i Adan ka salà. Agad isóddóran ta na ágkamaté tô langun manubù ukit katò salà i Adan, asal tuu pa bánnal na marapung tô mga manubù na igdungguan katò kédu ka Manama asta igtanggap din na nángngà tun ta saruwan din ukit katò iglumu i Jesu-Cristo. ¹⁶ Duwán pa duma kasaan. Su duwán salà katò sábbad dád manubù na si Adan, igkagi tô Manama na kailangan supakan tô langun manubù. Asal su duwán salà katò marapung manubù, duwán kédu ka Manama áknita, asta igtanggap ki ikandin na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁷ Ukit ka iglumu katò sábbad manubù na si Adan, ágkamaté tô langun manubù. Asal tô mga manubù na tumanggap katò kédu ka Manama asta tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, tô gó tô mangulu duma ki Cristo ka móddô dan duma kandin tun ta langit. Tô gó tô gasa na ágpulusán dan ukit ka iglumu katò sábbad manubù na si Jesu-Cristo.

¹⁸ Purisu ukit katò sábbad salà i Adan, kailangan supakan tô langun manubù. Asal ukit katò nángngà lumu i Jesus tun ta krus, duwán kantayan na mému bággén ka Manama tun ta langun manubù asta tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁹ Si Adan tô sábbad na ándà bánnal ka Manama, asta inému masalà-salà tô langun manubù. Iring kani, si Jesus tô sábbad na igbánnal ka Manama, asta marapung tô mga tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din.

²⁰ Igbággé ka Manama tô mga sugù ki Moises ébô kasóddóran ta na tuu dakál tô salà ta. Agad dakál tô salà ta, asal tuu pa dakál tô kédu ka Manama áknita. ²¹ Agad tô langun manubù ágkamaté ukit katò salà, asal tô langun manubù mému dungguan katò kédu ka Manama su tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruwan din. Bággayan dan pagsik ikandin ka kantayan na ándà ágtamanán ukit ka iglumu katò Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

6

Inaté ki asta inanté kid puman duma ki Cristo

¹ Na, su duwán kédu ka Manama áknita, duwán basi manámdám na madigár ka manayun ki lumumu ka salà ébô dakál pa tô kédu ka Manama áknita.

² Asal di mémul! Di mému ka manayun ki lumumu ka salà, su inéring kid katò inaté manubù na di dán ágkاپirit lumumu ka salà. ³ Panámdám yu ni. Tô igpabunyang ki tingód katò kapasakup ta tun ki Jesu-Cristo, igpasóddór ki na iring na inaté ki duma kandin. ⁴ Purisu tô igpabunyang ki, iring na iglábbáng kid duma kandin ébô di ki mapirit lumumu ka salà iring na inaté manubù na di dán ágkاپirit lumumu ka salà. Tô igpabunyang ki, iring na inanté kid puman duma kandin ébô duwán mantu kantayan ta, iring katò kanté puman ki Cristo ukit ka katulusan katò Ámmà din na Manama.

⁵ Na, su di kid mapirit lumumu ka salà ukit katò kasábbad ta tun ta kamatayan i Cristo, mantu dán pagsik tô kantayan ta ukit katò kasábbad ta tun ta kanté puman ki Cristo. ⁶ Kailangan di ki malingó na tô igpansalan

si Jesus tun ta krus ébô maté, iring na igpansalan tun ta krus tô tapé kamanubuan ta na masalâ-salâ ébô dadattan tô madat kakalyag ka lawa ta, asta ébô di ki mallang ka salâ. ⁷ Igpaluwâ kid ébô di ki mapirit lumumu ka salâ, iring katô inaté manubù. ⁸ Su iring na inaté kid duma ki Cristo, isóddóran ta na igbággayan kid pagsik ka kantayan na ándâ ágtamanán iring katô kandin.

⁹ Isóddóran tad na inaté puman si Cristo, asta di dán sikandin maté puman. Di dán makawid tô kamatayan kandin. ¹⁰ Makasábbad dád inaté sikandin ébô talun din tô salâ. Asta tingód katô kanté din puman, manté dán sikandin ébô pabantugán din tô Manama. ¹¹ Iring kani, kailangan panámdámmán yu pagsik na di kó ágkapid ka madat kakalyag, iring na inaté manubù na di dán ágkapid ka agad ándin. Mantu dán tô kantayan yu su igpasábbad kóid tun ki Jesu-Cristo ébô pabantugán yu tô Manama.

¹² Purisu yakó yu ágpapanguluwi tô salâ tun ta lawa yu na ágkamaté ébô di kó mapirit tumuman katô masalâ-salâ kakalyag yu. ¹³ Yakó ággamit katô lawa yu ébô lumumu ka salâ. Asal bággé yu tô sarili yu tun ta Manama ébô imun kó na mga manubù na inaté dāngngan asal manté kóid puman. Bággé yu tô tibuk lawa yu tun ta Manama ébô gamitán din ukit katô nángngâ lumu yu tun ta saruwan din. ¹⁴ Tô masalâ-salâ kakalyag yu di makapid ákníyu, su ándâ dán kailangan ka katuman yu katô mga sugù i Moises. Asal gagakán kó ka Manama na ágkéduwan asta ágtabang ákníyu ébô di kó lumumu ka salâ.

Kailangan nángngâ tô áglumun ta tun ta saruwan ka Manama

¹⁵ Na, su igtanggap ki ka Manama ánnâ ukit ka katuman ta katô mga sugù i Moises, asal ukit ka kedu asta tabang ka Manama, duwán basi manámdám na mému dán ka lumumu ki ka salâ. Asal tô taba ku, di gó mému! ¹⁶ Panámdám kó tingód kani. Atin ka pasakup kó tun ta duma manubù ébô mánnal kó kandin iring na állang, mému kó állang katô ágbánnalán yu. Kailangan tumanán ka állang tô sugù katô amo din. Iring kani, atin ka sumalin kó na tumuman ka madat mga kakalyag yu, diyaan kó ka Manama ka ándâ ágtamanán. Asal ka sumalin kó na mánnal ka Manama, di kó áglumu ka salâ. ¹⁷ Dāngngan, iring kó na mga állang su igtuman kó katô madat mga kakalyag yu. Asal ágpasalamatta tun ta Manama su igtigkané kó igbánnal katô kabánnalan, asta igtuman kó katô igtinurú ákníyu. ¹⁸ Igpaluwâ kóid ka Manama ébô di kó ágkapirit lumumu ka salâ. Inému kóid iring na mga állang ka Manama su kailangan ándâ salâ na áglumun yu. ¹⁹ Igsulat ku tingód katô állang su mahirap tô kénagpát yu kani kabánnalan. Dāngngan igtuman kó katô madat mga kakalyag yu, su tô panámdám yu tô ipirit katô lawa yu ébô lumumu kó katô di nángngâ, iring katô állang na ágtuman ka sugù katô amo din. Purisu igrayan kó iglumu ka salâ. Asal áknganni, kailangan bággén yu tô lawa yu tun ta Manama ébô ándâ salâ na ágkalumu yu su iglinisan kóid ka Manama.

²⁰ Dāngngan, iring kó na állang su ipirit kó igtuman ka madat kakalyag yu, asta ándâ panámdám yu na kailangan lumun yu tô nángngâ tun ta saruwan ka Manama. ²¹ Ándâ madigár na igpulus yu ukit katô kalumu yu katô madat na ágkayyaan yud áknganni, su tô lumumu ka madat iring kani, tô dungguán dan kamatayan.* ²² Asal igpaluwâ kóid ka Manama ébô di kó ágkapirit lumumu ka salâ, asta inému kó iring na mga állang ka Manama. Purisu iglinisan

* **6:21** 6:21 Kamatayan, ó supakan ka Manama ka ándâ ágtamanán.

kód ka Manama, asta igbággayan kód ka kantayan na ándà ágtamanán. ²³ Tô tandan na matanggap katô mga áglumu ka salà tô kamatayan. Asal tô gasa na bággén ka Manama tô kantayan na ándà ágtamanán ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagan ta.

7

Dì ki mapirit tumuman katô mga sugù

¹ Mga kataladi, ikasóddór kó tingód katô mga sugù. Purisu isóddóran yu na kailangan mánnal tô manubù katô mga sugù róggun na manté pa sikandin. Atin ka maté tô manubù, di mapirit mánnal. ² Iring na bayi na duwán дума, kailangan pasábbadé dan róggun manté dan pa. Asal ka maté tô mama, di mapirit tô bayi balu tumuman katô sugù tingód katô taladuma. ³ Purisu ka lumayuk tô bayi tun ta ássa mama tô ándà pa kamaté tô дума din, makalibug sikandin. Asal ka inaté dán tô дума din, di mapirit tô bayi balu tumuman katô sugù tingód katô taladuma. Atin ka kumalyag puman tô bayi balu, di sikandin makalibug katô una дума din.

⁴ Mga kataladi, iring ki na inaté manubù na di mapirit tumuman katô mga sugù. Tô inaté si Cristo tun ta krus, iring na inaté ki дума kandin. Purisu igpasakup ki tun ta ássa, asta iring ki katô bayi na inatayan ka дума din asta igkalyag ka ássa mama. Sikita tô mga sakup i Cristo na iganté puman ka Manama ébò ándà salà na áglumun ta asta ébò durungán tô Manama. ⁵ Dángngan, róggun na igtuman ki katô áknita kakalyag, igkinnaman ki katô madat kakalyag ta ukit katô mga sugù. Purisu igdiyaan ki ka Manama, su inalayun ki iglumu ka salà. ⁶ Asal su iring na inaté kid, di ki mapirit tumuman katô mga sugù su igpaluwà kid ka Manama tikud tun ta kallang áknita. Dángngan tô igsarig ki katô mga sugù i Moises, ándà ki ikatuman katô kakalyag ka Manama. Asal áknganni, makému kid tumuman katô kakalyag ka Manama su ágtabang tô Ugis Espiritu áknita.

Tô ágpulusán ka mga sugù

⁷ Na, duwán basi manámdám iring kani. Atin ka mga sugù i Moises tô makadadat áknita, madat basi tô mga sugù. Asal tô taba ku na ánnà madat tô mga sugù agad makadadat áknita! su ukit dád katô mga sugù, isóddóran ku na masalà-salà a. Na, isóddóran ku na salà tô sabù su mà katô igsulat tun ta mga sugù i Moises, “Yakó ágkasabuan.”* ⁸ Asal ukit katô sugù, inapidda katô madat kakalyag ku asta marapung tô mga isabuan ku. Atin ka ándà palang sugù tingód katô salà, di ki ágkapid ka kakalyag ébò lumumu ka salà. ⁹ Dángngan ándà ku kasóddóri ka ándin tô ágkailanganán ébò makatumanna katô mga sugù. Asal tô isóddóran ku na duwán sugù, “Yakó ágkasabuan,” isóddóran ku na iglumuwa ka salà asta isóddóran ku na ágpiddánna tun ta kamatayan. ¹⁰ Kéman ku ka mugtukka tun ta Manama ukit katô katuman ku katô mga sugù. Asal ukit katô sugù, isóddóran ku na ágpiddánna tun ta kamatayan. ¹¹ Iglimbunganna katô madat kakalyag ku, su agad madigár pád tô gimanan ku ukit katô katuman ku ka mga sugù, asal ukit katô madat kakalyag ku, ágpiddánna tun ta kamatayan.

¹² Purisu nángngà tô mga sugù na igbággé ka Manama ki Moises. Ugis, nángngà asta madigár tô langun sugù.

* 7:7 7:7 Exodo 20:17.

¹³ Na, duwán basi minsà na manan ka ágpiddán ki tun ta kamatayan ukit katò sugù na madigár? Tumaba a na ánnà! Iglumuwa ka salà ukit katò kakalyag ku na lumumu ka salà. Iggamit tò madigár sugù ébò kasóddóran ku na ágpiddánna tun ta kamatayan asta madat tò áglumun ku. Ukit katò kalapas ku katò sugù, isóddóran kud na tuu madat tò salà.

Tò duwa kakalyag

¹⁴ Isóddóran ta na tikud tun ta Ugis Espiritu tò mga sugù i Moises. Asal ágkapidda katò madat kakalyag ku. Iring na inallangnga tun ta madat kakalyag ku. ¹⁵ Duwán timpo na di ku ágkagpáttan tò áglumun ku, su tò madigár kakalyag ku na lumun ku pád, di ku baling ágkatuman. Asta tò madat na di ku pád lumun, tò gó baling tò ágkatuman ku. ¹⁶ Agad ándà kakalyag ku na lumumuwa ka madat na áglumun ku, asal tò gó tò pató na isóddóran ku na madigár tò mga sugù. ¹⁷ Purisu ánnà sakán tò ágsalin katò madat na áglumun ku, asal áglumuwa ka madat su ágpiddánna katò salà dini kanak. ¹⁸ Isóddóran ku na ándà palang madigár dini kanak, su agad duwán kakalyag ku na lumumuwa ka madigár, asal di ku ágkalumu. ¹⁹ Tò madigár na kakalyag ku pád lumun, di ku ágkalumu, asal tò madat na ánnà kakalyag ku lumun, tò gó baling tò ágkalumu ku. ²⁰ Purisu su áglumun ku tò madat na di ku pád lumun, isóddóran ku na ánnà tikud tun ta kasalin ku, asal madat baling tò áglumun ku su ágpiddánna katò salà dini kanak.

²¹ Isóddóran ku na ni gó tò inalayun ágkalumu. Atin ka kakalyag ku na lumumuwa ka madigár, ágdalanganna katò kanak madat kakalyag. ²² Tun ta kadalámman ka pusung ku, ágkadawayanna tingód katò mga sugù. ²³ Asal isóddóran ku na duwán ássa kakalyag dini dalám ka lawa ku. Iring na ágpagawé tò kakalyag ka lawa ku asta tò kakalyag na ágsalinán ku tun ta panámdám ku. Purisu ágkapidda katò salà. ²⁴ Tuu madat tò ágriyun ku tingód kani! Mólà pa pád ka duwán makapaluwà kanak tikud tun ta kakalyag katò salà dini ta lawa ku na ágpíd kanak tun ta kamatayan. ²⁵ Ágpasalamatta tun ta Manama su ukit katò Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, duwán kaluwaan ta tikud tun ta kakalyag katò salà dini ta lawa ta!

Purisu tun ta panámdám ta duwán kakalyag ta na tumanán tò mga sugù, asal ágkapid ki katò madat kakalyag ta na masalà-salà.

8

Tò ágkapánman ka kakalyag katò Ugis Espiritu

¹ Su igtanggap dán tò Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din ukit katò iglumu i Cristo para áknita, di gó supakan ka Manama tò mga igpasakup tun ki Jesu-Cristo. ² Duwán mantu kantayan na igbággé katò Ugis Espiritu áknita, asta ukit ki Jesu-Cristo duwán dán mantu kókitan na igimu din ébò paluwaán ki tikud tun ta ágpírit áknita na lumumu ka salà na ágpíd áknita tun ta kamatayan. ³ Ándà ki ikatuman katò mga igsugù i Moises su mabákkár tò kakalyag ta na lumumu ka salà. Asal tò ándà ta kagaga, tò gó tò igaga katò Manama. Igpapíd din tò kandin Batà na duwán lawa din iring kani lawa na masalà-salà, ébò tumábbus áknita tikud tun ta salà. Igsupakan ka Manama tò Batà din na igbúllas áknita na masalà-salà ⁴ ébò makatuman kid katò langun sugù ánnà ukit katò katuman ta katò madat kakalyag ta, asal ukit katò katuman ta katò kakalyag ka Ugis Espiritu. ⁵ Tò mga ágtuman ka madat kakalyag dan, tò gó tò ágpanámdám asta ágnunug ka

kandan kakalyag. Asal tô mga ágtuman ka kakalyag katô Ugis Espiritu, tô gó tô ágpanámdám asta ágnunug ka kakalyag katô Ugis Espiritu. ⁶ Tô mga ágkapánnuan ka madat kakalyag dan, tô gó tô mapid tun ta kamatayan. Asal tô mga ágkapánnuan ka kakalyag katô Ugis Espiritu, tô gó tô mugtuk tun ta Manama ka ándà ágtamanán asta bággayan ka kasunayan. ⁷ Tô mga ágkapánnuan ka madat kakalyag dan, tô gó tô usig ka Manama. Gélleyan dan tô mga sugú ka Manama, asta di dan gó pakatumán kani. ⁸ Tô mga ágkapid ka madat kakalyag dan, tô gó tô di makabággé ka dayó tun ta Manama.

⁹ Di kó gó mapirit ágtuman katô madat kakalyag yu, asal mému kó mapid katô Ugis Espiritu su góddô dán tô Ugis Espiritu ka Manama diyan ákniyu. Atin ka duwán manubú na ándà Ugis Espiritu tikud ki Cristo dutun kandin, tô gó tô ánnà sakup i Cristo. ¹⁰ Atin ka góddô si Cristo dini áknita, agad maté ni lawa ta tingód ka salà, manté tô espiritu ta, * su igtanggap tô Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din. ¹¹ Su góddóan kó gó katô Ugis Espiritu na iganté puman ki Jesu, antén gó puman ka Manama tô ákniyu lawa na ágkamaté. Tô gó tô lumun ka Manama na iganté puman ki Jesu-Cristo, su lumun din ni ukit katô Ugis Espiritu na góddô diyan ákniyu.

¹² Purisu mga kataladi, kailangan tumanán ta tô tinurú katô Ugis Espiritu. Ándà dán kailangan na tumanán ta tô tinurú ka madat kakalyag ta, ¹³ su atin ka ágtuman kó ka madat kakalyag yu, mapid kó tun ta kamatayan. Asal ka sumódó kó ágtuman ka madat kakalyag yu ukit katô tabang ka Ugis Espiritu, mugtuk kó tun ta Manama ka ándà ágtamanán.

¹⁴ Tô mga ágbánnal katô Ugis Espiritu, tô gó tô mga gabatà ka Manama. ¹⁵ Bánnal ni, su igbággayan kó ka Manama katô Ugis Espiritu ánnà ébô kamáddangan kó puman kandin, iring na mga állang na ágkamáddangan katô amo dan, asal igbággayan kó ka Manama katô Ugis Espiritu, asta ukit katô iglumu din, igimu kó ka Manama na mga gabatà din. Ukit katô Ugis Espiritu, makatawar kid katô Manama na Ámmà! ¹⁶ Tô Ugis Espiritu ágpasóddór na bánnal tô isóddóran katô espiritu ta na mga gabatà kid ka Manama. ¹⁷ Su sikita tô mga gabatà din, bággayan ki katô mga kadigárran ka ándà ágtamanán. Manama tô mággé áknita, asta tô kadigárran na igbággé din ki Cristo, tô gó tô bággén din áknita. Isóddóran ta na bánnal ni su girrayatan ki iring ki Cristo ébô pabantugán ki pagsik duma kandin.

Madigár tô igtaganà áknita

¹⁸ Isóddóran ku na tô kahirapan ta áknganni iring na kalingawan ta su tuu madigár tô igtaganà ka Manama áknita na pasóddóran din tun ta tapuri álló. ¹⁹ Gangatan katô langun-langun na igimu ka Manama tô dumunggú álló na pakitanán din ka sadan tô bánnal mga gabatà din. ²⁰ Tô langun-langun na igimu ka Manama igruudan na ándà ágpulusán ánnà su ándà kakalyag katô langun-langun, asal tô kakalyag ka Manama na duwán pa gimanan, ²¹ su dumunggú tô álló na paluwaán ka Manama tô langun-langun tikud tun ta karóddógan ébô bággén din kandan tô mabantug kaluwaan na magunawa katô igbággé din áknita na mga gabatà din. ²² Róggun ka di pa matuman, isóddóran ta na iring na garang tô langun igimu ka Manama nit banuwa sippang áknganni, su gangatan tô katumanan, iring na arangán katô bayi na masig dán mamasusu, su gangatan din tô batà na pamasusun. ²³ Ánnà dád

* **8:10** 8:10 Manté tô espiritu ta, ó bággén katô Ugis Espiritu tô kantayan áknita.

mga igimu ka Manama tô garang, asal sikita pagsik garang tun ta pusung ta. Góddóan ki katô Ugis Espiritu na iring na una gasa tingód katô katumanan na gangatan ta. Garang ki tun ta pusung ta rôggun na gangat ki katô álló ka katanggap ta katô bággén ka Manama áknita na mga gabatà din. Tô gó tô álló na pamantun ka Manama ni mga lawa ta. ²⁴ Tikud tun ta katábbus din áknita, inalayun ki giman katô katumanan. Atin ka ituman dán tô igimanan ta, ándà kailangan na manayun ki giman, su ándà palang manubù na giman katô ituman dán. ²⁵ Asal su ándà pa katuman tô gimanan ta, kailangan pallayatán ta tô ginawa ta rôggun na gangat ki.

²⁶ Tingód katô kalómétan ta, ágtabangan ki katô Ugis Espiritu. Atin ka dumasal ki, di ki pakasóddór ka ándin tô nángngà pamuyúan ta tun ta Manama. Asal áppédu-édu tô Ugis Espiritu para áknita tákkás ka arangán din na di ágkabólós, ²⁷ asta isóddóran ka Manama ka ándin tô tun ta pusung ta, asta ágkagpáttan din ka ándin tô kakalyag katô Ugis Espiritu. Isóddóran din na ágdasal tô Ugis Espiritu para áknita na mga sakup ka Manama tingód katô kakalyag din.

²⁸ Isóddóran tad na ukit katô langun na ágdunggù áknita, duwán kadigárran na lumun ka Manama para katô langun ta na ágginawa kandin. Tô gó tô lumun din áknita na igsalin din tingód katô kandin kakalyag. ²⁹ Tô ándà pa imuwi ni banuwa, taganà isóddóran ka Manama na makaké ki kandin, asta taganà igsalin pagsik sikandin na imun ki iring na Batà din ébò imun si Cristo na kaké ta na mga gabatà ka Manama. ³⁰ Asta tô langun ta na igsalin ka Manama ébò imun ki iring na Batà din, tô gó pagsik tô igtawar din. Asta tô langun ta na igtawar din, tô gó pagsik tô igtanggap din na nángngà tun ta saruwan din. Asta tô langun ta na igtanggap din na nángngà tun ta saruwan din, tô gó pagsik tô bággayan din ka kadigárran na igtaganà din.

Tô ginawa ka Manama áknita

³¹ Atin ka manámdám ki tingód katô langun kani na igimu ka Manama para áknita, kasóddóran ta na ándà palang makapanalu áknita su Manama tô ágtabang áknita. ³² Tô kandinnù Batà ándà din awidi, asal igbággé din baling tun ta ballad katô mga manubù na igmaté kandin ébò duwán ágpulusán katô langun ta na mga ágpampamaké. Purisu su igpapid ka Manama si Cristo dini áknita, isóddóran ta na bággén din gó pagsik áknita tô langun na ágkailanganán ta. ³³ Ándà palang makakagi na masalà-salà ki na igsalin ka Manama, su Manama gó tô igkagi na ándà dán salà ta tun ta saruwan din. ³⁴ Ándà palang makakagi na kailangan supakan ki su si Jesu-Cristo gó tô taratapid tun ta Manama para áknita. Sikandin tô inaté na igbullas áknita, asta inanté puman, asta igpabantug dán dadan tun ta kawatan katô Manama. ³⁵ Isóddóran ta na ándà palang makapadiyá áknita tikud tun ta ginawa i Cristo. Agad kahirapan ki asta samukán ki, agad irrayatan ki, agad ándà makan ta asta kakulangan ki ka umpak, agad limáddangán ki asta matayan ki, asal inalayun gó sikandin ágginawa áknita. ³⁶ Duwán igsulat i Hari David sayyan tun ta kagi ka Manama tingód kani mga kahirapan, na mà din,

“Tingód katô kapasakup dé áknikó,

inalayun ágpanámdám tô duma mga manubù na matayan ké.

Panámdám dan na matayan ké

iring dád na mga karnero na giyón.”†

† 8:36 8:36 Salmo 44:22.

³⁷ Agad ágdungguan ki kani mga kahirapan, asal manalu ki gó ukit ka tabang i Cristo na igginawa áknita. ³⁸⁻³⁹ Isóddóran ku gó na agad matayan ki, agad duwán problema ta róggun manté ki pa, agad mga panaligan, agad madat mga espiritu, asal ándà palang makapadiyà áknita tikud tun ta ginawa ka Manama. Agad ándin tó dumunggù áknganni ó tun ta tapuri álló, agad ándin tó duwán katulusan, agad tó tun datas ta langit, agad tó tun dalam ka dagat, agad ándin tó nit banuwa, asal ándà palang makapadiyà áknita tikud tun ta ginawa ka Manama. Igpasóddór tó Manama áknita na tuu dakál tó ginawa din áknita ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

9

Igélé tó karapungan ka mga Judio ki Cristo

¹ Na, bánnal ni kagin ku tun ta saruwan i Cristo. Ánnà bulaló ni kagin ku. Isóddóran ku asta isóddóran kató Ugis Espiritu na bánnal ni. ² Tuuwa iranu tingód kató mga kadumaan ku na rubbad i Israel, asta iring na diya ágkórór. ³ Atin ka mému katabangan tó mga kataladi ku na Judio ukit kató supak ka Manama kanak asta padiyaánna ikandin tikud tun ki Cristo, mému kanak ébô matábbus dan. ⁴ Sikandan tó mga rubbad i Israel na igsalin ka Manama, asta iring dan na mga gabatà din. Sikandan tó igpakitaan din kató séllaán din, asta sikandan tó igtandóan din ka kadigárran. Sikandan tó igbággayan din ka mga sugù, asta sikandan tó igtinuruan din tingód kató kapangadap kandin. Sikandan tó inalayun igtandóan ka Manama. ⁵ Sayyan igsalin ka Manama tó kandan ibantug mga kamónaan na si Abraham, si Isaac asta si Jacob. Asta tó tuu pa madigár, tó mga rubbad i Israel tó igtikudan kató Mesiya na ipamasusu. Sikandin tó Manama na ágpangulu kató langun. Mólà pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

⁶ Asal ándà ku kagiya na ándà tuman tó Manama kató tandô din. Agad marapung tó mga rubbad i Jacob na ánggadanán mga sakup ka banuwa ka Israel, asal ánnà langun dan tó igtanggap ka Manama na kandin mga sakup.

⁷ Ánnà su rubbad dan i Abraham tó katanggap ka Manama na mga sakup din, su tagsábbadé dád tun kandan tó igtanggap ka Manama na bánnal mga rubbad i Abraham. Tó gó tó igpasóddór áknita ukit kató igkagi ka Manama ki Abraham, na mà din,

“Ukit kató batà nu na si Isaac bággén ku áknikó tó mga karubbadan na igtandô ku áknikó.”*

⁸ Ukit kató igkagi ka Manama, isóddóran ta na ánnà langun gabatà i Abraham tó tanggapan ka Manama na mga gabatà din, asal tó dád ipamasusu ukit kató tandô din. ⁹ Isóddóran yu na ni gó tó igtandô ka Manama ki Abraham, na mà din,

“Tó ámmé na dumunggù, lumónódda dini ákniyu, asta duwán batà mama na pamasusun kató sawa nu na si Sara.”†

¹⁰ Na, ukit kató duwa gabatà i Rebecca asta kató kamónaan ta na si Isaac, duwán igpasóddór ka Manama na ánnà langun rubbad i Abraham tó mému tanggapan din. ¹¹⁻¹² Agad tó ándà pa pamasusuwi si Jacob asta si Esau, agad tó ándà pa iglumu dan na madigár ó madat, taganà igkagi tó Manama tun ta innà dan tingód kató dáppi, na mà din, “Tó kaké batà mému na állang kató adi

* 9:7 9:7 Genesis 21:12. † 9:9 9:9 Genesis 18:10,14.

din.”[†] Tô igsalin ka Manama tô adi, igpasóddór din na matuman tô kakalyag ka Manama ánnà ukit katô áglumun ka mga manubù, asal ukit katô Manama na ágsalin kandan. ¹³ Bánnal ni su mà katô kagi ka Manama na igsulat katô sábbad propeta, na mà din,

“Igginawaan ku tô adi na si Jacob. Ándà ku ginawayi tô kaké na si Esau.”[§]

¹⁴ Na, atin ka duwán minsà, “Nángngà tô kasalin ka Manama?” tô taba ku na nángngà gó tô kasalin din! ¹⁵ Su igkagi tô Manama ki Moises, na mà din, “Sakán tô sumalin ka sadan tô nángngà tabangan ku.

Sakán tô sumalin ka sadan tô nángngà kéduwan ku.”*

¹⁶ Purisu isóddóran ta na ágsalin tô Manama katô mga manubù na tanggapán din ánnà ukit katô kandan kakalyag ó kandan pagud, asal ukit katô kédu din.

¹⁷ Panámám kó tingód katô igkagi ka Manama tun ta hari ka Ehipto sayyan, na mà din,

“Ándà ku sikuna matayi ébô kitanán yu tô katulusan ku, asta ébô mabantugga tun ta kaluwagan ka banuwa.”[†]

¹⁸ Purisu isóddóran ta na ágkéduwan tô Manama katô mga manubù ukit katô kandin kakalyag, asta patággasán din tô ulu katô mga manubù ukit katô kandin kakalyag.

¹⁹ Na, atin ka duwán minsà, “Atin ka Manama tô ágsalin ka ándin tô lumun ka mga manubù, manan ka supakan ka Manama tô áglumu ka madat? Su ándà palang manubù na makatu katô kakalyag ka Manama.” ²⁰ Tumaba a na di mému ka muyas ka katô Manama, su manubù ka dád. Igimu ka katô Manama iring na kudán na gimun ka manubù. Di mému ka muyas tô kudán katô taraimu ukit ka insà din ka manan ka igimu din na iring kanan. ²¹ Tô taraimu ka kudán tô mému sumalin ka ándin klasiyi tô kudán na imun din. Mému ka tángngaán din tô sábbad dád palad ka libutà ébô imun din tô sábbad kudán na madigár asta ágdurungán, asta tô sábbad kudán para gamitán dád ka álló-álló.

²² Iring kani tô Manama, su mému ka tumanán din tô kandin kakalyag. Agad duwán kakalyag ka Manama na pasóddóran din na supakan din tô iglumu ka salà, asal igpallayat ka Manama tô kandin ginawa para katô mga iringasaan din asta kailangan supakan. ²³ Igpallayat ka Manama tô kandin ginawa ébô pasóddóran din na tuu madigár tô lumun din para katô mga igsalin din ébô duwán kédu din kandan. Tô gó tô taganá mga igsalin din ébô mugtuk dan tun kandin. ²⁴ Sikita gó tô mga igsalin din. Ánnà dád tikud tun ta mga Judio tô igsalin din, asal tikud pagsik tun ta mga ánnà Judio. ²⁵ Nángngà tô kasalin ka Manama, su tun ta libro na igsulat i Oseas, duwán gó kagi ka Manama tingód kani, na mà din,

“Pasóddóran ku na sakupán ku tô mga ándà ku pa sakupi.

Pasóddóran ku na ginawaan ku tô mga ándà ku pa pasóddóri na ginawaan ku.”[†]

²⁶ Asta,

“Agad tun ta lugar na igkagiyan ka Manama tô mga manubù, ‘Ánnà kó mga sakup ku,’ tawarán sikandan na mga gabatà katô manté Manama.”[§]

²⁷ Igkagi gó si Isaias sayyan tingód katô mga rubbad i Israel, na mà din,

[†] **9:11-12** 9:11-12 Genesis 25:23. **§** **9:13** 9:13 Malaquias 1:2-3. * **9:15** 9:15 Exodo 33:19. [†] **9:17** 9:17 Exodo 9:16. [†] **9:25** 9:25 Oseas 2:23. **§** **9:26** 9:26 Oseas 1:10.

“Agad marapung tō mga rubbad i Israel na di ágkáyap iring na baklayanán tun ta dagat, asal tagsábbadé dád tō tábbusán ka Manama. ²⁸ Matuman ni, su di madugé tumanán ka Manama tō igkagi din asta masig dán supakan tō mga manubù nit banuwa.”*

²⁹ Atin ka ándà kèdu ka Manama, ándà palang manubù na isamà, su igkagi si Isaias sayyan, na mà din,
 “Sikita na mga sakup ka banuwa ka Israel, atin ka ándà palang mga rubbad ta na igsamà ka Áglangngagán na ágpangulu katô langun tun ta langit, makéring ki katô mga taga Sodoma asta taga Gomora na igmatayan ka Manama sippang ka ándà palang isamà.”†

Mga sakup ka banuwa ka Israel asta Madigár Gulitán

³⁰ Purisu ni gó tō isóddóran ta. Agad tō mga ánnà sakup ka banuwa ka Israel na ándà pamasak katô kapókit ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, igtanggap dan ikandin na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dan ki Cristo. ³¹ Asal tō mga sakup ka banuwa ka Israel, agad igpamasak dan katô kapókit ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, ándà dan ikatuman katô mga sugù i Moises. ³² Ándà dan ikatuman su ándà dan pamasaki tō katanggap ka Manama kandan ukit katô kapamaké dan, asal igpamasak dan baling tō katanggap ka Manama kandan ukit katô áglumun dan, su si Jesus iring na batu tun ta dalan na ágkasungkulan dan.‡ ³³ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,
 “Paminág kó kanak. Duwán sánnarán ku tun ta lunsud na ánggadanan Sion.§
 Iring sikandin na batu na kasungkulan dan
 asta gélléyan dan.
 Asta tō mamaké kandin,
 di dan gó kayyaan.”*

10

¹ Mga kataladi, tō kakalyag ku asta tō ágdasalán ku gó tun ta Manama na mólà pa ka tábbusán din tō mga kadumaan ku Judio. ² Bánnal ni kagi ku tingód kandan na gággar-ággár ágpamasak ka Manama, asal ándà dan ikasóddór ka pamánnun tō nángngà kapamasak kandin. ³ Su igélléyan dan tō kapókit na igimu ka Manama ébô tanggapán sikandan na nángngà tun ta saruwan din, asta igsuwé dan baling tun ta kandan kapókit, ándà dan nunug katô kapókit na igimu ka Manama ébô tanggapán sikandan na nángngà tun ta saruwan din, ⁴ su ukit katô iglumu i Cristo, ándà dán kailangan na tumanán ta tō mga sugù* ébô tanggapán ki katô Manama na nángngà tun ta saruwan din. Purisu mému dán tanggapán ka Manama na nángngà tō langun na mamaké ki Cristo.

Mému tábbusán tō langun

⁵ Igsulat si Moises tingód katô tanggapán ka Manama na ándà salà tun ta saruwan din ukit ka katuman ka mga sugù, na mà din,

* **9:28** 9:27-28 Isaias 10:22-23. † **9:29** 9:29 Isaias 1:9. ‡ **9:32** 9:32 Tō kamatayan i Jesus iring na batu na ágkasungkulan, su tō mga Judio ándà ikasóddór na kailangan maté tō Mesiya. Purisu igélléyan dan sikandin. § **9:33** 9:33a Sion tō ássa ngadan ka Jerusalem. * **9:33** 9:33b Isaias 8:14; 28:16.

* **10:4** 10:4 Su ukit katô iglumu i Cristo, ándà dán kailangan na tumanán ta tō mga sugù, ó su si Cristo tō kapánggaan katô mga sugù.

“Kailangan tumanán katô manubù tò langun-langun katô mga sugù ébò duwán kantayan din.”†

6 Asal tò igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukít katô kapamaké ki Cristo, dì mému ka kumagi na, “Kailangan duwán madun tun ta langit ébò papónógán si Cristo.” 7 Dì mému ka kumagi na, “Kailangan duwán madun tun dalám ka tanà ébò antén puman si Cristo,” su ituman dán. 8 Tò igpamaké ki Cristo, mému ka kumagi kani na igkagi i Moises, “Madani gó tò kagi ka Manama tun áknikó, su tò gó tò mému gulítan nu asta ágpanámdám nu.”‡

Tò gó tò kagi ka Manama na gulit-ulítan dé na kailangan mamaké tò manubù ki Cristo. 9 Ágtinuruán dé na atin ka mulit kó na si Jesus tò Áglangngagán yu, asta igbánnal kó gó na iganté puman sikandin ka Manama, tábbusán kó ka Manama. 10 Su tò manubù na mamaké ki Cristo tikud tun ta pusung din, tanggapán ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din. Asta tò manubù na kumagi tun ta duma mga manubù na bánnal si Jesus tò Áglangngagán din, tábbusán ka Manama sikandin. 11 Mà katô kagi ka Manama na igsulat i Isaias tingód ki Cristo, na mà din, “Atin ka mamaké tò manubù kandin, dì gó sikandin kayyaan.”§

12 Tun ta saruwan ka Manama, ándà kassaan katô Judio asta katô ánnà Judio, su sábbad dád tò Áglangngagán katô langun ágpamaké kandin. Ágkéduwan gó sikandin katô langun manubù na tumawar tun kandin, 13 su mà katô kagi ka Manama, “Tábbusán katô Áglangngagán tò langun manubù na tumawar tun ta ngadan din.”*

14 Duwán basi manubù na manámdám na dì mému ka tumawar tò mga manubù ki Cristo ka ándà dan pa pamaké kandin. Dì dan gó mamaké ki Cristo ka dì dan maminág tingód kandin. Dì dan gó maminág ka ándà manubù na mulit kandan. 15 Ándà gó mulit-ulit kandan tingód ki Cristo ka ándà manubù na papiddán ka Manama tun kandan. Mólá pa ka duwán papiddán ka Manama tun kandan, su duwán igsulat i Isaias sayyan tun ta kagi ka Manama, na mà din, “Tuu madigár tò kadunggù katô mga manubù na mulit-ulit katô madigár gulítan!”†

16 Atin ka iring kani tò panámdám ka manubù, ni gó tò taba ku. Duwán dán gó mga manubù na igpapid ka Manama tun ta mga Judio, asal tagsábbadé dád tò igbánnal katô Madigár Gulítan. Tò gó é igkagi katô propeta na si Isaias sayyan, na mà din,

“Áglangngagán ku, tagsábbadé dád tò mga igbánnal katô igulit dé kandan.”‡

17 Purisu isóddóran ta na duwán gó mga igpamaké su igpaminág dan tingód ki Cristo, asta duwán gó mga igpaminág tingód ki Cristo su duwán gó igulit-ulit kandan tingód ki Cristo.

18 Atin ka duwán minsà ka igulitan tò mga Judio tingód ki Cristo, tumaba a na igulitan dan gó, su mà katô kagi ka Manama, “Madinág tò kagi tingód ka Manama tun ta langun manubù nit banuwa.

† 10:5 10:5 Levitico 18:5. ‡ 10:8 10:6-8 Deuteronomio 30:12-14. § 10:11 10:11 Isaias 28:16.

* 10:13 10:13 Joel 2:32. † 10:15 10:15 Isaias 52:7. ‡ 10:16 10:16 Isaias 53:1.

Makadunggù tó kagi ka Manama tun ta kaluwagan kani banuwa.”[§]

¹⁹ Atin ka duwán minsà ka ikagpát tó mga rubbad i Israel katò igulit kandan, tumaba a na igéllé dan maminág kani, asal ikagpát tó mga ánnà Judio. Si Moises tó una igpasóddór kani, su igsulat din tó igkagi ka Manama tun ta mga kamónaan ka Judio, na mà din,

“Tanggapán ku tó mga manubù na ágkaringasaan yu ébò kasabuan kó kandan. Tanggapán ku tó mga manubù na kéman yu ka ágkatuluan dan ébò masókó kó.”*

²⁰ Tuu matayyó tó kagi ka Manama na igsulat i Isaias sayyan tingód katò mga manubù na ánnà sakup ka banuwa ka Israel, na mà din,

“Kitanánna katò mga ándà pamasak kanak.

Pakita a tun ta mga ándà insà tingód kanak.”†

²¹ Asal tingód katò mga sakup ka banuwa ka Israel, igsulat i Isaias tó igkagi ka Manama sayyan, na mà din,

“Idugéya igangat katò mga manubù ébò lumónód dan dini kanak, asal ándà dan bánnal, asta igéllé dan kanak.”‡

11

Tò kédu ka Manama katò mga Judio

¹ Na, agad tagsábbadé dád tó mga Judio* na igpamaké, atin ka duwán minsà kanak ka igtayyugan ka Manama tó mga Judio na igsalin din, tumaba a na ándà gó tayyugi tó langun ta! su sakán tó sábbad rubbad i Israel. Si Abraham tó kamónaan ku, asta sakuppa katò grupo i Benjamin, asal ándà a tayyugin ka Manama. ² Ándà tayyugi ka Manama tó mga Judio na taganá din igsalin sayyan. Panámám yu tó igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katò propeta sayyan na si Elias. Tó igdasal sikandin tun ta Manama, igulit sikandin tingód katò madat na iglumu katò mga Judio, na mà din,

³ “Áglangngagán ku, igmatayan dan tó duma mga propeta nu.

Igdadattan dan tó mga ággóbbówanan katò ágbággén dé áknikó.

Sábbad ku dád man isamá, asta mimmaté dan pád kanak.”†

⁴ Yakó yu ágkalingawi ni igtaba katò Manama kandin, na mà din,

“Ágtómóngan ku tó pittu mararan (7,000) mga gamama na ándà pangadap katò ágmanaman na ángadanan Baal.”‡

⁵ Purisu iring kani, duwán pagsik tagsábbadé na mga Judio áknganni na igpamaké. Igsalin ki ka Manama su tuu dakál tó kédu din. ⁶ Su ánnà ukit katò madigár iglumu ka mga manubù tó kasalin din kandan, asal ukit dád katò kédu din. Atin ka salinán ka Manama tó mga manubù ukit katò madigár iglumu dan, ándà dán ágpulusán katò kédu din.

⁷ Purisu su tagsábbadé dád tó mga Judio na igsalin ka Manama, ni gó tó isóddóran ku. Agad igággár-ággár tó mga Judio igpamasak katò kapókit ébò matanggap dan ka Manama na nánggá tun ta saruwan din, asal tó karapungan dan ándà ikakita. Ikakita dád tó mga Judio na igsalin ka Manama, asal tó duma mga Judio igpatággas tó mga ulu dan. ⁸ Tó gó tó igpasóddór tun ta kagi ka Manama, na mà din,

§ 10:18 10:18 Salmo 19:4. * 10:19 10:19 Deuteronomio 32:21. † 10:20 10:20 Isaias 65:1.

‡ 10:21 10:21 Isaias 65:2. * 11:1 11:1 Judio tó ássa ngadan katò mga Hebreo ó mga rubbad i Israel.

† 11:3 11:3 1 Mga Hari 19:10,14. ‡ 11:4 11:4 1 Mga Hari 19:18.

“Iring na igpatudug ka Manama sikandan.

Agad duwán mata dan, inéring dan katô di pakakita.

Agad duwán talinga dan, inéring dan katô di pakadinág sippang áknganni.”[§]

⁹ Iring kani tô igsulat i Harì David sayyan tingód katô mga usig din, na mà din,

“Mólà pa ka ukit katô mga ágkadigárran dan, tigrô dád mammát asta supakan dan.

¹⁰ Mólà pa ka imun sikandan iring na bólóg ébô di dan pakakita katô kabánnalan.

Mólà pa ka inalayun baban dan tô mabággat iring katô ágbaban ka mga állang.”*

¹¹ Na, atin ka duwán minsà, “Tô ikasalà tô mga Judio ukit katô kéllé dan ki Cristo, igdiyà dan tikud tun ta Manama ka ándà ágtamanán?” Tumaba a na ándà! Asal su ikasalà tô mga Judio, marapung dán tô mga ánnà Judio na ágtábbusán ka Manama ébô kasabuan pád tô mga Judio kandan asta mamaké dan ki Cristo. ¹² Su ikasalà tô mga Judio, igtabangan ka Manama tô duma mga manubù nit banuwa. Su ikasalà tô mga Judio, igtabangan ka Manama tô mga ánnà Judio. Purisu atin ka mamaké ki Cristo tô langun Judio na igsalin ka Manama, tuu pa madigár tô katamanan!

Igpasakup tô mga ánnà Judio

¹³ Na, sikiyu na ánnà Judio, duwán sulatán ku ákniyu. Igimuwa ka Manama na apostoles ébô tinuruan ku tô mga ánnà Judio. Tuu madigár ni áglumun ku ¹⁴ asta kakalyag ku na kasabuan tô mga kadumaan ku Judio ákniyu na ánnà Judio ébô duwán tun kandan na mamaké asta matábbus. ¹⁵ Tô igtayyug tô Manama katô karapungan ka mga Judio, igpasábbadê tô Manama asta tô mga ánnà Judio. Purisu atin ka mamaké tô mga Judio ki Cristo, tanggapán dan ka Manama, asta méring dan na inaté manubù na inanté puman.

¹⁶ Atin ka bággén tun ta Manama tô sábbad bahin ka pan, kandin pagsik tô tibuk pan.† Atin ka bággén tun ta Manama tô mga dalid ka kayu, kandin pagsik tô mga panga ka kayu.

¹⁷ Tô karapungan ka mga Judio na ándà tanggapi ka Manama, iring dan katô mga panga ka kayu olibo na igtampád. Asal sikiyu na mga ánnà Judio na igtanggap ka Manama, iring kó na mga panga ka kayu olibo na igtubù tun ta kabánnássan, asal igkangé asta igsugpat duma katô isamá mga panga tun ta lawa ka kayu na igpamula. Purisu igsakup kó d ka Manama tun ta mga manubù na makatanggap katô igtandó din ki Abraham asta katô mga rubbad din. ¹⁸ Purisu sikiyu na mga ánnà Judio, di mému ka miringasa kó katô mga Judio na ándà tanggapi ka Manama, agad inéring dan na mga panga na igtampád. Yakó ágpdadurung. Yakó yu ágkalingawi na ánnà tikud tun ta panga tô kalambù ka dalid, asal tikud tun ta dalid tô kalambù ka panga.

¹⁹ Duwán basì ánnà Judio na kumagi, “Igtayyugan ka Manama tô mga Judio iring na mga panga na igtampád ébô sikami na ánnà Judio tô tanggapán din, iring na mga panga na igsugpat.” ²⁰ Tô taba ku na bánnal gó ni. Tô mga Judio, iring dan na mga panga na igtampád su ándà dan pamaké ki Cristo. Asal sikiyu na ánnà Judio, iring kó na mga panga na ándà tampáddi ukit dád katô

§ 11:8 11:8 Isaias 29:10; Deuteronomio 29:4. * 11:10 11:10 Salmo 69:22-23. † 11:16 11:16 Tô kóbadan: Mému pagsik sakupán ka Manama tô mga Judio su sikandan tô mga rubbad katô mga kamónaan dan sayyan na igsakup ka Manama.

kapamaké yu. Purisu yakó ágpapadurung, asal kailangan banté kó. ²¹ Ándà kédu ka Manama katô mga Judio na iring na bánnal panga ka kayu, asta igiwà din sikandan. Purisu isóddóran yu na ándà kédu din ákníyu, asal iwaán kó pagsik ikandin ka di kó manayun mamaké. ²² Purisu isóddóran tad na duwán kédu ka Manama asta duwán kaganiyan ka Manama. Igpéwà din tô mga Judio na ándà panayun pamaké. Asal duwán kédu din katô tagsábbad-sábbad ákníyu na ánnà Judio ka manayun kó tumanggap katô kédu din. Asal ka di kó manayun mamaké kandin, imun kó ikandin iring na panga na tampáddán. ²³ Atin ka mamaké tô mga Judio ki Cristo, sakupán dan puman ka Manama iring na mga panga na sugpatán puman tun ta kayu, su mému din sakupán puman sikandan. ²⁴ Tô tagsábbad-sábbad ákníyu na ánnà Judio, madiyù kó tun ta Manama dângngan, asal duwán dán igpulus yu tun ta tabang ka Manama katô mga Judio, su iring kó na mga panga na igtampâd tun ta kayu na igtubù tun ta kabánnássan, asta igsugpat kó baling tun ta kayu na igpamula. Purisu malumák tanggapán puman ka Manama tô mga Judio na taganà igsakup din, su iring dan na mga panga na sugpatán puman tun ta kayu olibo na taganà igtampáddan.

Tô kédu ka Manama para katô langun manubù

²⁵ Mga kataladi na ánnà Judio, mólà pa ka kagpáttan yu ni kabánnalan[†] na ándà pasóddóri ka Manama sippang áknganni ébô di kó ágpapadurung asta di kó ágpánámdám na sikíyu dád tô ágginawaan ka Manama. Inalayun matággas tô ulu ka karapungan ka mga Judio sippang ka masakup tô langun ánnà Judio na igsalin ka Manama. ²⁶ Ka matuman ni, tábbusán ka Manama tô mga Judio, su mà katô kagi ka Manama,

“Tô Taratábbus tumikud ka Sion. §
Tábbusán din tô mga rubbad i Jacob.”*

²⁷ Mà katô kagi ka Manama,

“Ni gó tô kasabotan ku kandan, pasinsiyaan ku tô salà dan.”†

²⁸ Ukit katô kélé katô mga Judio katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo, inéring dan na mga usig ka Manama. Purisu duwán gó igpulus yu. Asal ukit katô kasalin ka Manama kandan, dakál pa tô ginawa ka Manama kandan tingód katô igtandô din tun ta mga kamónaan dan. ²⁹ Di ákgapalin tô panámdám ka Manama tingód katô mga manubù na igsalin din asta igbággayan din ka mga gasa. ³⁰ Sikíyu na ánnà Judio, ándà kó bánnal ka Manama dângngan, asal su ándà bánnal tô mga Judio ka Manama, inéduwan baling tô Manama ákníyu. ³¹ Iring kani, agad di ágbánnal tô karapungan katô mga Judio áknganni, asal tun ta tapuri álló kéduwan puman tô Manama kandan iring katô kédu din ákníyu na ánnà Judio. ³² Igpasóddór ka Manama na iglumu ka salà tô langun manubù, agad Judio ó ánnà Judio, ébô pakitanán din tô kédu din tun ta langun.

Kapasalamat tun ta Manama

³³ Ágkasalábbuanna katô tuu madigár kapandayan katô Manama asta tô isóddóran din! Di ákagpáttan tô panámdám din, asta di ágkasóddóran tô kapókit ka mga iglumu din áknita! ³⁴ Igpasóddór ni ukit kani kagi ka Manama na igsulat, na mà din,

† **11:25** 11:25 Tingód kani kabánnalan, ahaán tô Roma 16:25. § **11:26** 11:26a Sion tô ássa ngadan ka Jerusalem. * **11:26** 11:26b Isaias 59:20-21. † **11:27** 11:27 Isaias 27:9.

“Ándà manubù na ikasóddór katô panámdám katô Áglangngagán ta. Ándà manubù na ikatinurù kandin ka ándin tô nángngà lumun din.”†

³⁵ “Ándà manubù na igbággé ka gasa tun ta Manama ébô sulian sikandin ka Manama, su tô langun na ágbággén ta tun kandin taganá igtanggap ta tikud tun kandin.”§

³⁶ Isóddóran ta na bánnal ni, su tô langun na duwán áknganni, tô gó tô igimu ka Manama asta ágpanguluwan din ébô durungán sikandin ukit ka langun. Mólà pa ka pabantugán sikandin ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

12

Bággé yu tô sarili yu tun ta Manama

¹ Mga kataladi, su inalayun duwán kédu ka Manama áknita, ni gó tô kagin ku katô langun yu. Kailangan bággén yu tô sarili yu tun ta Manama, iring na ugis ágbággén tun kandin. Sikiyu gó tô manté ágbággén na ágkadigárran din. Tô gó tô nángngà áglumun ka manubù na igpasakup tun kandin. ² Yakó yu giringi tô áglumun ka mga manubù na di ágpamaké nit banuwa, asal pamuyù kó baling na palinán ka Manama tô áglumun yu ukit ka kapamantu din katô panámdám yu ébô makasóddór kó ka ándin tô kakalyag ka Manama na lumun yu. Purisu makasóddór kó ka ándin tô madigár, tô nángngà asta tô makabággé ka dayó tun kandin.

³ Su ukit ka tabang ka Manama igimuwa ikandin na apostoles din, ni gó tô sugù ku tun ta langun yu na ágpamaké. Yakó ágpanámdám na mallayat kó sobra pa katô kabánnalan. Asal kailangan ándà salà tun ta panámdám yu ukit katô igbággé ka Manama ákniyu tô igpamaké kó kandin. ⁴ Agad sábbad dád tô lawa ka manubù, asal marapung tô mga bahin ka lawa, asta ássa-ássa tô ágkagamitan katô mga bahin ka lawa. ⁵ Iring kani, agad marapung ki na ágpampamaké, asal igpasábbadé ki su igpamaké ki ki Cristo, asta mataladi ki langun. ⁶ Ássa-ássa tô mga klasi ka gasa na igbággé ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita ukit katô kédu din. Purisu kailangan gamitán ta tô gasa na igbággé ka Manama ébô patabangé ki. Tô mga manubù na igbággayan ka Manama ka gasa na gulit-ulit ka mga kagi tikud tun ta Manama,* kailangan mulit-ulit dan ukit katô kapamaké na igbággé ka Manama. ⁷ Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágtabang, kailangan tumabang. Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágtinurù, kailangan tuminurù. ⁸ Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágpabákkár ka duma mga ágpampamaké, kailangan tumuman. Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágbággé tun ta mga ágkahirapan, kailangan di dan ágduwa-duwa ágbággé. Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágpangulu katô mga ágpampamaké, kailangan di dan ágbaring-baring na ágpangulu. Tô mga manubù na igbággayan ka gasa na ágtabang katô mga ágkayù-ayuan, kailangan kadayawan na ágtabang.

⁹ Kailangan bánnal tô ginawa yu tun ta duma mga manubù. Kailangan karingasayi yu tô madat. Kailangan mággár-ággár kó lumumu ka madigár tun ta saruwan ka Manama. ¹⁰ Paginawaé kó iring na mga mataladi. Kailangan maggát kó parespetowé. ¹¹ Yakó ágpatukuk-tukuk ágbánnal ka Manama. Pakita kó na duwán Ugis Espiritu tun ákniyu. Bánnal kó katô kakalyag ka Áglangngagán. ¹² Kailangan kadayawan kó su duwán gimanan

† **11:34** 11:34 Isaias 40:13-14. § **11:35** 11:35 Job 35:7; 41:11. * **12:6** 12:6 Mga kagi tikud tun ta Manama, ó propesiya.

yu. Atin ka girrayatan kó, tiis kó. Kailangan inalayun kó dumasal. ¹³Tabangi yu tó duma mga sakup ka Manama na ágkahirapan, asta kailangan alit-alit yu tó mga bisita.

¹⁴Pamuyú kó tun ta Manama ébô duwán kedu din para katô mga manubù na girrayat ákniyu. Yakó ágpamuyú na pasupakan dan, asal dasal kó ébô duwán kedu din kandan. ¹⁵Atin ka kadayawan tó duma manubù, kailangan pasábbadé kó kadayawan. Atin ka duwán ágranu, kailangan pasábbadé kó ágranu. ¹⁶Kailangan magunawa tó kalit-alit yu katô tagsábbad-sábbad. Yakó ágpapadurung, asal madigár ka paduma kó katô mga manubù na mabbabà é kamanubuan. Yakó ágpallayat-layat.

¹⁷Atin ka duwán lumumu ka madat ákniyu, yakó ágsulì ka madat. Panámdám kó baling ka ándin é kapókit na makému kó ka madigár tun ta tubang ka mga manubù. ¹⁸Lumu yu tó ágkagaga yu na pakabággé ka kasunayan tun ta langun ka duma mga manubù.

¹⁹Mga ágginawaan ku, yakó ágsulì katô mga manubù na iglumu ka madat ákniyu. Asal angati yu tó supak ka Manama kandan, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ígkagi tó Manama, sakán tó sumulì kandan.

Sakán tó sumupak katô mga iglumu ka madat ákniyu.”†

²⁰Kailangan tumanán yu ni kagi ka Manama na igsulat, na mà din,

“Atin ka ágballusán tó manubù na gusig ákniyu, pakan yu sikandin.

Atin ka ágkatákkangan, pénám yu,

su ukit ka tabang yu kandin, tuu kayyaan sikandin.”‡

²¹Atin ka madat tó lumun yu tun ta manubù na iglumu ka madat ákniyu, talun kó ka madat ukit ka kasulì yu. Asal ka madigár tó lumun yu tun ta manubù na iglumu ka madat ákniyu, makapanalu kó tun ta madat.

13

Tó lumun ta tun ta mga opisyaes ka gobyerno

¹Kailangan bánnalán katô langun yu tó mga opisyaes ka gobyerno, su Manama tó ágpapangulu katô mga opisyaes. Ándà ássa makapangulu. Igsalin ka Manama tó langun pangulu. ²Purisu tó gatu katô mga opisyaes ka gobyerno gatu katô igsalin ka Manama, asta tó gatu dungguan gó ka supak.

³Tó mga manubù na áglumu ka madigár di nángngà kamáddangan katô mga pangulu. Asal tó mga áglumu ka madat, tó gó tó nángngà kamáddangan katô mga pangulu. Purisu ka malyag kó na di kó kamáddangan ka mga opisyaes ka gobyerno, lumu kó ka madigár. Atin ka madigár tó áglumun yu, durungán kó ikandan. ⁴Mga ágsuguánnán ka Manama tó langun opisyaes ébô madigár tó kóddô yu. Atin ka madat tó áglumun yu, nángngà ka kamáddangan kó, su nángngà tó supak dan ákniyu. Sikandan tó mga ágsuguánnán ka Manama ébô supakan tó manubù na áglumu ka madat. ⁵Purisu kailangan mánnal kó katô mga opisyaes ka gobyerno, ánnà dád ébô di kó supakan, asal su isóddóran yu na nángngà tó kabánnal yu kandan.

⁶Kailangan mayad kó ka buwis, su ágsuguánnán ka Manama tó mga opisyaes na ágtuman ka mga sugù ka gobyerno. ⁷Purisu bayad kó katô bayadanan ka gobyerno. Bayad kó katô langun klasi ka buwisanan ka

† **12:19** 12:19 Deuteronomio 32:35. ‡ **12:20** 12:20 Panultihon 25:21-22. Tuu kayyaan sikandin, ó limudán yu tó mga baga tun ta bówwó katô ulu din.

gobyerno. Respetowi yu tô kailangan respetowan, asta pabantug yu tô kailangan pabantugán.

Tô lumun ta tun ta unawa ta

⁸ Di mému ka manayun kó na di mayad katô utang yu, asal kailangan manayun kó paginawaé. Atin ka dakál tô ginawa ka manubù tun ta unawa din, igtuman dán sikandin katô langun sugù. ⁹ Duwán mga sugù na igsulat, “Yakó áglibug. Yakó ágmaté. Yakó ágtakó. Yakó ágkasabuan.” Duwán pagsik duma mga sugù na igsulat, asal igpasábbad tô langun tun ta sábbad dád sugù na, “Ginawayi yu tô mga unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.”* ¹⁰ Atin ka ginawaan yu tô unawa yu, ándà madat na lumun yu kandan. Purisu tô manubù na ágginawa katô unawa din, tô gó tô igtuman katô langun sugù.

¹¹ Tuman yu ni igkagi ku ákniyu, su isóddóran yu ka ándin tô timpo áknganni. Isóddóran yu na ni gó tô oras na kailangan ngumilam kó iring na manubù na ikatan yu, su madani dán tô álló na paluwaán ki i Cristo ka tandingán katô mantu ki pa igpamaké kandin. ¹² Asal masig dán mapángnga tô kóddó ta nit banuwa, iring na dukilám na masig dán kumalló, su masig lumónód si Cristo. Purisu kailangan sumugban ki lumumu ka madat iring katô áglumun tun ta kangittángngan, asta kailangan lumumu ki katô makatabang áknita ébô makapanalu ki katô pangulu ka madat. Madigár ka méring ki katô sundalo na gumpak ka salimbutung álló-álló. ¹³ Kailangan nángngà tô áglumun ta iring na nigó tô álló na lumónód si Cristo. Kailangan di ki ágsamuk asta ágkalasing. Kailangan di ki lumayuk katô ánnà áknita sawa ó duma. Kailangan di ki papulé, asta di ki kasabuan. ¹⁴ Asal kailangan pakitanán tô ágkémun katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo tun ta ákniyu kantayan. Yakó ágpanámdám tingód katô katuman yu ka madat mga kakalyag yu.

14

Yakó ágruud katô mga duma manubù

¹ Na, tanggap yu tô mga ágpampamaké agad ánnà magunawa tô panámdám dan tingód katô mému áglumun dan. Atin ka tanggapán yu sikandan, yakó ágbuyas kandan tingód katô panámdám dan. ² Duwán mga manubù na ágpanámdám na mému makan tô langun klasi ka ágkakan. Duwán pagsik ágpanámdám na gulay dád tô mému makan. ³ Tô mga manubù na ágpanámdám na mému makan tô langun klasi ka ágkakan, kailangan di dan muyas katô mga manubù na ágpanámdám na di mému tun ta Manama ka makan tô langun. Tô mga manubù na ágpanámdám na di mému makan tô langun klasi, kailangan di dan rumuud katô mga manubù na ágpanámdám na mému makan tô langun, su Manama tô igtanggap kandan. ⁴ Manama tô igsakup kandan, ánnà sikiyu. Purisu di mému ka rumuud kó katô ánnà sakup yu na ágpanámdám na mému makan tô langun, su Manama dád tô tumanggap ó rumuud áknita na mga sakup din, iring na amo na tumanggap ó rumuud katô mga sakup din. Matanggap dan ka Manama agad kuman dan katô langun ó di, su Áglangngagán ta tô makapabákkár katô kapamaké dan.

⁵ Duwán mga manubù na ágpanámdám na kada linggo, sábbad dád tô álló na nángngà para mangadap ka Manama. Duwán pagsik mga manubù na

* **13:9** 13:9 Exodo 20:13-15,17; Deuteronomio 5:17-19,21; Levitico 19:18.

ágpánámdám na nángngà tô langun ka álló para mangadap ka Manama. Kailangan manámdám tô tagsábbad-sábbad manubù asta sumalin ka ándin tô madigár para kandin. ⁶Tô mga manubù na igsalin ka sábbad álló, igsalin dan ébô pabantugán tô Manama. Asta tô mga manubù na ágpánámdám na mému ka makan tô langun, ágkan dan ébô Manama tô pabantugán dan, su Manama tô ágpasalamatan dan tingód katô ágkakan dan. Asta tô mga manubù na ágkan dáad ka gulay, ágkan dan ébô Manama tô pabantugán dan, asta Manama pagsik tô ágpasalamatan dan tingód katô ágkakan dan. ⁷Dì ki manté asta dì ki maté tingód katô áknita sarili, ⁸su róggun ka manté ki pa, Áglangngagán tô igpasakupan ta asta ágpadayón. Agad maté ki, Áglangngagán tô padayón ta. Purisu agad manté ki ó maté ki, Áglangngagán tô igpasakupan ta asta ágpadayón, ⁹su inaté asta inanté puman si Cristo ébô imun sikandin na Áglangngagán katô langun manubù, agad tô mga inaté ó tô mga manté pa.

¹⁰Sikiyu na mga ágpampamaké na ágtuman katô mga ágkémun yu, di mému ka rumuud kó katô kataladi yu na di ágtuman kani. Asta sikiyu na mga ágpampamaké na di ágtuman katô mga ágkémun na ágtumanán ka kataladi yu, di pagsik mému ka muyas kó kandan, su langun ta tô tumubang tun ta Manama ébô pasóddórán din ka nángngà tô iglumu ta. ¹¹Bánnal ni, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Igakagi tô Áglangngagán: Matuman gó ni kagin ku áknuyu. Lumingkóód tô langun manubù kanak, asta kumagi tô langun na Manama a.”*

¹²Purisu isóddórán ta na tumubang tô tagsábbad-sábbad áknita tun ta Manama ébô rumuud sikandin katô langun na iglumu ta.

¹³Purisu yakó ágpabuyasé. Asal kailangan ándà lumun yu na makapid ka kataladi yu ébô makasalà. ¹⁴Ukit katô kapasábbad ku tun ki Jesus, isóddórán ku gó na ándà palang klasi ka ágkakan na di mému kannán ta. Asal ka manámdám tô manubù na duwán di mému kannán, di mému ka kuman sikandin. ¹⁵Atin ka kadattan tô panámdám katô kataladi yu ukit katô ágkannán yu, ándà ginawa yu kandin. Yakó ágdadat katô kapamaké ka kataladi yu ukit katô ágkannán yu, su inaté si Cristo tun ta krus bullas kandin. ¹⁶Iring pagsik kani, agad isóddórán yu na duwán mému lumun, yakó áglumu kani ka buyasán kó ka mga duma. ¹⁷Tun áknita na mga sakup ka pagpangulu ka Manama, ándà palang sugú tingód katô ágkannán ta asta ginámmán ta. Asal kailangan ándà salà ta, asta masuné tô ginawa ta tun ta kataladi ta, asta kadayawan ki ukit ka tabang katô Ugis Espiritu. ¹⁸Atin ka bánnalán ta si Cristo ukit ka katuman ta kani, kadayawan tô Manama asta respetowan ki katô duma mga manubù.

¹⁹Purisu kailangan mággár-ággár ki lumumu ka kasunayan para katô mga ágpampamaké, asta patabangé ki ébô kumasarig tô kapamaké ta ki Cristo.

²⁰Yakó ágdadat katô iglumu ka Manama tun ta kataladi yu ukit katô kakan yu katô di din makan. Agad mému gó tun ta Manama ka makan tô langun klasi ka ágkakan, asal di mému ka mapid tô kataladi yu makasalà ukit katô ágkakan yu. ²¹Madigár pa ka di ki kuman ka karne, asta di ki minám ka bino, asta di ta lumun tô agad ándin ébô di mapid makasalà tô kataladi ta ukit katô áglumun ta. ²²Agad ándin tô panámdám yu tingód katô mému áglumun yu, yakó ágpasóddórán kanan tun ta duma manubù, su nángngà ka Manama dáad tô ikasóddórán kanan. Kadayawan tô Manama tingód katô mga manubù na

* 14:11 14:11 Isaias 45:23.

ikasóddór na nánggà tò áglumun dan asta ándà áglumun dan na makayayya kandan. ²³ Asal tò mga manubù na ágduwa-duwa su ándà dan ikasóddór ka kadayawan tò Manama tingód katò ágkannán dan, atin ka kuman dan, makalumu dan ka salà su áglumun dan tò ánnà nánggà para kandan. Atin ka lumun katò manubù tò ánnà nánggà tun ta panámdám din, makalumu sikandin ka salà.

15

¹ Na, sikita na ikasóddór na igtanggap tò Manama na nánggà ki tun ta saruwan din, kailangan mallayat tò ginawa ta tingód katò mga ágpampamaké na ágduwa-duwa, su di mému ka tumanán ta dád tò áknita kakalyag.

² Kailangan lumun katò tagsábbad-sábbad áknita tò makapasarig ka kapa-maké katò duma. ³ Kailangan makéring ki ki Cristo, su ánnà kandin kakalyag tò igtuman din. Agad igbuyas ka mga manubù sikandin, asal igtuman din tò kakalyag ka Manama, su duwán igsulat tun ta Salmo,

“Isakitanna katò mga kabuyas ka mga manubù na igbuyas áknikó.”*

⁴ Igsulat tò kagi ka Manama sayyan ébò tinuruan ki, su ukít ka kabasa ta kani, kumallayat tò ginawa ta, asta kumabákkár tò ginawa ta róggun na giman ki katò katuman ka Manama katò langun na igtandò din.

⁵ Manama tò ágtikudan ka mallayat ginawa ta asta ágtikudan katò bákkár ka ginawa ta. Mólà pa ka tabangan kó ikandin ébò pasábbadé kó tun ta panámdám asta ágkagin yu, iring katò iglumu i Jesu-Cristo ⁶ ébò pasábbadé kó dumurung ka Manama na Ámmà katò Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Tanggapán ka Manama tò mga ánnà Judio

⁷ Purisu patanggapé kó ébò durungán tò Manama ukít katò kéring yu ki Cristo. Patanggapé kó iring katò katanggap i Cristo ákniyu. ⁸ Yakó yu ágkalingawi na ukít katò iglumu i Cristo, itabangan ké na mga Judio ébò pasóddórán din na ágkasarigan tò Manama. Igtuman i Cristo tò igtandò ka Manama tun ta mga kamónaan dé sayyan. ⁹ Igpasóddór din tun ta mga ánnà Judio na duwán kedu katò Manama kandan ébò dumurung dan kandin, su mà katò kagi ka Manama na igsulat,

“Purisu agad dutun ta mga ánnà Judio, durungán ku sikuna,

asta kumanta a ébò pabantugán ku sikuna.”†

¹⁰ Duwán pa kagi ka Manama na igsulat,

“Sikiyu na mga ánnà Judio, duwán dán kadayawan yu duma katò mga Judio na taganá igsalin ka Manama.”‡

¹¹ Duwán pa kagi ka Manama na igsulat,

“Tò langun yu na mga ánnà Judio, durung kó katò Áglangngagán.

Mólà pa ka langun manubù tò dumurung kandin.”§

¹² Duwán pagsik igsulat katò propeta na si Isaias sayyan, na mà din,

“Tikud tun ta mga rubbad i Isai, duwán dumunggu na mangulu katò mga ánnà Judio.

Sikandin tò gimanan dan ébò tumuman katò igtandò.”*

¹³ Gimanan yu na tumanán ka Manama tò langun katò igtandò din. Mólà pa ka bággayan kó ikandin ka bánnal kadayawan asta kasunayan ka ginawa

* **15:3** 15:3 Salmo 69:9. † **15:9** 15:9 Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50. ‡ **15:10** 15:10 Deuteronomio 32:43. § **15:11** 15:11 Salmo 117:1. * **15:12** 15:12 Isaias 11:10.

tingód katô kapamaké yu kandin ébô kumabákkár tô pagiman yu katô igtandô din ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu.

Tô gunqayan katô surat i Pablo

¹⁴ Mga kataladi, isóddóran ku gó na tuu madigár tô áglumun yu tun ta duma mga manubù, isóddóran yu tô kabánnalan, asta makému kó patinurué.

¹⁵ Asal maganiya ágsulat ákniyu ébô di yu kalingawan ni igkagi ku. Ukit katô kédu ka Manama kanak, igsalinna ikandin ¹⁶ ébô imunna na ágsuguánnán i Jesu-Cristo tun ta mga ánnà Judio. Igpapidda na mulit kandan katô Madigár Gulitán ka Manama ébô tanggapán ka Manama tô mga ánnà Judio na mamaké, iring katô ágbággén tun kandin na iglinisan katô Ugis Espiritu.

¹⁷ Purisu su igpasakuppa ki Jesu-Cristo, ándà kayyaan ku tingód katô áglumun ku para katô Manama. ¹⁸ Kumagiya dád ákniyu tingód katô iglumu i Cristo ukit kanak ébô mánnal tô mga ánnà Judio ukit katô katinurù ku asta kalumu ku, ¹⁹ asta tingód katô mga kasalábbuan na iglumu ku. Tô gó tô iglumu ku ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu. Purisu igsadunna tun ta mga lunsud tikud tun ta Jerusalem sippang tun ta Ilirico ébô tumanán ku tô kólit-ólit ku katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo. ²⁰ Tô igulit-ulitta katô Madigár Gulitán, inalayun duwán kakalyag ku na mulit-ulitta tun ta mga lugar na duwán mga manubù na ándà pa ikasóddór tingód ki Cristo, su kakalyag ku na diya mulit-ulit katô mga manubù na taganà dán igulit-ulitan ka duma. ²¹ Tô áglumun ku iring katô igsulat tun ta kagi ka Manama tingód katô Mesiyas,

“Tô mga manubù na ándà pa kóliti tingód kandin, tô gó tô makagpát katô kabánnalan,

asta tô mga manubù na ándà pa ikadinág tingód kandin, tô gó tô maminág asta makagpát katô kagi din.”†

Igplano si Pablo na madun tun ta Roma

²² Ándà ku pa tumani tô kakalyag ku na madunna tun ákniyu su ágtinurù a tun ta ássa-ássa mga lugar. ²³ Asal áknganni, ikatinurù a kannun ta langun lugar, asta duwán dán kakalyag ku na madunna tun ákniyu. ²⁴ Purisu tô plano ku na máddingnga tun ákniyu ka madunna tun ta Espanya. Tuuwa kadayawan ka makóddô a tun ákniyu agad di madugé, asta makatabang kó kanak ka manayunna tun ta Espanya. ²⁵ Asal madunna pa tun ta Jerusalem ébô piddán ku tô salapi na tabang para katô mga sakup ka Manama.

²⁶ Kakalyag katô mga manubù nit Macedonia asta Grecia na tumabang dan katô ágkayù-ayuan mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem. ²⁷ Tô gó tô kandan kakalyag ébô katabangan tô mga Judio. Asal tô gó tô kasuli dan kandan, su ukit katô mga Judio, igulitan dán tô mga ánnà Judio katô kagi ka Manama. Purisu nángngà ka tabangan katô mga ánnà Judio tô mga Judio na ágkahirapan. ²⁸ Purisu pángnga piddán ku tô salapi na tabang tun kandan, máddingnga tun ákniyu ka diya pa madun tun ta Espanya. ²⁹ Isóddóran ku na ka madunna tun ákniyu, marapung tô madigár na matanggap ta tikud tun ki Cristo.

³⁰ Mga kataladi, igpasábbadé ki tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta ágpaginawaé ki ukit katô Ugis Espiritu. Purisu kakalyag ku na dumasal kó tun ta Manama tingód kanak. ³¹ Dasal kó na dóppónanna ikandin ébô diya dadattan ka mga Judio na ándà pa pamaké tun ta Judea. Dasal kó

† 15:21 15:21 Isaias 52:15.

na tumanggap tô mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem katô tabang na piddán ku tun kandan. ³² Tô gó tô dasalán yu ébô ka duwán kakalyag ka Manama, kadayawanna na makasadun tun ákniyu, asta kumabákkár tô ginawa ku ka máddingnga tun ákniyu. ³³ Mólá pa ka dumaan kó katô Manama na ágbággé ka kasunayan. Matuman ni.

16

Igpangumusta si Pablo katô mga manubù

¹ Na, madigár tô ulitán ku ákniyu tingód ki Febe na sábbad tábbé ta na opisyaales ka simbaan tun ta Cencrea. ² Atin ka dumunggù sikandin tun ákniyu, tanggap kó kandin tingód katô kapasakup din tun ta Áglangngagán ta, su kailangan tanggapán ta tô mga sakup ka Manama. Atin ka duwán ágkailanganán din, tabang kó kandin, su sikandin tô igtabang katô marapung manubù. Agad sakán, igtabanganna pagsik ikandin.

³ Ágpangumusta a ki Priscila asta katô duma din na si Aquilas, su sikan-dan tô igtabang kanak tô igtinurú a tingód ki Jesu-Cristo. ⁴ Ikataganà dan na matayan ébô katabanganna ikandan. Purisu ágpasalamatta kandan, asta ágpasalamat kandan tô langun ágpampamaké kannun na ánnà Judio. ⁵ Ágpangumusta a pagsik katô langun manubù na ágpangadap tun ta kandan balé.

Ágpangumusta a ki Epeneto na ágginawaan ku. Sikandin tô una manubù na igpamaké ki Cristo tun ta probinsya ka Asia. ⁶ Ágpangumusta a ki Maria, su tuu ipagud sikandin na ágtabang ákniyu. ⁷ Ágpangumusta a ki Andronico asta ki Junias na kadumaan ku Judio asta igpriso duma kanak. Sikandan tô ágrespetowan katô mga apostoles,* asta una dan pa kanak na igpamaké ki Cristo.

⁸ Ágpangumusta a ki Ampliato na sábbad sakup katô Áglangngagán ta na ágginawaan ku. ⁹ Ágpangumusta a ki Urbano na duma dé ágtinurú tingód ki Cristo, asta ki Estakis na ágginawaan ku. ¹⁰ Ágpangumusta a ki Apeles na ikatiis igpamaké ki Cristo agad igkinnaman sikandin. Ágpangumusta a katô mga ágpampamaké na góddô tun ki Aristobulo. ¹¹ Ágpangumusta a ki Herodion na kadumaan ku Judio. Ágpangumusta a katô mga ágpampamaké na góddô tun ki Narciso.

¹² Ágpangumusta a ki Trifena asta ki Trifosa, su gággár-ággár dan áglumu para katô Áglangngagán. Ágpangumusta a ki Persida na ágginawaan dé asta gággár-ággár áglumu para katô Áglangngagán. ¹³ Ágpangumusta a ki Rufo na ágkabantug ágsarig katô Áglangngagán. Ágpangumusta a pagsik katô innà din na ágkéduwan kanak iring na bánnal innà ku. ¹⁴ Ágpangumustaan ku si Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, asta tô langun kataladi na ágpangadap tun ta balé dan. ¹⁵ Ágpangumustaan ku si Filologo, si Julia, si Nereo asta tô tábbé din, asta si Olimpás, asta tô langun sakup ka Manama na ágpalmudé asta ágpangadap duma kandan.

¹⁶ Tô langun yu na ágpamaké ki Cristo, atin ka malimud kó mangadap, kailangan papangumustáé kó, su tô gó tô pató na sikita tô mga sakup ka Manama. Tô langun ágpampamaké kannun, ágpangumusta dan ákniyu.

* **16:7** 16:7 Ágrespetowan katô mga apostoles, ó apostoles na ágrespetowan.

¹⁷ Na, mga kataladi, banté kó katô mga manubù na ágtikudan ka samuk asta ágpasuwé ka manubù tikud tun ta Manama, su tô ágtinuruán dan ánnà iring katô kabánnalan na taganà igtinurù ákniyu. Purisu liliyi yu sikandan.

¹⁸ Di dan áglumu para katô Áglangngagán ta na si Cristo, asal ágtumanán dan baling tô kandan kakalyag. Su ukit ka madigár ágkagin dan, áglimbung dan katô mga manubù na ándà ikasóddór na madat tô gugtunán dan. ¹⁹ Ibantug kó su igbánnal kó gó katô igtinurù ákniyu, asta tuuwa idayawan ákniyu. Asal kakalyag ku na mapandé kó ébô lumumu kó ka madigár, asta lumili kó lumumu ka madat. ²⁰ Atin ka liliyan yu tô mga manubù na áglumu ka madat, di madugé tabangan kó ka Manama na ágbággé ka kasunayan ébô makapanalu kó ki Maibuyan.

Mólà pa ka inalayun kó tabangan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

²¹ Si Timoteo na duma ku na ágtinurù ágpangumusta ákniyu. Ágpangumusta pagsik tô mga kadumaan ku Judío na si Lucio, si Jason, asta si Sosipatro.

²² Sakán si Tercio na igpasulat i Pablo kani, ágpangumusta a ákniyu na igpasakup tun ta Áglangngagán.

²³ Ágpangumusta si Gayo ákniyu. Igpóddô a ikandin tun ta balé din na ágpangadapanan katô langun manubù nit lunsud. Ágpangumusta si Erasto na tesorero kani lunsud, asta ágpangumusta si Quarto na sábbad kataladi ta.

²⁴ [Mólà pa ka inalayun kó tabangan katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Matuman ni.]

Durungán tô Manama

²⁵ Na, durungán ta tô Manama na makapabákkár katô kapamaké yu ukit katô Madigár Gulitán na gulit-ulitán ku tingód ki Jesu-Cristo. Tô gó tô kabánnalan na ándà pasóddóri ka Manama sayyan, ²⁶ asal igpasóddór din dán. Igulit-ulit dé tô igsulat ka mga propeta sayyan tingód ki Cristo iring katô igsugù ka Manama na ándà ágtamanán ébô tô langun manubù mánnal kandin ukit katô kapamaké dan.

²⁷ Mólà pa ka ukit ka tabang i Jesu-Cristo, ándà ágtamanán ka kadurung ta katô sábbad dád Manama na ikasóddór ka langun! Matuman ni.

Una Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Corinto

Una Basan

Corinto tô tuu dakál asta tuu ágkabantug lunsud sayyan tun ta banuwa ka Acaya. Ni banuwa ka Acaya ánggadanan Grecia áknganni. Tô lunsud ka Corinto madani tun ta dagat, asta ágsódóan katô marapung mga barko tikud tun ta ássa-ássa mga banuwa. Purisu ágkabantug tô Corinto tingód katô mga ágbarigyaán dan asta tingód katô mga madat áglumun dan. Ágpangadapán dan tô marapung mga ágmanaman.

Marapung tô mga Judio na igóddô tun ta Corinto. Duwán mga simbaan dan asta ágtuman dan katô mga ágkémun dan tingód katô kapangadap dan.

Ni sulat tun ta mga ágpampamaké tun ta Corinto igsulat i Pablo. Sikandin tô taraimu ka tulda ébô duwán magamit din. Kada Sabado ágsadun sikandin tun ta simbaan ka mga Judio ébô mulit-ulit tingód ki Jesu-Cristo. Igulit-ulitan din pagsik tô mga Griego. Tô gó tô iglumu i Pablo tun ta Corinto dalám ka sábbad ámmé ágtánggá. Purisu duwán mga taga Corinto na igpamaké ki Cristo. Mabasa ni tun ta libro na igsulat i Lucas, Lumu 18:1-18.

Pángnga katô kapanó i Pablo tikud tun ta Corinto, idugangan tô mga manubù na igpamaké ki Cristo. Asal igpapulé dan. Purisu duwán mga manubù na igpasadun tun ki Pablo tun ta Efeso ébô piddán tô sulat dan tun kandin. Iginsà dan kandin tingód katô igapulán dan. Tô itanggap i Pablo tô sulat dan, igsulat sikandin kani Una Corinto tun kandan ébô taban din tô langun insà dan.

Tikud tun ta tagnà kapitulo sippang tun ta kapitulo 11, igsulat si Pablo tingód katô mga madat áglumun dan. Tikud tun ta kapitulo 12 sippang tun ta kapitulo 16, igsulat sikandin tingód katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu.

¹ Ni gó tô sulat tikud áknami na si Pablo asta si Sostenes na kataladi ta. Igsalinna katô Manama asta igimuwa na apostoles i Jesu-Cristo. ² Ni gó tô sulat ku tun ta langun ágpampamaké diyan ta Corinto. Igsalin kó katô Manama ébô imun kó na mga sakup din. Igtanggap kó ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kasábbad yu tun ki Jesu-Cristo, asta isakup kó tun ta grupo katô langun ágpangadap katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo tun ta duma mga lugar, su sikandin tô Áglangngagán katô langun ta.

³ Mólà pa ka matanggap yu tô kedu asta tô kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta ki Jesu-Cristo na Áglangngagán.

Igpasalamat si Pablo

⁴ Inalayunna ágpasalamat tun ta Manama tingód katô madigár mga gasa na igbággé din ákniyu ukit katô kasábbad yu tun ki Jesu-Cristo, ⁵ su tuu kó igtabangan ka Manama ébô makagpát kó asta makólit-ólit kó katô langun ka kabánnalan. ⁶ Ituman ni magunawa katô isóddóran yu na bánnal gó tô mga igtinurù dé tingód ki Cristo. ⁷ Purisu di kó gó ágkakulangan katô gasa na tikud tun ta langit na igbággé ka Manama róggun gangat kó katô kalónód

katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ⁸ Si Cristo tô pasarig katô kapamaké yu sippang tun ta katapuriyan ébô di kó mabuyas ka dumunggù tô álló ka rumuud tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ⁹ Ágkasarigan tô Manama na igtawar ákniyu ébô pasábbad kó tun ta Batà din na si Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

Kailangan pasábbadé tô mga ágpamaké ki Cristo

¹⁰ Na, mga kataladi, su ágsuguánnánna katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, ágpédu-éduwa ákniyu ébô pasábbadé tô langun yu asta liliyan yu tô kapassae. Pasábbadé kó tun ta mga panámdám yu asta tun ta gugtunán yu. ¹¹ Mga kataladi ku, igkagi ku ni su duwán tun ta pamilya i Cloe na igulit kanak na duwán ágpapulé diyan ákniyu. ¹² Kakalyag ku na kagin ku ni. Duwán tun ákniyu na ágkagi, “Si Pablo tô igpasakupan ku,” asta ágkagi tô duma, “Si Apolos tô igpasakupan ku.” Duwán pô gó mga ágkagi, “Si Pedro tô igpasakupan ku,” asta ágkagi tô duma, “Si Cristo tô igpasakupan ku.” ¹³ Ánnà madigár ni! Itángngà-tángngà kannè si Cristo? Ánnà gó sakán tô igpansalan tun ta krus para ákniyu! Ándà kó gó bunyagi ukit katô kapasakup yu kanak!

¹⁴ Ágpasalamatta tun ta Manama su ándà tun ákniyu na igbunyagan ku, asal si Crispo asta si Gayo dád tô igbunyagan ku. ¹⁵ Purisu ándà makakagi na igbunyagan dan ukit katô kapasakup dan kanak. ¹⁶ (Igbunyagan ku kannè pagsik si Estefanas asta tô pamilya din, asal ándà dán duma na ipanámdámman ku na igbunyagan ku.) ¹⁷ Ándà a papiddi i Cristo ébô munyagga, asal igpapidda ikandin ébô mulit-ulitta katô Madigár Gulitán. Tô igulit-ulitta, ándà ku gamiti tô mapandé mga kagi agó ándà ágpulusán katô ágtinuruán ku tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus.

Si Cristo tô ágpasóddór na matulus asta mapandé tô Manama

¹⁸ Para katô mga manubù na ágsadun tun ta ágsupakanan, tô ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus kangulággan dád tun kandan. Asal para áknita na igtábbus, tô ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tô ágpasóddór na makatábbus tô Manama. ¹⁹ Su mà katô kagi ka Manama, “Ándaán ku tô kapandayan ka mga mapandé,

asta pasóddórán ku na ándà ágpulusán katô kénagpát ka mga duwán kakatigan.”*

²⁰ Imánnu tô mga mapandé? Imánnu tô mga taratinurú ka sugù? Imánnu tô mga katig ginsà-insà áknganni? Igpasóddór dán ka Manama na kangulággan dád tô kapandayan ka mga manubù nit banuwa.

²¹ Su tingód katô kapandayan ka Manama, di makakilala tô mga manubù kandin ukit dád katô kandan kapandayan. Asal kakalyag ka Manama na tábbusán din tô langun manubù na mamaké kandin ukit katô kólit-ólit ka Madigár Gulitán, agad tô mga géllé kandin, kéman dan ka kangulággan dád ni. ²² Tô mga Judio di mamaké ka ándà kasalábbuan na kitanán dan, asta tô mga Griego géllé katô di nángngà tun ta kandan kapandayan. ²³ Asal sikami, gulit-ulit ké tingód ki Cristo na igpansalan tun ta krus. Gélléyan ni katô mga Judio, asta ágkagi tô mga ánnà Judio na kangulággan dád ni. ²⁴ Asal tô langun katô igtawar ka Manama, agad Judio ó ánnà Judio, gulit-ulitan ta sikandan tingód ki Cristo na ágpasóddór na matulus asta mapandé tô Manama. ²⁵ Su

* 1:19 1:19 Isaias 29:14.

tô igimu ka Manama na ágpanámdámmán dan na kangulággan dád, tô gó tô tuu pa mapandé ka tandingán katô kapandayan ka mga manubù, asta tô igimu ka Manama na ágpanámdámmán dan na kalómétan dád, tô gó tô tuu pa mabákkár ka tandingán katô kabákkárran ka mga manubù.

²⁶ Mga kataladi, panámdám yu tô ákniyu kóddó tô ándà kó pa tawari ka Manama. Tun ta panámdám ka duma mga manubù, tagsábbadé dád gó tun ákniyu tô mga mapandé, tagsábbadé dád gó tun ákniyu tô mga ág pangulu, asta tagsábbadé dád gó tun ákniyu tô mga pamilya na ágkangadanan. ²⁷ Asal ig salin gó ka Manama tô mga manubù na igpanámdám katô duma mga manubù na kangulággan dád nit banuwa ta ébô payayyaán tô mga mapandé, asta ig salin ka Manama tô igpanámdám katô mga duma na malómét dád ébô payayyaán din tô mga mabákkár. ²⁸ Igsalin ka Manama tô mga ágkayù-ayuan asta tô mga ándà kaduwánnan na ágpanámdámmán na ándà ág pulusán nit banuwa ta ébô andaán din tô ágpanámdámmán na duwán ágkailanganán. ²⁹ Tô gó tô igimu ka Manama ébô ándà palang manubù na makapadadurung tun ta saruwan ka Manama. ³⁰ Tikud tun ta kakalyag ka Manama igimu kó na mga sakup i Jesu-Cristo na igpasóddór áknita katô kapandayan ka Manama. Ukit ki Cristo igtanggap ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. Si Cristo tô igpalinis asta igpógis áknita, asta sikandin tô igtábbus áknita tikud tun ta salà. ³¹ Purisu tuman kó kani sugù na igsulat tun ta kagi ka Manama, “Tô malyag padadurung,

kailangan padadurungán din tô igimu katô Áglangngagán.”†

2

Kamatayan i Cristo tun ta krus

¹ Mga kataladi, tô ig sadunna diyan ákniyu ébô mulit-ulitta katô kabánnalan na igpasóddór dán ka Manama, ándà ku gamiti tô mga madalám kagi ó tô madalám kapandayan. ² Su igplanowa na ándà dán ássa na ulit-ulitán ku ákniyu asal si Jesu-Cristo dád asta tô kapansal kandin tun ta krus. ³ Tô diyanna pa duma ákniyu, duwán kalómétan ku, ág pangárkárránna asta ágkállasánna. ⁴ Tô igtinurù a ákniyu asta tô igulit-ulitta, ándà ku gamiti tô mapandé mga kagi ébô mapid kó dád, asal igpasóddór katô Ugis Espiritu na bánnal gó tô igkagi ku ukit katô katulusan din ⁵ ébô mamaké kó ánnà ukit ka kapandayan ka manubù, asal ukit katô katulusan ka Manama.

Kapandayan ka Manama

⁶ Na, atin ka ág dutunna ta mga manubù na masarig é kapamaké dan ka Manama, kapandayan tô ág tinuruán ku, asal ni kapandayan ánnà tikud tun ta mga manubù nit banuwa áknganni ó tikud tun ta mga ág pangulun nit banuwa áknganni na mandà ka di madugé. ⁷ Asal ni kapandayan ka Manama na ágkagin ku, ni gó tô inallás sayyan asal igpasóddór din dán, su tô ándà pa imuwi ka Manama ni banuwa, igplano din na mému ki iring ki Cristo. ⁸ Tô mga ág pangulun nit banuwa áknganni ándà ikagpát kani plano ka Manama. Su atin ka inagpátan dan, ándà dan pád pansali tô ágkabantug Áglangngagán tun ta krus. ⁹ Asal mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà gó manubù na ikakita, ikadinág, ó ikapanámdám katô mga igtaganà ka Manama para katô mga ágginawa kandin.”*

† 1:31 1:31 Jeremias 9:24. * 2:9 2:9 Isaias 64:4.

¹⁰ Ni plano ka Manama igpasóddór dán áknita ukit katô Ugis Espiritu. Su tô langun-langun isóddóran katô Espiritu, asta igpakita din áknita tô ándà pa pakitayi katô Manama. ¹¹ Iring áknita na mga manubù, ándà palang pakasóddór katô panámdám ka duma manubù, su kandin dád sarili tô pakasóddór kanan. Magunawa tun ta Manama, su ándà palang manubù na pakasóddór katô panámdám ka Manama, asal tô Ugis Espiritu dád ka Manama tô pakasóddór kanan. ¹² Asal inagpáttan ta tô langun gasa na igbággé ka Manama áknita su sikita na mga ágpampamaké tô igbággayan ka Manama kani Ugis Espiritu. Purisu ánnà magunawa tô panámdám ta asta tô panámdám katô mga manubù nit banuwa.

¹³ Purisu tô ákgagin dé tingód kani mga gasa na igbággé ka Manama, tô gó tô igtinurù áknami ánnà tikud tun ta kapandayan ka manubù, asal igtinurù katô Ugis Espiritu. Igpénagpát dé tô mga kabánnalan na igtinurù katô Ugis Espiritu tun ta mga manubù na duwán Ugis Espiritu tun kandan. ¹⁴ Asal tô mga manubù na ándà Ugis Espiritu ka Manama tun kandan di ágtanggap katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu. Kéman dan ka kangulággan dád. Di dan ágpakagpát, su tô mga manubù na duwán Ugis Espiritu tun kandan, tô dád gó tô ágpakagpát kani. ¹⁵ Sikita na duwán Ugis Espiritu tô ágpakagpát kani langun. Asal di ki ákgagpáttan katô duma mga manubù. ¹⁶ Bánnal ni, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ándà palang manubù na ikasóddór katô panámdám katô Áglangngagán!

Ándà palang manubù na makatinurù kandin!”†

Asal sikita na ágpampamaké tô ikagpát kani, su dini áknita tô panámdám i Cristo.

3

Igpasaé tô mga ágpampamaké tun ta Corinto

¹ Na, mga kataladi, tô igduma a ákniyu dángngan, ándà a ikatinurù ákniyu iring na mga manubù na ágtinuruan ku na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu. Asal igtinurù a gó ákniyu iring na mga manubù na ágtuman katô ágkémun kani banuwa asta iring na mga gabatà pa tun ta kapamaké ki Cristo. ² Purisu igtinurù ku ákniyu tô mababó dád, iring na gatas na ágpénammán ka délák batà. Su iring kó na délák batà na di pa pakakan, ándà ku tinurui ákniyu tô madalám su di yu pa kagpáttan tô madalám mga ágtinuruán. Agad áknganni di kó pa gó pakagpát. ³ Su sippang áknganni, ágkapid kó pa katô madat mga kakalyag yu. Ágpéngae kó pa asta ágpapulé kó. Ni iglumu yu igpasóddór na ágkapid kó pa katô madat mga kakalyag yu. Tô áglumun yu iring pô gó katô mga manubù na ándà pa pamaké katô Áglangngagán ta. ⁴ Tun ákniyu duwán mga ágkagi, “Si Pablo tô igpasakupan ku,” asta duwán mga duma na ágkagi, “Si Apolos tô igpasakupan ku.” Purisu tô áglumun yu iring katô mga manubù na ándà pamaké ki Cristo.

⁵ Manan ka si Apolos asta si Pablo tô igpabantug yu? Mga ágsuguánnán ké dád ka Manama na iggamit din ébò mamaké kó ki Cristo. Igtuman dé dád tô igpalumu katô Áglangngagán áknami, ⁶ su sakán tô igpamula, si Apolos tô igbisbis, asal Manama gó tô igpatubù. ⁷ Ánnà mabantug tô ágpamula asta tô ágbisbis. Asal Manama gó tô tuu pa mabantug ka tandingán katô langun, su sikandin tô ágpatubù. ⁸ Magunawa tô ágdantulán katô ágpamula asta

† 2:16 2:16 Isaias 40:13.

katô ágbisbis. Duwán pulusán na bággén ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad kandan tingód katô linumuwan dan. ⁹ Sakán asta si Apolos tó ágsuguánnán ka Manama, asta ágpatabangé ké tun ta lumu dé. Iring kó na kinamát ka Manama.

Iring kó na balé ka Manama. ¹⁰ Ukit katô gasa na igbággé ka Manama kanak, igimuwa katô ágpónsadanán iring na katig taraimu ka balé. Áknganni duwán mga duma na ágpanayun ágpatindág katô balé tun ta bówwó kani ágpónsadanán. Asal kailangan tuu gó piyà-piyaan tó lumu katô tagsábbad-sábbad manubù na áglumu. ¹¹ Dì mému ka taguán tó ássa ágpónsadanán, su duwán dán ágpónsadanán na igtagù na si Jesu-Cristo. ¹² Tó mga ággamítán ka mga manubù na ágpatindág katô balé iring na mga bulawan, mapputi bulawan, asta mga batu na dakál é lagà, ó iring na kayu, karan asta ragami. ¹³ Asal ka dumunggù tó tapuri álló ka karuud, kitanán ka ándin é igimu katô tagsábbad-sábbad manubù. Tó igimu katô langun manubù pókitán tun ta apuy ébò kitanán ka magóbbó ó dì. ¹⁴ Atin ka dì magóbbó tó igimu ka manubù, duwán pulusán na tanggapán din. ¹⁵ Asal ka magóbbó tó igimu ka manubù, ándà pulusán na tanggapán din. Makaluwà sikandin iring katô manubù na ikaluwà tikud tun ta balé na magóbbó.

¹⁶ Kailangan kasóddóran yu na langun yu na ágpampamaké iring na templo* katô Manama asta góddóan kó katô Ugis Espiritu ka Manama. ¹⁷ Atin ka duwán manubù na dumadat katô templo ka Manama, dadattan sikandin ka Manama, su ugis tó templo ka Manama, asta sikiyu tó iring na templo din.

¹⁸ Yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Atin ka ágpanámdám tó manubù tun ákniyu na duwán kapandayan din nit banuwa, kailangan iwaán din tó kapandayan kani banuwa ébò mému sikandin mapandé tun ta saruwan ka Manama. ¹⁹ Su tó ágpanámdámmán ta na kapandayan ka mga manubù nit banuwa, kangulággan dád tun ta saruwan ka Manama. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Ággután ka Manama tó mapandé mga manubù ukit katô kandan kalimbung.”†

²⁰ Asta mà pagsik katô kagi ka Manama na igsulat,

“Isóddóran katô Áglangngagán na ándà ágpulusán katô ágpanámdámmán ka mapandé mga manubù.”‡

²¹ Purisu yakó ágpadadurung tingód katô iglumu ka manubù. Su igbággé ka Manama tó langun tun ákniyu, ²² agad sakán, si Apolos asta si Pedro, agad ni banuwa ta, agad tó ágkalumu áknganni asta tó dumunggù, agad tó kantayan yu asta tó kamatayan. Dutun ákniyu ni langun, ²³ asta sikiyu dutun ki Cristo, asta si Cristo dutun ta Manama.

4

Áglumun katô mga apostoles

¹ Na, panámdám yu na sikami tó mga ágsuguánnán i Cristo asta ágsarigan ké ka Manama ébò pasóddóran dé tó kabánnalan din na ándà pasóddóri sayyan.

² Na, kailangan ágkasarigan gó tó manubù na duwán igsarig tun kandin.

³ Para kanak, agad ándin tó ágpanámdámmán yu ó duma mga manubù tingód katô áglumun ku, tógón din. Agad sakán, diya ágkagi ka nangngá ó dì

* 3:16 3:16 Templo tó ágpangadapanan ka Manama. † 3:19 3:19 Job 5:13. ‡ 3:20 3:20 Salmo 94:11.

nángngà tò katuman ku katò sugù ka Manama kanak. ⁴ Agad ándà sóddór ku ka duwán iglumu ku na di nángngà, asal tógón din, su tò Áglangngagán dád gó tò makaruud kanak asta kumagi ka nángngà ó di nángngà tò áglumun ku. ⁵ Purisu yakó ágruud ka duma manubù ka ándà pa dunggù tò timpo ka lumónód tò Áglangngagán. Su sikandin gó tò pakita katò mga gállássán ta asta mga ágpanámdámmán ta. Durungán ka Manama tò tagsábbad-sábbad manubù na nángngà gó tò kandin linumuwan.

⁶ Mga kataladi, iggamit ku ni kanak sarili asta si Apolos iring na pa-nunggiringan para katò ákniyu kadigárran ébò kagpáttan yu tò kóbadan kani ágkagin, “Yakó ágsuwé tikud tun ta mga sugù tun ta kagi ka Manama.” Purisu yakó ágkagi na sábbad áknami tò tuu madigár tun ta duma. ⁷ Manan ka ágpanámdám kó na tuu kó madigár ka tandingán katò duma? Ándin tò tun ákniyu na ándà bággéyi katò Manama? Su tikud tun ta Manama tò langun, manan ka ágpadaurung kó kani iring na ánnà gasa din ákniyu?

⁸ Kéman yu ka ándà dán kulang katò ágkailanganán yu! Kéman yu ka ágkaduwánnan kó! Inému kód na mga hari, agad sikami ándà pa! Mólà pa ka ágpangulu kód ébò makapangulu ké pagsik duma ákniyu! ⁹ Tò panámdám ku na sikami na mga apostoles tò igimu ka Manama na tuu mabbabà é kamanubuan. Inéring ké na mga igpriso na igruudan asta matayan. Inému ké ángngisiyan ka langun nit banuwa, agad langun panaligan asta langun manubù. ¹⁰ Su ágtinurù ké tingód ki Cristo, duwán ágkagi na ágkangulág ké, asal ágpanámdám kó na mapandé kó su igpasakup kód tun ki Cristo. Malómét ké kun, asal panámdám yu na masarig kó. Di ké ágdurungán ka duma mga manubù, asal ágdurungán kó ikandan. ¹¹ Sippang gó ni álló ni, ágballusán ké asta ágkatákkangan ké, ágkakulangan ké ka umpak, ágpasakitan ké, asta ágpanó-panó ké na ándà góddóan dé. ¹² Áglumu ké ébò duwán magasto dé. Atin ka duwán ágbuyas-buyas áknami, ágpamuyù ké ka Manama na duwán kédu din kandan. Atin ka girrayatan ké, ágtiis ké dád. ¹³ Atin ka ágbuyasán ké, madigár tò ágtaban dé. Agad áknanni inéring ké dád na ussu su ágpayayyaán ké ka duma mga manubù nit banuwa. Tun ta panámdám ka mga duma, sikami tò tuu ágkayù-ayuan katò langun.

¹⁴ Ándà a surat kani ákniyu ébò payayyaán kó, asal kakalyag ku na katinuruan kó iring na mga gabatà ku na ágginawaan ku. ¹⁵ Su agad marapung tò duma mga taratinurù tun ákniyu tingód ki Cristo, asal sakán dád gó tò iring na ámmà yu ukit katò kapamaké yu. Su tò igulit-ulitna katò Madigár Gulitán tun ákniyu dángngan, ikéring kó na mga gabatà ku ukit katò kapamaké yu ki Jesu-Cristo. ¹⁶ Purisu su iringnga na ámmà yu, ágpédu-éduwa ákniyu na miring kó katò kanak ágkémun. ¹⁷ Tò gó tò igpasadun ku si Timoteo diyan ákniyu. Iring na kanak batà sikandin su ágginawaan ku, asta ágkasarigan sikandin tun ta kapamaké katò Áglangngagán. Pasampáttán din ákniyu tò mga ágkémun ku tun ta kapamaké ku ki Cristo, su magunawa tò ágkémun na ágtinuruán ku tun ta langun simbaan ka mga ágpampamaké.

¹⁸ Duwán dán tun ákniyu na ágpallayat-layat, su kéman dan ka diya lumónód puman tun ákniyu. ¹⁹ Asal ka duwán kakalyag katò Áglangngagán, di dán madugé madunna diyan ákniyu. Atin ka madunna, ahaán ku ka duwán katulusan ka Manama tun ta mga manubù na ágpallayat-layat ukit ka kagi. ²⁰ Su di nángngà ka ágkagi-kagi dád tò mga manubù na igpasakup dan tun ta pagpangulu ka Manama, asal kailangan pasóddórán dan na bánnal dan na

mga sakup ka Manama ukit katô mga áglumun dan ukit katô katulusan ka Manama. ²¹ Ka dumunggù a diyana ákniyu, ándin tô kakalyag yu na lumun ku? Sumupakka ákniyu, ó pakitanán ku ákniyu tô ginawa ku asta kedu ku?

5

Madat lumu katô sábbad taga Corinto

¹ Idinág ku gó na duwán tun ákniyu na áglumu ka madat na di mému lumun agad tun ta mga manubù na di ágpamaké. Idinág ku na duwán mama tun ákniyu na áglayuk katô sawa katô ámmà din. ² Agad madat tô áglumun din, asal ágpadadurung kó pô gó! Kailangan maranu kó gó, asta péwaán yu tikud tun ta grupo yu tô mama na iglumu kani. ³⁻⁴ Agad ándà a diyana ákniyu, asal tun ta panámdám ku diyanna ákniyu. Su ágsuguánnánna katô Áglangngagán na si Jesus, igruudan kud tô iglumu kani salà. Purisu atin ka palimudé kó, panámdám yu iring na diyanna ákniyu. Asta tingód katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán ta na si Jesus, ⁵ bággé yu tô manubù tun ki Maibuyan para dadattan tô lawa din ébô matábbus sikandin tun ta tapuri álló ka rumuud tô Áglangngagán na si Jesus.

⁶ Di nángngà tô kapadadurung yu. Iring na ándà kó pa ikasóddór na, “Atin ka baláttán tô pagpatubù ka pan tun ta dakál harina, tumubù tô langun harina na igmasa.”* ⁷ Purisu péwà yu gó ni iglumu ka salà tikud tun ta grupo yu ébô mému kó gó puman na malinis tun ta saruwan ka Manama.† Tô kabánnalan, igpasinsiyaan tô salà yu asta ikéring kó katô pan na ándà patubù, su si Cristo tô igmatayan ébô mullas áknita. Sikandin tô iring na karnero na giyón ka mga Judio dalám katô Pista ka Kalabé. ⁸ Purisu atin ka ágpalimudé ki, kailangan kadayawan ki ánnà ukit ka kalumu ta ka salà, iring na pan na duwán pagpatubù, asal ukit ka kalumu ta ka malinis asta bánnal, iring na pan na ándà pagpatubù.

⁹ Tun ta una surat ku ákniyu, igkagiya na di mému ka dumuma kó katô mga manubù na áglumu ka madat. ¹⁰ Asal tô kóbadan katô kagi ku na ánnà ébô liliyan yu tô mga manubù na di ágpamaké na áglumu ka madat, asta tô mga ágkasabuan, tô mga tulisan, ó tô mga ágpangadap katô ágmanaman. Atin ka sikandan tô liliyan yu, kailangan miwà kó gó tikud kani banuwa. ¹¹ Asal kakalyag ku na tô mga ágpampamaké gó tô liliyan yu ka áglayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma, ágkasabuan dan, ágpangadap dan katô ágmanaman, ágbuyas-buyas dan, marag dan ágkalasing, asta áglapas dan katô mga sugù. Di mému agad kuman kó dád duma kandan.

¹²⁻¹³ Di mému ka sakán tô rumuud katô mga di ágpamaké, su Manama gó tô rumuud kandan. Asal kailangan ruudan yu tô mga ágpampamaké na áglumu ka madat, su mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Péwà yu tô madat manubù tikud tun ta grupo yu.”‡

* **5:6** 5:6 Tingód katô pagpatubù ka pan, ahaán tô Mateo 13:33 asta Lucas 13:20-21. Ágkátin tô salà tun ta duma mga manubù, iring na pagpatubù ka pan na ágpatabù katô harina na igmasa. † **5:7** 5:7 Kada ámmé tô ándà pa tigkané tô Pista Ka Kalabé, áglinis tô mga Judio katô balé dan ébô iwaán dan tô pagpatubù ka pan. Tô iglumu ka salà igpéring i Pablo katô pagpatubù ka pan na iwaán tikud tun ta balé. ‡ **5:12-13** 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

6

Kósay katô mga ágpampamaké

¹ Atin ka dimandan yu tó kataladi, di mému ka pósayán yu katô huwes na di ágpamaké ka Manama. Kailangan pósayán yu katô mga ágpampamaké. ² Iring na ándà sóddór yu na tun ta katapuriyan mga álló, sikita na ágpampamaké tó musay katô langun manubù nit banuwa. Purisu atin ka sikiyu tó musay katô langun-langun, manan ka di kó pakósay katô mga délák dád samuk áknganni? ³ Iring na ilingawan yu na sikita tó rumuud katô mga panaligan. Purisu mému gó ka sikiyu tó musay katô mga manubù nit banuwa! ⁴ Purisu atin ka dumimanda kó, di mému ka pósayán yu katô masala-sala manubù na di ágrespetowan ka mga ágpampamaké. ⁵ Nángngà ka kayyaan kó! Manan ka ándà palang manubù diyan ákniyu na nángngà tó kapandayan din ébô musay? ⁶ Agad mataladi kó tun ta kapamaké, asal madat tó áglumun yu su ágpamidandaé kó, asta tó gó tó áglumun yu tun ta tubang katô mga di ágpamaké.

⁷ Ukit ka kapadimandaé yu, igpasóddór yu na tó langun yu italu. Madigár pa ka pabayaán yu dád tó áglumu ka madat asta tó áglimbung ákniyu. ⁸ Asal tó áglumun yu, sikiyu gó baling tó áglumu ka madat asta tó áglimbung agad tun ta mga kataladi yu.

⁹ Iring na ándà yu kasóddóri na tó mga áglumu ka madat di masakup tun ta pagpangulu ka Manama. Yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Tó mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, tó mga ágpangadap katô ágmanaman, tó mga áglibug, asta tó mga áglayuk katô unawa din gamama ó gabayi, di dan gó masakup tun ta pagpangulu ka Manama. ¹⁰ Tó mga takón, tó mga ágkasabuan, tó mga ágpangkalasing, tó mga ágbuyas-buyas, asta tó mga áglimbung, di dan gó masakup tun ta pagpangulu ka Manama. ¹¹ Duwán gó tun ákniyu na iglumu iring kani dángngan. Asal áknganni igurasan dán tó mga salá yu, inému kó d na mga gabatá ka Manama, asta igtanggap ka Manama na nángngà kó d tun ta saruwan din ukit ka iglumu katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo asta katô Ugis Espiritu ka Manama ta.

Góddóan tó lawa ta katô Ugis Espiritu

¹² Idinág yu basi ni ákgagin, “Agad ándin tó kakalyag ku, mému ka lumun ku tó langun.” Bánnal ni, asal ánnà langun kani tó duwán ágpulusán. Agad mému ka lumun ku tó langun, diya gó malyag ka állangánna katô áglumun ku. ¹³ Atin ka duwán kumagi, “Tó ákgakan para katô gátták, asta tó gátták para katô ákgakan.” Bánnal ni, asal tun ta tapuri álló, andaán gó ka Manama tó gátták asta tó ákgakan. Ni lawa ta ánnà gó igimu ébô lumayuk ki katô ánnà áknita sawa ó duma. Asal igimu ni lawa ta ébô makatuman ki katô kakalyag ka Áglangngagán, asta sikandin gó tó ágpangulu kani lawa ta. ¹⁴ Ukit katô katulusan ka Manama, iganté din puman tó Áglangngagán, asta tó áknita lawa pagsik tó antén puman ka Manama tun ta tapuri álló ukit katô katulusan din.

¹⁵ Iring na ilingawan yu na tó lawa yu iring na bahin tun ta lawa i Cristo. Su si Cristo tó tigatun kani lawa yu, di gó mému ka pasábbadán yu tó lawa yu tun ta madat bayi!* Di gó mému ni! ¹⁶ Iring na ándà sóddór yu kani. Atin ka lumayuk tó mama tun ta madat bayi, tó lawa dan mému gó iring na sábbad dád lawa. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

* **6:15** 6:15 Tó madat bayi ágbarigà katô kandin lawa.

“Tô duwa dan mému dán sábbad.”†

¹⁷ Asal tô igpasakup tun ta Áglangngagán, sikandin asta tô Áglangngagán mému sábbad.

¹⁸ Purisu yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma. Liliyi yu tô mga salà iring kani. Tuu gó madat, su tô duma mga salà ándà labut katô lawa, asal ka palayuké tô ánnà taladuma, tô gó tô salà na pakadadat katô sarili lawa.

¹⁹ Iring na ándà sóddór yu na tô lawa yu iring na templo na góddóan katô Ugis Espiritu na igbággé ka Manama ákniyu. Purisu ánnà dán gó ákniyu tô lawa yu.

²⁰ Igtigatun kód ka Manama su igbayadan kó ikandin asta igtábbus kó gó ukit katô iglumu i Cristo. Purisu kailangan durungán yu tô Manama ukit katô lawa yu.

7

Tô kapakalyagé

¹ Na, ni gó tô taba ku tingód katô mga insà na igsulat yu kanak. Óó, madigár pád ka di kumalyag tô manubù. ² Asal su marapung tô mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, madigár gó ka duwán sawa katô tagsábbad-sábbad gamama, asta duwán duma katô tagsábbad-sábbad gabayi. ³ Tô mama kailangan tumuman katô kakalyag ka sawa din tingód katô áglumun ka taladuma, asta tô bayi pagsik kailangan tumuman katô kakalyag ka duma din tingód katô áglumun ka taladuma. ⁴ Su tô lawa ka sawa tingód dán katô kakalyag ka duma din, asta tô lawa ka mama tingód dán pagsik katô kakalyag ka sawa din. ⁵ Purisu yakó géllé na lumayuk katô ákniyu sawa ó duma. Asal mému ka pasábbadé kó na duwán timpo na di kó pa palayuké ébò makatuganul kó dumasal.* Asal pángnga katô timpo ka kadasal yu, palayuké kó puman. Purisu di kó matintal i Maibuyan ka di kó makapáttud. ⁶ Ni igkagi ku ánnà sugù ku ákniyu, asal ka duwán kakalyag yu na tumanán, mému ni kanak. ⁷ Kakalyag ku pád na mólà pa ka tô langun makéring kanak na ándà sawa. Asal ánnà magunawa tô langun ta na ágpampamaké su ássa-ássa tô gasa na igbággé ka Manama tun ta tagsábbad-sábbad áknita.

⁸ Na, ni gó tô kagin ku tun ta mga ándà pa sawa ó duma, asta tun ta mga balu. Tuu pa madigár ka manayun kó na ándà sawa ó duma yu iring kanak.

⁹ Asal ka di kó makatiis, kailangan kumalyag kó baling ébò di kó ágkapid katô kénit katô kébág ka lawa yu.

¹⁰⁻¹¹ Na, sikiyu na mga taladuma, duwán gó sugù ku ákniyu. Ni sugù ánnà tikud kanak, asal tikud tun ta Áglangngagán. Kailangan di dumiyà tô sawa katô kandin duma, asta kailangan di sumugban tô mama katô kandin sawa. Asal ka duwán sawa na dumiyà katô kandin duma, kailangan inalayun sikandin móddò na ándà duma din. Mému ka lumónód sikandin tun ta kandin duma.

¹² Duwán sugù ku tun ta mga duma manubù. Kanak dád ni sugù ni, su ánnà tikud tun ta Áglangngagán. Tô mama na ágpamaké na duwán kandin sawa na di ágpamaké, atin ka kadayawan tô sawa din na dumuma pa kandin, di mému ka sumugban katô kandin sawa. ¹³ Asta tô bayi na ágpamaké na duwán kandin duma na di ágpamaké, atin ka kadayawan tô duma din na dumuma pa kandin, di mému ka sumugban katô kandin duma. ¹⁴ Su tô mama na di

† **6:16** 6:16 Genesis 2:24. * **7:5** 7:5 Makatuganul kó dumasal, ó makabággé kó ka timpo tun ta kadasal.

ágpamaké igbággayan dán katô Manama ka madigár ukit katô kandin sawa na ágpamaké. Asta tô bayi na di ágpamaké igbággayan dán katô Manama ka madigár ukit katô kandin duma na ágpamaké. Su atin ka ánnà bánnal ni, tô kandan mga gabata di bággayan ka Manama ka madigár. Asal tô kabánnalan, igbággayan dan dán katô Manama ka madigár.

¹⁵ Asal ka dumiyà tô áknuyu sawa ó duma na di ágpamaké, mému ka nunugan yu sikandin. Yakó yu gawidi. Asal madigár ka pasábbadé tô mga taladuma, su igtawar kó katô Manama ébô duwán kasunayan. ¹⁶ Su sikiyu na ágpamaké, atin ka di kó sumuwé, makému kó makapid katô áknuyu sawa ó duma na di ágpamaké ébô matábbus dan.

Kailangan panayunán tô madigár kóddô yu

¹⁷ Agad sumugban tô mga di ágpamaké, tô tagsábbad-sábbad na ágpamaké, kailangan panayunán yu tô madigár kóddô iring na igbággé katô Áglangngagán tô timpo na igtawar tô Manama áknuyu. Ni gó tô ágtinuruán ku tun ta mga ágpampamaké tun ta langun banuwa. ¹⁸ Na, sikiyu na mga Judio gamama, atin ka igtupuwán kó asta isakup kó tun ta mga Judio tô igtawar tô Manama áknuyu, yakó giring katô mga ánnà Judio na ándà pa katupuwi. Asta sikiyu na mga ánnà Judio gamama, atin ka ándà kó pa katupuwi tô igtawar tô Manama áknuyu, yakó giring katô Judio ukit ka kapatupu yu, ¹⁹ su agad igtupuwán kó ó ándà kó katupuwi, tógón din su di dán ágkailanganán tun ta saruwan ka Manama. Asal tô ágkailanganán ta, tô dád gó tô katuman ta katô mga sugù ka Manama áknita. ²⁰ Purisu manayun gó tô tagsábbad-sábbad tun ta áknita kóddô tô timpo na igtawar tô Manama áknita.

²¹ Atin ka állang ka tô igtawar tô Manama áknikó, tógón din. Yaka ágkatanaan tingód kani. Asal ka mému ka makaluwà tikud tun ta kallang áknikó, luwà ka gó. ²² Tô állang na igtawar ka Manama ébô pasábbad tun ta Áglangngagán, tô gó tô igpaluwà dán katô Áglangngagán tikud tun ta salà. Asta tô ánnà állang na igtawar ka Manama, tô gó tô inému dán na állang i Cristo. ²³ Igtigatun kódd ka Manama su itábbus kó gó ukit katô iglumu i Cristo. Purisu yakó ágpallang tun ta duma manubù. ²⁴ Mga kataladi, tô tagsábbad-sábbad manubù na igpasábbad tun ta Manama kailangan manayun katô madigár kóddô iring katô igbággé katô Manama áknuyu tô timpo ka katawar din áknuyu.

Tô mga ándà pa sawa ó duma, asta mga balu

²⁵ Na, ni gó tô taba ku katô insà na igsulat yu kanak tingód katô mga ándà pa sawa ó duma. Ándà sugù na ulitán ku kandan tikud tun ta Áglangngagán. Asal ukit ka kédu din kanak, ágkasariganna asta ni gó tô tinurù ku.

²⁶ Tingód katô mga kahirapan áknganni, tuu pa madigár ka manayun ki dád katô áknita kóddô. ²⁷ Purisu atin ka duwán dán sawa nu, yaka nu sikandin ágdiyai. Atin ka ándà pa sawa nu, yakad ágkalyag. ²⁸ Asal ka kumalyag ka, ánnà salà ni. Atin ka kumalyag tô daraga, ánnà salà ni. Ikgagiya na mému ka di kó pád kumalyag su kakalyag ku na di kó kadungguan katô mga kahirapan na dumunggù tun ta mga taladuma.

²⁹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu ni. Masig dán dumunggù tô tapuri álló. Purisu tikud áknganni, tô tuu ágkailanganán katô mga gamama na duwán sawa, ánnà tingód katô kapataladumaé yu. ³⁰ Di dán ágkailanganán ka maranu kó asta kadayawan kó. Di dán ágkailanganán ka duwán bállin yu asta ándà inatunán yu. ³¹ Tô mga manubù na ággamit katô

mga impán nit banuwa, di mému ka mawiid dan kani, su di madugé mandà ni banuwa asta tô langun kani.

³² Kakalyag ku na makalili kó pád katô mga makatana áknuyu nit banuwa. Tun ta mga ágpampamaké, tô mama na ándà sawa ágkasasó dád tingód katô mga ágpalumun katô Áglangngagán ébô kadayawan sikandin. ³³ Asal tô mama na duwán sawa ágkasasó tingód katô mga ágkémun kani banuwa ébô kadayawan tô kandin sawa. ³⁴ Purisu ágduwa-duwa tô kandin panámdám. Iring gó kanan tô mga gabayi na ágpamaké. Tô bayi na ándà duma mému bággén din tô tibuk kantayan din tun ta Áglangngagán. Asal tô bayi na duwán duma ágkasasó tingód katô mga ágkémun kani banuwa ébô kadayawan tô kandin duma.

³⁵ Ikgagi ku ni ébô katabangan kó, ánnà ébô kadalangan kó. Kakalyag ku na nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama, asta makatuman kó katô kakalyag katô Áglangngagán tikud tun ta tibuk pusung yu.

³⁶ Na, tingód katô mga talabanà, atin ka manámdám tô mama na duwán basi malumu din tun ta kandin banà na di nángngà su di pa sikandin makapáttud katô kandin ágriyun, ka manámdám sikandin na madigár pa ka kumalyag dan dán, mému ka tumanán din tô kakalyag din. Madigár ka kumalyag dan. Ánnà salà ni. ³⁷ Asal ka manámdám tô sábbad mama na di pa kumalyag katô banà din su makapáttud pa sikandin katô ágriyun din asta di pa ágkailanganán na kumalyag dan, nángngà tô kandin kapókit. ³⁸ Purisu madigár tô lumun ka mama na kumalyag katô kandin banà. Asal madigár pa tô kapókit ka mama na di pa kumalyag.

³⁹ Kailangan pasábbadé tô taladuma rôggun manté pa tô duwa dan. Asal ka maté tô mama, mému dán kumalyag puman tô bayi balu. Asal tô kalyagan din kailangan ágpamaké katô Áglangngagán. ⁴⁰ Asal tun ta panámdám ku, tuu pa kadayawan tô bayi balu ka di puman sikandin kumalyag. Tô gó tô ágkagin ku, asta ágpánámdámma na ígtádduanna gó katô Ugis Espiritu ka Manama.

8

Ágkakan na ágbággén tun ta mga ágmanaman

¹ Na, tingód katô ágkakan na ágbággén tun ta mga ágmanaman, ka mému kannán ta ó di mému. Isóddóran ta na duwán kapandayan katô langun ta tingód kani. Asal ágpádadurung dád gó tô mga manubù na kéman dan ka sikandan dád gó tô duwán kapandayan. Tuu pa madigár ka ágpaginawaé ki, su ni gó ni makatabang áknita. ² Atin ka ágpánámdám tô manubù na isóddóran din gó tô langun, kulang pô gó tô kapandayan din. ³ Asal tô manubù na ágginawa katô Manama, tô gó tô isakup ka Manama.

⁴ Na, tingód katô kakan ta katô ágkakan na igbággé tun ta mga ágmanaman, isóddóran ta na ánnà bánnal manama tô ágbággayan dan, su sábbad dád gó tô Manama. ⁵ Ágkagi gó tô duma mga manubù na duwán mga manama tun ta langit asta nit banuwa. Agad marapung tô ágtawarán ka mga duma manubù na “manama” asta “áglangngagán,” ⁶ asal para áknita na ágpampamaké, isóddóran ta na sábbad dád gó tô Manama, asta sikandin tô Ámmà ta. Sikandin tô igimu katô langun, asta igimu ki ikandin ébô dumurung ki kandin. Isóddóran ta na sábbad dád gó tô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Ukit kandin igimu ka Manama tô langun, asta ukit kandin igbággayan ki katô kantayan.

⁷ Agad sábbad dád tó Manama, asal duwán mga ágpampamaké na ándà ikasóddór kani kabánnalan. Su dángngan tó ándà dan pa pamaké, inayadan dan gó tó mga ágmanaman, asta sippang áknganni, atin ka ágkan dan katò ágkakan na igbággé tun ta mga ágmanaman, tó panámdám dan iring na ágpangadapán dan gó tó mga ágmanaman. Purisu ágpanámdám dan na makasalà dan ukit katò kakan dan kani. ⁸ Asal di ki gó makapadani tun ta Manama ukit katò ágkakan ta. Agad kuman ki ó di ki kuman, ándà gó palang ágpulusán ta tun ta saruwan ka Manama tingód kani.

⁹ Asal agad mému kó kuman katò ágkakan na igbággé tun ta mga ágmanaman, banté kó agó tó lumun yu mému gunayan na makasalà tó mga malómét é kapamaké. ¹⁰ Agad isóddóran yu ni kabánnalan, atin ka kuman kó tun ta templo ka mga ágmanaman asta kitanán kó katò kadumaan yu na ágpamaké na ándà pa sóddór din kani kabánnalan, mapid basì sikandin kuman katò ágkakan na igbággé tun ta mga ágmanaman, agad tun ta panámdám din na salà ni. ¹¹ Purisu ukit katò kabánnalan na isóddóran yu, kadattan tó malómét é kapamaké din agad sikandin tó kataladi yu asta inaté si Cristo para kandin. ¹² Atin ka ukit katò áglumun yu, mapid na makasalà tó mga kataladi yu asta kadattan tó panámdám dan na ándà sóddór ka kabánnalan, makasalà kó gó ki Cristo. ¹³ Purisu atin ka makasalà tó kataladi ku ukit katò kakan ku ka ágkakan, diya gó kuman kanan ébò di sikandin makasalà ukit kanak.

9

Ágkémun katò mga apostoles

¹ Agad sakán, mému ka tumanán ku tó agad ándin é kakalyag ku, su apostolessa na igkita gó ki Jesus na Áglangngagán ta, asta sikiyu tó igpamaké kandin ukit katò iglumu ku. Purisu mému ka sumulatta kani ákniyu. ² Agad duwán mga duma manubù na kéman dan ka ánnà a apostoles, asal sikiyu tó ágpakita na bánnalla apostoles katò Áglangngagán.

³ Atin ka duwán mga manubù na di ágbánnal na apostolessa, ni gó tó taban ku kandan. ⁴ Su apostoles ké, mému ké gó pakannán katò mga manubù na ágtinuruan dé. ⁵ Mému ka patákkássán dé tó sawa na ágpamaké, su tó gó tó áglumun katò duma mga apostoles, mga kataladi katò Áglangngagán, asta ki Pedro. ⁶ Yakó ágpanámdám na sikami dád si Bernabe tó kailangan lumumu ébò duwán magamit dé. ⁷ Ándà palang sundalo na ágtandan gó katò kandin sarili. Ándà palang taralumu na di gó kuman ka buuy katò igpamula din. Ándà gó palang taradóppón ka mga kambing na di gó minám ka gatas katò ágtómmóngan din.

⁸ Ni mga panunggiringan ku tikud tun ta kóddò ta, asal magunawa pagsik tó igsulat tun ta kagi ka Manama, ⁹ su duwán sugù ka Manama na igsulat i Moises sayyan, na mà din,

“Yakó ágpungus katò babbà ka baka na marik ka trigo ébò makakan.”*

Na, ánnà dád kadigárran ka mga baka tó ágpanámdámmán ka Manama, ¹⁰ su kakalyag ka Manama na sikami gó na mga taratinurù tó duwán ágpulusán.

Agad tó manubù na dumaro asta tó manubù na kumáttu, duwán ágpulusán na gimanan dan tun ta ágkátтуwan. ¹¹ Sikami na mga taratinurù, iring ké katò manubù na ágparámmas, su tó kabánnalan tingód katò Manama iring

* 9:9 9:9 Deuteronomio 25:4.

na igpamula dé diyan ákniyu. Purisu nángngà gó ka bággayan ké ikiyu katô mga ágkailanganán dé álló-álló. ¹² Atin ka tô duma mga taratinurú mému tumanggap katô tabang yu kandan, sikami gó tô tuu pa makatanggap.

Agad mému ké pád tumanggap katô tabang tikud tun ákniyu, asal ándà palang igpamuyú dé. Agad ihirapan ké, asal ikatiis ké katô langun ébô di ágkadalangan tô kólít-ólít katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo.

¹³ Isóddóran yu na tô mga manubù na áglumu tun ta templo ka Judio, tikud tun ta templo tô ágkangayan dan ka ágkakan. Tô mga manubù na ággóbbó katô mga mannap tun ta templo, duwán bahin dan katô mga mannap na ágbággén tun ta Manama. ¹⁴ Iring kanan, igkagi tô Áglangngagán na tô mga gulit-ulit ka Madigár Gulitán, kailangan tanggapán dan tô kailanganán dan tikud tun ta mga manubù na gulitan dan.

¹⁵ Asal ándà palang igpamuyú ku tikud tun ákniyu, asta ándà a gó sulat kani ébô bággayanna ikiyu. Bánnal ni kagin ku ákniyu. Tuu pa madigár ka matéya ka tandingán katô katanggap ku ka tandan tingód katô kólít-ólít ku ka Madigár Gulitán. ¹⁶ Diya padadurung tingód katô kólít-ólít ku katô Madigár Gulitán, su igsugú a katô Manama. Di mému ka di ku tumanán, su ándà ágpulusán ku ka diya mulit-ulit katô Madigár Gulitán! ¹⁷ Atin ka gulit-ulitta su sakán tô igsalin katô áglumun ku, mému ka gangatan ku pád tô tandan. Asal ánnà sakán tô igsalin kani áglumun ku, su igsariganna ka Manama kani kólít-ólít ku. Purisu atin ka ágtumanán ku dád tô kanak lumu, ¹⁸ ándin tô gangatan ku? Tô ágpulusán ku tô kadayawan ku ukit ka kólít-ólít ku katô Madigár Gulitán na ándà a patandan. Agad mému ka pamuyuán ku tô tandan tun ta mga ágtinuruan ku, asal diya gó mamuyú.

¹⁹ Agad ánnà a állang ka manubù, inémuwa iring na állang katô langun ka manubù ébô tuu pa marapung tô mapid ku tun ki Cristo. ²⁰ Purisu atin ka ágdumaan ku tô mga Judio, ágtumanán ku tô mga ágkémun dan ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Agad mému ka di ku ágtumanán tô mga sugú i Moises† na ágtumanán katô mga Judio, ágtumanán ku gó ébô mapid ku tô mga Judio tun ki Cristo. ²¹ Atin ka ágdumaan ku tô mga ánnà Judio na di ágtuman katô mga sugú na ágtumanán katô mga Judio, ágtumanán ku tô mga ágkémun katô mga ánnà Judio na di ágtuman katô mga sugú na ágtumanán katô mga Judio ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Ándà ku kagiyi na di ku ágtumanán tô mga sugú ka Manama, su tô kabánnalan ágtumanna gó katô mga sugú i Cristo. ²² Ágpapunawan ku tô kanak sarili katô mga manubù na malómét pa tô kapamaké ébô mapid ku sikandan tun ki Cristo. Ágpapunawan ku tô kanak sarili katô langun manubù agad ándin tô ágkémun dan ébô ukit ka langun katô áglumun ku duwán gó tun kandan na matábbus. ²³ Ni gó tô áglumun ku su kakalyag ku na tuu pa mabantug tô Madigár Gulitán tingód ki Cristo ébô masakuppa tun ta mga manubù na duwán ágpulusán tikud tun ta Madigár Gulitán.

²⁴ Isóddóran yu na tun ta ágpatónaé, agad marapung tô ágpalayuy, asal sábbad dád tô makatanggap katô ágpulusán.‡ Purisu panayun kó sarig ki Jesu-Cristo ébô makatanggap kó katô ákniyu ágpulusán. ²⁵ Tô langun ágtaganà para malaguy, kailangan pakapáttud dan gó ébô tanggapán dan tô korona

† 9:20 9:20 Manama tô igbággé katô mga sugú ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugú tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugú i Moises. ‡ 9:24 9:24 Ágpulusán, ó ganti.

ka kapanaluwan, agad tō korona dan igimu dád tikud ka mga daun na sékót ágkalanás. Asal sikita na mga ágpampamaké, pakapáttud ki ébō tanggapán ta tō ágpulusán na ándà ágtamanán. ²⁶ Purisu ágpabákkarra katō kapamaké ku iring katō manubù na ágpanayun ágpalaguy tun ta kapanaluwan. Ikéringnga katō manubù na ágbuksing na ñi ágsuntuk tun ta karamag su inalayun ágsugat katō gatuwan ñin. ²⁷ Purisu ágpabákkarrán ku ñi lawa ku asta ágtiissa agó ka mapángnga tō kólit-ólit ku katō mga duma, sakán baling tō ñi makatanggap katō ágpulusán tikud tun ta Manama.

10

Yakó ágpangadap katō mga ágmanaman

¹ Mga kataladi, kakalyag ku na sampáttán yu tō inému katō mga kamónaan ta na igtákkás ki Moises sayyan. Tō langun dan igdóppónan ka Manama tun ta siyung katō sagulapun ñin, asta igukit tō langun dan tun ta dalan na igimu ka Manama para kandan tun ta tángngaán katō Mallutù Dagat. ² Ukit ka katákkás dan katō sagulapun asta kókit dan tun ta dagat, iring na igbunyanan tō langun dan ébō tumákkás dan ki Moises. ³ Tō langun dan igkan katō ágkakan na igbággé ka Manama kandan, ⁴ asta tō langun dan iginám katō wayig na igbággé ka Manama kandan. Igparus ka Manama tō wayig tikud tun ta Batu na igtákkás kandan, asta tō gó si Cristo. ⁵ Asal agad madigár tō tabang ka Manama kandan, ándà gó kadayawi tō Manama tingód katō karapungan dan. Purisu igmatayan ñin sikandan tun ta disyerto.*

⁶ Na, ñi langun na inému katō mga kamónaan ta, tō gó tō pasóddór para áknita ébō ñi ki kadigárran na lumumu ka madat iring kandan. ⁷ Yakó ágpangadap katō mga ágmanaman iring katō iglumu katō mga duma. Su mà katō kagi ka Manama na igsulat,

“Tō mga manubù igpalimudé, igkan, iginám, asta igsayó tun ta kapangadap dan katō mga ágmanaman.”†

⁸ Kailangan ñi ki gó lumayuk katō ánnà áknita sawa ó duma iring katō mga kamónaan ta. Tō gó igsupakan dan ka Manama, asta inaté tō mga duwa pulù tállu mararan (23,000) ñalám ka sábbad dád álló.‡ ⁹ Kailangan ñi ta gó kinnaman tō Áglangngagán iring katō mga duma. Tō gó igkagat dan ka mga áppuy asta inaté.§ ¹⁰ Yakó ágburáng-buráng tun ta Manama iring katō mga duma. Tō gó igmatayan dan katō Panaligan ka Kamatayan na igpapid katō Manama.*

¹¹ Inému ñi langun tun ta mga kamónaan ta ébō pasóddórán na supakan ka Manama tō mga áglumu ka madat. Igsulat tō inému kandan ébō mému tambag para áknita na mga manté tun ta katapuriyan.

¹² Purisu atin ka ágpanámdám kó na masarig dán gó tō kapamaké yu, banté kó agó makasalà kó. ¹³ Atin ka ágkinnaman kó, kailangan sampáttán yu na duwán duma mga manubù na igkinnaman iring ákniyu. Asal ágkasarigan tō Manama, asta ñi kó ikandin pókitán tun ta pagkinnam na sobra pa katō matiis yu. Su atin ka ágkinnaman kó, duwán pagsik kapókit na imun ka Manama ébō makaluwà kó asta makatiis kó.

* **10:5** 10:5 Ahaán tō Numeros 14:16,29-30. † **10:7** 10:7 Exodo 32:6. ‡ **10:8** 10:8 Ahaán tō Numeros 25:1-9. § **10:9** 10:9 Ahaán tō Numeros 21:5-6. * **10:10** 10:10 Ahaán tō Numeros 16:41-50.

14 Purisu mga ágginawaan ku, yakó gó ágpangadap katô mga ágmanaman. 15 Sikiyu na igsulatan ku, nánngà tò kapandayan yu ébò kagpáttan yu ni igkagi ku ákniyu. 16 Atin ka ágpalmudé ki ébò sampáttán ta tò kamatayan i Cristo tun ta krus, ni gó tò áglumun ta. Atin ka ginámman ta tò kopa na igpasalamatán ta tun ta Manama, pasábbad ki langun tun ta dipanug i Cristo. Atin ka ágtáppik-táppikán ta asta ágkannán ta tò pan, pasábbad ki langun tun ta lawa i Cristo. 17 Sábbad dád abuk tò pan na ágkannán ta. Purisu agad marapung ki, pasábbadé ki.

18 Panámdám yu gó tò mga Judio. Atin ka ágpalmudé dan tun ta templo asta ágkan dan katô ágkakan na ágbággén tun ta Manama, mapil dan tun ta kapangadap ka Manama. 19 Tò ágkagin ku na ándà ágpulusán katô mga ágmanaman asta ágkakan na ágbággén tun kandan. 20 Tò kóbadan katô igkagi ku na tò mga manubù na di ágpamaké katô Manama, atin ka ágbággé dan katô ágkakan, ánnà Manama tò ágbággayan dan, asal tò madat mga espiritu. Purisu kakalyag ku na ándà labut yu tun ta madat mga espiritu. 21 Di mému ka ginámman yu tò kopa katô Áglangngagán asta tò kopa katô madat mga espiritu. Di mému ka kuman kó tun ta ágkannanan katô Áglangngagán asta tun ta ágkannanan katô madat mga espiritu. 22 Atin ka tò gó tò lumun ta, masókó gó tò Áglangngagán. Kéman ta gó ka makaluwà ki tikud tun ta supak din.

23 Idinág yu basì ni ágkagin, “Agad ándin tò kakalyag ta, mému ka lumun ta tò langun.” Bánnal ni, asal ánnà langun kani tò duwán ágpulusán. Agad mému ka lumun tò langun, asal ánnà langun kani tò makatabang. 24 Yakó yu ágpánámdámmi tò kadigárran katô ákniyu dád sarili, asal panámdám yu tò kadigárran katô mga unawa yu.

25 Agad ándin karneyi tò ágbariyaán tun ta plasa, mému ka kannán yu tò langun. Yakó ginsà ka igbággé tun ta mga ágmanaman ébò di kadattan tò panámdám yu tingód kani. 26 Mému ka kannán yu tò langun su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tò Áglangngagán tò tigatun kani banuwa asta katô langun-langun.”†

27 Atin ka pasadunán kó ka manubù na di ágpamaké tun ta balé din, asta malyag kó madun, nunug kó. Mému kannán yu tò langun ágbuwatán ákniyu. Yakó ginsà ka igbággé ni tun ta mga ágmanaman. Yakó ágkatanaan tingód kani.

28 Asal ka duwán ágkagi ákniyu na igbággé tò ágkakan tun ta mga ágmanaman, yakó yu ágkanni guné katô manubù na igkagi ákniyu, ébò di kadattan tò panámdám. 29 Su atin ka manayun kó kuman, agad di kadattan tò ákniyu panámdám, asal kadattan tò panámdám katô manubù na igkagi ákniyu.

Atin ka duwán minsà kanak, “Manan ka di nu tumanán tò áknikó kakalyag guné katô panámdám ka duma manubù? 30 Atin ka pasalamatán nu tun ta Manama tò ágkakan, manan ka buyasán ka guné katô ágkakan na igpasalamatán nu?”

31 Ni gó tò taba ku: Agad ándin tò lumun yu, agad kuman kó ó minám kó, lumu yu tò langun ébò mabantug tò Manama. 32 Yakó gó áglumu katô makapid ka duma manubù ébò makasalà, agad mga Judio ó agad mga ánnà Judio, agad mga ágpampamaké. 33 Iring kó gó kanak, su agad ándin tò áglumun ku, kakalyag ku na katabangan tò langun manubù. Di ku ágpamasakán tò kanak kadigárran asal ágpamasakán ku tò kadigárran katô langun ébò matábbus dan.

† 10:26 10:26 Salmo 24:1.

11

1 Purisu iring kó kanak, iring katò kéring ku ki Cristo.

Táddung ka ulu tun ta simbaan

2 Na, madigár tó iglumu yu, su inalayun kó ágsampát katò iglumu ku asta igtinurù ku, asta ágtumanán yu tó mga ágkémun na igtinurù ku ákniyu. 3 Asal kakalyag ku na kasóddóran yu na si Cristo gó tó pangulu katò mga gamama, asta mama gó tó pangulu katò kandin sawa, asta Manama gó tó pangulu i Cristo. 4 Purisu atin ka ágdasal ó gulit-ulit tó mama katò kagi na igbággé ka Manama* na duwán táddung din, payayyaán din si Cristo na pangulu din. 5 Asal atin ka ágdasal ó gulit-ulit tó bayi katò kagi tikud tun ta Manama na ándà táddung din, payayyaán din tó duma din na ágpangulu kandin. Sikandin iring na bayi na igpaburu ébô payayyaán. 6 Su tó bayi na ándà táddung tun ta ulu din, madigár pa ka tampáddan din tó ulu din. Asal su kayyaan tó bayi ka tampáddan tó ulu din ó buruwan, kailangan duwán táddung din. 7 Asal mému ka ándà táddung katò mama na dumasal, su mama tó igimu ka Manama iring kandin ébô kitanán tó bantug ka Manama tun kandin. Asal bayi tó igimu ka Manama ébô mému mabantug tó mama. 8 Sayyan ánnà mama tó igkangé tikud tun ta bayi, asal bayi tó igkangé tikud tun ta mama. 9 Asta ánnà mama tó igimu para katò bayi, asal bayi tó igimu para katò mama. 10 Purisu kailangan duwán táddung katò bayi ébô agad tó mga panaligan ka Manama makasóddór na mama tó pangulu katò bayi. 11 Asal tun ta saruwan katò Áglangngagán, tó mama ágkailanganán ka bayi, asta tó bayi ágkailanganán ka mama. 12 Agad igimu ka Manama tó una bayi sayyan tikud tun ta mama, áknganni ipamasusu tó mga gamama tikud tun ta mga gabayi. Asal tó langun tikud gó tun ta Manama.

13 Panámdám kó tingód kani. Dì gó nángngà ka dumasal tó bayi tun ta Manama na ándà táddung din. 14 Nángngà tó mama ka mabbabà tó ulu din, su dì ágrespetowan tó mama ka mallayat é ulu din iring na bayi. 15 Asal madigár sállággán tó bayi ka mallayat é ulu din, su igbággé ka Manama tó mallayat ulu tun ta bayi ébô katáddungan sikandin. 16 Asal ka duwán méllé kani igkagi ku, kumagiya dád na ándà ássa ágkémun dé agad tun ta karapungan ka mga simbaan ka Manama.

Iyambung katò Áglangngagán

1Cor 11:17-34; Mat 26:1-29; Mar 14:22-25; Luc 22:14-20

17 Tun ta tinuruán ku pa ákniyu, diya dumurung ákniyu, su atin ka ágpalimudé kó, ánnà madigár tó áglumun yu, asal madat! 18 Una katò kagin ku ákniyu, igulitanna na tó ágpalimudé kó na mga ágpampamaké, ágpasa-assaé kó kun, asta panámdám ku na duwán kabánnalan tun ta idinág ku. 19 Asal madigár tó kapassa-assaé yu, su ukit kani, kasóddóran yu ka sadan tó nángngà tun ta saruwan ka Manama. 20 Atin ka ágpalimudé kó ágkan ébô sampáttán yu tó iyambung katò Áglangngagán, ánnà madigár tó áglumun yu, 21 su atin ka ágkan kó, dì kó kun ágpangaté. Purisu duwán mga ágpamballúsán asta duwán ágpangkatákkangan, asal tó mga duma ágpangkabássug asta ágpangkalasing. 22 Madat gó tó áglumun yu! Atin ka kakalyag yu na mabássug kó dád asta malasing kó dád, yakó yu ágtumani tó kakalyag yu tun ta simbaan, su duwán gó mga balé yu. Asal ágkarungasaan yu tó mga ágpamaké ka Manama asta

* 11:4 11:4 Kagi na igbággé ka Manama, ó propesiya.

ágpayayaán yu tô mga duwán délák makan. Ándin tô kagin ku ákniyu tingód kani áglumun yu? Durungán ku sikiyu? Di gó!

²³ Tô igtinurù ku ákniyu dangingan, tô gó tô igtinurù katô Áglangngagán kanak. Na, tô dukilám tô ándà pa ámmátti tô Áglangngagán na si Jesus, igkangé din tô pan. ²⁴ Igpasalamat sikandin, igtáppik-táppik din, asta igkagi sikandin, na mà din, “Ni gó tô lawa ku na bággén para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu.” ²⁵ Pángnga ka igkan sikandan, igkangé din pagsik tô kopa na duwán ginámmán, igpasalamatán din, asta igkagi, na mà din, “Ni ginámmán ni tô mantu kasabotan ukít katô dipanug ku na ulaán para ákniyu. Lumu yu ni ébô kasampáttanna ikiyu.”

²⁶ Sippang ka lumónód tô Áglangngagán, atin ka ágkan kó kani pan asta ginám kó kani ginámmán, ágpasóddórán yu na inaté sikandin para áknita. ²⁷ Purisu atin ka ágkan kó kani pan katô Áglangngagán asta ginám kó kani ginámmán tun ta kopa din tun ta ánnà nángngà kapókit, makasalà kó tingód katô lawa asta dipanug katô Áglangngagán. ²⁸ Purisu tô di kó pa kuman katô pan asta tô di kó pa minám katô ginámmán, tô tagsábbad-sábbad manubù kailangan minsà pa katô sarili din. ²⁹ Su atin ka duwán kuman katô pan asta minám tun ta kopa na ándà dan panámdámmi tingód katô lawa katô Áglangngagán, ágpasupakan dan tô kandan sarili. ³⁰ Tô gó tô gunayan na marapung tô mga igmalómét asta ibógókan tun ákniyu, asta duwán mga inaté. ³¹ Asal ka insaán ta gó tô sarili ta tô di ki pa kuman, ándà dán madat dini áknita na supakan katô Áglangngagán. ³² Atin ka ágsupakan ki katô Áglangngagán, madigár ni su ágtinuruan ki ikandin ébô tun ta tapuri álló di ki mapil tun ta mga manubù na supakan din su ándà dan bánnal kandin.

³³ Purisu mga kataladi ku, atin ka ágpalimudé kó ágkan ébô sampáttán tô iyambung katô Áglangngagán, pangaté kó gó. ³⁴ Atin ka duwán ágballusán na di pakapáttud, madigár ka muna pa sikandin kuman tun ta kandin balé ébô di kó supakan katô Áglangngagán tingód katô madat lumun yu ka palimudé kó. Na, tô duma mga insà yu kanak taban ku ka dumunggù a tun ákniyu.

12

Mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu

¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kagpáttan yu gó tô tingód katô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu. ² Isóddórán yu na tô ándà kó pa pamaké katô Manama, inapid kó ébô mangadap kó katô mga ágmanaman na di pakakagi. ³ Purisu kakalyag ku na kasóddórán yu ni. Tô manubù na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu ka Manama di makakagi katô madat tingód ki Jesus, asta tô manubù na di ágkapánnuan katô Ugis Espiritu di gó makakagi na si Jesus tô Áglangngagán.

⁴ Na, agad ássa-ássa tô mga gasa, asal sábbad dád tô Ugis Espiritu na ágbággé kani langun. ⁵ Agad ássa-ássa tô mga kapókit ka kapatabangé ta, asal sábbad dád tô Áglangngagán na ágsugù áknita. ⁶ Agad ássa-ássa tô mga áglumun ta, asal sábbad dád tô Manama na áglumu ukít áknita. ⁷ Duwán ágbággén katô Ugis Espiritu tun ta tagsábbad-sábbad áknita ébô patabangé ki. ⁸ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô mulit-ulit tingód katô kapandayan ka Manama, asta duwán duma mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô kagpáttan tô gulit-ulítán. ⁹ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka dakál

kapamaké tun ta Manama, asta duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka gasa ébô makóli katô mga ágkabógókan. ¹⁰ Duwán mga ágbággayan katô Ugis Espiritu ka katulusan ébô makalumu katô mga kasalábbuan. Duwán mga ágbággayan ka gasa ébô mulit-ulit katô kagi na igbággé ka Manama tun kandan, * asta duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makasóddór ka ágkagi tô manubù ukit katô Ugis Espiritu ó ánnà. Duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makakagi ka ássa-ássa kinagiyan na ándà pa kasóddóri, asta duwán mga ágbággayan ka gasa ébô makóbad katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri. ¹¹ Asal Ugis Espiritu dád gó tô ágbággé kani langun, asta sikandín tô ágsalin ka ándin tô bággén din tun ta tagsábbad-sábbad áknita.

Marapung tô mga bahin tun ta lawa

¹² Na, agad ássa-ássa tô mga bahin tun ta lawa ka manubù, asal isábbad tô langun tun ta sábbad dád lawa. Iring kani tô mga ágpampamaké, su agad ássa-ássa tô mga gasa na igbággé tun ta tagsábbad-sábbad áknita, sikita tô sábbad dád lawa dutun ki Cristo. ¹³ Iring kanan, tô langun ta, agad Judio ó ánnà Judio, agad állang ó ánnà, igbunyagan ki langun tun ta sábbad dád Ugis Espiritu ébô mému ki na sábbad lawa, asta sábbad dád tô Ugis Espiritu na igbággé ka Manama tun ta langun ta.

¹⁴ Agad sábbad dád tô lawa ka manubù, asal marapung tô mga bahin katô lawa. ¹⁵ Agad kumagi tô paa, “Su ánnà a ballad, ánnà a bahin tun ta lawa,” asal bahin pa ni katô lawa. ¹⁶ Agad kumagi tô talinga, “Su ánnà a mata, ánnà a bahin tun ta lawa,” asal bahin pa ni katô lawa. ¹⁷ Atin ka marag mata tô tibuk lawa, di makadinág tô lawa. Atin ka marag talinga tô tibuk lawa, di makapangadák tô lawa. ¹⁸ Asal tô kabánnalan, igtagú ka Manama tô ássa-ássa mga bahin tun ta lawa ukit katô kakalyag din. ¹⁹ Atin ka sábbad dád bahin tô tibuk lawa, di ni matawar na lawa. ²⁰ Asal tô kabánnalan, marapung tô mga bahin tun ta lawa, asal sábbad dád gó tô lawa.

²¹ Purisu tô mata di makakagi na ándà ágkailanganán katô ballad. Asta tô ulu di makakagi na ándà ágkailanganán katô paa. ²² Asal tô kabánnalan, agad tô mga bahin tun ta lawa na ágpanámdámmán ta na malómét, tô gó tô ágkailanganán. ²³ Tô mga bahin tun ta lawa na ágpanámdámmán ta na ánnà tuu madigár, tô gó tô ágdóppónan ta. Asta tô mga bahin tun ta lawa na di mému ágkitanán, tô gó tô tambunan ka umpak. ²⁴ Asal tô mga bahin tun ta lawa na mému kitanán, mému ka di ágtambunan. Igtagú ka Manama tô langun bahin tun ta lawa ta, asta ágdóppónan ta tô mga bahin na di mému ágkitanán. ²⁵ Tô gó tô igimu ka Manama ébô di ágpasuwayé tô mga bahin tun ta lawa. Kakalyag din na patabangé tô langun. ²⁶ Atin ka ágkasakitan tô sábbad bahin, ágriyu tô langun ka duma mga bahin. Atin ka ágdurungán tô sábbad bahin, ágkadayawan tô langun ka duma mga bahin.

²⁷ Ni gó tô kóbadan kani panunggiringan ku. Tô langun ta na ágpampamaké, sikita tô lawa na igtigatun i Cristo, asta tô tagsábbad-sábbad áknita tô mga bahin tun ta lawa din. ²⁸ Tô tagsábbad-sábbad áknita na mga ágpampamaké tô igbággayan katô Manama ka gasa para katô palumun din. Una tô mga apostoles. Ikaduwa tô mga taraulit ka kagi na ágbággén ka Manama. Ikatállu tô mga taratinurù. Ágtalundug tô mga taraimu ka mga kasalábbuan, tô mga igbággayan ka katulusan ébô makóli katô mga ágkabógókan, tô mga

* 12:10 12:10 Kagi na igbággé ka Manama tun kandan, ó propesiya.

taratabang, tō mga tarapangulu, asta tō ágkagi ka ássa-ássa kinagiyan na ándà dan pa kasóddóri. ²⁹ Isóddóran yu gó na ánnà apostoles tō langun ta. Ánnà mga taraulit ó mga taratinurù tō langun ta. Ánnà taraimu katō mga kasalábbuan tō langun ta. ³⁰ Ándà bággéyi tō langun ta ka gasa ébò makóli ki katō mga ágkabógókan. Di pakakagi tō langun ta katō ássa-ássa kinagiyan na ándà ta kasóddóri. Asta di pakóbad tō langun ta katō kinagiyan na ándà ta pa kasóddóri. ³¹ Asal ággár-ággár kó ébò matanggap yu tikud tun ta Manama tō mga gasa na ágkailanganán yu. Asal tinuruán kud áknuyu tō tuu pa madigár.

13

Tō ginawa

¹ Agad makakagiya katō ássa-ássa mga kinagiyan ka manubù asta kinagiyan ka mga panaligan, asal ka ándà ginawa ku tun ta mga unawa ku, ándà maminág kanak su iringnga na dagingán ka agung na pakabingál. ² Agad makólitta katō kagi tikud tun ta Manama, agad duwán igpasóddór ka Manama kanak na ándà din pasóddóri tun ta duma manubù, agad isóddóran ku tō langun kabánnalan, agad makapalinna katō pabungan ukit ka dakál kasarig ku ka Manama, asal ka ándà ginawa ku tun ta mga unawa ku, ándà gó palang ágpulusán kanak. ³ Agad bággén ku tō langun kaduwánnan ku tun ta mga unawa ku, agad mému kanak ka góbbón ni lawa ku, asal ka ándà ginawa ku tun ta duma mga manubù, ándà gó ágpulusán kanak.

⁴ Ni gó tō áglumun ka manubù na ágginawa. Mallayat é ginawa din, asta madigár tō áglumun din tun ta mga unawa din. Di gingà asta di ágpadadurung. ⁵ Tō ágginawa di ágpallayat-layat. Di ágtuman katō kandin dád kakalyag. Di sékót ágkasókó. Di inalayun ágsampát katō salà ka duma mga manubù. ⁶ Tō ágginawa di ágkadayawan tingód katō madat mga linumuwan ka mga manubù, asal ágkadayawan tingód katō ágtuman ka kabánnalan. ⁷ Tō ágginawa inalayun ágtiis katō langun, inalayun ágbánnal katō madigár, giman katō madigár, asta inalayun mallayat é ginawa din agad ándin tō dumunggù kandin.

⁸ Tō ginawa ándà gó ágtamanán. Asal duwán ágtamanán katō gasa ka kólit-ólit ka kagi na igbággé ka Manama tun ta mga manubù.* Duwán ágtamanán katō gasa ka kakagi katō ássa-ássa mga kinagiyan na ándà pa kasóddóri, asta duwán ágtamanán katō gasa ka kakatigan ta áknganni. ⁹ Su kulang pa tō kakatigan ta asta kulang pa tō kólit-ólit ta katō kagi na igbággé ka Manama áknita. ¹⁰ Asal ka dumunggù dán tō álló na mapángnga tō langun, mandà dán ni mga gasa na kulang.

¹¹ Tō déláka pa, iring gó na batà tō kakagi ku, tō kakalyag ku, asta tō panám lám ku. Asal su igdakál ad, igtananan kud tō ágkémun ka batà. ¹² Áknganni tō isóddóran ta iring na bónnóng na kitanán tun ta pangalungan na di tuu matayyó. Asal dumunggù tō álló na matayyó tō kakita ta ki Jesu-Cristo. Áknganni délák dád tō isóddóran ku tingód katō Manama, asal duwán dumunggù álló na nángngà gó tō isóddóran ku, iring katō isóddóran katō Manama kanak.

¹³ Purisu duwán tállu na di gó mandà ka ándà ágtamanán: tō kasarig, tō pagiman, asta tō ginawa. Asal tō ginawa tō tuu ágkailanganán.

* **13:8** 13:8 Kagi na igbággé ka Manama tun ta mga manubù, ó propesiya.

14

Kakagi katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri

¹ Purisu ággár-ággár kó gó ébô makatuman kó guminawa. Asal ággár-ággár kó ébô kabággayan kó katô Ugis Espiritu ka mga gasa din. Ággár-ággárri yu gó na kabággayan kó ka gasa katô kólít-ólít ka kagi na bággén ka Manama ákniyu. ² Atin ka kumagi tô manubù katô kinagiyan na ándà din pa kasóddóri, ánnà duma mga manubù tô tóngkóán din, su di dan pakagpát katô mga kagi din, asal Manama dád tô ágtóngkóán din. Ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu ágkagin din tô tingód katô mga ándà kasóddóri ka duma manubù. ³ Asal ka mulit-ulit tô manubù katô kagi na bággén ka Manama kandin, tóngkóán din tô duma mga ágpampamaké ébô tuu dan kumasarig, ébô katabangan dan, asta ébô mórór dan. ⁴ Atin ka kumagi tô manubù katô kinagiyan na ándà din pa kasóddóri, kumasarig dád tô kandin sarili, asal ka mulit-ulit tô manubù ka kagi na bággén ka Manama kandin, kumasarig tô langun ágpampamaké na ágpalmudé. ⁵ Kakalyag ku pád na makakagi tô langun yu katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri, asal tuu pa tô kakalyag ku na makólít-ólít kó katô kagi na bággén ka Manama ákniyu. Su tô kólít-ólít katô kagi na bággén ka Manama tuu ágkailanganán ka tandingán katô kakagi katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri. Asal ka duwán makóbad katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri, magunawa tô kólít-ólít ka kagi na bággén ka Manama asta tô kakagi katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri ébô kumasarig tô kapamaké katô langun ki Cristo ukit ka kénagpát dan.

⁶ Na, mga kataladi, atin ka madunna tun ákniyu, asta kumagiya dád katô kinagiyan na di yu ágkagpáttan, ándà gó palang pulusán yu kanak. Kailangan duwán kagin ku ákniyu na igpasóddór ka Manama kanak, ó tinuruán ku tô kabánnalan, ó ulit-ulitán ku tô kagi na bággén ka Manama, ó duwán tinuruán ku ákniyu. ⁷ Agad tô dagingán katô mga ágpadagingán na ándà kantayan, iring na plawta ó alpa, atin ka di madigár tô kédup ó kapadaging ka mga nota, di gó kasóddoran ka ándin tô tunada. ⁸ Agad idupán tô trumpeta ébô malimud tô mga sundalo, atin ka di madigár tô kédup, ándà gó makataganà para katô gira. ⁹ Sikiyu pagsik, atin ka kumagi kó katô kinagiyan na di ágkagpáttan, ándà pulusán katô mga maminág ákniyu, su iring na áglayapán dád ka karamag tô ágkagin yu. ¹⁰ Agad marapung gó tô ássa-ássa mga kinagiyan nit banuwa, asal duwán kóbadan katô tagsábbad-sábbad kinagiyan. ¹¹ Asal ka di ku kagpáttan tô kinagiyan ka manubù na tumóngkó kanak, asta di din kagpáttan tô kinagiyan ku, ándà pulusán ku kandin, asta ándà pulusán din kanak. ¹² Sikiyu pagsik, atin ka kakalyag yu na matanggap yu tô mga gasa na ágbággén katô Ugis Espiritu, ággár-ággár kó ébô matanggap yu tô gasa na makatabang katô mga ágpampamaké.

¹³ Purisu tô manubù na makakagi katô kinagiyan na ándà din pa kasóddóri kailangan dumasal ébô bággayan sikandin ka gasa ébô móbad din tô ágkagin din na di ágkagpáttan. ¹⁴ Róggun dumasalla, atin ka gamitán ku tô kinagiyan na ándà ku pa kasóddóri, agad dumasal tô kanak espiritu, tô kanak panámdám di makupát. ¹⁵ Purisu ni gó tô lumun ku. Dumasalla asta kumanta a ukit katô kanak espiritu, asta dumasalla asta kumanta a ukit pagsik katô kanak panámdám. ¹⁶ Atin ka ágdurung ka katô Manama tun dád ta áknikó espiritu, tô duma mga manubù na di pakagpát di makapil katô kadurung nu. Di dan

makakagi na, “Amen,”* su ándà dan ikagpát katô kapasalamat nu tun ta Manama. ¹⁷ Agad tuu madigár tô kapasalamat nu tun ta Manama, asal ka di makagpát tô duma mga manubù, di ka gó makatabang kandan.

¹⁸ Ágpasalamatta tun ta Manama su ándà duma manubù na makalampas kanak na ágkagi katô mga kinagiyan na ándà pa kasóddóri. ¹⁹ Asal atin ka ágpalimudé tô mga ágpampamaké, madigár pa ka kagin ku tô kagpátan dan ébô katabangan dan. Agad ka lima dád mga kagi tô kagin ku na kagpátan dan, tuu pa madigár ka tandingán katô mga mararan kagi ku na di dan kagpátan.

²⁰ Mga kataladi, yakó ágpánámdám iring na batà. Péring kó na batà na ándà kinanuwan tingód katô madat linumuwan. Asal tun ta kagamit yu katô ákniyu panámdám, pasunnad kód ka panámdám yu. ²¹ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Agad kumagiya ukit katô mga manubù tikud tun ta ássa banuwa na ágkagi ka ássa-ássa mga kinagiyan, asal ni mga manubù na igsalin ku di gó maminág kanak, mà katô Áglangngagán.”†

²² Purisu tô kakagi katô kinagiyan na ándà pa kasóddóri ánnà pató para katô mga ágpampamaké, asal pató para katô mga di ágpamaké. Asal tô kólit-ólit katô kagi na ágbággén ka Manama ánnà pató para katô mga di ágpamaké, asal pató para katô mga ágpampamaké.

²³ Purisu atin ka ágpalimudé kó ébô mangadap, asta kumagi tô langun yu katô mga kinagiyan na ándà yu pa kasóddóri, atin ka dumunggù tô mga ándà gasa ó di ágpamaké, makakagi dan gó na ágkangulág kó. ²⁴ Asal atin ka mulit-ulit kó katô kagi na ágbággén ka Manama ákniyu, ka dumunggù tô di ágpamaké ó ándà gasa, ukit katô langun na paminággán din makasóddór sikandin na masalà-salà asta ruudan sikandin ka Manama. ²⁵ Ukit katô kagi ka Manama, pakitanán tô mga igállás din tun ta pusung din. Purisu lumingkóód sikandin ébô mangadap katô Manama, asta kumagi sikandin na duwán gó Manama diyan ákniyu.

Tô kapangadap

²⁶ Na, mga kataladi, atin ka ágpalimudé kó ébô mangadap, ni gó tô nángngà lumun yu. Duwán kumanta. Duwán tuminurù. Duwán mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama. Duwán kumagi katô kinagiyan na ándà din pa kasóddóri, asta duwán pénagpát katô kóbadan kani. Ni gó tô lumun yu ébô kumasarig tô kapamaké katô langun yu. ²⁷ Atin ka duwán kumagi katô kinagiyan na ándà din pa kasóddóri, mému dád ka duwa ó tállu dád tô kumagi. Di dan padángngané na kumagi, asal tagsábbad-sábbad dan gó, asta kailangan duwán makóbad katô igkagi dan. ²⁸ Asal ka ándà gó makóbad, kailangan tumagnáp dan asta kumagi dan dád gó tun ta kandan sarili, asta tun ta Manama. ²⁹ Atin ka duwán tun ákniyu na katig mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama, mému ka kumagi tô duwa ó tállu dan, asta tô mga duma kailangan maminág katô kagin dan ébô kasóddóran ka bánnal tô ágkagin dan. ³⁰ Atin ka duwán igunsad na tumanggap katô kagi na ágbággén ka Manama, kailangan tumagnáp tô una igkagi ébô makakagi tô duma manubù. ³¹ Mému kó langun makólit-ólit katô kagi na ágbággén ka Manama asal kailangan pasábbadé kó ébô makakatig tô langun yu asta kumabákkár tô kapamaké katô langun yu. ³² Tô gulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama mému

* **14:16** 14:16 Tô kóbadan katô kagi Amen, “Móla pa ka matuman ni.” † **14:21** 14:21 Isaias 28:11-12.

makapáttud katô kandin kakagi, ³³ su kakalyag ka Manama na ándà samuk tun ta mga áglumun ta, asal kakalyag din na duwán kasunayan.

Na, tingód katô mga gabayi, ni gó tó áglumun katô mga ágpampamaké na ágpangadap ka Manama tun ta langun banuwa. ³⁴ Atin ka ágpalmudé kó, kailangan tumagnáp asta maminág tó mga gabayi, su di mému tun ta ágkémun ta ka kumagi dan. Di mému ka mangulu tó mga gabayi tun ta mga gamama, su duwán sugù na igsulat tingód kanan tun ta mga sugù i Moises. ³⁵ Atin ka duwán insà katô mga gabayi, madigár ka minsà dan katô kandan duma tun ta balé, su di nángngà ka kumagi tó bayi tun ta kapalimudé katô mga ágpampamaké.

³⁶ Yakó géllé kani igtinurù ku, su ánnà gó sikiyu tó igtikudan katô kagi ka Manama! Ánnà dád gó sikiyu tó igbággayan ka kabánnalan! ³⁷ Atin ka duwán tun ákniyu na ágpanámdám na gulit-ulit sikandin katô kagi na ágbággén ka Manama, asta igbággayan sikandin ka gasa tikud tun ta Ugis Espiritu, kasóddóran din na mga sugù gó katô Áglangngagán ni igsulat ku ákniyu. ³⁸ Atin ka duwán méllé kani igsulat ku, élléyi yu sikandin.

³⁹ Purisu mga kataladi ku, ággár-ággár kó na mulit-ulit katô kagi na ágbággén ka Manama, asal yakó yu ágsapadi tó kakagi katô mga kinagiyan na ándà pa kasóddóri. ⁴⁰ Kailangan nángngà tó langun ka áglumun yu asta ándà samuk.

15

Tingód katô kantayan puman i Cristo

¹ Na, mga kataladi ku, kakalyag ku na panámdámmán yu tó Madigár Gulitán na igulit-ulit ku ákniyu. Tó gó tó igtanggap yu asta ágsarigan yu sippang áknganni. ² Ukit kani Madigár Gulitán, matábbus kó ka inalayun kó mánnal. Asal ka di kó manayan na mánnal, ándà pulusán katô kapamaké yu.

³ Igtinurù ku ákniyu tó igtinurù pagsik kanak, asta ni gó tó tuu ágkailanganán. Inaté si Cristo ébô matábbus ki tikud tun ta salá ta, iring katô taganà igsulat tun ta kagi ka Manama.* ⁴ Iglábbáng tó lawa din, asta inanté puman sikandin tun ta ikatállu álló, iring katô taganà igsulat tun ta kagi ka Manama. ⁵ Igpakita sikandin una ki Pedro, asta igpakita pagsik tun ta sapulù duwa (12) mga apostoles. ⁶ Igpakita pagsik sikandin tun ta sobra ka lima gatus (500) mga kataladi na igpalimudé. Tó karapungan dan manté pa, asal tó mga duma inaté dán. ⁷ Na, igpakita sikandin ki Santiago asta tun ta langun apostoles.

⁸ Sakán pagsik tó igpakitaan din tun ta katapuriyan, agad inéringnga na batà na ánnà pa nángngà pamasusun. ⁹ Sakán tó tuu mabbabà é kamanubuan ka tandingán katô langun apostoles. Di pád nángngà ka tawarána na apostoles, su dángngan igirrayatan ku tó mga ágpamaké ka Manama. ¹⁰ Asal ukit katô kédu ka Manama kanak, igimuwa ikandin na apostoles. Madigár su duwán ágpulusán katô kédu ka Manama kanak, su tuuwa pa igággár-ággár ka tandingán katô langun ka duma mga apostoles. Asal tó iglumu ku ánnà ukit katô kanak bákkár, asal ukit katô tabang ka Manama na igbággé din kanak. ¹¹ Purisu agad sakán ó tó duma mga apostoles tó mulit-ulit, magunawa tó Madigár Gulitán na inalayun gulit-ulitán katô langun dé, asta tó gó tó igbánnal yu.

* 15:3 15:3 Ahaán tó Isaias 53:5-12.

Manté puman tô mga ágpampamaké

¹² Na, su igulit-ulit dé ákniyu na inanté puman si Cristo, di gó mému ka duwán tun ákniyu na kumagi na di manté puman tô mga inaté! ¹³ Atin ka ándà palang kantayan puman, ándà gó kanté puman si Cristo. ¹⁴ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, ándà ágpulusán katô kólit-ólit dé, asta ándà ágpulusán katô kapamaké yu. ¹⁵ Tuu pa madat, su bulaló tô igulit dé tingód katô iglumu ka Manama, su igkagi ké na iganté din puman si Cristo. Atin ka di manté puman tô mga inaté, ánnà bánnal tô igulit-ulit dé. ¹⁶ Atin ka di manté puman tô mga inaté, ándà gó kanté puman si Cristo. ¹⁷ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, ándà ágpulusán katô kapamaké yu, asta ándà pa kapasinsiyayi tô mga salà yu. ¹⁸ Atin ka ándà kanté puman si Cristo, tô mga igpamaké ki Cristo na inaté dán, igdungguan dan dán ka supak ka Manama. ¹⁹ Atin ka sippang dád tun ta kamatayan na duwán gimanan ta ukit katô kapamaké ta ki Cristo, sikita gó tô tuu makédu-édu ka tandingán katô langun manubù.

²⁰ Asal tô kabánnalan, inanté gó puman si Cristo, asta sikandin gó tô ágpasóddór na antén puman ka Manama tô mga inaté. ²¹ Ágkamaté gó tô mga manubù ukit katô madat na iglumu katô sábbad manubù. Asal ukit pagsik katô madigár na iglumu katô ássa manubù, manté gó puman tô mga manubù.

²² Ágkamaté tô langun manubù su sikita tô mga kógpuwan i Adan. Iring pagsik kanan, antén puman tô langun ta na ágpamaké ukit katô kapasábbad ta tun ki Cristo. ²³ Tô langun antén puman ka Manama tun ta timpo na taganá igsalin din. Si Cristo tô una gó inanté puman. Ka lumónód si Cristo, manté puman tô mga sakup i Cristo. ²⁴ Ka matuman ni, dumunggù pa tô katapuriyan. Talun pa i Cristo tô langun ágpangulu, agad mga manubù ó agad mga madat espiritu, asta bággén din tô pagpangulu din tun ta Ámmà na Manama. ²⁵ Kailangan mangulu pa si Cristo sippang ka talun din tô langun gusig kandin asta mánnal dan kandin. ²⁶ Tô katapuriyan ka mga usig na iwaán asta andaán din, tô gó kamatayan. ²⁷ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Igpasakup gó ka Manama tô langun tun ta pagpangulu i Cristo.”†

Na, ukit kani kagi “langun,” isóddóran ta na tô Manama ándà gó kasakup tun ta mga panguluwan i Cristo, su Manama gó tô igpapangulu ki Cristo tun ta langun-langun. ²⁸ Ka matuman na masakup tô langun tun ta pagpangulu din, pasakup pagsik tô Batà ka Manama tun ta pagpangulu katô Manama na igbággé katô langun tun kandin. Purisu mangulu gó tô Manama tun ta langun-langun.

²⁹ Na, ándin tô gugtunán katô mga manubù na ágpabunyag para katô mga inaté? Su atin ka di manté puman tô mga inaté, ándà ágpulusán katô kapabunyag para katô mga inaté. ³⁰ Atin ka ándà kantayan, ándà ágpulusán dé agad inalayun ké ágdungguan katô mga pakamaté áknami. ³¹ Mga kataladi, bánnal na ágpdadurungán ku ákniyu tô tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta, asta bánnal gó na kada álló ágtubangán ku tô kamatayan tingód katô kapamaké ku kandin! ³² Ihirapanna gó tun ta Efeso, su tô mga manubù na gusig kanak, iring dan na magani mga mannap ka kabánnássa. Purisu atin ka di manté puman tô mga inaté, ándà palang ágpulusán ku tingód katô katiis ku kani mga kahirapan. Atin ka di manté puman tô mga inaté, madigár pa ka tumanán tad baling ni ágkagin,

† 15:27 15:27 Salmo 8:6.

“Mému ka tumanán ta dád tô kakalyag ta na inalayun ki dád kuman asta minám, su masig kid maté.” †

³³ Asal yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Bánnal gó ni ágkagin, “Tô madat mga rarak yu makadadat katô madigár ágkémun yu.” ³⁴ Piyai yu tô panámdám yu, asta sódô kó áglumu ka salà. Kailangan kayyaan kó su duwán tun ákniyu na ándà ikasóddór katô Manama.

Tô lawa na antén puman ka Manama

³⁵ Duwán tun ákniyu na iginsà ka pamánnun ka Manama tô kanté din puman katô mga inaté, asta ándin é bónnóng katô lawa dan. ³⁶ Ágkatuluan gó tô manubù na iginsà! Panámdám yu tô bánni na ágpamulan. Ka di pa tumubù tô bánni, iring na maté asta lábbángngán. ³⁷ Tô bánni na ágpamulan yu, agad trigo ó mga duma klasi, atin ka tumubù dán, ánnà magunawa tô bónnóng. ³⁸ Manama tô ágsalin ka ándin tô lawa ka pamulanán na tumubù. Tô tagsábbad-sábbad klasi ka bánni duwán sarili lawa ka tumubù.

³⁹ Ánnà magunawa tô langun lawa na igimu ka Manama, su duwán lawa katô mga manubù, duwán lawa katô mga mannanap, duwán lawa katô mga manuk ta kayun, asta duwán lawa katô mga sáddà. ⁴⁰ Ássa-ássa tô lawa katô mga ágkasállággan tun ta langit, asta ássa-ássa tô mga lawa na ágkitanán ta nit banuwa. Asal ánnà magunawa tô séllaán katô ágkasállággan ta tun ta langit asta tô séllaán katô mga lawa na ágkitanán ta nit banuwa. ⁴¹ Duwán séllaán katô álló, asta duwán séllaán katô bulan. Duwán séllaán katô mga karani, asta ánnà gó magunawa tô séllaán katô langun karani.

⁴² Iring kanan tô imun katô Manama ka antén din puman tô mga lawa katô inaté manubù. Ni lawa ta ni ágkamaté asta ágkaróddóg. Asal tô lawa na antén puman ka Manama di gó maté ka ándà ágtamanán. ⁴³ Atin ka lábbángngán ni lawa ta, malómét asta di madigár ágsállággán, asal ka antén ki puman, tô lawa ta masarig gó asta tuu madigár. ⁴⁴ Tô lawa na lábbángngán, tô gó tô lawa ta nit banuwa, asal tô lawa ta na antén puman ka Manama, tô gó tô mantu lawa ta para tun ta langit.

Su duwán gó lawa ta nit banuwa, duwán pagsik lawa ta tun ta langit. ⁴⁵ Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tô una manubù na si Adan tô duwán dán kantayan.” §

Asal si Cristo na ágtawarán na “tapuri na Adan,” sikandin gó tô ágbággé ka mantu kantayan. ⁴⁶ Ánnà ikóna tô mantu lawa tun ta langit, asal ikóna tô lawa ta nit banuwa, asta bullasan ni katô mantu lawa ta tun ta langit. ⁴⁷ Tikud tun ta tanà tô una manubù na si Adan, su igimu ka Manama tô lawa din tikud tun ta tanà. Asal tikud tun ta langit tô “ikaduwa Adan” na si Cristo. ⁴⁸ Tô mga lawa ta nit bówwó ka tanà iring gó na lawa katô una manubù na igimu tikud tun ta tanà. Asal sikita na mga ágpampamaké, tô mga lawa na bággén áknita tun ta langit iring gó na lawa i Cristo na igtikud tun ta langit. ⁴⁹ Agad igimu ni lawa ta iring katô lawa i Adan na igtikud tun ta tanà, dumunggù gó tô álló na tô lawa ta méring pagsik ki Cristo na igtikud tun ta langit.

⁵⁰ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kagpáttan yu ni. Ni mga lawa ta áknganni di gó masakup tun ta langit. Tô ágkamaté asta ágkaróddóg di gó makapanayun ka ándà ágtamanán.

† 15:32 15:32 Isaias 22:13. § 15:45 15:45 Genesis 2:7.

⁵¹ Paminág kó! su pasóddórán kud ákniyu tô kabánnalan na ándà pa pasóddóri ka Manama asal igpasóddór din dán kanak. Dì maté tô langun ta, asal kabullasan tô lawa katô langun ta. ⁵² Matuman ni iring dád na sábbad kaparák-parák ka mata. Atin ka pèdupán tô trumpeta ka Manama ébò pasóddór na igdunggu dán tô katapuriyan álló, antén puman ka Manama tô mga inaté. Bullasan gó ni lawa ta asta di kid gó maté ka ándà ágtamanán. ⁵³ Su ni lawa ta na maróddóg asta maté kailangan bullasan katô lawa na di dán maróddóg asta di dán maté. ⁵⁴ Purisu ni lawa ta na ágkaróddóg kabullasan gó katô di ágkaróddóg, asta ni lawa ta na maté kabullasan gó katô di maté. Ka matuman dán ni, matuman tô igtandô ka Manama na igsulat,

“Andaán ka Manama tô kamatayan su talun din tô langun-langun!”*

⁵⁵ “Matalu gó tô kamatayan, asta di gó makadadat.”†

⁵⁶ Ágkadungguan ki ka kamatayan su ikasalà ki, asta ikasalà ki su ándà ki ikatuman katô mga sugú i Moises. ⁵⁷ Asal pasalamat ki katô Manama, su ukit katô iglumu katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, duwán dán kapanaluwan ta kani langun.

⁵⁸ Purisu mga kataladi ku na ágginawaan ku, pasarig kó. Yakó ágkapid tikud tun ta kabánnalan. Pabákkár kó ágtuman katô ágpalumun ka Áglangngagán ákniyu, su isóddórán yu na duwán gó ágpulusán yu tingód katô áglumun yu para katô Áglangngagán.

16

Igtabang dan katô mga ágpampamaké tun ta Judea

¹ Na, tingód katô tabang yu katô mga ágpampamaké tun ta Judea, kailangan lumun yu pagsik tô igpalumu ku tun ta mga ágpampamaké tun ta Galacia.

² Kada Linggo, taguán katô tagsábbad-sábbad ákniyu tô bahin ka sweldo yu ébò duwán bággén yu. Limud yu ni ébò ka dumunggu a diyan ákniyu mataganà dán tô tabang yu. ³ Salin yu tô mga manubú na mid katô tabang yu tun ta Jerusalem. Atin ka madunna tun ákniyu, pasadunán ku sikandan tun ta Jerusalem ébò piddán dan tô tabang yu asta tô sulat yu na bánnal ágkasarigan dan. ⁴ Atin ka kailangan madunna pagsik tun ta Jerusalem, mákkás dan kanak.

Plano i Pablo

⁵ Tô plano ku, mukitta tun ta Macedonia, asta tikud dutun mallussa diyan ákniyu. ⁶ Iring gó na madugéya diyan ákniyu, su móddò a basi róggun na magánnó tô timpo. Atin ka matuman, katabanganna ikiyu katô mga ágkailanganán ku ka manayunna tun ta sadunan ku. ⁷ Diya malyag ka dógowa dád diyan ákniyu, su kakalyag ku na madugéya pa diyan ákniyu, ka mému tun ta Áglangngagán.

⁸ Asal móddò a pa kannun ta Efeso sippang katô álló ka Pentecostes. ⁹ Marapung pa tô maminág pád katô ágtinuruán ku, asta panámdám ku na marapung pa tô mamaké, agad marapung tô mga géllé.

¹⁰ Ka dumunggu si Timoteo diyan ákniyu, dóppóni yu sikandin ébò di ágkamáddangan, su sikandin tô ágsuguánnán katô Áglangngagán, iring kanak. ¹¹ Yakó géllé ágtanggap kandin. Ka panó sikandin tikud diyan ákniyu, tabangi

* 15:54 15:54 Isaías 25:8. † 15:55 15:55 Hoseas 13:14.

yu sikandin tingód katô mga ágkailanganán din ébô masuné tô ginawa din ka lumónód dini kanak. Angatan ku sikandin asta tô duma mga kataladi.

¹² Na, tingód katô kataladi ta na si Apolos, igpédu-éduwa gó kandin ébô madun tun ákniyu na mákkás katô duma mga ágpampamaké, asal ði pa kun sikandin makasadun áknganni. Madun gó sikandin ka duwán dán madigár timpo.

Katapuriyan mga panalan

¹³ Na, banté kó. Pasarig kó katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo. Yakó ágmataló, asal pabákkár kó. ¹⁴ Agad ándin tô áglumun yu, lumu yu na duwán dakál ginawa.

¹⁵ Isóddóran yu na si Estefanas asta tô pamilya din tô una igpamaké diyan ta ákniyu probinsya ka Grecia. Malóggód dan ágtabang katô mga sakup ka Manama. Na, mga kataladi, ágpédu-éduwa ákniyu. ¹⁶ Pasakup kó gó tun ta mga manubù iring kandan asta tun ta langun katô duma mga manubù na ágtabang.

¹⁷ Idayawanna gó su igdunggù dán si Estefanas, si Fortunato, asta si Acaico, su agad ándà kó dini, asal sikandan tô bullas ákniyu, ¹⁸ su igórór dan kanak iring katô kórór dan ákniyu. Kailangan pabantugán ta tô mga manubù iring kandan.

¹⁹ Ágpangumusta ákniyu tô mga ágpampamaké nit probinsya ka Asia. Si Aquilas, si Priscila, asta tô mga ágpampamaké na ágpalmudé tun ta balé dan, ágpangumusta dan ákniyu su igpasábbadé tô langun yu na igpamaké katô Áglangngagán. ²⁰ Ágpangumusta ákniyu tô langun kataladi ta dini.

Papangumustaé kó langun na ágpampamaké ágtákkássan katô kapaginawaé yu.

²¹ Na, sakán si Pablo tô igsulat kani. Kumusta kó langun.

²² Supakan gó tô langun na ándà ginawa tun ta Áglangngagán.

Áglangngagán dé, lónód kad!

²³ Mólà pa ka tô Áglangngagán na si Jesus kéduwan ákniyu. ²⁴ Ágginawaan ku tô langun yu na ágpamaké ki Jesu-Cristo. Matuman ni.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Corinto

Una Basan

Ni gó tò ikaduwa sulat i Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta lunsud ka Corinto. Tò igsulat din ni, igpriso sikandin tun ta Macedonia. Mga sábbad ámmé tò iglabé tikud tun ta una kasulat din kandan.

Igsulat i Pablo tò una sulat din tun ta mga taga Corinto su agad duwán sábbad manubò tun kandan na iglumu ka madat, asal ándà sapadi katò duma mga ágpampamaké. Igsulat din na kailangan disiplinán dan tò iglumu ka madat. Pángnga ka kapapid din katò sulat, itanaan sikandin su ándà sóddór din ka igtuman dan tò igsulat din kandan ó agó isókó dan. Purisu igpasadun din si Tito tun ta Corinto ébò kasóddóran din ka ándin tò itamanan. Tò iguli si Tito, igulit din ki Pablo na igtuman dan tò igsulat din. Asal duwán pagsik igbuyas kandin, su igkagi dan na ánnà sikandin ágsuguánnán i Jesu-Cristo.

Purisu igsulat puman si Pablo tun kandan, asta ni gó tò igsulat din. Nit sulat, iggamit din tò kagi “sikami” asta tò kagi “sikiyu.” Tò kagi “sikiyu,” tò gó tò mga taga Corinto na igsulatan din. Tò kagi “sikami,” tò gó si Pablo, si Timoteo, asta si Tito na mga kadumaan i Pablo.

Igsulat si Pablo tingód katò mga inókitan din ébò kasóddóran dan na ágsuguánnán i Jesu-Cristo sikandin. Igsulat din tingód katò katiis din katò mga kérrayat asta katò mga kahirapan ébò tumanán din tò kakalyag ka Manama. Igsulat din na dakál gó tò ginawa din katò mga ágpampamaké tun ta Corinto. Duwán pagsik duma mga kabánnalan na igtinurù din kandan ukit kani sulat din.

Si Tito asta tò mga kadumaan din tò igpid kani sulat i Pablo tun ta Corinto.

¹ Sakán si Pablo na inému apostoles i Jesu-Cristo tingód katò kakalyag ka Manama. Sakán asta tò kataladi ta na si Timoteo ágpangumusta áknuyu na mga ágpamaké katò Manama tun ta lunsud ka Corinto asta katò langun ka duma mga sakup ka Manama tun ta kaluwagan ka probinsya ka Grecia.* ² Mólà pa ka matanggap yu tò tabang asta tò kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

³ Durungán ta gó tò Manama na Ámmà katò Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Sikandin tò Ámmà na médu-édu áknita, asta tò ágtikudan ka langun ka kabákkárran. ⁴ Agad ándin tò kahirapan dé, ágpabákkárrán ké ka Manama ébò ukit katò kapabákkár din áknami, makapabákkár ké pagsik katò duma mga ágkahirapan. ⁵ Su agad marapung tò karasayan dé su igpasábbad ki tun ki Cristo, asal ukit kandin marapung gó pagsik tò mga kabákkárran na tanggapán dé. ⁶ Atin ka ágkahirapan ké, matuman kó pabákkárrán ka Manama asta tábbusán kó. Ukit katò kapabákkár ka Manama áknami, pabákkárrán kó ikandin ébò makatiis kó katò mga kahirapan na iring katò mga ágtiisán dé. ⁷ Purisu masarig tò gimanan dé para áknuyu, su isóddóran dé na atin ka kahirapan kó iring áknami, pabákkárrán kó pagsik katò Manama iring áknami.

* 1:1 1:1 Grecia, ó Acaya.

⁸ Na, mga kataladi, kakalyag dé na makasóddór kó tingód katô kahirapan na inókitan dé tun ta probinsya ka Asia. Tuu gó dakál tó kahirapan na inókitan dé, iring na di kéd gó makatiis, asta kéman dé ka maté kéd. ⁹ Kéman dé ka tó dán gó tó ágtamanán dé. Asal inému ni ébô di ké sumarig katô áknami sarili, asal ébô sumarig ké katô Manama na makanté puman katô mga inaté. ¹⁰ Igpaluwá ké gó ikandin tikud tun ta kadattan ka kamatayan, asta isóddóran dé na paluwaán ké gó ikandin. Sikandin dád gó tó ágsarigan dé na manayun paluwá áknami ébô manté ké pa. ¹¹ Madigár ka tabangan ké ikiyu ukit katô kadasal yu para áknami ébô marapung tó mga makapasalamat ka Manama tingód katô mga tabang na matanggap dé tikud kandin ukit ka kadasal katô marapung manubù.

Igpalin i Pablo tó plano din

¹² Ni gó tó padadurungán dé su isóddóran dé na matullid asta bánnal tun ta saruwan ka Manama tó langun ka áglumun dé. Ituman ni ánnà ukit katô áknami kakatigan asal ukit katô ginawa ka Manama áknami. Matullid gó tó ágkémun dé tun ta langun manubù, asta tuu pa gó tun ákniyu. ¹³⁻¹⁴ Igsulat dé dád tó mabasa yu asta tó kagpáttan yu. Agad duwán pô gó na di yu tuu ágkagpáttan áknganni, asal kakalyag ku na dumunggù tó álló na kagpáttan yu gó ébô ka dumunggù tó Áglangngagán na si Jesus, kadayawan kó tingód áknami, iring katô dayó dé tingód ákniyu.

¹⁵ Na, su isóddóran ku na makagpát kó langun, kakalyag ku pád dangngan na makaduwa a madun tun ákniyu ébô makatabangnga ákniyu. ¹⁶ Kakalyag ku pád na máddingnga pa diyan ákniyu ka madunna tun ta Macedonia, asta máddingnga puman diyan ákniyu ka lumónódda tikud tun ta Macedonia ébô makatabang kó kanak ka madunna tun ta Judea. ¹⁷ Tó gó pád tó plano ku. Asal su ándà a ikatuman, yakó ágpanámdám na di ágkasarigan tó kagi ku. Tó kanak plano, ánnà iring katô duma mga manubù nit banuwa na ágkagi “Óó,” asal tó kannê kóbadan “Dì.” ¹⁸ Ágkasarigan tó Manama, asta ágkasarigan tó igkagi dé ákniyu, su di ké gó ágduwa-duwa. ¹⁹ Sikami si Silas asta si Timoteo tó igulit-ulit ákniyu tingód katô Batà ka Manama na si Jesu-Cristo, asta ágkasarigan tó kagi din, su di gó sikandin ágduwa-duwa. ²⁰ Ukit ki Cristo ágkatuman tó langun tandò ka Manama. Purisu makakagi ké na ágkasarigan gó tó Manama, asta ukit kani madurung sikandin. ²¹ Manama gó tó ágtabang áknami asta ákniyu ébô masarig tó kapasábbad ta tun ki Cristo. Igsalin ki ikandin ²² asta igpasóddór din na sikita tó kandin mga sakup ukit katô Ugis Espiritu na igpóddò din tun ta pusung ta ébô kasóddóran ta na matuman tó langun tandò din áknita.

²³ Na, ikasóddór tó Manama na bánnal ni ágkagin ku. Ándà a sadun diyan ákniyu tun ta Corinto su kakalyag ku na di ku sikiyu supakan. ²⁴ Di ké ágpirit ákniyu tingód katô kapamaké yu, su masarig gó. Asal kakalyag dé na tumabang ké ákniyu ébô kadayawan kó.

2

¹ Purisu kakalyag ku na atin ka kabággayan kó puman ka ranu, diyad baling madun diyan ákniyu. ² Su atin ka maranu kó ukit katô kasapad ku ka madat linumuwan yu, iring na ándà dán gó palang makabággé ka dayó kanak! ³ Tó gó tó gunayan na iguna a igsulat ákniyu ébô tullidán yu tó linumuwan yu. Purisu ka madunna diyan ákniyu, diya kabággayan ka ranu katô mga

makadayó pád kanak. Su isóddóran ku na atin ka kadayawanna tingód ákniyu, kadayawan kó gó pagsik. ⁴ Tò igsulatta ákniyu dángngan, ándà dayó ku, su iranuwa gó asta igsággówa. Ánnà kakalyag ku na kabággayan kó ka ranu, asal kakalyag ku dád na kasóddóran yu na ágginawaan ku gó sikiyu.

Pasinsiyayi yu tò ikasalà

⁵ Na, tingód katò manubù diyan ákniyu na ikasalà dángngan, diya pasobra katò kabánnalan ka kumagiya na ánnà dád sakán tò igbággayan din ka ranu asal sikiyu pagsik langun. ⁶ Igpasábbadé tò karapungan yu na igruud kandin, asal nángngà dán tò supak tingód katò iglumu din. ⁷ Purisu pasinsiyayi yud sikandin asta pabákkár yu ébò di mapid katò tuu ranu. ⁸ Purisu kakalyag ku na pasóddór kó na duwán pa ginawa yu kandin. ⁹ Ni gó tò gunayan na igsulatta ákniyu dángngan ébò kasóddóran ku ka ágkasarigan kó na tumuman katò langun na igtalan ku ákniyu. ¹⁰ Atin ka pasinsiyaan yu tò ikasalà, pasinsiyaan ku pagsik sikandin. Su agad ándin tò salà din, igpasinsiyaan kud sikandin tun ta saruwan i Cristo ébò katabangan kó. ¹¹ Nángngà ka masinsiya ki kandin ébò di ki mapid i Maibuyan, su isóddóran ta na madat gó tò mga kapókit din.

Tò tana i Pablo tun ta Troas

¹² Na, tò igdunggu a tun ta Troas ébò mulit-ulitta katò Madigár Gulitán tingód ki Cristo, igkita ku na tapé ihtagana katò Áglangngagán tò mga pusung dan ébò maminág dan kanak. ¹³ Asal ándà a ikatónnók su ándà pa dunggu si Tito na kataladi ku. Purisu iktananan ku tò mga ágpampamaké diyan ta Troas asta igpanayunna tun ta Macedonia.

Pamammut i Cristo

¹⁴ Pasalamat ki katò Manama! Su tingód katò kapasakup dé ki Cristo, Manama tò ágpíd áknami tun ta kapanaluwan. Ukit áknami matalap tò Madigár Gulitán tingód ki Cristo iring na pamammut na ágkangadággan tun ta agad ánda banuwa. ¹⁵ Su tò ágtalapán dé tingód ki Cristo tò iring na pamammut na ággóbbón tun ta saruwan ka Manama, asta ágkangadággan katò mga ágpampamaké na ágtábbusán asta katò mga di ágpamaké na ágdungguan ka supak. ¹⁶ Tun ta mga di ágpamaké, tò kabánnalan na ágtalapán dé iring na mawù na makamaté. Asal tun ta mga ágpampamaké, tò kabánnalan na ágtalapán dé iring na pamammut na makanté.

Atin ka di ki tabangan ka Manama, ándà palang makému kani! ¹⁷ Ánnà ké iring katò marapung manubù na ágpanalapi dád ukit katò kólit-ólit dan katò kagi ka Manama. Asal su igpapid ké katò Manama asta igpasábbad ké tun ki Cristo, bánnal tò kólit-ólit dé katò kagi ka Manama, su ágkasóddóran ka Manama tò langun na ágtinuruán dé.

3

Mantu kapókit ka kapadani ta tun ta Manama

¹ Yakó ágpanámdám na ágdurungán déd puman tò sarili dé. Ánnà ké iring katò duma mga taratinurù na ágkailangan pa ka mga sulat na ágpasóddór tingód kandan ébò tanggapán yu. Ánnà ké iring katò mga ágpamuyù ákniyu ka sulat na ágpasóddór tingód kandan ébò tanggapán dan katò mga manubù tun ta duma mga banuwa. ² Ándà ké kailangan ka sulat na ágpasóddór, su sikiyu gó tò ágpasóddór tingód áknami, su iring na sikiyu tò igsulat tun ta pusung dé

na ágkitanán asta ágkabasa katô langun. ³ Matayyó na sikiyu tô iring na sulat i Cristo na igpapid ukit áknami. Ánnà tintà na pagsulat ó malumpipi mga batu na ágsulatanan tô iggamit din, asal iring na igsulat din tun ta pusung ka mga manubù ukit katô Ugis Espiritu ka manté Manama.

⁴ Isóddóran dé na bánnal ni su ágsarig ké katô Manama tingód katô iglumu i Cristo. ⁵ Atin ka sikami dád, di ké makému kani lumu ni, asal makému ké su ágtabangan ké katô Manama. ⁶ Manama tô ágtabang áknami ébô makému ké makólit-ólit tingód katô mantu kapókit na igimu din ébô tanggapán ki ikandin, ánnà ukit katô mga sugù na igsulat, asal ukit katô Ugis Espiritu, su tô mga sugù ágsippang tun ta supak ka kamatayan, asal tô Ugis Espiritu ágbággé katô kantayan na ándà ágtamanán.

⁷ Tô igbággé ka Manama tô mga sugù na igsulat din tun ta mga batu na ágsulatanan, ikita tô séllaán ka Manama tun ta báttuk i Moises. Agad ágkatagitù ágkandà tô séllaán ka báttuk din, asal di pakasállág tô mga rubbad i Israel su ágkasirang dan. Purisu agad ágséllà tô kabággé ka Manama katô mga sugù na ágsippang dád tun ta kamatayan, ⁸ asal tuu pa ágséllà tô kabággé ka Manama katô Ugis Espiritu tun ta mga manubù. ⁹ Agad ágséllà tô tapé kapókit na ágsippang dád tun ta supak, asal tuu pa gó ágséllà tô mantu kapókit na ágtanggapán ki katô Manama na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁰ Tô kabánnalan, tô kaséllà ka mga sugù sayyan iring na ándà dán gó ka tandingán katô kaséllà kani mantu kapókit. ¹¹ Su agad duwán kaséllà katô tapé kapókit na igbullasan dán, asal tuu pa gó ágséllà tô mantu kapókit na ágsippang tun ta ándà ágtamanán.

¹² Purisu su tuu gó madigár ni gimanan dé, ándà máddang dé ka kólit-ólit dé katô kagi ka Manama. ¹³ Ánnà ké iring ki Moises na igtambun katô báttuk din ébô di ágkitanán katô mga rubbad i Israel tô kandaan katô séllaán tun ta báttuk din. ¹⁴ Asal ándà ni kagpátti katô mga rubbad i Israel su itambunan tô panámdám dan. Agad sippang áknganni, atin ka ágbasan dan tô tapé kapókit, duwán gó iring na pagtambun tun ta panámdám dan ébô di dan kagpáttan tô kabánnalan. Di gó makangé tô pagtambun sippang ka mamaké dan dán ki Cristo. ¹⁵ Sippang gó áknganni atin ka ágbasa dan katô mga sugù na igsulat i Moises,* di dan gó pakagpát su duwán ikatambun katô panámdám dan. ¹⁶ Asal atin ka mamaké tô manubù katô Áglangngagán,† makangé tô pagtambun. ¹⁷ Na, ni kagi na “Áglangngagán” na igsulat kannun, tô gó tô Ugis Espiritu. Atin ka duwán Ugis Espiritu katô Áglangngagán tun ta manubù, duwán dán kaluwaan din tikud tun ta katuman katô mga sugù. ¹⁸ Purisu su ándà dán ikatambun áknita, ágkitanán tô séllaán katô Áglangngagán tun ta báttuk ta. Su ágpamantun ki katô Ugis Espiritu katô Áglangngagán, tuu pa ágkitanán tô séllaán din dini áknita asta makéring ki kandin.

4

Tô dakál é lagà na igdalám tun ta kudán

¹ Tingód katô kédu ka Manama, igsalin ké ikandin ébô mulit-ulit ké kani mantu kapókit na mému matábbus tô mga manubù. Purisu di ké ágmalomét.

* **3:15** 3:15 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises. † **3:16** 3:16 Ahaán tô Exodo 34:33-35.

² Igélléyan dé tô mga linumuwan na makayayya asta gállássán. Dì ké áglimbung katô mga manubù, asta dì dé ágpalinán tô kagi ka Manama tingód ki Cristo. Isóddóran gó ka Manama na kabánnalan dád tô gulit-ulitán dé, asta isóddóran katô mga manubù na ágkasarigan ké. ³ Atin ka duwán dì pakagpát katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo na gulit-ulitán dé, tô gó tô manubù na ágdunguan ka supak. ⁴ Dì dan ágpamaké su tô panámdám dan igtambunan i Maibuyan na pangulu katô mga manubù nit banuwa. Igtambunan din ébô dì dan séllaan katô Madigár Gulitán. Dì dan pakagpát katô gulit-ulitán dé tingód ki Cristo na ágkakitaaan ta gó katô Manama.

⁵ Dì ké gulit-ulit tingód katô sarili dé, asal gulit-ulit ké na si Jesu-Cristo tô Áglangngagán. Ágkagin dé dád na sikami tô mga ágsuguánnán din ébô tumanán dé tô kakalyag din na tumabang ákniyu. ⁶ Tô Manama na igkagi na, “Duwán dán kappawaan tun ta kangittángngan,”* sikandin pagsik tô igpappawà kani pusung ta ébô makagpát ki na ni gó tô kappawaan din na ágkitanán tun ta bónnóng i Cristo.

⁷ Agad malómét é lawa dé iring na kudán na ándà lagà, asal igsarig ka Manama dini áknamei tô Madigár Gulitán na tuu dakál é lagà ébô kasóddóran katô langun manubù na tô bánnal katulusan katô Madigár Gulitán ánnà tikud dini áknamei asal tikud tun ta Manama. ⁸ Agad marag ké ágkahirapan, asal dì ké gó ágkadalangan. Agad ágkalibug ké, asal dì ké gó ágsódó. ⁹ Agad girrayatan ké, asal dì ké ágtananan katô Manama. Agad ágmatayan ké, asal ágkanté ké pò. ¹⁰ Inalayun ágdungguan ka kamatayan tô mga lawa dé iring katô kamaté i Jesus ébô pakitanán tô kantayan i Jesus nit mga lawa dé. ¹¹ Róggun manté ké pa, inalayun dé ágbantéyan tô mga manubù na mimmaté pád áknamei tingód ka katuman dé katô kakalyag i Jesus. Ágtiis ké kani ébô ágkitanán tô kantayan din ukít kani lawa dé na maté. ¹² Purisu mému ki matayan ébô sikiyu tô makatanggap katô kantayan na ándà ágtamanán.

¹³ Mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Igpamakéya katô Manama. Purisu igulitta kani.”† Ni gó pagsik tô áglumun dé. Gulit-ulit ké su ágpamaké ké katô Manama. ¹⁴ Su isóddóran dé na tô Manama na iganté puman katô Áglangngagán na si Jesus manté pagsik áknamei su igpasábbad ké tun ki Jesus, asta Manama tô mid áknamei duma ákniyu tun ta saruwan din. ¹⁵ Ikatiiis ké katô langun kani mga kahirapan ébô duwán ágpulusán yu. Atin ka kumarapung tô mga manubù na tumanggap katô kédu ka Manama, kumarapung pagsik tô mga pasalamat asta tô mga dumurung kandin.

¹⁶ Purisu dì ké ágsódó. Agad ágkatagitù dán ágmalómét ni mga lawa dé, asal tô espritu dé inalayun ágmabákkár álló-álló. ¹⁷ Tô mga kahirapan na ágriyun dé áknganni dì mabággat asta dì manayun ka ándà ágtamanán. Asal ukít kani mga kahirapan, tanggapán dé tô tuu pa madigár na ándà ágtamanán na igtaganà ka Manama para áknamei asta dì gó katáppángngan. ¹⁸ Dì dé ágpanámdámmán tô mga kahirapan na ágkitanán áknganni, asal ágpanámdámmán dé tô gimanan dé na ándà pa kitayi. Su tô mga kahirapan na ágkitanán dé dì ágpanayun, asal tô mga kadigárran na dì ágkitanán ágpanayun ka ándà ágtamanán.

5

¹ Isóddóran ta na iring na rákkó ni lawa ta na góddóan ta áknganni róggun

* 4:6 4:6 Genesis 1:3. † 4:13 4:13 Salmo 116:10.

kannun ki pa ta banuwa. Asal ka maté ki asta tananan ta ni lawa ta, isóddóran ta na duwán mantu lawa na óddóan ta tun ta langit sippang ka ándà ágtamanán. Ni mantu lawa ta di imun ka manubù asal imun ka Manama para áknita. ² Su agad ágkahirapan ki gó áknganni, asal gimanan ta tô mantu lawa na tanggapán ta tun ta langit ³ ébô ka matanggap ta ni mantu lawa, inalayun duwán góddóan ka gimukud ta. ⁴ Róggun góddô ki pa kani lawa ta nit banuwa, ágkahirapan ki ánnà su kakalyag ta na maté kid, asal su kakalyag ta na bággayan ki katô mantu lawa ta tun ta langit ébô ni lawa ta na ágkaróddóg kabullasan katô lawa na di gó maté sippang ka ándà ágtamanán. ⁵ Manama gó tô igtaganà áknita ébô matanggap ta ni mantu lawa, asta sikandin tô igbággé katô Ugis Espiritu áknita ébô kasóddóran ta na matuman gó na bággayan ki ikandin.

⁶ Purisu inalayun ágpasarigán tô pusung ta, agad isóddóran ta na róggun igóddô ki pa nit banuwa, di ki pa móddô tun ta Áglangngagán. ⁷ Agad ándin tô áglumun ta, sumarig ki gó katô Manama, agad ándà ta pa kitayi. ⁸ Agad duwán pád kakalyag ta na tananan tad ni lawa ta asta móddô ki tun ta Áglangngagán, asal ágpabákkárrán gó ni pusung ta. ⁹ Purisu agad kannun ki pa ó tun ki kandin, asal kakalyag ta na kadayawan sikandin tingód áknita, ¹⁰ su kailangan tumubang ki langun tun ki Cristo ébô ruudan ki ikandin. Tô tagsábbad-sábbad áknita tumanggap katô ágpulusán tingód katô linumuwan ta nit banuwa, agad madigár ó madat.

Igpasábbad ki ka Manama tun kandin ukit ki Cristo

¹¹ Na, su isóddóran dé na kailangan respetowan ta tô Áglangngagán na ágtubangán ta, gággár-ággár ké na mapid tô mga manubù ébô mamaké dan kandin. Isóddóran katô Manama tô áknami kamanubuan, asta kakalyag dé pagsik na kasóddóran yu ni. ¹² Ándà dé puman durungi tô áknami sarili, asal kakalyag dé dád na bággayan kó katô gunayan ébô pabantugán ké ikiyu, asta ébô makataba kó katô mga manubù na ágpadaadurung dád tingód katô kandan mga linumuwan na ágkitanán, asta ánnà matullid tô pusung dan tun ta saruwan ka Manama. ¹³ Atin ka panámdám yu na ágkangulág ké tingód katô kasulat ku kani, taban ku gó ni tun ta saruwan ka Manama. Atin ka nángngá tô áknami panámdám, katabangan kó. ¹⁴ Agad ándin tô áglumun dé, ágpiddán ké katô ginawa i Cristo. Su igbánnal ké na inaté si Cristo para katô langun manubù, igbánnal ké na inaté kid langun duma kandin.* ¹⁵ Inaté si Cristo para katô langun ébô tô mga manubù na ágtanggap katô mantu kantayan din, ánnà kandan sarili kakalyag tô tumanán dan, asal tumanán dan tô kakalyag i Cristo na inaté asta inanté puman para kandan.

¹⁶ Purisu áknganni diya sumállág katô duma mga manubù ukit katô panámdám dád ka mga manubù. Dángngan igsállágga ki Cristo ukit katô panámdám dád ka manubù, asal ipalin dán gó tô panámdám ku tingód kandin. ¹⁷ Purisu tô manubù na igpasakup ki Cristo, mantu dán sikandin. Tô ágkémun din áknganni ánnà dán iring katô tapé, su tô tapé ágkémun din ibullasan dán katô mantu ágkémun. ¹⁸ Tikud gó tun ta Manama tô mantu ágkémun ta. Sikandin tô igpasábbad áknita tun kandin ukit katô iglumu i Cristo, asta igpapid ké ikandin na mulit-ulit na mému dán pasábbad tô mga manubù tun

* **5:14** 5:14 Inaté ki duma kandin su iring na inaté tô tapé ágkémun asta áglumun ta na di madigár tun ta saruwan ka Manama, su atin ka maté tô manubù, di dán áglumu katô tapé áglumun din.

kandin. ¹⁹ Ni gó tò gulit-ulitán dé na duwán kapókit na igimu ka Manama ukit ki Cristo ébò pasábbadán din tò mga manubù tun kandin asta pasinsiyaan din dán tò mga salà dan. Ni gó tò madigár gultán na igbággé din áknami ébò talapán dé tun ta дума mga manubù.

²⁰ Purisu igpapid ké ébò mulit-ulit ké para ki Cristo. Iring na ágkagi tò Manama ákniyu ukit áknami. Purisu gulit-ulit ké katò kagi i Cristo na ágpédu-édu ákniyu, “Pasábbad kóid tun ta Manama.” ²¹ Agad ándà palang salà i Cristo, asal sikandin gó tò igpasupakan ka Manama tingód katò mga salà ta ébò ukit ki Cristo, tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din.

6

¹ Su sikami tò mga ágsuguánnán katò Manama, ágpédu-édu ké gó ákniyu na yakó ágpánámdám na ándà ágpulusán katò dakál ginawa ka Manama na igtanggap yu tikud tun kandin. ² Su mà katò kagi ka Manama na igsulat, “Tò igdunggù dán tò nángngà timpo na igsalin ku, igpaminág ku gó sikuna.

Tò igdunggù dán tò nángngà álló na tábbusán ka, igtabangan ku gó sikuna.”*

Purisu paminág kó kanak! Ikataganà dán gó tò Manama tumabang ákniyu! Ni gó tò nángngà timpo ébò tábbusán kó ka Manama!

³ Kakalyag dé na di gó ágkasawé tò mga áglumun dé agó duwán manubù na di mamaké. ⁴ Asal su mga ágsuguánnán ké ka Manama, ágpakita ké na madigár gó tò langun áglumun dé. Agad marapung tò mga kahirapan na inókitan dé, ágtiis ké gó. ⁵ Ilagpás ké, ipriso ké, asta isamuk ké. Duwán timpo na tuu ké ibállé asta ipuló ké tingód katò kalumu dé, asta ándà ágkakan dé. ⁶ Ágpasóddórán dé na mga ágsuguánnán ké ka Manama su ándà salà na áglumun dé, igbággayan ké ka kagpáttan, mallayat é ginawa dé, médu-édu ké, dini áknami tò Ugis Espiritu, asta bánnal ké ágginawa katò mga unawa dé. ⁷ Kabánnalan dád tò gulit-ulitán dé. Duwán katulusan ka Manama dini áknami. Tò katanggap ka Manama áknami na nángngà tun ta saruwan din iring na laniban asta kalasag dé ébò manalu ké katò mga usig dé. ⁸ Duwán ágpabantug áknami, duwán ágpayayá áknami, duwán ágkagi ka madat áknami, asal duwán ágdurung áknami. Duwán ágkagi na bulalón ké, asal bánnal gó tò gulit-ulitán dé. ⁹ Agad duwán na di ágrespeto áknami, asal ágkilalan ké katò langun. Agad inalayun ké ágmatayan, asal manté ké pô. Agad ágsupakan ké, asal ándà ké pa matayi. ¹⁰ Agad duwán ranu katò pusung dé, asal inalayun duwán dayó dé. Agad ágkayù-ayuan ké, asal marapung tò mga manubù na ágbággayan dé ka kadigárran tikud tun ta Manama. Agad ándà palang kaduwánnan dé, asal ándà ké kakulangi.

¹¹ Mga taga Corinto, ándà palang igbulun dé ákniyu, su dakál gó tò ginawa dé ákniyu. ¹² Atin ka duwán kasaan katò ginawa ta, ánnà su délák tò ginawa dé ákniyu, asal sikiyu tò duwán délák ginawa áknami. ¹³ Igkagiya ákniyu iring na kanak mga gabatà. Ginawayi ké iring katò kaginawa dé ákniyu.

Sikita tò templo na góddóan katò Manama

¹⁴ Yakó ágpasábbad tun ta mga di ágpamaké, su di mému ka ágpadumaé tò manubù na igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din asta tò masalà-salà! Di ágpatakkássé tò kappawaan asta tò kangittánggan. ¹⁵ Di ágpánunugé si Cristo asta si Maibuyan. Purisu di pagsik ágpasábbadé tò ágpamaké asta tò di ágpamaké. ¹⁶ Di mému ka duwán mga ágmanaman tun ta

* 6:2 6:2 Isaias 49:8.

templo ka Manama. Tô langun ta na ágpampamaké, sikita gó tô templo na góddóan ka manté Manama! Su igkagi tô Manama sayyan,
 “Móddô a duma kani mga manubù,
 asta dumuma a kandan.

Sakán tô Manama dan,
 asta sikandan tô kanak mga manubù.”†

17 “Iwà kó tikud tun ta mga di ágpamaké kanak.
 Liliyi yu sikandan.

Yakó gilabut katô agad ándin maripà,
 Asta tanggapán ku sikiyu, mà katô Áglangngagán.”‡

18 “Mémuwa na Ámmà yu,
 asta mému kó na mga gabatà ku.

Tô gó tô igkagi katô Áglangngagán na matulus.”§

7

1 Sikiyu na mga ágginawaan dé, tô gó tô mga tandô ka Manama áknita. Purisu kailangan palinis ki katô langun na ágparipà katô áknita panámdám asta linumuwan. Kailangan ándà palang salà ta su ágrespeto kó katô Manama.

Tô dayó i Pablo

2 Na, ginawayi ké ikiyu. Ándà palang tun ákniyu na iglumuwan dé ka madat. Ándà palang na igtadin dé. Ándà palang tun ákniyu na iglimbungan dé. 3 Ándà a kagi kani ébô ruudan ku sikiyu. Asal iring katô igkagi ku dāngngan, ágginawaan dé gó sikiyu, su agad manté ki ó maté ki, di ki gó padiyaé. 4 Dakál tô kasarig ku ákniyu, asta ágpapadurungán ku gó sikiyu. Igpabákkár kó gó kanak. Agad ágkahirapan ké, asal tuuwa idayawan.

5 Tô igdunggú ké dini ta Macedonia, ándà ké gó paginawa, su marapung tô mga kahirapan dé. Duwán mga duma na igapul áknami, asta duwán tana katô pusung dé. 6 Asal ágpabákkár gó tô Manama katô mga ágkaranu, asta tô gó tô igimu din para áknami ukit katô kadunggú i Tito dini áknami. 7 Idayawan ké su igdunggú sikandin, asal idayawan ké pagsik su igulitan ké ikandin na igpabákkár yu sikandin. Igulitanna ikandin na ágkabugaan kó kanak, ágkaranu kó tingód katô inému, asta duwán kakalyag yu na dumapit kanak. Purisu tuuwa gó ágkadayawan áknganni.

8 Agad ikaparanuwa ákniyu ukit katô sulat ku dāngngan, asal ándà a rákkád na igsulatta. Tun ta katigkané, bánnal na igrákkádda su isóddóran ku na iranu kó agad dógó dád. 9 Ágkadayawanna ánnà su iranu kó, asal su ukit katô ranu yu igrákkád kó asta ipalin tô ágkémun yu. Tô gó tô ranu na ágkadigárran ka Manama. Purisu ándà kó kadatti ukit áknami. 10 Kakalyag ka Manama na maranu tô manubù asta rumákkád tingód katô salà din ébô matábbus. Tô gó tô nāngngà ranu na ándà karákkáddan. Asal tô maranu na di rumákkád ka mga salà din, dungguan sikandin ka supak na ándà ágtamanán. 11 Panámdám yu tô inému katô Manama ukit katô ranu yu. Duwán dán gó kakalyag yu na pasóddór áknami na ipalin tô linumuwan yu. Isókó kó gó tingód katô manubù na iglumu katô salà, asta imáddangan kó agó supakan kó! Kakalyag yu gó na pasábbadé ki puman! Igsupakan yu gó tô iglumu ka salà, asta igpakita yu na nāngngà gó tô iglumu yu tingód kani!

† 6:16 6:16 Levitico 26:12; Ezequias 37:27. ‡ 6:17 6:17 Isaias 52:11; Ezequias 20:34. § 6:18 6:18 2 Samuel 7:14.

¹² Purisu tô igsulatta ákniyu dângngan, ánnà dád para katô iglumu ka madat asta ánnà dád para katô iglumuwan ka madat, asal kakalyag ku na pakitanán ka Manama ákniyu na dakál gó tô ginawa yu áknami. ¹³ Purisu igmabákkár ké ukit ákniyu.

Tô igkita dé tô dayó i Tito, tuu ké pa igmabákkár su madigár tô katanggap yu kandin. ¹⁴ Dângngan tô igulit ku ki Tito, igdurung ku sikiyu, asta ándà a kayyai, su bânnaal tô langun na igulit dé ákniyu, asta igpakita yu gó na bânnaal tô igulit dé ki Tito tingód ákniyu. ¹⁵ Áknganni atin ka ágkapanámdámman i Tito tô tingód katô kabânnaal yu katô igkagi din asta katô katanggap yu kandin agad ágkamáddangan kó, ágkadugangan pa gó tô kaginawa din ákniyu. ¹⁶ Ágkadayawanna su ágkasarigan ku gó sikiyu.

8

Kapatabangé katô mga ágpampamaké

¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na ulitán ku ákniyu ka ándin tô iglumu katô Manama para katô mga ágpampamaké tun ta Macedonia ukit katô ginawa din kandan. ² Agad marapung tô kahirapan na igdunggù tun kandan asta tuu dan ágkayù-ayuan, asal dakál gó tô igbággé dan tingód katô dayó dan. ³ Makólitta ákniyu na tô igbággé dan ánnà dád tô ágkagaga dan asal sobra pa katô ágkagaga dan, su tô gó tô kandan kakalyag. ⁴ Igpédu-édu dan gó áknami ébô mému dan pagsik makabággé katô tabang dan tun ta mga sakup ka Manama na ágkahirapan tun ta Jerusalem. ⁵ Tuu madigár, su tô igbággé dan sobra pa ka tandingán katô gimanan dé, su igbággé dan pa tô kandan sarili tun ta Áglangngagán asta tun áknami, su tô gó tô kakalyag ka Manama kandan. ⁶ Su dakál tô igbággé dan, igpédu-édu ké ki Tito na lumónód sikandin tun ákniyu ébô panayunán din tô igtigkanayan din asta tumanán yu tô kalimud katô tabang yu para katô mga ágkahirapan tun ta Jerusalem. ⁷ Sikiyu na mga taga Corinto tô tuu ágkabantug, su tuu kó ágsarig katô Manama, mapandé kó ágtinurù, marapung gó tô isóddóran yu, malóggód kó ágbânnaal katô Manama, asta dakál tô ginawa yu áknami. Purisu kakalyag dé na pakitanán yu pagsik na ágkabantug kó gó tingód katô kabággé yu katô tuu dakál.

⁸ Agad malóggód tô mga duma ágbággé, ándà ku sikiyu piriti na mággé, asal ukit katô kabággé yu, kasóddóran na duwán gó bânnaal ginawa yu. ⁹ Yakó yu ágkalingawi tô dakál ginawa katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Tô kóddó din tun ta langit, agad sikandin tô tigatun katô langun, asal su dakál tô ginawa din áknita, igtananan din tô langun asta igpamanubù sikandin ébô ukit katô katanan din katô langun, sikita tô makatanggap katô langun.

¹⁰ Na, ni gó tô kagin ku ákniyu. Madigár ka tumanán yu tô igtigkanayan yu tô iglabé ámmé. Sikiyu gó tô tagnà na igplano na tumabang, asta sikiyu pagsik tô tagnà na igbággé. ¹¹ Dângngan malóggód kó ágbággé. Purisu panayun yud ni igtigkanayan yu sippang ka matuman. Madigár ka bággén yu tô ágkagaga yu. ¹² Atin ka malóggód kó ágbággé, tanggapán katô Manama tô bággén yu, su di kó ikandin piritán na mággé katô ándà tun ákniyu.

¹³ Ánnà kakalyag ku na kahirapan kó asta mému kaduwánan tô mga bággayan yu, asal kakalyag ku na magunawa tô kóddó yu langun. ¹⁴ Áknganni madigár tô kóddó yu asta makatabang kó kandan. Atin ka duwán álló na madigár tô kandan kóddó asta sikiyu tô kahirapan, sikandan tô mému

tumabang ákniyu. Ukit kani, patabangé kó ébò ándà palang kakulangan.
¹⁵ Mâ katô kagi ka Manama na igsulat,
 “Tô iglimud ka dakál, ándà kasobrayi,
 asta tô iglimud ka délák, ándà kakulangi.”*

Si Tito asta mga kadumaan din

¹⁶ Ágpasalamatta tun ta Manama su sikandin tô igbággé ki Tito katô dakál ginawa ákniyu iring katô ginawa dé ákniyu. ¹⁷ Tô igpédu-édu ké ki Tito na lumónód sikandin tun ákniyu, ignunug sikandin, su duwán dán gó kakalyag din na madun diyan ákniyu. ¹⁸ Patákkássán dé kandin tô kataladi na ágdurungán katô langun ágpampamaké tun ta duma mga lunsud tingód katô kólít-ólít din katô Madigár Gulitán. ¹⁹ Sikandin gó tô igsalin katô langun ágpampamaké tun ta duma mga banuwa ébò mákkás ákname katô kapid dé kani tabang tun ta Jerusalem. Ukit kani lumun dé, madurung tô Áglangngagán asta makita na malóggód ké tumabang. ²⁰ Atin ka patákkássé ké madun, ándà palang makabuyas ákname tingód katô kapid dé katô dakál tabang. ²¹ Kakalyag dé na matullid tô lumun dé tun ta saruwan ka Manama, asta tun pagsik ta mga manubù.

²² Duwán pô gó sábbad kataladi na patákkássán dé kandan. Ikapira dé kinnami ni manubù ni tun ta ássa-ássa kapókit, asta isóddóran dé na duwán gó kakalyag din na tumabang ákniyu. Áknganni tuu gó malóggód sikandin na tumabang su dakál tô kasarig din ákniyu. ²³ Tingód ki Tito, sikandin tô kadumaan ku na ágtabang ákniyu. Tingód kani duwa kataladi na mákkás kandin, sikandan tô igpapid katô mga ágpampamaké tikud tun ta duma mga banuwa. Ágpabantugán si Cristo ukit katô áglumun dan. ²⁴ Purisu madigár ka pakitanán yu tô ginawa yu kandan ébò kasóddóran katô mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa na bánnal gó tô kadurung dé ákniyu.

9

Tabang para katô mga ágpampamaké

¹ Dì dán kailangan na sumulatta puman tingód katô tabang para katô mga sakup ka Manama tun ta Jerusalem, ² su isóddóran ku na malóggód kó gó tumabang. Igdurung ku sikiyu tun ta mga ágpampamaké na taga Macedonia, su igulitta kandan na sikiyu dutun ta Grecia tô ikataganà dán na tumabang tikud pa tun ta iglabé ámmé. Tô ikadinág dan tingód katô kakalyag yu, tô pusung katô karapungan dan ikálláng gó na mággé. ³ Purisu pónan ku tun ákniyu si Tito asta tô mga duma kataladi ébò matuman tô igpadadurung dé tingód ákniyu su igulit ku kandan na ikataganà kód. ⁴ Atin ka duwán mga taga Macedonia na mákkás kanak tun ákniyu, asta atin ka kitanán dan na ándà kó pa kanné ikataganà katô tabang yu, kayyaan ké, asta tuu kó pa kayyaan ka dì matuman tô kalimud katô bággén yu. ⁵ Purisu igpanámdámma na madigár ka pónan ku si Tito asta tô mga duma kataladi tun ákniyu ébò ka diya pa dumunggù, malimud dán gó tô tabang na igtandô yu. Kakalyag ku na malóggód kó mággé, ánnà su ipirit kó.

⁶ Panámdám yu ni. Tô kabággé ta iring katô kaparámmas. Atin ka délák dád tô bánni na parámmasán, délák dád pagsik tô makáttu. Asal ka dakál

* 8:15 8:15 Exodo 16:18. Igsulat ni tingód katô mga rubbad i Israel sayyan na iglimud katô mana.

tô bänni na parámmasán, dakál pagsik tô makattu. ⁷ Kailangan sumalin tô tagsábbad-sábbad ákniyu ka ándin tô bággén yu tikud tun ta pusung yu. Di mému ka águwa-duwa kó mággé ó su ipirit kó, su ágginawaan ka Manama tô mga manubù na duwán dayó dan na ágbággé. ⁸ Atin ka malóggód kó ágbággé, bággén gó ka Manama ákniyu tô ágkailanganán yu, asta duwán pa sobra katô ágkailanganán yu ébô makatabang kó katô duma mga manubù. ⁹ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Mabasa sikandin ágbággé tun ta mga ágkayù-ayuan.

Di ágkalingawan ni madigár linumuwan din.”*

¹⁰ Tô Manama na ágbággé katô bänni asta katô mga buuy tun ta taralumu ka tanà, sikandin pagsik tô mággé ákniyu ka sobra pa katô ágkailanganán yu ébô tuu pa dakál tô tabang yu katô duma mga ágkahirapan. ¹¹ Tabangan kó gó ka Manama ébô inalayin kó makatabang katô duma. Atin ka piddán dé tô bággén yu tun ta mga ihirapan tun ta Jerusalem, marapung tô makapasalamat tun ta Manama tingód katô tabang yu kandan. ¹² Ukit kani bággén yu, ánnà dád katabangan tô mga sakup ka Manama na ihirapan, asal ukit pagsik kani marapung tô pasalamat tun ta Manama. ¹³ Ukit kani madigár lumu yu, ágpasóddór kó na igpamaké kó katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo asta ágtumanán yu tô kakalyag din. Purisu mabantug asta madurung tô Manama ukit katô tabang yu kandan asta katô langun. ¹⁴ Dumasal dan para ákniyu su dakál tô ginawa dan tingód katô di ágkatáppángngan tabang ka Manama tun kandan ukit ákniyu. ¹⁵ Mólà pa ka pasalamat ki katô Manama tingód katô tuu madigár gasa din áknita.† Ándà nángngà kagi tingód katô kadigárran kani gasa din, su tuu gó madigár!

10

Taba i Pablo tun ta mga igbuyas kandin

¹ Duwán kun tun ákniyu na igkagi na sakán si Pablo tô talón ka diyanna ákniyu, asal maganiya dád kun ka ágsulatta ákniyu tikud tun ta madiyù! Ágpédu-éduwa ákniyu ukit katô kédu i Cristo. ² Yakó ágpírit kanak na pakita a katô kaganiyan ku ka dumunggù a diyan ákniyu. Duwán mga manubù diyan ákniyu na kéman dan ka iring katô ánnà mga sakup ka Manama tô ágkémun dé. Atin ka dumunggù a diyan, pakitanán ku gó kandan na ánnà a mataló. ³ Agad mga manubù ké, asal ka atuwán dé tô madat, di ké ágsarig katô áknami kabákkárran. ⁴ Tô mga laniban na ággamitán dé ánnà iring katô mga laniban ka gira nit banuwa, asal duwán gó matulus mga laniban na igbággé ka Manama áknami ébô dadattan dé tô madat mga lumu katô usig dé na si Maibuyan. ⁵ Tô gó tô gamitán dé ébô talun dé tô langun katô ágpangkagin katô mga ágpallayat-layat asta ágsuwé tikud tun ta kabánnalan, tô pakadalang katô kasóddóran dan tingód katô Manama. Palinán dé tô panámdám dan na ánnà nángngà ébô mánnal dan ki Cristo. ⁶ Atin ka kitanán dé na ágbánnal kód, supakan dé tô mga di ágbánnal.

⁷ Panámdám yu ni kabánnalan. Atin ka duwán ágkagi na sakup sikandin i Cristo, kailangan di din kalingawan na mga sakup ké pagsik i Cristo. ⁸ Agad kumagiya puman na ágsuguánnán ké katô Áglangngagán, asal diya kayyaan, su igpapid ké ikandin ánnà ébô dadattan tô kapamaké yu, asal ébô imun na

* 9:9 9:9 Salmo 112:9. † 9:15 9:15 Tô tuu madigár gasa ka Manama áknita, tô gó si Jesus na igpapid din ébô matábbus ki.

masarig tō kapamaké yu. ⁹Yakó ágpanámdám na áglimáddangán ku sikiyu ukit katō mga surat ku ákniyu. ¹⁰Su duwán diyan ákniyu na ágkagi na maganiya dád tun ta mga surat ku, asal ka ágtubangnga, ágmalométta asta ándà ágpulusán katō mga ágkagin ku. ¹¹Kailangan makasóddór tō mga ágkagi kani na agad ándin tō ágkagin dé tun ta surat, tō gó tō tumanán dé ka diyan kéd ákniyu.

¹²Di ké malyag na tandingán tō sarili dé katō duma mga taratinurù diyan na ágpadaurung katō kandan sarili. Ánnà nángngà tō panámdám dan, su ágpataingé dan dád katō sarili dan tingód katō linumuwan dan. ¹³Asal di ké ágpadaurung tingód katō ándà palumuwi katō Manama áknami. Ágpadaurung ké dád tingód katō igpalumu katō Manama áknami, asta apil ni áglumun dé diyan ákniyu. ¹⁴Atin ka ándà ké sadun diyan ákniyu, tō ágkagin dé mému sopra pa katō kabánnalan tingód ka kapapid ka Manama áknami. Asal tō kabánnalan, sikami tō tagná igsadun diyan ákniyu ébò ulitán dé tō Madigár Gulitán tingód ki Cristo. ¹⁵Di ké ágpadaurung tingód katō linumuwan ka duma manubù tun ta ándà dé saduni. Asal gimán ké na imun na masarig pa tō kapamaké yu, asta marapung pa tō malumu dé diyan ákniyu. ¹⁶Atin ka matuman yan, mému ké mulit-ulit katō Madigár Gulitán tun ta duma mga banuwa na madiyù pa tun ákniyu na ándà gó palang duma na mulit-ulit. Purisu ándà palang makapadaurung na inatunán dé tō linumuwan katō duma. ¹⁷Su mà katō kagi ka Manama, “Tō malyag padaurung,

kailangan padaurungán din tō igimu katō Áglangngagán.”*

¹⁸Tō makabággé katō dayó tun ta Áglangngagán ánnà tō ágdurung katō sarili din, asal tō manubù na durungán katō Áglangngagán.

11

Si Pablo asta tō mà kagi mga apostoles

¹Na, tingód kani kagin ku, atin ka panámdámmán yu na ágkangulágga, mólà pa ka pallayatán yu tō ginawa yu kanak! ²Ágginawaan ku sikiyu iring katō kaginawa ka Manama ákniyu, su igpakasal kó tun ki Cristo iring katō malinis daraga na igtanganà ébò pakasal katō banà din. ³Asal ágkamáddanganna agó mapid kó, iring ki Eva na inapid katō bulalón na áppuy. Ágkamáddanganna agó tananan yu tō bánnal ginawa yu tun ki Cristo. ⁴Ágkatanaanna gó su agad ássa tō ágtinuruán katō duma mga taratinurù na ágsadun tun ákniyu tingód ki Jesus na ánnà magunawa katō igulit-ulit dé ákniyu, asal ágtanggapán yu sikandan. Agad ássa tō ágtinuruán dan tingód katō espíritu na ánnà magunawa katō Ugis Espíritu na itanggap yu, agad ássa tō gulit-ulitán dan na ánnà magunawa katō Madigár Gulitán na igbánnal yu dángngan, asal ágtanggapán yu.

⁵Tun ta panámdám ku, ánnà a tun ta katapuriyan ka tandingán katō mga mà kagi mapandé mga apostoles. ⁶Agad diya tuu katig gulit-ulit, asal duwán gó kakatigan ku na makasóddórta katō kabánnalan. Isóddóran yu na bánnal tō langun na ágtinuruán dé, su ikapira kód gó ikakita.

⁷Tō kólit-ólit ku katō Madigár Gulitán na tikud tun ta Manama, ándà a patandan ákniyu. Salà ku basi tō kapabbabà ku ébò mému kó mallayat? ⁸Róggun iglumuwa diyan ákniyu, tō mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa tō igbággé katō mga ágkailanganán ku. Iring na igtakawan ku

* **10:17** 10:17 Jeremias 9:24.

sikandan ébô tabangan ku gó sikiyu. ⁹ Tô kóddô ku diyan ákniyu, agad inandaanna katô mga ágkailanganán ku, asal ándà a gó pamuyù ka tabang tun ákniyu. Tô mga kataladi na igdunggù tikud tun ta Macedonia, tô gó tô igpid katô mga ágkailanganán ku. Ándà ku gó sikiyu pamuyui ka gasto ku, asta diya gó mamuyù. ¹⁰ Su si Cristo dini kanak, bánnal gó ni kagin ku ákniyu. Agad ándà tô sadunan ku tun ta kaluwagan ka probinsya ka Grecia, inalayun ku tumanán ni igkagi ku na ándà palang ágpamuyuan ku ka tabang. ¹¹ Agad di ku sikiyu pamuyuan ka tabang, asal yakó ágpanámdám na ándà ginawa ku ákniyu, su isóddóran ka Manama na ágginawaan ku gó sikiyu!

¹² Manayunna gó tumuman kani na diya mamuyù ka tabang tikud tun ákniyu ébô tô mga mà kagi apostoles di makakagi na tô linumuwan dan magunawa katô áknami linumuwan. ¹³ Agad ágkagi dan na sikandan tô apostoles, asal bulalón dan, áglimbung dan ákniyu tingód katô áglumun dan, asta mà kagi sikandan apostoles i Cristo. ¹⁴ Asal di ki kasalábbuan kani, su agad si Maibuyan giring-iring ka bónnóng katô bánnal panaligan ka Manama. ¹⁵ Purisu di kí pagsik kasalábbuan katô mga sakup i Maibuyan na mà kagi madigár tô linumuwan dan. Asal tun ta katapuriyan, supakan dan tingód katô madat mga linumuwan dan.

Mga kahirapan na inókitan i Pablo

¹⁶ Kumagiya puman na yakó ágpanámdám na ágkangulágga. Asal agad ágpanámdám kó na ágkangulágga, paminág kó kanak su duwán délák padadurungán ku. ¹⁷ Atin ka padadurungnga katô sarili ku, ánnà tikud tun ta Áglangngagán tô kagin ku, asal iringnga na ágkangulág. ¹⁸ Su duwán diyan ákniyu na ágpadadurung tingód katô linumuwan dan, padadurungnga pagsik. ¹⁹ Su ágpanámdám kó na mapandé kó, ágpaminág kó katô mga ágkangulág! ²⁰ Mému gó ákniyu agad imun kó ikandan na mga állang, agad ágkangén dan tô mga kaduwánnan yu, agad áglimbungan kó ikandan, agad ágpallayat-layat dan tun ákniyu asta ágsampal dan ákniyu. Agad iring kani tô áglumun dan, asal igpabayà yu dád gó sikandan. ²¹ Kayyaan ké ka makéring ké kandan!

Atin ka padadurung dan, padadurungnga pagsik, agad iringnga na ágkangulág. ²² Atin ka mga Judio* sikandan, Judiowa gó pagsik. Atin ka mga sakup dan katô grupo ka Israel, sakuppa gó pagsik. Atin ka mga rubbad dan i Abraham, rubbadda gó pagsik. ²³ Atin ka sikandan tô mga apostoles i Cristo, tuuwa pa bánnal na apostoles ka tandingán kandan. Isóddóran ku na iringnga na ágkangulág su ágpadadurungnga, asal tô kabánnalan, tuu pa marapung tô mga linumuwan ku, maragga gó igpriso, di ágkéyap tô kalagpás kanak, asta maragga gó ágmatayan ka tandingán kandan. ²⁴ Ikalima a lagpási katô unawa ku na mga Judio ka tállu pulú siyó (39) kada kalagpás kanak. ²⁵ Ikatálluwa bunali katô mga taga Roma. Ikasábbadda timbagi ka mga Judio ka batu ébô matéya. Ikatállu ilánnád tô barko na igsakayan ku, asta ikasábbadda igkapó-kapó tun ta lawud dalám ka sábbad dukilám asta sábbad álló. ²⁶ Marapung tô mga kahirapan ku su igpanówa tun ta ássa-ássa mga banuwa. Makamáddang tô mga wayig na igtalipag ku. Makamáddang tô mga tulisan. Makamáddang tô mga unawa ku na Judio asta tô mga ánnà Judio. Makamáddang tô tun ta mga lunsud, tô tun ta disyerto, asta tô tun ta dagat. Makamáddang tô mga mà kagi mga kataladi. ²⁷ Ikatiissa ka ballé ku, ihirapanna asta ipulówa tingód

* 11:22 11:22 Judio, ó Hebreo.

katô mahirap lumu ku. Iballusanna, itákkanganna, marag ándà ágkakan ku, asta inókitan ku tô kagánnó, su ikulanganna ka gumpakán ku. ²⁸ Duwán pagsik ássa kahirapan ku su tukid ka álló ágkatanaanna tingód katô langun ágpampamaké tun ta ássa-ássa simbaan. ²⁹ Atin ka duwán malómét tun ta kapamaké din, ágriyuwa katô kalómétan din. Atin ka duwán mapid tun ta salà, tuuwa gó ágkaranu.

³⁰ Atin ka kailangan na padadurungnga, kakalyag ku na padadurungán ku dád tô mga kalómétan ku. ³¹ Ándà a bulaló asta ikasóddór tô Manama na Ámmà katô Áglangngagán na si Jesus. Mólà pa ka ágdurungán sikandin ka ándà ágtamanán. ³² Tô diyanna pa ta lunsud ka Damasco, igpabangananna katô gobernador na sakup i Hari Aretas tun ta mga sállat katô lunsud ébô ámmáttánna pád. ³³ Asal igdalámma tun ta dakál basket asta igtuntunna tikud tun ta bentana tun ta mallayat koral na iglibut katô lunsud. Purisu ikapalaguyya gó.

12

Igpakita tô Manama ki Pablo

¹ Ikasóddórna na ándà ágpulusán ka padadurungnga tingód katô sarili ku, asal ipiritta gó. Ulitán kud ákniyu tô mga igpakita asta igpasóddór katô Áglangngagán kanak. ²⁻³ Na, mga sapulù áppat (14) dán ámmé tô iglabé, igpidda* tun datas ta langit na góddóan ka Manama. Taman dád ka lawa ku ó espiritu ku dád tô inapid dutun. Manama dád tô ikasóddór. ⁴ Asal isóddóran ku na igpidda tun datas ta langit, asta duwán mga kasalábbuan kagi na idinág ku na di ku mému ulitán. ⁵ Agad mému ka padadurungnga tingód katô igpakita katô Manama kanak, asal diya padadurung, su padadurungán ku dád tô mga kalómétan ku. ⁶ Agad padadurungnga tingód katô mga inókitan ku, asal diya méring na ágkangulág, su mulitta dád gó katô kabánnalan. Asal diya padadurung ébô tô panámdám ka mga duma tingód kanak di mému sumobra pa katô kabánnalan. Kakalyag ku na tô panámdám dan magunawa katô áglumun ku na igkita dan asta ágtinuruán ku na igdinág dan.

⁷ Kakalyag ka Manama na diya padadurung tingód katô kasalábbuan na igpakita din kanak. Purisu mému kandin ka bággayanna i Maibuyan katô bógók na iring na dugi tun ta lawa ku na di makangé ébô diya gó padadurung. ⁸ Ikatálluwa igpamuyù tun ta Áglangngagán na kangén din ni bógók tikud kanak. ⁹ Asal ándà din kangayi. Iggagi baling sikandin kanak, “Nángngà gó tô tabang ku áknikó, su makita gó tô katulusan ku tun ta kalómétan nu.” Purisu ágkadayawanna gó ágpapadurung tingód katô mga kalómétan ku ébô makita na diní kanak tô katulusan i Cristo. ¹⁰ Purisu áknganni ágkadayawanna tingód katô mga kalómétan ku, su agad óróm-órómánna, agad kahirapanna, agad irrayatanna, agad dadattanna, asal kadayawan si Cristo kanak. Atin ka ágmalóméta, ágpabákkárránna i Cristo.

Dakál ginawa i Pablo katô mga taga Corinto

¹¹ Igpiritta ikiyu na padadurung iring katô ágkangulág! Tuu pa madigár ka sikiyu pád tô dumurung kanak. Agad iring na ándà ágpulusán kanak, asal

* **12:2-3** 12:2 Agad iggamit tô kagi “Igpidda,” tun ta bersikulo 2 sippang ka bersikulo 6, ándà uliti i Pablo na sikandin tô igpid, asal igsulat din na “Duwán sábbad sakup i Cristo na igpid.” Tun ta bersikulo 7, matayó tô igsulat din na sikandin tô igpid.

isóddóran ku na ánnà a tun ta katapuriyan ka tandingán katô mga mà kagi mapandé apostoles. ¹² Tô diyanna pa ákniyu, makapira a gó igpakita ákniyu na bálnalla gó apostoles na igpapid katô Manama, su mallayat tô ginawa ku ákniyu róggun na igimu ku tô madigár mga kasalábbuan. ¹³ Sábbad dád tô igimu ku tun ta mga ágpampamaké tun ta duma mga banuwa na ándà ku gó imuwi diyann ákniyu, su ándà a pamuyù ka tabang tikud tun ákniyu. Atin ka ikasalà a ákniyu ukít kani, pasinsiyayiya dád!

¹⁴ Ikataganà ad na madun diyann ákniyu asta mému ni na makatállu dán. Asal diya pa gó mamuyù ka tabang tikud tun ákniyu, su ánnà man salapi yu tô ágdantulán ku, asal tô dakál ginawa yu kanak. Iring kó na mga gabatà ku, asta ánnà mga gabatà tô ágdóppón katô ámmà asta innà dan, asal ámmà asta innà tô ágdóppón katô kandan mga gabatà. ¹⁵ Purisu kadayawanna gó ka makabággéya ákniyu katô sarili ku asta katô langun dini kanak ébô makatabangnga ákniyu. Agad dakál gó tô ginawa ku ákniyu, asal iring na délák dád tô ákniyu ginawa kanak!

¹⁶ Agad isóddóran yu na ándà palang igpamuyù ku tikud tun ákniyu, asal duwán kun ágkagi na iglukuwa asta iglimbungnga ákniyu. ¹⁷ Tô igpasadun ku tô mga manubù tun ákniyu, ándà kó gó limbungí ikandan. ¹⁸ Agad igpasadun ku tun ákniyu si Tito na igtákkásan katô sábbad kataladi, asal ándà kó gó lukuwi i Tito. Magunawa tô ágkémun dé si Tito, asta magunawa tô ágdantulán dé.

¹⁹ Kéman yu ka ágkagi ké kani langun ébô sikiyu tô makasóddór na nángngà tô linumuwan dé. Asal ánnà ni tô ágdantulán dé. Ágkagi ké kani langun tun ta saruwan ka Manama, su sikami tô mga ágsuguánán i Cristo. Áglumun dé tô langun ébô imun masarig tô kapamaké yu na ágginawaan dé. ²⁰ Itanaanna agó ka dumunggù a diyann ákniyu, diya kadayawan tingód katô áglumun yu, asta di kó kadayawan tingód katô lumun ku ákniyu. Itanaanna agó kitanán ku na ágpapulé kó, ágpasabué kó, ágpasókówé kó, ágpalággáddé kó, ágpaddatté kó, ágpaséléké kó, ágpallayat-layat kó, asta ágpasamuké kó. ²¹ Itanaanna agó ka dumunggù a puman diyann ákniyu, kayyaanna tun ta saruwan ka Manama tingód katô madat na áglumun yu. Maranuwa gó tingód katô marapung tun ákniyu na ándà rákkád katô mga salà na iglumu dan dángngan, asal inalayun ágtuman dan katô madat kakalyag ka lawa, áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, asta tuu malyag áglumu katô mga makayayya.

13

Katapuriyan mga panalan

¹ Ni gó tô ikatállu kasadun ku diyann ákniyu. Tumanán ku tô kagi ka Manama na igsulat na kailangan duwán duwa ó tállu testigos.*

² Tô ikaduwa kasadun ku diyann ákniyu, igkagiyann ku tô mga iglumu ka salà dángngan na supakan ku sikandan. Agad madiyù ad diyann ákniyu, asal kagiyann kud puman sikandan asta tô langun duma na atin ka lumónódda diyann ákniyu, ándà gó tun ákniyu na makaluwà katô kadisiplina ku, ³ su pakitanán ku ákniyu na ágkagi si Cristo ukít kanak. Ánnà malómét tô kadisiplina din ákniyu, su matulus gó sikandin. ⁴ Agad iring na malómét si Cristo su igpansalan tô lawa din tun ta krus asta inaté, asal áknganni manté gó sikandin ukít katô katulusan ka Manama. Sikami pagsik, agad malómét ké iring ki

* **13:1** 13:1 Ahaán tô Deuteronomio 19:15.

Cristo, asal su igpasábbad ké tun kandin, kitanán yu na duwán katulusan ka Manama dini áknami.

⁵ Sállág yu tô ákníyu sarili ka bánnal tô kapamaké yu ki Cristo. Atin ka góddô si Jesu-Cristo diyan ákníyu, kasóddóran yu na bánnal kó na mga ágpampamaké!
⁶ Kakalyag ku na makasóddór kó na sikami tô bánnal na mga apostoles i Cristo. ⁷ Ágdasal ké tun ta Manama tingód ákníyu ébô ándà gó palang madat na áglumun yu. Ágdasal ké kani ánnà ébô pakitanán na duwán igpulus katô iglumu dé diyan ákníyu, asal kakalyag dé na madigár gó tô áglumun yu agad di ké matanggap na mga apostoles i Cristo. ⁸ Di mému ka atuwan dé tô kabánnalan, asal kailangan pénagpáttán dé gó tô kabánnalan. ⁹ Atin ka masarig tô kapamaké yu, kadayawan ké agad iring na duwán kalómétan dé su ándà kailangan disiplinan dé. Ágdasal ké tun ta Manama na manayun kó gó kumasarig. ¹⁰ Róggun diya pa madun diyan ákníyu, igsulatta kani ébô ka dumunggù a, ándà dán kailangan disiplinan ku. Igpapidda katô Áglangngagán ánnà ébô dadattan ku sikíyu, asal ébô imun na masarig tô kapamaké yu.

¹¹ Na, mga kataladi, ni gó tô ágtamanán kani sulat ku ákníyu. Piyai yu tô ágkémun yu. Tuman yu tô igsulat ku ákníyu. Pasábbadé kó tun ta ginawa. Óddô kó tun ta kasunayan. Atin ka lumun yu ni, dumaan kó katô Manama na ágtikudan katô ginawa asta kasunayan.

¹² Atin ka malimud kó mangadap, kailangan papangumustaé kó. ¹³ Tô langun sakup ka Manama kannun ágpangumusta ákníyu.

¹⁴ Mólà pa ka tabangan tô langun yu katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, asta ginawaan kó katô Manama, asta bággayan kó katô kapasábbadé ka pusung tikud tun ta Ugis Espiritu.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Galacia

Una Basan

Tô ikaduwa kasadun i Pablo tun ta duma mga banuwa ébô mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, igsadun sikandin tun ta mga lunsud tun ta probinsya ka Galacia, asta igtinurù sikandin na inaté si Jesu-Cristo ébô matábbus dan asta ébô tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. Marapung tô mga ánnà Judio na igpamaké.

Tô igpanó si Pablo tikud tun ta Galacia, igdunggù tô mga Judio tun ta Galacia, asta igtinurù dan na kailangan tumanán dan pa tô mga ágkémun katô Judio na igbággé ka Manama ki Moises ébô tanggapán dan ikandin na nángngà tun ta saruwan din. Purisu ilibug tô panámdám katô mga ágpampamaké na ánnà Judio. Tô ikasóddór si Pablo, igsulat sikandin tun kandan. Ukit kani sulat igpasóddór din na igtábbus dan ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo, su ándà palang makatuman katô langun sugù i Moises. Igtinurù pagsik si Pablo ka ándin tô madigár ágkémun katô mga ágpamaké ki Jesu-Cristo.

Nit sulat, igsulat i Pablo tô kagi “sikami” asta tô kagi “sikiyu.” Tô kagi “sikiyu,” tô gó tô mga ánnà Judio na igsulatan din tun ta Galacia. Tô kagi “sikami,” tô gó si Pablo asta tô mga unawa din na Judio.

¹ Ni sulat tikud kanak si Pablo. Inémuwa na apostoles ánnà su igsalinna ó igpapidda katô mga manubù, asal igsalinna gó i Jesu-Cristo asta tô Ámmà Manama na iganté puman ki Cristo tikud tun ta kamatayan.

² Ni sulat tikud kanak asta tikud tun ta langun kataladi na igduma kanak dini. Ágpangumusta ké ákniyu na mga ágpampamaké diyana ta mga lunsud tun ta probinsya ka Galacia.

³ Mólà pa ka matanggap yu tô tabang asta kasunayan ka pusung tikud tun ta Manama na Ámmà, asta tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

⁴ Igmatayan si Cristo na bullas áknita ébô kapasinsiyaan tô mga salà ta, asta ébô tábbusán ki tikud tun ta madat ágkémun nit banuwa su ni gó tô kakalyag katô Manama na Ámmà ta. ⁵ Mólà pa ka durungán tô Manama tun ta ándà ágtamanán! Matuman gó ni.

Ándà ássa Madigár Gulitán

⁶ Isalábbuanna gó tingód ákniyu su sékót kó dád igtayyug katô Manama na igtawar ákniyu ébô matanggap yu tô langun na ágbággén din ukit katô iglumu i Cristo. Igbánnal kó baling katô mà kagi madigár gulitán. ⁷ Asal ándà gó ássa Madigár Gulitán! Igkagi ku ni su duwán mga manubù na ágsamuk dád ákniyu, su bullasan dan pád tô Madigár Gulitán tingód ki Cristo. ⁸ Asal di mému ni! Atin ka sikami na mga apostoles ó agad pa tô panaligan na tikud tun ta langit tô mulit-ulit katô ássa gulitán na ánnà magunawa katô taganà igulit-ulit dé ákniyu, mólà pa ka supakan sikandin ka Manama! ⁹ Umanán ku tô taganà igkagi dé ákniyu. Atin ka duwán mulit-ulit katô ássa gulitán na ánnà magunawa katô igpamaké yu, mólà pa ka supakan sikandin ka Manama!

¹⁰ Yakó ágpanámdám na duwán kakalyag ku na durungánna katô duma mga manubù, su ánnà gó bánnal! Asal kakalyag ku na nángngà tò áglumun ku tun ta saruwan ka Manama. Atin ka duwán kakalyag ku na durungánna katô mga manubù, ánnà a gó bánnal ágsuguánnán i Cristo.

Tikud tun ki Cristo tò gulit-ulitán i Pablo

¹¹ Na, mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu na tò Madigár Gulitán na igulit-ulit ku ákniyu ánnà igimu-imu dád ukit katô panámdám ka manubù.

¹² Ándà ku tanggapi ni tikud tun ta manubù, asta ándà a gó tinurui ka manubù, asal si Jesu-Cristo tò igpasóddór kanak kani madigár gulit-ulitán ku.

¹³ Idinággan yu tò mga linumuwan ku róggun igtuman ku tò ágkémun katô Judio. Ándà gó kédu ku katô mga ágpamaké katô Manama na igirrayatan ku, asta kakalyag ku pád na dadattan ku sikandan. ¹⁴ Tun ta karapungan katô mga Judio na magunawa tò idad dan kanak, sakán gó tò tuu pa igággár-ággár ébò tumanán ku tò mga ágkémun katô mga kamónaan dé.

¹⁵ Asal tò ándà a pa kamanubù, inéduwan gó tò Manama kanak, asta taganà ad igsalin ébò tawaránnà ikandin. ¹⁶ Igpakita din kanak tò Batà din ébò mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesus tun ta mga ánnà Judio. Ándà gó palang manubù na igpamuyuan ku ka mga tinurù. ¹⁷ Ándà a gó sadun tun ta Jerusalem ébò tinuruanna katô mga apostoles na ikóna kanak. Asal sékóttá baling igsadun tun ta Arabia, asta tikud tun ta Arabia iglónódda tun ta Damasco. ¹⁸ Tò iglabé dán tò tállu ámmé, igsadunna tun ta Jerusalem ébò pakitaé ké si Pedro. Igóddò a tun kandin sippang dád ka sapulù lima (15) álló. ¹⁹ Igkita ku si Santiago na kataladi katô Áglangngagán, asal ándà duma mga apostoles na igkita ku.

²⁰ Bánnal ni langun na igsulat ku ákniyu, asta ikasóddór tò Manama na ánnà bulaló ni!

²¹ Tò igpanówa tikud tun ta Jerusalem, igsadunna tun ta mga probinsya ka Siria asta Cilicia. ²² Asal tò timpo tò, ándà a pa kinnam kitayí katô mga ágpamaké ki Cristo tun ta probinsya ka Judea. ²³ Idinág dan dád na tò igirrayat kandan dángngan gulit-ulit dán áknganni tingód katô kapamaké ki Cristo agad dadattan din pád dángngan tò mga ágpampamaké. ²⁴ Purisu igdurung dan tò Manama ukit katô iglumu din kanak.

2

Si Pablo asta duma mga apostoles

¹ Tò iglabé dán tò sapulù áppat (14) ámmé, iglónódda tun ta Jerusalem. Si Bernabe tò kadumaan ku, asta igpid ku si Tito. ² Igsadunna su igpasóddór tò Manama kanak na kailangan madunna. Igpalimudé tò mga tarapid katô mga ágpampamaké na ándà duma manubù. Sikandan dád tò igulitan ku ka ándin tò Madigár Gulitán na igulit-ulit ku tun ta mga ánnà Judio su kakalyag ku na di dan manámdám na ándà ágpulusán katô linumuwan ku dángngan asta áknganni. ³ Igkagi dan na nángngà tò igulit-ulit ku, su agad ánnà Judio si Tito na kadumaan ku, asal ándà dan piriti na tupuwan sikandin tingód katô ágkémun ka Judio.* ⁴ Tò gó tò tinóngkóan dé su igapil tò mga Judio na mà kagi mga kataladi. Igpapimuya dan áknami na mga ágpampamaké ébò kasóddóran

* **2:3** 2:3 Ánnà Judio si Tito, asal Griego sikandin. Purisu ándà sikandin katupuwi su mga Judio dád tò duwán ágkémun ka katupu.

dan ka ándin tô áglumun dé tingód katô kaluwaan na itanggap dé ukit katô kapasábbadé ta tun ki Jesu-Cristo. Kakalyag dan na piritán ké ébô tumanán dé tô mga ágkémun katô Judio. ⁵ Asal agad délák, ándà ké gó nunug katô kakalyag dan. Igéllé ké kandan ébô ándà palang bulaló na mabalát tun ta kabánnalan katô Madigár Gulitán na ágtinuruán dé tun ákniyu.

⁶ Tô ánggadanan na mga tarapid katô ágpampamaké na ilimud tun ta Jerusalem, ándà dan gó dugangi tô ágtinuruán ku. Agad mapandé dan, asal ándà kayyà ku tun kandan, su ándà manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tô bónnóng dan. ⁷ Ándà dan dugangi tô ágtinuruán ku, su isóddóran dan na sakán tô igsarigan ka Manama katô kólit-ólit ku ka Madigár Gulitán tun ta mga ánnà Judio, iring na si Pedro tô igsarigan ka Manama katô kólit-ólit din tun ta mga Judio. ⁸ Manama gó tô igimu ki Pedro na apostoles para katô mga Judio, asta Manama gó pagsik tô igimu kanak na apostoles para katô mga ánnà Judio. ⁹ Si Santiago, si Pedro asta si Juan kun tô mapandé mga tarapid katô ágpampamaké. Tô ikasóddór dan na igbággayanna katô Manama kani lumu ni, igtanggap ké ikandan, sakán asta si Bernabe, asta inému ké na mga kadumaan dan tun ta katinurù katô Madigár Gulitán. Igpasábbadé ké langun na sakán asta si Bernabe tô mulit-ulit tun ta mga ánnà Judio, asta sikandan tô mulit-ulit tun ta mga Judio. ¹⁰ Igpédu-édu dan dád áknamí na tabangan dé tô mga ágpampamaké na ágkahirapan tun ta Jerusalem, asta tô gó tô kakalyag ku na lumun.

Igsapadan i Pablo si Pedro tun ta Antioquia

¹¹⁻¹² Na, tô igdunggù si Pedro tun ta Antioquia, inalayun sikandin ágduma ágkan tun ta mga ánnà Judio na ágpamaké. Agad nángngà ni, asal duwán álló na igkagiyan ku sikandin tun ta tubang katô mga ágpampamaké na di nángngà tô iglumu din, su tô kadunggù katô mga Judio na igpapid i Santiago, igsódo dán si Pedro ágkan duma katô mga ánnà Judio. Ágkamáddangan sikandin agó buyasán katô mga Judio na ágtinurù na tô mga ánnà Judio kailangan tumuman katô mga ágkémun katô Judio. ¹³ Agad ikasóddór tô duma mga Judio na ágpamaké na mému pasábbadé dan asta tô mga ánnà Judio, asal igiring dan ki Pedro na iglili katô mga ánnà Judio. Agad si Bernabe inapid pagsik katô kataló dan.

¹⁴ Tô igkita ku na ándà dan tuman katô kabánnalan na ágtinuruán tun ta Madigár Gulitán, igkagiya kandin, na mà ku, “Pedro, agad Judio ka gó su Judio tô mga kamónaan nu, asal tô ágkémun nu iring dán katô ánnà Judio. Ánnà iring katô ágkémun ka Judio tô ágkémun nu. Purisu di mému ka piritán nu tô mga ánnà Judio ébô tumanán dan tô ágkémun ka mga Judio!

¹⁵ “Na, Pedro, sikita gó tô mga Judio su Judio tô mga kamónaan ta. Ássa tô mga ánnà Judio na ánggadanan ta dángngan na mga masalà-salà.† ¹⁶ Asal isóddóran ta na tanggapán ka Manama na nángngà tô mga manubù tun ta saruwan din ánnà ukit katô katuman dan katô mga sugù i Moises,‡ asal ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Purisu sikita na mga Judio, igpamaké ki

† **2:15** 2:15 Tô mga Judio ánggadanan katô ánnà Judio na mga masalà-salà su tô mga ánnà Judio di ágtuman katô mga sugù na igbággé tun ta mga Judio. ‡ **2:16** 2:16 Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

gó ki Jesu-Cristo ébô tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo, asta ánnà ukit katô katuman ta katô mga sugù, su ándà gó palang manubù na tanggapán ka Manama ukit ka katuman katô mga sugù.

17 “Na, su kakalyag ta na tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké ta ki Cristo, inému ki na iring katô mga ánnà Judio na masalà-salà su igtananan ta tô katuman ta katô ágkémun ka Judio. Purisu duwán basi manámdám na inému ki na masalà-salà ukit ki Cristo. Asal si Cristo di gó ágpíd katô manubù tun ta salà! 18 Atin ka sarigan ku puman tô ágkémun na igtananan kud, pasóddórán ku na iglapassa katô mga sugù na ágtumanán katô mga Judio. 19 Agad igággár-ággár na tumuman katô mga sugù, asal isóddórán kud na ándà ágpulusán katô katuman ku ébô tanggapánna ka Manama. Purisu inatéyad tun ta mga sugù[§] ébô mantéya tun ta saruwan ka Manama.* 20 Tô igpamakéya ki Cristo, igpasábbadda ka Manama tun ki Cristo, asta inatéyad gó duma kandin tun ta krus. Purisu ánnà dán sarili ku tô ágpíd katô kantayan ku, asal si Cristo na góddô dini kanak tô ágpíd katô kantayan ku. Agad ándin tô áglumun ku áknganni, áglumun ku ukit katô kapamaké ku katô Batà ka Manama. Sikandin tô igginawa kanak asta igbullas kanak ukit katô kamatayan din tun ta krus. 21 Di ku gélléyan tô iglumu ka Manama ukit katô kédu din kanak, su atin ka tanggapán ki ka Manama ukit katô katuman ta katô mga sugù, ándà ágpulusán katô kamatayan i Cristo.”†

3

Katuman katô mga sugù ó kapamaké ki Cristo

1 Sikiyu na mga taga Galacia, kulang tô kénagpát yu su igbánnal kód katô mga manubù na igpid ákniyu ébô tumanán yu puman tô mga sugù i Moises! Asal matayyó gó tô kabánnalan na igpénagpát ku ákniyu dángngan tingód katô kamatayan i Jesu-Cristo tun ta krus. 2 Purisu panámdám kó tingód kani. Itanggap yu tô Ugis Espiritu ánnà gó ukit katô katuman yu katô mga sugù i Moises. Itanggap yu gó tô Ugis Espiritu su tô kapaminág yu katô Madigár Gulitán, igpamaké kó ki Cristo. 3 Yakó giring katô manubù na kulang tô kénagpát din. Tô katigkané yu ka kapamaké ki Cristo, Ugis Espiritu tô igbággé katô mantu kantayan tun ákniyu. Yakó ágpánámdám na tanggapán kó ka Manama ukit katô ákniyu sarili áglumun. 4 Iring na ándà gó ágpulusán yu ukit katô inókitan yu tingód ka kabánnal yu katô Madigár Gulitán. Asal dakál gó tô ágpulusán yu kani! 5 Igbággayan kó gó ka Manama katô Ugis Espiritu asta duwán mga kasalábbuan na áglumun din tun ákniyu. Asal kéman yu ka inému ni ukit katô katuman yu katô mga sugù, su itanggap yu gó tô langun ukit katô kapaminág yu katô Madigár Gulitán asta kapamaké yu ki Cristo.

6 Magunawa ki Abraham, su “Igpamaké sikandin katô Manama.

Purisu igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din.”*

§ 2:19 2:19a Tô kóbadan katô kagi i Pablo, “inatéyad tun ta mga sugù,” diyad mapirit tumuman katô mga sugù. * 2:19 2:19b Tô kóbadan katô kagi i Pablo, “ébô mantéya tun ta saruwan ka Manama,” ébô makapadaniya tun ta Manama na ándà máddang ku. † 2:21 2:21 Duwán ágpánámdám na bersikulo 14 ó 16 ó 21 tô ágsippangán katô igkagi i Pablo ki Pedro. * 3:6 3:6 Genesis 15:6.

7 Purisu isóddóran ta na tô mga manubù na ágpamaké katô Manama, sikandan gó tô imun ka Manama na mga rubbad i Abraham.† 8 Sayyan duwán igsulat tun ta kagi ka Manama na duwán mga ánnà Judio na tanggapán din na nángngà tun ta saruwan din ukít katô kapamaké dan kandin. Ni gó tô Madigár Gulítán na igulit ka Manama ki Abraham, na mà din,

“Ukít áknikó, madigár tô bággén ku tun ta langun manubù nit banuwa.”‡

9 Igpamaké si Abraham katô Manama asta madigár tô igtanggap din. Purisu isóddóran ta na tô langun na mamaké katô Manama tô makatanggap ka madigár iring ki Abraham.

10 Asal tô manubù na ágsarig katô katuman dan katô mga sugù ébô tanggapán dan katô Manama, tô gó tô supakan katô Manama. Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Supakan tô di pakatuman katô langun-langun ka mga sugù na igsulat.”§

11 Purisu isóddóran ta na ándà gó palang tanggapán ka Manama ukít katô katuman dan katô mga sugù, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tô mga tanggapán ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukít katô kapamaké dan, tô gó tô bággayan din ka kantayan na ándà ágtamanán.”*

12 Tô igbággé ka Manama tô mga sugù ki Moises, ándà din kagiyi na kailangan mamaké tô mga manubù, asal igkagi sikandin,

“Kailangan tumanán katô manubù tô langun-langun katô mga sugù ébô duwán kantayan din.”†

13 Si Cristo tô igbullas áknami asta igsupakan ka Manama ébô tábbusán ké na mga Judio asta di ké supakan agad ándà ké ikatuman katô langun-langun ka mga sugù. Igsupakan gó si Cristo, su mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Atin ka matayan asta bitinán tô manubù tun ta kayu na igbunsud, tô gó tô pató na igsupakan sikandin.”‡

14 Itábbus ké ukít katô iglumu i Jesu-Cristo ébô tumanán ka Manama tô tandô din ki Abraham na madigár tô bággén din tun ta mga ánnà Judio. Itábbus ké ukít katô kapamaké dé ki Cristo ébô matanggap dé tô Ugis Espiritu na igtandô katô Manama.§

Mga sugù asta tandô ka Manama

15 Na, mga kataladi, ni gó tô panunggiringan ku. Atin ka duwán duwa manubù na patandóé asta papermaé, di mému ka andaán ó dugangan katô ássa manubù tô igtandô dan. 16 Tô igtandô tô Manama tun ki Abraham asta tun ta rubbad din, ándà din kagiyi na langun rubbad i Abraham tô bággayan din, su ánnà marapung tô bággayan din. Asal tô igkagi ka Manama, na mà din, “Asta tun ta rubbad nu.”* Tô igkagi din tingód katô sábbad dád rubbad din na si Cristo. 17 Na, ni gó tô kóbadan kani igsulat ku. Una tô igtandô katô Manama tun ki Abraham, asta tô iglabé dán tô áppat gatus tállu pulù (430) ámmé, igbággé ka Manama tô mga sugù, asal ándà din andai tô kasabotan din tun ki Abraham. Ándà pandai ka Manama tô igtandô din. 18 Atin ka matanggap tô bággén ka Manama ukít katô katuman katô mga sugù, ándà dán ágpulusán katô tandô su matanggap ni ukít katô linumuwan. Asal igbággé ni katô

† 3:7 3:7 Imun dan na mga rubbad i Abraham ébô bággayan dan pagsik katô igtandô ki Abraham.

‡ 3:8 3:8 Genesis 12:3; 18:18; 22:18. § 3:10 3:10 Deuteronomio 27:26. * 3:11 3:11 Habacuc 2:4.

† 3:12 3:12 Levitico 18:5. ‡ 3:13 3:13 Deuteronomio 21:23. § 3:14 3:14 Joel 2:28-29, Mga Lumu

2:16-21. * 3:16 3:16 Genesis 12:7.

Manama tun ki Abraham su igtandô din tun kandin, ánnà su duwán mga sugù na igtuman i Abraham.

¹⁹ Na, duwán basi minsà, “Manan ka igbággé ka Manama tô mga sugù?” Igbággé katô Manama tô mga sugù ébô makasóddór tô mga manubù na tuu madat tô mga salà dan tun ta saruwan din. Asal tô kadugayan katô mga sugù sippang ka dumunggù tô sábbad rubbad i Abraham na igtandô. Igbággé ka Manama tô mga sugù tun ta mga panaligan din, asta sikandan tô igbággé kani tun ki Moises na taratapid tun ta tángngaan ka Manama asta mga manubù. ²⁰ Duwán taratapid ébô pénapátté tô duwa manubù. Asal tuu pa madigár tô igtandô ka Manama ki Abraham, su ándà palang taratapid, asal Manama dád gó tô igtóngkô kandin.

²¹ Na, duwán basi minsà, “Tô igbággé ka Manama tô mga sugù, igpandá din tô tandô din?” Ánnà yan! Atin ka makatanggap ki katô kantayan na ándà ágtamanán ukit katô katuman ta katô mga sugù, ni gó pád tô kapókit katô Manama ébô tanggapán ki ikandin. ²² Asal igsulat tun ta kagi ka Manama na inallang ka salà tô langun manubù. Purisu tô mga mamaké ki Jesu-Cristo tô makatanggap katô igtandô ka Manama tun ta mga manubù na mamaké.

²³ Dángngan tô ándà pa dunggù si Jesu-Cristo ébô pamakén dé, iring na igpriso ké na mga Judio, su ipirit ké ágtuman katô mga sugù. Ándà ké tanggapi ka Manama sippang ka matuman dán na dumunggù tô Taratábbus ébô pamakén dé. ²⁴ Ágdóppónan ké katô mga sugù sippang ka dumunggù si Cristo ébô tanggapán ké ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké dé ki Cristo. ²⁵ Na, su igdunggù dán si Jesu-Cristo ébô pamakén dé, ándà dán kailangan na dóppónan ké katô mga sugù.

²⁶ Mga gabatà kód katô Manama ukit katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo, agad Judio ó ánnà Judio. ²⁷ Tô langun yu na igpasábbad tun ki Cristo ukit katô kapabunyag yu, igpamantu yu tô ágkémun yu iring katô ágkémun i Cristo. ²⁸ Tun ta saruwan katô Manama, ándà dán kasaan ka mga manubù, agad Judio ó ánnà Judio, agad állang ó ánnà állang, agad gamama ó gabayi. Ándà dán kasaan su igpasábbad dán tô langun yu tun ki Jesu-Cristo. ²⁹ Su igpasábbad kód tun ki Cristo na rubbad i Abraham, inému kód na mga rubbad i Abraham na bággayan ka Manama katô igtandô din.

4

¹ Na, panámdám yu ni. Atin ka maté tô manubù na ágkaduwánnan, agad tumigatun tô batà din katô langun ka kaduwánnan din, asal iring dád gó na állang tô kóddô din sippang ka dumakál sikandin. ² Su róggun ka delák pa tô batà, kailangan mánnal sikandin katô mga taradóppón sippang katô timpo na taganá igsalin katô ámmà din. ³ Tô ándà pa dunggù si Cristo, sikami na mga Judio iring na mga állang su kailangan mánnal ké katô mga sugù i Moises asta katô mga ágkémun ka mga kamónaan dé nit banuwa. ⁴ Asal tô igdunggù tô nángngà timpo na igsalin katô Manama, igpapid din tô Batà din. Igpamanubù sikandin, asta kailangan tumanán din tô mga sugù. ⁵ Igpapid ka Manama tô Batà din ébô tábbusán din tô langun dé na mga Judio na inallang katô mga sugù ébô imun ké na mga gabatà ka Manama. ⁶ Su sikiyu na mga ánnà Judio tô inému na mga gabatà katô Manama, igpapid din tô Ugis Espiritu katô Batà din nit mga pusung ta. Mému ka ágtawarán tad tô Manama na Ámmà

ta! ⁷ Purisu áknganni ánnà kód mga állang, asal mga gabatà kód ka Manama. Su mga gabatà kód ka Manama, bággayan kó gó katò langun na igtandò din.

Tana i Pablo tingód katò mga taga Galacia

⁸ Tò ándà kó pa pasakup tun ta Manama, inallang kó katò mga ágmanaman. ⁹ Asal áknganni, ikasóddór kód katò bánal Manama. Tò kabánnalan, Manama tò ikasóddór ákniyu. Purisu di gó mému ka lumónód kó tun ta mga sugù asta mga ágkémun nit banuwa na ándà ágpulusán na ikallang ákniyu dángngan! ¹⁰ Asal ágtumanán yu pa tò mga ágkémun katò Judio tingód katò áglumun kada álló ka kapaginawa, kada bulan, kada timpo ka palimudé asta kada ámmé! ¹¹ Ágkatanaanna agó mandà tò ágpulusán katò langun na iglumu ku diyan ákniyu.

¹² Na, mga kataladi, ágpédu-éduwa ákniyu na miring kó kanak, su tò igóddò a tun ta Galacia, agad sábbadda Judio, ikéringnga ákniyu na ánnà Judio na di ágtuman katò mga ágkémun ka Judio.

Madigár gó tò katanggap yu kanak. ¹³ Isóddóran yu tò tagnà kasadun ku tun ta Galacia, ágkabógókanna. Purisu igóddò a diyan ákniyu asta ikólit-ólitta katò Madigár Gulitán. ¹⁴ Agad ándà kó kadigárri kanak tingód katò bógók ku, ándà a ikiyu élléyi, asal igtanggappa ikiyu iring katò katanggap yu ka panaligan tikud tun ta Manama, asta iring katò katanggap yu ki Jesu-Cristo. ¹⁵ Asal iring na ilngawan yu na idayawan kó gó dángngan ukit katò kólit-ólit ku ákniyu. Su dángngan, isóddóran ku na agad tò mga mata yu lássuán yu pád ébò bággén yu kanak. ¹⁶ Asal áknganni, iring na inémuwa na usig yu ukit katò kólit ku ákniyu katò kabánnalan.

¹⁷ Ánnà madigár tò ágdantulán katò mga manubù diyan ákniyu na pasuwé pád ákniyu tikud tun ta kabánnalan, su kakalyag dan na mandà tò kapasábbad katò ginawa ta ébò sikandan tò dapitan yu. ¹⁸ Asal madigár gó tò kakalyag ka para ákniyu, asta inalayunna gó makatabang agad diya móddò diyan ákniyu. ¹⁹ Sikiyu na mga gabatà ku tun ta kapamaké, ágriyun ku puman tò iring na kasakit katò ágpangalalan, su itanaanna tingód ákniyu sippang ka makita gó diyan ákniyu tò kantayan i Cristo! ²⁰ Madigár pád ka diyanna ákniyu áknganni ébò mulitta katò dakál ginawa ku, su ágkatanaanna ákniyu.

Duwa gabatà i Abraham

²¹ Na, tò langun yu na malyag tumuman katò mga sugù, kailangan manámdám kó ka ándin tò igsulat i Moises sayyan. ²² Igsulat din na duwán duwa gabatà gamama i Abraham. Tò sábbad batà din ipamasusu tun ta állang din na si Agar, asta tò sábbad batà din ipamasusu tun ta sawa din na si Sara. ²³ Duwán kassaan katò duwa gabatà i Abraham su tò batà din na ipamasusu tun ta állang din imanubù ukit katò kapókit ka manubù. Asal tò batà din na ipamasusu tun ta sawa din imanubù su tò Manama igtuman katò igtandò din. ²⁴ Na, ni gó tò kóbadan katò panunggiringan na igulit ku ákniyu. Tò duwa gabayi panunggiringan katò duwa kapókit na igimu ka Manama. Tò mga sugù na igbággé ka Manama ki Moises tun ta Pabungan ka Sinai, tò gó tò iring na állang na ágbatà ka mga állang. Purisu tò mga sugù iring na állang na si Agar. ²⁵ Agar tò pagngadan katò Pabungan ka Sinai tun ta Arabia. Ikéring si Agar katò lunsud ka Jerusalem áknganni, su tò Jerusalem iring na állang asta tò mga taga Jerusalem iring na mga gabatà din na állang su kailangan tumanán dan tò mga sugù i Moises.

²⁶ Asal tô mantu Jerusalem tun datas ta langit iring ki Sara na innà na ánnà állang. Tô mantu Jerusalem iring na innà ta su ánnà ki állang katô mga sugù,
²⁷ su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Sikuna bayi na ándà palang batà,
 kailangan duwán dayó nu!

Agad ándà ka pa kinnam riyu katô kasakit ka kapamasusu,
 asal yaka ágtagnáp. Ullaó ka baling tingód katô dayó nu!

Agad itananan kad,

asal kumarapung pa tô mga gabatà nu

ka tandingán katô bayi na duwán duma.”*

²⁸ Na, mga kataladi, sikita tô iring ki Isaac, su sikita tô mga rubbad na igtandô katô Manama ki Abraham. ²⁹ Sikita na igpasakup tun ki Cristo, girrayatan ki pagsik katô mga manubù na inallang katô mga sugù, iring ki Isaac sayyan na ipamasusu ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu igirrayatan i Ismael na batà katô állang. ³⁰ Asal ni gó tô kagi ka Manama na igsulat,

“Péwà nu tô állang asta tô batà din, su di mému ka kabággayan tô batà ka állang
 katô tángngà katô kaduwánnan nu ka maté ka, su bággén tô langun tun
 ta batà ka sawa nu na ánnà állang.”†

³¹ Purisu, mga kataladi, ánnà ki mga gabatà katô állang, asal mga gabatà ki katô ánnà állang.‡

5

Igtábbus ki gó i Cristo

¹ Ándà dán kailangan na tumanán ta tô mga sugù i Moises, su igtábbus ki gó i Cristo. Purisu éllé kó katô mga ágtinurù na kailangan patupu kó. Yakó puman ágpallang katô mga sugù.

² Sakán si Pablo, asta ni gó tô kagi ku ákniyu. Atin ka patupu kó ébô tanggapán kó ka Manama, ándà gó ágpulusán katô kapamaké yu ki Cristo.

³ Kumagiya puman na atin ka patupu kó, kailangan tumanán yu gó tô langun-langun katô mga sugù i Moises. ⁴ Atin ka sarigan yu tô katuman yu katô mga sugù ébô tanggapán kó ka Manama, igsuwé kó tikud tun ki Cristo. Igtayyugan yu gó tô kédu ka Manama. ⁵ Asal sikita na igpamaké ki Cristo, gangat ki pa ka tanggapán ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, su ágsarigan ta si Cristo, asta ágpasóddór tô Ugis Espiritu na matuman ni. ⁶ Tô langun ta na igpasakup tun ki Jesu-Cristo, isóddóran ta na agad itupuwan ki ó ándà ki katupuwi, ándà kasaan ta tun ta saruwan katô Manama, su tô tuu ágkailanganán tô kapamaké ta na kitanán ukit katô kaginawa ta katô mga unawa ta.

⁷ Igbánnal kó gó katô kabánnalan dángngan. Asal áknganni, isalábbuanna su iring na duwán dán ikadalang ákniyu, su di kó d ágbánnal katô kabánnalan.

⁸ Atin ka ilibug tô panámdám yu, ánnà gó Manama tô ikalibug ákniyu, su sikandin tô ágtawar ákniyu ébô matábbus kó. ⁹ Banté kó agó makasuwé kó tikud tun ta kabánnalan, su agad délák dád tô pagpatubù ka pan, asal masig ágtubù tô tibuk ka harina na baláttan. ¹⁰ Asal su ágsarigga katô Áglangngagán, isóddóran ku na di yu dugangan tô kabánnalan na igtinurù ku ákniyu. Agad

* 4:27 4:27 Isaias 54:1. † 4:30 4:30 Genesis 21:10. ‡ 4:31 4:31 Mga gabatà ki katô ánnà állang su igtanggap ki katô Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô kapamaké ta.

ágbabantug tō manubū na ágsamuk ákniyu, asal supakan gó sikandin katō Manama.

¹¹ Mga kataladi, yakó ágbánnal katō mga manubū na ágkagi na gulit-ulitta pa na kailangan tupuwan tō manubū ébō matábbus. Atin ka ágtinurū a pa na kailangan tupuwan, diya gó irrayatan katō mga Judio. Asal girrayatanna pa ikandan su ágtinurū a na matábbus gó tō manubū ukit dád katō kamatayan i Cristo tun ta krus. ¹² Tō mga manubū na ágsamuk ákniyu ukit katō ágtinuruán dan na kailangan patupu kó, mólà pa ka pakapunán dan tō sarili dan!

¹³ Mga kataladi, igtawar kó katō Manama ébō ándà dán kailangan na tumanán yu tō mga sugū i Moises ébō tanggapán kó ka Manama. Agad duwán dán kaluwaan yu tikud tun ta mga sugū, asal yakó ágpanámdám na mému ka tumanán yu tō madat kakalyag yu. Asal su ágpaginawaé kó, kailangan patabangé kó. ¹⁴ Su tō langun sugū ka Manama igpasábbad tun ta sábbad dád sugū na, “Ginawayi yu tō mga unawa yu na iring katō kaginawa yu katō ákniyu sarili.”* ¹⁵ Asal di kó gó ágpaginawaé. Ágpamatayé kó baling iring katō magani mga mannap. Banté kó ébō di kó padatté tun ta kapamaké yu.

Yakó gó ágtuman katō madat kakalyag yu

¹⁶ Na, tō kagi ku ákniyu, kailangan bánnalán yu tō Ugis Espiritu ébō di yu tumanán tō madat mga kakalyag katō lawa yu, ¹⁷ su tō kakalyag katō sarili yu, tō gó tō gusig katō Ugis Espiritu, asta tō kakalyag katō Ugis Espiritu, tō gó tō gusig katō kakalyag katō sarili yu. Ágpamatayé tō duwa kakalyag ébō di kó pakatuman katō ákniyu mga kakalyag. ¹⁸ Atin ka ágbánnal kó katō Ugis Espiritu, ándà dán kailangan na tumuman kó katō mga sugū i Moises ébō matanggap kó katō Manama.

¹⁹ Isóddóran yud ka ándin tō áglumun katō mga manubū na ágtuman dád katō kakalyag katō sarili dan. Áglayuk dan katō ánnà kandan sawa ó duma. Maripà tō ágpanámdámmán asta áglumun dan. Malóggód dan áglumu ka madat. ²⁰ Ágpangadap dan katō ágmanaman. Ágbarang dan. Magani dan. Ágpamatayé dan. Gingà dan. Marag dan ágkasókó. Lággáddán dan. Ágpasuwayé dan. Ágpassa-assaé dan. ²¹ Ágkasabuan dan. Ágkalasing dan. Agad ándin tō kakalyag dan, ágtumanán dan. Duwán pa mga áglumun dan iring kani. Kagin ku puman ákniyu tō igkagi ku dángngan: Atin ka iring kani tō áglumun katō mga manubū, di gó sikandan masakup tun ta pagpangulu katō Manama.

²² Asal ni gó tō ágkitánan tun ta mga manubū na ágkapánnuan katō Ugis Espiritu. Ágginawa dan. Ágkadayawan dan. Duwán kasunayan katō pusung dan. Mallayat é ginawa dan. Madigár tō áglumun dan tun ta mga unawa dan. Mabasa dan. Ágkasarigan dan. ²³ Médu-édu dan. Pakapáttud katō sarili dan. Atin ka tō gó tō áglumun ta, ándà palang sugū na lapasán ta. ²⁴ Tō igpasakup tun ki Jesu-Cristo, tō gó tō igtanan dán katō madat mga kakalyag asta madat ágkémun dan, su igpansalan dan dán tō langun kani duma ki Jesu-Cristo tun ta krus.

²⁵ Su Ugis Espiritu tō igbággé ákniya katō mantu kantayan, kailangan papangulun ta tō Ugis Espiritu. ²⁶ Kailangan di ki padadurung, di ki pósigé, asta di ki pasabué.

* 5:14 5:14 Levitico 19:18.

6

Kailangan patabangé ki

¹ Na, mga kataladi, atin ka duwán tun ákniyu na makasalà, sikiyu na ágkapánnuan katô Ugis Espiritu tô nángngà tumabang kandin ukít katô kapédu-édu ébô lumónód sikandin tun ta kabánnalan. Banté kó gó katô sarili yu agó makasalà kó pagsik. ² Atin ka duwán tun ákniyu na ágkahirapan, patabangé kó, su atin ka ni gó tô áglumun yu, ágtumanán yu tô ágpalumun i Cristo. ³ Atin ka duwán ágpanámdám na mallayat tô kamanubuan din, asal ándà kanné kallayatan ka kamanubuan din, áglimbungan din dád tô kandin sarili. ⁴ Asal tô tagsábbad-sábbad ákniyu kailangan gó sumállág katô ákniyu sarili áglumun. Atin ka nángngà tô áglumun yu, duwán dayó yu ánnà su ágpatandingé kó, asal tikud dád tun ta ákniyu sarili áglumun. ⁵ Kailangan sumállág kó katô ákniyu áglumun su duwán gó kailangan lumun katô tagsábbad-sábbad ákniyu.

⁶ Sikiyu na ágtinuruan katô kabánnalan tingód katô Manama, kailangan tumabang kó asta dumóppón kó katô taratinurú yu.

⁷ Yakó yu áglimbungi tô ákniyu sarili, su ándà gó manubù na makalimbung katô Manama. Sulian kó tingód katô linumuwan yu, su agad ándin tô ágparámmasán katô manubù, tô gó pagsik tô káttun din! ⁸ Atin ka tumanán ka manubù tô madat kakalyag din, ukít kani matanggap din tô supak na ándà ágtamanán. Asal ka tumanán ka manubù tô kakalyag katô Ugis Espiritu, ukít kani matanggap din tô kantayan na ándà ágtamanán. ⁹ Purisu sikita na áglumu ka madigár, kailangan di ki sumódó, su atin ka manayun ki, dumunggù gó tô álló na igsalin ka Manama na duwán madigár tanggapán ta. ¹⁰ Purisu kailangan inalayun ta tabangan tô langun manubù, asta tuu ta pa gó tabangan tô pamilya ka Manama.

Ágtamanán kani sulat

¹¹ Sakán gó si Pablo tô igsulat kani katapuriyan mga kagi ku ákniyu. Sállág yu na magdakál ni mga litra na igsulat ku.

¹² Duwán mga manubù na kakalyag dan na matanggap dan katô mga unawa dan na Judio ukít katô áglumun dan. Purisu piritán dan pád sikiyu ébô patupu kó. Su mà dan atin ka mulit-ulit dan na nángngà gó tô kamatayan i Cristo tun ta krus ébô matábbus tô mga manubù, irrayatan dan katô mga Judio. ¹³ Agad mirit dan pád ákniyu ébô patupu kó asta tumuman kó katô mga sugù i Moises, asal di dan gó ágtuman katô langun sugù. Kakalyag dan dád na patupu kó ébô padadurung dan ukít katô kanunug yu kandan.

¹⁴ Asal sakán, diya gó padadurung. Sábbad dád tô durungán ku, tô gó tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na inaté tun ta krus. Tingód katô kamatayan din tun ta krus, tô duwán ágpulusán tun ta mga di ágpamaké ándà ágpulusán dini kanak, asta tô duwán ágpulusán dini kanak ándà ágpulusán tun kandan. ¹⁵ Tun ta saruwan ka Manama, ándà gó kassaan katô igtupuwan asta tô ándà katupuwi. Asal tô tuu ágkailanganán tô kapamantu katô ágkémun ta. ¹⁶ Mólà pa ka bággen ka Manama tô kasunayan ka pusung asta tô kédu din tun ta langun na ágtuman kani kabánnalan, su sikandan gó tô bánnal mga gabatà ka Manama, agad Judio ó ánnà Judio.

¹⁷ Na, tikud áknganni, di mému ka duwán pa sumamuk kanak, su duwán gó mga ulat dini ta lawa ku na pató katô kabánnal ku ki Jesus.

¹⁸ Mga kataladi, mólà pa ka tabangan kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Matuman gó ni!

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Efeso

Una Basan

Sayyan tuu dakál tô lunsud ka Efeso, asta igóddóan ka marapung manubù. Ágkabantug tô mga taga Efeso su ágkaduwánnan sikandan. Duwán dakál simbaan na ágpangadapan dan katô ágmanaman na ánggadanan si Diana. (Ahaán tô Lumu 19:21-41.)

Dalám ka tállu ámmé igóddô si Pablo tun ta Efeso, asta marapung tô igpaminág katô igulit-ulit din tingód ki Jesu-Cristo. Duwán mga kasalábbuan na igimu i Pablo, asta marapung tô igpamaké ki Cristo. Pángnga ka tállu ámmé igpanó si Pablo tun ta duma mga lunsud.

Tô igpriso si Pablo tun ta lunsud ka Roma, igsulat din ni tun ta mga ágpampamaké na góddô tun ta Efeso asta tun ta mga duma lunsud na madani tun ta Efeso.

Nit sulat din, igulit din na igpasábbadé dán tô mga ágpampamaké ukit katô kapasábbad dan tun ki Jesu-Cristo. Marapung tô mga panunggiringan na iggamit i Pablo tingód kani. Mà din, sikandan tô iring na lawa asta si Cristo tô iring na ulu. Sikandan tô iring na balé, asta si Cristo tô iring na masarig batu na ágpónsadan na balé. Sikandan tô iring na sawa, asta si Cristo tô iring na duma.

Igsulat din pagsik tô tingód katô madigár ágkémun dan asta tô tingód katô kapanalu dan ki Maibuyan.

¹ Sakán si Pablo na inému apostoles i Jesu-Cristo tingód katô kakalyag ka Manama. Ágpangumusta a ákniyu diyan ta lunsud ka Efeso. Sikiyu tô mga sakup ka Manama asta ágkasarigan kó na igpasábbad tun ki Jesu-Cristo.

² Mólà pa ka tabangan kó ka Manama asta bággayan kó katô kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Mga kadigarran na ágbággén i Cristo áknita

³ Durungán ta gó sikandin na Manama asta Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo! Igbággé ka Manama áknita tô langun kadigarran na tikud tun ta langit su igpasakup ki tun ki Cristo. ⁴ Sayyan tô ándà pa imuwì ka Manama ni banuwa, taganà kid igsalin ikandin ébô imun ki na malinis asta ándà salà tun ta saruwan din tingód katô kapasábbad ta tun ki Cristo. Tingód katô dakál ginawa katô Manama áknita, ⁵ taganà dán duwán plano din na imun ki ikandin na mga gabatà din ukit katô iglumu i Jesu-Cristo, su ni gó tô ágdantulán katô kakalyag din. ⁶ Purisu durungán ta gó tô Manama su igtábbus ki ikandin tingód katô tuu dakál ginawa na igbággé din áknita iring na gasa ukit katô kapasábbad ta tun ta Batà din na ágginawaan din!

⁷ Ukit katô dipanug i Cristo tun ta kamatayan din tun ta krus, igtábbus kid katô Manama asta igpasinsiyaan din dán tô mga salà ta tingód katô tuu dakál kédu din áknita. ⁸ Mabasa sikandin asta igbággayan ki ikandin ka kapandayan asta kagpáttan. ⁹ Ukit kani, igpasóddór ka Manama áknita tô plano din na ándà din pasóddóri sayyan na tumanán din ukit ki Cristo. ¹⁰ Ni gó tô igplano din. Ka dumunggu dán tô nángngà álló, pasábbadán din tô langun-langun na igimu

din, agad tun ta langit ó nit banuwa, asta pasakupán din tun ta pagpangulu i Cristo.

¹¹ Agad ándin tô plano asta kakalyag katô Manama, tô gó tô ágkatuman. Tun ta katigkanayan tô ándà din pa imuwi ni banuwa, taganá duwán plano din na salinán ké ikandin ébô imun ké na mga sakup din ukit katô kapasábbad dé tun ki Cristo, ¹² su sikami na mga Judio tô una igiman asta igpamaké ki Cristo. Igsalin ké katô Manama ébô durungán asta pabantugán sikandin ukit áknami. ¹³ Sikiyu pagsik na mga ánnà Judio, tô igdinág yu tô kabánnalan na Madigár Gulitán tingód katô makatábbus ákniyu, igpamaké kó ki Cristo. Purisu igpóddô ka Manama diyan ákniyu tô Ugis Espiritu na igtandô din, su tô gó tô pató na mga sakup kó ka Manama. ¹⁴ Su igpóddô din dán tô Ugis Espiritu diní áknita, isóddóran ta na bággayan ki gó katô langun na igtandô ka Manama. Purisu isóddóran ta na igtábbus ki gó langun ikandin ébô imun ki na mga sakup din. Ukit áknita durungán asta pabantugán tô Manama.

Dasalán i Pablo tingód katô mga taga Efeso

¹⁵ Na, tuu gó madigár ni igimu ka Manama. Purisu tikud tun ta kadinág ku tingód ka kapamaké yu katô Áglangngagán na si Jesus asta tingód ka ginawa yu katô langun sakup ka Manama, ¹⁶ inalayunna gó ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu. Inalayunna ágdasal para ákniyu. ¹⁷ Ágdasalla tun ta Manama na matulus Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ébô ukit katô Ugis Espiritu bággayan kó ikandin katô kapandayan asta kagpáttan ébô tuu kó makasóddór katô Manama. ¹⁸ Ágdasalla na imun din mappawà tô panámdám yu ébô kasóddóran yu ka ándin tô gimanan tun ta pagtawar din ákniyu. Mólà pa ka kasóddóran yu na tuu madigár tô ágpulusán na igtandô ka Manama katô langun sakup din. ¹⁹ Kakalyag ku na kasóddóran yu na tuu gó matulus tô Manama na ágtabang áknita na ágpamaké kandin. Ni katulusan din ²⁰ tô iggamit din tô iganté din puman si Cristo asta tô igpónsad din sikandin dadan tun ta kawanan din* tun ta langit. ²¹ Purisu si Cristo tô ágpangulu katô langun, agad ándin tô duwán katulusan ó ágpangulu ó ághari tun ta langit, su tô ngadan na igbággé tun ki Cristo tuu pa mallayat ka tandingán katô langun ka duma mga ngadan, agad áknganni ó agad pa tun ta tapuri álló. ²² Igpasakup katô Manama tô langun-langun tun ta pagpangulu i Cristo, asta igimu din sikandin na ágpangulun katô langun ébô katabangan ki na mga ágpampamaké. ²³ Si Cristo tô ulu katô langun ágpampamaké na igpanunggiringan katô lawa din. Su igpasakup ki tun kandin, ándà dán kulang diní áknita, su tingód katô pagpangulu din katô langun, ándà kulang agad tun datas ta langit ó nit banuwa.

2

Manté dán tô mga igpasábbad tun ki Cristo

¹ Dángngan, tô ándà kó pa pamaké ki Cristo, inaté kó* tun ta saruwan ka Manama su marapung gó tô mga salà yu. ² Dángngan igtuman kó katô madat ágkémun ka mga manubù nit banuwa na di ágpamaké. Igbánnal kó ki Maibuyan na hari katô mga madat espiritu tun ta kawang-awangan. Sikandin tô espiritu na ágpíd katô langun manubù na di ágbánnal katô

* **1:20** 1:20 Tô munsad dadan tun ta kawanan katô ágpangulun, tô gó tô mabantug, asta mému pagsik mangulu. * **2:1** 2:1 Iring na inaté dan su madiyù dan tikud tun ta kakalyag ka Manama.

Manama. ³Tô gó tô ágkémun katô langun ta dângngan, su agad ándin tô madat kakalyag ka panámám ta asta lawa ta, tô gó tô ágtumanán ta. Su tô gó tô ágkémun ta, supakan ki pád katô Manama iring katô langun duma na di ágpaminág kandin.

⁴Asal dakál gó tô kédu katô Manama áknita, asta dakál gó tô ginawa din áknita. ⁵Agad inaté ki tun ta saruwan ka Manama su ikasalà ki, asal iganté ki puman ikandin duma ki Cristo. Igtábbus ki ukit dád katô dakál kédu ka Manama. ⁶Tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo, iganté ki puman ka Manama duma ki Cristo asta igpónsá ki ikandin duma ki Cristo tun ta langit ébô mangulu ki duma kandin. ⁷Tô gó tô igimu ka Manama para áknita ébô pakitanán din ka ándà ágtamanán na di katáppángngan tô dakál kédu din asta kadigárran din áknita ukit katô iglumu i Jesu-Cristo. ⁸Tingód katô dakál kédu ka Manama, igtábbus kó ukit ka kapamaké yu ki Cristo, asal ánnà ni ukit katô lumu yu, su ni gó ni gasa ka Manama ákniyu. ⁹Tô igtábbus ki ikandin, ánnà kasuli din katô madigár linumuwan ta. Purisu ándà gó palang manubù na makapadadurung tun ta saruwan ka Manama. ¹⁰Tingód katô kapasábbad ta tun ki Jesu-Cristo, igpamantu ki katô Manama ébô makalumu ki katô madigár na igplano din sayyan para áknita.

Igpasábbadé dán tô langun ta ukit katô iglumu i Cristo

¹¹Na, yakó ágkalingó na tingód katô kapamasusu ákniyu, ánnà kó Judio. Ágkaringasaan kó gó katô mga Judio su ándà kó tupuwi iring kandan na igtupuwan. Tô gó tô áglumun ka manubù tun ta lawa dan, asal ándà gó ágpulusán tun ta pusung dan. ¹²Dângngan ándà sinóddóran yu tingód ki Cristo. Madiyù kó tikud tun ta mga manubù na igsalin ka Manama. Ándà kó kasakup tun ta mga manubù na igtandóan ka Manama. Ukit katô ágkémun yu nit banuwa, ándà gó gimanan yu na madigár, asta ándà sóddór yu katô Manama. ¹³Asal áknganni igpasakup kód tun ki Jesu-Cristo. Agad madiyù kó tun ta Manama dângngan, asal áknganni igpid kód ka Manama tun ta madani din ukit katô dipanug i Cristo na inaté tun ta krus. ¹⁴Ukit katô kamatayan i Cristo, duwán dán kasunayan ta, asta igpasábbadé dán tô mga Judio asta tô mga ánnà Judio, su igpandà gó i Cristo tô kapósigé ta na iring na labat tun ta tángngaán katô mga Judio asta katô mga ánnà Judio. ¹⁵Ukit katô kamatayan i Cristo igpandà din tô mga sugù na kailangan tumanán katô mga Judio, su kakalyag din na pasábbadán din tô mga Judio asta tô mga ánnà Judio ukit ka kasakup din katô langun ébô mandà tô kapósigé dan. ¹⁶Purisu iring na sábbad dán lawa tô mga Judio asta tô mga ánnà Judio. Ukit katô kamatayan i Cristo tun ta krus, igpandà din dán tô kapósigé ta, asta igpasábbad kid ikandin tun ta Manama. ¹⁷Tô igtunggù si Cristo, igulit-ulit din tô Madigár Gulitán tingód ka kasunayan. Tô gó tô igtinurù din ákniyu na mga ánnà Judio na madiyù tun ta Manama, asta igtinurù din pagsik áknami na mga Judio na madani tun ta Manama. ¹⁸Tingód katô iglumu i Cristo, agad Judio ó ánnà Judio, tô langun ta makapadani dán gó tun ta Ámmà ta na Manama ukit ka tabang katô Ugis Espiritu.

¹⁹Purisu sikiyu na mga ánnà Judio, ánnà kód iring na ássa manubù na tikud tun ta madiyù, su igpasábbad kód gó tun ta mga sakup ka Manama. Inému kód gó na pamilya din. ²⁰Tô langun ta na mga ágpampamaké tô iring na mga bahin katô balé na gimun ka Manama. Tô mga apostoles asta tô mga propeta ka Manama tô iring na mga sumbál katô balé, asta si Jesu-Cristo tô iring na

masarig batu na ágpónsadanán katô balé. ²¹ Si Cristo tô igtagù katô tagsábbad-sábbad áknita tun ta balé din ébô imun ki ikandin na ugis templo para katô Áglangngagán. ²² Sikiyu na mga ánnà Judio na igpamaké pagsik ki Cristo, igpasábbad kó ka Manama tun áknami na mga Judio ébô imun ki na góddóan katô Manama ukit katô Ugis Espiritu din.

3

Plano katô Manama para katô mga ánnà Judio

¹ Sakán si Pablo tô igpriso su ágsuguánnánna i Jesu-Cristo ébô mulit-ulitta áknayu na mga ánnà Judio. ² Isóddóran yu gó na tingód katô kédu ka Manama kanak, igimuwa ikandin na ágsuguánnán ébô tabangan ku sikiyu na mga ánnà Judio. ³ Igpasóddór katô Manama kanak tô plano na ándà din pasóddóri sayyan. Igsulatta ka mabbabà dád tingód kani. ⁴ Atin ka basan yu tô igsulat ku, kagpáttan yu tô isóddóran ku tingód katô plano ka Manama na ándà din pasóddóri sayyan na tumanán din ukit ki Cristo. ⁵ Agad ándà pasóddóri katô Manama ni plano tun ta mga kamónaan ta sayyan, asal áknganni, igpasóddór din dán tun ta igsalin na mga apostoles asta tun ta mga propeta din ukit katô Ugis Espiritu. ⁶ Ni gó tô plano din na igpasóddór din dán. Mému tanggapán yu tô madigár na bággén ka Manama áknami na mga Judio, su sikiyu na mga ánnà Judio igbánnal pagsik katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo. Tô langun ta isakup tun ta sábbad dád lawa, asta tô langun ta tô bággayan katô ágpulusán na igtandô ka Manama na tumanán din ukit ki Jesu-Cristo.

⁷ Ukit katô kédu ka Manama asta ukit katô katulusan din, inémuwa ikandin na taraulit katô Madigár Gulitán. ⁸ Agad mabbabà dád é kamanubuan ku ka tandingán katô langun sakup ka Manama, asal ukit katô kédu din, igsalinna ikandin ébô ulit-ulitán ku tô Madigár Gulitán tun ta mga ánnà Judio na duwán tuu madigár na di gó katáppángngan na mému dan tanggapán tikud tun ki Cristo. ⁹ Igsalinna ka Manama ébô pénagpáttán ku tun ta langun manubù ni plano na ándà pasóddóri sayyan na igimuwa ka Manama na igimuwa katô langun-langun. ¹⁰ Kakalyag ka Manama na ukit katô mga ágpampamaké pasóddóran din gó tô kadakállan katô kapandayan din tun ta langun pangulu asta mga duwán katulusan tun ta kawang-awangan. ¹¹ Ni dán gó tô igplano din sayyan tô ándà pa imuwi ni banuwa, asta igtuman din dán ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

¹² Ukit katô iglumu i Cristo asta ukit katô kapamaké ta kandin, ándà máddang ta na padani tun ta Manama su tanggapán ki gó ikandin. ¹³ Purisu yakó ásungkù tingód katô mga kahirapan na inókitan ku, su ilumu ni para katô kadigárran yu.

Tô ginawa i Cristo áknita

¹⁴ Atin ka ágpánámdámma tingód katô madigár plano katô Manama áknita, áglíngkóódda asta ágdasalla tun ta Ámmà Manama. ¹⁵ Sikandin gó tô Ámmà na igtikudan katô langun panaligan tun ta langit asta mga manubù nit banuwa. ¹⁶ Ágdasalla tun ta matulus Manama na duwán dakál ginawa na di katáppángngan ébô bággayan kó katô kabákkárran asta kasarig katô kapamaké yu ukit katô Ugis Espiritu. ¹⁷ Mólà pa ka inalayun móddô si Cristo tun ta pusung yu tingód katô kapamaké yu kandin. Ágdasalla ébô tô gunayan katô áglumun yu tô dakál ginawa yu tun ta Manama. ¹⁸ Mólà pa ka makagpát kó

asta tô langun ka duma mga sakup katô Manama ka ándin tô tuu kadakállan katô ginawa i Cristo áknita. ¹⁹ Mólà pa ka kasóddóran yu na dakál tô ginawa i Cristo áknihu, agad di yu tuu kagpáttan tô kadakállan katô ginawa din. Atin ka makagpát kód na ágginawaan kó ikandin, mapánnù kó katô kapánnuan ka Manama.

²⁰ Durungán tad tô Manama na ágtabang áknita ukit katô katulusan din. Sikandin tô makému katô sobra pa katô langun na pamuyuán ta asta panámdámmán ta. ²¹ Mólà pa ka durungán tô Manama ka ándà ágtamanán ukit áknihu na mga ágpampamaké asta ukit ki Jesu-Cristo. Matuman gó ni!

4

Igpasábbadé ki tun ki Cristo

¹ Purisu igprisowa tingód katô kabánnal ku katô Áglangngagán. Ágpédu-éduwa áknihu na kailangan madigár tô ágkémun yu na nángngà tun ta Manama na igtawar áknihu. ² Kailangan pabbabà-babà kó, médu-édu kó asta mallayat é ginawa yu tun ta mga unawa yu. Papisinsiyaé kó, su ukit kani, ágpakitanán yu na ágpaginawaé kó. ³ Ággár-ággár kó asta panayun kó tun ta kapasábbadé yu na tikud tun ta Ugis Espiritu, su inaggát kód na igpasábbadé ukit katô kasunayan. ⁴ Su tô langun ta na mga ágpampamaké igimu ka Manama na sábbad dád lawa, sábbad dád tô Ugis Espiritu na góddô dini áknita, asta sábbad dád tô gimanan tun ta katawar din áknita. ⁵ Sábbad dád tô Áglangngagán ta, sábbad dád tô ágpamakén ta, asta sábbad dád tô gunayan ka kapabunyag ta. ⁶ Sábbad dád tô Manama na Ámmà katô langun. Sikandin tô ágpangulu katô langun, sikandin tô ágtuman katô kakalyag din ukit katô langun, asta sikandin tô góddô tun ta langun.

⁷ Duwán gasa na igbággé i Cristo tun ta tagsábbad-sábbad áknita tingód katô dakál ginawa din. ⁸ Mà katô kagi ka Manama na igsulat, Tô igsadun sikandin tun datas,

Igpid din tô marapung mga igtalu din,

Asta igbággé din tô mga gasa tun ta mga manubù.*

⁹ (Na, ukit kani kagi na, “Tô igsadun sikandin tun datas,” isóddóran ta na iguna pa sikandin igsunad nit banuwa.† ¹⁰ Sikandin na igsunad tô igsadun pagsik tun datas ta langit ébô imun din na nángngà tô langun-langun.) ¹¹ Si Cristo tô igbággé kani mga gasa áknita, su duwán igimu din na mga apostoles, duwán mga propeta, duwán mga taraulit katô Madigár Gulitán, asta duwán mga tarapid asta mga taratinurù katô kabánnalan. ¹² Tô gó tô igbággé din para ágkagamit katô mga sakup ka Manama ébô kumasarig tô kapamaké katô langun ta na igpanunggiringan na lawa i Cristo. ¹³ Ukit kani, makému ki pasábbadé tun ta kapamaké asta tun ta kasóddór ta katô Batà ka Manama ébô mému ki na mabákkár, asta makéring tô ágkémun ta katô nángngà ágkémun i Cristo.

¹⁴ Atin ka matuman ni, di kid méring na mga gabatà. Di kid méring na barko na ágpiddán ka balud asta áglayapán ka karamag, su di ki sékót ágkapid katô mga ágtinuruán ka mga katig áglimbung ukit ka bulaló. ¹⁵ Asal tingód katô kapaginawaé ta, kailangan mulit ki gó baling katô kabánnalan. Purisu méring ki gó ki Cristo agad ándin tô áglumun ta. Sikandin tô iring na ulu ta,

* 4:8 4:8 Salmo 68:18. † 4:9 4:9 Nit banuwa, ó tun dalám ka tanà.

¹⁶ asta sikita tō iring na lawa din. Ukit katō kapid i Cristo áknita, ágpasábbadé tō langun ta, iring na mga bahin ka lawa. Atin ka nángngá tō áglumun katō tagsábbad-sábbad bahin ta asta ágpaginawaé ki, dumakál asta kumasarig ki na mga ágpampamaké iring na sábbad lawa.

Mantu ágkémun katō mga ágpampamaké

¹⁷ Purisu duwán kagin ku ákniyu na tikud tun ta Áglangngagán. Yakó ágpéring katō ágkémun yu tun ta mga manubù na di ágpamaké katō Manama, su ándà ágpulusán katō mga panámdám dan. ¹⁸ Ingittángngan tō panámdám dan su ándà dan ikagpát katō kabánnalan. Igéllé dan katō kantayan na ágbággén ka Manama su ándà gó sóddór dan asta matággas gó tō ulu dan. ¹⁹ Ándà dán kayyá dan. Ikataglang dan katō madat mga áglumun dan. Di dan ágsódó áglumu katō langun klasi ka kadattan.

²⁰ Asal ánnà iring kani tō igtinurú ákniyu tingód ki Cristo! ²¹ Isóddóran ku na tō ikadinág kó tingód ki Jesus, igtanggap kó katō kabánnalan na igtinurú ákniyu tingód kandin. ²² Purisu sódó kó katō katuman yu katō madat mga kakalyag yu, su tō gó tō taganá ágkémun yu na igdadat ukit katō tapé kakalyag yu na iglimbung ákniyu. ²³ Kailangan pamantun yu tō pusung yu asta tō panámdám yu. ²⁴ Igbággayan kó katō mantu ágkémun, su igimu kó ka Manama na mantu iring kandin. Kailangan pakitanán yu gó na igpamantu kó ukit katō áglumun yu na nángngá asta malinis tun ta saruwan ka Manama.

²⁵ Purisu yakó ágbulaló. Kailangan bánnal gó tō kagin yu tun ta mga unawa yu, su tō langun ta mga bahin tun ta lawa i Cristo. † ²⁶ Yakó ágkapid katō sókó yu ébò di kó makasalá. § Sódói yu tō sókó yu ka di pa sumalláp tō álló, ²⁷ asta yakó ágbággé ka lugar ki Maibuyan. ²⁸ Tō takón kailangan di dán tumakó. Kailangan lumumu sikandin katō madigár ébò duwán magamit din asta makatabang sikandin katō mga ágkahirapan. ²⁹ Yakó gó ágkagi ka madat, asal kailangan madigár dádt tō ágkagin yu ébò katabangan tō mga unawa yu, asta kumasarig tō kapamaké katō mga maminág ákniyu. ³⁰ Yakó yu ágparanuwi tō Ugis Espiritu ka Manama ukit katō mga áglumun yu, su sikandin gó tō pató na sikiyu tō mga sakup katō Manama ébò kasóddóran yu na matuman gó na tábbusán kó tun ta tapuri álló. ³¹ Sódó kódt lumu kani langun. Yakó gusig. Yakó sékót ágkaringasa. Yakó ágkasókó. Yakó ágsapà. Yakó ágkagi ka madat. Yakó ágkagi asta áglumu ka madat tun ta duma manubù. ³² Asal kailangan madigár tō lumun yu tun ta mga duma manubù asta pédu-éduwé kó. Kailangan papasinsiyáé kó iring katō kapasinsiya katō Manama ákniyu ukit ki Cristo.

5

Kailangan madigár tō ágkémun yu

¹ Na, su inému kódt na mga gabatà katō Manama na ágginawaan din, kailangan makéring kó kandin. ² Agad ándin tō áglumun yu, kailangan ágginawa kó katō mga unawa yu iring katō kaginawa i Cristo áknita, su igbullas gó sikandin áknita asta igmatayan sikandin ébò pasinsiyaan katō Manama tō mga salá ta. Tō inaté si Cristo, iring sikandin na mambut na ágbággén tun ta Manama na makadayó kandin.

† 4:25 4:25 Ahaán tō Zacarias 8:16. § 4:26 4:26 Ahaán tō Salmo 4:4.

³ Mga sakup kó gó katô Manama. Purisu yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma, yakó áglumu katô agad ándin na maripà, asta yakó ágkasabuan katô kaduwánnan ka duma manubù. Kailangan di kó lumumu kani mga salà èbò ándà makabuyas ákniyu, su di mému ni lumun katô mga sakup ka Manama. ⁴ Di mému ka kumagi kó katô maripà ó katô ándà ágpulusán ó katô tamparasà, asal kailangan pasalamat kó baling tun ta Manama. ⁵ Kailangan kasóddóran yu na di makahu tun ta pagpangulu i Cristo asta katô Manama tô mga manubù na áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, tô áglumu katô agad ándin na maripà, asta tô ágkasabuan katô kaduwánnan ka duma manubù. Atin ka ágkasabuan tô manubù, duwán ágmanaman na ágpangadapán din.

⁶ Tingód kani mga linumuwan ka mga manubù, supakan dan ka Manama, su di dan ágbánnal kandin. Purisu yakó ágkapid katô mga lumimbang pád ákniyu ukit katô ágkagin dan na ánnà madat ni mga lumu ni. ⁷ Purisu yakó gó ágduma kani mga manubù na madat tô áglumun dan. ⁸ Dángngan, duwán kangittángngan tun ta panámdám yu, asal áknganni duwán dán kappawaan yu su igpasakup kó d tun ta Áglangngagán. Purisu tô ágkémun yu kailangan makéring katô ágkémun ka mga manubù na duwán kappawaan. ⁹ Su madigár, nángngà asta ágkasarigan tô áglumun katô mga manubù na duwán dán kappawaan. ¹⁰ Ággár-ággár kó èbò makagpát kó ka ándin tô kakalyag katô Áglangngagán na lumun yu. ¹¹ Lili kó katô madat mga lumu na ándà ágpulusán na áglumun katô mga sakup ka kangittángngan. Asal ukit katô madigár ágkémun yu, ágpasóddór kó na madat tô mga áglumun dan. ¹² Asal makayayyà agad tô ágkagi dád katô mga áglumun dan na inallás. ¹³ Atin ka madigár tô áglumun yu, kagpáttan dan na tuu madat tô áglumun dan, ¹⁴ su kappawaan tô langun na ágtaddawan katô kabánnalan. Purisu duwán ágkagin na, “Atin ka ágtudug ka, lagimmata kad.

Atin ka inaté ka, ánnò kad,
su kataddawan ka i Cristo.”

¹⁵ Purisu tuu kó banté katô ágkémun yu. Yakó yu giringi tô mga ándà kapandayan, asal iringi yu tô mga manubù na duwán kapandayan. ¹⁶ Yakó yu gulai tô oras yu, asal kailangan lumumu kó katô madigár, su marapung gó tô mga áglumu ka madat áknganni. ¹⁷ Purisu yakó áglumu katô ándà ágpulusán, asal kailangan kagpáttan yu ka ándin tô kakalyag katô Áglangngagán na lumun yu.

¹⁸ Yakó ágkalasing, su kadattan kó dád gó, asal kailangan kapánnuan kó katô Ugis Espiritu. ¹⁹ Atin ka ágpalimudé kó, pasalamat kó katô Áglangngagán ukit katô kakanta yu ka mga kagi ka Manama na igsulat, asta ukit katô mga kanta tingód ki Jesus, asta ukit katô mga kanta na tikud tun ta Ugis Espiritu. Kailangan tikud gó tun ta pusung yu tô kakanta yu. ²⁰ Agad ándin tô kókitan yu, kailangan ágpasalamat kó tun ta Ámmà Manama, su igpasakup kó d katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga sugù para katô mga taladuma

²¹ Kailangan pasakup tô tagsábbad ákniyu tingód katô karespeto yu ki Cristo.

²² Sikiyu na mga sawa, pasakup kó tun ta ákniyu duma, iring katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán. ²³ Tô mama tô ágpangulu katô kandin sawa, iring na si Cristo tô ágpangulu katô mga ágpampamaké, su sikandin gó tô igtábbus katô mga ágpampamaké na ippanunggiringan na lawa din. ²⁴ Purisu

kailangan pasakup asta numunug tō mga sawa tun ta kandan duma, iring na kapasakup katō mga ágpampamaké tun ki Cristo.

²⁵ Sikiyu na mga gamama, ginawayi yu tō ákniyu sawa iring katō kaginawa i Cristo katō mga ágpampamaké, su igbullas gó sikandin áknita asta igmatayan ²⁶ ébō ukit katō kagi ka Manama imun ki malinis tun ta saruwan din, su igurasan kid ikandin ukit katō kabunyag. ²⁷ Igurasan kid ikandin ébō tanggapán ki na mga ágpampamaké iring na bayi na kasalán na tuu madigár ágsállággán su ándà palang buring ó maripà ó agad ándin na madat. Kakalyag ka Manama na tuu ki malinis asta ándà palang salà. ²⁸ Purisu tō mga gamama kailangan gó guminawa katō kandan sawa iring katō kaginawa dan katō kandan sarili lawa, su tō mama na ágginawa katō kandin sawa ágginawa gó katō kandin sarili lawa. ²⁹ Ándà gó palang manubù na ágkaringasa katō kandin sarili lawa, asal ágpakannán din asta ágdóppónan din. Tō gó tō áglumun i Cristo tun ta mga ágpampamaké na ippanunggiringan na kandin lawa, ³⁰ su sikita tō mga bahin tun ta lawa din. ³¹ Mà katō kagi ka Manama, “Purisu tumanan tō mama katō ámmà din asta katō innà din, asta pasábbadé tō mama asta tō sawa din. Tō duwa dan mému dán sábbad.”*

³² Tuu gó madigár ni kabánnalan na igpasóddór ka Manama áknita ukit kani kagi din, su ni gó tō panunggiringan tingód ki Cristo asta áknita na mga ágpampamaké. ³³ Asal duwán gó kailangan tumanán katō mga taladuma. Tō tagsábbad-sábbad ákniyu na mga gamama, kailangan ginawaan yu gó tō ákniyu sawa iring katō kaginawa yu katō ákniyu sarili lawa. Asta tō tagsábbad-sábbad ákniyu na mga sawa, kailangan respetowan yu gó tō ákniyu duma.

6

Mga gabatà asta kandan mga ámmà asta innà

¹ Sikiyu na mga gabatà, bánnal kó katō ákniyu mga ámmà asta innà iring katō kabánnal yu katō Áglangngagán, su tō gó tō nángngà lumun yu. ² Ni gó tō una sugù na duwán tandô para katō mga ágbánnal, “Respetowi yu tō ákniyu ámmà asta innà

³ ébō kumallayat tō kantayan yu nit banuwa.”*

⁴ Na, sikiyu na mga ámmà asta mga innà, yakó yu ágpasókówi tō ákniyu mga gabatà, asal dóppóni yu ukit katō disiplina asta tambag na makadayó katō Áglangngagán.

Mga állang asta mga amo

⁵ Sikiyu na mga állang, tuman yu tō kakalyag katō ákniyu amo nit banuwa. Kailangan respetowan yu sikandan. Kailangan tikud tun ta pusung yu tō katuman yu katō mga sugù dan magunawa katō kabánnal yu ki Cristo. ⁶ Inalayun kó bánnal kandan, ánnà dád rōggun ka sumállág dan ákniyu ébō madurung kó. Su mga állang kó gó i Cristo, kailangan tikud tun ta tibuk ka pusung yu tō katuman yu katō kakalyag ka Manama. ⁷ Kailangan malóggód kó áglumu, su ánnà dád manubù tō ágbánnalán yu, asal tō Áglangngagán tō ágbánnalán yu. ⁸ Yakó ágkalingó na agad ándin tō áglumun yu na madigár, duwán gó madigár sulí katō Áglangngagán ákniyu, agad állang kó ó ánnà kó állang.

* **5:31** 5:31 Genesis 2:24. * **6:3** 6:2-3 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

⁹ Sikiyu na mga amo, kailangan madigár tô kapid yu katô mga állang yu. Yakó áglagaggà kandan, su agad sikiyu asta tô mga állang yu, sábbad dád gó tô Amo yu tun ta langit, asta ándà manubù na ágmusingán din agad ándin tô bónnóng dan.

Mga laniban na ágbággén ka Manama áknita

¹⁰ Na, ni gó tô ágtamanán katô mga ágtinuruán ku ákniyu. Su igpasábbad kó tun ta Áglangngagán, pasarig kó gó ukit katô katulusan din. ¹¹ Gamit yu tô langun laniban na ágbággén katô Manama ébô makatu kó katô mga kapókit asta limbung i Maibuyan. ¹² Su ánnà mga manubù tô mga usig ta, asal tô madat mga espiritu asta tô ághari na di ágkitanán, tô duwán katulusan ka kangittángngan nit banuwa, asta tô madat mga espiritu tun ta kawangawangan. ¹³ Purisu kailangan gamitán yu tô langun laniban na ágbággén katô Manama ákniyu ébô makatu kó katô mga usig ta ka dumunggù tô álló ka kadattan. Purisu atin ka mapángnga dán tô langun kani, makita na ándà kó gó katalu. ¹⁴ Purisu taganá kó iring na sundalo na ágtaganà katô gira. Gamit yu tô kabánnalan iring na sinturon. Gamit yu tô katanggap ka Manama ákniyu na nángngà tun ta saruwan din iring na putó salimbutung tun ta kagpa. ¹⁵ Gamit yu iring na sapatu tô kataganà yu na mulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód katô kasunayan na ágbággén katô Manama. ¹⁶ Gamit yu tô kapamaké yu ki Cristo iring na kalasag ébô di kó kasugatan katô iring na mga ágrágrág na ágpánaán i Maibuyan tun ákniyu. ¹⁷ Gamit yu tô katábbus ka Manama ákniyu iring na putó sambariro. Gamit yu tô kagi ka Manama na igbággé katô Ugis Espiritu iring na kampilan. ¹⁸ Agad ándin tô dumunggù ákniyu, yakó ágsódó na ágdasal ukit katô katulusan katô Ugis Espiritu. Patannáb kó asta panayun kó tun ta kadasal para katô langun sakup ka Manama. ¹⁹ Dasal kó pagsik para kanak ébô bággayanna ka Manama katô nángngà mga kagi na ándà máddang ku ka mulit-ulitta katô Madigár Gulitán na ándà pasóddóri sayyan. ²⁰ Inémuwa na ágsuguánnán katô Manama ébô mulit-ulitta kani Madigár Gulitán, asta tô gó tô gunayan na igprisowa áknganni. Asal dasal kó para kanak na diya kumataló asta nángngà tô kólit-ólit ku.

Ágtamanán kani sulat

²¹ Si Tiquico tô kataladi na ágginawaan. Ágkasarigan sikandin na kadumaan ku na ágtuman ka kakalyag katô Áglangngagán. Atin ka dumunggù sikandin diyan ákniyu, ulitán din tô inému kanak dini. ²² Purisu pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ébô makasóddór kó tingód áknami, asta ébô pabákkárrán tô pusung yu.

²³ Mga kataladi, mólà pa ka duwán kasunayan yu asta duwán ginawa yu tikud tun ta Ámmà Manama asta Áglangngagán na si Jesu-Cristo ukit katô kapamaké yu. ²⁴ Mólà pa ka tabangan ka Manama tô langun yu na ágginawa katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ukit katô ginawa na ándà ágtamanán.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Filipos

Una Basan

Tò lunsud ka Filipos isakup tun ta probinsya ka Macedonia tun ta banuwa ka Grecia. Dakál lunsud tò Filipos, asta igóddóan katò marapung mga sakup ka Roma.

Tò igdunggù si Pablo tun ta Macedonia, igulit-ulit sikandin tun ta mga taga Filipos. Purisu marapung tò igpamaké ki Jesu-Cristo. Tuu masarig tò kapamaké dan. Dakál tò ginawa dan ki Pablo, asta dakál tò ginawa i Pablo kandan. Marag sikandin igsadun tun ta Filipos, asta igtabang tò mga ágpampamaké kandin.

Tò igdinág dan na igpriso si Pablo, igpapid dan tò kadumaan dan na si Epafrodito ébò tumabang kandin. Igpapid dan pagsik tò salapi ébò duwán magamit i Pablo.

Purisu igsulat si Pablo kandan ébò pasalamat tingód katò tabang dan kandin. Igtalan din kandan na kailangan pabákkárrán dan tò kapamaké dan ki Jesu-Cristo, asta kailangan ágkadayawan dan agad ágkahirapan dan. Igsulat din na kailangan liliyan dan tò mga taratinurù katò ánnà nángngà. Igpapanámdám din sikandan na igtábbus dan su igpasábbad dan tun ki Cristo, asta tò gó tò gasa na igbággé katò Manama tingód katò kapamaké dan, asta ánnà ukít katò katuman dan katò mga sugù asta mga ágkémun ka Judio.

¹ Ni sulat tikud kanak si Pablo, asta si Timoteo tò kadumaan ku. Mga ágsuguánnán ké i Jesu-Cristo. Ágpangumusta ké ákniyu diyan ta lunsud ka Filipos. Igsulatan ku tò langun yu na mga sakup ka Manama na igpasábbad tun ki Jesu-Cristo, tò mga tarapid ákniyu, asta tò mga manubù na ágtabang kandan tun ta lumu ka Manama.

² Mólà pa ka matanggap yu tò tabang asta tò kasunayan tikud tun ta Manama na Ámmà ta asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Dasalán i Pablo tingód katò mga taga Filipos

³ Atin ka ágsampátta ákniyu, ágpasalamatta katò Manama tingód ákniyu.

⁴ Kada ágdasalla para ákniyu langun, duwán dayó ku. ⁵ Ágpasalamatta katò Manama su tikud tun ta kapamaké yu sippang áknganni, sikiyu tò igtabang kanak tun ta kólit-ólit ku katò Madigár Gulitán. ⁶ Igtigkanayan ka Manama tò madigár lumu din diyan ákniyu, asta isóddóran ku na panayunán din ni sippang ka lumónód si Jesu-Cristo. ⁷ Nángngà gó tò dayó ku tingód ákniyu langun su ágginawaan ku gó sikiyu. Róggun igprisowa asta róggun igdapítta katò kabánnalan asta igpasóddorra na bánnal gó tò Madigár Gulitán, igtabang kó kanak tingód katò igpalumu ka Manama kanak ukít katò kedu din. ⁸ Isóddóran ka Manama na tuuwa ágkabugaan ákniyu, su ágginawaan ku gó sikiyu magunawa katò kaginawa i Jesu-Cristo ákniyu.

⁹ Ágdasalla gó para ákniyu na mólà pa ka kadugangan gó tò kapaginawaé yu ébò tuu yu kasóddóran asta tuu yu kagpáttan. ¹⁰ Mólà pa ka kasóddóran yu ka ándin tò madigár ágkémun asta áglumun yu ébò malinís kó gó tun ta saruwan ka Manama asta ándà makabuyas ákniyu sippang ka lumónód si Cristo, ¹¹ asta

ébô ándà gó salà na áglumun yu ukit katô tabang i Jesu-Cristo ákniyu. Purisu pabantugán asta durungán gó tó Manama.

Tô dayó i Pablo

¹² Mga kataladi, kakalyag ku na kasóddóran yu na agad ándin tô inókitan ku, asal ikólit-ólitta pa. Agad igprisowa, asal tuu pa gó marapung tô igpaminág katô Madigár Gulitán, ¹³ su tô langun sundalo na ágbanté katô palasyo katô emperador, asta tô langun ka duma mga manubù dini, isóddóran dan na igprisowa su igulit-ulitta katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo. ¹⁴ Tô karupungan ka mga kataladi, igmabákkár tô kasarig dan tun ta Áglangngagán ukit katô kapriso kanak, asta igmagani dan na gulit-ulit katô kagi ka Manama na ándà máddang.

¹⁵ Agad duwán mga duma manubù na gulit-ulit tingód ki Cristo su ágkasabuan dan kanak asta gingà dan, asal duwán mga duma na gulit-ulit tingód ki Cristo su madigár tô kakalyag dan. ¹⁶ Gulit-ulit dan su ágginaawaanna ikandan. Isóddóran dan na igpapidda dini ébô makataba a katô mga gélé katô Madigár Gulitán. ¹⁷ Asal tô mga ágkasabuan kanak, agad gulit-ulit dan tingód ki Cristo, ánnà madigár tô ágdantulán dan. Ágpallayat-layat dan dád katô sarili dan. Kéman dan ka kadugangan tô madat na ágriyun ku dini ta prisowan ukit katô áglumun dan.

¹⁸ Asal tógón din! Agad madigár ó madat tô ágdantulán dan, asal ágkadayawanna gó su mólit-ólit pa tô kabánnalan tingód ki Cristo.

Manayunna gó kadayawan, ¹⁹ su isóddóran ku na ukit katô ákniyu mga kadasal asta ukit katô tabang katô Espiritu i Jesu-Cristo, madigár tô dunguán ku. ²⁰ Tuu dákál tô kakalyag ku asta tô gimanan ku na diya gó kayyaan, asal iring katô inalayun áglumun ku, maganiya gó pabantug ki Cristo ukit katô áglumun ku, agad mantéya ó matéya.

²¹ Kakalyag ku na róggun mantéya pa, si Cristo gó tô ágpabantugán ku. Atin ka matéya, tuu pa madigár su dumuma ad kandin. ²² Asal ka mantéya pa, duwán pa lumun ku na duwán ágpulusán. Ándà ku kasóddóri ka ándin tô tuu madigár para kanak. ²³ Ilibug tô panámdám ku su kakalyag ku na tananan ku ni banuwa su tuu pa madigár ka dumuma a ki Cristo. ²⁴ Asal tuu pa ágkailanganán ka mantéya pa ébô makatabangnga pa ákniyu. ²⁵ Purisu isóddóran ku gó na mantéya pa asta manayunna dumuma ákniyu ébô tuu pa kumasarig asta kadayawan kó tingód katô kapamaké yu. ²⁶ Atin ka makalónódda diyan ákniyu, tuu kó gó kadayawan tingód katô iglumu i Jesu-Cristo para kanak.

²⁷ Na, agad ándin tô kókitan ku, kailangan nángngà tô ágkémun yu magunawa katô ágtinuruán tun ta Madigár Gulitán tingód ki Cristo ébô agad makasadunna ó diya makasadun diyan ákniyu, kadinággan ku na masarig tô kapamaké yu asta ágpasábbadé kó na ágpénagpát katô mga gélé asta gulit-ulit kó katô Madigár Gulitán ébô duwán mamaké. ²⁸ Yakó gó ágkamáddangan katô mga manubù na gusig ákniyu. Atin ka di kó kamáddangan, ni gó tô pató ébô kasóddóran dan na supakan dan asta sikiyu tô tábbusán. Manama tô ágtikudan kani langun, ²⁹ su tingód katô kakalyag ka Manama, igsalin kó ánnà dád ébô mamaké kó ki Cristo, asal igsalin kó ébô irrayatan kó pagsik tingód kandin. ³⁰ Purisu ágtiisán yu tô kérrayat katô mga gélé ka Madigár Gulitán, iring katô inókitan ku na igkita yu dángngan, asta iring katô inókitan ku sippang áknganni na igdinág yu.

2

Tô kapabbabà i Cristo

¹ Na, ágpabákkárrán kó d gó i Cristo, górorán kó ukit katô kaginawa din ákniyu, ágpasábbad tô Ugis Espiritu tun ákniyu, asta ágpaginawaé asta ágpéduwé kó. ² Purisu bággé kó kanak katô bánnal dayó ukit kani mga áglumun yu. Pénagpátté kó. Paginawaé kó. Pasábbadé kó tun ta ginawa asta tun ta panámdám.

³ Agad ándin tô áglumun yu, yakó ágtingát, asta yakó ágpallayat-layat, asal pabbabà-babà kó baling, asta pabantug yu tô mga unawa yu sobra pa katô kapabantug yu katô ákniyu sarili. ⁴ Yakó ágpapanámdám tingód dád katô ákniyu kadigárran, asal panámdám kó tingód ka kadigárran katô mga unawa yu.

⁵ Kailangan magunawa tô panámdám yu katô panámdám i Jesu-Cristo.

⁶ Agad Manama gó sikandin,

ándà din awidi tô kagunawa din katô Ámmà Manama,

⁷ asal igtananan din tô kagunawa din

asta inéring sikandin na állang.

Igpamanubù sikandin asta ipamasusu.

⁸ Tô igpamanubù sikandin, igpabbabà-babà sikandin

ukit katô katuman din katô kakalyag katô Manama sippang ka kamatayan,

agad ukit katô kamatayan tun ta krus.

⁹ Purisu tuu gó igpabantug ka Manama si Jesu-Cristo,

asta igbággé ka Manama tun kandin tô ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô langun ka duma mga ngadan,

¹⁰ ébô ka dinággán tô ngadan i Jesus, lumingkóód asta pabantug kandin tô langun,*

agad tun ta langit, ó nit tanà, ó tun ta siráb kani tanà,

¹¹ asta ébô tô langun kumagi na si Jesu-Cristo gó tô Áglangngagán.

Purisu pabantugán tô Manama na Ámmà.

Iring ki na karani

¹² Purisu mga ágginawaan ku, su inalayun kó igtuman katô kakalyag ka Manama, ággár-ággárrí yu tô nángngà áglumun katô mga manubù na igtábbus ka Manama tingód katô karespeto† yu kandin. Ággár-ággárrí yu ánnà dád róggun katô diyanna pa ákniyu, asal tuu pa gó áknganni agad ándà ad diyann ákniyu. ¹³ Makagaga kó tumuman su ágtabangan kó ka Manama na ágbággé ákniyu katô kakalyag asta makému ébô makatuman kó katô kakalyag din.

¹⁴ Agad ándin tô áglumun yu, yakó ágburáng-buráng asta yakó ágpapulé ¹⁵ ébô makita na malinis kó asta ándà salà yu na mga gabatà ka Manama, agad madat asta masalà-salà tô ágkémun katô duma mga manubù, su ágkitanán dan tô nángngà ágkémun yu iring na mga karani na ágséllà tun ta langit.

¹⁶ Pasóddór kó kandan na duwán kantayan na ándà ágtamanán na bággén ka Manama. Nángngà ni áglumun yu ébô tun ta kalónód i Cristo, duwán gó dayó ku su duwán ágpulusán katô linumuwan ku diyann ákniyu.

¹⁷ Atin ka matayanna, marus tô dipanug ku iring na bino na parusán asta bággén tun ta Manama. Su igpamaké kó asta igbággé kó katô sarili yu tun ta Manama, iring kó na mannap na matayan asta bággén tun ta

* **2:10** 2:10 Ahaán tô Isaias 45:23. † **2:12** 2:12 Karespeto, ó máddang.

Manama. Purisu duwán dayó ku su igbággé ku ni sarili ku tun ta Manama, asta kadayawanna duma ákniyu su igbággé yu tô sarili yu tun ta Manama. ¹⁸ Iring kani, duwán dayó yu su igbággé yu tô sarili yu tun ta Manama, asta kadayawan kó duma kanak su igbággé ku ni sarili ku tun ta Manama.

Si Timoteo asta si Epafrodito

¹⁹ Na, tô gimanan ku tun ta Áglangngagán na si Jesus na pasadunán ku si Timoteo diyan ákniyu ka di dán madugé ébô kadayawanna ka ulitanna ikandin tingód katô kóddô yu. ²⁰ Sikandin tô pasadunán ku su ándà duma manubù iring kandin na tuu ágpanámdám tingód katô kadigárran yu. ²¹ Tô duma mga manubù ágpanámdám dád tingód katô kandan kakalyag áglumun. Di dan ágpanámdám tingód katô kakalyag na palumun i Jesu-Cristo kandan. ²² Asal isóddóran yu na ágkasarigan si Timoteo. Isóddóran yu na igtabang sikandin kanak na gulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Cristo, iring katô katabang ka batà katô kandin ámmà. ²³ Gimanna na pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ka kasóddóran ku ka ándin tô dungguán katô kaso ku. ²⁴ Gimanna pagsik na tabanganna katô Áglangngagán ébô makasadunna diyan ákniyu ka di dán madugé.

²⁵ Ipanámdámma na kailangan pólián ku si Epafrodito diyan ákniyu. Sikandin tô kataladi ku asta igtabang kanak na ágtuman katô kakalyag ka Manama. Igdapit sikandin katô Madigár Gulitán iring na sundalo. Igpasadun yu sikandin dini ébô tumabang kanak tun ta kahirapan ku. ²⁶ Pólián kud sikandin diyan ákniyu su ágkabugaan dán sikandin ákniyu langun, asta di dán sikandin pakatónnók tingód katô tana din su ikadinág kó na ibógókan sikandin. ²⁷ Ibógókan gó sikandin asta masig pád maté. Asal inéduwan tô Manama kandin, asta ándà sikandin kamaté. Inéduwan pagsik tô Manama kanak ébô makaliliya katô tuu pa dakál ranu.

²⁸ Purisu masig kud pólián sikandin diyan ákniyu ébô ka kitanán yu puman sikandin, kadayawan kó, asta méwà tô tana ku. ²⁹ Purisu tanggap yu sikandin na dakál tô dayó yu, iring na madigár áglumun ka mga sakup katô Áglangngagán. Pabantug yu sikandin asta tô langun manubù na iring kandin, ³⁰ su masig pád sikandin inaté tingód katô katuman din katô kakalyag i Cristo. Agad isóddóran din na maté pád sikandin, asal kakalyag din na tumabang kanak, su sikiyu di makagaga tumabang.

3

Tô manubù na tanggapán ka Manama

¹ Na, mga kataladi ku, mólà pa ka kadayawan kó su igpasakup kó tun ta Áglangngagán! Diya ágkabállé agad umanáan ku tô kasulat ku kani, su kakalyag ku na di kó kadattan.

² Banté kó katô mga Judio na áglumu ka madat. Iring dan na madat mga asu, su mirit dan pád ákniyu na patupu kó ébô tanggapán kó ka Manama. ³ Asal sikita gó baling tô duwán mga pató na bánnal ki mga sakup katô Manama agad ándà tupuwi tô langun ta, su ágpangadap ki katô Manama ukit katô tabang ka Ugis Espiritu, asta ágkadayawan ki su igpasábbad ki tun ki Jesu-Cristo, asta isóddóran ta na di ki tanggapán ka Manama ukit katô kapatupu ta.

⁴ Atin ka matábbus ki tingód katô lawa ta asta linumuwan ta, duwán gó gunayan ku kumagi na sobra a pa ka tandingán katô duma mga manubù.

⁵ Tô ikawalu álló tikud tun ta kapamasusu kanak, igtupuwanna gó. Sakán tô sábbad rubbad i Israel, asta sábbadda sakup katô mga rubbad i Benjamin. Sábbadda Judio.* Tuuwa gó igtuman katô mga sugù i Moises† su igpasakuppa tun ta mga Pariseo. ⁶ Su malóggódda igtuman katô mga sugù, igirrayatan ku pa tô mga ágpamaké ki Cristo. Asta tingód katô katuman ku ka mga sugù ébô tanggapánna ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, ándà ágkasawé kanak.

⁷ Tô langun kani na igpanámdám ku dángngan na duwán ágpulusán ku, ándà dán ágpulusán áknganni, su kakalyag kud na pasábbadda tun ki Cristo. ⁸ Isóddóran kud gó na ándà palang ágpulusán katô langun ka tandingán katô kapasábbad ku ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ku. Iring dád na ussu tô langun igsarigan ku dángngan. Purisu igtananan kud tô langun ébô pasábbadda tun ki Cristo, ⁹ asta ébô masakuppa gó tun kandin. Ándà a tanggapi ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô katuman ku katô mga sugù, asal igtanggappa gó katô Manama na nángngà ukit dád katô kapamaké ku ki Cristo, su ukit dád katô kapamaké ta tô katanggap ka Manama áknita na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁰ Kakalyag ku na pasábbadda tun ki Cristo asta kasóddóran ku tô katulusan din magunawa katô iggamit ka Manama tô iganté din puman si Cristo. Kakalyag ku na kókitan ku tô kahirapan na magunawa katô kahirapan i Cristo. Kakalyag ku na méringnga kandin agad matayanna magunawa katô kamatayan i Cristo para kanak, ¹¹ su kakalyag ku na anténna puman ikandin.

Panayun kó ugtun katô ganti

¹² Ándà a kagi na ikéringngad ki Cristo. Ándà ku pa katuman tô langun katô kakalyag din kanak. Asal gággár-ággára ébô tuuwa makéring ki Cristo, su igsalinna i Jesu-Cristo ébô makéringnga kandin. ¹³ Mga kataladi, ándà a panámdám na ikéringngad ki Cristo. Asal sábbad dád tô gugtunán ku, su diyad gó ágpánámdám tingód katô iglumu ku, asal gággár-ággára ébô ugtunán ku tô kakalyag ku. ¹⁴ Inalayunna gággár-ággár sippang ka dumunggu a tun ta ágtamanán ébô tanggapán ku tô ganti ka Manama na igtawar kanak tun ta langit ukit ki Jesu-Cristo.

¹⁵ Purisu iring pád kani tô panámdám katô langun ta na ágsunnad dán é kapamaké. Asal ka ánnà magunawa tô panámdám yu tingód kani, pénagpáttán kó katô Manama. ¹⁶ Asal kailangan tumanán ta gó tô kabánnalan na igpasóddór dán katô Manama áknita.

¹⁷ Na, mga kataladi, iringi yu gó tô ágkémun ku, asta sállág yu tô ágkémun katô mga manubù na igiring áknami ébô duwán iringan yu. ¹⁸ Su marapung tô mga mà kagi igpamaké ki Cristo, asal ukit katô madat linumuwan dan, ágpasóddór dan na gusig dan katô ágtinuruán tingód katô kamatayan i Cristo tun ta krus. Ikapira ad igulit áknayu tingód kani mga manubù ni, asta igsággówa róggun katô kapasampát ku puman kani áknayu. ¹⁹ Asal matuman dan gó supakan ka Manama, su agad ándin tô kakalyag katô lawa dan, tô gó tô ágtumanán dan. Agad kailangan kayyawa dan tingód katô madat mga linumuwan dan, asal ágpadaadurung dan baling. Ágpánámdámmán dan dád tô tingód katô kóddó dan nit banuwa. ²⁰ Asal sikita gó tô mga sakup

* 3:5 3:5a Judio, ó Hebreo. † 3:5 3:5b Manama tô igbággé katô mga sugù ki Moises, asta si Moises tô igbággé katô mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katô mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

tun ta pagpangulu ka Manama tun ta langit na tikudan katô Taratábbus ta. Gangatan ta tô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. ²¹ Ukit katô katulusan din, pamantun din ni lawa ta na ágkamaté ébô tô lawa ta méring katô tuu madigár lawa din na di maté. Magunawa tô katulusan na gamitán din ka talun din tô langun agad ánda.

4

Mga ágtinuruán

¹ Purisu mga kataladi ku na ágginawaan ku, pasarig kó katô kapamaké yu tun ta Áglangngagán. Ágkabugaan ad ákniyu, su sikiyu tô ágbággé kanak ka dayó, asta sikiyu tô pató na duwán ágpulusán katô linumuwan ku.

² Ágpédu-éduwa ákniyu Euodia asta Sintique na kailangan pasábbadé kó, su mga sakup kó katô Áglangngagán. ³ Ágpédu-éduwa pagsik áknikó na ágkasarigan rarak ku na tabangan nu ni duwa gabayi ébô pasábbadé dan, su sikandan tô kadumaan ku na gulit-ulit katô Madigár Gulitán, asta sikandan tô kadumaan i Clemente asta tô duma mga kadumaan ku na igsulat dán tô mga ngadan dan tun ta libro ka kantayan na ánda ágtamanán.

⁴ Kailangan inalayun kó gó kadayawan tingód katô kapasakup yu tun ta Áglangngagán. Umanán ku tô igkagi ku, na kailangan kadayawan kó gó!

⁵ Pakita yu tun ta langun manubù na mallayat tô ginawa yu. Masig dán tô kalónód katô Áglangngagán.* ⁶ Agad ándin tô dumunggù tun ákniyu, yakó gó ágkatanaan, asal dasal kó tun ta Manama tingód katô langun. Ulit yu kandin tô mga ágkailanganán yu, pamuyù kó katô tabang din, asta pasalamat kó kandin. ⁷ Atin ka lumun yu ni, bággayan kó katô Manama ka kasunayan ébô ánda palang tana yu. Masuné kó su ágsarig kó ki Jesu-Cristo. Tô kasunayan na tikud tun ta Manama di yu tuu ágkagpáttan su tuu gó madigár.

⁸ Na, mga kataladi, duwán pa sábbad kagin ku ákniyu. Panámdám yu dád gó tô mga bánnal, tô mga ágkabantug, tô mga nángngà, tô mga malinis, tô mga ágbággé ka dayó, asta tô mga madigár ágdinággán. Agad ándin tô mga madigár, asta agad ándin tô mga ágkadurung, panámdám yu ni. ⁹ Tuman yu tô langun na igtinurù ku ákniyu, tô mga kabánnalan na igtanggap yu asta tô igpaminág yu tikud kanak. Agad ándin tô linumuwan ku na igkita yu, tô gó tô kailangan lumun yu, asta dumaan kó gó katô Manama na ágbággé ka kasunayan.

Kapasalamat tingód katô tabang

¹⁰ Dakál gó tô dayó ku asta ágpasalamatta katô Áglangngagán su igpasóddór yu puman na igginawaanna ikiyu. Isóddóran ku na agad duwán kakalyag yu na tumabang kanak, asal ánda dád timpo para katô katabang yu. ¹¹ Yakó ágpánámdám na igkagiya kani su ikulanganna, su agad ándin tô kóddó ku, isóddóran ku na nángngà gó para kanak. ¹² Isóddóran ku na nángngà para kanak agad ágkandaanna, asta nángngà para kanak agad ágkaduwánnanna. Isóddóran ku na nángngà tô kóddó ku agad ándin. Nángngà kanak agad ágkabássugga ó agad ágballusánná. Nángngà kanak agad duwán dakál ó agad ikulanganna. ¹³ Agad ándin tô dumunggù kanak, makatiissa katô langun ukit katô tabang i Cristo na ágpabákkár kanak. ¹⁴ Asal madigár tô tabang yu kanak áknganni su ihirapanna gó.

* 4:5 4:5 Masig dán tô kalónód katô Áglangngagán, ó madani gó tô Áglangngagán tun ákniyu.

¹⁵ Sikiyu na mga taga Filipos, isóddóran yu na tô igpanówa tikud tun ta probinsya ka Macedonia asta tô igtigkanéya igulit-ulit katô Madigár Gulitán tun ákníyu, sikiyu dád gó tô mga ágpampamaké na igpapid ka tabang para kanak ébô makatinurù a katô duma mga manubù iring katô katinurù ku ákníyu. ¹⁶ Agad dutunna ta lunsud ka Tesalonica, asal ikapira kó igpapid katô tabang yu para kanak. ¹⁷ Yakó ágpánámdám na duwán kakalyag ku na tumabang kó puman kanak, asal kakalyag ku na duwán matanggap yu tikud tun ta Manama tingód katô kabággé yu kanak.

¹⁸ Áknganni ándà a kakulangi su itanggap kud tô dakál tabang yu kanak, asta duwán pa sobra katô ágkailanganán ku su itanggap kud tô tabang na igpapid yu kanak ukit ki Epafrodito. Nángngà tun ta Manama tô tabang yu asta ágkadayawan sikandin, su tô gasa yu kanak iring na mammut na ágbággén tun ta Manama. ¹⁹ Na, tô Manama na ágdóppón kanak tô mággé ákníyu katô langun na ágkailanganán yu su di katáppángngan tô dakál ginawa din na ágbággén din áknita ukit ki Jesu-Cristo. ²⁰ Purisu durungán ta tô Manama na Ámmà ta ka ándà ágtamanán. Matuman gó ni!

Ágtamanán kani sulat

²¹ Ágpangumusta a katô langun sakup ka Manama na ágpamaké ki Jesu-Cristo. Tô mga kataladi na igduma kanak dini, ágpangumusta dan ákníyu.

²² Ágpangumusta ákníyu tô langun sakup ka Manama dini, asta tuu pa gó tô mga taralumu tun ta palasyo katô emperador.

²³ Mólà pa ka tabangan kó katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Colosas

Una Basan

Colosas tō délák lunsud tun ta probinsya ka Asia. Tō mga ágpampamaké tun ta Colosas ándà kita ki Pablo. Tō dád igkita kandin si Epafras na taga Colosas, su igpamaké sikandin ki Cristo ukit ki Pablo. Ukit katō kólit-ólit i Epafras tun ta Colosas, duwán mga manubù na igpamaké ki Cristo.

Róggun igpriso si Pablo, igdunggù si Epafras asta igulit ki Pablo tingód ka problema tun ta Colosas. Mà din na duwán mga taratinurù na igdunggù tun ta Colosas na ássa tō ágtinuruán dan. Igbuyas dan gó si Cristo. Igtinurù dan na tuu pa mallayat tō mga panaligan ka tandingán ki Cristo, asta mga panaligan baling tō ágpadani katō mga manubù tun ta Manama. Purisu igduwa-duwa gó tō panámdám katō mga ágpampamaké tingód ki Jesu-Cristo, asta igpapulé dan.

Purisu igsulat si Pablo kandan, asta igpapid din ni sulat ki Epafras tun ta Colosas. Nit sulat, igkagi si Pablo kandan na kulang tō igtinurù katō mga taratinurù. Igpasóddór din kandan na si Jesu-Cristo gó tō tuu bánnal Batà ka Manama, igpallayat ka Manama sikandin, asta ándà palang na tuu pa mallayat ka tandingán kandin. Sikandin gó tō ágpangulu katō langun. Sikandin dád gó tō makapasábbad katō Manama asta katō mga manubù. Sikandin tō Áglangngagán katō langun na mamaké kandin.

¹ Sakán si Pablo na igsalin ka Manama ébô imunna na apóstoles i Jesu-Cristo. Sakán asta si Timoteo na kataladi ta ² tō ágpangumusta ákniyu diyan ta lunsud ka Colosas. Sikiyu tō mga sakup ka Manama asta ágkasarigan kó na mga kataladi tun ki Cristo.

Móla pa ka tabangan kó katō Ámmà Manama ta, asta bággayan kó ikandin ka kasunayan.

Kapasalamat asta kadasal i Pablo

³ Atin ka ágdasal ké tingód ákniyu, inalayun ké ágpasalamat tun ta Manama na Ámmà katō Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ⁴ Ágpasalamat ké kandin su idinág dé na masarig tō kapamaké yu ki Jesu-Cristo, asta dakál kun tō ginawa yu tun ta langun sakup ka Manama. ⁵ Masarig tō kapamaké yu asta dakál tō ginawa yu su giman kó katō ágpulusán yu na igtaganà ka Manama para ákniyu tun ta langit. Ni gó tō igimanan yu dángngan tikud tun ta álló na igdinág kó katō kabánnalan, asta tō gó tō Madigár Gulitán tingód ki Cristo. ⁶ Ni Madigár Gulitán ágpanayun dán gó ágkatalap sippang tun ta kaluwagan kani banuwa. Marapung dán tō duma mga manubù na igpamaké, asta igpamantu katō ágkémun dan iring katō inému ákniyu tō álló na igbánnal yu tō kabánnalan tingód katō kedu ka Manama tun ta mga masalà-salà. ⁷ Tō gó tō kabánnalan na igtinurù i Epafras ákniyu. Sikandin tō kadumaan dé na ágginawaan dé asta tō ágkasarigan na ágsuguánnán i Cristo na igpasadun dé tun ákniyu na bullas áknami. ⁸ Sikandin tō igulit áknami tingód katō dakál ginawa yu na igbággé katō Ugis Espiritu ákniyu.

⁹ Purisu tō ikasóddór ké kani tingód ákniyu, inalayun ké ágdasal tingód ákniyu. Inalayun ké ágpédu-édu katō Manama na makasóddór kó katō langun

ka kakalyag din na lumun yu. Ágdasal ké na tanggapán yu tô kapandayan asta tô kénagpáttan na ágbággén katô Ugis Espiritu ¹⁰ ébô makatuman kó katô kakalyag katô Áglangngagán, asta ébô kadayawan gó sikandin tingód ákniyu. Ágdasal ké na manayun kó lumumu ka madigár, asta kadugangan gó tô isóddóran yu tingód ka Manama. ¹¹ Mólà pa ka pabákkárrán kó gó ka Manama ukit katô kandin makasalábbù katulusan ébô ka dungguan kó ka mga kahirapan, makatiis kó katô langun asta kumallayat tô ginawa yu. Mólà pa ka duwán dayó yu, ¹² asta makapasalamat kó katô Ámmà na Manama, su igimu kó ikandin na nángngà ébô masakup kó tun ta mga manubù na bággayan din katô igpataganà para kandan tun ta pagpangulu din na giló.

Si Cristo tuu mallayat ka langun

¹³ Igpaluwà kid ka Manama tikud tun ta pagpangulu katô kangittángngan, asta iginalin ki ka Manama tun ta pagpangulu katô Batà din na ágginawaan din. ¹⁴ Ukit katô kamatayan katô Batà din, igtábbus kid ka Manama, asta igpasinsiyaan kid ikandin tingód katô mga salà ta.

¹⁵ Ukit ki Cristo ikitaan ta tô Manama na di ágkitanán.

Si Cristo tô tuu mallayat ka tandingán katô langun-langun na igimu ka Manama,

¹⁶ su ukit ki Cristo igimu ka Manama tô langun-langun,
agad tun ta langit asta nit banuwa,
agad tô ágkitanán asta tô di ágkitanán,
agad ándin tô mga duwán katulusan asta tô ágpangulu ó tô ághari.

Sikandin tô tuu mallayat ka tandingán katô langun,
su igimu katô Manama tô langun ukit kandin asta para kandin.

¹⁷ Tô ándà pa imuwi tô agad ándin, taganà duwán dán sikandin,
asta ukit kandin, madigár tô katagù
asta tô kapasábbadé katô langun.

¹⁸ Sikandin tô tuu mallayat su sikandin tô ulu katô langun ágpampamaké na igpanunggiringan katô lawa din.

Sikandin tô ágtigkanayan katô langun,
asta sikandin tô una inanté puman na di puman maté
ébô ágkasóddóran ta na sikandin tô tuu pa mallayat ka tandingán katô langun.

¹⁹ Sikandin tô ikitaan katô ágkémun ka Manama,
su kakalyag ka Manama na tô Batà din gó tô mapánnù
katô kapánnuan ka Manama.

²⁰ Ukit ki Cristo igpasábbad ka Manama tô langun tun kandin,
agad tô nit banuwa asta tô tun ta langit.

Ukit katô dipanug din tô inaté sikandin tun ta krus,
mému dán masábbad tô mga manubù tun ta Manama.

²¹ Dángngan, madiyù kó tikud tun ta Manama, asta inému kó na mga usig din, su madat tô panámdám yu asta madat tô mga linumuwan yu. ²² Asal igpasábbad kó tun ta Manama ukit katô kapamanubù i Cristo asta katô kamatayan din tun ta krus ébô piddán kó ikandin madani tun ta Manama, su ándà dán salà yu, asta malinis kó tun ta saruwan ka Manama. ²³ Asal kailangan manayun kó na masarig tô kapamaké yu. Yakó ágsuwé tikud tun ta gimanan na igpasóddór ákniyu dángngan tô igdinág yu tô Madigár Gulitán

na igulit-ulit dán tun ta langun manubù tun ta kaluwagan kani banuwa, asta igpapidda katô Manama ébô mulit-ulitta kani Madigâr Gulitán.

Linumuwan i Pablo para katô mga ágpampamaké

²⁴ Agad ágkahirapanna áknganni, asal idayawanna su ukit katô katiis ku kani mga kahirapan, katabangan kó gó. Ni ágriyung ku kannun ta lawa ku iring katô igtiis i Cristo ébô katabangan ku tô langun ágpampamaké na igpasakup kandin. ²⁵ Igimuwa ka Manama na ágsuguánnán ébô tabangan ku tô langun yu na ágpampamaké, su kakalyag din na ulit-ulitán ku tô langun kagi din tun ákniyu. ²⁶ Ni gó tô kabánnalan na ándà pasóddóri ka Manama tun ta mga manubù sayyan. Asal áknganni igpasóddór din dán áknita na mga sakup din. ²⁷ Kakalyag din na ni tuu madigâr kabánnalan kasóddóran katô langun manubù agad ánnà Judio. Ni gó tô ándà din pasóddóri dângngan na papiddán din si Cristo ébô móddô duma ákniyu. Su diyan dán ákniyu si Cristo, duwán madigâr gimanan yu na bággén ka Manama. ²⁸ Purisu gulit-ulit ké katô langun manubù tingód ki Cristo. Ágtalan asta ágtinurù ké kandan ukit katô kapandayan na igbággé ka Manama áknami ébô ka piddán dé sikandan tun ta saruwan ka Manama, nángngà gó tô kapasábbad dan ki Cristo. ²⁹ Purisu tuu ku ággár-ággáran tô katinurù ku kani ukit katô bákkár na ágbággén i Cristo kanak.

2

¹ Kakalyag ku na kasóddóran yu na tuuwa gággár-ággár ébô katabangan ku sikiyu na mga taga Colosas, asta tô mga manubù tun ta lunsud ka Laodicea, asta tô langun ágpampamaké na ándà pa ikakita kanak. ² Tô gó tô áglumun ku ébô mabákkár tô pusung yu na sumarig ki Cristo ébô pasábbadé kó ukit katô kapaginawaé yu. Tô gó tô áglumun ku ébô kagpáttan yu gó tô kabánnalan tingód ki Cristo na ándà pa pasóddóri ka Manama dângngan. ³ Si Cristo dád tô ágpasóddór katô langun ka kakatigan asta kapandayan na ándà pa pasóddóri dângngan.

⁴ Tô gó tô igsulat ku ákniyu ébô di kó mapid katô mga manubù na ágtinurù ka bulaló, agad madigâr tô kagi dan. ⁵ Agad madiyù a tun ákniyu, asal inalayunna ágpanámdám tingód ákniyu. Idayawanna su idinág ku na nángngà tô ágkémun yu, asta masarig gó tô kapamaké yu ki Cristo.

Si Cristo tô nángngà tákkásan ta

⁶ Su igpasakup kó tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán, kailangan manayun kó tumuman katô kakalyag din. ⁷ Atin ka tô gó tô panayunán yu, pasábbad kó tun ki Cristo iring na kayu na madalám é dalid, asta iring na balé na tuu masarig. Kumasarig tô kapamaké yu iring katô igtinurù ákniyu. Kailangan inalayun kó pasalamat tun ta Manama.

⁸ Banté kó gó ébô di kó mapid katô mga manubù na malyag mid ákniyu ukit katô mga bulaló na ágtinuruán dan, su ágtinuruán dan tô mga ágkémun katô mga kamónaan dan asta tô mga ágkémun guné katô panámdám kani banuwa. Ándà ágpulusán katô ágtinuruán dan, su ánnà ni tô kabánnalan tingód ki Cristo, ⁹ su si Cristo tô kapánnuan katô langun-langun na kamanamaan katô Manama. ¹⁰ Ukit katô kapasábbad yu tun ki Cristo, igbággayan kó katô tuu madigâr kantayan na ándà dán gó kulang, asta si Cristo tô tuu pa mallayat tun ta langun espiritu na ágpangulu asta duwán katulusan. ¹¹ Tô igpasábbad kó tun ki Cristo, iring na igtupuwan kó. Ánnà lawa yu tô igtupuwan ka manubù,

asal si Cristo gó tô igiwà katô madat kakalyag tikud tun ta pusung yu.* ¹² Tô igpabunyag kó, iring na inaté kó asta iglábbáng kó duma ki Cristo, asta iring na inaté kó puman duma kandin su igsarig kó katô matulus Manama na iganté puman ki Cristo. ¹³ Dángngan, iring na inaté kó, su masalà-salà kó asta di kó ágtuman katô mga sugù ka Manama na ágtumanán katô mga Judio. Asal áknganni igbággayan kód ka Manama katô kantayan duma ki Cristo, asta igpasinsiyaan din dán tô langun salà ta. ¹⁴ Dángngan, supakan ki pád su iglapas ki katô mga sugù ka Manama. Asal ukit katô kapansal ki Cristo tun ta krus, igiwà ka Manama tô lista katô mga salà ta, asta áknganni di kid supakan. ¹⁵ Ukit katô kamatayan i Cristo tun ta krus, igpanalu dán tô Manama katô langun espiritu na ágpangulu asta duwán katulusan, asta igpasóddór din tun ta langun na igpanalu dán sikandin katô langun.

¹⁶ Purisu pabayà yu dád tô ágbuyas ákniyu tingód katô ákngannán asta ginámmán yu, asta tingód katô di kó gapil tun ta mga kalimudan dan kada ámmé, asta kada bulan, asta kada álló ka kapaginawa. ¹⁷ Tô langun kani ákémun dan, tô dád gó tô alung tingód katô dumunggù. Asal tô gangatan dan ituman dán gó, su itanggap tad tô madigár ukit katô kadunggù i Cristo. ¹⁸ Pabayà yu dád tô ágbuyas ákniyu asta tô mirit pád ákniyu ébò pabbabà-babà kó asta mangadap kó katô mga panaligan ka Manama. Mà kagi igpakita tô Manama kandán, asal ándà ágpulusán katô kapadadurung dan, su tikud dád tun ta panámdám dan na masalà-salà. ¹⁹ Di dan malyag na pasakup dan tun ki Cristo na ulu ta. Su igpasakup ki tun ki Cristo, ágpabákkár ki asta ágpasábbadé ki iring na mga laluwadan asta ugat. Ukit kani, makatuman ki katô kakalyag ka Manama.

Mantu kantayan na ágbággén i Cristo

²⁰ Su iring na inaté kód duma ki Cristo asta igpaluwà kód tikud tun ta mga ákémun kani banuwa, yakó yu ágnunugi tô ágtinurù ka mga sugù iring kani, ²¹ “Yakó gawid kani! Yakó ákinnam kani! Yakó ágdappán kani!” ²² Ni mga sugù ni tingód dád katô mga ákngannán asta ginámmán na ákémát dád. Yakó yu ágnunugi tô ágtinurù ka mga sugù iring kani, su tô ágtinuruán dan tikud dád tun ta panámdám ka mga manubù. ²³ Tô katamanan kani tô katuman dan katô kakalyag ka lawa dan. Agad iring na mapandé ni mga sugù su tingód ka kapangadap, kapabbabà-babà, asta kérrayat katô lawa, asal ándà ágpulusán katô mga manubù na ágtuman kani mga sugù.

3

Tapé asta mantu kantayan

¹ Purisu, su inaté kód puman duma ki Cristo, kailangan pamasakán yu tô tun ta langit na gunsadanan i Cristo dadan tun ta kawanan ka Manama asta ágpangulu duma kandin. ² Yakó ágpánámdám tingód dád kani banuwa, asal kailangan manámdám kó gó tingód katô tun ta langit, ³ su iring gó na inaté kód, asta ágbantéyan ka Manama tô mantu kantayan yu tingód katô kapasábbad yu tun ki Cristo. ⁴ Si Cristo tô igbággé áknita katô mantu kantayan na ándà ágtamanán. Atin ka lumónód puman sikandin asta kitanán katô langun manubù tô katulusan din asta kabantug din, dumuma kó gó kandin.

* **2:11** 2:11 Igtupuwan tô mga Judio su tô gó tô pató na igpasábbad dan tun ta Manama. Asal tô pató na igpasábbad ki tun ki Cristo, tô gó tô kéwà din katô madat kakalyag ta.

⁵ Purisu yakó áglumu katô madat mga kakalyag yu. Yakó áglayuk katô ánnà ákniyu sawa ó duma, asta yakó áglumu ka agad ándin na maripà. Yakó ágtuman katô madat mga kakalyag yu, asta yakó ágpanámdám tingód kani. Yakó ágkasabuan ka kaduwánnan ka duma manubù, su tó ágkasabuan iring gó katô ágpangadap katô ágmanaman. ⁶ Supakan ka Manama tó áglumu ka madat iring kani. ⁷ Ni gó tó iglumu yu dánngan tó inapid kó katô madat mga kakalyag yu.

⁸ Asal áknganni sódô kó lumu katô langun madat iring kani. Yakó ágkasókó. Yakó sékót ágkaringasa. Yakó gimu-imu ka salà tun ta mga duma. Yakó ágbuyas. Yakó ágkagi ka madat. ⁹ Yakó ágbulaló, su igtananan yud tó tapé ágkémun yu, ¹⁰ asta igtanggap yud tó mantu ágkémun tikud tun ta Manama, asta inalayun kó ikandin ágpamantun sippang ka makéring kó kandin ébô tuu kó makasóddór kandin. ¹¹ Purisu tun ta saruwan katô Manama, ándà dán kasaan ka mga manubù, agad mga Judio na igtupuwan ó mga ánnà Judio na ándà katupuwi, agad mga manubù tun ta madiyah mga banuwa, agad mga manubù na ándà kakatigan, agad állang ó ánnà állang. Asal si Cristo tó tuu mallayat ka tandingán katô langun, asta góddô sikandin tun ta langun ágpampamaké.

¹² Igsalin kó ka Manama, asta ágginawaan kó na mga sakup din. Purisu kailangan médu-édu kó, asta madigár tó áglumun yu tun ta mga unawa yu. Kailangan pabbabà-babà kó. Yakó gésà, asal kailangan mallayat é ginawa yu. ¹³ Kailangan madalám tó ginawa yu. Atin ka duwán makasalà tun ákniyu, papasinsiyáé kó ébô pasábbadé kó, su igpasinsiyaan kó katô Áglangngagán. ¹⁴ Asal ni gó tó tuu ágkailanganán ka tandingán katô langun. Paginawaé kó. Atin ka paginawaé kó, madigár su inaggát kó na igpasábbadé.

¹⁵ Su igbággayan kó i Cristo katô kasunayan, kailangan duwán kasunayan tun ta langun yu na mga ágpampamaké. Igsalin kó ka Manama ébô duwán kasunayan katô langun yu na ágpalmudé asta ágpangadap kandin. Kailangan inalayun kó pasalamat kandin. ¹⁶ Mólà pa ka kapánnuan tó panámdám yu katô madigár ágtinuruán tingód ki Cristo ébô kumapandé kó. Gamit yu tó mga kagi din ka ágpatinurué kó asta ágpatambagé* kó. Pasalamat kó katô Manama ukit katô kakanta yu ka mga kagi ka Manama na igsulat, asta ukit ka mga kanta tingód ki Jesus, asta ukit ka mga kanta na tikud tun ta Ugis Espiritu. ¹⁷ Agad ándin tó lumun yu asta kagin yu, pasóddór yu gó na mga sakup kó katô Áglangngagán na si Jesus, asta pasalamat kó tun ta Ámmà Manama ukit kandin.

Mga sugù para katô madigár kapadumáé

¹⁸ Sikiyu na mga sawa, pasakup kó katô duma yu, su tó gó tó madigár na lumun ka mga ágpamaké katô Áglangngagán.

¹⁹ Sikiyu na mga duma, ginawayi yu tó sawa yu, asta yakó yu ágpasakiti.

²⁰ Sikiyu na mga gabatà, tuman yu tó langun sugù katô ákniyu ámmà asta innà, su atin ka tó gó tó lumun katô mga igpasakup tun ta Áglangngagán, kadayawan tó Manama.

²¹ Sikiyu na mga ámmà asta innà, yakó yu ágpasobrayi tó kadisiplina yu katô mga gabatà yu ébô dì dan sumódô lumumu ka madigár.

* 3:16 3:16 Ágpatambagé, ó ágpakagiyé.

²² Sikiyu na mga állang, tuman yu tô langun ka sugù katô mga amo yu nit banuwa. Inalayun kó bánnal kandan ánnà dád róggun ka sumállág dan ákniyu ébô madurung kó iring katô áglumun ka mga ágpadaðurung. Tuman yu tô mga sugù dan tingód katô karespeto yu katô Áglangngagán. ²³ Kailangan malóggód kó agad ándin tô lumun yu, su ánnà dád manubù tô ágbánnalán yu, asal tô Áglangngagán tô ágbánnalán yu. ²⁴ Yakó ágkalingó na Áglangngagán tô mággé ákniyu katô ágpulusán na igtandô ka Manama, su Áglangngagán na si Cristo tô bánnal amo na ágbánnalán yu. ²⁵ Asal ka madat tô áglumun ka manubù, madat tô suli kandin, su ándà manubù na ágmusingán ka Manama agad ándin tô bónnóng dan.

4

¹ Sikiyu na mga amo, kailangan nángngà tô kapid yu katô mga állang yu. Yakó ágkalingó na kailangan tumubang kó pagsik katô Amo yu tun ta langit.

Duma mga sugù

² Tô langun yu, yakó ágsódô ágdasal, asal patannáb kó asta pasalamat kó tun ta Manama. ³ Dasal kó pagsik tingód áknami ébô bággayan ké ka Manama ka timpo ébô makólit-ólit ké katô kabánnalan tingód ki Cristo na ándà pasóddóri ka Manama sayyan. Tô gó tô gunayan na igprisowa dini su igulit-ulit ku tô tingód kandin. ⁴ Dasal kó kanak ébô malumák kagpáttan tô kólit-ólit ku kani tun ta mga manubù.

⁵ Kailangan mapandé tô ágkémun yu róggun móddô kó tun ta mga duma na di ágpamaké. Yakó gulà katô mga oras yu. ⁶ Atin ka ágtóngkô kó katô mga di ágpamaké, kailangan duwán kedu yu kandan asta madigár tô ágkagin yu. Kailangan matayyó tô taba yu katô mga insà dan ébô makagpát dan.

Ágtamanán kani sulat

⁷ Si Tiquico tô kataladi na ágginawaan. Ágkasarigan sikandin na kadumaan ku na ágtuman ka kakalyag katô Áglangngagán. Atin ka dumunggù sikandin diyan ákniyu, ulitán din tô langun na inému kanak dini. ⁸ Purisu pasadunán ku sikandin diyan ákniyu ébô makasóddór kó tingód áknami, asta ébô pabákkárrán tô pusung yu. ⁹ Pasadunán ku pagsik si Onesimo na ágkasarigan kataladi na ágginawaan ta. Sikandin tô unawa yu na taga Colosas. Duwa dan si Tiquico tô mulit ákniyu tingód katô langun na inému dini.

¹⁰ Ágpangumusta ákniyu tô kadumaan ku dini ta prisowan na si Aristarco. Ágpangumusta ákniyu si Marcos na imaluy kataladi i Bernabe. Atin ka dumunggù si Marcos tun ákniyu, tanggap yu sikandin iring na taganà igkagi ku ákniyu. ¹¹ Ágpangumusta si Josue na ángadanan ki Justo. Tun ta langun Judio na ágpamaké, sikandan dád tállu tô ágtabang kanak róggun igitinurù a tingód katô pagpangulu ka Manama. Tuu igmabákkár tô pusung ku ukít kandan.

¹² Ágpangumusta si Epafras na unawa yu. Ágsuguánnán sikandin i Jesu-Cristo. Inalayun sikandin ágdasal para ákniyu. Kakalyag din na imun kó ka Manama na masarig asta matullid, asta tuu kó makasóddór katô langun ka kakalyag ka Manama. ¹³ Ikita ku na tuu gó gággar-ággár sikandin ébô katabangan kó asta tô mga taga Laodicea, asta tô mga taga Hierapolis.

¹⁴ Ágpangumusta si Demas asta tô doktor na ágginawaan ta na si Lucas.

¹⁵ Papid yu ni kapangumusta ku katô mga kataladi tun ta lunsud ka Laodicea, asta tun ki Ninfa asta katô mga ágpampamaké na ágpalmudé tun ta balé din. ¹⁶ Atin ka mapángnga tô kabasa yu kani sulat ku, papid yu ni tun ta mga ágpampamaké tun ta Laodicea ébô basan dan pagsik. Basa kó pagsik katô sulat ku kandan. ¹⁷ Uliti yu si Arquipo na kailangan tumanán din tô igpalumu katô Áglangngagán kandin.

¹⁸ Sakán gó si Pablo tô igperma kani ágtamanán ka sulat ébô kasóddóran yu na tikud gó kanak. Yakó ágkalingó na igprisowa pa.

Mólà pa ka kédúwan kó katô Manama.

Una Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Tesalonica

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta Tesalonica na sábbad dakál lunsud tun ta probinsya ka Macedonia na sakup ka banuwa ka Europa. Ni Europa ágpanguluwan katô gobyerno ka Roma. Tô karapungan kandan ánnà Judio.

Tô ikaduwa kapanó i Pablo, igtákkás si Silas asta si Timoteo. Igsadun dan tun ta mga probinsya na sakup ka mga banuwa ka Asia asta Europa. Igtinurú dan katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo.

Tun ta probinsya ka Macedonia, igirrayatan si Pablo katô mga Judio na di ágbánnal katô ágtinuruán din tingód ki Jesu-Cristo. Dutun ta lunsud ka Filipos, igpalagpás asta igpapriso si Pablo asta si Silas. Na, tô igluwà dan, igsadun dan tun ta lunsud ka Tesalonica na madani tun ta Filipos.

Tô igdunggu dan tun ta Tesalonica, igtinurú si Pablo tingód ki Jesu-Cristo tun ta simbaan ka Judio. Marapung tô mga ánnà Judio na igpamaké ki Jesu-Cristo ukit katô kagi ka Manama na igtinurú i Pablo. Asal isókó ki Pablo tô mga Judio na di ágbánnal ki Jesu-Cristo. Purisu igtabang tô mga ágpampamaké ki Pablo ébô makaluwà asta di mamánnu sikandin tun ta Tesalonica.

Na, tô igsadun si Pablo tun ta Atenas, itanaan sikandin tingód katô mga mantu ágpampamaké tun ta Tesalonica agó sumódó dan mamaké ki Jesu-Cristo tingód katô kerryat kandan. Purisu igpalónód din si Timoteo tun ta Tesalonica ébô tumabang kandan.

Na, tikud tun ta Atenas, igallus si Pablo tun ta lunsud ka Corinto. Dalám katô kóddó din tun ta Corinto, igdunggu si Timoteo asta igulit sikandin ki Pablo tingód katô madigár lumu katô mga ágpampamaké tun ta Tesalonica. Purisu igpapid i Pablo ni sulat tun kandan. Igpasalamat sikandin tun ta Manama tingód kandan su masarig tô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Igpabákkár din tô ginawa dan asta igkagiyan din sikandan na manayun dan lumumu ka madigár ébô kadayawan tô Manama. Igtaba pagsik i Pablo tô mga insà dan tingód katô kalónód i Jesu-Cristo.

Mabasa tun ta libro na ánggadanan Lumu 16:1-17:10 tingód katô kapanó i Pablo asta katô inókitan din.

¹ Ni sulat tikud áknami na si Pablo, si Silas, asta si Timoteo. Igsulatan dé sikiyu na ágpamaké tun ta Tesalonica na mga sakup katô Ámmà ta na Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Móla pa ka matanggap yu tô kédu asta tô kasunayan tikud tun ta Manama.

Igpasalamat si Pablo tingód katô mga taga Tesalonica

² Atin ka ágdasal ké, inalayun dé sikiyu dé igpasalamatun tun ta Manama, asta inalayun dé gapilán sikiyu tun ta dasalán dé, ³ su tun ta kadasal dé tun ta Ámmà ta na Manama, ágpanámdám ké tingód katô kapamaké yu ki Jesu-Cristo na igpasóddór yu ukit katô áglumun yu, asta ukit katô ginawa yu tun ta duma mga manubù su gággár-ággár kó ágtabang kandan, asta ukit katô masarig gimanan yu tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ⁴ Mga kataladi

na ágginawaan katô Manama, isóddóran dé na igsalin kó ikandin, ⁵ su tô igtinurù ké ákniyu katô Madigár Gulitán, ánnà dád na igkagi ké ákniyu, asal tô kagi dé igtákkássan pagsik katô katulusan ka Ugis Espiritu, asta isóddóran dé na duwán igpulus yu. Isóddóran yu tô ágkémun asta iglumu dé róggun katô kóddô dé diyan ákniyu dángngan. ⁶ Na, sikiyu, ikéring kó áknami asta ikéring kó katô Áglangngagán. Agad igirrayatan kó tingód katô kabánnal yu katô kagi ka Manama, igbággayan kó ka dayó katô Ugis Espiritu. ⁷ Purisu sikiyu dán tô madigár giringanan katô langun ágpampamaké tun ta mga banuwa ka Macedonia asta Grecia, ⁸ su ukit ákniyu, italap dán tô kagi ka Manama tingód katô Áglangngagán ánnà dád tun ta Macedonia asta Grecia, asal ikasóddór dán tô marapung manubù tun ta duma mga banuwa na igpamaké kóid tun ta Manama. Purisu ándà dán kailangan ka mulit ké katô duma mga manubù tingód katô kapamaké yu, su ikasóddór dan dán, ⁹ su gulit dan tingód katô katanggap yu áknami. Gulit dan na igsódô kóid ágbánnal katô mga ágmanaman ébô tumunan kó ka kakalyag katô bánnal manté Manama. ¹⁰ Gulit dan na gangat kóid katô kalónód katô Batà din na si Jesus tikud tun ta langit. Iganté puman katô Manama si Jesus na ágpaluwá áknita tikud tun ta supak katô Manama.

2

Iglumu i Pablo tun ta Tesalonica

¹ Na, mga kataladi, sikiyu tô ikasóddór na duwán ágpulusán katô langun iglumu dé diyan ákniyu dángngan, ² su isóddóran yu na agad irasayan ké asta igpayayá ké tun ta Filipos, asal igtabangan ké katô Manama ta, su duwán kagani dé ébô tuminurù tun ákniyu katô Madigár Gulitán tikud tun ta Manama, agad marapung tô mga manubù diyan ákniyu na tuu igusig áknami. ³ Na, ánnà bulaló tô ágtinuruán dé, ánnà madat tô áglumun dé, asta ándà ké limbung ákniyu, ⁴ asal nángngà ké tun ta saruwan ka Manama. Purisu igsarigan ké ikandin katô katinurù ka Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo. Tô gó ágtinurù ké ánnà ébô kadayawan tô mga manubù áknami, asal kakalyag dé na kadayawan tô Manama áknami, su sikandin tô pakasóddór katô áknami pusung. ⁵ Isóddóran yu na ándà ké gó paniyuk* ákniyu. Asta ánnà mà kagi dád tô kararak dé ákniyu ébô makasalapi. Ikasóddór tô Manama na bánnal ni igkagi ku. ⁶ Ánnà kakalyag dé na durungán ké ikiyu asta katô duma mga manubù. Agad mému ka piritán dé na dumurung kó áknami su apostoles ké i Cristo, ⁷ asal róggun na igóddô ké tun ákniyu, inéduwan ké ákniyu iring katô kedu ka innà na ágdóppón katô kandin mga gabatà. ⁸ Tingód katô ginawa dé ákniyu, kakalyag dé na di ké dád tuminurù ákniyu katô Madigár Gulitán tikud tun ta Manama, asal bággén dé pád pagsik tun ákniyu tô kantayan dé ébô makatabang ké ákniyu, su ágginawaan dé sikiyu.

⁹ Mga kataladi, ándà yu kalingawi na tuu ké gággár-ággár áglumu róggun igóddô ké tun ákniyu, su tô igtinurù ké ákniyu katô Madigár Gulitán tikud tun ta Manama, iglumu ké agad álló asta dukilám ébô ándà kailangan na mággé kó ka magasto dé. ¹⁰ Isóddóran yu asta isóddóran pagsik katô Manama na nángngà tun ta saruwan din tô ágkémun dé asta tô iglumu dé na ándà gó kabuyas katô mga ágpampamaké. ¹¹ Isóddóran yu na madigár tô igkagi dé

* **1:7** 1:7 Grecia, ó Acaya. * **2:5** 2:5 Paniyuk, ó mà kagi ágdurung (pag-ulog-ulog).

katô tagsábbad-sábbad ákniyu, iring katô áglumun ka ámmà tun ta kandin mga gabatà, ¹² su inalayun ké igkagi ákniyu, igpabákkár ké katô ginawa yu, asta igpénagpát ké ákniyu na kailangan madigár tō ágkémun yu tun ta saruwan ka Manama. Sikandin tō igtawar ákniyu ébō masakup kó tun ta madigár pagpangulu din.

¹³ Na, inalayun ké ágpasalamat pagsik tun ta Manama su tō igtinurù ké ákniyu katô kagi ka Manama, igpaminág kó asta igtanggap yu ni kagi na ánnà dád tikud tun ta manubù, asal bánnal kagi ka Manama. Tō kagi ka Manama tō gamitán din ébō mapalin tō ágkémun katô langun yu na ágpamaké kandin. ¹⁴ Mga kataladi, tō inému tun ákniyu magunawa katô inému katô mga sakup ka Manama na ágpamaké ki Jesu-Cristo tun ta Judea, su girrayatan kó katô mga kadumaan yu na ánnà Judio magunawa katô kerrayat kandan katô mga kadumaan dan na Judio. ¹⁵ Tō mga Judio na di ágpamaké tō igmaté katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo asta katô mga propeta ka Manama sayyan, asta girrayatan ké ikandan. Ánnà nángngà tun ta saruwan ka Manama tō áglumun dan, asta gusig dan katô makatabang katô langun manubù, ¹⁶ su ágdalangan dan tō kólit-ólit dé tun ta mga ánnà Judio na duwán katábusan tikud tun ta salà. Ukit katô madat áglumun dan, ágkadugangan tō salà dan sippang ka mapánnù dán. Purisu masig dan dán gó dungguan katô supak ka Manama!

Kakalyag i Pablo na lumónód tun kandan

¹⁷ Na, mga kataladi, agad igtanan ké ákniyu tun ta mabbabà timpo, ágkabugaan ké ákniyu, asta duwán gó kakalyag dé na kumita ákniyu, ¹⁸ su plano dé na lumónód ké tun ákniyu. Makapira a pād lumónód, asal igdalanganna i Maibuyan. ¹⁹ Kakalyag dé na kumita ké puman ákniyu su ukit ákniyu duwán gimanan dé asta duwán dayó dé, su tō álló katô kalónód katô Áglangngagán ta na si Jesus, sikiyu tō pabantugán dé tun kandin, ²⁰ su sikiyu tō bantug dé asta dayó dé.

3

¹ Na, su di kéd pakatiis katô bugà dé, igplano ké na móddô ké tun ta Atenas, ² asal pasadunán dé si Timoteo tun ákniyu. Sikandin tō kataladi dé asta áglumu para katô Manama ukit katô katinurù din ka Madigár Gulitán tingód ki Cristo. Igpapid dé sikandin ébō pabákkárrán din tō kapamaké yu tun ta Manama asta ébō manayun kó lumumu ka madigár, ³ ébō ándà makasamuk katô kapamaké yu ukit katô kerrayat na ágdunggù ákniyu. Isóddóran yu na ni gó tō kakalyag ka Manama na kókitan ta, ⁴ su róggun igóddô ké tun ákniyu dángngan, igkagi ké ákniyu na dumunggù tō álló na irrayatan ki, asta isóddóran yu na ituman dán tō igkagi dé. ⁵ Purisu su tuuwa ágkatanaan tingód ákniyu, igpapid ku si Timoteo ébō kasóddóran ku ka masarig pa tō kapamaké yu tun ta Manama. Itanaanna agó mapid kó i Maibuyan asta ándà ágpulusán katô iglumu dé dutun ákniyu.

⁶ Asal idayawan ké su iguli dán si Timoteo dini áknami tikud tun ákniyu, asta madigár tō igulit din áknami tingód katô kapamaké yu tun ta Manama asta katô kapaginawaé yu. Igkagi sikandin na inalayun kó ágpánámdám ka madigár tingód áknami, asta duwán kakalyag yu na kumita áknami na magunawa katô kakalyag dé. ⁷ Purisu mga kataladi, agad tuu ké ágkahirapan asta girrayatan, asal ágkadayawan ké ukit katô kapamaké yu tun ta Manama. ⁸ Madigár dán tō panámdám dé su isóddóran dé na masarig tō kapamaké yu

tun ta Áglangngagán. ⁹ Na, tuu ké ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu, su ukit ákniyu duwán dayó dé tun ta saruwan ka Manama ta. ¹⁰ Álló asta dukilám inalayun ké ágdasal asta ágpamuyù ké na kumita ké puman ákniyu ébò makatabang ké katò kapamaké yu.

¹¹ Mólà pa ka tabangan ké katò Ámmà ta na Manama asta tò Áglangngagán ta na si Jesu ébò makasadun ké tun ákniyu. ¹² Mólà pa ka Áglangngagán tò dumugang asta papanayun katò kapaginawaé yu asta katò ginawa yu tun ta langun manubù, iring katò ginawa dé ákniyu. ¹³ Ukit kani pabákkárrán din tò ginawa yu ébò kitanán kó na ándà salà asta nángngà kó tun ta saruwan ka Ámmà ta na Manama tò álló ka lumónód tò Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na tákkássan katò langun sakup din.

4

Kailangan madigár tò áglumun yu

¹ Na, mga kataladi, igtinuruan dé sikiyu tingód katò madigár áglumun na makabággé ka dayó tun ta Manama, asta tò gó tò áglumun yu. Asal ukit katò ngadan ka Áglangngagán na si Jesu, ágpédu-édu ké asta ágkagi ké ákniyu na panayun kó lumu ka madigár, ² su isóddóran yu tò igtinurù dé ákniyu tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu. ³ Ni gó tò kakalyag ka Manama na lumun yu ébò tanggapán kó ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. Kailangan di kó áglayuk katò ánnà ákniyu sawa ó duma. ⁴ Kailangan makapáttud tò tagsábbad-sábbad katò ákniyu lawa ébò nángngà tò áglumun yu asta ébò respetowan kó. ⁵ Yakó ágkapid katò madat kakalyag katò ákniyu lawa iring na áglumun katò mga di ágpamaké katò Manama. ⁶ Purisu yakó áglumu ka salà ukit kani mga lumu ni ébò di kó makalapas tun ta mga kataladi yu. Su atin ka lumumu tò manubù kani salà ni, sulian sikandin katò Áglangngagán, asta tò gó tò igtalan dé ákniyu dángngan. ⁷ Igtawar ki katò Manama ánnà ébò lumun ta tò madat, asal ébò nángngà tò áglumun ta tun ta saruwan din. ⁸ Purisu ka duwán di ágbánnal kani kagi ku, ánnà manubù tò igélléyan din, asal tò Manama na ígbággé ákniyu katò Ugis Espiritu.

⁹ Na, tingód katò ginawa yu tun ta mga kataladi, ándà dán kailangan na tuminurù a ákniyu ukit ka surat, su igtinuruan kód katò Manama na kailangan paginawaé kó, ¹⁰ asta isóddóran dé na duwán ginawa yu tun ta langun kataladi tun ta kaluwagan ka probinsya ka Macedonia. Asal mga kataladi, kagiyon dé sikiyu na kailangan inalayun kó gó paginawaé. ¹¹ Na, kailangan lumumu kó katò ákniyu áglumun ébò di kó makasamuk katò duma mga manubù. Kailangan mággár-ággár kó lumumu ébò duwán magasto, su tò gó tò igkagi dé ákniyu dángngan, ¹² ébò respetowan kó katò duma mga manubù agad di dan ágpamaké, asta ébò ándà kailangan na pamasakán yu tò magasto tun ta duma manubù.

Tingód katò inaté dán asta kalónód ka Áglangngagán

¹³ Mga kataladi, kakalyag dé na kasóddóran yu tò tingód katò mga ágpampamaké na inaté dán ébò di kó ágkaranu iring na karanu katò mga manubù na ándà gimanan. ¹⁴ Ágkasóddóran ta na inaté si Jesu, asta inaté puman sikandin. Purisu kailangan kasóddóran ta na antén puman ka Manama tò taganá mga ígpamaké ki Jesu ébò dumuma dan kandin.

¹⁵ Ni igsulat dé ákniyu igpasóddór áknami katô Áglangngagán, asta ulitán kud ákniyu. Ka lumónód tó Áglangngagán, sikita na manté pa di muna sumumar kandin, su muna tó mga ágpampamaké na inaté dán, ¹⁶ su sumunnad tó Áglangngagán tikud tun ta langit, ullaón din tó sugù, tumawar tó mallayat panaligan ka Manama, asta padagingán tó trumpeta ka Manama. Na, muna manté puman tó mga inaté na igpamaké ki Cristo. ¹⁷ Pángnga ka manté sikandan, sikita na mga manté pô mabatun duma kandan tun ta mga sagulapun, asta sumumar ki katô Áglangngagán tun ta langit. Inalayun kid móddó duma katô Áglangngagán. ¹⁸ Purisu papabákkárré kó tun ta ginawa yu ukit kani mga kagi.

5

Kailangan makataganà ki katô kalónód ka Áglangngagán

¹ Na, mga kataladi, ándà dán kailangan na sumulat ké pa ákniyu tingód ka ándin állawi na matuman ni, ² su tuu yud isóddóran na tingkó dád dumunggu tó álló ka kalónód katô Áglangngagán iring katô kadunggu katô takón ka tángnga ka dukilám. ³ Agad kumagi tó mga manubù na duwán kasunayan asta ándà kamáddangan, asal tigkó dád dungguan dan ka kadattan, iring katô bayi na ágpangalalan. ⁴ Asal sikiyu na mga kataladi, ánnà kód tun ta kangittángngan. Di kó kasalábbuan tingód katô álló ka kalónód din iring na manubù na ágkasalábbuan katô kadunggu katô takón. ⁵ Su sakup kó i Jesu-Cristo, sikiyu tó tingód katô kappawaan asta tó tingód katô álló. Ánnà ki tingód katô dukilám asta tingód katô kangittángngan. ⁶ Purisu kailangan di ki makéring katô mga di ágpamaké, su iring dan katô ágtudug. Asal kailangan iring ki na ágbanté asta pakapáttud. ⁷ Su tó mga manubù na tingód katô kangittángngan, iring dan katô ágtudug asta ágkalasing ka dukilám. ⁸ Asal sikita tó manubù na tingód katô kappawaan. Purisu kailangan makapáttud ki. Atin ka inalayun ki ágsarig katô Manama asta ágpaginawaé ki, tó gó tó iring na salimbutung katô pusung ta, asta tó gimanan ta katô katábbus ka Manama áknita iring na salimbutung katô panámdám ta. Na, ni gó tó ikéring na sundalo na duwán putó na salimbutung ka lawa din asta ulu din. ⁹ Igsalin ki katô Manama ánnà ébô supakan ki ikandin, asal ébô tábbusán ki ikandin ukit katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ¹⁰ Sikandin tó igpamaté bullas áknita ébô móddó ki duma kandin agad inaté kid ó manté ki pô ka lumónód sikandin. ¹¹ Purisu papabákkárré kó katô kapamaké yu, asta patabangé kó, iring katô áglumun yu áknangani.

Katapuriyan mga panalan

¹² Na, mga kataladi, pédu-édu ké ákniyu na kailangan respetowan yu tó mga gággar-ággár áglumu tun ákniyu, su igsalin dan katô Áglangngagán ébô mid ákniyu asta mággé ka tambag ákniyu. ¹³ Kailangan pabantugán yu asta ginawaan yu sikandan tingód katô áglumun dan para ákniyu. Kailangan duwán kasunayan katô kóddó yu.

¹⁴ Na, mga kataladi, kagiyán dé sikiyu na kailangan tuminurú kó katô mga tukukán ébô lumumu dan. Pabákkár yu tó ginawa katô mga ágkamáddangan. Tabangi yu tó mga ágmalomét é kapamaké tun ta Manama. Pallayat yu tó ginawa yu tun ta langun. ¹⁵ Yakó ágsuli katô mga manubù na áglumu ka

madat tun ákniyu, asal kailangan inalayun kó lumumu ka madigár tun ta mga ágpampamaké asta tun ta langun manubù.

¹⁶ Kadayawan kó inalayun. ¹⁷ Dasal kó agad ándin urasi. ¹⁸ Agad ándin tô dumunggù ákniyu, pasalamat kó tun ta Manama, su tô gó tô kakalyag din na lumun yu tingód katô kapasábbad yu tun ki Jesu-Cristo.

¹⁹ Yakó yu ágdalangi tô áglumun katô Ugis Espiritu tun ákniyu. ²⁰ Yakó géllé katô kagi na igpólit katô Manama, ²¹ asal kinnami yu ka bánnal tô langun katô igkagi. Atin ka ágkasarigan tô kagi na igulit ákniyu, bánnal kó kanan. ²² Asal yakó ágbánnal katô langun madat kagi.

²³ Na, mólà pa ka Manama na ágbággé katô kasunayan tô tumanggap ákniyu na nángngà tun ta saruwan din. Mólà pa ka nángngà tô tun ta pusung yu, tô tun ta panámdám yu, asta tô tun ta lawa yu ébô di kó mabuyas ka lumónód tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ²⁴ Tumanán ka Manama ni langun su ágkasarigan sikandin na igsalin ákniyu.

²⁵ Mga kataladi, dasali ké.

²⁶ Papangumustaé kó langun na kataladi ágtákkássan katô kapaginawaé yu.

²⁷ Tun ta saruwan katô Áglangngagán, ni gó ni talan ku ákniyu. Basa yu ni sulat tun ta langun kataladi.

²⁸ Mólà pa ka kédúwan tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ákniyu.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ta Mga Taga Tesalonica

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo tun ta mga ágpampamaké tun ta Tesalonica ébô tuu dan makasóddór tingód katô álló ka kalónód katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Igsulat i Pablo kandan na una dumunggu tó tuu áglumu ka salà. Sikandin tó mid katô karapungan ka mga di ágpamaké ébô lumumu sikandan katô tuu pa madat. Kumagi sikandin na sikandin tó Manama. Pángnga ka malumu tó langun, lumónód tó Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Igpasalamat si Pablo katô mga taga Tesalonica su masarig tó kapamaké dan agad tuu dan girrayatan asta ágkahirapan. Igtalan din kandan na kailangan ágkasarigan asta ágpaginawaé dan. Igtinurú si Pablo na inalayun dan lumumu ébô duwán magasto dan katô kandan ágkailanganán, asta di dan mému tukukán.

¹ Ni sulat tikud áknami na si Pablo, si Silas, asta si Timoteo. Igsulat ké ákniyu na mga ágpampamaké tun ta Tesalonica na mga sakup katô Ámmà ta na Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

² Mólà pa ka matanggap yu tó kédu asta tó kasunayan tikud tun ta Ámmà na Manama asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Kalónód katô Áglangngagán asta supak din

³ Mga kataladi, inalayun ké ágpasalamat tun ta Manama tingód ákniyu. Na, nángngà tó kapasalamat dé su tuu dán gássud tó kapamaké yu, asta tuu kód ágpaginawaé. ⁴ Purisu sikiyu tó ágpabantugán dé tun ta mga ágpampamaké tun ta duma mga lunsud, su gulit ké kandan na pakatiis kó asta ágpamayun kó ágpamaké ki Jesu-Cristo, agad inalayun kó girrayatan asta ágkahirapan.

⁵ Ukít kani, ágpasóddór tó Manama na nángngà tó karuud din katô mga manubù tun ta tapuri álló, su pasóddórán din na nángngà kó na sakupán tun ta pagpangulu din, su tó gó tó gunayan katô karasayan yu áknganni. ⁶ Nángngà tun ta Manama tó kasulí din katô mga girrayat ákniyu, ⁷ asta nángngà tun ta Manama tó kabággé din ákniyu asta áknami katô kasunayan agad girrayatan ki áknganni. Tó gó tó lumun din ka lumónód tó Áglangngagán tikud tun ta langit na ágtákkássan katô matulus mga panaligan din. ⁸ Lumónód sikandin na ágtákkássan katô rágrág ka apuy ébô sulian din tó langun na di ágpamaké katô Manama asta tó ándà bánnal katô Madigár Gulitán tingód katô Áglangngagán ta na si Jesus. ⁹ Supakan dan katô Áglangngagán ka ándà ágtamanán, su péwaán dan tikud tun ta saruwan din, asta tikud tun ta séllaán katô katulusan din. ¹⁰ Matuman ni tun ta álló katô kalónód din, su lumónód sikandin ébô durungán katô langun sakup din asta ébô pabantugán katô langun ágpamaké kandin. Mapií kó gó kandan su igbánnal kó katô igulit-ulit dé ákniyu.

¹¹ Ni gó é gunayan na inalayun ké ágdasal para ákniyu ébô nángngà tun ta Manama ta tó katanggap yu katô madigár tingód katô katawar din ákniyu. Mólà pa ka tabangan kó ukít katô katulusan ka Manama ébô matuman tó langun kakalyag yu na madigár lumun ukít katô kapamaké yu kandin,

¹² asta ébô durungán tô ngadan katô Áglangngagán na si Jesus ukít ákniyu, asta durungán kó ikandin. Matuman ni su inéduwan ákniyu tô Manama ta asta tô Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

2

Kalónód katô Áglangngagán ta

¹ Na, mga kataladi, tingód ka kalónód katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta tingód katô kalimud din áknita ébô dumuma kandin, duwán pédu-édu dé ákniyu. ² Yakó sékót ágkasasó, asta yakó ágkatanaan agad dinággán yu na igdungù dán tô álló na rumuud tô Áglangngagán, agad ágkagi tô mga manubù na duwán igpasóddór katô Ugis Espiritu tun kandan, ó duwán igulit kandan, ó duwán kun surat tikud áknami. ³ Yakó ágpalimbung, agad ándin tô dinággán yu! Dì pa dumunggù tô álló tô sippang ka méllé pa ka Manama tô karapungan ka mga manubù asta pakitanán pa sikandin na tuu áglumu ka salà. Supakan gó sikandin ka Manama ka ándà ágtamanán! ⁴ Tô dì pa supakan, musig sikandin ka Manama, asta pallayatán din tô sarili din tun ta langun na ágmanaman asta tun ta mga ágpangadapán, su mahu sikandin tun ta templo katô Manama, * munsad sikandin, asta kumagi na sikandin tô Manama. ⁵ Kailangan kasampátan yu na tô gó tô igtinurù ku ákniyu róggun igduma a ákniyu dánggan.

⁶ Isóddóran yu pagsik na duwán pa ikadalang kandin áknganni ébô pakitanán tô tuu áglumu ka salà tun ta álló na igsalin ka Manama. ⁷ Agad duwán dán mga manubù na ágpiddán din ébô dì dan mánnal katô kagi ka Manama, asal dì pa ágkitanán tô tuu áglumu ka salà su duwán pa ikadalang kandin. Asal duwán álló na kangén ka Manama tô ikadalang. ⁸ Ka kangén dán tô ikadalang, kitanán tô tuu áglumu ka salà, asta matayan sikandin katô Áglangngagán na si Jesus ukít katô kagin din. Manalu tô Áglangngagán katô katulusan ka usig din ukít katô séllaán ka kadunggù din.† ⁹ Róggun ka dì pa maté, tô tuu áglumu ka salà, gamitán din tô katulusan i Maibuyan asta makému sikandin katô marapung mga kasalábbuan na matulus asta makalimbung. ¹⁰ Ukít katô madat mga lumun din limbungan din tô mga manubù na dungguan ka supak ka Manama. Kalimbungan dan su méllé dan na mánnal katô kabánnalan na makatábbus pád kandan. ¹¹ Su méllé dan katô kabánnalan, duwán lumun ka Manama kandan ukít katô katulusan din ébô mapid dan katô limbung asta ébô mánnal katô bulaló. ¹² Purisu supakan ka Manama tô langun na dì ágbánnal katô kabánnalan su kakalyag dan na lumumu ka salà.

Igsalin kó ébô tábbusan

¹³ Mga kataladi na ágginawaan katô Áglangngagán, nánggà tô kapasalamat dé tun ta Manama tingód ákniyu, su tikud tun ta tigkanayan, igsalin kó katô Manama ébô tábbusan kó ukít katô kalinis ka Ugis Espiritu ákniyu asta ukít katô kabánnalan na igbánnal yu. ¹⁴ Tô gó tô gunayan na igtawar kó katô Manama ukít ka katinurù dé ákniyu katô Madigár Gulitán, su kakalyag din na

* **2:4** 2:4 Tingód kani kagi “templo,” duwán mga katig manubù na ágkagi na ni gó é pagngadan katô mga ágpamaké ka Manama. (Ahaán tô 1 Corinto 3:16-17 asta 2 Corinto 6:16.) Duwán pagsik mga duma ágkagi na ni gó tô dakál templo tun ta Jerusalem. (Ahaán tô Ezequias 28:2.) † **2:8** 2:8 Ahaán tô Isaias 11:4.

masukup kó tun ta kadigárran katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ¹⁵ Purisu mga kataladi, pasarig yu tô kapamaké yu ki Jesu-Cristo, asta panayun kó bánnal katô kabánnalan na igbággé áknami asta igtinurú dé ákniyu ukit katô kólit-ólit dé asta ukit katô sulat dé ákniyu.

¹⁶ Na, ágdasal ké tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo asta tun ta Ámmà ta na Manama na igginawa áknita asta igbággé áknita katô kabákkárran na ándà ágtamanán asta katô madigár gimanan ukit katô kedu din áknita. ¹⁷ Mólà pa ka bággén ka Manama ákniyu tô kabákkárran asta makému na lumun yu asta kagin yu tô langun na madigár.

3

Dasal kó para áknami

¹ Na, mga kataladi, dasal kó para áknami ébô di madugé tuu pa marapung tô mga manubù na makasóddór katô kabánnalan na ágtinuruán dé asta mánnal dan, iring katô ilmu diyan ákniyu. ² Dasal kó para áknami ébô paluwaán ké tikud tun ta bállad katô mga masalà-salà, su ándà pamaké tô langun.

³ Asal ágkasarigan gó tô Áglangngagán. Sikandin tô pasarig katô kapamaké yu asta dumóppón ákniyu ébô di kó dadattan i Maibuyan. ⁴ Ágsarig ké katô Áglangngagán na inalayun yu ágtumanán tô mga igtalan dé ákniyu.

⁵ Mólà pa ka Áglangngagán tô pénagpát ákniyu tingód katô ginawa ka Manama ákniyu, asta tingód ka katiis yu katô mga kahirapan iring ki Cristo.

Kailangan mággár-ággár kó

⁶ Na, mga kataladi, ni gó tô talan dé ákniyu su igpapid ké katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. Yakó ágduma katô mga ágpamaké na tukukán asta di ágbánnal katô igtinurú dé ákniyu. ⁷ Taganà yud isóddóran ka ándin tô kailangan lumun yu ébô makéring kó áknami. Róggun igóddô ké diyan ákniyu, ándà ké patukuk-tukuk. ⁸ Ándà ké tanggap katô ágkakan na ándà dé bayadi, asal igággár-ággár ké iglumu agad álló asta dukilám ébô di kó masasó tingód áknami. ⁹ Tô gó tô iglumu dé ánnà su di mému ka bággayan ké ikiyu, asal ébô mému ké na madigár iringan yu. ¹⁰ Su tô igóddô ké diyan ákniyu, ni gó é igtalan dé ákniyu: Atin ka di malyag tô manubù áglumu, yakó yu ágpakanni.

¹¹ Tô gó tô talan dé ákniyu su igdinág dé na duwán mga tukukán diyan ákniyu. Di dan áglumu, asal ágbaring dan dád katô áglumun katô duma mga manubù. ¹² Purisu su igpapid ké katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo, talanan dé asta kagayan dé sikandan na kailangan lumumu dan ébô di dan makasamuk katô duma mga manubù asta ébô duwán ágkakangayan dan para katô kandan ágkailanganán.

¹³ Na, mga kataladi, yakó ágsungkù áglumu ka madigár. ¹⁴ Atin ka duwán manubù diyan ákniyu na di mánnal kani mga talan dé ukit kani sulat, pamatawi yu sikandin, asta yakó ágduma-duma kandin ébô kayyaan. ¹⁵ Yakó ágpanámdám na usig yu sikandin, asal tambagi yu sikandin iring na kataladi yu. ¹⁶ Mólà pa ka tô Áglangngagán na ágtikudan katô kasunayan mággé ákniyu ka kasunayan agad ándin tô dumunggù ákniyu.

Ágtamanán kani sulat

Mólà pa ka Áglangngagán tô dumuma ákniyu langun.

¹⁷ Sakán, si Pablo, tô igsulat kani mga kagi nit katapuriyan kani sulat ku. Iring kani tô kaperma ku katô langun igsulat ku ébô kasóddóran yu na bánnal sakán tô igsulat kani.

¹⁸ Mólà pa ka kéduwan tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ákniyu langun.

Una Sulat I Pablo Tun Ki Timoteo

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Timoteo na sábbad mallaki. Si Timoteo taga Listra na sábbad lunsud tun ta banuwa ka Asia. Judio tó innà i Timoteo na ánggadanan ki Eunice, asta ágpamaké sikandin ki Jesu-Cristo. Ánnà Judio tó ámmà din asal Griego. (Ahaán tó Mga Lumu 16:1-3.)

Si Timoteo tó batà i Pablo ukit ka kapamaké din. Igtákkás si Timoteo ki Pablo tó ikaduwa kapanó din tun ta mga simbaan ka ágpampamaké ébò tuminurù. Igsadun dan tun ta Corinto, Macedonia, Efeso asta sippang tun ta Jerusalem dalám ka pira ámmé. Dakál tó inagpáttan i Timoteo katò kagi ka Manama ukit ki Pablo. Igpóddò i Pablo si Timoteo tun ta Efeso ébò tuminurù sikandin katò mga ágpampamaké dutun asta tun ta mga banuwa na madani ka Efeso.

Na, tó igdunggù si Pablo tun ta Macedonia, igsulat sikandin tun ki Timoteo ébò pabákkárrán din tó pusung i Timoteo. Igtinurù sikandin ki Timoteo na kailangan nángngà tó áglumun din tun ta saruwan ka Manama, su sikandin tó ágpíd katò mga ágpampamaké. Igsulat si Pablo na kailangan sapadan i Timoteo tó mga ágtinurù katò ánnà nángngà ágtinuruán. Igsulat din tó tingód katò kadasal, tó tingód katò lumun ka mga gabayi tun ta simbaan, asta tó tingód katò kasalin ka mga tarapid ka simbaan.

Duwán igsulat tingód ki Timoteo tun ta Lumu 16:1-5 asta 17:14-15.

¹ Sakán, si Pablo, tó igsulat kani. Inémuwa apostoles i Jesu-Cristo ukit katò sugù ka Manama na Taratábbus ta, asta ki Jesu-Cristo na gimanan ta.

² Igsulatta áknikó Timoteo na bánnal batà ku tun ta kapamaké.

Mólà pa ka matanggap nu tó tabang, kédu, asta kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga ágtinurù katò ánnà bánnal

³ Umanán ku tó igkagi ku tun ákniyu tó igsadunna tun ta Macedonia dángngan. Óddò ka pa tun ta Efeso ébò sapadan nu tó mga manubù na ágtinurù katò ánnà magunawa katò ágtinuruán ta. ⁴ Kagiya nu sikandan na kailangan di dan mánnal katò mga igimu-imu gulitan katò mga kamónaan asta katò ituran ka mga ngadan katò mga kamónaan na ándà ágpulusán, su sumippang dád tun ta mga insà na di ágkataba. Ukit kani, di katabangan tó katuman ta katò plano ka Manama, su matuman ni ukit dád katò kapamaké ta kandin.

⁵ Na, tó gó tó gunayan kani talan nu kandan ébò duwán ginawa dan tikud tun ta malinis pusung, tikud tun ta madigár panámdám, asta tikud tun ta bánnal kapamaké dan. ⁶ Asal duwán mga manubù na ikasuwé kani langun, asta inalayun dan dád ágpatóngkóé asta ágpapulé tingód katò ándà ágpulusán.

⁷ Agad kakalyag dan na mému dan mga taratinurù katò mga sugù i Moises,*

* **1:7** 1:7 Manama tó igbággé katò mga sugù ki Moises, asta si Moises tó igbággé katò mga sugù tun ta mga rubbad i Israel. Purisu ágtawarán katò mga rubbad i Israel na mga sugù i Moises.

asal ándà dan kagpátti ka ándin tô kóbadan katô ágkagin dan asta tô tingód ka ágtinuruán dan.

⁸ Isóddóran ta na madigár tô mga sugù ka gamitán ta tun ta nángngà kapókit. ⁹ Isóddóran ta na tô gunayan katô mga sugù ánnà para katô mga manubù na nángngà tô áglumun dan, asal para katô mga áglapas katô mga sugù asta di ágbánnal ka Manama, para katô mga di ágrespeto ka Manama asta ágsalà-salà, para katô mga di malyag ka Manama asta di ágpangadap kandin, para katô mga ágmaté katô kandan ámmà ó innà, asta para katô mga taramaté. ¹⁰ Tô gunayan katô mga sugù para katô mga áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, para katô áglayuk katô unawa dan na mga gamama ó gabayi, para katô mga gámmát ébô patábbusán dan, para katô mga bulalón asta mga ágtestigos ka bulaló. Tô gunayan katô mga sugù para katô manubù na áglumu ka agad íngngà dan na di nángngà tun ta kabánnalan na ágtinuruán. ¹¹ Tô gó pagsik tô kabánnalan tun ta Madigár Gulitán na igpasóddór katô Manama na ágdurungán, asta tô gó tô igsarig din kanak.

Pasalamat tingód katô kédu ka Manama

¹² Ágpasalammatta tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta su panámdám din na ágkasariganna. Purisu igsalinna ikandin ébô lumumuwa para kandin, asta sikandin tô igbággé kanak ka bákkár tingód katô kalumu ku. ¹³ Tô gó tô igimu din agad igbuyas-buyas ku sikandin dángngan, igirrayatan ku tô mga sakup din, asta iringasaan ku sikandin. Asal inéduwan sikandin kanak, su tô iglumuwa kani, ándà ku kasóddóri na madat tô iglumu ku, su ándà a pamaké kandin. ¹⁴ Tuu dakál tô kédu katô Áglangngagán ta kanak. Purisu igpamakéya asta igginawa a katô duma mga manubù ukit katô kapasábbad ku ki Jesu-Cristo. ¹⁵ Bánnal ni kagin ku, asta kailangan bánnalán ta ni. Igsadun si Jesu-Cristo nit banuwa ébô tumábbus katô mga masalà-salà. Tun ta langun dan, sakán tô tuu madat. ¹⁶ Asal inéduwan tô Manama kanak ébô ukit kanak kasóddóran na tuu mallayat tô ginawa i Jesu-Cristo, su agad sakán tô tuu madat ka tandingán katô langun masalà-salà, asal inémuwa iringangan katô langun na mánnal kandin asta makatanggap katô kantanayan na ándà ágtamanán. ¹⁷ Di gó maté tô Manama, asta di sikandin ágkitanán. Sikandin dád tô Manama. Mólà pa ka pabantugán asta durungán sikandin na ágpangulu ka ándà ágtamanán! Matuman ni!

¹⁸ Na, Timoteo na batà ku tun ta kapamaké, ni gó tô talan ku áknikó. Yaka nu ágkalingawi tô igkagi katô mga propeta ka Manama tingód áknikó dángngan. Ukit katô kagi dan, katabangan ka ébô tumanán nu tô igtalan áknikó, iring na sundalo na ágkasarigan. ¹⁹ Kailangan masarig tô kapamaké nu katô Manama, asta nángngà tô áglumun nu na ándà kayyaan nu. Duwán mga manubù na igéllé katô nángngà áglumun, asta tô gó ágpamaké dan katô ágtinuruán na ánnà bánnal. ²⁰ Iring kani tô iglumu i Himeneo asta i Alejandro. Igpasupakan ku sikandan ki Maibuyan ébô katinuruan dan na di mému ka kumagi dan katô madat tingód ka Manama.

2

Tinurù tingód katô kadasal

¹ Purisu tô una kagin ku na kailangan dumasal tô mga manubù asta mamuyù dan katô ágkailanganán dan tun ta Manama. Kailangan dumasal dan para katô duma mga manubù, asta pasalamat dan tun ta Manama.

² Kailangan dumasal dan tingód katô mga hari asta tingód katô langun ágpangulu ébô duwán kasunayan katô kóddô ta asta ébô makatuman ki katô kakalyag ka Manama asta katô nángngà ágkémun. ³ Madigár ka tô gó é áglumun ta, asta kadayawan tô Manama na Taratábbus ta. ⁴ Kakalyag din na matábbus tô langun manubù asta makasóddór dan katô kabánnalan. ⁵ Sábbad dád gó tô Manama, asta sábbad dád gó tô Taratapid tun ta tângngaan ka Manama asta manubù. Ni Taratapid si Jesu-Cristo na igpamanubù. ⁶ Igbággé din tô sarili din asta inaté ébô tábbusán din tô langun manubù. Tô nángngà álló, igpasóddór din na duwán kakalyag ka Manama na tumábbus katô langun manubù. ⁷ Purisu igsalinna asta inémuwa apostoles ébô mulit-ulitta tun ta mga ánnà Judio tingód katô kapamaké asta kabánnalan. Ánnà bulaló ni, asal bánnal tô igulit ku.

⁸ Purisu kakalyag ku na agad ánda palimudé tô mga ágpampamaké, dumasal tô mga gamama, asta tô bállad dan na ágtayón dan kailangan di ággamítan para katô kalumu ka salà. Kailangan ánda ágkasókówan dan asta ánda gapulan dan.

⁹ Tingód katô mga gabayi na ágpampamaké, kakalyag ku na kailangan miyà-miyà dan mumpak katô nángngà. Kailangan di dan sobra tapidán tô ulu dan, asta di dan gamítan tô tuu dakál é lagà, iring na bulawan, asta perlas, asta mga óggét ébô durungán dan katô duma mga manubù. ¹⁰ Asal kailangan ágkadurung dan ukít katô madigár áglumun dan, su tô gó é kailangan lumun katô mga gabayi na ágpamaké. ¹¹ Kailangan di maránnás tô mga gabayi, asal miyà maminág katô ágtinuruán ébô kakítaan tô kapabbabá dan. ¹² Di mému kanak ka mga gabayi tô tuminurù ó mid katô mga gamama. Kailangan tumagnáp dan dád, ¹³ su si Adan tô una igimu ka Manama, asta si Eva tô ikatalundug na igimu din.* ¹⁴ Ánnà si Adan tô iglimbungan i Maibuyan, asal tô bayi tô iglimbungan, asta sikandin tô una ikalapas katô sugù ka Manama.† ¹⁵ Asal atin ka inalayun ágpamaké tô mga gabayi, asta ágginawa dan, asta nángngà tô áglumun dan tun ta saruwan ka Manama, asta madigár tô ágkémun dan, duwán kaluwaan dan dalám katô kapamasusu dan.

3

Mga tarapid ka simbaan

¹ Bánnal ni ágkagin: Atin ka duwán kakalyag katô manubù na mému na tarapid ka simbaan, madigár lumu tô idigárran din. ² Purisu tô tarapid ka simbaan, kailangan ánda gó lumu din na mabuyas, sábbad dád tô sawa din,* makapáttud sikandin katô sarili din, matannáb, asta ágkarespetowan. Kailangan madigár galit-alit asta katig sikandin ágtinurù. ³ Di ágkalasing, asta di sékót ágkasókó, asal kailangan médu sikandin katô mga manubù, di ágsamuk, asta di ágginawa ka salapí. ⁴ Kailangan madigár tô kapid din katô sawa din asta mga gabatà din. Kailangan disiplinán din tô mga gabatà din ébô mánnal asta rumespeto kandin, ⁵ su atin ka di katig sikandin ágpíd katô pamilya din, pamánnun din ka kapid tô mga ágpamaké ka Manama? ⁶ Di mému ka imun tarapid ka simbaan tô mantu pa igpamaké ki Jesu-Cristo, agó padadurung sikandin, asta supakan ka Manama iring katô kasupak din ki Maibuyan. ⁷ Kailangan nángngà pagsik tô ágkémun din ébô respetowan

* 2:13 2:13 Ahaán tô Genesis 2:7,21-22.

† 2:14 2:14 Ahaán tô Genesis 3:1-6.

* 3:2 3:2 Sábbad

dád tô sawa din asta di áglibug.

sikandin katô mga di ágpamaké, su atin ka di nángngà, buyasán sikandin, asta madabù sikandin tun ta tagán i Maibuyan.

Mga opisyaales ka simbaan

⁸ Magunawa pagsik tô mga opisyaales ka simbaan, su kailangan nángngà tô ágkémun dan. Kailangan bánnal tô ágkagin dan. Di mému ka tuu dan ginám asta di mému ka sobra tô kakalyag dan na makasalapi. ⁹ Kailangan masarig tô kapamaké dan tingód katô kabánnalan na igpasóddór ka Manama na tákkássan katô nángngà panámdám. ¹⁰ Tô di dan pa imun na opisyaales ka simbaan, kailangan ahaán ka ándin tô ágkémun dan. Atin ka ándà gó mabuyas kandan, mému imun dan na mga opisyaales ka simbaan. ¹¹ Tô mga gabayi† pagsik, kailangan nángngà tô ágkémun dan. Di dan mému ágsélék, asal makapáttud katô sarili dan asta ágkasarigan dan agad ándin tô lumun dan. ¹² Tô mga gamama na imun opisyaales ka simbaan, kailangan sábbad dád tô sawa dan. Kailangan madigár tô kapid dan katô mga gabatà dan asta mga pamilya dan. ¹³ Atin ka madigár tô áglumun katô mga opisyaales ka simbaan, respetowan dan katô mga manubù, asta di dan kayyaan katô katinurù dan tingód katô kapamaké ki Jesu-Cristo.

Kabánnalan na igpasóddór katô Manama

¹⁴ Na, agad gimanna na makasadunna tun áknikó ka di madugé, asal igsulat ku ni áknikó ¹⁵ ébò ka mabaringnga, kasóddóran nu ka ándin tô madigár lumun katô mga gabatà ka Manama. Sikita na ágpamaké tô pamilya katô manté Manama. Iring ki na mga sumbál asta balabag katô balé, su sikita tô igsarigan din katô katinurù ka kabánnalan. ¹⁶ Ágpasóddór ki na tuu madigár tô kabánnalan na igpasóddór katô Manama tingód ki Jesu-Cristo, Sikandin tô igpamanubù nit banuwa. Igpasóddór katô Ugis Espiritu na nángngà sikandin. Igkita sikandin katô mga panaligan ka Manama. Sikandin tô ágtinuruán tun ta mga ánnà Judio. Sikandin tô igpamaké dan tun ta kaluwagan kani banuwa. Ibatun sikandin tun ta langit.

4

Tingód katô ánnà nángngà ágtinuruán

¹ Na, matayyó tô igpasóddór katô Ugis Espiritu na tun ta katapuriyan mga álló, duwán mga sumuwé tikud tun ta kabánnalan na ágbánnalán ta, su mánnal dan baling katô madat mga espiritu na áglimbung katô manubù, asta mánnal dan katô ánnà nángngà ágtinuruán tikud tun ta madat mga espiritu. ² Su tô mga manubù na tuminurù kani, agad áglimbung asta mà kagi dan na taratinurù katô kabánnalan, asal ándà sóddór dan na madat tô áglumun dan. ³ Tuminurù dan na di mému ka kumalyag tô manubù. Tuminurù dan na duwán di mému kannán. Asal di nángngà tô tinuruán dan su igimu ka Manama tô ágkakan ébò tanggapan katô mga ágpamaké na ikasóddór katô kabánnalan asta ébò pasalamatan na tun kandin. ⁴ Madigár gó tô langun na igimu katô Manama, asta kailangan di ta élléyan tô ágkannán na tanggapan ta, asta pasalamatan na tun kandin. ⁵ Ukit katô igkagi ka Manama asta ukit katô

† 3:11 3:11 Mga gabayi, ó mga sawa dan.

kapasalamat ta kandin, ágkasóddóran ta na nángngà tô kakan ta katô langun na ágkakan.

Ágsuguánnán i Jesu-Cristo

⁶ Atin ka ni gó tô tinuruán nu tun ta mga kataladi, madigár ka ágsuguánnán i Jesu-Cristo. Kumasarig tô kapamaké nu ukit katô kabánnalan na igpamaké ta, asta ukit katô madigár ágtinuruán na igbánnal nu. ⁷ Yaka ágpaminág katô mga igimu-imu gulitán na ánnà tikud tun ta Manama, su ándà ágpulusán. Asal pabákkár nu tô kabánnal nu katô kakalyag ka Manama. ⁸ Atin ka pabákkár ki katô lawa ta, duwán madigár na matanggap ta. Asal tuu pa madigár tô matanggap ta ukit ka kapabákkár ta katô kabánnal ta ka Manama, su duwán ágpulusán ta áknganni asta tun pagsik ta tapuri álló. ⁹ Bánnal ni igkagi ku, asta kailangan bánnalán. ¹⁰ Purisu pabákkár ki lumumu para katô Manama, su tô manté Manama tô gimanan ta, su sikandin tô Taratábbus para katô langun manubù, asta tuu pa para katô mga ágpamaké kandin.

¹¹ Sugù nu asta tinurù nu ni mga igsulat ku áknikó. ¹² Agad sumuddù ka pa, yaka nu ágnunugi tô muyas katô katinurù nu katô kabánnalan, asal pasóddór nu tô kailangan lumun katô mga ágpampamaké. Kagi ka katô nángngà. Lumu ka katô madigár. Ginawa ka katô mga manubù. Pamaké ka katô Manama. Pasunnad ka. ¹³ Sippang ka makasadunna tun áknikó, basa ka katô kagi ka Manama para katô mga manubù, ulit-ulit ka kandan, asta tinurù ka kandan. ¹⁴ Gamit nu tô gasa na itanggap nu dángngan ukit katô igkagi katô mga propeta ka Manama tingód áknikó asta ukit katô kadappán* ka mga tarapid ka simbaan katô ulu nu. ¹⁵ Lumu nu ni asta panámdám nu ni langun ébó kasóddóran katô langun na bánnal duwán igásudan nu. ¹⁶ Banté ka katô áglumun nu asta ágtinuruán nu. Panayun ka lumu kani, su ukit kani, makalili kó katô supak ka salà, agad sikuna asta tô mga ágpaminág katô ágtinuruán nu.

5

Lumun katô tarapid ka mga ágpampamaké

¹ Yaka gésà katô tugál mama na ikalumu ka ánnà nángngà, asal kailangan kagiya nu sikandin iring katô kakagi nu tun ta ámmà nu. Kagiya nu tô mga adi pa áknikó gamama iring na kataladi nu. ² Kagiya nu tô mga tugál gabayi iring na innà nu, asta tô mga adi pa áknikó gabayi iring na tábbé nu. Kailangan ándà salà nu kandan.

³ Respetowi nu tô mga gabayi balu na ándà gó ágdóppón kandan, asta tabangí nu sikandan. ⁴ Asal ka duwán gabatà asta mga apù katô bayi balu, tinurui nu sikandan na kailangan sikandan tô médu asta tumabang katô kandan pamilya. Kailangan sumuli dan katô kandan innà asta ámmà, su tô gó é makadayó katô Manama. ⁵ Na, tô bayi balu na ándà palang ágtabang kandin, tô gó tô giman katô tabang ka Manama asta inalayun ágdasal agad álló asta dukilám. ⁶ Asal tô bayi balu na inalayun ágtuman katô kandinnù kakalyag, iring na inaté dán sikandin tun ta saruwan ka Manama, agad manté pò sikandin. ⁷ Kagiya nu tô langun ágpampamaké ébó ándà makabuyas kandan. ⁸ Atin ka duwán ágpamaké na di ágtabang katô kandin gakád, asta tuu dán gó tô di ágtabang katô kandin pamilya, tô gó é igtayyug katô kapamaké, asta tuu pa madat sikandin ka tandingán katô di ágpamaké ki Jesu-Cristo.

* 4:14 4:14 Kadappán, ó pandong.

⁹ Mému listan* tô bayi balu ka kannámman (60) dán tô idad din, asta sábbad dád é duma din na inaté. ¹⁰ Kailangan ágkabantug sikandin tingód katô madigár áglumun din, asta madigár tô kapid din katô mga gabatâ din. Kailangan ágtanggap sikandin katô mga manubù na ágsadun tun kandin, guras ka paa katô mga ágpampamaké, ágtabang ka mga ágkahirapan, asta áglumu katô agad ándin madigár áglumun.

¹¹ Di mému ka listan tô gabayi balu na ánnâ tugál agó mapid dan katô madat kakalyag dan asta kumalyag dan puman. ¹² Purisu buyasán dan su ándâ dan tumani tô taganâ tandô dan ki Cristo. ¹³ Tô mga gabayi balu na ánnâ pa tugál, gulaan dan dád tô oras dan, asta ágpanumbalé dan. Tô tuu pa madat kani, ágpaséléké dan, gilabut dan katô duma mga manubù, asta ágkagin dan tô di nángngâ ágkagin. ¹⁴ Purisu tuu pa madigár ka kumalyag puman tô mga gabayi balu na ánnâ pa tugál, asta matâ dan, asta dóppónan dan tô kandan pamilya ébô di dan buyasán katô mga usig ta na di ágpamaké. ¹⁵ Tô gó é kakalyag ku, su duwán dán mga gabayi balu na igsuwé tikud tun ta kabánnalan, asta ilimbungan dan dán i Maibuyan. ¹⁶ Tô bayi na ágpamaké kailangan tumabang katô gakád din bayi na ibalu. Di mému ka tô mga ágpampamaké tun ta simbaan tô tumabang kandin, su tô mga ágpampamaké tô makatabang katô duma pa mga gabayi balu na ándâ palang gakád dan na ágtabang kandan.

¹⁷ Tô mga tarapid ka simbaan na madigár é kapid dan, kailangan tuu dan respetowan, asta bággayan dan ka salapi na nángngâ para katô ágkailanganán dan. Atin ka tuu madigár tô katinurù katô mga gulit-ulit ka kagi ka Manama, kailangan tuu pa dakál tô bággén kandan, ¹⁸ su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Yakó ágpungus katô babbâ ka baka na marik ka trigo ébô makakan.”† Asta,

“Tô manubù na áglumu kailangan tandanan.”‡

¹⁹ Yaka ágtawang ágpaminág ka duwán ágdadat katô tarapid ka simbaan sippang ka duwán duwa manubù ó tállu na ágtestigos na bánnal duwán madat ilmu din. § ²⁰ Atin ka áglumu ka salâ tô mga tarapid ka simbaan, sapadi nu sikandan tun ta tubang katô langun ágpampamaké, ébô kamáddangan tô duma mga manubù na miring kandan.

²¹ Na, tun ta saruwan katô Manama, asta ki Jesu-Cristo, asta katô mga panaligan na igsalin katô Manama, ágkagiya áknikó na kailangan mánnal ka kani igsulat ku. Yaka ágdapit katô mga tarapid ka simbaan. Kailangan ándâ mga manubù na musingán nu agad ándin tô bónnóng dan. ²² Yaka ágtawang ágdappán ka ulu katô manubù ébô imun na tarapid ka simbaan, su atin ka lumumu sikandin ka salâ, mabuyas ka duma kandin. Purisu lili ka kanan.

²³ (Na, sódô ka inám ka wayig dád. Inám nu tô délák bino ébô kabawian tô bógók ka gátták nu na marikit ágdunggù áknikó.)

²⁴ Agad duwán mga áglumu ka salâ na sékót ágkasóddóran tô di dan pa ruudan, asal duwán duma mga manubù na di sékót ágkasóddóran tô salâ dan su inallás asal duwán álló na ruudan sikandan. ²⁵ Iring pagsik kani, agad duwán mga áglumu ka madigár na sékót ágkasóddóran, asal duwán pagsik mga áglumu ka madigár na inallás, asal di mallás ni inalayun.

* **5:9** 5:9 Listan tô bayi balu na tabangan asta palumun tun ta simbaan. † **5:18** 5:18a Deuteronomio 25:4; 1 Corinto 9:9. ‡ **5:18** 5:18b Ahaán tô Levitico 19:13; Deuteronomio 24:14-15; Mateo 10:10; Lucas 10:7; 1 Corinto 9:14. § **5:19** 5:19 Ahaán tô Deuteronomio 19:15.

6

¹ Na, tô langun állang na ágpamaké kailangan rumespeto katô kandan amo ébô ándà makabuyas katô ngadan ka Manama, asta ándà makabuyas katô ágtinuruán ta. ² Tô mga állang na duwán kandan amo na ágpamaké ki Jesu-Cristo, di mému ka di dan rumespeto katô amo dan su mataladi dan, asal kailangan tuu pa madigár tô lumun dan para katô amo dan, su tô ágtabangan dan tô ágpamaké ki Jesu-Cristo asta ágginawaan ka Manama.

Tinuru nu asta kagi nu ni langun tun ta mga ágpampamaké.

Mga ágtinuruán

³ Atin ka duwán manubù na ássa gó tô ágtinuruán din na ánnà iring katô nángngà kagi tikud tun ta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta ánnà iring katô kabánnalan na ágtinuruán ta tingód ka madigár ágkémun ta, ⁴ tô gó é ágpallayat-layat dád asta ándà palang isóddóran din. Kakalyag din na gapul dád tingód katô mga kagi na ándà ágpulusán. Tô gó é ágtikudan katô mga ágpasabué, ágpasókówé, ágpabuyasé, asta madat mga ágpanámdámmán. ⁵ Ágpapulé dan su madat tô panámdám dan, asta ágsuwé dan tikud tun ta kabánnalan. Ágpanámdám dan na mému dan na kaduwánnan ukit katô kapamaké dan.

⁶ Bánnal na dakál tô ágpulusán katô manubù na mánnal katô Manama, asta ágkanángngaan ka ándin dád tô itanggap din. ⁷ Su tun ta kapamasusu áknita, ándà palang kaduwánnan na igpid ta nit banuwa, asta ándà gó palang kaduwánnan na mapid ta ka maté ki. ⁸ Purisu ka duwán dán ágkakan ta asta gumpakán ta, kailangan kanángngaan kid. ⁹ Asal duwán mga manubù na malyag na mému kaduwánnan, tô gó é mapid, asta matagán katô kakalyag dan na ándà ágpulusán asta makadadat kandan. Purisu dungguan dan ka kadattan. ¹⁰ Atin ka ágginawa tô manubù ka salapí, tô gó é ágtikudan katô marapung madat mga lumu. Tingód katô ginawa dan ka salapí, duwán dán tun kandan na igsuwé tikud tun ta kapamaké, asta tuu dan iranu tingód katô kadattan na ikadunggù kandan.

Mga talan i Pablo ki Timoteo

¹¹ Asal sikuna tô igsalin ka Manama asta inému ágsuguánnán din. Purisu lili ka kani langun. Lumu nu tô nángngà tun ta saruwan ka Manama, bánnal nu tô kakalyag din, asta pabákkár nu tô kapamaké nu kandin. Ginawayi nu tô duma mga manubù, tiis nu tô mga kahirapan, asta duwán kédu nu. ¹² Tuman nu tô nángngà tingód katô kapamaké nu ki Cristo. Tanggap nu tô kantayan na ándà ágtamanán, su igtawar tô Manama áknikó ébô kabággayan ka katô kantayan, asta su igulit nu tun ta tubang katô marapung manubù na igpamaké kad katô kabánnalan.

¹³ Purisu duwán kagin ku áknikó tun ta saruwan katô Manama na ágbággé ka kantayan tun ta langun, asta tun ta saruwan i Jesu-Cristo na igulit ki Poncio Pilato katô kabánnalan. ¹⁴ Ni gó tô kagin ku áknikó. Tuman nu tô igpalumu áknikó. Kailangan madigár tô ágkémun nu ébô ándà makabuyas áknikó sippang ka lumónód tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ¹⁵ Palónódán ka Manama sikandin ka dumunggù tô nángngà álló. Manama dád tô mallayat Pangulu na ágdurungán ta. Sikandin tô Hari katô langun hari, asta sikandin tô Áglangngagán katô langun ágpangulun.* ¹⁶ Sikandin dád tô ágtikudan ka kantayan. Góddô sikandin tun ta séllaán na di ágkapadaniyan. Ándà palang

* 6:15 6:15 Ahaán tô Deuteronomio 10:17; Igpakita 17:14; 19:16.

manubù na ikakita kandin, asta ándà palang manubù na makakita kandin. Mólà pa ka durungán asta mangulu sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ní.

¹⁷ Kagiya nu tô mga ágkaduwánnan na kailangan di dan ágpallayat-layat, asta di dan sumarig katô kaduwánnan dan, su di kasóddóran ka kadángngan mandà. Asal Manama dád tô kailangan sarigan dan, su sikandin tô ágbággé katô tuu dakál ágkailanganán ta ébô duwán dayó ta. ¹⁸ Kagiya nu tô mga ágkaduwánnan na kailangan madigár tô áglumun dan, asta dugangan dan tô madigár áglumun dan. Kailangan malóggód asta mabasa dan tumabang katô duma mga manubù. ¹⁹ Atin ka tô gó é lumun dan, duwán ágpulusán dan na mému gimanan dan tun ta tapuri álló. Tô gó tô kailangan lumun dan ébô matanggap dan tô kantayan na ándà ágtamanán, su tô gó é bánnal kantayan.

Katapuriyan mga panalan

²⁰ Na, Timoteo, piyà-piyai nu tô katinurù nu katô kabánnalan na igsarig áknikó. Liliya nu tô mga manubù na ágpatóngkóé tingód katô ánnà kakalyag ka Manama. Liliya nu tô ágtinuruán ka mga manubù na di nángngà tun ta kabánnalan, agad ágkagi dan na duwán kakatigan, ²¹ su duwán ágkagi na duwán kandan kakatigan, asal igsuwé dan tikud tun ta kapamaké.

Mólà pa ka kéduwan tô Manama ákniyu.

Ikaduwa Sulat I Pablo Tun Ki Timoteo

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Timoteo róggun igpriso sikandin tun ta Roma. Ikasóddór si Pablo na masig dán sikandin matayan tingód katô katinurù din katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo. Purisu igsulat sikandin puman ki Timoteo na ágginawaan din.

Marapung tó mga panalan na igsulat i Pablo ki Timoteo. Igpabákkár din tó kapamaké i Timoteo ébô kumasarig, su masig dán dumunggù tó ágtamanán ka banuwa asta tuu kahirapan tó mga ágpampamaké. Purisu irrayatan dan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo.

¹ Sakán, si Pablo, tó igsulat kani. Inémuwa na apostoles i Jesu-Cristo ukit katô kakalyag ka Manama. Igpapidda ikandin ébô tuminurù a na duwán kantayan na ándà ágtamanán na igtandô din tun ta langun na mánnal ki Jesu-Cristo.

² Igsulatta áknikó, Timoteo na batà ku tun ta kapamaké na ágginawaan ku.

Mólà pa ka matanggap nu tó tabang, kédu, asta kasunayan tikud tun ta Ámmà na Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta.

Igpasalamat si Pablo tingód ki Timoteo

³ Ágpasalamatta tun ta Manama na ágbánnalán ku na ándà ágkayyaan ku tun ta saruwan din iring katô kabánnal ka mga kamónaan ku kandin. Atin ka ágdasalla agad álló asta dukilám, inalayunna ágpasalamat tun kandin tingód áknikó. ⁴ Atin ka ágkasampáttan ku tó luhà nu tó igtananan ku sikuna, tuuwa malyag kumita áknikó ébô kadayawanna. ⁵ Ándà ku kalingawi tó bánnal kapamaké nu, iring katô una kapamaké katô apù nu na si Loida, asta katô innà nu na si Eunice. Isóddóran ku na mabákkár dán tó kapamaké nu iring kandan. ⁶ Purisu pasampáttán ku áknikó na kailangan gamitán nu tó gasa na igbággé ka Manama áknikó dángngan tó igdappánna katô ulu nu asta tó igdasalla para áknikó, ⁷ su igbággé ka Manama tó Ugis Espiritu áknita ánnà ébô kumataló ki, asal ukit katô Ugis Espiritu kumabákkár tó áglumun ta, asta guminawa ki, asta pasunnad ki.

⁸ Purisu yaka ágkayyaan na mulit-ulit tingód katô Áglangngagán ta. Yaka pagsik ágkayyaan tingód kanak na igpriso guné katô kabánnal ku kandin. Asal makataganà ka katô karasayan na dumunggù áknikó ukit katô katinurù nu katô Madigár Gulitán. Makatiis ka ukit katô kabákkárran na bággén ka Manama áknikó. ⁹ Igtábbus ki asta igtawar ki ikandin ébô nángngà ki tun ta saruwan din. Igtábbus ki asta igtawar ki ikandin ánnà ukit katô madigár linumuwan ta, asal ukit katô kandin kakalyag asta kédu áknita, su tikud tun ta tigkanayan, taganà dán igplano katô Manama na tumabang áknita ukit katô kapasakup ta ki Jesu-Cristo. ¹⁰ Ukit ka kapapid ka Manama katô Taratábbus ta na si Jesu-Cristo, igtuman din gó tó kakalyag din. Ukit katô iglumu i Jesu-Cristo, ándà dán máddang ta katô kamatayan. Áknganni, ukit ka kabánnal ta katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, igpasóddór ka Manama na manté ki ka ándà ágtamanán tun ta lawa na di dán maróddóg.

¹¹ Igsalinna katô Manama asta inémuwa na apostoles ébô mulit-ulit asta tuminurù a katô Madigár Gulitán. ¹² Agad irasayanna áknganni, asal diya ágkayaan, su isóddóran ku ka sadan tó ágpamakén ku, asta isóddóran ku na sikandin tó makadóppon katô igsarig din kanak sippang katô álló ka kalónód din. ¹³ Itur ka katô kabánnalan na igtinurù ku áknikó. Panayun ka pamaké asta panayun ka ginawa ukit ki Jesu-Cristo. ¹⁴ Ukit ka tabang katô Ugis Espiritu na góddô tun áknita, piyá-piyai nu tó katinurù nu katô kabánnalan na igsarig tun áknikó.

¹⁵ Na, isóddóran nud na igtanananna katô langun ágpampamaké tun ta probinsya ka Asia, apil si Figelo asta si Hermogenes. ¹⁶⁻¹⁷ Asal mólà pa ka kédúwan tó Áglangngagán ki Onesiforo asta katô pamilya din, su tó kadunggù din nit Roma, tuu igpamasak sikandin kanak sippang ka ikitaanna ikandin. Marikit sikandin gahà kanak asta igmabákkár ni ginawa ku ukit kandin. Agad igprisowa, asal ándà sikandin kayyai tingód kanak. ¹⁸ Isóddóran nu gó na dakál tó tabang din kanak tun ta Efeso. Mólà pa ka kédúwan tó Áglangngagán kandin tun ta kalónód katô Áglangngagán tun ta tapuri álló.

2

Tô katiis nu

¹ Purisu, sikuna, Timoteo na batà ku, pabákkár ka ukit katô tabang i Jesu-Cristo. ² Na, tó kabánnalan na igtinurù ku áknikó asta isóddóran katô marapung manubù, tó gó é kailangan tinuruán nu tun ta mga manubù na ágkasarigan ébô makatinurù dan pagsik tun ta duma mga manubù.

³ Atin ka karasayan ka tingód katô kasarig nu ki Jesu-Cristo, tiis ka iring na sundalo na ágkasarigan. ⁴ Iringi nu tó sundalo na di ágkasasó katô áglumun ka ánnà sundalo ébô kadayawan tó kapitan na igsakup kandin. ⁵ Iringi nu tó manubù na ágpatónaé ágpalayuy, su di sikandin manalu asta di bággayan katô ganti ka di sikandin mánnal katô mga kapókit tingód ka kapalayuy. ⁶ Iringi nu tó gággar-ággár ágkamát, su sikandin tó makatanggap katô tagnà buuy katô mga igpamula din. ⁷ Panámdám nu ni igkagi ku áknikó, su tó Áglangngagán tó tumabang áknikó ébô kapátan nu tó langun.

⁸ Panámdám nu si Jesu-Cristo na inanté puman tikud tun ta kamatayan, asta rubbad sikandin i David. Tó gó tó Madigár Gulitán na gulit-ulitán ku. ⁹ Tingód katô kólit-ólit ku katô Madigár Gulitán, irasayanna gó iring katô madat manubù asta igprisowa, asal ándà kadalangi tó kagi ka Manama. ¹⁰ Purisu ágtiissa katô langun kahirapan na igdunggù kanak ébô katabangan ku tó mga manubù na igsalin na igsalin ka Manama asta ébô matábbus dan pagsik ukit katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo, asta móddô dan tun kandin tun ta ándà ágtamanán. ¹¹ Bánnal gó ni ágkagin,

“Atin ka inaté kid duma ki Jesu-Cristo,
manté kid pagsik duma kandin.

¹² Atin ka makatiis ki katô kér-rayat áknita,
mangulu ki pagsik duma kandin.

Atin ka di ki kumagi na sikandin tó Áglangngagán ta,
di pagsik kumagi sikandin na sikita tó mga sakup din.

¹³ Agad sikita tó ánnà ágkasarigan,
asal sikandin gó tó ágkasarigan,
su bánnal gó tó ágkagin din.”

Tarapid na makapadayó ka Manama

¹⁴ Pasampát nu tô mga manubù tingód kani igsulat ku. Sapadi nu sikandan tun ta saruwan katô Áglangngagán na kailangan di dan papulé tingód katô kóbadan katô mga kagi na ánda ágpulusán, su makadadat ka kapamaké katô mga ágpaminág. ¹⁵ Ággár-ággár ka ébô kadayawan tô Manama tingód áknikó. Kailangan nángngà tô katinurù nu katô kagi ka Manama ébô di ka kayyaan. ¹⁶ Liliyi nu tô tinóngkóan na ánnà kakalyag ka Manama, su tô gó é makapadiyù tikud tun ta kakalyag ka Manama. ¹⁷ Tô tinóngkóan dan makadadat ka mga duma manubù iring ka madat bógók. Iring kani si Himeneo asta si Fileto, ¹⁸ su igsuwé dan tikud tun ta kabánnalan, asta ágtinurù dan na ipángnga dán tô álló na antén puman ka Manama tô mga manubù na inaté. Ukit katô ágtinuruán dan, duwán mga manubù na ágduwa-duwa tô kapamaké dan tun ta Manama. ¹⁹ Asal di mapalin tô kabánnalan na tikud tun ta Manama, su iring na masarig ágpónsadanan na igsulatan kani, “Isóddóran katô Áglangngagán tô langun na igpasakup tun kandin.”* Asta,

“Tô langun na ágkagi na ágbánnalán dan tô Áglangngagán, kailangan sumódò dan lumumu katô salá.”†

²⁰ Na, tun ta dalám katô dakál balé, duwán mga pinggan na igimu tikud tun ta bulawan asta mapputi bulawan. Duwán pagsik mga pinggan na igimu tikud tun ta kayu, asta tikud tun ta tanà iring na kudán. Duwán mga pinggan na dakál é lagá na ággamitán ka duwán mga bisita, asta duwán délák dád é lagá na ággamitán ka álló-álló. ²¹ Tô ágpamaké na lumili ka madat, méring sikandin katô pinggan na gamitán ka duwán bisita, su salinán sikandin katô amo din ébô gamitán din, su ikataganà sikandin lumumu katô agad ándin madigár lumu. ²² Purisu liliyi nu tô madat mga kakalyag katô sumuddù. Asal ugtun nu tô madigár lumu na nángngà tun ta saruwan ka Manama, pamaké ka tun ta Manama, ginawa ka katô mga duma, asta pasunay ka katô ginawa nu tun ta mga ágdasal katô Áglangngagán ágtákkásan ka madigár tô ágkémun dan tun ta saruwan din. ²³ Yaka ágpaminág katô mga manubù na ágpapulé dád tingód katô ánda ágpulusán, su isóddóran nu na sumippang dan tun ta samuk. ²⁴ Asal tô ágsuguánnán ka Áglangngagán kailangan di ágsamuk, asal kailangan médu baling sikandin katô langun manubù, madigár tô katinurù din, asta mallayat é ginawa din. ²⁵ Atin ka duwán mga manubù na méllé kandin, kailangan tinuruan din sikandan na tákkásan ka kédu, su palinán pád ka Manama tô panámdám dan ébô rumákkád dan asta makasóddór dan katô kabánnalan. ²⁶ Tô gó makaluwá dan tikud tun ta tagán i Maibuyan na iglimbung kandan ébô mánnal dan katô kakalyag din.

3

Katapuriyan mga álló

¹ Na, panámdám nu ni. Tun ta katapuriyan mga álló, madat tô kahirapan na dumunggù, ² su duwán mga guminawa dád katô sarili dan asta katô salapi, padadurung dan, pallayat-layat dan, muyas dan, di dan mánnal katô kandan ámmà asta innà, di dan pasalamat, asta gélléyan dan tô Manama. ³ Di dan médu, di dan pósay, sumélék dan, di dan tumiis, magani dan, asta miringasa

* 2:19 2:19a Numeros 16:5. † 2:19 2:19b Isaias 26:13.

dan katô madigár. ⁴ Pammáttán dan tô mga kadumaan dan, tawangán dan tô kalumu dan, asta tuu dan pallayat-layat. Di dan guminawa katô Manama, su ginawaan dan baling tô kadayawan nit banuwa. ⁵ Agad kumagi dan na ágpangadap dan katô Manama, asal di dan pasakup tun ta Manama. Liliyi nu sikandan, ⁶ su duwán tun kandan na ágkagi ébô pahun dan tun ta mga góddóan, asta áglimbungan dan tô mga gabayi na sékót ágkapid. Masalà-salà tô mga gabayi, asta sékót dan ágbánnal katô madat mga kakalyag dan. ⁷ Agad inalayun ágtinuruan sikandan, asal di dan gó ágkasóddóran tô kabánnalan. ⁸ Tô mga gamama na ágtinurù kandan, gusig dan katô kabánnalan, su ikéring dan ki Janes asta ki Jambres na igusig ki Moises sayyan.* Madat tô panámdám dan, asta di nángngà tô kapamaké dan tun ta saruwan ka Manama. ⁹ Asal di dan makapanayun, su kasóddóran katô langun manubù na kulang tô áglumun dan, iring katô inému ki Janes asta ki Jambres sayyan.

Panayun ka bánnal katô kabánnalan

¹⁰ Asal sikuna, Timoteo, isóddóran nu tô mga igtinurù ku, tô ágkémun ku, tô kakalyag ku na lumun, tô kapamaké ku katô Manama, tô kallayat katô ginawa ku, tô kaginawa ku, tô katiis ku katô kahirapan, ¹¹ tô kérrayat kanak, asta tô mga karasayan na inókitan ku. Isóddóran nu tô langun katô ilmu kanak dāngngan tun ta Antioquia, Iconio, asta Listra. Agad igirrayatanna, asal ikatiissa, asta igpaluwà a katô Áglangngagán tikud tun ta langun. ¹² Irrayatan gó tô langun na malyag na nángngà tô ágkémun dan tun ta saruwan ka Manama su igpasábbad dan tun ki Jesu-Cristo. ¹³ Asal inalayun kumarapung tô mga áglumu ka madat asta tô mà kagi ágpamaké. Lumimbung dan asta kalimbungan dan. ¹⁴ Asal sikuna, panayun ka bánnal katô kabánnalan na igtinurù áknikó asta isóddóran nu, su tuu ágkasarigan tô mga manubù na igtinurù áknikó. ¹⁵ Tô tikud tun ta délák ka pa, isóddóran nud tô kagi ka Manama na igsulat. Tô gó é makabággé ka kakatigan áknikó tingód katô katábbus ukit katô kapamaké nu ki Jesu-Cristo. ¹⁶ Tô langun na igsulat tun ta kagi ka Manama igpasulat gó katô Manama, asta duwán ágpulusán kani para patinurù, para pagsapad, para pagtullid, asta para pagpasóddór tingód ka pagtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. ¹⁷ Ukit katô kagi ka Manama, tuu katig tô ágsuguánnán ka Manama ébô makataganà sikandin lumumu katô agad ándin madigár.

4

¹ Na, duwán kagin ku áknikó tun ta saruwan katô Manama asta ki Jesu-Cristo na rumuud katô manté pô asta katô inaté dán, su lumónód sikandin asta mangulu. ² Ni gó tô kagin ku áknikó. Ulit-ulit ka katô kagi ka Manama. Taganà ka ébô tuminurù agad maminág tô mga manubù ó di dan maminág. Pénagpát nu tô mga manubù na ánnà nángngà tô áglumun dan. Sapadi nu tô mga áglumu ka madat. Kagiya nu ka ándin tô madigár lumun dan. Pallayat nu tô ginawa nu kandan dalám katô katinurù nu. ³ Tô gó é igkagi ku áknikó, su dumungù tô álló na di dán malyag tô mga manubù maminág katô bánnal ágtinuruán. Asal malyag dan maminág katô mantu ágtinuruán kandan. Purisu mamasak dan katô mga tuminurù kandan katô mga idigárran dan ágpaminággán. ⁴ Tumayyug dan katô kabánnalan na ágtinuruán kandan, asta

* **3:8** 3:8 Si Janes asta si Jambres tô mga tarasalamangka sayyan tun ta Ehipto. Ahaán tô Exodo 7:11; 8:7,18-19.

bánnalán dan baling tô igimu-imu dád mga gulitan na ánnà bánnal. ⁵ Asal sikuna, Timoteo, kailangan inalayun ka pasunnad. Taganá ka ébô makatiis ka katô karasayan. Ulit-ulit ka katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo. Tuman nu tô igpalumu katô Manama áknikó.

⁶ Na, tô kantayan ku méring katô bino* na ágbusbusán asta ágbággén tun ta Manama, su di dán madugé tô álló na matayanna. ⁷ Igtumanna katô igpalumu ka Manama kanak. Iringnga katô igpalaguy na igpatónaé na ikadunggù dán tun ta tamanán. Ándà a suwé tikud tun ta kapamaké. ⁸ Purisu su nángngà tô iglumu ku tun ta saruwan ka Manama, duwán dán korona na igtaganá na bággén katô Áglangngagán kanak tun ta álló ka lumónód sikandin. Tuu nángngà tô karuud din, asta ánnà dád sakán tô bággayan din katô korona, asal bággayan din tô langun na giman katô kalónód din.

Mga panalan i Pablo

⁹ Ággár-ággár ka sadun dini kanak ka di madugé. ¹⁰ Igtanan si Demas kanak, su kakalyag din tô kadayawan kani banuwa, asta igsadun sikandin tun ta lunsud ka Tesalonica. Igsadun si Cresente tun ta probinsya ka Galacia. Igsadun si Tito tun ta Dalmasya. ¹¹ Si Lucas dád tô kadumaan ku dini. Angé nu si Marcos asta patákkás nu sikandin ka madun ka dini, su makatabang sikandin katô áglumun ku dini. ¹² Igpasadun ku si Tiquico tun ta lunsud ka Efeso. ¹³ Ka madun ka dini, pid nu tô makáppal umpak ku na igtananan ku ki Carpo tun ta lunsud ka Troas. Pid nu pagsik tô mga libro, asta kailangan piddán nu tô mga igsulatan.

¹⁴ Tuu madat tô iglumu kanak katô taraimu ka talumbaga na si Alejandro. Supakan sikandin katô Áglangngagán tingód katô madat iglumu din. ¹⁵ Banté ka kandin, su tuu usig sikandin katô kabánnalan na ágtinuruán dé.

¹⁶ Tô tagná igpatubang kanak tun ta huwes, ándà palang manubù na igdapit kanak, su igtanananna katô langun kadumaan ku. Asal mólà pa ka pasinsiyaan ka Manama sikandan! ¹⁷ Agad sikandan tô igtanan kanak, asal igtabang tô Áglangngagán kanak, asta igpabákkarra ikandin. Purisu ikémuwa igulit-ulit katô Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo, asta igpaminág tô marapung mga ánnà Judio. Agad kakalyag katô mga usig ku na matayanna, asal igpaluwà a ikandan. ¹⁸ Agad ándin tô madat lumun dan kanak, paluwaánna katô Áglangngagán tikud tun ta langun, asta piddánna ikandin tun ta pagpangulu din tun ta langit. Mólà pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

Ágtamanán kani sulat

¹⁹ Ágpangumusta a ki Prisca† asta ki Aquilas, asta tô pamilya i Onesiforo. ²⁰ Igóddó pa si Erasto tun ta Corinto. Igpóddó ku pô si Trofimo tun ta Mileto, su ibógókan sikandin. ²¹ Ággár-ággár ka sadun dini kanak tô di pa dumunggù tô magánnó timpo.

Igpangumusta áknikó si Eubulo, si Pudente, si Lino, si Claudia asta tô langun kataladi.

²² Mólà pa ka dumóppón tô Áglangngagán áknikó.

Mólà pa ka kéduwan tô Manama áknuyu langun.

* **4:6** 4:6 Tô iggóbbó tô mga Judio katô mannanap na bággén tun ta Manama, duwán pagsik bino ó wayig na ágbusbusán tun ta bówwó. † **4:19** 4:19 Prisca, ó Priscila.

Sulat I Pablo Ki Tito

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Tito na sábbad Griego na igpamaké ki Jesu-Cristo ukít katô katinurù i Pablo. Sikandin tó igsarigan i Pablo asta igtabang katô katinurù ka Madigár Gulitán tingód ki Jesu-Cristo.

Igtákkás si Tito ki Pablo tun ta purù na ánggadanán Creta ébô tuminurù tingód ki Jesu-Cristo. Tó igpanó si Pablo, igóddô pô si Tito tun ta Creta ébô pabákkárrán din tó kapamaké katô mga ágpampamaké.

Igsulat si Pablo ki Tito tingód katô kasalin din katô mga tarapid ka mga ágpampamaké asta tingód katô nángngà áglumun katô mga tarapid. Igsulat si Pablo pagsik na kailangan sapadan i Tito tó mga manubù na ágtinurù katô ánnà nángngà, su ukít katô ágtinuruán dan, duwán mga ágpampamaké na ágpapulé asta ágpasáa.

¹ Sakán si Pablo na ágsuguánnán ka Manama asta apostoles i Jesu-Cristo.

Igpapidda ka Manama ébô pabákkárrán ku tó kapamaké katô mga igsalin ka Manama asta ébô makasóddór dan katô kabánnalan tingód katô Manama. Na, ukít kani, katabangan sikandan ébô nángngà tó ágkémun dan, ² asta ébô gimanan dan tó kantayan na ándà ágtamanán. Tó gó tó igtandó katô Manama tikud pa tun ta katigkanayan, asta di ágbulaló tó Manama. ³ Purisu tó igdunggu tó álló na igsalin din, igpasóddór din tó Madigár Gulitán. Tó gó é kabánnalan na igsarig din kanak asta gulit-ulitán ku, su igpapidda katô Manama na Taratábbus ta.

⁴ Ni gó tó igsulat ku áknikó Tito na bánnal batà ku tun ta kapamaké ta.

Mólà pa ka matanggap nu tó kédu asta kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Taratábbus ta.

Kasalin ka mga tarapid ka simbaan

⁵ Dánggan, igpóddô ku sikuna tun ta purù ka Creta ébô tullidán nu tó ánnà nángngà áglumun dutun, asta ébô salinán nu tó mga manubù na imun na tarapid ka simbaan tun ta tagsábbad-sábbad lunsud iring katô igkagi ku áknikó.

⁶ Na, kailangan salinán nu dád tó manubù na ándà lumu din na mabuyas. Kailangan sábbad dád tó sawa din.* Kailangan ágpamaké tó mga gabatà din, ándà kabantug na ágsamuk, asta ándà kabantug na gatu. ⁷ Kailangan ándà palang lumu din na mabuyas, su tó tarapid katô mga ágpampamaké tó ágsarigan katô Manama na lumumu katô ágpalumun din. Di mému tó ágpallayat-layat, di mému tó ágsamuk, di mému tó ágkalasing, di mému tó sékót ágkasókó, asta di mému ka sobra tó kakalyag din na makasalapi. ⁸ Kailangan malit-alit sikandin katô duma mga manubù, asta kakalyag din na áglumu ka madigár. Kailangan matannáb, ágkasarigan, nángngà tun ta saruwan ka Manama, asta pasunnad katô kandin sarili. ⁹ Kailangan mánnal sikandin katô ágkasarigan kabánnalan na ágtinuruán ta ébô makatinurù sikandin katô mga manubù ka ándin tó nángngà lumun dan, asta ébô makagpát tó mga manubù na géllé katô kabánnalan.

* **1:6** 1:6 Kailangan sábbad dád tó sawa din asta di áglibug.

¹⁰ Marapung tō gélé katō kabánnalan. Gulit dan tingód katō ánda ágpulusán, asta áglimbung dan katō duma mga manubù. Mga Judio tō karapungan dan. †
¹¹ Asal kailangan sapanan nu tō katinurù dan, su marapung tō mga pamilya na ágsamukán dan ukit katō ágtinuruán dan na ánnà bánnal ébō kabággayan dan ka salapì. ¹² Duwán sábbad kandan na propeta tikud tun ta Creta na igkagi kani, na mà din, “Tō mga taga Creta bulalón asta iring dan na méla mannap na magani. Tukukán dan asta áglólóban.” ¹³ Bánnal gó tō igkagi din. Purisu maggát ka sapanan ébō katabangan dan asta kumasarig tō kapamaké dan. ¹⁴ Kailangan di dan maminág katō igimu-imu na mga gulitán ka Judio sayyan. Kailangan di dan mánnal katō mga sugù ka manubù na gélé katō kabánnalan. ¹⁵ Tun ta mga manubù na iglinisan ka Manama, malinis dán tō langun. ‡ Asal tun ta mga manubù na duwán pa salà asta di ágpamaké, ánda palang malinis, § su madat tō panámdám dan, asta ánda sóddór dan ka ándin tō madigár asta tō madat. ¹⁶ Agad ágkagi dan na ikasóddór dan katō Manama, asal ukit katō áglumun dan, ágpasóddór dan na ánda dan ikasóddór kandin. Ágkaringasaan sikandan ka Manama, asta di dan ágbánnal kandin. Di dan gó makalumu katō madigár.

2

Náנגgà ágtinuruán

¹ Asal sikuna Tito, tinurù ka katō náנגgà ágtinuruán tingód katō kabánnalan. ² Kagiya nu tō mga tugál gamama na pasunnad dan, patannáb dan, patalláng dan, pasarig dan katō kapamaké, katō kaginawa dan, asta katō katiis dan ka karasayan. ³ Iring pagsik kani tō kagin nu tun ta mga tugál gabayi. Kailangan náנגgà tō áglumun dan tun ta saruwan ka Manama. Di mému ka sumélék asta állangán ka kénám. Kailangan tuminurù dan katō madigár ⁴ ébō miring tō mga gabayi na ánnà pa tugál tingód ka ginawa katō kandan mga duma asta mga gabatà. ⁵ Kailangan matannáb dan, di dan áglibug, kailangan katig dan dumóppón katō kandan pamilya, duwán kedu dan, asta rumespeto dan katō kandan duma ébō ánda makabuyas katō kagi ka Manama.

⁶ Iring pagsik kani tō kagin nu tun ta mga gamama na ánnà pa tugál, su kailangan pasunnad dan. ⁷ Sikuna pagsik, agad ándin tō áglumun nu, kailangan mému ka giringanan katō mga madigár lumu, asta ukit katō katinurù nu, pakita nu na ágkasarigan ka asta matannáb ka. ⁸ Kailangan matullid tō ágkagin nu ébō ánda makabuyas áknikó asta ébō kayyaan tō mga gusig su ánda palang madat kagin dan tingód áknita.

⁹ Kagiya nu tō mga állang na kailangan mánnal dan katō mga amo dan agad ándin tō lumun dan ébō kadayawan tō mga amo dan. Kailangan di dan mapul. ¹⁰ Kailangan di dan tumakó, asal kailangan inalayun náנגgà tō lumun dan ébō pasóddórán dan na tuu dan ágkasarigan. Atin ka iring kani tō áglumun dan, kasóddórán katō mga duma na madigár tō ágtinuruán ta tingód katō Manama na Taratábbus ta.

¹¹ Igpasóddór ka Manama tō kedu din ébō mému dán matábbus tō langun manubù. ¹² Isóddórán ta na kailangan sumódó ki ka kalumu ta katō di

† **1:10** 1:10 Mga Judio, ó tō mga ágtinurù na kailangan tupuwan tō manubù ébō matanggap ka Manama. ‡ **1:15** 1:15a Malinis dán tō langun, ó ánda makaparipà kandan. § **1:15** 1:15b Ánda palang malinis, ó ánda palang makapalinis kandan.

ágkadigárran ka Manama, asta di ki mamasak katô kadigárran kani banuwa. Asal kailangan matannáb ki, áglumu ki katô nángngà tun ta saruwan ka Manama, asta tumuman ki katô kakalyag ka Manama dalám katô kóddô ta nit banuwa. ¹³ Kailangan lumun ta ni róggun na gangatan ta tô madigár gimanan ta, tô álló ka kitanán ta tô séllaán katô matulus Manama asta Taratábbus ta na si Jesu-Cristo. ¹⁴ Sikandin tô igbullas áknita asta inaté ébô tábbusán ki tikud tun ta langun salà. Iglinisan ki ikandin ébô sakupán ki ikandin asta imun ki na mga manubù na malyag áglumu ka madigár.*

¹⁵ Tinurù nu ni langun tun ta mga manubù. Kagiya nu sikandan asta sapadi nu tô madat áglumun dan, su sikuna tô ágsuguánnán din. Di mému ka duwán muyas áknikó.

3

Mga talan tun ta mga ágpampamaké

¹ Pasampát nu tô mga ágpampamaké na kailangan mánnal dan katô mga pangulu asta katô mga opisyaales ka gobyerno. Kailangan makataganà dan lumumu katô langun na madigár. ² Di dan muyas, asta di dan pasamuké. Kailangan médu asta rumespeto dan katô langun manubù, ³ su dángngan sikita tô mga ágkatuluan, di ágbánnal, malumák ágkapid i Maibuyan, asta inallang ki katô madat kakalyag ta asta kadayawan nit banuwa. Inalayun ki ágpánámdám katô madat áglumun tun ta duma manubù, asta inalayun ki ágkasabuan. Ágkaringasaan ki asta ágparingasaé ki. ⁴ Asal tô igpasóddór tô Manama na Taratábbus ta katô kédu din asta ginawa din áknita, ⁵ igtábbus ki ikandin ánnà ukit katô nángngà linumuwan ta tun ta saruwan din, asal ukit katô kédu din áknita. Ukit katô kóras din áknita, igbággayan ki ikandin ka mantu kantayan ukit katô Ugis Espiritu. ⁶ Ukit katô iglumu i Jesu-Cristo na Taratábbus ta, igipánnù ki katô Ugis Espiritu na igbággé ébô tumabang áknita. ⁷ Tô gó é iglumu katô Manama ukit katô kédu din ébô tanggapan ki ka Manama na nángngà tun ta saruwan din, asta ébô bággayan ki katô kantayan na ándà ágtamanán na gimanan ta. ⁸ Bánnal ni ágkagin ku áknikó.

Purisu kakalyag ku na ándà kayyaan nu tuminurù kani langun na igsulat ku áknikó ébô tuu mággár-ággár tô mga igpamaké ka Manama lumumu katô madigár, su madigár gó ni, asta madigár tô matanggap katô manubù na mánnal. ⁹ Asal liliyi nu tô mga ágpapulé tingód katô ándà ágpulusán asta tingód katô mga ngadan ka kamónaan. Liliyi nu tô mga ágpasókówé asta tô mga ágpapulé tingód katô mga sugù, su ándà ágpulusán kani. ¹⁰ Atin ka duwán ágtinurù katô ássa ágtinuruán ébô sumuwé tô mga ágpampamaké, tambagi nu ébô sumódó sikandin. Atin ka di sikandin mánnal, uman nu kagiya. Asal ka di pô gó sikandin mánnal, yaka ágpaminág kandin, ¹¹ su isóddóran nu na igtayyug sikandin katô kabánnalan asta masalà-salà sikandin, su isóddóran din na ánnà nángngà tô áglumun din.

Ágtamanán kani sulat

¹² Ka papiddán ku si Artemas ó si Tiquico tun áknikó, ággár-ággár ka ébô kumita ka kanak tun ta Nicopolis, su kakalyag ku na móddó a pa dutun róggun ka magánnó timpo. ¹³ Ággár-ággár ka tabang ki Senas na abogado asta ki Apolos ébô makapanó dan. Bággé nu tô ágkailanganán dan ébô di dan

* 2:14 2:14 Ahaán tò Ezequias 37:23.

ágkukulangan. ¹⁴ Tinurù ka katô mga kataladi ta na kailangan mággár-ággár dan lumumu ka madigár ébô makatabang dan katô duma mga manubù na tuu ágkandaan, asta ébô duwán ágpulusán katô kantayan dan.

¹⁵ Ágpangumusta áknikó tó langun kadumaan ku dini. Ágpangumusta ké katô mga ágpampamaké na ágginawa áknami.

Mólà pa ka kéduwan tó Manama ákniyu langun.

Sulat I Pablo Ki Filemon

Una Basan

Ni libro igsulat i Pablo ki Filemon na sábbad taga Colosas. Igpamaké si Filemon ki Jesu-Cristo ukit katô katinurù i Pablo. Purisu igpararaké dan.

Na, duwán állang i Filemon na ánggadanan ki Onesimo. Sábbad álló, igpanó si Onesimo na ándà sabi asta igsadun sikandin tun ta Roma. Róggun na igóddô sikandin dutun, igkita din si Pablo asta igtinurù si Pablo kandin. Igpamaké si Onesimo ki Jesu-Cristo asta igtambang sikandin ki Pablo tun ta prisowan.

Su igpamaké si Onesimo, madigár ka lumónód sikandin tun ta amo din. Asal tô timpo tô, duwán sugù ka gobyerno na mému supakan tô állang na igpanó na ándà sabi katô amo din. Purisu igsulat si Pablo tun ki Filemon ébô pasinsiyaan din si Onesimo asta tanggapán din iring na kataladi din su igpamaké dán si Onesimo.

Na, si Onesimo tô igpid kani sulat i Pablo tun ki Filemon.

¹ Ni sulat tikud dini kanak, si Pablo, asta tikud tun ta kataladi ta na si Timoteo. Igsulat ké áknikó Filemon na ágginawaan dé asta ágtambang áknami tun ta lumu ta para katô Manama. Igprisowa pa tingód katô kapamaké ku ki Jesu-Cristo. ² Igsulat ké pagsik ki Apia na tábbé ta, asta ki Arquiipo na ikéring na sundalo su ágkasarigan sikandin na kadumaan ta tun ta lumu para katô Manama. Igsulat ké pagsik tun ta langun ágpampamaké na ágpangadap tun ta balé nu.

³ Mólà pa ka matanggap yu tô kédu asta kasunayan tikud tun ta Ámmà ta na Manama asta tikud tun ta Áglangngagán na si Jesu-Cristo.

Igpasalamat si Pablo tingód ki Filemon

⁴ Na, atin ka ágdasalla áknikó, inalayunna ágpasalamat tun ta Manama, ⁵ su ikadinágga tingód katô ginawa nu tun ta langun sakup ka Manama, asta tingód katô kapamaké nu tun ta Áglangngagán na si Jesus. ⁶ Ágdasalla ébô ukit katô kólit nu tingód katô kapamaké nu, kadugangan tô isóddóran katô mga manubù tingód katô langun madigár na ágbággén i Cristo áknita. ⁷ Na, kataladi ku, tuuwa idayawan asta igmabákkarra ukit katô kaginawa nu su igmabákkár tô langun sakup ka Manama ukit áknikó.

Tô kakalyag i Pablo tingód ki Onesimo

⁸ Su igpapidda i Cristo, mému ka sumugù a áknikó ébô lumumu ka katô kailangan lumun nu, ⁹ asal su ágpaginawaé ki, pédu-éduwa dád áknikó. Sakán si Pablo na ágtugállán * asta igprisowa tingód katô kabánnal ku ki Jesu-Cristo. ¹⁰ Pédu-éduwa áknikó para katô manubù na batà ku tun ta kapamaké, su ukit kanak igpamaké sikandin róggun igprisowa. Sikandin si Onesimo.† ¹¹ Agad ándà ágpulusán nu kandin dāngngan, asal áknganni dakál tô pulusán ku asta tô pulusán nu kandin.

¹² Na, igpóli ku tun áknikó si Onesimo na tuu ku ágginawaan. ¹³ Kakalyag ku na póddóan ku pô pád sikandin dini kanak ébô sikandin tô tumabang kanak

* **1:9** 9 Ágtugállán, ó ágsarigan. † **1:10** 10 Tô kóbadan katô ngadan Onesimo, “pulusán.” Makatállu iggamit i Pablo tô kagi “pulusán” tun ta bersikulo 11.

na bullas áknikó, róggun na igprisowa tingód katô kólit-ólit ku katô Madigár Gulitán. ¹⁴ Asal su ándà ka pa nunug, panámdám ku na diya gó póddô kandin dini kanak. Diya malyag ka mapirit ka tumabang kanak, su madigár ka tikud gó tun ta áknikó kakalyag.

¹⁵ Ni gó basi tô gunayan ka Manama na igdiyà si Onesimo áknikó tun ta mabbabà timpo ébô mamaké sikandin asta ébô móddô puman sikandin tun áknikó ka ándà ágtamanán. ¹⁶ Áknganni ánnà dád állang nu sikandin, asal tuu madigár su kataladi nud sikandin. Agad tuuwa ágginawa kandin, asal tuu ka pa guminawa kandin ka tandingán katô kaginawa ku kandin, su sikandin tô állang nu asta tô kataladi nu ukit ka kapamaké din katô Áglangngagán.

¹⁷ Purisu atin ka ágpánámdám ka na sakán tô kadumaan nu, tanggap nu sikandin iring katô katanggap nu kanak. ¹⁸ Atin ka ilmu din tô madat tun áknikó, ó ka duwán utang din áknikó, sakán tô sukutan nu. ¹⁹ Sakán, si Pablo, tô igsulat kani mga kagi. Sakán tô mullas katô utang din, agad isóddóran nu na dakál pa tô igsuli nu kanak ka tandingán katô igsuli i Onesimo áknikó, su ukit kanak igtanggap nu tô kantayan na ándà ágtamanán. ²⁰ Na, kataladi ku, kakalyag ku na duwán pulusán ku tikud tun áknikó, su sakup ki katô Áglangngagán. Purisu bággayiya ka dayó tingód katô kapasakup ta tun ki Cristo.

²¹ Ándà a duwa-duwa tingód kani igsulat ku áknikó, su isóddóran ku na tumuman ka kani kakalyag ku, asta isóddóran ku na sobra pa tô lumun nu ka tandingán kani. ²² Na, taganaiya ka ágdággaan diyan áknikó, su gimanna na paluwaánna ukit katô kadasal yu tun ta Manama para kanak ébô makasadunna tun ákniyu.

Ágtamanán kani sulat

²³ Na, ágpangumusta áknikó tô kadumaan ku na si Epafras na igpriso tingód katô kapamaké din ki Jesu-Cristo. ²⁴ Ágpangumusta pagsik tô mga kadumaan ku na taralumu na si Marcos, si Aristarco, si Demas, asta si Lucas.

²⁵ Mólà pa ka tô Áglangngagán na si Jesu-Cristo tô kéduwan ákniyu langun.

Sulat Tun Ta Mga Hebreo

Una Basan

Tun ta Bibliya, si Abram na una ngadan i Abraham tô una inggadanan Hebreo. (Ahaán tô Genesis 14:13.) Inggadanan pagsik tô mga rubbad din na Hebreo. Si Juda tô apù abul i Abraham, asta inggadanan Judio tô mga rubbad i Juda. Tô igsulat kani tun ta mga Hebreo, iring na ándà kassaan katô ngadan Judio asta Hebreo.

Ándà kasóddóri ka sadan tô igsulat kani. Igpapad ni sulat tun ta mga Judio na igpamaké ki Jesu-Cristo. Su igsarig dan asta igbánnal dan ka Manama, iringasaan dan katô duma mga Judio na ándà pamaké ki Jesus. Igbuyas-buyas dan asta igrrayatan dan ébô sumungkú dan sumarig ki Jesus asta lumónód dan tun ta tapé ágkémun dan. Duwán mga igpamaké na iglónód dán tun ta tapé ágkémun dan su ándà dan ikatiis katô kérrayat. Purisu igpapad ni sulat tun kandan ébô pabákkárrán tô pusung dan asta ébô masarig tô kapamaké dan.

Nit sulat, igulit na si Jesus tô bánnal Batà ka Manama, asta tuu mallayat sikandin ka tandingán ki Moises asta katô mga panaligan ka Manama. Sikandin tô Mesiyas na gimanan katô mga Judio. Igulit pagsik na tuu ágkailanganán tô kamatayan i Jesus ébô matábbus dan tikud tun ta salà. Si Jesus tô Taratapid tun ta Manama para katô mga manubù, asta ándà palang ássa, su si Jesus dád gó tô Taratapid.

Igkagi tô Manama ukit katô Batà din

¹ Sayyan, ukit katô mga propeta ka Manama igkagi sikandin tun ta mga kamónaan ta na Judio. Marapung asta ássa-ássa tô mga kapókit ka kakagi din kandan. ² Asal áknganni, ássa dán tô iglumu ka Manama, su ukit katô kandin Batà igkagi tô Manama áknita. Ukit katô Batà din igimu tô Manama katô langun-langun, asta igsalin ka Manama sikandin ébô tumigatun katô langun. ³ Ukit pagsik kandin, ágkitanán tô bánnal kallayatan ka Manama, asta sikandin tô ágkitaan ta katô ágkémun ka Manama. Sikandin tô gawid katô langun nit banuwa ukit katô matulus kagi din. Pángnga inaté sikandin ébô linisan ki tikud tun ta mga salà, iguli sikandin tun ta langit, asta igunsad dadan tun ta kawatan katô matulus Manama ébô mangulu duma kandin.

Tô Batà ka Manama mallayat pa ka tandingán katô mga panaligan

⁴ Tô igunsad tô Batà din, igpasóddór ka Manama na tuu pa mallayat tô Batà din ka tandingán katô langun panaligan. Mallayat pa pagsik tô ngadan na igbággé ka Manama kandin ka tandingán katô ngadan ka mga panaligan din.

⁵ Ándà palang panaligan ka Manama na igkagiyan din na iring kani igkagi din katô Batà din, na mà din,

“Sikuna tô Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tô Ámmà nu.”*

Asta ándà pagsik kagi tô Manama tingód katô mga panaligan na,
“Sakán tô Ámmà din,

* 1:5 1:5a Salmo 2:7.

asta sikandin tō Batà ku.”†

6 Tō masig dán pasadunán ka Manama tō Batà din nit banuwa ébô imun sikandin na panganayan batà tun ta mga ágpampamaké, igkagi pagsik tō Manama, na mà din,

“Kailangan pangadapán sikandin katô langun panaligan ku.”‡

7 Na, tingód katô mga panaligan, igkagi tō Manama, na mà din,

“Mga ágsuguánnán ku tō mga panaligan,

asta mému na imun ku sikandan na iring na karamag asta iring na apuy.”§

8 Asal tuu pa madigár tō igkagi ka Manama tingód katô Batà din, su igkagi sikandin, na mà din,

“Sikuna na Manama tō mangulu ka ándà ágtamanán,
asta nángngà tō pagpangulu nu.

9 Ágginawa ka katô mga áglumu ka nángngà,

asta ágkaringasa ka katô mga áglumu ka madat.

Purisu igsalin ka katô Manama na áknikó Manama,

asta igbággayan ka katô kadayawan na sobra pa ka tandingán katô kadayawan na igbággé tun ta mga kadumaan nu.”*

10 Asta igkagi tō Manama tun ta Batà din,

“Áglangngagán, sikuna tō igimu kani banuwa tun ta katigkanayan,
asta sikuna tō igimu katô langun tun ta langit.

11 Mandà ni banuwa asta tō langit,

asal mugtuk ka ka ándà ágtamanán.

Kadattan ni langun iring na umpak.

12 Iring na tapé umpak, lulunán nu tō banuwa asta tō langit,
asta sékót nu bullasan.

Asal sikuna tō dì gó mapalin,

su ándà palang ágtamanán nu.”†

13 Ándà palang panaligan na igkagiyan ka Manama kani,

“Unsad ka nit dadan ta kawanan ku

sippang ka patalun ku tō mga usig nu.”‡

14 Tō mga panaligan tō ágsuguánnán dád ka Manama ébô tumabang katô mga tábbusan din.

2

Madigár tō katábbusan

1 Purisu su mallayat tō Batà ka Manama, kailangan tuu ki mánnal katô kabánnalan na igtinurù áknita agó makasuwé ki. ² Ágkasarigan tō mga sugù ka Manama na igulit ka mga panaligan,* asta igsupakan tō langun na iglapas ó ándà bánnal katô mga sugù. ³ Purisu sikita gó pagsik tō supakan ka élléyan ta tō kagi din tingód katô katábbusan. Áglangngagán tō una igpasóddór na duwán katábbusan, asta tō mga igdinág kandin igpasóddór áknita na bánnal gó ni. ⁴ Ukit katô mga kasalábbuan asta matulus mga áglumun din, igpasóddór pagsik

† 1:5 1:5b 2 Samuel 7:14. ‡ 1:6 1:6 Deuteronomio 32:43. § 1:7 1:7 Salmo 104:4. * 1:9 1:8-9 Salmo 45:6-7. † 1:12 1:10-12 Salmo 102:25-27. ‡ 1:13 1:13 Salmo 110:1. * 2:2 2:2 Igbággé ka Manama tō mga sugù tun ta mga panaligan din, asta sikandan tō igbággé katô mga sugù ki Moises. Ahaán tō Lumu 7:53; Galacia 3:19.

ka Manama na ágkasarigan tó kagi din na igulit dan. Tikud tun ta kandin kakalyag, igbággé din tun kandan tó mga gasa katô Ugis Espiritu.

Igpamanubù tó Taratábbus ta

⁵ Ánnà mga panaligan ka Manama tó igsalin din ébô mangulu katô mantu banuwa tun ta tapuri álló, ni banuwa na igulit kud ákníyu, ⁶ su duwán igsulat tun ta kagi ka Manama sayyan, na mà din,

“Manama, agad mga manubù ké dád,

asal igpanámdám ké ikuna!

Agad mga manubù ké dád,

asal ágdóppónan ké gó ikuna!

⁷ Igimu nu tó mga manubù na mabbabà ka tandingán katô mga panaligan tun ta mabbabà timpo.

Igbággayan ké ikuna ka durung asta bantug,

⁸ su igpapangulu ké ikuna tun ta langun.”†

Agad igsulat na igpapangulu ki ka Manama tun ta langun, isóddóran ta na ándà palang iliyasan na ándà din papanguluwi, agad isóddóran ta na ándà ki pa pangulu katô langun áknganni. ⁹ Asal isóddóran ta na si Jesus tó inému mabbabà dád ka tandingán katô mga panaligan ka Manama tun ta mabbabà timpo. Tingód katô kamatayan din, igimu dán ka Manama sikandin na ágkadurung asta ágkabantug su igirrayatan asta inaté sikandin tun ta krus para áknita. Ukit katô kédu ka Manama, inókitan i Cristo tó kamatayan na bullas áknita langun. ¹⁰ Igimu ka Manama tó langun-langun, asta ni langun igimu para pabantugán sikandin. Purisu nángngà tó igimu ka Manama ébô piddán din tó marapung mga gabatà din tun ta séllaán katô pagpangulu din. Ukit katô kahirapan na igtiis i Jesus, inému sikandin na nángngà Pangulu ébô makatábbus áknita.

¹¹ Su si Jesus tó iglinis katô mga salà ta, magunawa tó Ámmà din asta Ámmà ta. Purisu di mayyà si Jesus kumagi na sikita tó mga kataladi din. ¹² Purisu igkagi sikandin, na mà din,

“Ámmà, igulitta tingód ákníok tun ta mga kataladi ku.

Durungán ku sikuna ukit katô kanta ku tun ta tubang dan.”‡

¹³ Igkagi pagsik sikandin,

“Manama tó sarigan ku.”§

Asta igkagi pagsik sikandin,

“Kannunna gó asta tó mga gabatà ka Manama na igsarig din kanak.”*

¹⁴ Na, su ágkamaté tó lawa katô langun ta na mga gabatà katô Manama, si Jesus pagsik igpamanubù ébô ukit katô kamatayan din, talun din si Maibuyan na pangulu ka kamatayan, ¹⁵ asta ébô paluwaán din tó mga inalayun inallang ka máddang ka kamatayan. ¹⁶ Isóddóran ta na ánnà mga panaligan tó igtabangan din, asal tó langun rubbad i Abraham tó igtabangan din. ¹⁷ Purisu inému gó sikandin iring áknita na mga kataladi din ébô makatabang áknita. Inému gó sikandin iring áknita ébô imun sikandin Pangulu na Pari na duwán kédu din asta ágkasarigan tun ta saruwan ka Manama, asta ébô pasinsiyaan tó mga salà ta. ¹⁸ Su igdungguan sikandin ka kahirapan asta ikatiis sikandin katô pagtintal i Maibuyan, makatabang sikandin katô langun na tintalán i Maibuyan.

† 2:8 2:6-8 Salmo 8:4-6. ‡ 2:12 2:12 Salmo 22:22. § 2:13 2:13a Isaias 8:17. * 2:13 2:13b Isaias 8:18.

3

Mallayat pa si Jesus ka tandingán ki Moises

¹ Purisu mga kataladi* na sakup ka Manama asta igsalin din, panámdám kó tingód ki Jesus na gulit-ulitán ta. Sikandin tô igppapíd ka Manama dini áknita ébô imun Pangulu na Parì ta. ² Ágkasarigan sikandin su inalayun sikandin igbánnal ka Manama na igppapíd kandin. Purisu iring sikandin ki Moises sayyan na inalayun igbánnal ka Manama tô igppid sikandin katô mga kamónaan ta na iring na pamilya ka Manama. ³ Asal tuu pa ágkabantug si Jesus ka tandingán ki Moises, su tuu pa ágkabantug tô gimu ka balé ka tandingán katô balé na gimun din. ⁴ Atin ka duwán balé, duwán igimu katô balé, asal Manama tô igimu katô langun-langun. ⁵ Si Moises tô ágsuguánnán ka Manama tô igpid sikandin katô langun kadumaan din. Su ágkasarigan si Moises, isóddóran ta na ágkasarigan tô igkagi din tingód katô gulitán tun ta dumunggú álló. ⁶ Asal si Cristo na Batà ka Manama tô ágkasarigan ágpíd katô langun ta na pamilya ka Manama. Pasóddóran ta na igpasakup ki tun ta pamilya din ka manayun ki ágsarig kandin asta gimanan ta tô igtandô din.

Madigár tô igpataganà para katô mga gabatà ka Manama

⁷ Purisu kailangan paminággán ta tô igkagi katô Ugis Espiritu, na mà din, “Agad ni álló ni, ka duminág kó katô kagi din,
⁸ yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu.
 Yakó giring katô mga kamónaan yu tun ta disyerto sayyan na igkinnaman dan katô Manama.
⁹ Agad igkita dan tô mga kasalábbuan na igimu ku dalám ka kappatan (40) ámmé,
 asal igkinnam dan pô gó kanak ka ánda tô sippangan katô kapallayat ku ka ginawa tingód katô madat na áglumun dan.
¹⁰ Purisu isókówa gó kandan,
 asta igkagiya tingód kandan,
 ‘Inalayun dan ágsuwé tikud dini kanak.
 Dì dan gó ágtuman katô igtinurù ku kandan.’
¹¹ Purisu isókówa asta igsapà a,
 ‘Dì kud sikandan póddóán tun ta paginawaanan na igpataganà ku.’”†
¹² Purisu mga kataladi, banté kó agó tun ta ákniyu pusung duwán madat asta dì ágbánnal, asta makasuwé kó tikud tun ta manté Manama. ¹³ Kailangan papabákkárré kó tun ta kapamaké yu kada álló róggun na duwán pa álló ébô dì kumatággas tô ulu yu ukit katô kalimbung ka salà. ¹⁴ Atin ágkasarigan ki asta manayun ki ágpamaké ki Cristo sippang tun ta ágtamanán iring katô katigkanayan ka kapamaké ta, tanggapán ta tô langun na bággén tun ta mga sakup i Cristo.
¹⁵ Yakó ágkalingó kani kagi ka Manama na igsulat,
 “Ni álló ni, ka duminág kó katô kagi ka Manama,
 yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu
 iring katô iglumu katô mga kamónaan yu.”‡

¹⁶ Tô mga manubù sayyan na igdinág ka kagi ka Manama asal igéllé kandin, tô gó tô igtákkás ki Moises tô igiwà dan tikud tun ta Ehipto. ¹⁷ Sikandan

* 3:1 3:1 Mga kataladi na sakup ka Manama, ó ugis mga kataladi. † 3:11 3:7-11 Salmo 95:7-11.

‡ 3:15 3:15 Salmo 95:7-8.

tô isókówan ka Manama sippang ka kappatan (40) ámmé su inalayun dan áglumu ka salà, asta inaté tô langun dan tun ta disyerto. ¹⁸ Sikandan tô igsapaan ka Manama na di dán pódóán дума kandin tun ta paginawaanan na igpataganà din, su igéllé dan kandin. ¹⁹ Purisu isóddóran ta na ándà dan ikóddò дума katô Manama, su ándà dan bánnal kandin.

4

¹ Na, duwán pa katumanan katô tandô ka Manama su mému ki móddò дума kandin tun ta paginawaanan na igpataganà din. Purisu kailangan manté ki agó ka dumunggu tô álló ka karuud, duwán musing áknita na di pódóán дума kandin. ² Igulitan kid ka madigár gulítán na magunawa katô igulit tun ta mga kamónaan ta sayyan. Agad igdinág dan katô madigár gulítán, asal ándà igpulus dan, su ándà dan pamaké. ³ Asal sikita na ágpampamaké tô pódóán ka Manama tun ta paginawaanan na igpataganà din, su igkagi tô Manama tingód katô mga kamónaan ta sayyan, na mà din,

“Isókówa asta igsapà a:

Di ku sikandan pódóán дума kanak

tun ta paginawaanan na igpataganà ku.”*

Duwán banuwa na igpataganà din dán, su igóddóan din tikud tun ta katigkanayan kani banuwa. ⁴ Mà katô kagi ka Manama tingód katô ikapittu álló ka kému din kani banuwa,

“Igpaginawa tô Manama ka ikapittu álló, su ipángnga dán tô langun iglumu din.”†

⁵ Asal igkagi tô Manama tingód katô mga kamónaan ta na ándà bánnal kandin, na mà din,

“Di ku sikandan pódóán дума kanak tun ta paginawaanan na igpataganà ku.”‡

⁶ Agad igdinág dan gó tô madigár gulítán, asal ándà dan pódóoi ka Manama дума kandin, su ándà dan bánnal kandin. Purisu duwán pa дума mga manubù na pódóán din дума kandin. ⁷ Isóddóran ta na nángnga tô áglumun ka Manama, su agad marapung tô ámmé na iglabé, asal ukít kani igsulat i David, igpasóddór ka Manama na duwán ássa álló, agad ákngami, na pódóán din tô mga manubù дума kandin. Tô gó é kóbadan kani kagi din na taganà ku igulit, na mà din,

“Agad ni álló ni, ka duminág kó katô kagi ka Manama,

yakó géllé asta ágpatággas katô ulu yu.”§

⁸ Tô igpid si Josue katô mga kamónaan ta sayyan, ánnà tô é lugar na igpataganà ka Manama para paginawaan dan, su igkagi tô Manama na duwán pa ássa álló na pódóán din tô mga manubù дума kandin. ⁹ Purisu isóddóran ta na duwán pa paginawaanan na igpataganà ka Manama ébò makapaginawa tô langun ta na mga sakup din, iring katô kapaginawa din sayyan tun ta ikapittu álló. ¹⁰ Tô manubù na maginawa дума kandin, ipángnga dán tô áglumun din, iring katô kapaginawa ka Manama pángnga katô kému din kani banuwa. ¹¹ Purisu su duwán paginawaanan na igpataganà ka Manama áknita, kailangan mággár-ággár ki gó ébò makahu ki tun ta paginawaanan, su atin ka di ki mánnal, di ki makahu tun ta paginawaanan, iring katô mga kamónaan ta sayyan.

* 4:3 4:3 Salmo 95:11. † 4:4 4:4 Genesis 2:2. ‡ 4:5 4:5 Salmo 95:11. § 4:7 4:7 Salmo 95:7-8.

¹² Tô kagi ka Manama duwán manté katulusan. Tuu pa matam ka tand-ingán katô kumpulan na duwán duwa sarab. Tô kagi ka Manama gunsáb tun ta kadalámman katô gimukud asta espiritu, asta sippang tun ta laluwadan asta uták katô tullan. Ágpasóddórán tô ágpánámdám ta asta tô kakalyag ta. ¹³ Ándà palang manubù na makallás tun ta Manama, su ágkitanán din tô langun, asta matayyó tun ta kasállág din. Sikandin gó tô kailangan tubangán ta.

Si Jesus tô Pangulu na Pari ta

¹⁴ Duwán mallayat Pangulu na Pari ta na igsadun dán tun datas ta langit, asta sikandin si Jesus na Batà ka Manama. Purisu kailangan manayun ki sumarig kandin na gulit-ulitán ta, ¹⁵ su tô Pangulu na Pari ta ikasóddór katô kalómétan ta. Inókitan din tô langun pagtintal na gukitan ta, asal ándà palang salà na ilmu din. ¹⁶ Su duwán Pangulu na Pari ta, di ki kayyaan ka padani ki tun ta Manama na inalayun ágtabang ébô médu asta tumabang sikandin áknita ka duwán ágkailanganán ta.

5

¹ Tô manubù na imun pangulu na pari, salinán sikandin ébô tumubang tun ta Manama tingód katô дума mga manubù. Ágtanggap sikandin katô mga ágbággén dan tun ta Manama, asta katô mga mannanap na ágmatayan tingód katô salà dan. ² Tô pangulu na pari sékót pakasalà iring áknita. Purisu makagpát sikandin katô дума manubù na ágkapid na makasalà. ³ Su pakasalà sikandin, kailangan duwán mannanap na matayan din tingód katô kandin salà, iring na kamaté din ka mannanap tingód katô salà ka дума mga manubù.

⁴ Di mému ka salinán ka manubù tô sarili din ébô imun pangulu na pari, su kailangan tawarán sikandin ka Manama, iring na katawar ka Manama ki Aaron sayyan. ⁵ Agad si Cristo, ándà sikandin pabantug katô sarili din ébô imun Pangulu na Pari ta, asal igsalin sikandin ka Manama na igkagi kandin, na mà din,
“Sikuna tô Batà ku,

asta pasóddórán ku na sakán tô Ámmà nu.”*

⁶ Igkagi pagsik tô Manama tun kandin,
“Sikuna tô Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán,
iring katô kapari i Melkisedec sayyan.”†

⁷ Róggun na igóddó si Jesus nit banuwa, inalayun sikandin igdasal tun ta Ámmà din. Duwán álló igullaó sikandin asta igsággó, su Manama tô makatabang kandin ébô di maté. Igpaminág tô Manama ki Jesus su inalayun sikandin igbánnal. ⁸ Agad Batà ka Manama si Jesus, asal ukit katô katiis din ka kahirapan, ikakatig sikandin na ágtuman ka kakalyag katô Ámmà din. ⁹ Inému sikandin na ágtikudan ka katábusan na ándà ágtamanán para katô langun na ágbánnal kandin, su nángngà tô katiis din katô langun. ¹⁰ Tô gó igimu sikandin ka Manama Pangulu na Pari, iring katô kapari i Melkisedec sayyan.

Yakó ágsódó ágpamaké

¹¹ Na, tingód katô kapari i Melkisedec asta i Jesus, duwán pa pád dakál sulatán ku tun ákniyu, asal mahirap tô kapénagpát ku ákniyu, su inandà dán tô

* 5:5 5:5 Salmo 2:7. † 5:6 5:6 Salmo 110:4.

kakalyag yu na maminág. ¹² Su idugé kód igpamaké, makatinurù kód pád ka duma mga manubù. Asal sippang áknganni kailangan duwán tuminurù gó puman ákniyu katô tagnà mga ágtinuruán tikud tun ta kagi ka Manama. Iring kó na délák batà na ginám pa ka gatas asta di pa pakakan. ¹³ Iring na batà na ginám pa ka gatas tô manubù na ándà ikasóddór katô kagi ka Manama tingód katô nángngà lumun tun ta saruwan ka Manama. ¹⁴ Asal makakan tô igdakál dán manubù, su inalayun sikandin pakasóddór ka kapókit ébô ássan din tô madigár asta tô madat.

6

¹ Purisu tumanan kid mistudyó katô mga kabánnalan na sékót ágkagpáttan tingód ki Cristo, asta manayun ki baling mistudyó katô ágtinuruán na makapabákkár katô kapamaké ta. Di ta lónódan tô mga kabánnalan na isóddóran tad tingód katô karákkád ta katô mga linumuwan na ándà ágpulusán asta tingód katô kapamaké ta katô Manama. ² Di mému ka inalayun ta lónódan tô kéring ta tingód katô kapabunyag, tingód katô kadappán ka manubù ébô tumanggap ka Ugis Espiritu, tingód katô kantayan puman tun ta tapuri álló, asta tingód katô supak ka Manama ka ándà ágtamanán. ³ Madigár baling ka manayun ki tun ta mga kabánnalan na tuu pa madalám, asta tô gó é lumun ta ka mému tun ta Manama.

⁴⁻⁶ Manayun ki ébô di ki tumayyug katô Manama, su atin ka tumayyug tô mga manubù ka Manama na taganà dan inayadan, di dan puman makarákkád. Agad taganà dan isóddóran tô kabánnalan, agad duwán igbággé ka Manama kandan, agad duwán iglumú katô Ugis Espiritu tun kandan, agad isóddóran dan na madigár tô kagi tikud tun ta Manama asta igkita dan tô mga kasalábbuan iring katô malumu tun ta tapuri álló, asal ka tumayyug dan ka Manama na taganà dan inayadan, di dan puman makarákkád. Iring dan katô mga manubù na igpansal katô Batà ka Manama tun ta krus, su ágpayayaán dan sikandin tun ta duma mga manubù.

⁷ Atin ka inalayun gudanán tô tanà asta ágtubuan ka mga pamulanán, duwán makangé katô mga igpapamula, asta duwán pulusán tikud tun ta Manama. ⁸ Asal tô tanà na ágtubuan dád ka mga dugin asta mga sigbát, ándà ágpulusán. Tô gó tô masig dán dungguan ka supak ka Manama asta góbbón.

⁹ Mga ágginawaan ku, agad tô gó é igsulat ku ákniyu, asal isóddóran ku na tuu pa madigár tô tamanán yu na igtábbus ka Manama. ¹⁰ Nángngà tô karuud ka Manama, asta di din kalingawan tô madigár linumuwan yu asta tô ginawa yu kandin na igpakita yu ukit katô katabang yu katô mga sakup ka Manama, iring katô áglumun yu sippang áknganni. ¹¹ Kakalyag ku na manayun kó guminawa sippang ka lumónód tô Áglangngagán ébô tanggapán yu tô langun madigár na gimanan yu. ¹² Yakó ágpatukuk-tukuk, asal kailangan miring kó katô duma mga manubù na igpamaké ka Manama asta mallayat é ginawa dan sippang ka igtanggap dan katô igtandô din kandan.

Matuman tô tandô ka Manama

¹³ Na, tô igtandô tô Manama ki Abraham sayyan, kakalyag din na makasóddór si Abraham na matuman tô tandô din. Purisu iggamit ka Manama tô kandin ngadan, su ándà palang ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô kandin ngadan. ¹⁴ Ikgagi sikandin ki Abraham, na mà din, “Tumandô a na madigár tô bággén ku áknikó, su imun ku na tuu marapung

tô mga rubbad nu.”* ¹⁵ Purisu itanggap i Abraham tô igtandô ka Manama kandin, su igpanayun sikandin gangat katô katumanan.

¹⁶ Atin ka ágsapà tô mga manubù, gamitán dan tô ngadan na tuu pa mallayat ka tandingán katô kandan ngadan. Atin ka tô gó é lumun dan, mánnal tô duma mga manubù, asta ándà dán apulan. ¹⁷ Tô Manama pagsik igsapà ukit katô kandin ngadan, su kakalyag din na makasóddór tô igtandóan din na di mapalin tô tandô. ¹⁸ Di gó mapalin ni duwa: Atin ka ágtandô tô Manama, di ágbulaló sikandin. Atin ka ágsapà sikandin, di ágbulaló. Purisu kumabákkár tô pusung ka langun ta na igaput tun kandin, asta inalayun ta gimanan tô igtandô din áknita. ¹⁹⁻²⁰ Su matuman tô tandô ka Manama, masarig tô gimanan ta iring na masarig angkla ka barko. Si Jesus tô iring na pangulu na parì na igukit tun ta tabir katô tángngaan ka templo, su ikóna dán si Jesus tun datas ta langit ébô tumubang sikandin tun ta Manama tingód áknita. Tumanggap ki gó katô igtandô din, su si Jesus igimu na Pangulu na Parì ta ka ándà ágtamanán, iring katô kapari i Melkisedec sayyan.

7

Si Melkisedec

¹ Na, si Melkisedec tô hari tun ta lunsud ka Salim, asta sikandin tô pangulu na parì ka mga ágpamaké ka Manama na Tuu Mallayat. Tô igulì si Abraham tikud tun ta kapanalu din katô mga hari na igusig kandin, igsumar si Melkisedec kandin, asta igdasal sikandin para ki Abraham ébô bággayan sikandin ka Manama ka madigár. ² Si Melkisedec tô igbággayan i Abraham ka ikasapulù katô langun na ikangé din. Tô kóbadan katô ngadan i Melkisedec, Nángngà Hari na Ágpangulu. Ágtawarán pagsik sikandin na Hari ka Salim. Tô kóbadan ka kagi Salim, kasunayan.* ³ Tun ta kagi ka Manama na igsulat, ándà sulati ka sadan tô ámmà asta innà din. Ándà ta kasóddóri ka sadan tô mga kamónaan din. Ándà sulati tô tingód katô kapamasusu din asta tô tingód katô kamatayan din. Iring sikandin katô Batà ka Manama na ándà ágtamanán katô kapari din.

⁴ Na, isóddóran ta na tuu ágrespetowan si Melkisedec! su sikandin tô igbággayan ka kamónaan ta na si Abraham ka ikasapulù katô mga ikangé din. ⁵ Tingód katô mga sugù, tô mga pangulu na parì na mga rubbad i Levi, ágtanggap dan ka ikasapulù tikud tun ta mga kataladi dan na mga rubbad i Abraham. ⁶ Asal tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su agad ánnà rubbad i Levi, asal sikandin tô igbággayan i Abraham ka ikasapulù katô ikangé din. Tuu pa ágrespetowan si Melkisedec ka tandingán ki Abraham, su sikandin tô igdasal tingód ki Abraham na taganà igtandóan ka Manama, ⁷ su isóddóran ta na tô manubù na dumasal para katô duma, tô gó é tuu ágrespetowan ka tandingán katô manubù na dasalan din, asta si Melkisedec tô igdasal para ki Abraham.

⁸ Na, tô mga pangulu na parì na ágtanggap ka ikasapulù, ágkamaté dan. Asal tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su ándà uliti tô tingód katô kamatayan din, iring na ándà ágtamanán katô kapari din.

⁹ Tuu pa ágrespetowan si Melkisedec, su agad si Levi tô igtanggap katô ikasapulù, asal iring na igbággé din tô ikasapulù tun ki Melkisedec ukit ki

* **6:14** 6:13-14 Ahaán tô Genesis 22:16-17.

* **7:2** 7:1-2 Ahaán tô Genesis 14:17-20.

Abraham, ¹⁰ su tō igbággé si Abraham katō ikasapulù tun ki Melkisedec, ándà pa kamanubù si Levi na rubbad i Abraham, asal dutun pa ta lawa i Abraham.

¹¹ Na, igbággé ka Manama tō mga sugù ki Moises tingód katō kapari ka mga rubbad i Levi. Atin ka itanggap tō mga manubù na nángngà tun ta saruwan ka Manama ukit katō kapari ka mga rubbad i Levi, ándà pád kailangan na bullasan ka ássa klasi ka kapari. Asal su ándà dan katanggap na nángngà, duwán iring katō kapari i Melkisedec na igbullasan kandan. Ánnà sikandin rubbad i Aaron. ¹² Su igbullasan tō kapari, igbullasan pagsik tō mga sugù. ¹³⁻¹⁴ Isóddóran ta na igbullasan tō tapé mga sugù, su tō Áglangngagán ta ánnà rubbad i Levi, asal rubbad i Juda. Ándà palang rubbad i Juda igimu na pangulu na pari, su ándà kagi i Moises na mému imun na pari tō rubbad i Juda.

Mantu Pangulu na Pari na iring ki Melkisedec

¹⁵ Isóddóran ta na igbullasan tō kapari ka mga rubbad i Levi, su duwán dán mantu Pangulu na Pari na iring ki Melkisedec.

¹⁶ Igimu sikandin na Pangulu na Pari ánnà ukit katō mga sugù ka kamónaan din, asal ukit katō matulus kantayan din na ándà ágtamanán. ¹⁷ Mà katō kagi ka Manama na igsulat tingód kandin, “Sikuna tō Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán, iring katō kapari i Melkisedec sayyan.”†

¹⁸ Purisu isóddóran ta na igbullasan dán ka Manama tō tapé mga sugù su ándà dán ágpulusán ta kani asta di makatabang áknita. ¹⁹ Di ki tanggapán katō Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katō mga sugù. Asal duwán dán mantu kapókit na tuu pa madigár ka tandingán katō tapé, su ukit katō iglumun katō Pangulu na Pari ta, makapadani kid tun ta Manama.

²⁰ Ni mantu kapókit tuu pa madigár ka tandingán katō tapé, su tō igimu tō Manama katō Áglangngagán ta na pari, igsapà sikandin. ²¹ Tō igimu tō Manama katō mga rubbad i Levi na pari, ándà sikandin sapà. Asal tō igimu sikandin ki Jesus na Pangulu na Pari ta, igsapà tō Manama tingód kandin, su mà katō kagi ka Manama na igsulat,

“Di gó mapalin tō igtandô katō Áglangngagán kandin:

Sikuna tō Pangulu na Pari sippang ka ándà ágtamanán.”‡

²² Purisu si Jesus tō pató na duwán katumanan katō kasabotan na tuu pa madigár.

²³ Kailangan marapung tō taganà mga pangulu na pari, su tō tagsábbad-sábbad kandan inaté, asta duwán ágtamanán katō kandan lumu. ²⁴ Asal tuu pa madigár tō pagpangulu i Jesus na pari, su di gó maté sikandin, asta manayun tō áglumun din ka ándà ágtamanán. ²⁵ Purisu inalayun sikandin makatábbus katō langun na padani tun ta Manama ukit katō kapamaké dan ki Cristo. Su manté sikandin ka ándà ágtamanán, sikandin tō taratapid tun ta Ámmà din para áknita.

²⁶ Purisu nángngà tō kapari i Jesus na Pangulu na Pari ta. Ugis sikandin. Ándà palang salà din su ándà madat linumuwan din. Ánnà sikandin iring na masalà-salà. Sikandin tō igimu na mallayat tun ta langun, agad tun datas ta langit. ²⁷ Sikandin tō tuu pa madigár ka tandingán katō mga pangulu na pari, su kada álló kailangan matayan dan tō mga mannap asta góbbón dan

† 7:17 7:17 Salmo 110:4. ‡ 7:21 7:21 Salmo 110:4.

tingód katô salà dan asta salà katô langun Judio. Asal nánngà tò iglumu katô Pangulu na Parì ta, su makasábbad dád sikandin igbággé katô lawa din ébò matayan. ²⁸ Dáנגngan, tingód katô mga sugù, gimun pangulu na pari tò mga masalà-salà. Asal áknganni, duwán dán igsapà ka Manama na bullas ka mga sugù, su igimu din tò Batà din na Pangulu na Parì ta, asta nánngà dán gó sikandin sippang ka ándà ágtamanán.

8

Si Jesus tò Pangulu na Parì ta

¹ Na, tò punto kani langun na igsulat ku ákniyu, nánngà tò Pangulu na Parì ta. Si Jesus tò igpónsad katô Manama dadan tun ta kawanan din tun datas ta langit. ² Sikandin tò Pangulu na Parì ta tun ta Tuu Ugis Lugar katô Manama tun datas ta langit. Tò gó é bánnal templo na ándà imuwi ka manubù, asal igimu katô Áglangngagán.

³ Tò langun pangulu na pari, kailangan duwán mga ágbággén dan asta mga ágmatayan dan na bággén tun ta Manama. Purisu kailangan duwán pagsik ágbággén katô Pangulu na Parì ta tun ta Manama. ⁴ Atin ka dini pa ta banuwa tò Pangulu na Parì ta, di mému ka sikandin tò pangulu na pari, su duwán ássa mga pangulu na pari na ágbággé tun ta Manama tingód katô mga sugù. ⁵ Tò áglumun katô mga pangulu na pari igpéring dád katô áglumun tun datas ta langit. Tò ándà pa patindág si Moises katô tulda na ágsimbaan dan, igsugù tò Manama kandin, na mà din, “Kailangan imun nu tò langun iring katô igpakita ku áknikò tun ta pabungan.”*

⁶ Asal tò áglumun i Cristo, tò gó tò tuu pa madigár ka tandingán katô iglumu katô mga pangulu na pari ka Judio. Tò mantu kasabotan ka Manama na igtigkanayan i Jesus tuu pa madigár ka tandingán katô tapé kasabotan, su tuu pa madigár tò igbággé ukit katô mantu kasabotan.

⁷ Atin ka nánngà tò tagnà kasabotan, ándà dán kailangan na bullasan ka ikaduwa. ⁸ Ánnà nánngà tò tagnà su ándà kadayawi tò Manama tingód ka mga manubù. Purisu mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Igakagi tò Áglangngagán:

Duwán álló na dumunggù na

imun ku tò mantu kasabotan tingód ka langun manubù, agad tò mga rubbad i Israel
asta tò mga rubbad i Juda.

⁹ Tò mantu kasabotan ánnà iring katô tapé kasabotan ku tun ta mga kamónaan dan tò igpid ku sikandan tikud tun ta Ehipto.

Igélé dan katô tapé kasabotan.

Purisu igpabayà ku sikandan,

mà katô Áglangngagán.

¹⁰ Iring kani tò mantu kasabotan ku katô mga rubbad i Israel:

Tun ta tapuri álló, igkagi tò Áglangngagán,

Papanámdámmán ku kandan tò mga sugù ku ébò di dan kalingawan, asta taguán ku tò mga sugù ku tun ta pusung dan.

Sakán tò Manama dan,

asta sikandan tò kanak mga manubù.

* 8:5 8:5 Exodo 25:40.

- 11 Ándà dán kailangan na tuminurù tò manubù ka mga kataladi din na kailangan kasóddóran dan tò tingód katô Áglangngagán, su kasóddóran katô langun manubù tò tingód kanak, agad ágkayù-ayuan dan ó ágkangadanan dan.
- 12 Agad madat tò iglumu dan, asal pasinsiyaan ku sikandan, asta di kud panámdámmán tò mga salà dan.”†
- 13 Tò igkagi tò Manama na duwán mantu kasabotan, igpasóddór din na tapé dán tò tagná. Tò tapé asta tò ándà ágpulusán di dán magamit asta mandà dán.

9

Kapangadap nit banuwa asta dutun ta langit

1 Tun ta tagná kasabotan ka Manama sayyan, duwán mga sugù din tingód katô kapangadap dan, asta duwán ágsimbaanan dan dini ta banuwa. 2 Tò igimu dan ka simbaan, igimu dan tò tulda na duwán duwa sinabáng. Tò una gahuwan ánggadanan na Ugis Lugar katô Manama. Tò gó é igtaguan dan katô sulù asta lamisa na ágtaguan katô pan na ágbággén tun ta Manama. 3 Duwán ikaduwa sinabáng na isidalungan ka tabir, asta ánggadanan yan Tuu Ugis Lugar katô Manama. 4 Duwán bulawan lamisa na ággóbbówan ka pamammut, asta duwán kaban na ánggadanan na kaban ka kasabotan, asta igpadákkáttan ka bulawan. Tun dalám katô kaban ka kasabotan igtagù tò bulawan tibud na igtaguan ka pan na ánggadanan mana, tò tukád i Aaron na igséngé, asta tò duwa maluweg batu na igsulatan ka Manama katô mga sugù na igbággé din ki Moises. 5 Tun ta bówwó katô kaban duwán duwa igimu panaligan na pató na góddóan ka Manama na ágpasinsiya katô mga salà.* Asal ánnà pa nángngà tò álló ébô mulitta áknuyu tingód katô langun.

6 Tò igtaganà dan katô langun, kada álló gahu tò mga pangulu na pari tun ta sinabáng dadan ta luwà, su ágtumanán dan tò áglumun dan. 7 Asal tò sábbad sinabáng tun dalám, tò tuu mallayat dád pangulu na pari tò mému mahu, asta makasábbad dád sikandin mahu dalám ka sábbad ámmé. Atin ka gahu sikandin, kailangan piddán din tò dipanug ka mannanap na bággén din tun ta Manama tingód katô kandin salà asta tingód katô salà ka langun kadumaan din. 8 Ukit katô iglumu dan, igpasóddór katô Ugis Espiritu áknita na róggun igpatindág pa tò tulda, di mému ka mahu tò manubù tun ta Tuu Ugis Lugar ébô makapadani dan tun ta Manama. 9 Tò gó é iring na panunggiringan, asta duwán kéringan ta áknganni. Agad pira tò mga mannanap na matayan dan asta bággén tun ta Manama, asal di kasóddóran katô mga ágpangadap na matanggap dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din. 10 Ánnà nángngà tò mga sugù, su tingód dád katô áglumun ka manubù nit banuwa. Duwán sugù tingód ka ágkakan, tingód ka ginámmán, asta tingód katô paglinis ka agad ándin. Tò gó tò kailangan tumanán dan sippang ka pamantun ka Manama tò langun.

Tò dipanug i Cristo

11 Asal igdunggu dán si Cristo, asta igimu dán sikandin na Pangulu na Pari ta. Ukit kandin, madigár tò igdunggu áknita. Tuu pa madigár tò templo na

† 8:12 8:8-12 Jeremias 31:31-34. * 9:5 9:5 Tò duwa panaligan igimu tikud tun ta bulawan, asta duwán duwa pakpak dan. Ágbisbisan katô tuu mallayat pangulu na pari tò kaban ka dipanug ka mga mannanap ébô tambunan tò mga salà. Ahaán tò Exodo 25:10-22.

igahuwan din tun datas ta langit. Tô templo tô, ándà imuwi ka manubù, su ánnà nit banuwa. ¹² Ikasábbad dád sikandin igahu tun ta Tuu Ugis Lugar tun datas ta langit, su nángngà dán. Ánnà dipanug ka kambing asta baka tô igpid din tun dalám, asal kandinnù dipanug tô igbággé din. Ukit katô kamatayan din, igtábbus kid gó ikandin ka ándà ágtamanán. ¹³ Tingód ka mga sugù, atin ka makawid tô manubù ka lawa ka inaté, kailangan taliktikan sikandin ka dipanug ka kambing ó baka, asta bóboran ka abu ka iggóbbó nati ka baka ébô kumalinis puman tô lawa din. ¹⁴ Asal tuu pa madigár tô inému ukit katô dipanug i Cristo, su iglinisan kid tikud tun ta salà. Ukit katô Ugis Espiritu na ándà ágtamanán, igbággé i Cristo tô kandinnù lawa tun ta Manama. Agad ándà palang salà din, asal igmatayan sikandin ébô kalinisan tô pusung ta tikud tun ta salà. Ukit katô dipanug i Cristo, ándà dán ágkailanganán ka kasarig ta tun ta linumuwan ta na ándà ágpulusán, asal igsarig kid tun ta Manama.

Si Cristo tô igtigkané katô mantu kasabotan

¹⁵ Purisu si Cristo tô igtigkané katô mantu kasabotan ébô tô langun ta na igsalin ka Manama mému makatanggap katô igtandó din na ándà ágtamanán. Ukit katô kamatayan i Cristo, igtábbus tô mga manubù tikud tun ta salà na inému dan róggun duwán tapé kasabotan.

¹⁶ Na, atin ka ágpanalan tô manubù tingód katô kaduwánnan din, pángnga ka maté sikandin, duwán tanggapán katô mga manubù na igpanalanan din. ¹⁷ Ándà palang tanggapán dan ka di pa maté sikandin, su di mabággé ka manté pô tô tigatun. ¹⁸ Purisu tun ta katigkanayan katô tapé kasabotan, kailangan duwán dipanug ka mannanap ébô masarig tô kasabotan. ¹⁹ Pángnga ka igtinurù si Moises katô langun sugù ka Manama tun ta mga manubù, igpid din tô dipanug ka baka asta kambing na igmatayan din, asta igbaláttan din ka wayig. Igarám din tô mallutù bulbul ka karnero na igtakós din tun ta panga ka kayu isupu, asta igtaliktik din tô dipanug tun ta libro na igsulatan ka mga sugù, asta tun ta langun manubù. ²⁰ Ikgagi si Moises, na mà din, “Ni dipanug katô kasabotan tô pató na duwán dán sugù ka Manama na kailangan tumanán ta.”† ²¹ Igtaliktik pagsik i Moises tô dipanug tun ta tulda na ágsimbaanan dan asta tun ta langun na ággamitán dan katô kapangadap dan, ²² su tingód katô mga sugù, kailangan duwán dipanug ébô pógisán tô karapungan na ággamitán dan. Atin ka ándà matayan ébô duwán dipanug, di kapasinsiyaan tô duwán salà.

Nángngà tô makasábbad kamatayan i Cristo

²³ Tô templo nit banuwa igpéring dád katô templo tun datas ta langit. Tô dipanug ka mga mannanap tô gamitán ébô pógisán tô templo nit banuwa. Asal kailangan tuu pa madigár tô gamitán ébô pógisán tô bánnal templo tun datas ta langit. ²⁴ Purisu pángnga inaté si Cristo, ánnà ugis sinabáng na igimu ka mga manubù tô igahuwan din, su igpéring dád katô Tuu Ugis Lugar tun datas ta langit. Asal igsadun si Cristo tun datas ta langit ébô tumubang ka Manama tingód áknita. ²⁵ Tô pangulu na parì tô gahu tun ta Tuu Ugis Lugar katô templo kada ámmé ébô piddán tô dipanug ka mannanap. Asal si Cristo, ikasábbad dád gó tô kabággé din katô kandin lawa, su nángngà tô kamatayan din. ²⁶ Atin ka di nángngà, kailangan makapira pô sikandin maté tikud tun ta katigkanayan kani banuwa sippang áknganni. Asal nángngà

† 9:20 9:19-20 Ahaán tô Exodo 24:6-8.

si Cristo, su ikasábbad dád tô iglumu din ni ka tapuri álló. Igpamanubù sikandin ébô mangé katô salà ta ukit katô kamatayan katô kandin lawa. ²⁷Kailangan makasábbad dád maté tô manubù, asta pángnga ka maté, ruudan katô Manama. ²⁸Ikasábbad dád inaté si Cristo ébô mangé katô salà ka langun ta, asta lumónód pa sikandin ánnà ébô kangén puman tô salà ta, asal lumónód ébô kangén din tô langun manubù na tuu maggát gangat kandin.

10

¹ Na, tô mga sugù na ágbánnalán katô mga kamónaan ta, tô dád gó tô kakilalaan na duwán pa madigár na igtaganà ka Manama para áknita, su tô mga manubù na ágbánnal pád katô mga sugù, kailangan inalayun dan ágmatayan tô mannanap na bággén tun ta Manama kada ámmé. Agad tô gó é áglumun dan ébô makapadani dan tun ta Manama, asal di dan tanggapan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô áglumun dan. ² Atin ka iglinisan dan tikud tun ta salà ukit katô mga mannanap na ágbággén dan tun ta Manama, kasóddóran dan na igpasinsiyaan tô salà, asta mému dan sumódô ka kabággé dan ka mga mannanap. ³ Asal su kailangan inalayun dan mággé ka mannanap, duwán igpasóddór kandan kada ámmé na inalayun duwán salà dan, ⁴ su di makangé tô salà ka mga manubù ukit katô kabággé dan katô dipanug ka mga baka asta mga kambing.

⁵ Purisu tô masig dán dumunggù si Cristo nit banuwa, igkagi sikandin tun ta Ámmà din, na mà din,

“Ánnà kabággé asta kamaté ka mga mannanap tô nángngà para áknikó. Purisu duwán lawa na igbággé nu kanak ébô matayanna.

⁶ Di ka kadayawan ukit katô kagóbbó asta kabággé ka dipanug ka mannanap ébô pasinsiyaan tô mga masalà-salà.

⁷ Igkagiya, ‘Manama, ikataganà ad gó ébô tumanán ku tô kakalyag nu, iring na igsulat tingód kanak tun ta libro ka mga sugù nu.’ ”*

⁸ Na, tô una igkagi din, di nángngà tun ta Manama tô kabággé ka manubù ka mga mannanap tun kandin. Agad matayan dan tô mannanap tingód katô mga sugù, agad góbbón dan tô mannanap, agad bággén dan tô dipanug ka mannanap tun kandin tingód katô salà dan, asal di gó kadayawan tô Manama. ⁹ Igkagi pagsik sikandin, na mà din, “Ikataganà ad gó ébô tumanán ku tô kakalyag nu.”

Igpandà dán ka Manama tô una kapókit ébô tigkanayan din tô ikaduwa kapókit. ¹⁰ Su igtuman i Jesu-Cristo tô kakalyag ka Manama, iglinisan kid tikud tun ta salà ukit katô kabággé din katô kandin lawa. Ikasábbad dád gó igmatayan sikandin su nángngà dán ni.

¹¹ Tô langun pangulu na pari, álló-álló ágtindág dan tun ta saruwan ka Manama asta ágmaté dan ka mga mannanap na ágbággén tun ta Manama. Asal di makangé tô salà ukit katô áglumun dan. ¹² Asal ikasábbad dád inaté si Cristo ébô kangén tô salà ta, asta nángngà ka ándà ágtamanán. Pángnga inanté sikandin, igunsad sikandin dadan tun ta kawatan ka Manama tun datas ta langit. ¹³ Gangat dán sikandin katô álló ka manalu tô Manama katô mga usig din ébô mangulu sikandin tun ta langun. ¹⁴ Purisu ikasábbad dád inaté si Cristo, asta ukit katô kamatayan din, igtanggap kid ka Manama na nángngà

* 10:7 10:5-7 Salmo 40:6-8.

tun ta saruwan din ka ándà ágtamanán ukit katô kalinis din áknita tikud tun ta salà.

¹⁵ Duwán pagsik igpasóddór katô Ugis Espiritu áknita, su duwán kagi din na igsulat,

¹⁶ “Igakagi tô Áglangngagán:

Iring kani tô mantu kasabotan ku kandan tun ta tapuri álló.

Papanámdámán ku kandan tô mga sugù ku,

su sulatán ku ni tun ta pusung dan.”†

¹⁷ Igakagi pagsik sikandin,

“Pasinsiyaan ku tô mga salà dan,

asta diyad manámdám tingód katô madat mga linumuwan dan.”‡

¹⁸ Purisu ándà dán kailangan ka kamaté ta ka mannanap, su igpasinsiyaan dán ka Manama tô mga salà ta.

Makapadani ki tun ta Manama

¹⁹ Purisu mga kataladi, su igbággé dán si Jesus katô dipanug din tô inaté sikandin para áknita, ándà dán kayyaan ta ka mahu ki tun ta Tuu Ugis Lugar katô Manama tun datas ta langit. ²⁰ Ukit katô iglumu i Jesus, duwán dán mantu ukitanan ta ébô tanggápán ta tô kantayan. Ándà dán makadalang áknita tun ta Manama, su ukit katô kamatayan i Jesus igkangé din dán tô tabir tun ta tángnaan ta asta katô Manama. ²¹ Su si Jesus tô Mallayat Pangulu na Pari katô langun ta na mga sakup ka Manama, ²² makapadani kid tun ta Manama, su mabákkár ni pusung ta na ágpamaké kandin. Iglinisan dán ni pusung ta asta ni panámdám ta su iring na igtaliktikan ni katô dipanug i Jesus asta iglinisan dán ni lawa ta ka wayig ka kapabunyag. ²³ Kailangan manayun ki giman katô igtandô ka Manama na ágpamakén ta, su ágkasarigan sikandin ágtuman katô langun tandô din. ²⁴ Kailangan patabangé ki ébô paginawaé ki asta lumumu ki ka madigár. ²⁵ Yakó ágsódô ágpangadap, iring katô duma mga manubù, asal kailangan palimudé kó ébô tuu ki pabákkarré ka ginawa asta ébô makatiis ki, su isóddóran ta na di madugé dumunggu tô álló na lumónód tô Áglangngagán.

²⁶ Atin ka isóddóran tad tô kabánnalan asal inalayun ki pa áglumu ka madat, ándà dán ássa maté ébô kapasinsiyaan tô salà ta. ²⁷ Tô manubù na áglumu ka salà ágpadunggù dád man katô supak na makamáddang asta katô dakál apuy na igtaganà ka Manama para katô mga usig din. ²⁸ Atin ka duwán méllé katô sugù i Moises sayyan, ka duwán tállu manubù ó duwa na tumestigos ka bánnal, di sikandin kédúwan, asal matayan. ²⁹ Tuu pa madat tô supak na dumunggu tun ta manubù na gélé katô Batà ka Manama, su ukit katô kélé din, pasóddóran din na ándà ágpulusán din katô dipanug i Jesus na makalinis pád kandin, agad tô gó é kakilalaan ka duwán dán kasabotan ka Manama. Supakan sikandin su igringasa din tô Ugis Espiritu na ágkédúwan áknita. ³⁰ Isóddóran ta na Manama tô igkagi kani,

“Sakán tô sumupak kandan.

Sakán tô sumulí kandan.”

Igakagi pagsik,

“Rumuud tô Áglangngagán katô mga sakup din.”§

³¹ Makamáddang gó ka tô manté Manama tô sumupak.

† 10:16 10:16 Jeremias 31:33. ‡ 10:17 10:17 Jeremias 31:34. § 10:30 10:30 Deuteronomio 32:35-36.

³² Sampát yu tô tingód ka katigkanayan ka kapamaké yu dángngan. Tô ikasóddór kó katô kabánnalan tikud tun ta Manama, marapung tô kahirapan na igdunggù ákniyu, asal ikatiis kó katô langun. ³³ Duwán timpo na igpayayaan kó asta igirrayatan kó tun ta tubang ka mga manubù, asta duwán timpo na ikatabang kó katô дума mga manubù na igirrayatan. ³⁴ Duwán kédu yu katô дума mga manubù na igpriso, asta igtabang kó kandan. Agad ikangé tô langun kaduwánnan yu, asal ágkadayawan kó gó, su isóddóran yu na tuu pa madigár tô pulusán yu ka tandingán katô ikangé, asta di gó ni makangé tikud tun ákniyu. ³⁵ Purisu yakó ágsungkù ka kasarig yu tun ta Manama, su atin ka mabákkár tô kasarig yu kandin, dakál tô pulusán na tanggapán yu. ³⁶ Kailangan mallayat tô ginawa yu ébô makatuman kó katô kakalyag ka Manama, asta tanggapán yu tô igtandô din ákniyu. ³⁷ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Masig dán gó dumunggù tô gimanan yu.

Di sikandin ágbaring-baring.

³⁸ Asal tô mga manubù na ágtanggapán ku na nángngà dan tun ta saruwan ku, tô gó é makatiis, agad ándin tô kahirapan tingód katô kasarig dan kanak. Asal ka sumungkù tô manubù na mákkás kanak tingód katô kataló din, diya kadayawan kandin.”*

³⁹ Asal sikita ánnà iring katô talón na supakan ka Manama, su mabákkár tô kapamaké ta kandin. Purisu matábbus kí.

11

Marapung tô mga igpamaké ka Manama

¹ Na, atin ka mamaké ki katô Manama, kasóddóran ta na matuman na makatanggap ki katô madigár gimanan ta, asta kasóddóran ta na duwán gó madigár na mému agad ándà ta pa kitayi. ² Igdurung katô Manama tô mga kamónaan ta sayyan tingód katô kapamaké dan kandin.

³ Ukit ka kapamaké ta ka Manama, isóddóran ta na igimu din ni banuwa ukit dád katô kagi din. Di ágkitanán tô iggamit din tô igimu din tô langun na ágkitanán ta.

⁴ Ukit ka kapamaké i Abel ka Manama sayyan, igbággé din tun ta Manama tô tuu nángngà ka tandingán katô igbággé katô kataladí din na si Cain. Ukit ka kapamaké i Abel katô Manama, igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din. Igpasóddór ka Manama na nángngà si Abel tun ta saruwan din ukit katô katanggap din katô igbággé din. Agad idugé dán si Abel inaté, asal duwán pa kéringan ta tun kandin tingód katô kapamaké din ka Manama.*

⁵ Ukit ka kapamaké i Enoc ka Manama, ándà sikandin kamaté, su igbatun ka Manama sikandin tun ta langit. Pángnga igbatun ka Manama sikandin, ándà kitayi, su igbatun ka Manama. Duwán kagi ka Manama na igsulat tingód ki Enoc. Róggun na ándà pa sikandin kabatun, idayawan tô Manama tingód kandin. ⁶ Di kadayawan tô Manama áknita ka di ki mamaké kandin. Atin ka padani tô manubù tun ta Manama, kailangan manámdám sikandin na duwán Manama, asta duwán ágpulusán na bággén ka Manama tun ta langun manubù na padani tun kandin.

* 10:38 10:37-38 Habacuc 2:3-4.

* 11:4 11:4 Ahaán tô Genesis 4:3-10.

⁷ Ukit ka kapamaké i Noe ka Manama, igpasóddór ka Manama kandin na duwán dumunggù na makapánnas ka mga manubù. Agad ándà pa kitayi i Noe tó makapánnas, asal igbánnal sikandin ka Manama, asta igimu din tó dakál barko na ánggadan an arka. Tó gó é igsakayan din asta kató pamilya din. Tó iglunupan ni banuwa, ándà dan kalánnád. Ukit kató kapamaké i Noe kató Manama, igpasóddór din na nángngà tó supak ka Manama kató mga manubù na ándà pamaké kandin. Igtanggap ka Manama si Noe na nángngà tun ta saruwan din ukit kató kapamaké din ka Manama.†

⁸ Ukit ka kapamaké i Abraham ka Manama, tó igtawar tó Manama kandin, igbánnal sikandin. Agad ándà din kasóddóri ka ánda é sadunan din, asal igpanó sikandin tikud tun ta lunsud na igóddóan din asta igasadun tun ta lugar na igtandó ka Manama kandin. ⁹ Ukit ka kapamaké i Abraham ka Manama, igóddó sikandin iring na bisita tun ta banuwa na igtandó ka Manama kandin. Ándà balé na igimu din asal igóddó dád sikandin tun ta tulda na iring kató igóddóan kató batà din na si Isaac, asta kató apù din na si Jacob, su magunawa pagsik tó igtandó ka Manama kandan.‡ ¹⁰ Iring na bisita si Abraham, su giman sikandin kató góddóan din tun datas ta langit na di gó mapalin su igimu ka Manama.

¹¹ Ukit ka kapamaké i Sara, agad di sikandin ágbatà asta tugál dán, ikabatà sikandin, su isóddóran din na ágkasarigan tó Manama na igtandó. § ¹² Agad ándà gimanan i Abraham na makabatà pa su tugál dán, asal sikandin tó igtikudan kató marapung mga rubbad din iring kató karapungan ka mga karani tun ta langit, asta iring kató baklayan tun ta ligad ka dagat na di ágkéyap.*

¹³ Tó langun dan na igpamaké ka Manama, tó inaté sikandan, ándà dan pa katanggap tó igtandó ka Manama. Agad madugé pa tó katumanan, asal iring na igkita dan asta idayawan dan. Igpasóddór dan na ánnà nit banuwa tó góddóan dan na ándà ágtamanán. ¹⁴ Atin ka ágkagi tó mga manubù na ánnà nit banuwa tó góddóan dan, kasóddóran ta na duwán pa ássa góddóan na gimanan dan. ¹⁵ Ándà panámdám tó mga kamónaan ta sayyan na kandan tó banuwa na igtikudan dan, su atin ka tó gó é panámdám dan, makému dan lumónód dutun. ¹⁶ Asal gimanan dan tó góddóan na tuu pa madigár, tó banuwa tun datas ta langit. Purisu ándà kayyai tó Manama ka ágtawarán sikandin na Manama dan, asta igpataganà din dán tó lunsud para kandan.

¹⁷⁻¹⁸ Ukit ka kapamaké i Abraham, tó igkinnam tó Manama kandin, ignunug sikandin kató sugù ka Manama na matayan din tó kandin batà na si Isaac asta góbbón ébò bággén tun ta Manama. Agad igtandóan ka Manama si Abraham na ukit ki Isaac kumarapung tó mga rubbad din, asal ikataganà si Abraham na matayan din tó bugtung batà din ébò bággén tun ta Manama.† ¹⁹ Igbánnal si Abraham ka Manama, su panámdám din na makému tó Manama manté puman ka mga inaté. Purisu iring na iganté puman kató Manama si Isaac asta igpóli ki Abraham.

²⁰ Ukit ka kapamaké i Isaac kató Manama, igtandó sikandin kató gabatà din na si Jacob asta si Esau na madigár tó bággén ka Manama kandan.‡

† **11:7** 11:7 Ahaán tó Genesis 6:13-22. ‡ **11:9** 11:8-9 Ahaán tó Genesis 12:1-8. § **11:11** 11:11 Ahaán tó Genesis 17:19; 18:11-14; 21:2. * **11:12** 11:12 Ahaán tó Genesis 15:5-6. † **11:17-18** 11:17-18 Ahaán tó Genesis 22:1-10. ‡ **11:20** 11:20 Ahaán tó Genesis 27:27-29,39-40.

²¹ Ukit ka kapamaké i Jacob katô Manama, tô masig dán sikandin maté, igkagi sikandin tingód katô duwa apù din na gabatà i Jose na madigár tô bággen ka Manama kandan. Róggun na igunduk sikandin tun ta tukád din, igpangadap sikandin katô Manama. §

²² Ukit ka kapamaké i Jose katô Manama, tô masig dán sikandin maté, igkagi sikandin na dumunggu tô álló na panó tô langun rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, asta duwán panalan din na piddán dan tô mga tullan din ka manó dan.*

²³ Ukit ka kapamaké katô ámmà asta innà i Moises katô Manama, ándà máddang dan ka sugù katô hari ka Ehipto, asal igállás dan si Moises sippang ka tállu bulan ébô di kamatayan, su igkita dan na madigár sikandin. †

²⁴ Ukit ka kapamaké i Moises ka Manama, tô igdakál sikandin, di malyag na tawarán na apù katô hari, † ²⁵ su igpanámdám sikandin na agad irrayatan sikandin duma katô mga sakup ka Manama, asal tuu pa madigár ka tandingán katô kadayawan ukit ka salà tun ta mabbabà dád timpo.

²⁶ Igpanámdám sikandin na agad buyasán asta kayyaan sikandin tingód ka kapamaké din katô Mesiyas, asal tuu pa madigár ka tandingán katô dakál kaduwánnan din tun ta Ehipto. Tô gó é igsalin din su gimanan din tô pulusán na bággen ka Manama kandin. ²⁷ Ukit ka kapamaké din ka Manama, igpanó sikandin tikud tun ta Ehipto. Ándà máddang din katô sókó katô hari. Igpabákkár sikandin su iring na ágkitanán din tô Manama na di ágkakita. §

²⁸ Ukit ka kapamaké i Moises ka Manama, igkagi sikandin na kailangan matayan dan tô karnero asta pólétán tô dipanug tun ta sállat ka balé dan ébô di matayan tô tambang kaké katô mga gabatà ka Hebreo ka papiddán ka Manama tô Panaligan na Ágmaté.*

²⁹ Ukit ka kapamaké dan ka Manama, ikatalipag dan tun ta Dagat Mallutù asta igpanó dan tun ta matákkang tanà. Asal tô mga taga Ehipto na iglupug kandan, tô igkinnam dan na ágtalipag, ilánnád tô langun asta inaté. †

³⁰ Ukit ka kapamaké katô mga Hebreo ka Manama, iglibut dan tun ta mallayat koral ka lunsud ka Jerico sippang ka ikapittu álló, asta igbantang ka Manama tô mallayat koral. † ³¹ Si Rahab na madat bayi, ukit ka kapamaké din ka Manama, madigár tô katanggap din katô duwa espiya na igpasadun i Josue, asta ándà sikandin matayi tákkás katô mga taga Jerico na ándà bánnal ka Manama. §

³² Dakál pa tô kagin ku pád ákniyu tingód katô mga manubù na igpamaké ka Manama, asal ánnà nángngà tô álló ébô mulitta ákniyu tingód ki Gideon, ki Barak, ki Samson, ki Jepte, ki David, ki Samuel, asta katô duma mga propeta ka Manama sayyan.* ³³ Ukit katô kapamaké dan ka Manama, duwán mga manubù na ikatalu ka mga hari na igusig kandan. Duwán mga igbánnal ka Manama asta igtanggap dan tô igtandô din kandan. Duwán mga

§ **11:21** 11:21 Ahaán tô Genesis 47:31,48. * **11:22** 11:22 Ahaán tô Genesis 50:24-25. † **11:23**

11:23 Ahaán tô Exodo 1:22; 2:2. † **11:24** 11:24 Apù katô hari, ó batà katô prinsesa na batà katô

hari tun ta Ehipto. Ahaán tô Exodo 2:10. § **11:27** 11:27 Ahaán tô Exodo 2:15. * **11:28** 11:28

Ahaán tô Exodo 12:21-30. † **11:29** 11:29 Ahaán tô Exodo 14:21-31. † **11:30** 11:30 Ahaán tô Josue

6:12-21. § **11:31** 11:31 Ahaán tô Josue 2:1-21; 6:22-25. * **11:32** 11:32 Ahaán tô Maghuhukom

kapitulo 6-8; 4-5; 13-16; 1 Samuel kapitulo 16-30; 2 Samuel kapitulo 1-24; 1 Mga Hari kapitulo 1-2; 11;

1 Samuel kapitulo 1-12; 15; 16:1-13.

igpagtangkáb ka babbà ka mga liyun na kumagat pád kandan. ³⁴ Duwán mga ikapadáng ka dakál apuy. Duwán mga ikaluwà tikud tun ta bállad ka mga manubù na mimmaté pád kandan. Duwán mga malómét na inému mabákkár. Duwán magani na igatu ka mga usig dan, asta igpanalu dan katô mga igsulung kandan tikud tun ta ássa banuwa.†

³⁵ Duwán pagsik mga gabayi na igpamaké ka Manama, asta inanté puman tó kandan mga gabatà na inaté. Duwán mga дума na igpamaké ka Manama na igirrayatan sippang na inaté, asal ándà dan tanan katô kapamaké dan agad makaluwà dan pád, su isóddóran dan na dumunggù tó álló na antén dan ka Manama asta matanggap dan tó tuu madigár kantayan.‡ ³⁶ Duwán igpamaké ka Manama na ihirapan su igbuyas-buyas asta iglagpás. Tó mga дума igbagkás ka kadina, asta igpriso. ³⁷ Duwán mga дума na igtimbag ka batu ébò maté. Iggabas tó lawa katô mga дума, asta igmatayan tó mga дума ukít ka kumpulan. Igpáno-panó tó дума mga manubù na igumpak ka kindal ka karnero asta kambing su ándà ássa umpak dan. Ágkayù-ayuan dan, igpahirapan dan, asta igirrayatan dan. ³⁸ Igpapalaguy dan tun ta disyerto asta tun ta pabunganán, asta igóddó dan tun ta mga takub asta tun ta kóbbang ka tanà. Agad madigár dan mga manubù, asal ándà dan respetowi ka дума mga manubù nit banuwa.

³⁹ Agad igdurung ka Manama tó langun dan tingód ka kapamaké dan kandin, asal ándà dan pa ikatanggap katô igtandó ka Manama, ⁴⁰ su duwán ágdantulán din na tuu pa madigár para áknita langun ka tandingán kandan, su kakalyag ka Manama na masakup ki tun kandan ébò makatanggap ki katô madigár na igtandó din.

12

Ágdisiplinan ka Manama tó langun gabatà din

¹ Na, tuu marapung tó mga manubù na igpamaké ka Manama sayyan, asta ágpasóddór dan áknita na tuu ágkasarigan tó Manama. Purisu kailangan tumanan ki katô langun na makabaring áknita iring na ágpatónaé ágpalaguy. Kailangan sumódó ki lumumu ka salà na inalayun pakékát áknita. Kailangan mallayat tó ginawa ta róggun na malaguy ki sippang ka dumunggù ki tun ta ágtamanán. ² Kailangan sumállág ki ki Jesus su sikandin tó ágkéringan ta katô kapamaké ta, asta sikandin tó ágpabákkár katô kapamaké ta. Ikatiiis si Jesus katô kahirapan tó igpansalan sikandin tun ta krus. Ándà kayyai sikandin katô igimu dan kandin, asal ikatiiis sikandin katô kamaté dan kandin, su isóddóran din na kadayawan sikandin ka mapángnga tó langun. Gunsad dán sikandin dadan tun ta kawatan katô Ámmà din na Manama asta ágpangulu дума kandin.

³ Tuu madat tó kahirapan na igtiiis i Jesus, su igirrayatan katô mga manubù na masalà-salà. Purisu panámdám kó tingód kandin ébò di kó sumódó sumarig kandin. ⁴ Agad gusigán kó katô mga masalà-salà, ándà pa palang manubù tun áknuyu na igmatayan. ⁵ Iring na ilingawan yud tó kagi ka Manama tun ta langun yu na mga gabatà din, su mà katô igsulat,

“Batà ku, atin ka disiplinan ka katô Áglangngagán,
yaka ágpadannan kandin.

† 11:34 11:33-34 Ahaán tó Daniel kapitulo 3 asta 6. ‡ 11:35 11:35 Ahaán tó 1 Mga Hari 17:17-24; 2 Mga Hari 4:25-37.

Atin ka supakan ka ikandin,
yaka ágsódô ágsarig kandin,

⁶ su ágdisiplinan katô Áglangngagán tô langun na ágginawaan din,
asta ágsupakan din tô langun na igimu din mga gabatâ din.”*

⁷ Purisu ka dungguan kó ka kahirapan, kailangan manayun kó tumiis, su disiplinan kó ka Manama ukít katô kahirapan. Atin ka disiplinan kó ikandin, tô gó é pató na sikiyu tô bálnal mga gabatâ din, su ándâ palang batâ na di disiplinan ka ámmâ din. ⁸ Ágdisiplinan ka Manama tô langun yu na igpasakup tun kandin. Atin ka di kó ikandin disiplinan ánnâ kó bálnal mga gabatâ din asta ánnâ sikandin Ámmâ yu. ⁹ Agad igdisiplina ki katô áknita mga ámmâ nit banuwa, ágrespetowan ta sikandan. Purisu tuu pa madigár ka di ki géllé katô kadisiplina katô Ámmâ ta tun datas ta langit ébô makatanggap ki katô kantayan na ándâ ágtamanán. ¹⁰ Tô mga ámmâ ta nit banuwa, tô gó é ágdisiplina áknita tun ta mabbabâ dád timpo tingód ka agad ándin na igpanámdám dan na madigár. Asal tô Ámmâ ta tun datas ta langit, tô gó é ágdisiplina áknita ébô tabangan ki ikandin asta ébô tanggapan ki ikandin na nángngâ ki tun ta saruwan din. ¹¹ Atin ka ágdisiplinan ki katô Manama, di ki ágkadayawan asal ágkaranu ki su mahirap tô pókitan din áknita. Asal pángnga katô kadisiplina din áknita, duwán pulusán ta, su masunay tô pusung ta, asta katig ki lumumu katô nángngâ tun ta saruwan din.

Supakan tô di maminág ka kagi ka Manama

¹² Purisu yakó ágmalomét iring na ágpatónaé ágpalaguy. Agad ihirapan kó, yakó ágsódô, asal kailangan pabákkár kó asta pabákkárrán yu tô kasarig yu katô Manama. ¹³ Yakó ágsuwé tikud tun ta dalan ka kabálnalan ébô kumabákkár tô mga kadumaan yu na malómét é kasarig tun ta Manama.

¹⁴ Ággár-ággár kó pasábbadé asta tô langun manubù. Ággár-ággár kó lumu katô nángngâ tun ta saruwan ka Manama, su tô manubù na di nángngâ tun ta saruwan ka Manama di gó kumita katô Áglangngagán. ¹⁵ Banté kó agó duwán di makatanggap katô kédu ka Manama. Banté kó agó duwán mimu ka samuk tun ákninyu, su ukít kani, kadattan tô marapung manubù. ¹⁶ Banté kó agó duwán lumayuk katô ánnâ kandin sawa ó duma, asta tumayyug ka Manama. Makéring dan ki Esau sayyan, su agad sikandin tô panganayan batâ na makatanggap pád katô langun tikud tun ta ámmâ din, igbullas din dád ka sábbad kakan. ¹⁷ Isóddóran yu na pángnga igbullas din, kakalyag din na bággayan sikandin ka langun, asal igéllé tô ámmâ din. Di mapalin tô iglumu din, agad tuu igsággó sikandin asta igpédu-édu.†

¹⁸ Tô igpadani kó tun ta Manama, ánnâ iring katô kapadani katô mga kamónaan ta tun ta pabungan ka Sinai, su igkita dan tô dakál apuy, tô kangittángngan na makamáddang, asta igriyu dan tô mabákkár karamag. ¹⁹ Igdinág dan tô kédup ka trumpeta asta tô kagi ka Manama. Tô igdinág dan katô kagi din, tuu dan imáddangan, asta igpédu-édu dan na di sikandin kumagi kandan. ²⁰ Ándâ dan ikatiis katô igkagi din kandan, na mà din, “Agad manubù asta mannanap, ka lumapas dan tun ta pabungan, kailangan timbagán dan ka batu ó panaán dan ébô maté.”‡ ²¹ Tuu dan imáddangan

* **12:6** 12:5-6 Mga Panultihon 3:11-12. † **12:17** 12:16-17 Ahaán tô Genesis 25:29-34; 27:30-40.

‡ **12:20** 12:20 Ahaán tô Exodo 19:12-13.

tingód katô igkita dan, agad si Moises igkagi na igkárkár sikandin ka máddang din. §

²² Asal ánnà iring kanan tô kapadani ta tun ta Manama, su iring na igpadani kid tun ta pabungan na ánggadanan Sion, tô lunsud na góddóan ka manté Manama. Tô gó é lunsud tun datas ta langit na ánggadanan Mantu Jerusalem na ágkalimudan ka tuu marapung panaligan ka Manama na di ágkéyap. ²³ Isakup kid duma katô mga gabatà ka Manama na iring katô tambang kaké din. Igsulat tô ngadan dan tun datas ta langit. Igpadani kid tun ta Manama na rumuud ka langun, su igsakup ki ikandin tun ta langun duma mga sakup din na inaté dán asta igtanggap din sikandan na nángngà tun ta saruwan din tun datas ta langit. ²⁴ Igpadani kid tun ki Jesus na igtigkané katô mantu kasabotan ébô makapadani ki tun ta Manama. Iglinisán kid katô dipanug din tikud tun ta salá, asta tô gó é pató na duwán kédu ka Manama áknita. Tô igpasóddór ukit katô dipanug i Jesus tuu pa madigár ka tandingán katô dipanug i Abel.

²⁵ Na, yakó géllé katô kagi ka Manama. Igsupakan ka Manama tô mga kamónaan ta sayyan su igéllé dan katô kagi ka Manama na igulit i Moises nit banuwa. Atin ka méllé ki katô igkagi ka Manama tikud tun ta langit, tuu ki ikandin supakan. ²⁶ Tô igkagi tô Manama tun ta pabungan ka Sinai sayyan, ikálláng tô tanà ukit katô kabákkárran ka kagi din. Asal duwán pa igtandó din, na mà din, “Makasábbadda pa kumagi, asta ánnà dád tanà tô kállángngán ku, su kállángngán ku pagsik tô langit.”* ²⁷ Ukit kani igkagi ka Manama, isóddóran ta na kállángngán din tô langun na igimu din asta iwaán din ébô masamá dád tô di ágkakálláng.

²⁸ Purisu kailangan pasalamat ki tun ta Manama su igsakup kid ikandin tun ta pagpangulu din tun ta langit na di ágkéwà. Kailangan mangadap ki kandin magunawa katô kakalyag din na lumun ta, asta tuu ki rumespeto kandin, ²⁹ su tô Manama na ágpangadapán ta iring na apuy na pakagóbbó. †

13

Kapangadap na makabággé ka dayó tun ta Manama

¹ Kailangan panayunán yu tô dakál ginawa tun ta mga kataladi yu. ² Yakó ágkalingó na kailangan malit-alit kó katô mga manubù agad ándà yu kilalayi, su duwán mga manubù na igital-alit katô mga panaligan ka Manama na igádding tun kandan, asal ándà dan kasóddóri.* ³ Yakó ágkalingó na kailangan tumabang kó katô mga ágpampamaké na igpriso iring na sikiyu tô igpriso duma kandan. Kailangan tumabang kó katô mga ágpampamaké na igirrayatan iring na sikiyu tô igirrayatan duma kandan.

⁴ Kailangan manámdám tô langun na madigár asta malinis tô ágkémun katô taladuma. Kailangan ándà lumibug, su supakan ka Manama tô lumibug asta lumayuk katô ánnà kandin sawa ó duma.

⁵ Yakó ágginawa ka salapì, asal kailangan kanángngaan kó katô kaduwánnan yu áknganni, su igkagi tô Manama, na mà din, “Diya tumanan ákniyu. Diya dumiyà ákniyu.”† ⁶ Purisu di ki kamáddangan, asal makakagi ki, na mà ta, “Su Áglangngagán tô ágtabang kanak,

§ 12:21 12:21 Ahaán tô Deuteronomio 9:19. * 12:26 12:26 Hageo 2:6. † 12:29 12:29 Ahaán tô Deuteronomio 4:24. * 13:2 13:2 Ahaán tô Genesis 18:1-8; 19:1-3. † 13:5 13:5 Deuteronomio 31:6,8.

diya kamáddangan,
agad ándin tô lumun ka duma manubù kanak.”†

⁷ Sampát yu tô mga tarapid ka simbaan na igtinurù ákniyu ka kagi ka Manama dângngan. Panámdám kó tingód katô madigár linumuwan dan tô ándà dan pa kamaté, asta iring kó kandan. ⁸ Si Jesu-Cristo di ágkपालin agad sayyan, áknganni, asta tun ta ándà ágtamanán. ⁹ Atin ka duwán tuminurù ákniyu ka ássa klasi ka katinurù na ánnà iring katô kabánnalan na taganá igtinurù ákniyu, yakó ágbánnal kandan. Ukit katô tabang ka Manama, kumabákkár tô kasarig ta kandin. Di kumabákkár tô kasarig ta kandin ukit katô katuman ta katô mga sugù na ágtinuruán dan tingód katô makan ta, su di ágkatabangan tô mga ágtuman katô mga sugù ka Judío.

¹⁰ Inaté si Jesus ébò tábbúsán din tikud tun ta salà tô langun ta na igpamaké kandin. Asal tô langun na ágtuman katô sugù tingód ka kamaté ka mannap tun ta templo, di dan makapil katô langun ta na igtábbus i Jesus tikud tun ta salà. ¹¹ Kada ámmé ka matayan ka mallayat pangulu na pari tô mannap tingód katô salà ka manubù, piddán din tô dipanug tun dalám katô Tuu Ugis Lugar ka templo. Asal piddán din tô lawa katô mannap tun ta luwà katô lunsud asta góbbón. ¹² iring kani tô inému ki Jesus, su igmatayan sikandin tun ta luwà katô lunsud ébò linisan din tô mga manubù ukit katô kandin dipanug. ¹³ Purisu kailangan madun ki tun ki Jesus na inaté tun ta luwà katô lunsud agad buyasan ki asta payayyaán ki iring kandin. ¹⁴ Makatiis ki su nit banuwa ni ándà palang góddóan ta na ándà ágtamanán. Asal gimanan ta pa tô lunsud na óddóan ta tun datas ta langit ka tapuri álló. ¹⁵ Purisu kailangan duwán dán bággén ta tun ta Manama ukit ki Jesus, tô gó kadurung ta katô Manama ka ándà ágtamanán. Kailangan inalayun ki ágpasalamat tun kandin. ¹⁶ Yakó ágkalingó na kailangan madigár tô áglumun yu, asta kailangan tumabang kó katô mga kadumaan yu na ágkahirapan, su atin ka tô gó é áglumun yu para katô Manama, kadayawan sikandin.

¹⁷ Bánnal kó katô mga tarapid ka simbaan. Yakó géllé kandan, su ágtómmóngan kó ikandan. Kailangan ágkasarigan sikandan, su duwán álló na ruudan dan ka Manama. Atin ka mánnal kó kandan, kadayawan dan. Asal ka di kó mánnal kandan, maranu dan, asta di ni makabággé ka kadigárran ákniyu.

¹⁸ Inalayun kó dasal tun ta Manama para áknami. Isóddóran dé na ándà linumuwan dé na mému buyasan, asta kakalyag dé na ándà palang lumun dé na di durungán ka Manama. ¹⁹ Kakalyag ku gó na dumasal kó tun ta Manama ébò sékóttá makalónód tun ákniyu.

Tô kadasal

²⁰⁻²¹ Manama tô ágbággé ka kasunayan, asta mólà pa ka bággayan kó ikandin katô langun madigár tabang din ébò makatuman kó katô kakalyag din. Iganté puman ka Manama tô Aglangngagán ta na si Jesus, su ukit katô kamatayan din, igtigkanayan din tô mantu kasabotan ébò makapadani ki tun ta Manama ka ándà ágtamanán. Iring sikandin na Taradóppón ta, su iring ki na mga karnero na ágdóppónan din. Mólà pa ka tabangan kó ikandin ébò makabággé kó ka dayó kandin ukit katô tabang i Jesu-Cristo ákniyu. Mólà pa ka durungán sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

† 13:6 13:6 Salmo 118:6. § 13:11 13:11 Ahaán tô Levitico 16:27.

Katapuriyan mga panalan

²² Mga kataladi, ágpédu-éduwa na tuu kó maminág kani mga tinurù ku, su mabbabà dád ni sulat ku ákniyu. ²³ Kakalyag ku na kasóddóran yu na igpaluwà dán tó kataladi ta na si Timoteo tikud tun ta prisowan. Atin ka sékót sikandin dumunggù, patákkássán ku sikandin ka madunna tun ákniyu.

²⁴ Uli yu tó mga tarapid ka simbaan asta tó langun sakup ka Manama na ágpangumusta a kandan. Ágpangumusta pagsik ákniyu tó mga taga Italia.

²⁵ Mólà pa ka kéduwan tó Manama ákniyu langun. Matuman ni.

Sulat I Santiago

Una Basan

Ni libro igsulat i Santiago na sábbad batà i Jose asta si Maria na innà i Jesus. Si Santiago tô tarapid katô simbaan ka mga ágpamaké ki Jesu-Cristo tun ta Jerusalem.

Igsulatan i Santiago tô mga ágpampamaké na góddô tun ta mga banuwa na madyù tun ta Jerusalem. Sikandan tô igirrayatan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo. Purisu igsulat si Santiago kandan ébô pabákkárrán din tô kapamaké dan ki Jesu-Cristo asta ébô manayun dan áglumu ka madigár.

Ukit kani sulat, igtinurù si Santiago na kailangan pagunawan dan tô kalitalit dan katô mga ágkaduwánnan asta katô mga ágkayu-ayuan. Igkagiyan din sikandan na di dan mánnal katô ágtinuruán katô mga di ágpamaké, su tô igtinurù dan ánnà magunawa katô kabánnalan na igtinurù i Jesus.

Igkagiyan din sikandan na kailangan mallayat tô ginawa dan róggun na gangat dan katô kalónód katô Áglangngagán ta. Kailangan kagiyan dan tô mga igsuwé tikud tun ta kapamaké dan ki Jesu-Cristo ébô lumónód dan. Kailangan pabbabà dan, pallyat dan ka ginawa, asta mánnal dan katô Manama asta katô mga opisyales ka gobyerno.

¹ Sakán si Santiago na ágsuguánnán katô Manama asta katô Áglangngagán na si Jesu-Cristo. Igsulatta ákniyu na mga Judio na ágpamaké na ikatalap asta igóddô tun ta duma mga banuwa. Ágpangumusta a ákniyu!

Kapamaké asta kahirapan

² Mga kataladi ku, atin ka ágdungguan kó katô marapung mga klasi ka kahirapan, kailangan kadayawan kó, ³ su ikasóddór kó na ágkinnaman tô kapamaké yu ébô makému kó tumiis katô kahirapan. ⁴ Purisu tiis kó katô mga kahirapan, su atin ka makatiis kó, mému kó nángngà, asta ándà kulang diyan ákniyu.

⁵ Na, atin ka duwán tun ákniyu na ándà sóddór ka ándin tô kakalyag ka Manama na lumun din, kailangan mamuyù sikandin tun ta Manama, asta pasóddórán ka Manama kandin, su mabasa tô Manama, asta di sikandin géllé katô mga ágpamuyù tun kandin. ⁶ Asal atin ka ágpamuyù kó, kailangan sumarig kó na tabangan kó katô Manama. Kailangan di kó ágduwa-duwa, su tô ágduwa-duwa inéring katô balud na gidupán asta ágpiddán katô karamag. ⁷ Tô manubù na ágduwa-duwa, ándà gó tanggápán din tikud tun ta Áglangngagán, ⁸ su di sikandin ágkasarigan tingód katô mga áglumun din.

Ágkayu-ayuan asta ágkaduwánnan

⁹ Na, tô kataladi na ágkayu-ayuan kailangan kadayawan su igpabantug ka Manama sikandin. ¹⁰ Asta tô kataladi na ágkaduwánnan kailangan kadayawan su igpabbabà ka Manama sikandin, su duwán ágtamanán katô kantayan asta kaduwánnan din, iring katô mga bulak ka sigbát. ¹¹ Atin ka ágménit tô álló, ágkalanás tô sigbát, ágkómpad tô mga bulak, asta ágkandà tô kadigárran. Iring kani tô mga ágkaduwánnan, su maté dan agad marapung pa pád tô lumun dan.

Kjnnam asta tintal

¹² Ágkadayawan tô mga manubù na pakatiis katô mga kahirapan. Su ka makatiis sikandan katô pagkinnam kandan, tanggapán dan tô pulusán* na kantayan na ándà ágtamanán na igtandô ka Manama tun ta mga manubù na ágginawa kandin. ¹³ Atin ka ágdunggù tô mga kahirapan asta duwán kakalyag ka manubù na lumumu ka madat, di mému ka kumagi sikandin na Manama tô igtintal kandin, su di ágkatintal tô Manama, asta di sikandin ágtintal katô manubù. ¹⁴ Asal matintal ki ukit katô áknita kakalyag na madat. ¹⁵ Na, atin ka tumanán ta tô kakalyag ta na madat, salà tô katamanan ta. Atin ka inalayun ki áglumu ka salà, dungguan ki ka supak na ándà ágtamanán.

¹⁶ Na, mga kataladi na ágginawaan ku, yakó áglimbung katô ákniyu sarili! ¹⁷ Tuu madigár asta ándà palang kulang katô langun na ágbággén áknita katô Ámmà na Manama na igimu katô langun tun ta langit na pakamappawà kani banuwa. Agad ágkapalin asta ágkasidalungan tô mga giló tun ta langit, tô Manama di gó mapalin. ¹⁸ Tingód katô kakalyag ka Manama, igbággayan ki ikandin ka mantu kantayan ukit katô kabánnal ta katô kabánnalan na ágtinuruán ébô imun ki na una igsalin din tun ta langun igimu din.

Kapaminág asta kabánnal katô kagi ka Manama

¹⁹ Na, mga kataladi na ágginawaan ku, paminág kó kanak. Kailangan maminág kó katô kagi ka Manama. Yakó sékót ágkagi, asta yakó sékót ágkasókó. ²⁰ Atin ka ágkasókó kó, di kó makalumu katô nángngà tun ta saruwan ka Manama. ²¹ Purisu sódó kó áglumu katô langun maripà asta madat. Pabbabà kó tun ta saruwan ka Manama, asta bánnal yu tô kagi din na igpasóddór din ákniyu, su sikandin gó tô makatábbus ákniyu.

²² Purisu tuman kó katô kagi ka Manama na igpaminág yu. Di nángngà ka maminág kó dád, su atin ka di kó tumuman katô igpaminág yu, áglimbungan yu tô ákniyu sarili. ²³ Tô ágpaminág asal di ágtuman inéring katô gahà dád katô bónnóng din tun ta pangalungan. ²⁴ Agad mangalung sikandin, asal sékót din dád kalingawan tô igkita din. ²⁵ Asal tô gestudyó katô tuu nángngà kagi ka Manama na makapaluwà ákniyu, asta gahà kani, asta di ágkalingó katô idinág din, asal ágtuman kani, bággayan ka Manama sikandin katô kadayawan tingód katô katuman din.

²⁶ Atin ka ágpanámdám tô manubù na ágpamaké sikandin, asal di ágbanté katô ágkagin din, áglimbungan din dád tô kandin sarili, asta ándà ágpulusán katô kapamaké din. ²⁷ Na, tô manubù na bánnal asta matullid tô kapangadap din tun ta saruwan ka Manama na Ámmà ta, tô gó tô ágtabang katô mga minélu asta katô mga balu tun ta kahirapan dan, asta tô di ágkapid katô madat áglumun katô mga manubù nit banuwa.

2

Kailangan magunawa tô kalit-alit yu katô mga manubù

¹ Na, mga kataladi ku, su ágpamaké kó katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo na ágkitaan ta katô séllaán ka Manama, pagunawa yu tô kalit-alit yu katô mga manubù agad ándin tô bónnóng dan. ² Su atin ka duwán duwa manubù na dumunggù róggun na palimudé kó, asta gumpak tô sábbad ka dakál é lagà asta ágpangingsing ka bulawan, asta ágkayù-ayuan tô sábbad na bissé é umpak, ³ asta

* 1:12 1:12 Pulusán, ó korona.

galit-alitán yu tô ágkaduwánnan asta ágpónsádán yu sikandin tun ta madigár gunsadanan, asal tô ágkayù-ayuan patindággán yu dád ó pónsádán dád tun ta asag, ⁴ madat ni su gássan yu tô mga manubù, asta madat tô panámdám yu.

⁵ Na, mga kataladi na ágginawaan ku, paminág yu ni kagin ku. Igsalin ka Manama tô mga ágkayù-ayuan nit banuwa ébô duwán ágpulusán dan ukit katô kapamaké dan kandin, asta mapil dan tun ta pagpangulu katô Manama na igtandô din tun ta mga ágginawa kandin. ⁶ Asal ándà yu gó alit-aliti tô mga ágkayù-ayuan. Tô mga ágkaduwánnan na galit-alitán yu, tô gó tô girrayat asta ágpíd ákniyu tun ta ágruudanan. ⁷ Sikandan tô ágbuyas katô ágkabantug ngadan katô igsakup ákniyu.

⁸ Na, duwán sugù katô Manama na igpasulat din, na mà din,

“Ginawayi yu tô unawa yu na iring katô kaginawa yu katô ákniyu sarili.”*

Atin tô gó tô ágtumanán yu, madigár tô áglumun yu. ⁹ Asal ka di yu pagunawan tô kalit-alit yu katô mga manubù, makasalá kó. Supakan kó ka Manama su ándà kó tuman katô sugù din. ¹⁰ Atin ka mánnal tô manubù katô mga sugù ka Manama, asal sábbad dád sugù tô di din bánnalán, supakan sikandin ka Manama su ándà tuman katô langun sugù. ¹¹ Su tô Manama na igkagi, “Yakó áglibug,” igkagi pagsik sikandin, “Yakó ágmaté.”† Na, agad ándà ka ikalibug, asal igmaté ka, inému ka gó na iglapas katô sugù ka Manama.

¹² Purisu agad ándin tô ágkagin yu asta tô áglumun yu tun ta duma mga manubù, kailangan duwán kédu yu, su Manama tô rumuud ákniyu ukit katô kagi din na makapaluwà áknita. ¹³ Ka rumuud tô Manama, di gó sikandin médu katô ándà kédu dan tun ta duma mga manubù. Asal tô duwán kédu, ándà máddang din katô karuud ka Manama.

Áglumun katô ágpampamaké

¹⁴ Mga kataladi ku, atin ka duwán kumagi na ágpamaké sikandin, asal di áglumu ka madigár tun ta duma mga manubù, ándà ágpulusán katô kapamaké din, su di makapaluwà tô manubù na iring kani. ¹⁵ Atin ka duwán mga kataladi ta na ándà gumpakán asta ándà ágkakan dan, ¹⁶ asta duwán kumagi kandan, na, “Mólà pa ka duwán kasunayan yu, asta mólà pa ka bággayan kó ka umpak asta ágkakan yu,” asal ka ándà bággén din kandan, ándà ágpulusán katô igkagi din. ¹⁷ Na, magunawa kanan tô kapamaké yu, su atin ka di ágtákkássan ka madigár lumu, ándà ágpulusán katô kapamaké yu.

¹⁸ Na, duwán basi kumagi kanak na, “Sikuna tô duwán kapamaké, asta sakán tô duwán linumuwan.” Asal insaán ku na, pamánnun nu ka kapasállág kanak tô kapamaké nu ka ándà tákkási katô madigár linumuwan nu? Su pasállággán ku gó áknikó tô kapamaké yu ukit katô madigár áglumun ku. ¹⁹ Atin ka igbánnal ka na sábbad dád tô Manama, nángngà ni, asal agad tô madat mga espiritu ágbánnal kani asta ágkárkarrán dan tingód katô máddang dan ka Manama. ²⁰ Ágkatuluan ka! Pasóddórán ku áknikó na ándà ágpulusán katô kapamaké ta ka Manama ka di ágtákkássan katô madigár áglumun ta. ²¹ Tô kamónaan ta na si Abraham tô igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din ukit katô iglumun din, su igtuman din tô sugù ka Manama asta igtaganà din matayan tô batà din na si Isaac tun ta ággóbbówanan ébô bággén tun ta Manama.‡ ²² Purisu ikasóddór ki na tô kapamaké i Abraham

* **2:8** 2:8 Levitico 19:18. † **2:11** 2:11 Ahaán tô Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18. ‡ **2:21** 2:21 Ahaán tô Genesis 22:1-19.

igtákkásson katô iglumu din. Na, ukit kani, isóddóran ta na bánnal gó tô kapamaké din. ²³ Ituman tô igpasulat katô Manama sayyan, na mà din, “Igpamaké si Abraham katô Manama.

Purisu igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din.”[§]

Tô gó tô gunayan na ágtawarán sikandin na rarak ka Manama.* ²⁴ Purisu isóddóran ta na tanggapán ka Manama tô manubù na nángngà tun ta saruwan din ukit katô áglumun din, asta ánnà dád ukit katô kapamaké din. ²⁵ Iring kani si Rahab na madat bayi sayyan, su igtanggap din tô duwa manubù na igpasadun i Josue, asta su igtáddù din kandan tô ássa dalan ébò makaluwà dan, igtanggap ka Manama sikandin na nángngà tun ta saruwan din ukit katô iglumu din.[†]

²⁶ Ándà ágpulusán ka lawa na inaté dán. Iring pagsik kani, ándà ágpulusán katô kapamaké ka di ágtákkásson katô madigár áglumun.

3

Tô dilà

¹ Na, mga kataladi ku, di mému ka marapung tun ákniyu tô imun na taratinurù katô kagi ka Manama, su isóddóran yu na tuu maggát tô karuud katô Manama áknami na mga taratinurù ka tandingán katô karuud din katô duma mga manubù. ² Tô langun ta sékót pakalumu asta pakakagi ka mga ánnà nángngà. Tô manubù na di pakakagi ka ánnà nángngà, tô gó tô nángngà tun ta saruwan ka Manama, asta pakabanté sikandin katô kandin sarili. ³ Na, ágakangan ta tô kudà ébò mánnal áknita. Purisu ágkapid ta tô kudà agad ánda é pasadunan ta. ⁴ Na, panámdám yu tô barko. Agad tuu dakál tô barko asta ágpiddán katô tuu mabákkár karamag, asal ukit katô délák timon, ágkapid tô dakál barko agad ánda é pasadunan katô manubù na ágpíd. ⁵ Ni dilà ta pagsik, agad délák bahin nit lawa ta, asal makapadadurung ki tingód ka dakál áglumun ukit katô ágkagin ta. Agad maluwag gó tô puwalasán, asal magóbbó tô langun ukit katô délák dád apuy!⁶ Tô dilà ta iring katô apuy na ágrágrág tikud tun ta ágsupakanan, su agad délák dád bahin kani lawa ta, asal ukit katô madat kagin ta, makadadat katô áknita sarili. Ni gó tô makadadat katô panámdám ta, asta manayun tun ta tibuk kantayan ta.

⁷ Na, agad tô mga mannanap na ágpanó, áglayang, ágtákkap, asta góddò tun ta dagat, tô langun dan mému ágnayadán asta ágtinuruan ka manubù, asta duwán dán gó inayad. ⁸ Asal ándà makapáttud katô kandin dilà, su inalayun ni ágkagi ka madat su di makatónnók asta ikéring katô pakélu na makamaté. ⁹ Ni dilà ta tô ággamítán ta para pasalamat tun ta Áglangngagán asta tun ta Ámmà, asta ni dilà ta tô ággamítán ta para tuláddán tô unawa ta na ígimu ka Manama na iring kandin. ¹⁰ Purisu tikud tun ta sábbad dád babbà ágluwà tô madigár asta tô madat ágkagin ta. Mga kataladi ku, di ni madigár áglumun. ¹¹ Tô wayig na matabbang asta tô wayig na masin di ágtikud tun ta sábbad dád sánnáp. ¹² Mga kataladi ku, ándà kayu igera na muuy ka olibo, asta ándà paras na muuy ka igera. Di pagsik makangé tô matabbang wayig tikud tun ta dagat.*

Kapandayan tikud tun ta Manama

§ 2:23 2:23a Genesis 15:6. * 2:23 2:23b Ahaán tô 2 Cronicas 20:7; Isaias 41:8. † 2:25 2:25 Ahaán tô Josue 2:1-21; 6:17; Hebreo 11:31. * 3:12 3:12 Purisu kailangan madigár tô ágkagin ta na di kabaláttan ka madat.

¹³ Na, atin ka duwán manubù na mapandé asta katig ginagpát tun ákniyu, kailangan pakitanán din tô madigár ágkémun din ukit katô madigár áglumun din na ágtákkássan katô kandin kapabbabà asta kapandayan. ¹⁴ Asal ka gingà kó asta ágginaawa kó dád katô ákniyu sarili, yakó ággpadadurung na mapandé kó su makabulaló kó tingód katô kabánnalan. ¹⁵ Su ni kapandayan ni ánnà tikud tun ta Manama, asal tikud dád nit banuwa, asta tikud tun ta kakalyag katô manubù, asta tikud tun ki Maibuyan. ¹⁶ Su atin ka duwán mga manubù na gingà asta ágginaawa dád katô kandan sarili, duwán samuk asta langun ka madat mga lumu. ¹⁷ Asal tô duwán kapandayan na igtikud tun ta Manama, tô gó tô nángngà, tô malyag ka kasunayan, tô ágginaawa, tô manunug-nunug, tô tuu médu-édu, tô ágtabang katô mga kadumaan din, tô di ágduwa-duwa, asta tô di áglimbung. ¹⁸ Tô mga manubù na gusay katô ágpasamuké ébô duwán kasunayan, tô katamanan dan na tanggapán dan ka Manama na nángngà tun ta saruwan din.

4

Gunayan katô ágpapulé asta ágpamatayé

¹ Manan ka ágpapulé asta ágpamatayé kó? Na, kagin ku ákniyu, tô gunayan kani su inapik kó katô ákniyu dád kakalyag. Purisu ágkasamuk tô panámdám yu. ² Atin ka duwán kakalyag yu na di yu ágkógtun, tô kakalyag yu na mimmaté kó katô unawa yu. Atin ka di yu ágkatanggap tô tuu ágkadigárran yu, ágpamatayé asta ágpatuwé kó. Asal ándà yu katanggap tô ágkadigárran yu su ándà kó pamuyù tun ta Manama. ³ Agad ágpamuyù kó tun ta Manama, di yu ágkatanggap su ánnà nángngà tô ágdantulán yu, su tô ágpamuyúan yu gamitán yu dád para katô ákniyu sarili dayó.

⁴ Na, igtayyugan yud tô Manama iring katô bayi na iglibug katô duma din! Ilingawan yu basi na tô manubù na ágginaawa katô kadigárran kani banuwa, sikandin tô gusig katô Manama. Purisu agad sadan tô ágginaawa katô kadigárran kani banuwa, inému sikandin na usig katô Manama. ⁵ Yakó yu ágpanámdámmi na ándà ágpulusán katô kagi ka Manama na igsulat, “Tuu dakál tô kakalyag katô espiritu na igpóddô katô Manama dini áknita na ágkasarigan ki tun ta saruwan ka Manama.”

⁶ Asal tuu pa dakál tô kédu ka Manama áknita. Purisu mà katô kagi ka Manama na igsulat, “Sapadan katô Manama tô ágpdadadurung, asal ágkéduwan din tô ágpabbabà.”*

⁷ Purisu bággé yu tô sarili yu tun ta Manama. Atuwi yu si Maibuyan, asta malaguy sikandin tikud tun ákniyu. ⁸ Padani kó tun ta Manama, asta padani sikandin tun ákniyu. Sikiyu na mga masalà-salà, sódó yu tô madat mga áglumun yu. Sikiyu na mga ágduwa-duwa, bánnal kó sarig tun ta Manama. ⁹ Rákkád kó, asta ranu kó, asta sággó kó tingód katô salà na iglumu yu. Yakó ángngisi asta ágkadayawan katô salà yu, asal sággó kó asta ranu kó kani. ¹⁰ Pabbabà kó tun ta saruwan katô Áglangngagán, asta sikandin tô pallayat ákniyu.

Karuud ka unawa ta

¹¹ Na, mga kataladi, yakó ágkagi ka madat, su tô ágkagi ka madat ó ágruud katô kataladi din, ágkagi sikandin ka madat asta ágruud katô sugù ka

* 4:6 4:6 Mga Panulihon 3:34.

Manama. Atin ka ágruud kó katô sugù ka Manama, dì kó ágbánnal katô sugù, asal inému kó baling tararuud. ¹² Asal sábbad dád tô igbággé katô mga sugù, asta sikandin dád tô ágruud katô áglumun katô mga manubù. Manama dád tô makému tumábbus asta sumupak katô mga manubù. Purisu dì mému ka rumuud kó katô unawa yu.

Yakó ágpadadurung tingód katô mga plano yu

¹³ Sikiyu na ágplano, paminág kó. Atin ka duwán plano yu, ágkagi kó na, “Kani pa ó simag madun ké tun ta sábbad lunsud, asta móddô ké dutun ka sábbad ámmé, asta numegosyo ké ébô makasalapi ké.” ¹⁴ Asal ándà yu kasóddóri ka ándin tô makadunggù ákniyu simag, su tô kantayan ta iring katô áddup na sékót dád ágkandà. ¹⁵ Madigár pa baling ka kumagi kó, “Atin ka duwán kakalyag katô Áglangngagán, manté ké pô asta duwán lumun dé.” ¹⁶ Asal ágpadadurung kó gó ukit katô mga plano yu. Na, madat ni kapadadurung yu tun ta saruwan ka Manama.

¹⁷ Atin ka isóddóran ka manubù ka ándin tô nángngà áglumun, asal dì din áglumun, pakalumu sikandin ka salà.

5

Kasapad katô mga ágkaduwánnan

¹ Paminág kó na mga ágkaduwánnan. Sággó kó asta ullaó kó tingód katô kadattan na dumunggù ákniyu. ² Tô kaduwánnan yu maróddóg, asta tô mga umpak yu kátkáttán. ³ Agad igtagù yu tô salapi yu, asal igkararing asta ándà dán ágpulusán. Tô kararing iring katô apuy na makadadat ákniyu, su tô gó tô pasóddór na kailangan supakan kó. Inugunan dád gó tô kalimud yu su masig dán gó dumunggù tô mga tapuri álló na supakan kó. ⁴ Paminág yu tô mga taralumu tun ta kinamát yu na ándà yu tandani. Igullaó tô mga tarakátu tun ta Áglangngagán na Manama na matulus katô langun, asta igdinág din sikandan. ⁵ Tuu kó ágkadayawan nit banuwa, asta iring kó na mannap na iyón su igpalambù yu tô ákniyu sarili na igtaganà para katô álló na matayan asta supakan kó. ⁶ Igruudan asta igmatayan yu tô mga manubù na ándà salà, agad ándà dan atu ákniyu.

Pallayat yu é ginawa yu

⁷ Purisu mga kataladi, pallayat yu tô ginawa yu sippang ka lumónód tô Áglangngagán. Panámám yu tô taralumu ka tanà na mallayat é ginawa din róggun gangatan din tô tagnà asta tô katapuriyan udan ébô duwán madigár mga buuy katô igpamula din. ⁸ Sikiyu pagsik, pallayat yu tô ginawa yu. Pasarig yu tô pusung yu su masig dán lumónód tô Áglangngagán.

⁹ Na, mga kataladi, yakó ágburáng-buráng agó supakan kó katô Áglangngagán, su masig dán lumónód tô rumuud katô áglumun ta.

¹⁰ Na, mga kataladi, sampát yu tô mga propeta sayyan na igulit-ulit katô kagi ka Áglangngagán, su sikandan tô inému iringanan ta ukit katô kallayatan ka ginawa dan katô karasayan na inókitan dan. ¹¹ Isóddóran tad na ágkadayawan tô mga ikatiis katô karasayan. Igulitan kó tingód katô katiis i Job.* Isóddóran yu na agad irasayan sikandin, madigár tô igsuli katô

* 5:11 5:11 Ahaán tô Job 1:21-22; 2:10; Salmo 103:8.

Áglangngagán kandin tun ta katapuriyan, su tuu madigár tô Áglangngagán, asta médu-édu sikandin.

¹² Na, mga kataladi ku, tô tuu ágkailanganán ka langun, atin ka tumandô kó, dì mému ka pókitán tô tandô tun ta langit, ó tanà, ó agad ándin tô ágkagin. Kagi yu dád tô bánnal, su nángngà ka kumagi kó dád na “Óó” ó “Dì,” ébô dì kó supakan katô Manama.

Bánnal kadasal

¹³ Atin ka duwán manubù tun áknuyu na ágkahirapan, kailangan dumasal sikandin tun ta Manama. Atin ka duwán ágkadayawan, kailangan kumanta sikandin ka kadurung tun ta Manama. ¹⁴ Atin ka duwán manubù tun áknuyu na ágkabógókan, kailangan pakangén din tô mga tarapid ka simbaan ébô dumasal dan para kandin asta patalluan ka langis† na ágtákkássan katô katawar ka ngadan katô Áglangngagán. ¹⁵ Na, ukit katô kadasal na ágtákkássan katô kapamaké, tô ágkabógókan kólian katô Áglangngagán. Atin ka duwán salà na ilumu din, pasinsiyaan sikandin.

¹⁶ Purisu pólité kó katô mga salà yu asta padasalé kó ébô kólian kó. Ukit ka kadasal katô manubù na nángngà tun ta saruwan ka Manama, duwán dakál ágkalumuwan din. ¹⁷ Sampát yu si Elias tô propeta ka Manama sayyan. Agad manubù sikandin na magunawa áknita, asal maggát sikandin igdasal ébô dì mudan. Purisu dalám ka tállu ámmé ágtángngà, ándà gó udan.‡ ¹⁸ Tô igdasal puman sikandin ébô mudan, igudan puman asta igbuuy tô mga igpamula.

¹⁹ Na, mga kataladi ku, atin ka duwán manubù diyán áknuyu na igsuwé tikud tun ta kabánnalan, madigár ka duwán tun áknuyu na kumagi ébô palónód kandin, ²⁰ su kasóddóran yu na tô makapalónód katô sábbad masalà-salà tikud tun ta madat linumuwan din, tô gó tô makapaluwà katô iglumu ka salà tikud tun ta supak na ándà ágtamanán, asta pasinsiyaan ka Manama tô marapung mga salà din.

† 5:14 5:14 Tô mga Judio ággamit katô langis ka olibo. ‡ 5:17 5:17 Ahaán tô 1 Hari 17:1; 18:1.

Una Sulat I Pedro

Una Basan

Ni libro igsulat i Pedro na disipulu i Jesu-Cristo na igsalin ébô mulit-ulit katô kagi din. Na, tô igsulat si Pedro kani sulat, tugál dán sikandin. Igpapid din ni una sulat tun ta mga ágpamaké ki Jesu-Cristo na ikatalap na góddô tun ta lima mga probinsya.

Tô mga ágpampamaké ikatalap su igirrayatan dan katô mga di ágbánnal ki Jesu-Cristo. Igpapid i Pedro ni sulat tun kandan ébô pabákkárrán din tô kapamaké dan, su tuu dan ágkahirapan katô mga ágkókitan dan tingód katô kapamaké dan ki Jesu-Cristo.

Igpapanámdám i Pedro kandan tô gimanan dan tingód katô kamatayan i Jesu-Cristo, asta katô kanté puman kandin, asta katô kalónód din. Su ka makatiis dan katô mga kérrayat, duwán madigár na matanggap dan tun ta kalónód i Jesu-Cristo. Igpapanámdám pagsik i Pedro kandan na kailangan nángngá tô ágkémun dan tun ta saruwan ka Manama, asta kailangan mánnal dan katô mga ágpangulu kandan.

¹ Sakán si Pedro na apostoles i Jesu-Cristo. Igsulatta tun ákniyu na igsalin katô Manama asta ikatalap na góddô tun ta mga probinsya ka Ponto, Galacia, Capadocia, Asia asta Bitinia. ² Taganá kód igsalin ukit katô kakalyag katô Ámmà Manama, asta iglinisan kód ukit katô Ugis Espiritu ébô mánnal kó ki Jesu-Cristo asta ébô kórasan tô salà yu ukit katô dipanug din.

Mólà pa ka tuu kéduwan tô Manama ákniyu, asta duwán kasunayan yu.

Duwán gimanan ta su inanté puman si Jesus

³ Durungán tô Manama na Ámmà katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo! su ukit katô tuu dakál kédu din igbággayan ki ikandin ka mantu kantayan, asta duwán dán gimanan ta su inanté puman si Jesu-Cristo. ⁴ Igtaganà ka Manama tô bággén din áknita na mga gabatà din. Igtagù tun ta langit tô tanggapán ta na di maróddóg, asta di kadattan, asta di mandà tô kadigárran. ⁵ Ukit katô katulusan ka Manama, ágtómmóngan kó ikandin sippang ka tanggapán yu tô katábbusan tun ta tapuri álló ukit katô kapamaké yu kandin.

⁶ Purisu kailangan kadayawan kó, agad maranu kó pa dógó tingód katô ássa-ássa mga kahirapan na inókitan yu. ⁷ Duwán kahirapan yu áknganni su tô gó tô pagkinnam ébô pakitanán ka bánnal tô kapamaké yu. Kinnaman tô kapamaké yu iring katô bulawan na ágkinnaman asta áglinisan ukit ka apuy. Su tô kapamaké yu tuu pa dakál é lagà tun ta Manama ka tandingán katô bulawan na ágkandà. Purisu atin kumasarig tô kapamaké yu ukit katô kahirapan, duwán durung asta bantug yu tun ta álló ka pakitanán dán si Jesu-Cristo. ⁸ Ágginawaan yu sikandin agad ándà kó ikakita kandin. Agad di kó ágkita kandin, asal ágbánnal kó kandin. Agad áknganni, tuu kó ágkadayawan katô dakál dayó na di ágkakagi, ⁹ su tô katamanan katô kapamaké yu, tô gó matábbus kó.

¹⁰ Duwán kakalyag katô mga propeta ka Manama sayyan na makasóddór tingód kani katábbus ka Manama. Agad igkagi dan tingód kani, asal ándà dan

kagpátti ka ándin é kóbadan katô ágkagin dan. ¹¹ Agad sikandan tō igpakagi katô Espiritu i Cristo tingód katô mga kérrayat ki Cristo asta tingód katô séllaán ka bantug na dumunggù kandin, asal ándà dan ikasóddór ka sadan manubui asta pamánnun ka katuman kani. ¹² Igpasóddór ka Manama kandan na tō katumanan ánnà para katô kandan sarili, asal para ákniyu áknganni. Ni gó tō Madigár Gulitán na igulit-ulit ákniyu ukit katô katulusan ka Ugis Espiritu na igpapid tikud tun ta langit. Agad tō mga panaligan ka Manama, duwán kakalyag dan na kagpáttan ni katábbus.

Kailangan ugis tō ágkémun ta

¹³ Purisu taganá yu tō panámdám yu. Pasunnad kó katô sarili yu. Iman kó katô bággén ákniyu ka pakita dán si Jesu-Cristo. ¹⁴ Bánnal kó katô Manama, su sikiyu tō mga gabatà din. Yakó yu ágnunugi tō madat kakalyag yu dángngan tō ándà kó pa ikasóddór katô kabánnalan. ¹⁵ Asal agad ándin tō áglumun yu, kailangan pógis kó iring katô Ugis Manama na igtawar ákniyu. ¹⁶ Su duwán igsulat tun ta kagi ka Manama, “Pógis kó su sakán ugis.”*

¹⁷ Tō “Ámmà” na Manama na ágdasalan yu, ándà ágmusingán din ka rumuud, su ágruud sikandin katô mga manubù tingód katô linumuwan dan. Purisu kailangan respetowan yu sikandin róggun katô kóddô yu nit banuwa, ¹⁸ su isóddóran yu na igtábbus tō Manama ákniyu ébô paluwaán kó ikandin tikud tun ta ágkémun katô mga kamónaan yu na ándà ágpulusán. Igtábbus kó ánnà ukit katô bulawan ó mapputi bulawan na ágkandà, ¹⁹ asal igtábbus kó ukit katô mahal dipanug i Cristo na iring ka nati ka karnero na ándà palang bógók ó buring. ²⁰ Sikandin tō igsalin katô Manama tō ándà pa imuwi ni banuwa, asal igpapid din sikandin nit banuwa ébô tumábbus ákniyu nit katapuriyan mga álló. ²¹ Ukit ki Cristo igsarig kó katô Manama na iganté asta igpabantug kandin. Purisu Manama tō ágpamakén yu asta gimanan yu.

²² Igurasan dán tō salà yu ukit katô pagtuman yu katô kabánnalan, asta duwán dán gó ginawa yu para katô mga kataladi yu. Purisu paginawaé kó tikud tun ta tibuk pusung yu. ²³ Ipamasusu kó puman ánnà tikud tun ta ákniyu ámmà asta innà, su tō kantayan na igbággé dan ákniyu sumippang dá d ka kamatayan. Asal ni mantu kantayan na sumippang ka ándà ágtamanán igbággé ka Manama ukit katô kagi din na manté ka ándà ágtamanán. ²⁴ Su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Tō langun manubù iring na sigbát,

asta tō kadigárran ka bónnóng katô manubù iring na bulak ka sigbát,
su tō sigbát ágkalanás, asta tō bulak ágkómpad.

²⁵ Asal tō kagi katô Áglangngagán di mandà sippang ka ándà ágtamanán.”†
Ni kagi ni tō Madigár Gulitán na igulit-ulit dán diyán ákniyu.

2

Pamasak kó katô kagi ka Manama

¹ Purisu tanani yu tō ringasa, tō bulaló, tō mà kagi ginawa, tō sabù, asta tō kagi na ágdadat katô unawa yu. ² Iring katô délák batà na ágpamasak ka dug-sun katô kandin innà, pamasak kó katô kagi ka Manama na bánnal makanté katô espiritu yu ébô mássud tō kapamaké yu sippang ka tanggapán yu tō katábbusan, ³ su bánnal isóddóran yu na madigár tō kédu katô Áglangngagán.

* 1:16 1:16 Levitico 11:44-45. † 1:25 1:24-25 Isaias 40:6-8.

⁴ Padani kó tun ki Cristo na iring na manté batu. Agad igélléyan sikandin katô mga manubù, asal igsalin sikandin asta dakál é lagà din tun ta Manama.

⁵ Na, iring kó na manté mga batu na gamitán ka Manama tun ta templo na patindággán din para pangadapan kandin. Imun kó ikandin na mga pari na igsalin din ébò mággé katô kadurung asta kapangadap na tanggápán din ukit ki Jesu-Cristo. ⁶ Mà katô kagi ka Manama na igsulat sayyan,

“Paminág kó kanak. Duwán sánnarán ku tun ta lunsud na ánggadanan Sion.*
Iring sikandin na batu na imun pónsadanán,
su igsalin ku asta dakál é lagà.

Asta tô mamaké kandin di gó kayyaan.”†

⁷ Na, tun ákniyu na ágpamaké ki Jesus, dakál é lagà din. Asal tun ta mga di ágpamaké kandin, mà katô kagi ka Manama,

“Duwán sábbad batu na igantug katô mga gimu ka balé,
su kéman dan ka ándà ágpulusán.

Asal ándà dan kasóddóri na tô gó tô batu
na tuu ágkailanganán katô balé.”‡

⁸ Asta mà katô ássa kagi ka Manama na igsulat,
“Iring sikandin na batu na kasungkulan dan

asta gélléyan dan.”§

Ikasungkul dan su ándà dan bánnal katô kagi ka Manama. Ni gó ni kakalyag katô Manama kandan.

⁹ Asal sikiyu gó tô mga manubù na igsalin katô Manama, asta inému kó na mga pari na ágkasarigan taralumu katô Manama. Sikiyu tô manubù nit banuwa na igsalin asta igsakup ka Manama ébò mulit-ulit katô ágkasalábbuan mga áglumun katô Manama na igtawar ákniyu tikud tun ta kangittángngan asta igpasadun tun ta kandin makasalábbù kappawaan.*

¹⁰ “Dángngan, ánnà kó mga sakup katô Manama,
asal áknganni sikiyu tô mga sakup din.

Dángngan, ándà yu tanggapi tô kédu din,
asal áknganni igtanggap yud tô kédu din.”†

Madigár ágkémun katô mga gabatà ka Manama

¹¹ Na, mga ágginawaan ku, iring kó na ágróggun dád nit mga banuwa na góddóan yu. Purisu ágpédu-éduwa ákniyu na kailangan liliyan yu tô mga ágkadigárran katô lawa yu na ágdadat katô espiritu yu. ¹² Banté kó katô ágkémun yu agad ágbalát kó tun ta mga di ágpamaké, ébò agad muyas dan ákniyu, asal kitanán dan tô madigár linumuwan yu asta durungán dan tô Manama tun ta álló ka rumuud sikandin.

¹³ Bánnal kó katô langun opisyales, su ni gó tô kakalyag katô Áglangngagán. Bánnal kó katô emperador na ágpangulun yu, ¹⁴ asta katô mga opisyales na igpapid din ébò sumupak katô mga áglumu ka madat, asta ébò dumurung katô mga áglumu ka madigár. ¹⁵ Tô kakalyag ka Manama na ukit katô mga madigár áglumun yu, tumagnáp tô mga manubù na ágbuyas ákniyu asta ándà ikasóddór katô kabánnalan. ¹⁶ Ánnà kó mga állang, su igpaluwà kó. Asal yakó yu ággamiti tô kaluwaan yu para pagtambun katô madat mga áglumun yu.

* 2:6 2:6a Sion tô ássa ngadan ka Jerusalem. † 2:6 2:6b Isaias 28:16. ‡ 2:7 2:7 Salmo 118:22.

§ 2:8 2:8 Isaias 8:14. * 2:9 2:9 Ahaán tô Isaias 43:20-21; Exodo 19:6. † 2:10 2:10 Ahaán tô Hoseas 1:6,9; 2:23.

Igpaluwà kòd èbò mému kó na mga ágsuguánnán katô Manama. ¹⁷ Respetowi yu tô langun manubù, ginawayi yu tô mga kataladi yu tun ta kapamaké, kamáddangi yu tô Manama, asta respetowi yu tô emperador.

Palumun katô mga ágsuguánnán

¹⁸ Sikiyu na mga ágsuguánnán, kailangan mánnal asta rumespeto kó katô ákniyu mga amo. Ánnà dád mga amo na médu-édu asta madigár tô bánnalán asta respetowan yu, asal tô mga amo pagsik na madat é ágkémun. ¹⁹ Su atin ka makatiis kó katô kahirapan agad ágpagtámman kó katô amo yu katô ándà yu kalumu tingód katô kabánnal yu katô Manama, nángngà ni tun ta saruwan din. ²⁰ Atin ka tiisán yu tô supak tingód katô linumuwan yu na madat, ándà ágpulusán yu. Asal ka tiisán yu tô kahirapan agad madigárúu tô linumuwan yu, durungán kó katô Manama, ²¹ su tô gó igtawar kó katô Manama. Si Cristo tô iringan yu, su ihirapan gó pagsik sikandin para ákniyu. Tákkás kó kandin. ²² Ándà sikandin ikasalà, asta ándà sikandin bulaló.† ²³ Agad duwán igbuyas-buyas kandin, asal ándà sikandin suli buyas. Agad igirrayatan sikandin, ándà sikandin bantà kandan, asal igsarigan din tô Manama na nángngà ágruud. ²⁴ Igpíd din tô mga salà ta tun ta krus ukit katô lawa din èbò paluwaán ki tikud tun ta salà, asta èbò manté ki na nángngà tun ta saruwan din. Ukit katô mga amù tun ta lawa din, inólian kód. ²⁵ Agad igpanó-panó kó iring na mga karnero na itadin, asal áknganni iglónód kód tun ta Taradóppón asta Taratómmóng ákniyu.‡

3

Katinurù tingód katô taladuma

¹ Iring pagsik kani tô áglumun yu na mga sawa, su kailangan mánnal kó katô ákniyu mga дума agad di dan ágbánnal katô kagi ka Manama. Agad di kó kumagi kandan, ka kitanán dan tô madigár ágkémun yu, mapid dan mamaké ki Jesu-Cristo. ² Mapid dan ukit ka kasállág dan katô madigár ágkémun yu na matullid asta karespeto yu. ³ Tô kapiyà-piyà yu ánnà dád tô tun ta luwà ka lawa yu, iring na katémós ka ulu, asta kagamit katô mga bulawan ó mga kapa na dakál é lagà. ⁴ Asal tô kapiyà-piyà yu tô tun ta dalám yu. Kailangan masunay asta madigár tô ágkémun tikud tun ta pusung yu na di ágkapalin, su ni gó tô duwán dakál é lagà tun ta saruwan katô Manama. ⁵ Su iring kani igpapiyà-piyà tô mga gabayi sayyan na igsarig tun ta Manama, asta igrespeto katô kandan mga дума. ⁶ Iring kani si Sara na igbánnal ki Abraham asta igtawar din na “Sir.” Na, sikiyu tô inému dán iring ki Sara su áglumu kó katô madigár asta ágpakita kó na ándà máddang yu.

⁷ Na, sikiyu pagsik na mga gamama, kailangan madigár tô áglumun yu tun ta ákniyu mga sawa iring katô isóddóran yu tingód katô kakalyag ka Manama. Kailangan pabantugán yu sikandan. Agad malómét tô bayi ka tandingán katô mama, asal tô taladuma tô makatanggap ka kantayan na ándà ágtamanán na ágbággén katô Manama. Lumu yu ni èbò di kadalangan tô kadasal yu.

Katiis tun ta kahirapan

⁸ Nit katapuriyan, pasábadé kó tun ta panámdám. Riyu kó katô ágriyuan katô дума mga manubù. Paginawaé kó na mga kataladi. Pédu-éduwé kó.

† 2:22 2:22 Ahaán tô Isaias 53:9. § 2:25 2:24-25 Ahaán tô Isaias 53:5-6.

Pabbabà-babà kó. ⁹ Atin ka duwán áglumu ka madat tun ákniyu, yakó ágsulí áglumu ka madat. Atin ka ágbuyasán kó, yakó ágsulí ágbuyas, asal sulii yu baling ka madigár, su tó gó tó kakalyag kató Manama ákniyu, asta bággayan kó ikandin ka kadigárran. ¹⁰ Su mà kató kagi ka Manama na igsulat, “Atin ka malyag kó na kadayawan asta madigár tó kóddó yu, yakó ágkagi ka madat, asta yakó ágbulaló.

¹¹ Tayyug kó kató madat lumu, asta lumu yu tó madigár.

Ággár-ággár kó pamasak kató kasunayan.

¹² Ágtómmóngan kató Áglangngagán tó mga áglumu ka madigár, asta ágpaminággán din tó mga dasalán dan.

Asal ágtayyugan din tó mga áglumu ka madat.”*

¹³ Atin ka tuu kó malyag áglumu ka madigár, ándà dumadat ákniyu. ¹⁴ Agad girrayatan kó tingód kató kalumu yu ka madigár, duwán ágpulusán na bággén ka Manama ákniyu. Purisu yakó ágkamáddangan, asta yakó ágkasarukur. ¹⁵ Asal kailangan pabantugán yu baling si Cristo na bánnal Áglangngagán yu. Taganá kó inalayan ébó makataba kó kató minsà tingód kató gimanan yu. Asal piyai yu tó kataba na duwán respeto. ¹⁶ Kailangan malinis tó panámdám yu ébó ka buyasán tó madigár ágkémun yu tingód kató katákkás yu ki Cristo, kayyaan tó mga ágbuyas ukit kató ágkagin dan. ¹⁷ Su atin ka kakalyag ka Manama na irrayatan kó, tó kérrayat ákniyu tingód kató kalumu yu ka madigár tuu pa madigár ka tandingán kató kérrayat ákniyu tingód kató kalumu yu ka madat. ¹⁸ Ihirapan pagsik si Cristo tingód kató áknita salà asta makasábbad dád sikandin inaté. Agad ándà palang salà din, asal inaté sikandin para bullas áknita na masalà-salà ébó piddán ki ikandin tun ta Manama. Agad igmatayan tó lawa din, asal inaté gó puman sikandin ukit ka katulusan kató Ugis Espiritu. ¹⁹ Igsadun tó gimukud din tun ta góddóan kató mga gimukud na igpriso, asta igulit-ulit sikandin kandan. ²⁰ Tó gó tó ándà bánnal kató Manama sayyan tó manté pa si Noe na igimu ka arka. Agad mallayat tó ginawa kató Manama na gangat kató mga manubù ka rumákkád dan kató mga salà, asal ándà dan gó rákkád. Délák dád su duwán dád walú mga manubù na igahu tun ta arka i Noe asta ándà kamaté ukit kató lunup.† ²¹ Na, tó lunup tó panunggiringan tingód kató kabunyag, su tó igpabunyag kó, itábbus kó ukit kató katulusan na iganté puman ki Jesu-Cristo. Itábbus kó ánnà ukit kató kóras ka buring tun ta lawa yu, asal ukit kató tandó yu kató Manama na igrákkáddan yud tó salà. ²² Igsadun dán si Jesus tun ta langit. Dutun dán sikandin dadan ta kawanán kató Manama. Ágpangulu sikandin kató mga panaligan asta kató langun na duwán katulusan tun datas ta langit.

4

Mantu kantayan

¹ Purisu su ikatiis si Cristo kató kahirapan, kailangan makataganà kó tumiis kató kahirapan na dumunggu tun ákniyu, su sikiyu na ágtiis kató kahirapan, igsugban kó áglumu ka salà, ² ébó róggun manté kó pa, di yu tumanán tó kakalyag ka lawa yu, asal tumanán yu tó kakalyag ka Manama. ³ Su sobra dán tó igulaan yu dangingan iring kató kóddó ka mga di ágpamaké na ipánnuan kató kadattan, áglumu ka madat, ágkalasing, áglólóban asta áglumu

* **3:12** 3:10-12 Salmo 34:12-16. † **3:20** 3:20 Ahaán tó Genesis kapitulo 6 sippang ka kapitulo 8.

ka madat ukit katô kapangadap dan katô mga ágmanaman. ⁴ Asal áknganni tó mga di ágpamaké ágkasalábbuan ákniyu su di kó d gapil kandan tun ta madat mga áglumun dan. Purisu ágbuyasán kó ikandan. ⁵ Asal tumubang dan tun ta Manama na rumuud katô langun, agad tó mga manté ó tó mga inaté. ⁶ Tô gó igulit-ulit pagsik tó Madigár Gulitán tun ta mga manubù na inaté dán. Su agad inaté tó lawa dan magunawa katô dungguán ka mga manubù,* asal manté gó tó espiritu dan iring na manté Manama.

Gasa na igbággé ka Manama

⁷ Masig dán dumunggù tó kapángngaan kani langun. Purisu pasunnad kó asta bantayi yu tó ákniyu sarili ébô makapanayun kó dumasal. ⁸ Tô tuu ágkailanganán ka langun, panayun kó paginawaé, su atin ka ágginawa tó manubù, makapasinsiya sikandin katô marapung mga salà na ilumu katô duma manubù. ⁹ Kailangan palit-alité kó tun ta ákniyu góddóan, asta yakó ágburáng-buráng. ¹⁰ Na, tó tagsábbad-sábbad ákniyu igbággayan ka Manama ka gasa ébô patabangé kó. Gamit yu ka madigár tó mga igbággé din ukit ka kedu din. ¹¹ Tô igbággayan ka gasa ka kólít-ólít kailangan mulit-ulit katô ágpólítán ka Manama kandin. Tô igbággayan ka gasa na ágtabang kailangan tumabang ukit katô kabákkárran na ágbággén ka Manama. Tuman yu ni ébô agad ándin tó áglumun yu, Manama tó madurung ukit ki Jesu-Cristo. Mólà pa ka durungán asta mangulu sikandin ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

Katiis katô mga ágpampamaké

¹² Sikiyu na ágginawaan ku, yakó ágkasalábbuan tingód katô mga mappait kahirapan na ágdunggù ákniyu. Yakó ágpanámdám na sikiyu dád tó igdungguan kani, su ágdunggù ni ébô kinnaman ka masarig tó kapamaké yu. ¹³ Asal kadayawan kó su inapil kó tun ta kérrayat ki Cristo ébô kadayawan kó pagsik tun ta álló na pakitanán tó séllaán ka bantug din tun ta kalónód din. ¹⁴ Atin ka ágpayayyaán kó tingód katô kapasábbad yu tun ki Cristo, kadayawan kó su ágpasóddór ni na dutun dán ákniyu tó matulus Espiritu ka Manama. ¹⁵ Atin ka irrayatan kó, di mému ka guné katô kamaté ka manubù, ó katakó, ó kalapas ka sugù, ó kélabut katô duma mga manubù. ¹⁶ Asal ka girrayatan kó tingód katô kapamaké yu ki Cristo, yakó ágkayyaan. Durung yu baling tó Manama, su sikiyu tó mga sakup din.

¹⁷ Igtigkané dán tó timpo na ruudan ka Manama tó mga manubù, asta tó mga gabatá ka Manama tó una ruudan din ukit katô kérrayat asta kahirapan. Atin ka sikita na mga ágpampamaké tó unan din ruudan, tuu pa makamáddang tó karuud din katô mga di ágbánnal katô Madigár Gulitán na tikud tun ta Manama. ¹⁸ Mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Atin ka mahirap tó katábbus katô mga manubù na nángngà tun ta saruwan ka Manama,

mamánu tó mga ándà bánnal katô Manama asta tó mga masalà-salà?”†

¹⁹ Purisu atin ka girrayatan kó tingód ka kakalyag ka Manama, panayun kó lumu ka madigár, asta sarig kó tun ta Manama na igimu ákniyu, su ágkasarigan sikandin.

* **4:6** 4:6 Su ikasalà si Adan asta si Eva, igruudan katô Manama na maté dan. Ahaán tó Genesis 3:17-19. † **4:18** 4:18 Panultihon 11:31.

5

Nángngà áglumun katô mga tarapid ka simbaan

¹ Na, duwán kagin ku ákniyu na mga tarapid ka simbaan. Sakán pagsik tó sábbad tarapid duma ákniyu, asta ikatestigossa katô mga kérrayat na inókitan i Cristo, asta mapilla katô séllaán ka bantug din na pakitanán din. Ágpédu-éduwa ákniyu na ² dóppóni yu tó mga manubù na igsarig katô Manama ákniyu, su iring dan na mga karnero, asta sikiyu tó iring na taradóppón. Dóppóni yu sikandan ánnà su igpirit kó, asal ukit katô kakalyag yu, su tó gó tó kakalyag ka Manama. Lumu yu ni ánnà ébô manalapi kó, asal su tuu kó malyag lumumu.

³ Yakó ágpallayat-layat katô mga manubù na igsarig ka Manama ákniyu ébô dóppónan yu, asal pakita yu kandan na sikiyu tó madigár giringanan dan.

⁴ Na, ka lumónód dán tó Pangulu katô mga taradóppón, makatanggap kó katô korona na ágsélla na di mandà tó kadigárran.

⁵ Sikiyu pagsik na mga adi dád, kailangan rumespeto kó katô mga tarapid ka simbaan, asta tó langun yu, pabbabà kó katô kamanubuan yu asta patabangé kó, su mà katô kagi ka Manama na igsulat,

“Sapadan katô Manama tó ágpdadurung.

Asal ágkéduwan din tó ágpabbabà.”*

⁶ Purisu pabbabà kó tun ta matulus Manama ébô pallayatán kó ikandin tun ta nángngà timpo. ⁷ Bággé yu kandin tó langun ágkasasówan yu, su ágdóppón sikandin ákniyu.

⁸ Pasunnad kó asta banté kó, su tó usig yu na si Maibuyan ágpanópanó iring na liyun na ginigár asta ágpamasak katô dawin din. ⁹ Atuwi yu sikandin ukit katô masarig kapamaké yu, su ikasóddór kó na tó langun kataladi yu tun ta kapamaké nit kaluwagan kani banuwa ágkinnaman pagsik katô kérrayat na magunawa katô inókitan yu. ¹⁰ Asal tingód katô kédu ka Manama, ígtawar kó ikandin ukit ki Cristo ébô mapil kó tun ta séllaán din na ándà ágtamanán. Pángnga irrayatan kó tun ta mabbabà timpo, Manama tó pamantu, pasarig, asta pabákkár ákniyu, asta sumánnar ákniyu tun ta pónsadanán na di ágkakállang. ¹¹ Sikandin tó matulus na mangulu sippang ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

Ágtamanán kani sulat

¹² Igsulatta ákniyu kani mabbabà sulat na igtabangan i Silvano.† Tun ta panámdám ku, sikandin tó ágkasarigan kataladi ta. Igsulat ku ákniyu ébô pabákkárrán tó kapamaké yu asta ébô pasóddórán kó na bánnal gó tó kédu ka Manama. Purisu yakó ágsuwé tikud tun ta kédu din.

¹³ Tó mga kataladi yu tun ta Babilonia‡ na igsalin pagsik katô Manama, ágpangumusta dan ákniyu, asta ágpangumusta si Marcos na batà ku tun ta kapamaké. ¹⁴ Papangumustaé kó langun yu na ágpampamaké, su tó gó tó kakilalaan na ágpaginawaé kó.

Mólà pa ka duwán kasunayan katô langun yu na igpasakup ki Cristo.

* 5:5 5:5 Mga Panulthion 3:34. † 5:12 5:12 Silvano, ó Silas. ‡ 5:13 5:13 Tó mga kataladi yu tun ta Babilonia, ó tó bayi tun ta Babilonia. Ni bayi ni tó mga ágpampamaké. Babilonia tó pagngadan dan katô lunsud ka Roma, su tó madat áglumun dutun iring katô madat iglumu tun ta Babilonia sayyan. Ahaán tó Daniel kapitulo 5 asta tó Igpakita kapitulo 17 asta 18.

Ikaduwa Sulat I Pedro

Una Basan

Ni libro igsulat i Pedro tun ta mga ágpamaké ki Jesu-Cristo na ikatalap na góddô tun ta lima mga banuwa tun ta probinsya ka Asia. Tô timpo tó, marapung é mga taratinurù na ágtinurù katô ánnà bánnal. Purisu ni gó é igsulat din tun ta mga ágpampamaké ébô di dan mánnal katô ánnà bánnal ágtinuruán.

Marapung tó mga igtinurù i Pedro tun ta mga ágpampamaké ukit kani sulat. Ikgagiyan dan na di dan dumuma katô mga ánnà bánnal taratinurù su tó áglumun dan igtikud tun ta madat kakalyag katô lawa dan, asta kakalyag dan na miring tó mga manubù kandan (2 Pedro 2:1-22). Ikgagi din pagsik na kailangan lumili dan katô mga manubù na di ágbánnal na lumónód si Jesus nit banuwa (2 Pedro 3:4). Igpapanámdám din sikandin na bánnal gó lumónód si Jesus nit banuwa, asta sikandin tó mangulu. Igtinurù din pagsik kandan na marapung pa tó mga dumunggù nit banuwa ka masig dán tó sippangan.

¹ Sakán si Simon Pedro na ágsuguánnán asta apostoles i Jesu-Cristo. Igsu-latta tun ákniyu na igpamaké na magunawa áknami na igpamaké kandin. Ni kapamaké ta igbággé áknita ukit ki Jesu-Cristo na Manama ta asta Taratábbus na igimu áknita na nángngá tun ta saruwan ka Manama.

² Mólá pa ka ágkadugangan tó kédu asta tó kasunayan ka Manama tun ákniyu tákkás katô kasóddór yu katô Manama asta ki Jesus na Áglangngagán ta.

Katawar asta kasalin katô Manama

³ Na, igbággé ka Manama áknita tó langun na ágkailanganán ta ébô manté ki asta tumuman ki katô kakalyag din. Tô gó tó igbággé din ukit katô katulusan din asta ukit katô kasóddór ta kandin. Igtawar sikandin áknita ébô tanggápán ta tó séllaán ka bantug din asta tó kadigárran din. ⁴ Tingód kani kadigárran din, igtandóan ki ikandin na bággén din áknita tó tuu madigár asta tó tuu dakál pulusán, ébô ukit kani mga igtandô din, makalili kó katô mga kakalyag na makadadat nit banuwa, asta mému tó ágkémun yu iring katô ágkémun din. ⁵ Purisu ággár-ággárrí yu dugangi tó kapamaké yu katô kadigárran, asta tun ta kadigárran dugang yu tó kagpáttan, ⁶ asta tun ta kagpáttan dugang yu tó kapasunnad, asta tun ta kapasunnad dugang yu tó katiis katô kahirapan, asta tun ta katiis dugang yu tó madigár ágkémun tun ta saruwan ka Manama, ⁷ asta tun ta madigár ágkémun dugang yu tó kaginawa katô mga kataladi yu, asta ánnà dád tó mga kataladi yu tó ginawaan yu asal tó langun manubù. ⁸ Atin ka duwán iring kani tun ákniyu asta kadugangan pa ni, pasóddórán yu na ággamitán kó katô Manama asta duwán ágpulusán din ákniyu ukit katô kasóddór yu katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ⁹ Atin ka duwán ágpamaké na ánnà iring kani tó ágkémun din, iring na bólóg sikandin ó ánnà matayyó tó kasállág din, su ilingawan din na igurasan dán ka Manama tó mga salá din.

¹⁰ Purisu mga kataladi, ággár-ággár kó ébô kasóddórán na igtawar asta igsalin kó gó katô Manama. Atin ka lumun yu ni, di kó sumódô ágpamaké,

11 asta tuu madigár tô kahu yu tun ta ándà dán ágtamanán pagpangulu katô Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo.

12 Purisu agad isóddóran yud ni langun, asta inagpáttan yud tô kabánnalan na igtanggap yu, asal inalayunna ágpapanámdám ákniyu tingód kani. 13 Na, igpanámdámma na madigár ka pabákkárrán ku sikiyu ukit katô kapasampát ku ákniyu tingód katô ígtinurù ku ákniyu róggun mantéya pa. 14 Isóddóran ku na masigga maté,* su igpasóddór ni kanak katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. 15 Purisu lumun ku sippang ka malumu ku ébô inalayun yu kapanámdámman ni mga katinurù ku agad matéyad.

Igkita dé si Jesu-Cristo

16 Na, igulit ké ákniyu na matulus tô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo, asta lumónód gó sikandin. Tô igulit dé ánnà ígimu-imu mga gulitán, asal sikami tô igkita katô séllaán ka katulusan din. 17 Tô igpabantug tô Ámmà Manama kandin asta tô igdurung din sikandin, idinág tô kagi ka matulus Manama tikud tun ta langit, na mà din, “Ni gó ni Batà ku na ágginawaan ku, asta tuuwa idayawan kandin.”† 18 Tô igduma ké kandin dāngngan tun ta pabungan katô Manama‡, sikami gó tô ikadinág katô kagi tikud tun ta langit.

19 Purisu ukit katô igkita dé, idugangan tô kasarig dé katô kagi ka mga propeta ka Manama sayyan. Kailangan panámdámmán yu tô igsulat dan, su tô igsulat dan iring katô sulù na ágpappawà katô kangittāngngan sippang ka lumónód puman si Jesu-Cristo na milò tun ta pusung yu.§ 20 Na, una ka langun, sampát yu ni. Ándà palang igsulat katô mga propeta ka Manama sayyan na igtikud tun ta kandan dād kēnagpát, 21 su ándà palang igsulat katô mga propeta ukit dād katô kakalyag dan, asal tô mga propeta igpakagi katô Ugis Espiritu, asta igkagi dan tô mga kagi na tikud tun ta Manama.

2

Ánnà bánnal mga taratinurù

1 Asal sayyan duwán mga ánnà bánnal propeta, asta iring kanan áknganni, su duwán pagsik mga ánnà bánnal taratinurù na madun tun ákniyu. Tuminurù dan katô ánnà bánnal ágtinuruán na makadadat katô kapamaké yu, asta méllé dan katô Áglangngagán na igtábbus kandan. Purisu tigkô dād supakan sikandan. 2 Marapung tô mákkás katô mga áglumun dan na makayayyà. Purisu ukit katô áglumun dan, mabuyas tô tullid kapókit ka kabánnalan. 3 Tingód katô katagaw dan mimu-imu dan katô mga bulaló ébô makasalapi dan. Sayyan igruudan dan ka Manama, asta dungguan dan gó ka supak.

4 Ándà kéduwi ka Manama tô mga panaligan din na ikasalà, asal igantug din sikandan tun ta kangittāngngan,* asta igpriso dan sippang ka dumunggù tô álló ka karuud. 5 Ándà kéduwi katô Manama tô mga manubù sayyan nit banuwa na ándà bánnal kandin. Agad igulit-ulitan dan i Noe na kailangan

* **1:14** 1:14 Masigga maté, ó masigga tumanan kani lawa ku. † **1:17** 1:17 Ahaán tô Mateo 17:1-5; Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36. ‡ **1:18** 1:18 Pabungan katô Manama, ó ugis pabungan. § **1:19** 1:19 Sippang ka lumónód puman si Jesu-Cristo na milò tun ta pusung yu, ó sippang ka suméllà tun ta pusung yu tô álló asta tô karani na ágkitanán ka sállám. * **2:4** 2:4 Kangittāngngan, ó Tartarus. Igbánnal tô mga Griego na ni Tartarus é mangittāng lugar tun ta siráb katô linó ka apuy para prisowan katô mga espiritu na madat é áglumun sippang ka ruudan dan.

nángngà tô lumun dan, asal igipánnas dan katô Manama ukit katô lunup. Isamà dád si Noe asta tô pittu mga manubù na igduma kandin.† ⁶ Igsupakan ka Manama tô langun tun ta lunsud ka Sodoma asta Gomora ukit ka kagóbbó. Inému ni na panunggiringan katô inókitan katô mga dì ágbánnal katô Manama. ⁷ Asal igpaluwà din si Lot tikud tun ta Sodoma, su matalláng sikandin asta ágkaranu tingód katô madat mga áglumun katô mga manubù. ⁸ Su tô igóddó si Lot дума kandan, igkita asta igdinág din tô madat mga áglumun dan álló-álló, asta tuu ágkaranu sikandin.‡ ⁹ Purisu ukit kani, ikasóddór ki na tô Áglangngagán katig ágpaluwà tikud tun ta mga pagkinnam katô mga manubù na ágpamaké kandin, asta katig sikandin sumupak katô madat mga manubù tun ta álló ka karuud. ¹⁰ Tuu dán gó madat tô dungguán katô mga ágkapid katô madat kakalyag ka lawa dan asta ágbuyas katô langun ágpangulu kandan.

Ni mga ánnà bánnal taratinurù, magani dan na ágpallayat-layat asta ándà máddang dan ágbuyas-buyas katô ágrespetowan mga panaligan na igpapid ka Manama ébò mangulu.§ ¹¹ Tô mga panaligan ka Manama, agad tuu dan matulus asta mallayat pa ka tandingán katô mga ánnà bánnal taratinurù, asal dì dan makému na muyas-buyas katô mga ágpangulun tun ta saruwan katô Áglangngagán. ¹² Asal ni mga taratinurù iring katô mga mannap tun ta kabánnássan na ándà panámdám asta ágtákkás dád katô kakalyag ka lawa dan. Inanté ébò ámmáttán dád asta giyón. Na, ni mga taratinurù, ágbuyas-buyasán dan tô mga lumu na ándà dan kagpátti. Purisu supakan dan katô Manama iring katô mga mannap ka kabánnássan na ágmatayan dád. ¹³ Sulian dan tingód katô madat ilmu dan. Tô dayó dan tô áglumu ka madat kakalyag ka lawa dan agad álló áglumun dan. Iring dan katô dità tun ta umpak su tuu makayayyà ka dumuma dan ákniyu dalám katô kapalimudé yu, su ágpanayun dan áglumu ka madat. ¹⁴ Ágdantulán dan tô áglibug, su dì dan ágkanángngaan katô mga salà na áglumun dan. Ágpahun dan tô mga ágkapid tun ta tagán dan. Supakan dan katô Manama su tô pusung dan ipánnuan katô katagaw! ¹⁵ Itadin dan su igtananan dan tô dalan ka kabánnalan. Iring dan katô propeta sayyan na si Balaam na batà i Bosor, su ágginawa sikandin ka salapì na ágbággén kandin ukit katô kalumu din ka madat.* ¹⁶ Asal igsapadan tô madat lumu i Balaam ukit katô asno na igsakayan din na igkagi iring na manubù asta igsapad katô kangulággan lumu katô propeta.

¹⁷ Ni mga manubù ni ándà ágpulusán iring katô sánnáp na itittian, asta iring katô mga sagulapun na ágkapid ka karamag. Tapé igtaganà ka Manama tô lugar na tuu mangittáng para kandan, ¹⁸ su ágpdadurung dan ukit katô kagi dan na ándà ágpulusán. Ukit katô madat mga kakalyag ka lawa ágpiddán dan tô mga manubù na mantu pa igtanan katô mga áglumu ka madat. ¹⁹ Ágtandô dan na mému lumun tô agad ándin na kakalyag dan, asal sikandan gó tô inallang katô kadattan, su agad ándin tô pakapid katô manubù, tô gó tô ikallang kandin. ²⁰ Na, tô mga manubù na ikaluwà dán tikud tun ta madat ilmu dan nit banuwa ukit katô kasóddór dan katô Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo, atin ka lumónód dan tun ta tapé madat kantayan dan, mému dan puman állang katô salà na áglumun dan. Purisu tô katamanan dan tuu pa madat ka tandingán katô tagnà. ²¹ Atin ka ándà dan ikasóddór

† **2:5** 2:5 Ahaán tô Genesis 6:5-8:22. ‡ **2:8** 2:6-8 Ahaán tô Genesis 19:1-29. § **2:10** 2:10 Ahaán tô Judas 8. * **2:15** 2:15 Ahaán tô Numeros 22:1-38.

katô kapókít ka katanggap ka Manama katô manubù na nángngà tun ta saruwan din, madigár pa ka tandingán katô kasóddór dan, asta katanan dan katô nángngà katinurù katô Manama kandan. ²² Ituman dan tô bálnnal panunggiringan, “Tô asu ágkan puman katô kandin inutà,”† asta “Tô babuy na igpadigusan áglónód puman áglubug tun ta libutà.”

3

Matuman lumónód tô Áglangngagán

¹ Sikiyu na ágginawaan ku, ni gó tô ikaduwa sulat ku ákniyu. Ni ta duwa sulat ku, igpasampát ku ákniyu ébô papabákkárré kó katô madigár mga panámdám na isóddóran yu. ² Kakalyag ku na makasampát kó katô igulít katô mga propeta na igbálnnal ka Manama sayyan, asta katô igsugù katô Áglangngagán na Taratábbus ukit katô mga apostoles yu. ³ Una katô langun, kailangan kagpátan yu na tun ta katapuriyan mga álló, dumunggù tô mga manubù na yumamá-yamá katô kabálnnal, asta mapid dan katô kakalyag ka kandan lawa, ⁴ su kumagi dan, na mà dan, “Igtandô si Jesus na lumónód sikandin. Asal ánda dán sikandin? Su tikud tun ta inaté tô mga kamónaan ta, ándawù kapalinan kani banuwa su magunawa tikud tun ta kému kani!” ⁵ Tô gó tô kagin dan, su di dan malyag na sumampát katô igimu ka Manama sayyan. Ukit katô kagi din, duwán langit asta banuwa na igimu tikud tun ta wayig asta inému ukit katô wayig. ⁶ Ukit katô kagi din, igpalunupan din ni banuwa asta idattan.* ⁷ Asta ukit katô kagi ka Manama, tô langit asta ni banuwa na ágkitanán ta ákganni igtaganá din na góbbón ka dumunggù tô álló na ruudan asta supakan tô mga manubù na ánda bálnnal kandin.

⁸ Asal sikiyu na ágginawaan ku, yakó yu ágkalingawi na tun ta Áglangngagán, tô kadugéyan katô sábbad álló iring na sábbad mararan (1,000) ámmé, asta tô kadugéyan katô sábbad mararan (1,000) ámmé iring na sábbad dád álló. ⁹ Di ágbaring-baring tô Áglangngagán na ágtuman katô tandô din, iring katô ágpanámdámmán katô mga manubù. Asal mallayat é ginawa din ákniyu, su di malyag na mandà tô mga manubù, asal kakalyag din na rumákkád tô langun.

¹⁰ Asal sékót dumunggù tô álló na lumónód tô Áglangngagán, iring na kadunggù ka takón. Tô álló tô, mandà tô langit tákkás katô mabákkár dagunután, asta kadattan ka apuy tô mga bahin kani. Magóbbó ni tibuk banuwa tákkás katô langun-langun kannun. ¹¹ Na, su iring kani dadattan ka Manama ni langun, kailangan nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan ka Manama ¹² róggun na tuu kó gangat asta ágtaganà para katô kalónód katô Áglangngagán tun ta álló na igsalin ka Manama, su magóbbó asta mandà tô langit, asta matunó tô mga bahin tingód katô kénit! ¹³ Asal ukit katô igtandô ka Manama, gangatan ta tô mantu langit asta tô mantu banuwa na óddóan katô mga manubù na igtanggap ka Manama na nángngà tun ta saruwan din.†

¹⁴ Purisu sikiyu na ágginawaan ku, róggun na gangat kó katô katumanan kani, ággár-ággár kó ébô tuu kó malinis asta di kó mabuyas tun ta saruwan ka Manama, asta duwán kasunayan yu. ¹⁵ Panámdám yu ni. Mallayat é ginawa katô Áglangngagán ta ébô matábbus tô mga manubù. Magunawa pagsik tô igsulat katô áknita ágginawaan kataladi na si Pablo, su duwán igpasóddór katô

† 2:22 2:22 Panultihon 26:11.

* 3:6 3:5-6 Ahaán tô Genesis 1:6-8; 7:11.

† 3:13 3:13 Ahaán tô

Isaias 65:17; 66:22.

Manama kandin. ¹⁶ Tun ta langun surat din, magunawa tô kagi din tingód katô álló ka Manama, agad duwán gó mga mahirap ginagpáttán tun ta mga surat din. Purisu tô mga manubù na ándà tuu ikasóddór asta sékót ágkapid, ágpalinán dan tô kóbadan katô igsurat din iring katô kapalin dan katô duma mga kagi ka Manama na igsurat. Asal dungguan dan ka kadattan.

Katapuriyan mga panalan

¹⁷ Purisu sikiyu na ágginawaan ku, su taganá kó ikasóddór kani, banté kó ébô di kó mapid katô mga bulaló ka mga di ágbánnal katô Manama, su di mému ka ágduwa-duwa kó tingód katô igpamaké yu áknganni. ¹⁸ Asal panayun yu tanggapi tô kédu asta tô kagpáttan tikud tun ta Áglangngagán ta asta Taratábbus na si Jesu-Cristo. Mólà pa ka durungán asta pabantugán sikandin áknganni asta sippang ka ándà ágtamanán! Matuman ni.

Una Sulat I Juan

Una Basan

Tô igsulat kani si Juan na sábbad katô sapulù duwa (12) disipulu i Jesu-Cristo na igpapid din ébô mulit-ulit katô kagi din. Tugál dán si Juan tô timpo na igsulat sikandin kani.

Ni una sulat din igpapid din tun ta mga ágpampamaké na ágginawaan din asta igsarigan katô Manama tun ta marapung ássa mga banuwa. Tô timpo tô, duwán mga manubù na ágtinurù katô ánnà bánnal. Duwán mga ágkagi na ánnà Batà katô Manama si Jesu-Cristo su manubù dád kun sikandin. Duwán mga duma na ágkagi na tô Batà ka Manama ándà pamanubù. Asta duwán pô gó mga ássa mga bulaló na igtinurù dan.

Kannun ta una sulat i Juan, matayyó na si Jesu-Cristo tô bánnal Batà ka Manama, asta igpamanubù gó sikandin.

Igtinuruan din tô mga ágpampamaké na kailangan imátmáttán dan ka duwán ágtinurù katô tullid ágtinuruán i Jesu-Cristo ébô liliyan dan tô ánnà bánnal ágtinuruán.

Tuu matayyó ni igsulat din na tô langun ágpamaké ki Jesu-Cristo asta ágginawa katô Manama, kailangan ginawaan dan tô mga unawa dan.

Si Jesu-Cristo tô ágbággé ka kantayan

¹ Igsulatta ákniyu tingód kandin na duwán dán taganà tô ándà pa imuwi ni banuwa. Sikandin gó tô igdinág dé, igkita dé, isállággan dé, asta igawidan dé. Sikandin tô ánggadanán na Kagi ka Manama na ágbággé ka kantayan na ándà ágtamanán. ² Ni ágbággé ka kantayan tô igpakita ka Manama áknami, asta igkita dé sikandin. Sikami tô mga testigos na gulit-ulit ákniyu na sikandin tô manté ka ándà ágtamanán. Sikandin tô igduma katô Ámmà Manama asta igpakita sikandin áknami. ³ Igulit-ulit dé ákniyu tô igkita dé asta tô igdinág dé ébô pasábbad kó áknami, su igpasábbad ké tun ta Ámmà Manama asta tun ta Batà din na si Jesu-Cristo. ⁴ Igsulat ké kani ákniyu ébô tuu ki gó kadayawan.

Mga manubù na dutun ta kappawaan

⁵ Ni gó tô igtinurù i Jesu-Cristo na igdinág dé, asta ni gó tô gulit-ulitán dé ákniyu. Tô Manama tô ágtikudan ka kadigárran iring na kappawaan, asta ándà palang madat tun kandin iring na kangittángngan. ⁶ Purisu atin ka kumagi ki na igpasábbad kid tun ta Manama, asal góddô ki pô tun ta kangittángngan, bulaló tô ágkagin ta, asta di ki ágtuman katô kabánnalan. ⁷ Asal ka góddô ki tun ta kappawaan iring katô Manama na góddô tun ta kappawaan, duwán sinábbadan ta, asta tô dipanug ka kamaté i Jesus na Batà katô Manama tô áglinis áknita tikud tun ta langun salà ta.

⁸ Atin ka kumagi ki na ándà salà ta, iglimbungan ta tô áknita sarili, asta ándà ki tuman katô kabánnalan. ⁹ Asal atin ka ulitán ta tun ta Manama na bánnal iglumu ki ka salà, pasinsiyaan din tô mga salà ta asta linisan ki ikandin tikud tun ta langun ka madat mga lumu ta, su ágkasarigan sikandin asta nángngà tô áglumun din. ¹⁰ Atin ka kumagi ki na ándà ki ikasalà, magunawa dád ka kumagi ki na ágbulaló tô Manama, asta ándà ta tanggapi tô kagi din.

2

¹ Igsulatan ku sikiyu na mga gabatà ku ébò di kó lumumu ka salà. Asal atin ka duwán tun ákniyu na makalumu ka salà, duwán pédu-édu tun ta Ámmà para áknita. Sikandin si Jesu-Cristo na ándà gó salà. ² Sikandin tô igpamaté na bullas áknita ébò pasinsiyaan tô mga salà ta. Ánnà dád áknita mga salà tô mému pasinsiyaan din, asal tô mga salà katò langun manubù nit banuwa.

³ Ukit katò pagtuman ta katò mga sugù ka Manama, kasóddóran ta na bánnal igpasábbad kid tun kandin. ⁴ Atin ka ágkagi tô manubù na igpasábbad sikandin tun ta Manama, asal di sikandin ágtuman katò mga sugù ka Manama, bulalón sikandin, asta ándà din tanggapi tô kabánnalan. ⁵ Asal tô manubù na ágtuman katò kagi ka Manama, ágginawa sikandin ka Manama iring katò kaginawa ka Manama kandin. Ukit kani kasóddóran ta na igpasábbad kid tun ta Manama. ⁶ Tô manubù na ágkagi na igpasábbad sikandin tun ta Manama, kailangan tô ágkémun din iring katò ágkémun i Jesu-Cristo.

Tò mantu sugù

⁷ Mga ágginawaan ku, ánnà mantu ni sugù na igsulat ku ákniyu na kailangan paginawaé kó.* Asal tô igpamaké kó, ni gó tô taganà ig sugù ákniyu. Ni gó tô sugù na igpasóddór ákniyu tikud pô tun ta kapamaké yu. ⁸ Asal iring na mantu ni sugù na igsulat ku ákniyu su igpakita i Cristo tô bánnal ginawa din ukit katò iglumu din, asta sikiyu pagsik tô ágpakita katò ginawa yu ukit katò áglumun yu. Su ukit katò katanan yu katò madat mga linumuwan, iring na inandà dán tô kangittángngan, asta ukit katò kalumu yu katò nángngà tun ta saruwan ka Manama, iring na ágséllà dán tô kappawaan katò Manama.

⁹ Atin ka ágkagi tô manubù na dutun sikandin ta kappawaan, asal ágkaringasa katò kataladi din, dutun pô sikandin ta kangittángngan. ¹⁰ Asal atin ka ágginawa tô manubù katò kataladi din, dutun sikandin ta kappawaan, asta ándà dán mému gunayan na makasalà sikandin. ¹¹ Asal atin ka ágkaringasa tô manubù katò kataladi din, dutun pô sikandin ta kangittángngan. Ágpanó sikandin tun ta kangittángngan, asta ándà din kasóddóri ka ánda tô sadunan din, su di pakakita guné katò kangittángngan.

¹² Igsulatta ákniyu na mga gabatà su igpasinsiyaan dán ka Manama tô mga salà yu ukit katò iglumu i Jesu-Cristo. ¹³ Igsulatta ákniyu na mga ámmà su ikasóddór kód ki Jesu-Cristo na duwán dán taganà tikud pô tun ta tigkanayan ka langun. Igsulatta ákniyu na mga sumuddù gamama, su igpanalu kó ki Maibuyan.

¹⁴ Igsulatta ákniyu na mga gabatà su isóddóran yud tô Ámmà Manama. Igsulatta ákniyu na mga ámmà su isóddóran yud si Jesu-Cristo na duwán dán taganà tikud pô tun ta tigkanayan. Igsulatta ákniyu na mga sumuddù gamama su masarig tô ákniyu kapamaké, asta inalayun ágbánnal kó katò kagi ka Manama, asta igpanalu kód ki Maibuyan.

¹⁵ Yakó yu ágginawayi tô madat ágkémun katò mga manubù na di ágpamaké, asta yakó yu ágginawayi tô madat mga kakalyag katò duma mga manubù nit banuwa. Atin ka ágginawaan yu tô madat ágkémun nit banuwa, ándà ginawa yu katò Ámmà Manama, ¹⁶ su tô langun ka ágkémun nit banuwa, yan tô kébág ka mga manubù ukit katò lawa, ukit katò kasállág, asta ukit katò kapadadurung. Ni mga ágkémun ánnà tikud tun ta Ámmà Manama, asal tikud

* 2:7 2:7 Ahaán tô Juan 13:34.

dád nit banuwa. ¹⁷ Duwán ágtamanán katô mga manubù na di ágpamaké asta katô madat mga ágkadigárran dan nit banuwa, asal tô ágtuman katô kakalyag ka Manama manté sippang ka ándà ágtamanán.

Tô usig i Cristo

¹⁸ Mga gabatà ku, masig dán dumunggù tô katapuriyan mga álló. Ikadinág kód na dumunggù tô usig i Cristo, asta bánnal na igdunggù dán gó tô marapung mga usig i Cristo. Purisu isóddóran tad na masig dán dumunggù tô katapuriyan mga álló. ¹⁹ Agad ni mga usig ta igtanan áknita dángngan, asal ánnà dan bánnal mga kadumaan ta. Atin ka bánnal dan na mga kadumaan ta, igpanayun dan pád igduma áknita. Asal igtanan dan ébô kasóddóran ta na ánnà dan bánnal mga kadumaan ta.

²⁰ Asal sikiyu, ánnà kó iring kandan su igpasunnadan kód i Jesu-Cristo katô Ugis Espiritu. Purisu ikasóddór tô langun yu katô kabánnalan. ²¹ Ágsulatan ku sikiyu ánnà su ándà sóddór yu katô kabánnalan, asal su ikasóddór kó katô kabánnalan, asta ikasóddór kó na ándà bulaló na ágtikud tun ta kabánnalan.

²² Na, ágkagi tô mga bulalón na ánnà Mesiyas[†] si Jesus. Tô gó tô mga usig i Cristo, su géllé dan katô Ámmà Manama asta katô Batà din na si Jesus. ²³ Tô géllé katô Batà ka Manama, ándà sikandin pasábbad tun ta Ámmà Manama, asal tô gulit na igpasábbad sikandin tun ta Batà ka Manama, igpasábbad pagsik sikandin tun ta Ámmà.

²⁴ Purisu kailangan tumanán yu tô kabánnalan na igtinurù ákniyu tikud pô tun ta kapamaké yu. Atin ka tumanán yu tô igtinurù ákniyu, ágpasábbad kó tun ta Batà asta tun ta Ámmà. ²⁵ Igtandô katô Manama na duwán bággén din áknita, asta tô gó tô kantayan na ándà ágtamanán.

²⁶ Igsulatta ákniyu ébô kasóddóran yu tô tingód katô mga manubù na malyag lumimbung ákniyu. ²⁷ Asal sikiyu, góddóan kó katô Ugis Espiritu na igtanggap yu tikud tun ki Jesu-Cristo. Purisu di dán kailangan na tinuruan kó katô duma manubù, su tô Ugis Espiritu tô ágtinurù ákniyu katô langun. Bánnal tô ágtinuruán din, asta ánnà bulaló. Purisu panayun kó ágtuman katô igtinurù katô Ugis Espiritu ákniyu.

²⁸ Na, mga gabatà ku, pasábbad kó tun ki Jesu-Cristo ébô di ki kamáddangan asta di ki kayyaan tun ta saruwan i Cristo tun ta kalónód din. ²⁹ Isóddóran yu na nángngà tô áglumun ka Manama. Purisu kailangan kasóddóran yu na atin áglumu tô langun manubù katô nángngà tun ta saruwan ka Manama, igimu dan ikandin na mga gabatà din.

3

Mga gabatà katô Manama

¹ Panámdám kó tingód katô dakál ginawa ka Ámmà Manama na igpakita din áknita, su igtawar ki ikandin na mga gabatà din. Sikita gó tô mga gabatà din. Purisu tô mga manubù nit banuwa na di ágpamaké ándà ikasóddór na sikita tô mga gabatà ka Manama su ándà dan kasóddóri ka sadan tô Manama.

² Mga ágginawaan ku, agad mga gabatà kid katô Manama áknganni, ándà pa pasóddóri ka Manama áknita ka ándin tô kéringan ta tun ta katapuriyan álló. Asal isóddóran ta na ka pakita dán si Cristo, makéring ki kandin, su kitanán ta

† **2:22** 2:22 Mesiyas tô kagi ka Hebreo na magunawa katô kagi ka Griego “Cristo.” Tô kóbadan kani, “tô isalin ka Manama.” Si Jesu-Cristo tô ánggadanan na Mesiyas.

sikandin na magunawa gó katô bónnóng din áknganni tun ta langit. ³ Purisu tô manubù na giman na makéring sikandin ki Cristo, inalayun áglili ka salà, iring ki Cristo na ándà salà.

⁴ Asal tô áglumu ka salà, tô gó tô ruudan su iglapas katô sugù ka Manama, su salà tô áglapas katô sugù ka Manama. ⁵ Isóddóran yu na igpamanubù si Jesu-Cristo ébò miwà katô mga unayan ka salà, asta ándà gó sikandin ikasalà. ⁶ Purisu tô manubù na igpasábbad tun kandin di dán manayun áglumu ka salà. Asal tô mga manubù na ágpanayun áglumu ka salà ándà pa gó ikagpát ka sadan si Cristo, asta ándà ikasóddór kandin.

⁷ Purisu mga gabatà ku, yakó áglimbung katô ákniyu sarili! Atin ka ágpanayun tô manubù áglumu katô nángngà, kasóddóran na nángngà sikandin tun ta saruwan ka Manama, iring ki Cristo na nángngà. ⁸ Asal atin ka ágpanayun tô manubù áglumu ka salà, sakup sikandin i Maibuyan, su si Maibuyan áglumu ka salà tikud pô tun ta katigkanayan. Purisu igpamanubù tô Batà ka Manama ébò dadattan tô mga áglumun i Maibuyan.

⁹ Atin ka inému dán tô manubù na batà ka Manama, di dán sikandin manayun áglumu ka salà, su dutun dán kandin tô ágkémun ka Manama. Di dán sikandin makapanayun áglumu ka salà su inému dán sikandin na batà ka Manama. ¹⁰ Ukit kani, kilalan ta ka sadan tô mga gabatà ka Manama asta ka sadan tô mga gabatà i Maibuyan. Ánnà batà katô Manama tô manubù na di áglumu katô nángngà asta di ágginawa katô kataladi din.

Kailangan paginawaé ki

¹¹ Kailangan paginawaé ki, su ni gó tô igtinurù na igdinág yu tikud pô tun ta kapamaké yu. ¹² Di mému ka miring ki ki Cain na sakup i Maibuyan. Igmatayan i Cain tô kataladi din su madat tô mga linumuwan i Cain, asta nángngà tô mga linumuwan katô kataladi din tun ta saruwan ka Manama.*

¹³ Purisu mga kataladi, yakó ágkasalábbuan ka ágkaringasaan kó katô mga manubù nit banuwa. ¹⁴ Na, isóddóran ta na igtikud kid tun ta kamatayan† asta dutun kid ta mantu kantayan, su ágginawaan ta tô mga kataladi ta. Tô manubù na di ágginawa dutun pô ta kamatayan. ¹⁵ Tô manubù na ágkaringasa katô kataladi din, iring sikandin katô taramaté. Isóddóran yu na ándà taramaté na ágbággayan ka Manama katô kantayan na ándà ágtamanán. ¹⁶ Kasóddóran ta ka ándin tô bánnal ginawa su igpamaté si Cristo na bullas para áknita. Purisu kailangan makataganà ki pamaté na bullas para katô mga kataladi ta. ¹⁷ Atin ka madigár é kóddô ta, asta kitanán ta na ágkahirapan tô kataladi ta, asal ka di ki ágkéduwan kandin, di ki ágginawa katô Manama. ¹⁸ Mga gabatà, di nángngà ka kumagi ki dád na ágginawa ki katô mga kataladi ta, asal kailangan pakitanán ta na bánnal tô kaginawa ta kandan ukit katô mga áglumun ta.

¹⁹ Na, ukit katô kaginawa ta, kasóddóran ta na ágbánnalán ta tô kabánnalan na ágtinuruán, asta pasunayán ta tô pusung ta tun ta saruwan ka Manama. ²⁰ Agad ágpanámdám ki na duwán kayyà ta, asal tuu pa dakál tô isóddóran katô Manama ka tandingán katô isóddóran ta, su isóddóran din gó tô langunlangun. ²¹ Mga ágginawaan ku, atin ka isóddóran ta na di ki kayyaan, ándà gó máddang ta ka tumubang ki katô Manama. ²² Purisu atin ka duwán

* **3:12** 3:12 Ahaán tô Genesis 4:1-25. † **3:14** 3:14 Tô kóbadan kani kamatayan, tô gó é ágkémun ka manubù na di ágpamaké ki Jesu-Cristo, su katamanan din tô supak ka Manama na ándà ágtamanán.

pamuyuán ta kandin, matanggap ta, su ágtumanán ta tô mga sugù din asta áglumun ta tô makapadayó kandin. ²³ Ni gó tô sugù din áknita na kailangan mamaké ki katò Batà din na si Jesu-Cristo, asta kailangan paginawaé ki iring katò igsugù din áknita. ²⁴ Tô ágtuman katò mga sugù ka Manama igpasábbad dán tun ta Manama, asta tô Manama igpasábbad tun kandin. Ukit katò Ugis Espiritu na igbággé ka Manama áknita, isóddóran ta na igpasábbad tô Manama áknita.

4

Bánnal asta ánnà bánnal ágtinuruán

¹ Mga ágginawaan, yakó sékót ágbánnal katò mga ágtinurù tingód katò Manama, asal kinnami yu tô ágtinuruán dan ébò kasóddóran yu ka tikud tun ta Manama ó ánnà. Su marapung tô ánnà bánnal mga propeta na ágtalap nit banuwa. ² Ni gó tô kapókit ébò kasóddóran yu ka tikud tun ta Manama tô ágtinuruán, su tô ágtinurù na igpamanubù si Jesu-Cristo, tikud tun ta Manama tô ágtinuruán din. ³ Asal tô di ágtinurù na igpamanubù si Jesus, ánnà tikud tun ta Manama tô ágtinuruán din. Sikandin gó tô usig i Cristo. Ikadinág kód na dumunggù tô usig i Cristo, asta dini dán gó sikandin ta banuwa.

⁴ Asal mga gabatà, sakup kó katò Manama, asta ándà kó kapid katò ánnà bánnal mga propeta, su tô Manama diyan ákniyu tuu pa matulus ka tandingán ki Maibuyan na ágpangulu katò mga manubù na di ágpamaké nit banuwa. ⁵ Ni ánnà bánnal mga propeta tô isakup tun ta mga di ágpamaké nit banuwa. Purisu tô ágkagin dan magunawa katò ágkagin katò mga di ágpamaké, asta ágpaminág kandan tô mga di ágpamaké. ⁶ Asal su sikami tô mga sakup ka Manama, ágpaminág áknami tô mga ikasóddór katò Manama, asal tô ánnà mga sakup ka Manama di ágpaminág áknami. Ukit kani, kasóddóran ta tô ágtinuruán na bánnal asta tô ágtinuruán na ánnà bánnal.

Ginawa tikud tun ta Manama

⁷ Mga ágginawaan, kailangan paginawaé ki, su Manama tô ágtikudan ka ginawa, asta tô mga ágginawa katò kataladi dan, tô gó tô inému dán mga gabatà katò Manama, asta ikasóddór dan katò Manama. ⁸ Asal tô di ágginawa ándà ikasóddór katò Manama, su Manama tô ágginawa. ⁹ Igpakita katò Manama na ágginawa sikandin áknita ukit katò kapapid din katò bugtung Batà din kannun ta banuwa ébò bággayan ki katò kantayan na ándà ágtamanán ukit katò kamatayan din para áknita. ¹⁰ Ni gó tô ágpasóddór ka ándin tô bánnal ginawa. Ánnà sikita tô igginawa katò Manama, asal Manama tô igginawa áknita asta igpapid din tô Batà din na igmatayan ébò kapasinsiyaan ka Manama tô mga salà ta.

¹¹ Mga ágginawaan, su ni gó tô kaginawa katò Manama áknita, kailangan paginawaé ki. ¹² Ándà gó manubù na ikakita katò Manama. Asal atin ka ágpaginawaé ki, igpasábbad tô Manama áknita, asta ukit kandin, ágginawa kid kandin.

¹³ Ukit kani, makasóddór ki na igpasábbad ki tun ta Manama asta tô Manama igpasábbad áknita, su igbággé din dán áknita tô Espiritu din. ¹⁴ Igkita dé asta igulit dé na igpapid katò Ámmà Manama tô Batà din ébò imun sikandin na Taratábbus katò mga manubù nit banuwa. ¹⁵ Purisu atin ka gulit tô manubù na si Jesus tô Batà ka Manama, igpasábbad tô Manama tun kandin, asta igpasábbad sikandin tun ta Manama. ¹⁶ Ikasóddór ki asta igbánnal na

ágginawaan ki katô Manama. Su Manama gó tô ágginawa, atin ágginawa tô manubù katô mga kataladi din, igpasábbad sikandin tun ta Manama asta igpasábbad tô Manama tun kandin. ¹⁷ Ukit katô ágkémun ta na iring katô ágkémun i Cristo nit banuwa, ágginawa ki iring katô kakalyag ka Manama, asta di ki kamáddangan ka tumubang ki tun ta Manama tô álló ka rumuud sikandin. ¹⁸ Di kamáddangan tô manubù na tuu ágginawa katô Manama, su atin ka ágginawa ki kandin, ándà gó máddang ta. Kamáddangan tô manubù na supakan, asta tô manubù na ágkamáddangan ka Manama di tuu ágginawa katô Manama.

¹⁹ Ágginawa ki su una tô Manama igginawa áknita. ²⁰ Purisu ka kumagi tô manubù na ágginawa sikandin katô Manama, asal ágkaringasa katô kataladi din, bulalón sikandin. Atin ka di sikandin ágginawa katô kataladi na igkita din, di ágginawa katô Manama na ándà din kitayi. ²¹ Ni gó tô sugù katô Manama áknita. Atin ágginawa tô manubù katô Manama, kailangan guminawa pagsik sikandin katô kataladi din.

5

Kapanaluwan ta katô madat nit banuwa

¹ Tô mga manubù na ágbánnal na si Jesus tô Mesiyas, tô gó tô mga gabatà ka Manama, asta tô mga manubù na ágginawa katô Ámmà Manama, ágginawa dan pagsik katô mga gabatà ka Manama. ² Atin ka tuu ki ágginawa katô Manama asta ágtuman ki katô mga sugù din, kasóddóran ta gó na ágginawa ki katô mga gabatà ka Manama. ³ Atin ka ágginawa ki katô Manama, ágtumanán ta tô mga sugù din, asta di mahirap tô pagtuman ta katô mga sugù din. ⁴ Tô langun gabatà ka Manama makapanalu katô madat nit banuwa. Ukit katô kapamaké ta ikapanalu kid katô madat nit banuwa. ⁵ Tô manubù na ágbánnal na si Jesus tô Batà ka Manama, tô dád gó tô makapanalu katô madat nit banuwa.

Tállu ágtestigos tingód ki Jesu-Cristo

⁶ Si Jesu-Cristo tô igpamanubù, asta igpasóddór din na sikandin tô Batà ka Manama ukit katô wayig tun ta kabunyag kandin asta ukit katô dipanug tun ta kamatayan din. Igsadun sikandin dini ánnà dád ébô pabunyag, asal ébô maté sikandin. Bánnal tô ágtestigosán katô Ugis Espiritu, su sikandin gó tô ágtikudan ka kabánnalan. ⁷ Purisu duwán tállu na ágtestigos tingód ki Jesu-Cristo, ⁸ tô gó tô Ugis Espiritu, tô wayig tun ta kabunyag kandin, asta tô dipanug tun ta kamatayan din, asta ni tállu ni igpasábbadé. ⁹ Su ágbánnalán ta tô ágkagin katô mga manubù, asta tô igkagi ka Manama tuu pa ágkasarigan ka tandingán katô igkagi ka mga manubù, ágbánnalán ta gó tô igkagi ka Manama tingód ki Jesus na Batà din. ¹⁰ Purisu tô manubù na ágpamaké katô Batà ka Manama, ágbánnal sikandin katô igkagi ka Manama tingód katô Batà din. Asal tô manubù na di ágbánnal kani, magunawa dád ka kumagi sikandin na ágbulaló tô Manama, su ándà din bánnali tô igkagi katô Manama tingód katô Batà din. ¹¹ Ni gó tô igkagi katô Manama. Igbággé ka Manama áknita tô kantayan na ándà ágtamanán, asta ni kantayan igbággé ukit katô kapasábbad ta tun ta Batà din. ¹² Tô manubù na igpasábbad dán tun ta Batà ka Manama, duwán kantayan din na ándà ágtamanán. Asal tô manubù na ándà pasábbad tun ta Batà ka Manama, ándà kantayan din na ándà ágtamanán.

Kantayan na ándà ágtamanán

¹³ Igsulatta ákniyu na igpamaké katô Batà ka Manama ébô kasóddóran yu na duwán kantayan yu na ándà ágtamanán. ¹⁴ Ándà máddang ta na padani tun ta Manama. Purisu atin ka duwán pamuyuán ta na nángngà tun ta kakalyag din, maminág gó sikandin áknita. ¹⁵ Su isóddóran ta na ágpaminág tô Manama áknita, agad ándin tô pamuyuán ta kandin, kasóddóran ta gó na matanggap ta tô igpamuyù ta.

¹⁶ Atin ka kitanán yu tô kataladi yu na áglumu ka salà na dì makapid kandin tun ta kamatayan, dasal kó para kandin, asta bággén ka Manama tô kantayan tun ta ikému ka salà na dì makapid tun ta kamatayan. Duwán gó lumumu ka salà na makapid tun ta kamatayan. Ándà a kagi na kailangan dumasal kó para katô manubù na áglumu ka salà iring kanan. ¹⁷ Salà tô langun na mga áglumun ta na ánnà nángngà, asal duwán salà na dì makapid tun ta kamatayan.

¹⁸ Isóddóran ta na dì ágpanayun áglumu ka salà tô manubù na inému dán na batà ka Manama, su ágdóppónan sikandin katô Batà ka Manama ébô dì sikandin kadattan i Maibuyan.

¹⁹ Isóddóran ta na mga sakup ki katô Manama, asta isóddóran ta na ágpangulu si Maibuyan katô langun manubù na dì ágpamaké nit banuwa.

²⁰ Isóddóran ta na igpamanubù tô Batà ka Manama, asta igpénagpát din áknita ka mánnun ta tô kasóddór ta katô bánnal Manama. Igpasábbad ki tun ta bánnal Manama asta tun ta Batà din na si Jesu-Cristo. Sikandin tô bánnal Manama na ágbággé katô kantayan na ándà ágtamanán.

²¹ Purisu mga gabatà, liliyi yu tô mga ánnà bánnal manama.

Ikaduwa Sulat I Juan

Una Basan

Ni ikaduwa sulat i Juan igsulat din tun ta sábbad bayi na ágpamaké na igsalin katô Manama, asta tun ta mga gabatà din. Duwán mga manubù na ágkagi na igkilala i Juan ni bayi asta tô mga gabatà din. Ágkagi tô duma mga manubù na ánnà bánnal bayi asta mga gabatà din tô igsulatan i Juan, asal igsulatan din tô grupo ka mga ágpampamaké, ó tô sábbad simbaan asta tô mga kadumaan dan na mga ágpampamaké.

Kannun ta ikaduwa mabbabà sulat i Juan, igpédu-édu sikandin na paginawaé tô langun dan, asta igpasóddór din kandan tô tingód katô ánnà bánnal taratinurù asta tô tingód katô mga ágtinuruán dan.

¹ Sakán na tarapid katô mga ágpampamaké tô igsulat áknikó asta tun ta mga gabatà nu, su sikuna tô sábbad bayi na isalin katô Manama. Tuuwa ágginawa ákniyu, asta ánnà dád sakán tô ágginawa ákniyu asal tô langun pagsik na ikasóddór katô kabánnalan. ² Ágginawaan dé sikiyu su isóddóran ta gó tô kabánnalan asta tumanán ta gó sippang ka ándà ágtamanán.

³ Mólà pa ka tabangan ki, kéduwan ki, asta bággayan ki katô kasunayan tikud tun ta Ámmà Manama asta tikud tun ki Jesu-Cristo na Batà din. Matuman ni dini áknita na ikasóddór katô kabánnalan asta igginawaan ka Manama.

Kabánnalan asta ginawa

⁴ Tuuwa idayawan su isóddóran ku na marapung tô mga gabatà nu na ágtuman katô kabánnalan, iring katô igsugù katô Ámmà Manama áknita.

⁵ Purisu ágpédu-éduwa áknikó na ágginawaan ku. Ánnà mantu ni sugù na igsulat ku áknikó, asal igsugù ni katô Manama áknita tikud pô tun ta kapamaké ta na kailangan paginawaé ki. ⁶ Atin ka ágginawa ki katô Manama, tumanán ta tô mga sugù din áknita, asta igsugù din na kailangan paginawaé kó, su tô gó tô igdinág yu tikud tun ta kapamaké yu.

⁷ Marapung dán tô mga áglimbung na igtalap nit banuwa. Ándà dan bánnal na igpamanubù si Jesu-Cristo. Sikandan tô mga taralimbung asta tô mga usig i Cristo. ⁸ Purisu banté kó ébô di kó kalimbungan ikandan asta ébô di kó kandaan katô pulusán na bággén ákniyu tun ta tapuri álló.

⁹ Tô manubù na ágsuwé asta di ágpanayun ágbánnal katô igtinurù i Cristo ándà igpasábbad tun ta Manama. Asal tô ágpanayun ágbánnal katô igtinurù i Cristo igpasábbad tun ta Ámmà Manama asta tun ta Batà din. ¹⁰ Purisu atin ka ágsadun tun ákniyu tô di ágtinurù katô mga igtinurù i Cristo, yakó ágtanggap kandin tun ta balé yu, asta yakó yu galit-aliti. ¹¹ Su tô malit-alit kandin makapil katô madat áglumun din.

¹² Marapung pa pád tô ulitán ku áknikó, asal di ku sulatán, su kakalyag ku na madunna diyán áknikó ébô patóngkóé ki, asta ébô tuu ki kadayawan.

¹³ Ágpangumusta áknikó tô mga gabatà katô áknikó tábbé na igsalin katô Manama.

Ikatállu Sulat I Juan

Una Basan

Ni ikatállu mabbabà sulat i Juan, igsulat din tun ta rarak din na ánggadanán ki Gayo na tuu din ágginawaan. Si Gayo tó ágpangulun kató sábbad grupo ka mga ágpampamaké. Igdurung i Juan sikandin tingód ka katabang din kató duma mga ágpampamaké. Si Gayo, si Diotrefes asta si Demetrio tó mga taratinurú kató kagi ka Manama na ágtalap tun ta mga simbaan ka mga ágpampamaké. Na, nit sulat ni, igpasóddór i Juan ki Gayo tó tingód kató madat ágkémun i Diotrefes.

¹ Sakán na tarapid kató mga ágpampamaké tó igsulat áknikó, Gayo na rarak ku na tuu ku ágginawaan.

² Rarak ku, mólà pa ka madigár é kóddó nu asta madigár é lawa nu iring kató kabákkárran ka kapamaké nu. ³ Igsulatta kani su tuuwa idayawan tó igdunggú tó mga kataladi ta asta tó igulit dan kanak tingód kató katuman nu kató kabánnalan. ⁴ Ándà makabággé kanak ka tuu dakál dayó ka tandingán kató kadinág ku na ágtákkás tó mga gabatà ku kató kabánnalan.

Igdurung i Juan si Gayo

⁵ Gayo na ágginawaan ku, ágkasarigan ka gó ka ágdóppónan nu tó mga kataladi ta na gukit diyan áknikó, agad ándà nu kilalayi sikandan. ⁶ Igulitan dan tó mga ágpampamaké dini tingód kató ginawa nu kandan. Madigár ka manayun ka tumabang kató mga manubù iring kandan ébô makapanayun dan tun ta panawán dan, su tó gó tó makabággé ka dayó tun ta Manama. ⁷ Tó igpanó dan ébô tuminurú tingód ki Jesu-Cristo, ándà tabang na igtanggap dan tikud tun ta mga di ágpamaké. ⁸ Purisu sikita na mga ágpampamaké, kailangan tumabang ki kató mga manubù iring kandan ébô makapil ki kató katinurú dan kató kabánnalan.

Si Diotrefes asta si Demetrio

⁹ Igsulatta tun ta mga ágpampamaké diyan ákniyu tingód kani, asal ándà tanggap si Diotrefes na igpapidda ka Manama, su malyag sikandin mangulu kató mga ágpampamaké dutun. ¹⁰ Purisu ka dumunggú a diyan ákniyu, ulitán ku tó madat áglumun din. Madat tó mga ágkagin din na igimu-imu din ébô dumadat áknami. Asta ánnà nángngà yan, su di din ágtanggapán tó mga kataladi na gukit diyan ákniyu, asta ágsapadan din pagsik tó mga tumanggap pád kandan ukit kató kapewà din kandan tikud tun ta simbaan.

¹¹ Rarak ku na ágginawaan ku, yaka giring kató madat áglumun din, asal iringi nu tó madigár. Tó áglumu ka madigár igpasábbad tun ta Manama, asal tó áglumu ka madat ándà sóddór din kató Manama.

¹² Tanggap nu si Demetrio, su ágkagi tó langun ágpampamaké na madigár sikandin, asta ukit kató ágkémun din ágpakitanán din na bánnal tó ágkagin dan. Sikami pagsik makakagi na madigár sikandin, asta isóddóran nu na bánnal tó igkagi dé tingód kandin.

Ágtamanán kani sulat

¹³ Marapung pa pád tô ulitán ku áknikó, asal di ku sulatán, ¹⁴ su kakalyag ku na madunna diyan áknikó ka di madugé ébô patóngkóé ki.

¹⁵ Mólà pa ka bággayan ka ka kasunayan. Tô mga rarak nu dini ágpangumusta áknikó. Padunggù nu ni kapangumusta ku tun ta langun rarak ta diyan ákniyu.

Sulat I Judas

Una Basan

Ni libro igsulat i Judas na kataladi i Santiago. Na, si Jesus tô kaké dan tun dád ta innà. Agad si Judas tô adi i Jesus, asal ándà kabantug na sikandin tô adi din, asal igulit si Judas na sikandin tô ágsuguánnán i Jesu-Cristo na Áglangngagán din.

Igsulat si Judas tun ta mga ágpampamaké ébô pasóddórán din kandan tô tingód katô mga ágtinurù ka ánnà bánnal. Dì dan ágrespeto katô Manama, asta ákgagi dan na mému tumanán tô kakalyag ka lawa dan agad madat, su pasinsiyaan ka Manama sikandan ukit katô kédu din. Purisu igsulat si Judas ébô makasóddór tô mga ágpampamaké na matuman supakan ka Manama tô áglumu ka madat.

Nit mabbabà sulat, duwán mga kagi na magunawa katô igsulat tun ta Ikaduwa Sulat I Pedro. Ni sulat ágtinurù katô langun manubù na masa ébô kumabákkár tô kapamaké dan na igbággé katô Manama, asta ébô gamitán dan tô kabánnalan na isóddórán dan ébô makatu dan katô mga ágtinurù katô ánnà bánnal.

¹ Sakán si Judas na ágsuguánnán i Jesu-Cristo asta kataladi i Santiago.

Igsulatta ákniyu na igsalin asta ágginawaan katô Ámmà Manama, asta ágdóppónan i Jesu-Cristo.

² Mólà pa ka inalayun yu ágtanggapán tô kédu, tô kasunayan, asta tô ginawa tikud tun ta Manama.

Ánnà bánnal mga taratinurù

³ Mga ágginawaan ku, kakalyag ku gó pád na sumulatta ákniyu tingód katô katábbus áknita. Asal áknganni kailangan sumulatta asta pédu-éduwa ákniyu ébô magani kó matu katô mga ágtinuruán na ánnà bánnal, su dì mému ka mapalin tô kabánnalan na ágtinuruán tingód katô kapamaké na makasábbad dád igbággé katô Manama tun ta mga sakup din. ⁴ Igsulat ku ni su duwán mga manubù na igapil tun ákniyu na dì ágrespeto katô Manama. Limbungan dan pád sikiyu ukit katô ágtinuruán dan na mému ki tumuman katô madat mga kakalyag ta su pasinsiyaan ki gó ka Manama. Sayyan duwán igsulat katô Manama na supakan dan su igéllé dan katô sábbad dád Pangulu asta Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo.

Mga igsupakan katô Manama

⁵ Na, isóddórán yu ni, asal kakalyag ku na pasampátán ku ákniyu na agad igpaluwà ka Manama tô mga rubbad i Israel tikud tun ta Ehipto, asal pángnga katô, igmatayan din tô mga manubù na ándà bánnal kandin. ⁶ Sampát yu tô mga panaligan na ándà tuman katô lumu na igsarig tun kandan, asal igtanan dan baling katô góddóan dan tun ta langit. Purisu igbagkás katô Manama ka mga kadina na dì ágkabugtus, asta igpriso din tun ta mangittáng lugar sipang ka dumunggu tô álló ka ruudan dan ikandin. ⁷ Sampát yu tô mga taga Sodoma, tô mga taga Gomora, asta tô mga manubù tun ta duma mga lunsud na madani. Iglumu dan pagsik ka salà, su kakalyag dan lumayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, asta itaglangan dan agad tô mga ánnà manubù.

Igmatayan dan ka apuy ébô makasóddór ki na supakan tô mga áglumu ka madat ukit katô apuy na di mapadáng ka ándà ágtamanán.*

⁸ Iring gó kanan tô madat mga manubù na ágduma-duma ákníyu. Su inapid dan ukit katô mga tagénáp dan, duwán áglumu ka salà tun ta kandan sarili lawa, asta duwán géllé katô igpapangulu ka Manama asta ágbuyas katô mga panaligan ka Manama. ⁹ Asal agad tô sábbad matulus panaligan ka Manama na si Miguel ándà buyas ki Maibuyan, su tô igpapulé dan ka sadan tô mému mangé katô lawa i Moises na inaté, ándà kagi si Miguel na ruudan din si Maibuyan tingód katô kabuyas din, asal mà din dád, “Tô Áglangngagán tô sumapad áknikó!”† ¹⁰ Asal ni mga manubù ni ágbuyas katô agad ándin na ándà dan kagpátti. Iring dan katô mga mannanap na di ágpanámdám, su áglumun dan dád tô agad ándin na inayadan dan, asta tô gó tô ágpíd kandan tun ta kadattan. ¹¹ Makédu-édu dan! su inéringan dan tô iglumu i Cain na igmaté katô kataladi din. Itaglangan dan tô madat mga lumu ébô manalapi dan iring katô iglumu i Balaam. Igatu dan katô Manama iring katô katu i Core, asal supakan dan.‡ ¹² Ni mga manubù ni ágdadat katô kapalimudé yu ágkan, su tuu dan ágkan asta ginám, asta ándà kayyá dan. Tô dád sarili dan tô ágpanámdámmán dan. Ándà ágpulusán dan iring katô mangittáng sagulapun na áglayapán ka karamag asta di ágkémú udan. Iring dan katô mga kayu na ándà buuy, agad timpo ka kabuuy. Purisu igbéttód dan su ilanás asta ígangu dán gó. ¹³ Iring dan katô magdakál balud na ágkitanán tô burà na ágluwà tikud tun ta mga balud, su ágpakitanán dan tô mga makayayyá linumuwan dan. Iring dan katô mga karani na ágsuwé tikud tun ta gukítanán dan. Purisu igtaganá dán katô Manama tô mangittáng lugar na ándà gó kappawaan para óddóan dan sippang ka ándà ágtamanán.

¹⁴ Na, si Enoc na ikapittu kógpuwan i Adan igkagi sayyan tingód kandan, na mà din,

“Na, dumunggù tô Áglangngagán na tákkássan katô mga mararan ugis panaligan din.

¹⁵ Rumuud sikandin katô langun manubù.

Sumupak sikandin katô langun di ágpamaké tingód katô langun ka madat mga linumuwan dan, asta tingód katô langun ka madat mga kagi dan tingód kandin.”

¹⁶ Ni mga manubù ni ágburáng-buráng tingód katô Manama. Di dan ágkanángxaan. Ágpanámdámmán dan tô kakalyag katô kandan sarili. Ágpadadurung dan ukit katô kagi dan. Ágpaniyuk§ dan katô mga manubù ébô matuman tô kakalyag dan.

Kapasóddór asta katinurù

¹⁷ Asal sikíyu na mga ággínawaan, sampát yu tô igkagi dánngan katô mga apostoles ka Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo. ¹⁸ Igkagi sikandan ákníyu, na mà dan, “Tun ta tapuri mga álló dumunggù tô mga manubù na yumamá-yamá ákníyu, asta tumanán dan dád tô madat mga kakalyag dan.” ¹⁹ Ni gó tô mga manubù na gimú ka kapókit ébô passaé kó. Ágkapid dan katô kakalyag ka lawa dan. Ándà Ugis Espiritu tun kandan.

* **1:7** 7 Ahaán tô Genesis 19. † **1:9** 9 Ahaán tô Zacarias 3:2. ‡ **1:11** 11 Ahaán tô Genesis 4:3-8; Numeros kapitulo 16, asta mga kapitulo 22, 23 asta 24. § **1:16** 16 Ágpaniyuk, ó mà kagi ágdurung (pag-ulog-ulog).

²⁰ Asal sikiyu na mga ágginawaan ku, panayun kó patabangé ébô kumasarig tô kapamaké yu. Dasal kó na tákkásson kó katô Ugis Espiritu. ²¹ Papánnù kó katô ginawa ka Manama róggun na gangat kó katô kantayan na ándà ágtamanán na bággén katô Áglangngagán ta na si Jesu-Cristo ukit katô kédu din.

²² Kéduwi yu tô mga ágduwa-duwa. ²³ Tabangi yu tô duma mga manubù ébô makaluwà dan tikud tun ta apuy na supak ka Manama. Kéduwi yu tô mga manubù agad madat é mga linumuwan dan, asal banté kó agó mapil kó katô mga salà dan.

Ágtamanán kani sulat

²⁴ Na, mólà pa ka durungán tô Manama na makému dumóppón ákniyu ébô dì kó madabù tun ta salà, asta makapid ákniyu ébô ándà masawé ákniyu asta duwán dayó yu tun ta saruwan din na ágséllà ka bantug. ²⁵ Mólà pa ka durungán tô sábbad dád gó Manama na Taratábbus ta ukit ki Jesu-Cristo na Áglangngagán ta. Mólà pa ka duwán séllaán din, bantug din, katulusan din, asta pagpangulu din tikud tun ta katigkanayan, áknganni, asta sippang tun ta ándà ágtamanán! Matuman ni.

Igpakita I Jesu-Cristo Ki Juan

Una Basan

Tô igsulat si Juan kani libro, tugál dán sikandin, asta igóddô tun ta délák purù na ánggadanan Patmos. Igpóddô si Juan tun ta purù su isókó tô gobyerno ka Roma kandin tingód katô kólit-ólit din tingód ki Jesu-Cristo. Purisu igpéwà sikandin, asta igpóddô tun ta Patmos na iring na igpriso. Tô igsulat si Juan kani, masig dán sikandin maté.

Igsulat i Juan ni libro ébô pabákkárrán din tô pusung katô mga ágpamaké ki Jesus. Igsugù tô hari tun ta Roma na mému irrayatan tô langun ágpamaké ki Jesu-Cristo. Purisu marapung tô mga igmatayan.

Igulit i Juan tô igpasóddór i Jesu-Cristo kandin tingód katô malumu ka tapuri álló ka lumónód sikandin asta magóbbó ni banuwa. Marapung tô kasalábbuan na igpakita kandin, asta madalám tô kóbadan kani. Nit libro, ánggadanan Nati Karnero si Jesus, su tô inaté sikandin, iring katô karnero na ágmatayan ébô kapasinsiyaan tô salà ka mga manubù. Tun ta tapuri álló, manalu tô Manama ki Maibuyan, asta mangulu tô Manama katô langun.

¹ Nit libro, igsulat tô igpakita i Jesu-Cristo. Igsarig ni ka Manama ki Jesu-Cristo asta sikandin tô igulit áknita na mga ágsuguánnán din ébô kasóddóran ta ka ándin tô masig dán matuman na dumunggù. Igpasóddór din ni kanak na si Juan na sábbad ágsuguánnán din ukit ka panaligan na igpapid din dini kanak.

² Igsulatta katô langun na igkita ku, asta ulitán kud áknuyu tô tingód katô kagi ka Manama na igulit i Jesu-Cristo.

³ Kadayawan tô mga manubù na ágbasa kani mga kagi na igpasulat ka Manama ébô maminág tô duma mga manubù. Kadayawan tô mga manubù na ágpaminág asta ágbánnal katô igsulat ku, su masig dán ni matuman.

Mga sulat tun ta pittu simbaan

⁴ Sakán si Juan tô igsulat kani áknuyu na mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan ka probinsya ka Asia. Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ta Manama na duwán áknganni, tikud sayyan, asta tun ta tapuri álló. Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ta Ugis Espiritu* tun ta saruwan katô gunsadanan ka Manama tun ta langit. ⁵ Mólà pa ka tabangan kó asta duwán kasunayan yu tikud tun ki Jesu-Cristo na ágkasarigan tô kagi din asta tagnà inaté na inaté puman, asta ágpangulu katô mga hari nit banuwa.† Dakál tô ginawa din áknita, asta igpaluwà kid ikandin tikud tun ta mga salà ta ukit katô dipanug ka kamatayan din tun ta krus. ⁶ Igsakup ki ikandin tun ta pagpangulu din. Inému ki ikandin na mga pari katô Ámmà din na Manama. Mólà pa ka sikandin tô durungán asta mangulu ka ándà ágtamanán. Matuman ni.

⁷ Na, paminág yu ni kagin ku áknuyu. Lumónód si Jesu-Cristo na tákkássan ka mga sagulapun tikud tun ta langit. Kumita kandin tô langun manubù,

* **1:4** 1:4 Ugis Espiritu, ó pittu mga espiritu. Ahaán tô Zacarias 4:1-10. Tô numero pittu tô panunggiringan tingód ka kanángngaan katô Ugis Espiritu ó kanángngaan katô áglumun din. Magunawa pagsik tun ta 3:1, 4:5, asta 5:6. † **1:5** 1:5 Ahaán tô Salmo 89:27.

agad tô langun igmaté kandin. Dumarawit tô langun grupo ka manubù nit banuwa tingód katô máddang dan, su supakan din sikandan.† Bánnal ni. Matuman ni.

⁸ Tuu matulus tô Áglangngagán na Manama na duwán áknganni, tikud sayyan, asta tun ta tapuri álló. Igkagi sikandin, na mà din, “Sakán tô Alpa asta tô Omega.”§

Igpakita si Jesus ki Juan

⁹ Sakán si Juan na kataladi yu tô igsulat kani. Iringnga ákniyu, su mallayat tô ginawa ku ágtiis katô kérrayat na igdunggù kanak, su sakán tô igpasakup tun ta pagpangulu ka Manama. Igsupakanna ka gobyerno, asta igpapidda tun ta purù na ángadanan Patmos* tingód katô kólit-ólit ku katô kagi ka Manama na igtinurù i Jesus. ¹⁰ Álló ka Linggo róggun igpangadappa katô Áglangngagán, ipánnuanna katô Ugis Espiritu. Duwán igdinág ku na igkagi dadan tun ta bókkóg ku, asta mabákkár tô kagi din iring na kédup ka trumpeta. ¹¹ Igkagi sikandin, na mà din, “Sulat nu ni kitanán nu, asta papid nu tun ta mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan ka lunsud ka Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatora, Sardis, Filadelfia, asta Laodicea.”

¹² Tô igdinágga katô kagi, igbariringnga ébó kitanán ku tô igkagi kanak. Tô igbariringnga, igkita ku tô pittu mga sulù na bulawan. ¹³ Tun ta tángngaan katô pittu mga sulù, duwán igkita ku iring na bónnóng katô Igpamanubù.† Kapa tô umpak din, asta bulawan tô iglibád tun ta kappa din. ¹⁴ Mapputì tô ulu din iring na kapputì ka óggét na tuu mapputì, asta tô mga mata din iring na apuy na ágrágrág. ¹⁵ Ágséllà tô mga paa din iring na burunsi na igpénit tun ta apuy asta igpaséllà. Mabákkár tô kagi din iring na arukán ka magdakál mga wayig na garus.† ¹⁶ Tun ta kawanan bállad din, igawidan din tô pittu mga karani. Tikud tun ta babbà din, ágluwà tô kampilan na duwán duwa sarab. Pakasirang tô báttuk din iring na sánnang katô malássád álló.§

¹⁷ Tô igkita a kandin, ibatangnga tun ta mga paa din iring na inaté. Asal igdappánanna ikandin ka kawanan bállad din, asta igpatindágga ikandin. Igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágkamáddangan. Sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán.* ¹⁸ Sakán tô manté. Inatéya, asal inantéya puman, asta mantéya gó sippang ka ándà ágtamanán. Sakán tô makanté puman katô mga manubù, asta sakán tô makapapid kandan tun ta Hades.† ¹⁹ Sulat nu tô igpakita ku áknikó, tô ilumu dán áknganni, asta tô pakitanán ku áknikó na malumu tun ta tapuri álló. ²⁰ Pasóddórán kud áknikó tingód katô pittu mga karani na igkita nu na igawidan ku tun ta kawanan bállad ku, asta tô pittu mga sulù na bulawan. Tô pittu mga karani, tô gó tô pittu mga panaligan.†

† **1:7** 1:7 Ahaán tô Daniel 7:13. § **1:8** 1:8 Tô alpa asta tô omega tô una litra asta tô tapuri litra tun ta kinagiyan ka Griego. Tô kóbadan katô igkagi din, “Sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán katô langun.” * **1:9** 1:9 Patmos tô sábbad purù na madani tun ta probinsya ka Asia. † **1:13** 1:13 Tô kagi “Igpamanubù” iggamit i Jesus, su sikandin tô Manama na igpamanubù ébó tábbusán ki ikandin tikud tun ta salá ta. Ahaán tô Daniel 7:13; 10:5. † **1:15** 1:15 Ahaán tô Ezequias 1:24. § **1:16** 1:16 Ahaán tô Exodo 34:29 * **1:17** 1:17 Ahaán tô Isaias 44:2,6. † **1:18** 1:18 Hades tô ngadan katô góddóan ka mga inaté sippang ka ruudan dan. Ahaán tô Lucas 10:15; Lumu 2:27. † **1:20** 1:20 Panaligan na ágtómmóng, ó grupo. Tô kagi panaligan tô panunggiringan tingód katô mga grupo ka ágpamaké tun ta pittu mga simbaan. Magunawa tun ta 2:1,8,12,18; 3:1,7,14.

na ágtómóng katô mga ágpampamaké tun ta pittu mga simbaan, asta tô pittu mga sulù, tô gó pagsik tô pittu mga simbaan.”

2

Sulat tun ta simbaan ka Efeso

¹ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Efeso. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô gawid katô pittu mga karani tun ta kawanan ku, asta sakán tô ágpanó-panó tun ta pittu mga sulù na bulawan. ² Isóddóran ku tô áglumun yu. Isóddóran ku na gággár-ággár kó, asta mallayat tô ginawa yu dalám katô katiis yu ka kahirapan. Isóddóran ku na ágsapadan yu tô mga manubù tun ákniyu na áglumu ka madat. Igkinnaman yu tô mga mà kagi apostoles, asta igkita yu na mga bulalón dan. ³ Isóddóran ku na agad ihirapan kó tingód katô kapamaké yu kanak, asal ikatiis kó asta mallayat tô ginawa yu, asta ándá kó gó sungkù. ⁴ Asal isóddóran ku na duwán áglumun yu áknganni na ánnà nángngá, su agad dakál tô ginawa yu kanak dángngan, asal délá kó dan tô ginawa yu kanak áknganni. ⁵ Sampát yu tô ágkémun yu dángngan na igtananan yu. Rákkád kó katô mga salá yu, asta lumu yu puman tô madigár, iring katô iglumu yu dángngan. Atin ka di kó rumákkád, madunna tun ákniyu asta kangén ku tô sulù tikud tun ákniyu.* ⁶ Asal ágdurungnga ákniyu su ágkaringasaan yu tô madat na áglumun katô mga Nicolaita† na ágkaringasaan ku pagsik. ⁷ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké. Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô pakannán ku katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan na igpamula tun ta madigár góddóan ka Manama.’” ‡

Sulat tun ta simbaan ka Ismirna

⁸ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Ismirna. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán. Inatéya, asal inatéya puman. ⁹ Isóddóran ku na ágtiis kó katô kérrayat. Isóddóran ku na agad ágkayù-ayuan kó, asal dakál tô kaduwánan yu tun ta langit. Isóddóran ku na ágbuyas-buyasan kó katô mga Judio. Agad ágkagin dan na bánnal dan Judio, asal igpasakup dan ki Maibuyan. ¹⁰ Yakó ágkamáddangan katô kahirapan na masig dán dumunggù ákniyu. Duwán mga manubù tun ákniyu na paprison i Maibuyan ébô kinnaman ka bánnal kó ágsarig kanak. Kailangan irrayatan kó tun ta mabbabà timpo na mga sapulù (10) álló. Agad matayan kó, asal sarig kó kanak, su bággén ku ákniyu tô korona ka kantayan na ándá ágtamanán. ¹¹ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké. Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô di kadattan katô ikaduwa kamatayan.’” §

Sulat tun ta simbaan ka Pergamo

¹² Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan katô lunsud

* 2:5 2:5 Tô kóbadan katô igkagi din, iwaán din tô mga ágpampamaké. † 2:6 2:6 Ánggadanan mga Nicolaita tô mga manubù na igpasakup ki Nicolas na igtinurù katô ánnà kabánnalan. Magunawa pagsik tun ta 2:15. ‡ 2:7 2:7 Ahaán tô Genesis 2:9. § 2:11 2:11 Tô ikaduwa kamatayan, tô gó tô linó ka apuy. Ahaán tô 20:14.

ka Pergamo. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô ágpíd ka kampilan na duwán duwa sarab. ¹³ Isóddóran ku na agad góddô kó tun ta lunsud na ágpanguluwan i Maibuyan, asal igсарig kó gó kanak. Ándà kó sungkù ka kapamaké yu kanak agad dángngan tô kamaté ki Antipas na ágkasarigan na igulit-ulit tingód kanak, asta igmatayan tun ta lunsud yu na ágpanguluwan i Maibuyan. ¹⁴ Asal isóddóran ku na duwán áglumun yu na di madigár, su duwán manubù tun ákniyu na ágtákkás katô bulaló na igtinurù i Balaam sayyan. Igtinurù sikandin ki Balak katô kapókit ka pagkinnam din katô mga rubbad i Israel. Purisu igkan dan tô ágkakan na igbággé tun ta mga ágmanaman, asta iglayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma.* ¹⁵ Duwán pagsik mga manubù tun ákniyu na ágtákkás katô bulaló na igtinurù ka mga Nicolaita. ¹⁶ Purisu rákkád kó. Atin ka di kó rumákkád, sékotta madun tun ákniyu ébô matayan ku sikandan ukit katô kampilan na ágluwa tikud tun ta babbà ku. ¹⁷ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké. Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô bággayan ku katô mana† na igtagù para kandan tun ta langit. Bággén ku kandan tô mapputi batu na igsulatan ka mantu ngadan. Tô bággayan ku kani, tô dád gó é makasóddór ka sadan ngadan tô igsulat dutun.’ ”

Sulat tun ta simbaan ka Tiatira

¹⁸Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Tiatira. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô Batà ka Manama. Tô mga mata ku iring na apuy na ágrágrág, asta tô mga paa ku iring na burunsi na igpaséllà.† ¹⁹ Isóddóran ku tô mga áglumun yu. Dakál tô ginawa yu kanak. Ágpamaké kó kanak. Ágtabang kó ka duma mga manubù. Mallayat tô ginawa yu dalám ka katiis yu katô kahirapan. Tô áglumun yu áknganni tuu pa madigár ka tandingán katô iglumu yu dángngan. ²⁰ Asal isóddóran ku na duwán áglumun yu na di madigár, su mému ákniyu ka ágtinuruan kó katô bayi na si Jezabel na mà kagi propeta. Áglimbung sikandin katô mga ágsuguánnán ku ukit katô katinurù din na mému layukan tô ánnà kandan sawa ó duma, asta mému kannán tô ágkakan na ágbággén tun ta mga ágmanaman. § ²¹ Agad igangatan ku sikandin ébô rumákkád katô kalayuk din katô ánnà kandin duma, asal ándà kakalyag din na rumákkád. ²² Purisu supakan ku sikandin, asta dungguan sikandin ka bógók. Atin ka di rumákkád tô mga áglayuk kandin, supakan ku gó sikandan ébô kahirapan dan. ²³ Matayan ku tô mga gabatà din ébô kasóddóran katô langun ágpampamaké na sakán tô ikasóddór katô tun dalám ka pusung yu, asta bággén ku tun ta tagsábbad-sábbad ákniyu tô pulusán tingód katô iglumu yu. ²⁴ Asal duwán pa kagin ku ákniyu na mga taga Tiatira na ándà tákkás katô madat na ágtinuruán katô bayi, asta ándà kasóddóri tô ágkagin dan na madalám kakatigan i Maibuyan. Sábbad dád ni kagin ku ákniyu. ²⁵ Panayun kó sarig kanak sippang ka lumónódda. ²⁶ Tô mga makapanalu ka kadattan asta mánnal ka kakalyag ku sippang ka lumónódda, tô gó tô imun ku na mga pangulu katô mga banuwa, ²⁷ iring katô kapapid katô Ámmà ku kanak ébô manguluwa katô mga banuwa. Mangulu kó katô mga manubù

* **2:14** 2:14 Ahaán tô Numeros 31:16; 25:1-2. † **2:17** 2:17 Mana, ó ágkannán. Ahaán tô Exodo kapitulo 16. ‡ **2:18** 2:18 Ahaán tô Daniel 10:6. § **2:20** 2:20 Ahaán tô 1 Hari 16:31; 2 Hari 9:22,30-37.

tun ta langun banuwa, iring na tukád putó. Mému dan iring na tibud na ipássà, su talun yu sikandan. ²⁸ Bággen ku ákniyu tô karani na ágséllà ka masig dán malló. ²⁹ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’ ”

3

Sulat tun ta simbaan ka Sardis

¹ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Sardis. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Dini kanak tô Ugis Espiritu na igpanunggiringan ka pittu mga espiritu, asta tô pittu mga karani na gawidan ku. Isóddóran ku tô áglumun yu. Agad ágkangadanan kó na duwán kantayan yu, asal iring na inaté kó. ² Ánnò kó ébô makataganà kó. Pabákkár yu tô kasarig yu kanak, su masig dán mandà. Isóddóran ku na ánnà nángngà tô áglumun yu tun ta saruwan katô Ámmà ku na Manama. ³ Purisu sampát yu tô kabánnalan na igtinurù ákniyu asta igdinág yu dángngan. Bánnal kó katô kabánnalan, asta rákkád kó. Atin ka di kó mánnó, dumunggu a ka di kó makataganà, iring na kadunggu katô takón, su di yu kasóddóran ka ándin orasi tô kadunggu ku. ⁴ Tagsábbadé dád tô tun ákniyu na mga taga Sardis na ándà karipai katô madat na áglumun katô duma. Sikandan tô mákkás kanak asta pómpakán ku ka mapputi, su ágkasarigan dan. ⁵ Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô pómpakán ku ka mapputi. Di ku gó péwaán tô mga ngadan dan tikud tun ta libro ka kantayan.* Kumagiya katô Ámmà ku asta tô mga panaligan din na tô gó tô mga sakup ku. ⁶ Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’ ”

Sulat tun ta simbaan ka Filadelfia

⁷ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Filadelfia. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô Ugis, asta ágkasariganna. Sakán tô ágpíd ka susi katô Lunsud i David.† Atin ka ágpókéan ku tô sállat, ándà palang makasagpáng. Atin ka ágsagpángngan ku tô sállat, ándà palang makapókê.‡ ⁸ Isóddóran ku na madigár tô áglumun yu. Igpókéan kud tô sállat ébô mukit kó, asta ándà makasagpáng.§ Isóddóran ku na agad ágmalómét kó, asal ágbánnal kó katô kagi ku. Ándà kó bulun na sikiyu tô mga sakup ku. ⁹ Tô mga manubù na isakup i Maibuyan, agad ágkagin dan na bánnal dan Judio, asal ágbulaló dan, su mà kagi dan ágtákkás kanak. Palingkóódán ku sikandan tun ta tubang yu ébô kasóddóran dan na ágginawaan ku sikiyu.* ¹⁰ Igtuman yu tô igsugù ku ákniyu na kailangan mallayat tô ginawa yu dalám ka katiis yu ka kahirapan iring na katiis ku katô kahirapan. Purisu tumómmóngnga ákniyu ébô di kó dungguan ka madat kahirapan na masig dán dumunggu tun ta mga manubù na góddó nit banuwa. ¹¹ Masiggad lumónód. Bantayi

* **3:5** 3:5 Ánggadanan “libro ka kantayan” tô libro na igsulatan ka ngadan ka mga manubù na ágbággayan ka kantayan na ándà ágtamanán. Ahaán tô Daniel 12:1. † **3:7** 3:7a Tô pangulu katô lunsud tô ágpíd ka susi katô lunsud. Ánggadanan Lunsud i Hari David tô lunsud ka Jerusalem. Ánggadanan Mantu Jerusalem tô mantu góddóan na igimu ka Manama na sumunnad tikud tun ta langit. Ahaán tô 3:12 asta 21:2. ‡ **3:7** 3:7b Ahaán tô Isaias 22:22. § **3:8** 3:8 Tô kóbadan, ándà makabalabag katô lumun yu para kanak. * **3:9** 3:9 Ahaán tô Isaias 60:14.

yu tô kasarig yu kanak ébò ándà makagó katô korona na bággén ku ákniyu ka makapanalu kó. ¹² Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô imun ku na ágkasarigan, iring na mga sumbál tun ta templo katô Ámmà ku na Manama. Móddô dan gó dutun, asta sulatan ku sikandan katô ngadan ka Ámmà ku na Manama, asta tô ngadan katô lunsud na góddóan katô Ámmà ku, tô lunsud na ángngadanan Mantu Jerusalem† na sumunnad tikud tun ta langit asta tikud tun ta Manama. Sulatan ku sikandan katô mantu ngadan ku.‡ ¹³ Kailangan maminág kó ébò makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’ ”

Sulat tun ta simbaan ka Laodicea

¹⁴ Na, igkagi si Jesus kanak, na mà din, “Sulat nu ni kagin ku katô panaligan na ágtómmóng katô mga ágpampamaké tun ta simbaan ka lunsud ka Laodicea. ‘Ni gó tô kagin ku ákniyu. Sakán tô ángngadanan na Amen.§ Ágkasarigan asta bállal tô gulitán ku. Sakán tô igtikudan katô langun na igimu ka Manama. ¹⁵ Isóddóran ku tô áglumun yu. Ánnà bállal tô ginawa yu kanak. Purisu iring kó na ginámmán na malataggé dád, di magánnó asta di ménit. Mólà pa ka iring kó na magánnó ginámmán ó ménit ginámmán! ¹⁶ Asal su iring kó na malataggé na di magánnó asta di ménit, péwaán ku sikiyu iring na ginámmán na ágluwaán, ¹⁷ su agad ágpapadurung kó na ágkaduwánnan kó, asta ándà dán kulang tun ta kaduwánnan yu, asal ándà yu kasóddóri na sikiyu tô makédu-édu. Ándà yu kasóddóri na iring kó na ágkayù-ayuan, asta bólóg, asta ándà umpak tun ta saruwan ka Manama. ¹⁸ Purisu ni gó tô kagin ku ákniyu. Kangé yu tikud dini kanak tô duwán bállal lagà iring na bulawan na mantu inému ébò bállal kó ágkaduwánnan. Kangé yu tikud dini kanak tô bállal pagtambun katô kayyaan yu iring na umpak na ándà kaburingi ébò katambunan tô kayyaan yu. Kangé yu tikud dini kanak tô bállal makatabang ákniyu iring na bawì na makóli ka mata ébò kumita kó ka kabánnalan. ¹⁹ Tô mga ágginawaan ku, tô gó tô ágsapadan ku asta ágdisiplinan ku. Purisu rákkád kó, asta piyai yu tô ágkémun yu. ²⁰ Na, ágtindágga nit sállat, asta ágtáktákka. Atin ka duwán maminág katô kagi ku, asta pókéan din tô sállat, mahuwa, asta kumanna duma kandin. ²¹ Tô mga makapanalu ka kadattan, tô gó tô pónsadan ku madani tun kanak dalám ka pagpangulu ku, iring na igunsadda madani tun ta Ámmà ku pángnga igpanaluwa katô langun. ²² Kailangan maminág kó ébò makagpát kó kani ágkagin katô Ugis Espiritu tun ta mga ágpampamaké.’ ”

4

Gunsadanan ka pangulu tun ta langit

¹ Na, pángnga igsulatta kani, igkita ku tô sállat na igpókéan tun ta langit! Tô taganá igkagi kanak ka mabákkár iring na kédup ka trumpeta, tô gó tô igkagi puman, na mà din, “Pénék ka dini, su pakitanán ku áknikó tô matuman na dumunggù tun ta tapuri álló.”

² Na, tigkó dád igpidda katô Ugis Espiritu tun ta langit, asta igpakita din kanak tô gunsadanan ka pangulu tun ta langit, asta duwán igunsad dutun!*

† **3:12** 3:12a Ángngadanan Mantu Jerusalem tô góddóan na igimu ka Manama para óddóan katô mga igsalin din. Ahaán tô kapitulo 21 asta 22. ‡ **3:12** 3:12b Ahaán tô Isaias 62:2. § **3:14** 3:14 Ángngadanan si Jesus na “Amen,” su tô kóbadan, “Matuman ni.” * **4:2** 4:2 Ahaán tô Ezequias 1:26-28.

³ Madigár tô bónnóng din iring na bónnóng ka batu na ángngadanan haspe asta kornalina na dakál é lagà. Iglibutan tô gunsadanan din katô malunnò binangunan iring na bónnóng ka batu na ángngadanan esmeralda na dakál é lagà. ⁴ Iglibutan tô gunsadanan katô duwa pulù áppat (24) mga gunsadanan, asta duwán duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun na igunsad dutun. Mapputi tô umpak dan, asta itaguan tô ulu dan ka korona na bulawan. ⁵ Igkirám tô gunsadanan ka pangulu, asta igdinág ku tô dalágdág ka kilat. Tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, duwán pittu mga sulù na ágrágrág. Tô gó tô pató katô Ugis Espiritu ka Manama na igpanunggiringan ka pittu mga espiritu.† ⁶ Tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, duwán iring na ranó na matió iring na pangalungan.‡

Madani tun ta mga gunsadanan ka pangulu, duwán áppat mannanap na matulus. Ipánnuan ka mga mata tô tun ta báttuk dan, asta tô tun ta bókkóg dan. ⁷ Tô tagnà matulus mannanap iring na liyun, tô ikaduwa iring na baka, tô ikatállu iring na manubù tô báttuk din, asta tô ikapat iring na banug na áglayang. ⁸ Duwán ánnám pakpak tun ta tagsábbad-sábbad katô áppat matulus mannanap. Ipánnù tô lawa dan ka mga mata, agad dutun dalám asta tun ta luwà. Di dan ágsódó ágkanta agad álló asta dukilám, asta ni gó tô kagi katô kanta dan.

“Ugis, ugis, ugis

tô Áglangngagán na matulus Manama.

Duwán sikandin tikud sayyan, áknganni,

asta tun ta tapuri álló!”*

⁹ Manama tô gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, asta sikandin tô manté sippang ka ándà ágtamanán. Sikandin tô ágdurungán katô áppat matulus mannanap, asta ágpabantugán dan, asta ágpasalamatán dan. ¹⁰ Atin ka ágkanta dan, áglingkóód tô duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun tun ta saruwan ka Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Ágpangadapán dan sikandin na manté sippang ka ándà ágtamanán. Ágsánnarán dan tô mga korona dan tun ta saruwan din.† Ágkanta sikandan, na mà dan,

¹¹ “Áglangngagán dé na Manama,

sikuna tô nánggà durungán asta pabantugán,

asta sikuna tô tuu matulus,

Su sikuna tô igimu katô langun,

asta tikud tun ta áknikó kakalyag,

igimu nu tô langun na duwán áknganni.”

5

Papel na iglulun asta Nati Karnero

¹ Na, duwán papel na igkita ku tun ta kawanan bállad katô igunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Igsulatan tô tun ta dalám asta tô tun ta luwà, iglulun, asta igpatówan ka pittu mga silyo ébò di bákkán. ² Duwán matulus panaligan ka Manama na igkita ku, asta igullaó sikandin, na mà din, “Sadan tô nánggà makakas kani mga silyo asta makabákka kani papel?”

† **4:5** 4:5 Ahaán tô 3:1 asta Zacarias 4:2. † **4:6** 4:6 Pangalungan, ó bildo ó salamin. Magunawa tun ta 15:2; 21:18,21. § **4:7** 4:7 Ahaán tô Ezequias 1:10. * **4:8** 4:8 Isaias 6:2-3. † **4:10** 4:10 Tô gó tô pató na ágppababà-babà dan tun ta Manama.

³ Agad tun ta langit, tun ta bówwó ka banuwa, asta tun ta siráb ka tanà, ándà palang ikita na makabákka asta makabasa kani papel. ⁴ Purisu tuuwa igsággó, su ándà palang ikita na makabákka asta makabasa katô papel. ⁵ Duwán sábbad ágpangulun na igkagi kanak, na mà din, “Yaka ágsággó, su nánngà tò ánggadanán Liyun* na tikud tun ta pamilya i Juda na rubbad i David. Sikandin tò ikapanalu. Purisu sikandin tò makakas kani pittu mga silyo, asta makabákka kani papel.”

⁶ Na, duwán igkita ku tun ta tángngaan katô gunsadanan ka pangulu asta tò áppat matulus mannanap asta mga ágpangulun. Duwán Nati Karnero† na igtindág dutun, asta igkita ku tò mga ulat ka amù ka kamaté kandin sayyan, asal inanté puman sikandin. Duwán pittu mga panga din, asta pittu tò mga mata din na pató katô Ugis Espiritu‡ ka Manama na igpapid tun ta kaluwagan ka banuwa. ⁷ Igpadani tò Nati Karnero tun ta gunsadanan ka pangulu, asta igkangé din tò papel na iglulun tikud tun ta kawanan ballad katô igunsad dutun. ⁸ Tò igkangé din tò papel, iglingkóód tò áppat mga matulus mannanap asta tò duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun tun ta saruwan katô Nati Karnero. Igpapadani tò tagasábbad-sábbad mga ágpangulun tò alpa na ágpadagingán asta tò bulawan linipung na ipánnù ka pamammut na ággóbbón. Tò gó tò panunggiringan tingód ka mga kadasal katô mga sakup ka Manama. ⁹ Igkanta sikandan ka mantu kanta, na mà dan, “Sikuna dád tò nánngà makakangé katô papel na iglulun asta makakas katô silyo,

Su sikuna tò igmatayan,

asta ukit katô dipanug nu igtábbus nu tò mga manubù para ka Manama tikud tun ta langun grupo, mga kinagiyan, mga klasi ka manubù, asta mga banuwa.

¹⁰ Inému nu sikandan na mga pangulu asta mga parì ka Manama, asta mangulu dan dán tun ta banuwa.”

¹¹ Na, tò igsállágga, igdinág ku tò kanta katô marapung mga panaligan na ilimud tun ta gunsadanan ka pangulu tákkás katô áppat matulus mannanap asta tò mga ágpangulun. Tuu marapung tò mga panaligan, su mga mararan mararan dan na di ágkéyap. ¹² Igkanta sikandan ka mabákkár, na mà dan, “Tò Nati Karnero na igmatayan tò nánngà durungán ta, Su duwán kandin katulusan, kaduwánnan, kapandayan, asta kabákkárran. Sikandin tò pabantugán ta, asta pangadapán ta, asta durungán ta!”

¹³ Igdinág ku tò kanta katô langun tun ta langit, tun ta banuwa, tun ta siráb katô tanà, asta tun dalám katô dagat. Igkanta sikandan, na mà dan, “Nánngà ka durungán sikandin na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, asta durungán tò Nati Karnero.

Móla pa ka pabantugán, asta pangadapán, asta duwán kabákkárran ka ándà ágtamanán!”

¹⁴ Igtaba tò áppat matulus mannanap, na mà dan, “Matuman ni!” Igingkóód tò mga ágpangulun, asta igpangadap dan.

* 5:5 5:5 Si Jesus tò inggadanán Liyun. Ahaán tò Genesis 49:9. † 5:6 5:6a Ahaán tò Isaias 53:7; Zacarias 4:10. ‡ 5:6 5:6b Ugis Espiritu, ó pittu mga espíritu. Ahaán tò 1:4.

6

Igakas tō mga silyo tun ta papel

¹ Na, igkita ku na igakas katō Nati Karnero tō tagnà katō pittu mga silyo na igpatō tun ta papel na iglulun. Igdinág ku tō kagi katō tagnà matulus mannanap, asta iring na dalágdág ka kilat tō kagi din, na mà din, “Sadun ka dini!”

² Na, igkita ku tō mapputi kudà, asta duwán igsaké na igpid ka panà. Igbággayan sikandin ka korona, asta igpapid sikandin ébō talun din tō mga usig din.*

³ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikaduwa silyo, igdinág ku tō kagi katō ikaduwa matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

⁴ Igluwà tō kudà na tuu mallutù. Tō igsaké, tō gó tō igpapid ébō samukán tō mga manubù nit banuwa. Purisu pamatayé dan. Duwán mallayat kampilan na igbággé tun ta igsaké.

⁵ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikatállu silyo, igdinág ku tō kagi katō ikatállu matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

Na, igkita ku tō métám kudà. Duwán igsaké na igpid ka timbangan.

⁶ Duwán igdinág ku iring na kagi tun ta tángngaan katō áppat matulus mannanap. Igekagiyan din tō igsaké, na mà din, “Pallayat nu tō lagà ka makan dan, su sábbad dád litro ka trigo na mému bállin ka sábbad abuk ka salapì na denario,† asta tállu dád litro ka sebada na mému bállin ka sábbad abuk ka salapì na denario. Asal yaka ágpallayat katō lagà ka langis ka olibo asta katō bino!”

⁷ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikappat silyo, igdinág ku tō kagi katō ikappat matulus mannanap, na mà din, “Sadun ka dini!”

⁸ Na, igkita ku tō mararám kudà. Si Kamatayan tō ngadan katō igsaké, asta si Hades tō ngadan katō ágtalundug kandin. Igpapid dan ébō matayan dan tō ikappat bahin katō mga manubù nit banuwa ukít katō gira, ballus, bógók, asta magani mga mannanap ka kabánássan nit banuwa.

⁹ Tō igakas katō Nati Karnero tō ikalima silyo, duwán igkita ku tun ta ligad katō dakál ággóbbówanan tun ta saruwan ka Manama. Igkita ku tō mga gimukud katō mga manubù na igmatayan tingód katō kólit dan ka kagi ka Manama asta katō kapamaké dan ki Jesus. ¹⁰ Igullaó sikandan, na mà dan, “Áglangngagán na Matulus, ugis asta ágkasarigan ka. Madugé pa tō karuud nu asta tō kasupak nu katō mga manubù na góddô nit banuwa tingód katō kamaté dan áknamì?”

¹¹ Na, duwán mapputi kapa na igbággé tun ta tagsábbad-sábbad kandan. Igekagiyan dan na kailangan mangat dan pa tun ta mabbabà timpo sippang ka makompleto tō langun kadumaan dan na ágsuguánán asta kataladí dan, su duwán pa matayan iring kandan.

¹² Tō igakas katō Nati Karnero tō ikannám silyo, duwán linug na tuu mabákkár, asta igmangittáng tō álló iring na óggét na tuu métám, asta igmallutù tō bulan iring na dipanug.‡ ¹³ Idabù tō mga karani nit bówwó ka tanà iring na mangnugud mga buuy ka kayu igerá na ágkómpad ka duwán mabákkár karamag.§ ¹⁴ Itángngà tō langit iring na papel na ilulun. Ilubà

* **6:2** 6:2 Ahaán tō Zacarias 1:8; 6:1-3. † **6:6** 6:6 Tō sábbad abuk ka salapì na denario, tō gó tō tandan ka sábbad dád álló. ‡ **6:12** 6:12 Ahaán tō Joel 2:31. § **6:13** 6:13 Ahaán tō Isaias 34:4.

asta inalin tô langun pabungan asta tô mga purù tikud tun ta lugar dan. ¹⁵ Tô mga manubù, agad mga hari, duma mga manubù na igpangulu, mga pangulu ka sundalo, mga ágkaduwánnan, mga magani, asta langun manubù agad állang ó ánnà, igállás dan tun ta mga takub asta tun ta siráb ka mga magdakál batu tun ta pabungan. ¹⁶ Igtawar sikandan katô mga pabungan asta mga magdakál batu, na mà dan, “Tambuni ké, asta sidalungi ké ébô di ké kitanán katô Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu tun ta langit. Állás ké ébô di ké dungguan katô supak tikud tun ta Nati Karnero, ¹⁷ su igdunggù dán tô álló ka kasupak dan ka mga manubù, asta ándà palang makaluwà tikud tun ta supak.”*

7

Igpatówan tô 144 mararan Judio

¹ Na, duwán áppat panaligan na igkita ku. Igtindág dan tun ta áppat sunu ka banuwa, asta igpasódô dan tô áppat karamag ébô di ágkaramagan tô tanà, dagat, asta mga kayu. ² Igkita ku tô ássa panaligan na igdunggù tikud tun ta silatan. Igpíd din tô pagpató katô manté Manama. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta áppat panaligan na igbággayan ka Manama katô katulusan ébô dadattan tô tanà asta dagat. ³ Igkagi tô panaligan, na mà din, “Yakó ágdadat katô tanà, dagat asta kayu ka di dé pa patówan tô bukád katô mga ágsuguánnán ka Manama ta.”*

⁴ Na, idinág ku tô karapungan katô mga manubù na igpatówan. Sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) tô igpatówan tikud tun ta langun grupo ka mga rubbad i Israel. ⁵ Sapulù duwa mararan (12,000) tô manubù na igpatówan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Juda. Sapulù duwa mararan (12,000) tô igpatówan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Ruben. Sapulù duwa mararan (12,000) tô igpatówan tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Gad. ⁶ Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Aser. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Neftali. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Manases. ⁷ Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Simeon. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Levi. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Isacar. ⁸ Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Zabulon. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Jose. Sapulù duwa mararan (12,000) tô tikud tun ta grupo ka mga rubbad i Benjamin.

Mga manubù tun ta saruwan katô gunsadanan ka Manama

⁹ Na, igkita ku tô tuu marapung manubù na di ágkéyap. Tikud dan tun ta langun banuwa, mga grupo, mga klasi ka manubù asta mga kinagiyan. Igtindág dan tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, tun ta saruwan katô Nati Karnero. Igumpak dan ka mapputi kapa, asta igawidan dan tô mga daun ka palmera. ¹⁰ Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán tô Manama ta na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu, asta durungán tô Nati Karnero, su igpaluwà ké ikandan tikud tun ta kérrrayat!”

* **6:17** 6:17 Ahaán tô Malaquias 3:2. * **7:3** 7:3 Ahaán tô Ezequias 9:4.

11 Tô langun panaligan iglibut tun ta gunsadanan ka pangulu, mga ágpangulun, asta áppat matulus mannanap. Iglíngkóód dan tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, asta igpangadap dan ka Manama. 12 Igkagi sikandan, na mà dan, “Matuman ni! Sikuna Manama tô durungán dé, pangadapán dé, pasalamatan dé, asta pabantugán dé. Bánnal ka mapandé, matulus, asta makému katô langun sippang ka ándà ágtamanán! Matuman ni.”

13 Na, duwán sábbad ágpangulun na iginsà kanak, na mà din, “Isóddóran nu ka sadan ni mga manubù na igumpak ka mapputi kapa? Isóddóran nu ka ánda é igtikudan dan?”

14 Igtaba a, na mà ku, “Sir, ikasóddór ka, asal sakán ánda.”

Igkagi sikandin, na mà din, “Sikandan tô igtikud tun ta dakál kérrayat.† Iglabaan dan tô kapa dan‡ ukit ka dipanug katô Nati Karnero ébô tuu kumapputi. 15 Purisu igtindág dan dán tun ta saruwan katô gunsadanan ka Manama. Ágtuman dan katô kakalyag din tun ta templo din agad álló asta dukilám. Ágtómmóngan dan katô Manama na gunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. 16 Dì dan gó ballusán. Dì dan gó katákkangan. Dì dan kagáttasan tingód katô kénit ka álló, ó agad ándin klasiyi ka kénit,§ 17 su ágdóppónan dan katô Nati Karnero na madani tun ta gunsadanan ka pangulu. Piddán din sikandan tun ta mga sánnáp ka wayig na makabággé ka kantayan. Punasan ka Manama tô langun luhà dan.”*

8

Igakas tô ikapittu silyo

1 Na, tô igakas katô Nati Karnero tô ikapittu silyo, igtagnáp tô langun tun ta langit dalám ka tángngà ka oras. 2 Na, igkita ku tô pittu mga panaligan na ágtindág tun ta saruwan ka Manama, asta duwán pittu mga trumpeta na igbággé kandan. 3 Duwán ássa panaligan na igpid ka bulawan ágtaguanan ka pamammut. Igpadani sikandin tun ta dakál ággóbbówanan na bulawan tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu. Duwán dakál pamammut na igbággé kandin na igtákkássa katô mga kadasal ka langun sakup ka Manama.* 4 Igábbál tô pamammut na iggóbbó tun ta ágtaguanan na gawidan katô panaligan tun ta saruwan ka Manama, asta tô ábbál igtákkássa katô mga kadasal katô mga sakup ka Manama. 5 Na, igipánnù katô panaligan tô ágtaguanan ka бага tikud tun ta dakál ággóbbówanan, asta igdabù din tun ta banuwa. Purisu mabákkár tô dalágdág ka kilat, igséllà tô kirám, asta iglinug.

Mga trumpeta

6 Na, ikataganà tô pittu mga panaligan ébô midup dan katô pittu mga trumpeta.

7 Igidup tô tagnà panaligan katô trumpeta din, asta duwán idabù tun ta banuwa iring na magdakál mga ayis iring na mabággat mga batu. Idabù tô apuy na duwán ibalát dipanug. Purisu igóbbó tô ikatállu bahin katô tanà. Igóbbó tô ikatállu bahin ka mga kayu. Igóbbó tô langun ka sigbát.

† 7:14 7:14a Ahaán tô Daniel 12:1. ‡ 7:14 7:14b Tô kalaba dan katô kapa tô panunggiringan tingód katô kapamaké dan ki Jesus ébô pasinsiyaan ka Manama tô salà dan ukit katô dipanug i Jesus. § 7:16 7:16 Ahaán tô Isaias 49:10; Salmo 121:6. * 7:17 7:17 Ahaán tô Salmo 23:2; Isaias 25:8. * 8:3 8:3 Ahaán tô Salmo 141:2.

⁸ Igidup tô ikaduwa panaligan katô trumpeta din, asta duwán idabù tun ta dagat iring na tuu dakál pabungan na igrágrág. Purisu tô ikatállu bahin ka dagat inému na dipanug, ⁹ asta inaté tô ikatállu bahin ka mga sáddà, asta idattan tô ikatállu bahin ka mga barko.

¹⁰ Igidup tô ikatállu panaligan katô trumpeta din, asta idabù tô dakál karani tikud tun ta langit na ágrágrág iring na sulù. Idabù tô dakál karani tun ta ikatállu bahin ka mga wayig asta mga sánnáp. ¹¹ Mappait tô ngadan katô karani. Purisu igmappait tô ikatállu bahin ka wayig, asta marapung tô mga manubù na inaté su iginám dan kani.

¹² Igidup tô ikappat panaligan katô trumpeta din, asta igmangittáng tô ikatállu bahin ka álló, igmangittáng tô ikatállu bahin ka bulan, asta igmangittáng tô ikatállu bahin ka mga karani, su inandá tô ikatállu bahin ka iló dan. Purisu ándà palang giló dalám ka ikatállu bahin ka oras ka álló asta dukilám.

¹³ Na, igkita ku tô banug na áglayang tun ta kawang-awangan. Igdinág ku tô kagi din na mabákkár, su igullaó tô banug ka makatállu, na mà din, “Makédu-édu gó! Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tô mga manubù na góddô tun ta banuwa, su masig dán midup tô tállu pa mga panaligan katô trumpeta dan!”

9

¹ Na, igidup tô ikalima panaligan katô trumpeta din, asta duwán igkita ku iring na karani tun ta banuwa, su taganá sikandin idabù tikud tun ta langit. Igbággayan sikandin ka susi ébô pókéan din tô sagpáng katô bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman. ² Igpókéan din tô sagpáng katô bóbbó, asta igluwà tô ábbál iring na ágtikud tun ta dakál ággóbbówanan. Tô álló isidalungan asta igmangittáng, su igluwà tô ábbál tikud tun ta bóbbó. ³ Igluwà tô marapung mga apang tikud tun ta ábbál, asta igbággayan dan ka katulusan ébô makadadat katô mga manubù ukit katô sággád dan iring na aras ka mananipit. ⁴ Ikgagiyan sikandan na di dan dadattan tô sigbát, tô mga pamulanán, asta tô mga kayu. Asal mému dan dád dadattan tô mga manubù na ándà pató ka Manama tun ta bukád dan. ⁵ Agad mému dan irrayatan tô mga manubù dalám ka lima bulan, asal di dan mému matayan tô mga manubù. Iring na aras ka mananipit tô kérrayat dan katô mga manubù. ⁶ Dalám katô lima bulan, pamasakán katô mga manubù tô kapókit ébô maté dan, asal ándà kitanán dan. Agad kakalyag dan na maté, asal di dan makému.

⁷ Tô lawa katô mga apang iring na lawa ka kudà na sakayan katô manubù na gumira. Iring na korona na bulawan tô itgagù tun ta ulu dan. Tô báttuk dan iring na báttuk ka manubù, ⁸ mallayat tô ulu dan iring na ulu ka bayi, asta tô ngipán dan iring na ngipán ka liyun. ⁹ Tô kagpa dan iring na putó kalasag. Tô iglayang dan, igdagunut tô pakpak dan iring na dagunután ka marapung mga kalesa na ágguyudán ka kudà na ágpalayug tun ta gira. ¹⁰ Tô ikug dan iring na ikug ka mananipit, su duwán sággád ébô makadadat dan katô mga manubù dalám ka lima bulan. ¹¹ Hari dan tô panaligan tikud tun ta bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman. Si Abbadon tô ngadan din tun ta kinagiyan ka Hebreo. Si Apolyon* tô ngadan din tun ta kinagiyan ka Griego.

¹² Ipángnga dán tô tagnà karasayan, asal duwán pa duwa karasayan na dumungù.

* **9:11** 9:11 Tô kóbadan katô duwa ngadan din, Taradadat.

¹³ Na, igidup tô ikannám panaligan katô trumpeta din, asta duwán igdinág ku na igkagi tikud tun ta áppat panga katô dakál ággóbbówanan na bulawan tun ta saruwan ka Manama. ¹⁴ Igkagi tô igdinág ku tun ta ikannám panaligan na igpid katô trumpeta, na mà din, “Lángngai nu tô áppat panaligan na igbagkás tun ta dakál Wayig ka Eufrates.”

¹⁵ Purisu iglángngaan katô ikannám panaligan tô áppat panaligan na igpata-ganà para kani ámmé, bulan, álló asta oras ni, ébô matayan dan tô ikatállu bahin ka mga manubù. ¹⁶ Idinág ku tô karapungan katô mga sundalo na ágsaké ka kudà, na duwa gatus milyon (200,000,000). ¹⁷ Iring kani tô bónnóng katô mga kudà asta katô mga sundalo na igpakita kanak. Tô mga sundalo na ágsaké duwán mga umpak dan na mallutù putó, iring na kallutù ka apuy. Duwán mga umpak dan na malunnó, iring na baták ka batu na ánggadanan sapiro na dakál é lagà. Duwán mga umpak dan na mararag, iring na asupri. Tô ulu katô mga kudà dan iring na ulu ka liyun, asta tikud tun ta babbà dan igluwà tô apuy, tô ábbál asta tô asupri. ¹⁸ Inaté tô ikatállu bahin katô mga manubù ukit kani tállu kadattan na apuy, ábbál, asta asupri na igluwà tikud tun ta babbà katô mga kudà dan. ¹⁹ Tun ta babbà asta tun ta ikug katô kudà duwán makadadat, su tô ikug dan iring na áppuy na garas, asta tô gó é makadadat katô mga manubù.

²⁰ Tô mga manubù na isamà asta ándà matayi katô mga kudà na makada-dat, ándà dan rákkád katô mga madat na iglumu dan. Ándà dan sódô ka kapangadap dan katô madat mga espiritu asta katô mga ágmanaman na di pakakita, di pakadinág, asta di pakapanó na igimu dan tikud tun ta bulawan, mapputi bulawan, burunsi, batu, asta kayu. ²¹ Ándà rákkád tô mga manubù katô kamaté dan, katô katimbaluy dan, katô kalayuk dan katô ánnà kandan sawa ó duma, asta katô katakó dan.

10

Tô panaligan asta tô délak papel

¹ Na, igkita ku tô ássa matulus panaligan na igsunnad tikud tun ta langit. Itángngás sikandin ka sagulapun, asta duwán binangunan na igpabówwó katô ulu din. Ágséllà tô báttuk din iring na sánnang ka álló, asta tô mga paa din iring na mga sumbál na ágrágrág. ² Tun ta bállad din igawidan din tô délak papel na ándà luluni. Tô kawanan paa din igpagit din tun ta tángngaan ka dagat, asta tô ibang paa din igpagit din tun ta tanà. ³ Igullaó sikandin iring na kagi ka liyun. Tô igullaó sikandin, igkilat ka makapittu. ⁴ Tô igkilat ka makapittu, sumulatta pád katô kagi na igdinág ku. Asal igdinág ku tô igkagi tikud tun ta langit, na mà din, “Yaka ágsulat katô igkagi katô pittu mga kilat, su di mému gultán.”

⁵ Na, tô panaligan na igkita ku na igtindág tun ta dagat asta tanà, igtayó sikandin ka kawanan bállad din, ⁶ asta igtandó sikandin ukit katô ngadan ka manté Manama sippang ka ándà ágtamanán, tô igimu katô langit, tanà, dagat, asta langun-langun. Igtandó din na di dán maring-baring, ⁷ su ka midup tô ikapittu panaligan katô trumpeta din, tumanán katô Manama tô kakalyag din na taganà din igulit tun ta mga propeta na ágsuguánnán din sayyan.

⁸ Na, igkagi puman kanak tô igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, “Sadun ka tun ta panaligan na igtindág tun ta dagat asta tun ta tanà. Kangé nu tô papel na ándà luluni tun ta bállad din.”

⁹ Purisu igsadunna tun ta panaligan, asta igpamuyù ku tô delák papel. Ikgagi sikandin, na mà din, “Tanggap nu ni papel, asta kan nu. Mammis iring na tánnáb tun ta babbà nu, asal ka dumunggù ni tun ta gátták nu kumappait.”*

¹⁰ Purisu igtanggap ku tô delák papel na igpid katô panaligan, asta igkan ku. Mammis iring na tánnáb tun ta babbà ku, asal tô iglammád ku, igmappait tun ta gátták ku. ¹¹ Na, igkagi puman tô igdinág ku tikud tun ta langit, na mà din, “Kailangan mulit-ulit ka puman katô ágpakagin ku áknikó tingód katô marapung klasi ka mga manubù, mga banuwa, mga kinagiyan asta mga hari.”

11

Tô duwa taraulit ka kabánnalan

¹ Na, duwán pagtáppáng iring na tukád na igbággé kanak. Duwán igkagi kanak, na mà din, “Tindág ka, asta táppáng nu tô templo ka Manama asta tô dakál ággóbbówanan, asta iyap nu tô mga manubù na ágpangadap dutun. ² Asal yaka ágtáppáng katô plasa tun ta luwà katô templo. Pabayà nú yan, su igbággé tun ta mga ánnà Judio. Sumulung dan katô ugis lunsud ka Jerusalem dalám ka kappatan duwa (42) bulan. ³ Papiddán ku tô duwa taraulit na gumpak ka óggét na gimun sako,* asta pakagin ku sikandan dalám ka sábbad mararan duwa gatus kannámman (1,260) álló.”

⁴ Tô duwa taraulit na papiddán din, tô gó tô igtádduan katô panunggiringan sayyan tingód katô duwa kayu olibo asta tô duwa sulù tun ta saruwan katô Áglangngagán na ágpangulu katô langun manubù nit banuwa. ⁵ Atin ka duwán dumadat katô duwa taraulit, duwán apuy na lumuwà tikud tun ta babbà dan ébô góbbón tô mga usig dan. Ukit katô apuy, matayan dan tô mga dumadat kandan. ⁶ Papiddán tô duwa taraulit ébô dalangan dan tô mga sagulapun ébô di mudan dalám ka álló ka kapakagi ka Manama kandan. Papiddán dan ébô imun na dipanug tô mga wayig, asta irrayatan dan tô mga manubù nit banuwa ukit katô mga kadattan agad kadángngan é kakalyag dan. ⁷ Atin ka mapángnga dan mulit-ulit, sulungán dan katô magani mannanap na lumuwà tikud tun ta bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman. Talun katô magani mannanap tô duwa taraulit, asta matayan din sikandan. ⁸ Tô mga lawa katô inaté pabayaán tun ta dakál dalan katô ágkabantug lunsud na igmatayan katô Áglangngagán dan na igpansalan tun ta krus. Tun ta panunggiringan tingód katô lunsud, ánggadanán tô lunsud Sodoma† ó Ehipto. ⁹ Marapung tô mga manubù na madun tikud tun ta ássa-ássa klasi ka mga manubù, mga grupo, mga kinagiyan asta mga banuwa ébô sumállág dan katô mga lawa katô duwa taraulit dalám ka tállu álló ágtángngà. Di mému kandan ka lábbángngán tô duwa lawa. ¹⁰ Kadayawan tô mga manubù na góddô tun ta banuwa tingód ka kamatayan katô duwa taraulit. Purisu palimudé dan, asta pabággayé dan ka mga gasa, su inaté dán tô duwa propeta na taganá igdadat kandan. ¹¹ Asal pángnga ka tállu álló ágtángngà, iganté puman ka Manama tô duwa taraulit, asta igtindág dan. Purisu tuu imáddangan tô mga manubù na igsállág kandan.

* **10:9** 10:9 Ahaán tô Ezequias 2:8-3:3.   * **11:3** 11:3 Gumpak dan ka óggét na gimun sako, su tô gó tô pató na kailangan rumákkád tô mga manubù na gulitan dan.   † **11:8** 11:8 Sodoma tô lunsud na madani tun ta Ranó ka Asin na igdadattan ka Manama sayyan ukit katô apuy su tuu madat tô áglumun ka mga taga Sodoma. Ahaán tô Genesis 19:23-26.

¹² Duwán igdinág katô duwa taraulit na igkagi ka mabákkár tikud tun ta langit, na mà din, “Sadun kó dini!”

Na, ibatun tô duwa taraulit tun ta langit na igtákkásson ka sagulapun, asta isállággan katô mga usig dan. ¹³ Tigkô dád duwán mabákkár linug, asta idattan tô ikasapulù bahin ka mga balé tun ta lunsud. Pittu mararan (7,000) tô mga manubù na inaté tingód katô linug. Tuu imáddangan tô mga manubù na isamá, asta igdurung dan tô Manama na góddô tun ta langit.

¹⁴ Ipángnga dán tô ikaduwa karasayan, asal duwán pa ikatállu karasayan na masig dumunggù.

Ikapittu trumpeta

¹⁵ Na, igidup tô ikapittu panaligan katô trumpeta din, asta marapung tô mga igkagi ka mabákkár tun ta langit, na mà dan, “Tô mga pangulu ka manubù isakup dán tun ta pagpangulu katô Áglangngagán ta asta katô kandin Mesiyas.† Mangulu sikandin sippang ka ándà ágtamanán.”§

¹⁶ Na, iglingkóod tô duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun na gunsad tun ta saruwan ka Manama, asta igpangadap dan katô Manama. ¹⁷ Igkagi sikandan, na mà dan, “Áglangngagán dé na Manama na matulus, duwán kad sayyan asta áknganni. Ágpasalamat ké áknikó su igpakita nud na matulus ka, asta igtigkané kad ágpangulu nit banuwa. ¹⁸ Agad isókó tô mga manubù áknikó, asal igdunggù dán tô álló na sumupak ka kandan, asta tô álló na rumuud ka katô mga manubù na inaté. Igdunggù dán tô álló na mággé ka katô pulusán tun ta mga ágsuguánnán nu na mga propeta, asta tun ta mga sakup nu asta mga manubù na ágrespeto áknikó agad ágkayù-ayuan ó mallayat é kamanubuan. Igdunggù dán tô álló na matayan nu tô mga manubù na igdadat katô banuwa.”

¹⁹ Na, igpókéan tô templo ka Manama tun ta langit, asta igkita ku tô kaban na ágtaguan katô kasabotan ka Manama. Igkirám, mabákkár tô dalágdág ka kilat, iglinug, asta idabù tô magdakál mga ayis iring na mga batu.

12

Kasalábbuan tingód katô bayi asta dragon

¹ Na, duwán dakál kasalábbuan na igkita ku tun ta langit. Igkita ku tô bayi na igumpak katô iring na álló. Duwán bulan tun ta siyung katô mga paa din, asta duwán sapulù duwa (12) karani na igkorona tun ta ulu din. ² Masig dán mamasusu tô bayi, asta igullaó sikandin tingód katô kasakit, su ágpangalalan sikandin.*

³ Na, duwán ássa kasalábbuan na igkita ku tun ta langit. Duwán dakál mallutù dragon na igkita ku. Pittu tô mga ulu din, sapulù (10) tô mga panga din, asta duwán korona tun ta tagsábbad-sábbad katô ulu din. ⁴ Ukit katô ikug din, igkarit din tô ikatállu bahin ka mga karani, asta igdabù din tô mga karani tun ta banuwa. Igtindág tô dragon tun ta tubang katô bayi na masig dán mamasusu ébò sékót din kannán tô batà na pamasusun katô bayi. ⁵ Duwán batà mama na ipamasusu, asta sikandin tô mangulu katô langun manubù nit banuwa, asta ándà makatu kandin. Asal igdagmit ka Manama tô batà,

† **11:15** 11:15a Mesiyas tô kagi ka Hebreo na magunawa katô kagi ka Griego “Cristo.” Tô kóbadan kani, “tô isalin ka Manama.” Si Jesu-Cristo tô ánggadanan na Mesiyas. § **11:15** 11:15b Ahaán tô Daniel 7:14. * **12:2** 12:2 Ahaán tô Miqueas 4:10.

asta igpid din tun ta gunsadanan din tun ta langit. ⁶ Igpalaguy tô bayi tun ta disyerto, su duwán lugar na igtaganà katô Manama ébô dôppónan din tô bayi dalám ka sábbad mararan duwa gatus kannámmán (1,260) álló.

⁷ Na, duwán gira tun ta langit. Si Miguel† tô igpid katô mga panaligan ka Manama, asta igsulung dan tô dragon. Agad igatu tô dragon asta tô mga panaligan din, ⁸ asal italu tô dragon asta tô mga panaligan din, asta igpewà dan tikud tun ta langit. ⁹ Igdabù tô dakál dragon tikud tun ta langit. Sikandin tô áppuy sayyan, asta ánggadanan ki Maibuyan ó Satanas. Katig sikandin áglimbung katô langun manubù tun ta banuwa. Igdabù sikandin asta tô mga panaligan din tun ta banuwa.

¹⁰ Na, igdinág ku tô kagi na mabákkár tun ta langit, na mà din, “Igdunggù dán tô álló na tábbusán ka Manama tô mga manubù. Igpakita din dán na matulus sikandin. Igtigkané dán tô pagpangulu ka Manama, asta igpapan-gulu din dán tô Mesiyas, su igdabù din dán tikud tun ta langit tô ágdimanda tingód katô mga kataladi ta. Di sikandin ágsódô ágdimanda tingód kandan tun ta saruwan katô Manama dé agad álló asta dukilám. ¹¹ Italu dán si Maibuyan katô mga ágpampamaké ukít katô dipanug katô Nati Karnero na igmatayan tun ta krus, asta ukít katô kólít dan tingód ki Jesu-Cristo. Di dan ágkamáddangan agad matayan dan. ¹² Purisu kailangan kadayawan kó na mga taga langit asta sikiyu na góddô tun ta langit! Asal makédu-édu kó gó na mga taga tanà asta mga taga dagat, su igdunggù dán si Maibuyan tun ákníyu. Tuu isókó sikandin, su isóddóran din na masíg dán sikandin supakan!”

¹³ Tô ikasóddór tô dragon na igdabù dán sikandin tun ta banuwa, igagtà din tô bayi na igpamasusu ka batà mama. ¹⁴ Asal duwán duwa pakpak na iring na pakpak ka dakál banug na igbággé ka Manama tun ta bayi ébô makalayang sikandin tun ta disyerto asta di kasabnan katô dragon. Dôppónan sikandin ka Manama dalám ka tállu ámmé ágtángngà. ¹⁵ Igpaluwà katô dragon tô dakál wayig tikud tun ta babbà din ébô anudán din tô bayi, ¹⁶ asal igtabangan katô tanà tô bayi, su ibóbbówan tô tanà, asta ikahu tô dakál wayig na igpaluwà katô dragon tikud tun ta babbà din. ¹⁷ Purisu isókó tô dragon katô bayi, asta itigkané sikandin igsulung katô duma mga gabatà katô bayi. Sikandan tô ágbánnal katô mga sugù ka Manama asta gulít katô kabánnalan na ágtinuruán tingód ki Jesus.

Igtindág tô dragon tun ta baklayanán na madani tun ta dagat.

13

Tô duwa mannanap

¹ Na, igkita ku tô magani mannanap na igláltó tikud tun ta dagat. Sapulù (10) tô mga panga din, asta pittu tô mga ulu din. Duwán korona na igtagù tun ta tagsábbad-sábbad panga din. Duwán tuu madat ngadan na ágtulád ka Manama na igsulat tun ta mga ulu din. ² Tô magani mannanap na igkita ku iring na magani mannanap ka kabánnássan na ánggadanan leyopardo. Tô mga paa din iring na paa ka mannanap ka kabánnássan na ánggadanan oso. Tô babbà din iring na babbà ka liyun. Igbággé katô dragon tun ta magani mannanap tô katulusan din, tô pagpangulu din, asta tô kapid din. ³ Tô sábbad ulu katô magani mannanap duwán dakál amù, asta iring na makamaté. Asal

† 12:7 12:7 Si Miguel tô sábbad pangulu katô mga panaligan ka Manama. Ahaán tô Judas bersikulo 9.

inólian, asta isalábbuan gó tô langun manubù nit banuwa, asta igtákkás dan katô magani mannanap. ⁴Igpangadap dan tô dragon, su sikandin tô igbággé katô pagpangulu tun ta magani mannanap. Igpangadap dan tô magani mannanap, asta igkagi sikandan, na mà dan, “Ándà palang makéring kani magani mannanap, asta ándà makatu kandin.”

⁵Igpabayà pô ka Manama tô kapadaduring katô magani mannanap asta tô katulád din kandin, asta tô kalumu din ka madat dalám katô kappatan duwa (42) bulan. ⁶Tô igkagi sikandin, igtulád din tô Manama, tô góddóan ka Manama tun ta langit, asta tô mga ágpamaké ka Manama na góddô tun datas ta langit. ⁷Igpabayà pô ka Manama tô kasulung katô magani mannanap katô mga sakup ka Manama tun ta banuwa, asta tô kapanalu katô magani mannanap kandan. Inému sikandin na pangulu katô langun grupo, mga klasi ka manubù, mga kinagiyan, asta mga banuwa. ⁸Pangadapán tô magani mannanap katô langun manubù na góddô tun ta banuwa, agad sadan tô mga manubù na ándà kasulat tô ngadan dan tun ta libro ka kantayan.* Tô ándà pa imuwi tô banuwa, taganá gó igsulat tô mga ngadan dan tun ta libro katô Nati Karnero na igmatayan.

⁹Kailangan maminág kó ébô makagpát kó kani ágkagin ku.

¹⁰Sikiyu na igsalin ébô ámmáttán,
matuman kó gó ámmáttán.

Sikiyu na igsalin ébô matayan ukit ka kampilan,
matayan kó gó ukit ka kampilan.†

Purisu sikita na mga sakup ka Manama, kailangan tumiis ki katô kahirapan, asta kailangan sumarig ki katô Manama.

¹¹Na, igkita ku tô sábbad magani mannanap na igluwà tikud tun ta siráb ka taná. Duwán duwa panga din iring na panga ka nati ka karnero, asta tô kagi din iring na kagi ka dragon. ¹²Iggamit din tô katulusan katô tagnà magani mannanap ébô piritán din tô mga manubù nit banuwa na mangadap katô tagnà magani mannanap na duwán amù na makamaté na inólian dán. ¹³Marapung tô mga kasalábbuan na igimu katô ikaduwa mannanap, su duwán apuy na igdabù din tikud tun ta langit na igkita katô mga manubù. ¹⁴Ukit katô mga kasalábbuan na igpalumu katô ikaduwa mannanap kandin, iglimbungan din tô mga manubù nit banuwa. Igsugù din sikandan ébô imun dan tô ágmanaman na iring katô bónnóng ka tagnà mannanap na inamù ka kampilan asal ándà kamaté. ¹⁵Igbággé katô ikaduwa mannanap tô lagingawan tun ta ágmanaman na igpému. Purisu ikakagi tô ágmanaman, asta igpamatayan din tô mga manubù na di ágpangadap kandin. ¹⁶Igpatówan din pagsik tô langun manubù tun ta kawanan bállad dan ó tun ta bukád dan, agad ágkangadanan ó di ágkangadanan, agad ágkaduwánnan ó ágkayù-ayuan, agad állang ó ánnà. ¹⁷Ándà makabálli, asta ándà makabarigya ka di dan patówan katô ngadan ka magani mannanap ó numero katô ngadan din. ¹⁸Kailangan duwán kapandayan katô mubad ka panunggiringan ka numero katô ngadan ka mannanap, su igállás tô ngadan din tun ta numero ka manubù na ánnám gatus kannámman ánnám (666).

* **13:8** 13:8 Tingód katô libro ka kantayan, ahaán tô 3:5. † **13:10** 13:10 Ahaán tô Jeremias 15:2.

14

Kanta katô mga ágtákkás katô Nati Karnero

¹ Na, igkita ku tó Nati Karnero na igtindág tun ta pabungan na ángngadanan Sion.* Dutun pagsik tó kadumaan din na sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) mga manubù. Sikandan tó mga manubù na duwán ngadan katô Nati Karnero asta ngadan katô Ámmà din na Manama na igsulat tun ta bukád dan.[†] ² Na, duwán igdinág ku tun ta langit na igkagi iring na arukán ka magdakál mga wayig na garus, asta iring na mabákkár dalágdág ka kilat. Tó kagi na igdinág ku iring na dagingán ka marapung mga ágpapading ka alpa. ³ Igtindág dan tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu, katô áppat matulus mannanap, asta katô mga ágpangulun. Igkanta dan ka mantu kanta. Ándà duma na ikakatig ka mantu kanta katô sábbad gatus kappatan áppat mararan (144,000) mga manubù na itábbus tikud tun ta mga manubù na góddô tun ta banuwa. ⁴ Matalláng dan mga manubù su iring dan na mallaki na ándà pa layuk ka bayi. Ágtákkás dan katô Nati Karnero agad ánda é ágsadunan din. Itábbus dan tikud tun ta banuwa, asta inému dan na iring na tagnà buuy na ágbággén tun ta Manama asta tun ta Nati Karnero. ⁵ Ándà palang bulaló na igkagi dan, su matalláng dan.

Tô tállu panaligan

⁶ Na, igkita ku tó ássa panaligan na áglayang tun ta kawang-awangan. Igulit din tó madigár gulinán na di ágkapalin tun ta mga manubù na igóddô tun ta kaluwagan kani banuwa, agad tun ta langun banuwa, mga grupo, mga kinagiyan asta mga klasi ka manubù. ⁷ Igkagi sikandin ka mabákkár, na mà din, “Respetowi yu tó Manama, asta pabantug yu sikandin, su igdunggù dán tó álló na ruudan din tó mga manubù. Kailangan pangadapán yu sikandin na igimu ka langit, tanà, dagat, asta mga sánnáp.”

⁸ Duwán ikaduwa panaligan na igtalundug katô tagnà, asta igullaó sikandin, na mà din, “Idattan dán tó ágkabantug lunsud na ángngadanan Babilonia, su igkinnaman katô mga taga Babilonia tó langun manubù tun ta kaluwagan ka banuwa ébó masakup dan tun ta madat lumu dan.”[‡]

⁹ Na, duwán ikatállu panaligan na igtalundug katô ikaduwa, asta igullaó sikandin, na mà din, “Atin ka mangadap tó mga manubù katô magani mannanap asta katô ágmanaman na igpému din, asta patówan dan tun ta bukád ó tun ta bállad,¹⁰ supakan dan ka Manama, su ikataganà dán sikandin sumupak, asta ándà kédu din. Supakan ka Manama sikandan ukít ka apuy asta asupri tun ta saruwan katô mga panaligan ka Manama asta tun ta Nati Karnero. ¹¹ Mábbál tó apuy katô supak din kandan sippang ka ándà ágtamanán. Agad álló ó dukilám, di gó sumódô tó supak kandan, su igpangadap dan katô magani mannanap asta katô ágmanaman na igpému din, asta igpatówan dan ka ngadan katô magani mannanap.”

¹² Kailangan tumiis katô kahirapan tó mga sakup ka Manama, tó mga manubù na ágtuman katô mga sugú ka Manama asta ágpamaké ki Jesus.

¹³ Na, duwán igdinág ku na igkagi tikud tun ta langit, na mà din, “Sulat nu ni. Agad maté tó mga ágpamaké katô Áglangngagán, asal kadayawan dan.”

* **14:1** 14:1a Sion tó ássa ngadan katô lunsud ka Jerusalem. † **14:1** 14:1b Ahaán tó Ezequias 9:4.

‡ **14:8** 14:8 Ahaán tó Isaias 21:9.

Igkagi tô Ugis Espiritu, na mà din, “Kadayawan dan gó su sumódô dan katô lumu dan, asta makapaginawa dan dán, su duwán madigár bággén kandan tingód katô madigár linumuwan dan!”

Supak tun ta banuwa

¹⁴ Na, igkita ku tô mapputi sagulapun, asta duwán igunsad dutun na iring na bónnóng katô Igpamanubù.[§] Duwán korona na bulawan na igtagù tun ta ulu din, asta duwán matam garab na gawidan din. ¹⁵ Duwán ássa panaligan na igluwà tikud tun ta templo, asta igtawar sikandin ka mabákkár tun ta igunsad tun ta sagulapun, na mà din, “Gamit nud tô garab nu, asta káttu kad. Igdunggù dán tô álló ka kakáttu, su tuu dán malutù tô ágkáttun tun ta banuwa.”*

¹⁶ Purisu tô igunsad tun ta sagulapun, iggamit din tô garab din, asta igkátuwan din ni banuwa.

¹⁷ Na, duwán ássa panaligan na igluwà tikud tun ta templo tun ta langit, asta duwán pagsik matam garab din. ¹⁸ Na, igdunggù tô ássa panaligan tikud tun ta dakál ággóbbówanan ka pamammut tun ta templo. Sikandin tô ágtómmóng ka apuy tun ta dakál ággóbbówanan. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta panaligan na igpid ka garab, na mà din, “Gamit nud tô garab nu, asta kangé nud tô mga buuy ka paras tun ta banuwa, su malutù dán.”

¹⁹ Purisu iggamit katô panaligan tô garab din, asta igkangé din tô mga buuy ka paras tun ta banuwa. Igdabù din tun ta dakál garikanan ka buuy ka paras na panunggiringan ka supak ka Manama katô mga masalà-salà. ²⁰ Na, igarik tô mga igkangé tun ta garikanan tun ta luwà ka lunsud, asta sábbad metro ágtángngà tô kadalámman katô dipanug. Igarus tô dipanug tikud tun ta garikanan sippang ka mga tállu gatus (300) kilometro.

15

Tô mga panaligan na igpid ka mga kadattan

¹ Na, duwán ássa dakál kasalábbuan na igkita ku tun ta langit na tuu makasalábbù. Duwán pittu mga panaligan na igpid ka pittu mga kadattan. Ni gó tô ágtamanán ka kadattan, su ni gó tô ágtamanán katô supak ka Manama.

² Duwán igkita ku iring na ranó na tuu matiò iring na pangalungan, asal ibaláttan ka apuy. Igkita ku tô mga manubù na ikapanalu katô magani mannanap, su ándà dan pangadap katô ágmanaman na igpému din, asta ándà dan papató katô numero ka ngadan din. Igtindág dan tun ta ligad katô matiò ranó, asta igpadaging dan tô mga alpa na igbággé ka Manama kandan.

³ Igkanta dan katô kanta i Moises* na ágsuguánnán ka Manama sayyan, asta tô kanta katô Nati Karnero, na mà dan,

“Áglangngagán na matulus Manama,
tuu madigár tô áglumun nu!

Nángngà asta ágkasarigan tô áglumun nu.
Sikuna tô harì tun ta langun banuwa!

⁴ Áglangngagán, respetowan ka asta pabantugán ka katô langun manubù,
su sikuna dád tô ugis.

§ **14:14** 14:14 Tô kagi “Igpamanubù” tô iggamit i Jesus, su sikandin tô Manama na igpamanubù ébò tábbúsán ki ikandin tikud tun ta salà. * **14:15** 14:15 Ahaán tô Joel 3:13. Magunawa tun ta bersikulo

18. * **15:3** 15:3 Ahaán tô Exodo 15:1; Salmo 145:17.

Pangadapán ka katò mga manubù tun ta langun banuwa,
su igpakita nud na madigár tò áglumun nu.”

⁵ Na, pángnga igkanta dan, igkita ku na igpókéan tò templo ka Manama tun ta langit, asta igkita ku tò tun dalám katò Ugis Lugar na ágtaguan katò mga sugù ka Manama na igsulat. ⁶ Igluwà tikud tun ta templo tò pittu mga panaligan na igpid katò pittu mga kadattan. Igumpak dan ka mapputi kapa na ágséllà, asta bulawan tò iglibád tun ta kaga dan. ⁷ Duwán pittu mga bulawan linipung na ipánnù katò supak ka Manama na manté ka ándà ágtamanán. Tò gó tò igbággé katò sábbad katò áppat matulus mannanap tun ta pittu mga panaligan. ⁸ Ipánnù tò templo ka ábbál na pató katò kabantug asta katulusan ka Manama, asta ándà makahu tun ta templo sippang ka mapángnga tò pittu mga kadattan na igpid katò pittu mga panaligan.

16

Mga linipung na igtaguan katò supak ka Manama

¹ Na, duwán igdinág ku tun ta templo na igtawar ka mabákkár tun ta pittu mga panaligan, na mà din, “Pid yu tò pittu mga linipung tun ta banuwa, asta busbus yu, su tò gó tò supak ka Manama.”

² Purisu igpid katò tagnà panaligan tò linipung din, asta igbusbus din tun ta banuwa. Madat asta tuu masakit tò bakukang na igdunggù tun ta mga manubù na igpatówan katò magani mannanap asta igpangadap katò ágmanaman na igpému din.

³ Na, igbusbus katò ikaduwa panaligan tò linipung din tun ta dagat. Purisu tò dagat inému na dipanug, iring na dipanug ka manubù na inaté, asta inaté tò langun tun dalám ka dagat.

⁴ Na, igbusbus katò ikatállu panaligan tò linipung din tun ta mga wayig asta tun ta mga sánnáp. Purisu tò langun wayig inému na dipanug. ⁵ Igdinág ku tò panaligan na igsarigan katò mga wayig, na mà din, “Ugis Manama na duwán áknganni, asta duwán sayyan, matullid tò karuud nu katò mga manubù áknganni, ⁶ su igmaté dan katò mga sakup nu asta katò mga propeta nu sayyan. Purisu igpénám nu ka dipanug tò mga igsupakan nu, su tò gó tò nángngà kandan!”

⁷ Duwán igdinág ku tun ta dakál ággóbbówanan na igullaó, na mà din, “Áglangngagán na matulus Manama, nángngà asta matullid tò supak nu katò mga manubù!”

⁸ Na, igbusbus katò ikappat panaligan tò linipung din tun ta álló, asta ilapa tò mga manubù ukit katò tuu kénit. ⁹ Ilapa dan su tuu igménit tò álló, asta igtulád dan tò Manama na igpapid kani mga kadattan. Asal ándà dan rákkád katò madat lumu dan, asta ándà dan durung ka Manama.

¹⁰ Na, igbusbus katò ikalima panaligan tò linipung din tun ta gunsadanan katò magani mannanap, asta igmangittáng tò ágpanguluwan din. Igkagat katò mga manubù tò dilà dan tingód katò kasakit na igdunggù kandan. ¹¹ Igtulád dan tò Manama tun ta langit tingód katò mga kasakit asta mga bakukang na inókitan dan. Asal ándà dan rákkád katò madat mga lumu dan.

¹² Na, igbusbus katò ikannám panaligan tò linipung din tun ta dakál Wayig ka Eufrates. Purisu ititti tò wayig ébò makókit tò mga harì na dumunggù tikud tun ta silatan. ¹³ Igkita ku tò tállu madat espiritu, asta tò bónnóng dan iring na bakbak. Igluwà tò sábbad tikud tun ta babbà katò dragon, igluwà tò

ikaduwa tikud tun ta babbà katô magani mannanap, asta igluwà tô ikatállu tikud tun ta babbà katô bulalón propeta. ¹⁴ Tô tállu madat espiritu ikému ka mga kasalábbuan, asta igpapid dan i Maibuyan tun ta langun hari tun ta kaluwagan ka banuwa ébô limudán dan tô mga sundalo, su matu dan katô Manama na matulus ka dumunggù tô álló na manalu tô Manama katô langun-langun. ¹⁵⁻¹⁶ Purisu iglimud katô tállu madat espiritu tô mga hari asta tô mga sundalo katô mga hari tun ta lugar na ángadanan Armagedon tun ta kinagiyan ka Hebreo.

Igkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Tô kadunggù ku iring na kadunggù ka takón na di kasóddóran! Kadayawan tô di ágtudug tun ta kadunggù ku, asal gumpak ébô di kitanán na ándà umpak asta di kayyaan tun ta tubang katô mga manubù!”

¹⁷ Na, igbusbus katô ikapittu panaligan tô linipung din tun ta karamag, asta duwán igtawar ka mabákkár tikud tun ta gunsadanan ka Manama tun ta templo, na mà din, “Ipángnga dán!”

¹⁸ Tigkô dád igkirám, duwán mabákkár dalágdág ka kilat, asta duwán dakál linug. Tikud tun ta katigkanayan ka banuwa, ándà palang manubù na igriyu ka linug iring kani, su tuu igkálláng-kálláng tô tanà. ¹⁹ Tô ágkabantug lunsud ka Babilonia ibahin ka tállu, asta idattan tô mga lunsud ka banuwa. Igtuman ka Manama tô tandô din tingód katô mga taga Babilonia. Purisu igpadunguan din sikandan ka supak din, su tuu isókó sikandin. ²⁰ Inandà tô langun purù asta tô langun pabungan. ²¹ Idabuan tô mga manubù ka magdakál mga ayis tikud tun ta langit iring na magdakál mga batu na kaliman (50) kilo tô kabággat katô tagsábbad-sábbad abuk. Igtulád dan tô Manama su tuu makamáddang tô kadattan.

17

Ágkabantug madat bayi

¹ Na, igpadani kanak tô sábbad panaligan na taganà igpid katô linipung, asta igkagi sikandin, na mà din, “Tákkás ka kanak, asta pakitanán ku áknikó tô supak ka Manama katô madat bayi na ágkabantug asta gunsad tun ta marapung mga wayig.* ² Iglayukan sikandin katô mga hari ka banuwa, asta ilasing tô mga manubù na góddô tun ta banuwa ukit katô bino na igpénám din kandan ébô lumayuk dan kandin.”

³ Na, igpidda katô panaligan tun ta disyerto, asta duwán igpakita katô Ugis Espiritu kanak. Igkita ku tô madat bayi na igsaké ka mallutù magani mannanap. Marapung tô mga ngadan na ágbuyas-buyas ka Manama na igsulat tun ta lawa katô mannanap, asta pittu tô mga ulu din asta sapulù (10) tô mga panga din. ⁴ Tô madat bayi igumpak ka mallutù na tuu dakál é lagà iring na gumpakán ka hari. Igtagan sikandin ka bulawan, mga batu na dakál é lagà, asta mga perlas. Igawidan din tô bulawan kopa na ipánnù ka mga madat asta maripà tingód ka kalayuk din katô mga ánnà kandin duma. ⁵ Tun ta bukád din igsulat tô ngadan na duwán kóbadan na ikallás, “BABILONIA NA ÁGKABANTUG LUNSUD, ASTA ÁGTIKUDAN KATÔ MADAT MGA GABAYI ASTA MGA KADATTAN NIT BANUWA.” ⁶ Igkita ku na ilasing dán tô madat bayi, su iginám din tô dipanug katô mga sakup ka Manama na igmatayan din su igulit dan tingód ki Jesus.

* 17:1 17:1 Ahaán tô Jeremias 51:13.

Tô igkita a katô madat bayi, tuuwa isalábbuan. ⁷ Asal igkagi tô panaligan, na mà din, “Yaka ágkasalábbuan, su ulitán kud ákníko tô kóbadan tingód kani madat bayi, asta tingód katô magani mannanap na igsakayan din na pittu tô mga ulu asta sapulù (10) tô mga panga. ⁸ Tô magani mannanap na igkita nu, agad manté dângngan, asal áknganni inaté dán. Tun ta mabbabà timpo, lumuwa sikandin tikud tun ta bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman. Dabuán sikandin tun ta ágsupakanan. Kasalábbuan tô mga manubù na góddó tun ta banuwa na ándà kasulat tô ngadan dan tun ta libro ka kantayan. Tô gó tô libro na igsulat tô ándà pa imuwi ni banuwa. Kasalábbuan dan su tô magani mannanap manté dângngan asta inaté, asal inanté puman.

⁹ “Kailangan mapandé tô manubù ébô makagpát kani. Tô pittu mga ulu katô magani mannanap, tô gó tô pittu mga pabungan na gunsadan katô madat bayi. ¹⁰ Tô pittu mga ulu katô magani mannanap, tô gó pagsik tô pittu mga hari. Inaté dán tô lima hari, duwán sábbad hari na manté áknganni, asta duwán pa sábbad hari na ándà pa pangulu. Atin ka dumunggu tô ikapittu hari, mangulu sikandin tun ta mabbabà timpo. ¹¹ Tô magani mannanap na manté dângngan asta inaté dán, tô gó tô ikawalu hari, asal magunawa sikandin katô pittu mga hari na ikóna, asta dungguan sikandin ka supak.

¹² “Tô sapulù (10) mga panga na igkita nu, tô gó tô sapulù (10) mga hari na ándà pa pangulu. Asal imun dan na mga hari, asta padângngané dan mangulu na tákkássan katô magani mannanap, asal tun ta mabbabà dád timpo. ¹³ Pasábbadé tô panámdám katô sapulù (10) hari, asta pasakup dan katô magani mannanap, asta mánnal dan kandin. ¹⁴ Sumulung dan katô Nati Karnero, asal talun din sikandan, su sikandin tô Áglangngagán katô langun ágpangulun, asta sikandin tô Hari katô langun hari.[†] Tô mga manubù na ágtákkás katô Nati Karnero, tô gó tô igtawar asta igsalin ka Manama, asta ágkasarigan dan.”

¹⁵ Igkagi tô panaligan kanak, na mà din, “Tô mga wayig na igkita nu na igunsadan katô madat bayi, tô gó tô marapung klasi ka mga manubù na di ágkéyap tikud tun ta mga banuwa asta mga kinagiyan. ¹⁶ Tô sapulù (10) mga panga na igkita nu asta tô magani mannanap masókó katô madat bayi. Sulungán dan tô bayi, adólan dan, kannán dan tô ákkud din, asta góbbón dan sikandin, ¹⁷ su bággayan dan ka Manama ka kakalyag ébô tumanán dan tô ágdantulan din. Purisu pasábbadé dan ka panámdám ébô imun dan na pangulu dan tô magani mannanap sippang ka matuman tô kagi ka Manama na igsulat sayyan. ¹⁸ Tô madat bayi na igkita nu, tô gó tô ágkabantug lunsud na ágpangulu katô langun hari ka banuwa.”

18

Kadattan katô Babilonia

¹ Na, igkita ku tô ássa panaligan na igsunnad tikud tun ta langit. Matulus ni panaligan ni, asta igmappawà tô tibuk banuwa tingód katô séllaán din.

² Igullaó sikandin, na mà din,

“Idattan dán. Idattan dán tô ágkabantug lunsud ka Babilonia!

Inému dán góddóan ka madat mga espiritu.

Ipánnuan ka langun ka madat mga espiritu.

† 17:14 17:14 Ahaán tô Deuteronomio 10:17; 1 Timoteo 6:15; Igpakita 19:16.

Ipánnuan ka langun ka maripà mga manuk ta kayu.*

³ Ikataglang tô langun manubù tun ta bówwò ka tanà katò madat mga kakalyag din.

Tô mga hari ka banuwa iglayuk kandin.

Iduwánnan tô mga negosyante tun ta banuwa ukit katò madat mga kakalyag din.”†

⁴ Na, duwán igdinág ku tun ta langit na igkagi, na mà din, “Sikiyu na igpasakup kanak, iwà kód tikud tun ta lunsud ébò dì kó makéring katò mga salà din, asta ébò dì kó mapil katò supak na dumunggù kandin. ⁵ Atin ka limudán tô mga salà din, dumunggù tun ta langit, su tuu marapung tô mga salà din, asta dì gó kalingawan ka Manama. ⁶ Agad ándin tô madat na iglumu din, tô gó tô lumun tun kandin, asta makaduwan pa luppián tô suli kandin. Makaduwan pa luppián tô kasuli ka Manama kandin ka tandingán katò kèrrayat katò bayi ka duma mga manubù. ⁷ Agad igmánnu din tô kapadadurung din asta katuman din katò madat kakalyag din, asal tô suli kandin tô kahirapan asta karanu. Igpanámdám sikandin na su rayna sikandin, dì gó maranu iring katò mga balu. ⁸ Purisu dalám ka sábbad dád álló, dungguan sikandin katò mga kadattan na mga bógó, ranu, asta ballus. Góbbón sikandin, su matulus tô Áglangngagán na Manama na rumuud kandin.”

⁹ Atin ka kitanán tô ábbál tikud tun ta kagóbbó kandin, sumággó asta maranu tô mga hari na iglayuk kandin asta igpasábbad tun ta madat kakalyag din. ¹⁰ Matud dan tun ta madiyù su agó mapil dan katò supak na dumunggù kandin, asta kumagi sikandan, na mà dan, “Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tô tuu ágkabantug lunsud na Babilonia! Su tun ta sábbad dád oras, igdungguan ka supak.”

¹¹ Sumággó asta maranu tô mga negosyante nit banuwa tingód katò kadadat kandin, su ándà dán málli katò mga ágbarigyaán dan ¹² na bulawan, mapputi bulawan, mga batu na dakál é lagà, mga perlas, mapputi óggét, óggét ka hari na dakál é lagà, mallutù óggét, mga kayu na pamammut, asta marapung klasi ka mga kaduwánnan na igimu tikud tun ta bangkil ka elefante, mga tabla na dakál é lagà, tumbaga, putó, asta batu marmol. ¹³ Ándà málli katò mga kaningag, mga anag, pamammut na góbbón, bawì na ánggadanan mira, dità na pamammut, bino, langis ka olibo, harina, trigo, mga baka, mga karnero, mga kudà, mga kareton, asta agad mga állang dan.

¹⁴ Kumagi tô mga negosyante, na mà dan, “Inandà dán tô mga ágkadigárran nu. Inandaan kad katò langun kaduwánnan nu na dakál é lagà, asta katò mga impán na ágpadadurungán nu, asta dì nud kitanán!”

¹⁵ Tô mga negosyante na iduwánnan ukit katò lunsud tumindág tun ta madiyù agó mapil dan katò kadattan. Sumággó asta maranu dan. ¹⁶ Kumagi sikandan, na mà dan, “Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tô ágkabantug lunsud! Tô mga manubù diyan igumpak ka madigár mapputi óggét, asta óggét ka hari, asta mallutù. Itaguan dan ka bulawan, mga batu na dakál é lagà, asta mga perlas! ¹⁷ Makédu-édu gó, su dalám ka sábbad dád oras, idattan tô langun ka kaduwánnan din.”

Igpadiyù tô mga tarapid ka barko, asta tô mga ágsaké ka barko, tô mga taralumu ka barko, asta tô langun manubù na ágpapad ka karga tun ta barko.

* 18:2 18:2 Ahaán tô Isaias 21:9. † 18:3 18:3 Ahaán tô Jeremias 25:15,27.

18 Tô igkita dan katô ábbál tikud tun ta kagóbbó katô lunsud, igullaó sikandan, na mà dan, “Ándà palang lunsud na tuu ágkabantug ka tandingán kani lunsud ni!”

19 Ihtagù dan tô barukbuk ka tanà tun ta kandan ulu tingód katô ranu dan. Igsággó dan, asta igullaó sikandan, na mà dan, “Makédu-édu gó! Makédu-édu gó tô ágkabantug lunsud! Iduwánnan tô langun tigatun ka barko na igpid ka kaduwánnan katô lunsud na dakál é laga! Makédu-édu gó su idattan tô tibuk lunsud dalám ka sábbad dád oras!”

20 Kailangan kadayawan kó na taga langit tingód ka kadattan katô lunsud. Kailangan kadayawan kó na mga sakup ka Manama, mga apostoles, asta mga propeta, su igsupakan dán ka Manama tô lunsud tingód katô iglumu din ákniyu!

21 Na, igpudut katô matulus panaligan tô dakál batu iring na dakál giligan, asta igdabù din tun ta dagat. Ikgagi sikandin, na mà din, “Iring katô batu na igdabù ku, masig dán idattan tô ágkabantug lunsud ka Babilonia, asta di dán gó kitanán. 22 Di dán gó dinággán tô dagingán ka mga alpa, asta tô manubù na ágkanta, asta tô dagingán ka plawta asta trumpeta. Di dán gó kitanán dutun tô mga manubù na katig gimu ka agad ándin, asta di dán gó dinággán dutun tô dagunután ka giligan. 23 Ándà dán palang rumákkát ka sulú dutun. Ándà dán pakasal dutun. Igsupakan tô mga taga Babilonia su igpadadurung tô mga negosyante dutun, asta ukit katô katimbaluy katô mga taga Babilonia, ilimbungan tô langun manubù tun ta banuwa. 24 Igsupakan tô mga taga Babilonia, su sikandan tô igmaté katô mga propeta, katô mga sakup ka Manama, asta katô langun manubù na igmatayan tun ta banuwa.”

19

Dayó tun ta langit

1 Na, duwán igdinág ku na iring na igullaó tô tuu marapung manubù tun ta langit. Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán tô Manama! Sikandin tô ágtábbus, mabantug asta matulus. 2 Matullid asta nángngá tô karuud ka Manama katô mga usig din. Igruudan din dán tô ágkabantug madat bayi na igdadat katô mga manubù tun ta banuwa ukit katô kalayuk din kandan. Igsupakan sikandin ka Manama su igmatayan din tô mga ágsuguánnán ka Manama.”

3 Igullaó puman sikandan, na mà dan, “Durungán tô Manama! Gábbál tô apuy ka kagóbbó katô ágkabantug lunsud sippang ka ándà ágtamanán.”

4 Na, iglingkóód tô duwa pulù áppat (24) mga ágpangulun asta tô áppat matulus mga mannanap, asta igpangadap dan ka Manama na igunsad tun ta gunsadanan ka pangulu. Ikgagi sikandan, na mà dan, “Ituman dán. Durungán tô Manama!”

5 Na, duwán igkagi tikud tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, “Tô langun yu na mga ágsuguánnán ka Manama ta asta ágrespeto kandin, agad ágkayù-ayuan asta mallayat é kamanubuan, durung yu tô Manama.”

Kasal katô Nati Karnero

6 Na, duwán igdinág ku iring na igullaó tô tuu marapung manubù, iring na arukán ka magdakál mga wayig asta dalágdág ka kilat. Igullaó sikandan, na mà dan, “Durungán tô Manama! su igpangulu dán tô Áglangngagán ta na Manama na matulus. 7 Kailangan kadayawan ki, asta durungán ta sikandin,

su igdunggu dán tô timpo ka kasal katô Nati Karnero, asta ikataganà dán tô pakasal kandin. ⁸ Duwán umpak na igbággé kandin na tuu mapputi óggét asta ándà buring.” Tô kóbadan katô mapputi óggét, tô gó tô nángngà linumuwan katô mga sakup ka Manama tun ta saruwan din.

⁹ Na, igkagi tô panaligan, na mà din, “Sulat nu ni. Kadayawan tô mga manubù na íngingat tun ta kalimudan ka kasal katô Nati Karnero.”

Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, “Ni gó tô bánnal mga kagi ka Manama.”

¹⁰ Na, iglingkóódda tun ta saruwan katô panaligan ébô pangadapán ku sikandin, asal igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágpangadap kanak! Tô Manama dád tô nángngà pangadapán nu. Ágsuguánnánna dád na iring áknikó asta iring katô mga kataladi nu na gulit-ulit katô kabánnalan tingód ki Jesus.”

Tô kabánnalan tingód ki Jesus, tô gó tô igkagi asta igsulat katô mga propeta ka Manama.

Tô igsaké katô mapputi kudà

¹¹ Na, igkita ku tô langit na ipókéan, asta duwán mapputi kudà! Tô igsaké, tô gó tô ánggadanan Ágkasarigan asta Kabánnalan. Nángngà tô karuud din asta kasulung din katô mga usig din. ¹² Tô mga mata din iring na apuy na ágrágrág. Marapung tô mga korona tun ta ulu din. Duwán ngadan na igsulat tun ta ulu din, asal sikandin dád tô ikasóddór katô kóbadan.* ¹³ Tô kapa din igarám tun ta dipanug, asta ánggadanan sikandin Kagi ka Manama.

¹⁴ Igtalundug kandin tô tuu marapung mga sundalo tikud tun ta langit. Igumpak dan ka óggét na tuu mapputi asta ándà buring, asta igsaké dan ka mga kudà na mapputi. ¹⁵ Duwán matam kampilan na ágluwà tikud tun ta babbà din, asta tô gó tô laniban din ébô talun din tô mga pangulu tun ta kaluwagan ka banuwa, asta ándà makatu katô kandin pagpangulu. Pakitanán din kandan tô supak katô Manama na matulus. ¹⁶ Duwán ngadan na igsulat tun ta kapa din asta tun ta bubun din, “HARÌ KATÔ LANGUN HARÌ, ASTA ÁGLANGNGAGÁN KATÔ LANGUN ÁGPANGULUN.”†

¹⁷ Na, igkita ku tô ássa panaligan na igtindág tun ta sánnang katô álló. Igtawar sikandin ka mabákkár tun ta langun manuk na áglayang tun ta kawang-awangan, na mà din, “Sadun kó dini. Palimudé kó, su dakál tô pakannán ka Manama ákniyu. ¹⁸ Kuman kó katô ákkud ka mga harì, mga kapitan, mga sundalo, mga kudà, asta mga manubù na igsaké ka kudà. Kannán yu tô ákkud katô langun manubù, agad állang asta ánnà állang, agad ágkayù-ayuan asta mallayat é kamanubuan.”

¹⁹ Igkita ku tô magani mannanap asta tô mga harì tun ta banuwa na igtákkássan katô mga sundalo dan. Ilimud dan ébô sumulung katô igsaké tun ta mapputi kudà asta katô mga sundalo din na tikud tun ta langit.

²⁰ Tô igsulung dan, inammát tô magani mannanap, asta tô ánnà bánnal propeta na taganà igimu katô mga kasalábbuan ukít ka katulusan katô magani mannanap ébô makalimbung katô mga manubù na igpatówan katô magani mannanap, asta katô mga igpangadap katô ágmanaman na igpému din. Igdabù tô magani mannanap asta tô ánnà bánnal propeta din tun ta linó ka apuy na duwán asupri na ágrágrág. ²¹ Asal igmatayan tô mga sundalo

* **19:12** 19:12 Ahaán tô Daniel 10:6. † **19:16** 19:16 Ahaán tô Deuteronomio 10:17; 1 Timoteo 6:15; Igpakita 17:14.

dan ukit katô kumpulan na ágluwà tikud tun ta babbà katô igsaké ka mapputi kudà. Ibássug tô langun manuk ta kayun na igkan katô ákkud dan.

20

Tô sábbad mararan ámmé

¹ Na, igkita ku tô panaligan na igsunnad tikud tun ta langit. Igpíd din tô susi katô bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman, asta duwán dakál kadina na igbitbit din. ² Igámmát din tô dragon na áppuy sayyan na si Maibuyan. Igbagkás din ni dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé. ³ Igdabù din tô dragon tun ta bóbbó na ándà ágtamanán tô kadalámman, igsappángngan din tô bóbbó, asta igpatówan din tô sállat ébô dì makalimbung tô dragon katô mga manubù tun ta langun banuwa. Pángnga ka sábbad mararan (1,000) ámmé, lángngaan sikandin asal dúd ta mabbabà timpo.

⁴ Na, igkita ku tô mga gunsadanan ka pangulu. Igunsad dutun tô mga manubù na igsalin ébô rumuud.* Igkita ku tô mga gimukud katô mga manubù na igtampáddan ka alig tingód katô kólit-ólit dan tingód ki Jesus asta tingód katô katinurù dan ka kagi ka Manama, su ándà dan pangadap katô magani mannap ó ágmanaman na igpému din, asta ándà dan papató† tun ta bukád dan ó bállad dan. Inanté dan puman, asta igpangulu dan na duma i Cristo dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé. ⁵ Tô gó tô tagnà kanté puman ka Manama katô mga manubù na inaté, su ándà din pa antayi puman tô duma mga inaté róggun na ándà pa kapángnga tô sábbad mararan (1,000) ámmé. ⁶ Kadayawan asta ugis tô mga manubù na antén puman ka Manama tun ta tagnà kanté din! Dì dan dungguan ka ikaduwa kamatayan,‡ asal imun dan na mga pari na ágtuman ka kakalyag ka Manama asta i Cristo. Mangulu dan duma ki Cristo dalám ka sábbad mararan (1,000) ámmé.

Igdabù si Maibuyan tun ta linó ka apuy

⁷ Pángnga katô sábbad mararan (1,000) ámmé, lángngaan si Maibuyan tikud tun ta igprisowan kandin, ⁸ asta limbungan din tô mga manubù tun ta kaluwagan ka banuwa, tô banuwa na ánggadan Gog asta Magog. Limudán i Maibuyan sikandan ébô sumulung dan tun ta mga sakup ka Manama. Marapung tô mga manubù na limudán din iring na karapungan katô mga baklayan tun ta dagat na dì ágkéyap.§ ⁹ Atin ka panó dan, tumalap dan tun ta kaluwagan ka tanà, asta libutan dan tô kampo katô mga sakup ka Manama asta tô lunsud na ágginawaan din. Asal dabuan ka Manama sikandan ka apuy tikud tun ta langit, asta maté dan. ¹⁰ Si Maibuyan na iglimbung kandan dabuán tun ta linó ka apuy asta asupri na taganà igdabuan katô magani mannap asta katô ánnà bánnal propeta din. Supakan dan dutun agad álló asta dukilám sippang ka ándà ágtamanán.

Kapángngaan ka karuud

¹¹ Na, igkita ku tô dakál mapputi gunsadanan ka pangulu, asta duwán igunsad dutun. Inandà tô tanà asta tô langit, asta dì dán ágkitanán. ¹² Na, igkita ku tô mga inaté agad mallayat é kamanubuan asta ágkayù-ayuan. Igtindág dan tun ta saruwan katô gunsadanan ka pangulu. Igbákka tô mga libro. Igbákka pagsik tô libro ka kantayan. Igruudan dan ukit katô igsulat

* **20:4** 20:4a Ahaán tô Daniel 7:9,22,27. † **20:4** 20:4b Papató, ó pamarka. ‡ **20:6** 20:6 Ahaán tô 20:14. § **20:8** 20:8 Ahaán tô Ezequias 38:1-23.

tun ta mga libro tingód katô linumuwan dan.* ¹³ Igluwà tô mga inaté tikud tun ta dagat, tikud tun ta tanà, asta tikud tun ta Hades. Igruudan tô langun dan tingód katô linumuwan dan. ¹⁴ Igdabù tun ta linó ka apuy tô kamatayan asta tô Hades. Tô linó ka apuy, tô gó tô ikaduwa kamatayan. ¹⁵ Tô manubù na ándà kitayi tô ngadan din tun ta libro ka kantayan, tô gó tô igdabù tun ta linó ka apuy.

21

Mantu langit asta mantu banuwa

¹ Na, duwán mantu langit asta mantu banuwa na igkita ku, su ibullasan tô tagnà langit asta tô tagnà banuwa, asta inandà dán tô dagat. ² Igkita ku tô ugis lunsud na ánggadanán Mantu Jerusalem* na igpasunnad katô Manama tikud tun ta langit. Ni lunsud ni ikataganà dán, iring katô ágkasalán bayi na igumpak dán para ka kasal asta ikataganà dán sumumar katô mama na kalyagan din. ³ Na, duwán mabákkár kagi na igdinág ku tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, “Na, móddô dán tô Manama tun ta mga manubù. Móddô sikandin duma kandan. Imun din sikandan na kandin mga manubù. Sikandin tô dumóppón kandan, asta sikandin tô ágsarigan dan. ⁴ Punasan din tô luhà tun ta mga mata dan. Ándà dán palang maté. Ándà dán maranu. Ándà sumággó. Ándà palang kabógókan, su inandà dán tô tagnà banuwa.”†

⁵ Na, igkagi tô igusad tun ta gunsadanan ka pangulu, na mà din, “Paman-tun ku tô langun.”‡

Igkagi sikandin, na mà din, “Sulat nu ni, su ágkasarigan asta bánnal ni kagi na igdinág nu.”

⁶ Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, “Ituman dán! Sakán tô Alpa asta tô Omega,§ su sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán. Pénámmán ku tô mga ágkatákkangan tun ta sánnáp ka wayig na ágbággé ka kantayan, asta di ku pabayadan.* ⁷ Duwán pulusán na bággén ku tun ta mga manubù na makapanalu ka kadattan, su imunna na Manama dan, asta imun ku sikandan na mga gabatà ku. ⁸ Asal tô mga talón, tô mga di ágpamayun ka kasarig dan kanak, tô mga masalà-salà, tô mga taramaté, tô áglayuk ka ánnà kandan sawa ó duma, tô ágtimbaluy, tô ágpangadap ka mga ágmanaman, asta tô langun bulalón, tô sadunan dan tô linó ka apuy asta asupri. Tô gó tô ikaduwa kamatayan.”

Mantu Jerusalem

⁹ Na, igpadani kanak tô sábbad katô pittu panaligan na taganà igbusbus katô pittu kadattan tikud tun ta pittu linipung dan. Igkagi sikandin, na mà din, “Sadun ka dini, su pakitanán ku áknikó tô bayi na mému dán sawa katô Nati Karnero.”

¹⁰ Na, ipánnuanna katô Ugis Espiritu, asta igpidida katô panaligan tun ta pabungan na tuu mallayat. Igpakita din kanak tô ugis lunsud ka Jerusalem na igpasunnad katô Manama tikud tun ta langit. ¹¹ Duwán séllaán ka

* **20:12** 20:11-12 Ahaán tô Daniel 7:9-10. * **21:2** 21:2 Ánggadanán Mantu Jerusalem tô góddóan na igimu ka Manama para óddóan katô mga manubù na igsalin din. † **21:4** 21:4 Ahaán tô Isaias 25:8.

‡ **21:5** 21:5 Ahaán tô Isaias 43:19. § **21:6** 21:6a Tô alpa asta tô omega tô una litra asta tô tapuri litra tun ta kinagiyan ka Griego. Tô kóbadan katô igkagi din, “Sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán katô langun.” * **21:6** 21:6b Ahaán tô Isaias 55:1.

Manama dutun. Igséllà tō lunsud iring na mga batu na dakál é lagà, iring na haspe, asta matiò iring na pangalungan. ¹² Tuu mallayat tō koral na áglibut katō lunsud, asta sapulù duwa (12) tō mga sállat. Sapulù duwa (12) tō mga panaligan tun ta mga sállat. Igsulatan tō sállat katō ngadan ka sapulù duwa (12) grupo katō mga rubbad i Israel. ¹³ Duwán tállu mga sállat dadan tun ta silatan, tállu tō mga sállat dadan tun ta norte, tállu tō mga sállat dadan tun ta sur, asta tállu tō mga sállat dadan tun ta salláppan. ¹⁴ Sapulù duwa (12) tō magdakál mga batu na igpónsadan katō mallayat koral, asta igsulatan tō batu katō mga ngadan katō sapulù duwa (12) mga apostoles katō Nati Karnero.

¹⁵ Tō panaligan na igkagi kanak igpid katō pagtáppáng na bulawan iring na tukád ébō táppángngán din tō lunsud, tō mga sállat, asta tō koral. ¹⁶ Magunawa tō kallayatan, tō kaluwagan asta tō kadakállan katō lunsud. Tō igtáppáng sikandin katō lunsud, duwa mararan áppat gatus (2,400) kilometro tō kallayatan. Magunawa tō kaluwagan, tō kallayatan, asta tō kadakállan. ¹⁷ Igtáppáng din pagsik tō kallayatan katō koral, kannámman áppat (64) metros. Magunawa tō kallayatan katō metro na iggamit katō panaligan asta katō metro na ággamítan ta. ¹⁸ Igimu tō mallayat koral ka mga batu na dakál é lagà na ángngadanan haspe, asta igimu tō lunsud ka bánnal bulawan na matiò iring na pangalungan. ¹⁹ Tō magdakál mga batu na igpónsadan katō mallayat koral, tō gó tō igtaguan ka marapung mga klasi ka batu na dakál é lagà. Haspe tō tagnà, sapiro tō ikaduwa, agata tō ikatállu, esmeralda tō ikáppat, ²⁰ onise tō ikalima, kornalina tō ikannám, krisolito tō ikapittu, birilo tō ikawalu, topasyo tō ikasiyó, krisopraso tō ikasapulù, hasinto tō ikasapulù sábbad, asta amatista tō ikasapulù duwa. ²¹ Perlas tō sagpáng katō sapulù duwa (12) sállat, su igimu tō tagsábbad-sábbad sagpáng ka sábbad dád dakál perlas. Tō dakál dalan katō lunsud igimu ka bánnal bulawan na matiò iring na pangalungan.

²² Ándà templo na igkita ku tun ta lunsud, su taddò tō Áglangngagán na matulus Manama asta tō Nati Karnero na ágpangadapán dan. ²³ Ándà ágkailanganán katō séllaán ka álló ó bulan nit lunsud ni, su tō Manama tō ágséllà dutun, asta tō Nati Karnero tō sulù dutun. ²⁴ Tō langun manubù tun ta kaluwagan ka banuwa kappawaan katō séllaán tikud tun ta lunsud. Piddán ka mga hari ka banuwa tō kaduwánnan dan tun ta lunsud. ²⁵ Inalayun ágpókéan tō mga sállat katō lunsud ka álló, asta ándà palang dukilám dutun. ²⁶ Mid tō mga manubù katō mga kaduwánnan dan na tuu dakál é lagà tun ta lunsud. ²⁷ Asal di makahu tō mga maripà asta tō mga áglumu ka madat ó ágbulaló. Asal tō mga manubù na isulat tō ngadan dan tun ta libro ka kantayan katō Nati Karnero, tō dád gó é makahu tun ta lunsud.

22

¹ Na, igpakita katō panaligan kanak tō wayig na ágbággé ka kantayan na tuu matiò iring na pangalungan, asta ágsánnáp tun ta gunsadanan katō Manama asta katō Nati Karnero. ² Gukit tō wayig tun ta tángngaan ka dakál dalan tun ta lunsud. Tun ta ligad katō wayig duwán mga kayu na ágbággé ka kantayan. Sapulù duwa (12) tō mga klasi ka buuy katō kayu, asta ágbuuy kada bulan. Tō daun katō kayu ágbawián katō mga manubù. ³ Ándà dán palang kitanán dutun na ágkasókówan ka Manama.

Dutun tô gunsadanan katô Manama asta katô Nati Karnero, asta ágpangadapán tô Manama katô mga ágsuguánnán din. ⁴ Kumita dan katô bônnonng ka Manama, asta ngadan din tô sulatán tun ta mga bukád dan. ⁵ Ánda dán dukilám dutun. Purisu di dan dán ágkailanganán tô mga sulù ó tô séllaán ka álló dutun, su tô Áglangngagán na Manama tô ágséllà kandan. Mangulu dan duma katô Manama sippang ka ánda ágtamanán.

Lumónód tô Áglangngagán

⁶ Na, igkagi tô panaligan kanak, na mà din, “Ágkasarigan asta bállal ni mga kagi na igdinág nu, su tô Áglangngagán na Manama na igpakagi katô mga propeta din sayyan, igpapid din tô panaligan din ébô pakitanán katô mga ágsuguánnán din ka ándin tô masig dán malumu.”

⁷ Ágkagi tô Áglangngagán, na mà din, “Na, masig ad dumunggù. Kadayawan tô mga manubù na mánnal katô mga kagi na igpasulat ku nit libro.”

⁸ Sakán si Juan, asta igdinág ku asta igkita ku tô igsulat ku kannun. Tô igdinágga kani asta tô igkita a kani, iglingkóódda tun ta saruwan katô panaligan na igpakita kani kanak ébô pangadapán ku sikandin. ⁹ Asal igkagi sikandin, na mà din, “Yaka ágpangadap kanak! Tô Manama dád tô nángngà pangadapán nu. Ágsuguánnánna dád na iring áknikó asta iring katô mga kataladi nu na mga propeta ka Manama, asta iring katô mga manubù na mánnal katô kagi na igsulat nu nit libro.”

¹⁰ Na, igkagi sikandin kanak, na mà din, “Yaka gállás kani mga kagi na igpasulat ka Manama nit libro, su masig dán ni matuman. ¹¹ Manayun pa lumumu ka madat tô mga áglumu ka madat, asta manayun pa manámdám ka maripà tô mga ágpanámdám ka maripà. Asal tô mga áglumu ka madigár asta nángngà tun ta saruwan katô Manama manayun pa lumumu ka madigár asta nángngà.”

¹² Igkagi si Jesus, na mà din, “Na, di dán madugé lumónódda, asta duwán pulusán na bággén ku tun ta langun manubù tingód katô mga linumuwan dan. ¹³ Sakán tô Alpa asta tô Omega, sakán tô ikóna asta tô tapuri, asta sakán tô katigkanayan asta tô ágtamanán katô langun.”

¹⁴ Kadayawan tô mga manubù na iglaba katô kapa dan,* su mému dan kuman katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan, asta mému dan mahu tun ta mga sállat katô lunsud. ¹⁵ Asal di makahu tun ta lunsud tô mga áglumu katô makayayyà, tô mga ágsalamangka, tô áglayuk katô ánnà kandan sawa ó duma, tô mga taramaté, tô ágpangadap ka mga ágmanaman, asta langun bulalón.

¹⁶ “Sakán si Jesus na igpapid katô panaligan ku tun áknikó ébô ulitán ni kagi ku tun ta mga ágpamaké kanak tun ta mga simbaan. Sakán tô rubbad i David na igtandó sayyan. Sakán tô ágtawarán na karani na ágséllà ka masig dán malló.”†

¹⁷ Ágkagi ákniyu tô Ugis Espiritu asta tô bayi na kasalán katô Nati Karnero, na mà dan, “Sadun kó dini.”

Asta tô mga ágpaminág kani kailangan kumagi tun ta mga kadumaan yu, na mà yu, “Sadun kó dini.”‡

* **22:14** 22:14 Tô kalaba ka kapa dan tô panunggiringan tingód katô kapamaké dan ki Jesus ébô pasinsiyaan ka Manama tô salà dan ukít katô dipanug i Jesus. † **22:16** 22:16 Ahaán tô Isaias 11:1,10.

‡ **22:17** 22:17 Ahaán tô Isaias 55:1.

Agad sadan tô mga ágkatákkangan, papadani yu. Agad sadan tô mga duwán kakalyag, mému dan minám katô wayig na ágbággé ka kantayan na ándà bayad.

Ágtamanán kani sulat

¹⁸Ni gó tô kagin ku tun ta langun na maminág kani mga kagi na igpasulat ka Manama nit libro. Atin ka duwán dumugang kani libro, dugangán ka Manama tun kandin tô mga kadattan na igulit ku nit libro. ¹⁹Atin ka duwán mangé ka mga kagi tikud kani libro na igpasulat ka Manama, kangén ka Manama tikud tun kandin tô bahin din katô mga buuy ka kayu na ágbággé ka kantayan, asta di sikandin pahun tun ta ugis lunsud na igulit ku nit libro.

²⁰Si Jesus tô ágpasóddór na bánnal ni igsulat ku, asta igkagi sikandin, na mà din, “Bánnal gó na masiggad lumónód.”

Matuman ni. Áglangngagán Jesus, mólà pa ka lumónód kad!

²¹Mólà pa ka kéduwan katô Áglangngagán na si Jesus tô langun yu na mga sakup ka Manama. Matuman ni.